A

CATALOGUE

OF

…M-LEAF & SELECTED PAPER MSS.

BELONGING TO THE DURBAR LIBRARY, NEPAL,

BY

MAHAMAHOPADHYAYA HARA PRASAD SASTRI, M.A.

…int Philological Secretary, Asiatic Society, Bengal, and Principal, Sanskrit College, Calcutta.

TO WHICH HAS BEEN ADDED

A

HISTORICAL INTRODUCTION

BY

PROFESSOR CECIL BENDALL, M.A.

Professor of Sanskrit in the University of Cambridge.

Vol I

CALCUTTA:

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS.

1905.

TABLE OF CONTENTS.

PREFACE.

This contains names of the palm leaf MSS. Libr Nepal, with short descriptions of the mo of them, together with notices of all the MSS de ibed else The palm leaf the SS. and some of later Gupt are in the palm , with eight Maharaja Sir V Sumsher Jung he total of 101 bundles. These 718 MSS., though many of them

m

The MSS. in the Library paper and palm leaf o nearly 5,000. They contain the Royal om the remote antiquity. every succes- to add to the number. The climate is very ion of MSS., and it seems not to know wh ay is. But still an examination of these MSS. shows th many of the oldest MSS. have been dilapidated and there a lumber containing fragments of palm leaves and paper, wh , thanks to the interest evinced by the Government and the Library staff, has been carefully preserved and not thrown away is generally done in all collections in India. An examination of this lumber may prove extremely interesting and a future Hoernle or Stein may one day discover important truths from them. Professor Bendall examined a few stray leaves preserved in a copy of the Mahābhārata and the result was excellent. His examination has proved that Pāli was at one time used so far north as Nepal, and that what Dr. Hoernle calls Central Asian Nagari

was not confined to Central Asia alone.—*J.R.A.S. 1900, pp. 163 and 345.*

There are 107 notices of paper MSS. of which some are composed Nepal and others in India. Of these 57 are in Nāgara, Maithila, 2 in Bengali and 46 in Newari. Out of these eight in Newari and five in Nāgara are undoubtedly composed in Nepal.

Vedas :—Vedic scholarship has for a long time been at the lowest ebb in Nepal. There are some Vedic works in the Library, but they are mostly labelled Vaidika-mantra-sa grahah without any indication as to what Veda the Mantras belong to. One c ese, mentioned in page 42, No. 1206 ꣿ, appe from th tra to be a portion of the Yajur- da; number page, 16 leaves only, to be a portion of the Ṛg-Veda. N er 1583 ꣿ, 78, begins with a mantra "parisamūhana" which me ansing the fire-altar f north-east with wet-hand till it reaches north-east in the direction of the right-hand. The mantra belong āj. Saṃhitā XX. 11.

a-pāthas, pp. 10 and 23, Nos. 278 ꣿ, and 787 ꣿ, belong to the White Yajurveda. The MS. in p. 10 is a longish work containing the ordinary text up to the 7th chapter. Saṃhitā-pātha in p. 33, No. 1077 ꣿ, contains a mantra, Ṛg-Veda X. 149, 5.

There are three leaves 16-18, in number 1863 ꣿ, page 53. There is a mantra in page 16 which belongs to the Ṛg-Veda IV. 58, 9.

Pages 18, 19 and 84 contain three entries of unspecified Vedic mantras, being Nos. 694 ꣿ, 736 ꣿ and 1647 ꣿ. The Puruṣasūkta figures in page 42, (1206 ꣿ.)

The rites by which at the end of the rainy season the study of the Vedas recommences, *i.e.*, those which commence a new session of the Vedic studies, are known as Upākarma. There are three MSS. relating to these rites.

(1) Upākarma mantrāṇi, No 1473 ꣿ, page 55, gives the formulae used in these rites with sacrificial explanations.

(2) Upākarmavidhi, No 1473 च, page 56, gives the process of performing these rites. This is dated N.S. 180=1060 A.D.

(3) Upākarmasnānavidhi, No 1534 क, page 63, gives the manner of bathing for the purposes of these rites.

The concluding rite in every sacrifice desiring peace and happiness to the world is called Sānti. The mantras used in this rite form the subject-matter of No. 1534 ख, page 63. The commonly-used Sānti is very short, but the rite mentioned in this MS. appears to be a rather long one covering 27 leaves. Gaṇayāga-vidhi, p. 35, No. 1113 घ, is an incomplete copy of a Vedic work on the sacrifice to the gaṇas, such as the Marutgaṇa. A Gaṇahoma has been described in Rāja. Mitra, No. 4101.

Iṣṭi Sūtras, forming part of Kātyāyana's Kalpa-Sūtras, are to be found in 1559 ग, in page 70.

There are three MSS. of the Gṛhya Sūtras in this Collection; that in page 33, No. 1077 ड, entitled Gṛhyoktavidhi, belongs to the White Yajurveda; that in page 56, No. 1473 त, entitled Gṛhyapaddhati, was copied in N. S. 550=1430 A.D.; that in page 59, No. 1473 न, Gṛhya pariśiṣta, has 38 leaves and begins with the Kārikā "Biṭ Kalpaṃ vā svagṛhyoktam, &c., &c."

These are the only entries in the Catalogue of Vedic works. The Brāhmaṇas and Upaniṣads are unknown. Works on Vedic sacrifices too are conspicuous by their absence.

There is only one solitary instance of a MS. of Mīmāṃsā in this vast collection. It is entitled Nyāyaratnākara or Nayaratnākara, pp. 30 and 113, No. 1076 क, which is, however, to be differenciated from the work of the same name in Cat. Cat, Vol. I, p. 310 A, and also from that in Cat. Cat. Vol. III, p. 66A. The MS. is a fragment. It contains an unknown commentary on the eleventh chapter of the Jaimini Sūtras. It quotes the bhāṣya, *i.e*, Sāvara's bhāṣya:—"Saumyena vyavayāt pūrvasya Kṛṣṇasārasya puronuvākyā," see p. 796, Mīmāṃsā-darśana, Vol. II, Bibl. Ind. Edition. The MS. was copied in La. Saṃ.

264, *i.e.*, by the middle of the fourteenth century, by Harikara, a student, the son of Mahāmahopādhyāya Ratnākara in the village "Kalhau" in Mithilā. The author who must have preceded the copyist is Śrīcandra, the son of Mahāmahopādhyāya Guṇarati of Poṣāli grāma, which is a village giving its name to a clan of Brāhmaṇas both in Mithila and in Bengal. The author quotes from Śrīkara, a great writer on Mīmāṃsā. May he not be the same Śrīkara whose opinions are so often refuted by Jīmūta-vāhana in the Dāyabhāga?

Vyākaraṇa.—It is well-known that there were eight ancient Schools of Grammar: these are enumerated by Vopadeva in his Kavikalpadruma. The Nepal Paṇḍits seem to have cultivated the Aindra and the Candra Schools. And in this Catalogue have been noticed many works of these two Schools with occasional works from the neighbouring districts of North Bengal and North Vihār.

Candra-vyākaraṇa by Candra Gomīn. There are four MSS. of this work in the Darbar Library, see pp. 31, 69, 72, and 75, Nos. 1076 ख, 1558, 1583 क and 1608 क. One of them, *viz.*, the second, has a commentary down to the end of the second chapter. The first was copied in N.S. 441 = 1821 A.D. For descriptions of the Candra Vyākaraṇa, see p. 249 J.A.S.B. Vol. LXII, Part I.; Prof. Bendall's Cam. Cat., pp. 157, 158, (sic.) 180, 181, 198; also Cat. I. O., page 198. The author Candra Gomīn may be the laic who flourished between 630-640 A.D. at Nālanda, see pages 129 and 130, Kern's Indian Buddhism in Grundris der Ind. Ar., &c. In the page 11 of the same work Candra Gomin, the grammarian, is said to have composed a poem called Śiṣya Lekhā. Not a single copy of this work has been obtained in India; all the copies known came from either Nepal or Tibet.

Of other grammatical works written by Buddhist authors the Subanta-ratnā-kara is a curious instance. There are two MSS. of this work in this collection, *viz.*, in p. 17, No. 468 ख, and in p. 38, No. 1152 ङ, in Newari and in Maithila characters respectively. The palæography of the Newari copy shows that it was written much earlier than the

Maithila one. The older one begins with an invocation to Sākya Muni. In the second verse is given the object of the work, and in the third an imprecation against wicked hostile critics. But in the more modern Maithila copy there is only one verse before the subject-matter is introduced, and that verse is an invocation to Sarasvatī. The commentary Rūpa-sādhana, by Subhūticandra, pp. 80 and 128, No. 1076 ख, however, explains the Buddhist invocation along with the other two verses. This is a beautiful example of the Hindu trick of turning Buddhist works into Hindu by simply changing the invocation. Subhūticandra appears to have been a Hindu, for at the beginning of his commentary he invokes Hindu deities. So there is no doubt that the original work contained the Buddhist invocation. The work or Manual of Grammar deals with the declensions of words.

The work entitled Tiṅ-bheda too appears to have lost its invocation in a similar manner. The MS. is noticed in page 90, No. 4, of the new collection, and has a distinctly Buddhistic invocation, while the same work in page 83, No. 1645 क, has a doubtful one.

Durghaṭavṛtti was a work composed by Saraṇadeva in the

1 0 9 5

Saka year eka-nabho-nava-pañca-vitāne, *i.e.*, in Ṣaka 1095. This is one of the few instances in which the principal Aŋkasya vāmā gatiḥ has been neglected in a chronogram. The Durghaṭavṛtti has not yet been discovered. But the author allowed Sarvvarakṣita to revise the work for the benefit of students. The revised edition is noticed in pp. 17 and 105, No. 468 ग. The author Saraṇadeva seems to have been a Buddhist as he invokes Sarvajña, which, without any qualifying word, means Buddha. But the revisor is styled Mahāmahopādhyāya. Stein notices the same revised work in pp. 259 and 260. But curiously enough in the extracts given by him occurs "iti Rakṣitaḥ"; from this it seems revisions are in some instances marked in the revisor's own name. From the extracts there given, it seems that the work belongs to the Kātantra School, and the

author notes on only the Durghaṭa or difficult and doubtful points.

There are three dilapidated MSS. of the Bhāṣāvṛtti Vyākaraṇa in Maithila character in this collection, *viz.*, No. 382 ज, in p. 14, No. 1536 क, in p. 67, and No. 1634 क, in p. 81. This also is by a Buddhist author, Puruṣottama Deva, who begins with an invocation to Buddha. He gives brief comments on Pāṇini's rules excluding Vedic Rules. The work is still in use in Northern Bengal. But it seems that at one time it had an extensive circulation in Mithilā too.

Rūpāvatāra Vyākaraṇam, by Dharmakīrtti, page 60, No. 1475 ग, begins with the words Sarvajñamanantaguṇan, but there is no such verb as namāmi, &c. But that need not deter anyone from thinking that the author was a Buddhist, as the name of a deity pronounced at the commencement is considered auspicious. And in this instance the deity is Sarvajña. It is difficult to say to which School of Grammar the work belongs, as the author in the first verse says Sukalāpaṃ, and then in the second verse makes his praṇāma to Pāṇini. He seemed to have started a new School of his own.

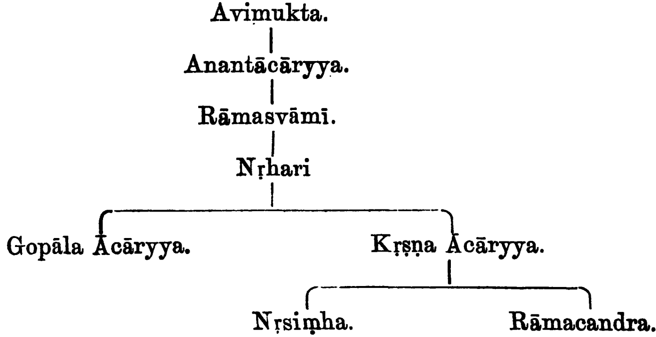
Padasūrya-Vyākaraṇa, by Utsavakīrtti, surnamed Saraṅga Upādhyāya, p. 13 and 114, No. 382 ग. This belongs to the Aindra or Kātantra School of Vyākaraṇa, and treats of the formation of words and paradigms of roots. The Kātantra Vyākaraṇa is called Kalāpa from the tail of Kārtika's peacock, and Kaumāra from Kārtika himself. There are traditions how the general-in-chief of the gods produced this work. But from the manner in which Guha is mentioned in this work he seems to have been a writer of this School.

Rūpāvalī, by Rāghavarāma Miśra, p. 247, No. 1592, is a work on the declension of words in Sanskrit. It was written in the Śaka year 1714, *i.e.*, 1792 A.D., for the benefit of the son of Raṇa Bahādur Shāh, the Mahārājādhirāja of Nepal. Unique.

Prakriyākaumudī, by Rāmacandra Bhaṭṭa, p. 81, No. 1076 ज, is a Manual of Grammar current in Orissa and the Kaliṅga countries. The author was an inhabitant of the Andhra

Deśa or Tailaṅga. Eggeling in page 167B quotes a long passage in Sanskṛit from which I cull the following geneology of the author.

In the family of Viḷḷhaṇa in the Andhra country was born

This family is still known as the Śeṣa family, and it keeps up its old tradition for scholarship. Colebrooke places Rāmacandra's son in 1243 A.D.

Kātantravistara, by Vardhamāna, in Nāgara character, p. 158, No. 1549, copied in Saṃ. 1589=1533 A.D. The work is mentioned in many Catalogues, but it has never been described. A commentary on it by Pṛthvīdhara has been described in Rāj. Mitra's Gram. Cat., p. 7, but not the text. The author Vardhamāna is entitled Upādhyāya of Śrīmat Karṇadeva, *i.e.*, some Rājā whose name was Karṇadeva. As this is a very common name of Indian Princes it is difficult to say which Karṇa is meant. Vardhamāna, says Colebrooke, is often quoted in Kāmadhenu by Vopadeva by the middle of the 18th century.

Ṣaṭ Kārakam, p. 37, No. 1114 च, in Maithila character, was copied in La. Saṃ 475 in Bhauāḍagrāma by Murāri Śarmā. The Catalogue gives no more information than this. But it is known from elsewhere that it was composed by a Buddhist variously named as Ballabhānanda, Bahasa Nandī, and Maheśa Nandī. The author is sometimes called Rabhasa Nandī, too. It treats of the use of cases and consists of fourteen verses only with a commentary. Eggeling thinks, p. 208B,

that the Buddhist invocation belongs to the commentary. The work belongs to the Kātantra School and is still read in East Bengal.

Manoramākucamardana, by Jagannātha, p. 224, No. 1110. Prakriyāprakāśa was a recast of Pānini's Sūtras in practical shape by Kṛṣṇa Paṇḍita of the Śeṣa family in the Andhra country referred to in connection with the Prakriyā-kaumudī. Kṛṣṇa Paṇḍita had a student named Bhaṭṭojī Dīkṣita who wrote another recast of Pāṇini's Sūtras entitled Siddhānta-kaumudī, with a commentary called Manoramā in which he adversely criticised his Guru's works. This enraged the sons of Vīreśvara, the son of Kṛṣṇa Paṇḍita, who defended their family work against Bhaṭṭoji's attacks. But Jagannāth Paṇḍitarājā, the Paṇdit at the court of Dara Sheiko, the son of Shāhjāhān, as a student of Vīreśvara, took up the cudgels in his hands and wrote the present work severely criticising Manoramā. As the word Manoramā is in the feminine in Sanskrit, he named his critique on it, Manoramākucamardana.

Ākhyātaprakaraṇam, p. 56, No. 1473 ङ, belongs to the Kātantra School.

Upayogakramaḥ, p. 85, No. 1647 ङ.

Uṣmabheda, pp. 31 and 60, Nos. 1076 ङ and 1475 ङ, in Newari character, gives rules for spelling words with the three S's. The first was copied in N.S. 441.

Dhātujñānaṃ, p. 85, No. 1647 ङ, treats of conjugation of roots in Sanskrit.

Dhātupāṭha, pp. 34 and 84, Nos. 1078 ख and 1647 ग.

Sixteen leaves in Gupta character on Grammar, page 85, No. 1648 क. The leaves are not in order. They seem to be the leaves of a long grammatical work. There are some Sūtras given, but these are not Panini's Sūtras nor are they from Kātantra.

Kṛdbhāṣya, page 88, No. 1693 ङ. Thirteen palm-leaves, part of a large work on Grammar, contain many Sūtras. Three are noted down in the Catalogue, and they are found in the same order in Kātantra. So these leaves must belong to

that work. These are from the chapter on Kṛt. It is a well-known fact that Sarvavarmā, the author of Kātantra Sūtras, did not write these chapters. They were written by the Vṛttikāra Kātyāyana. So these leaves contain Sūtras by Kātyāyana or Vararuci with a bhāṣya. This proves not only the great antiquity of the Kātantra Sūtras but also of Kātyāyana. The work is called Kṛd-bhāṣya. The Sūtras noticed, however, are the first Sūtras of the work in the leaves under notice. But they are numbers 84, 85 and 86 of the fifth Pāda in the chapter on Kṛts in the Kātantra Grammar.

There are 91 leaves of a work on Grammar, p. 70, No. 1595 ख. It is most probably a big fragment of the Rūpāvatāra Vyākaraṇa noticed in p. 60. The chapters are called avatāras. The matter given in the Prārambha Vākya, in p. 60, is what may fit in exactly on one side of a narrow palm-leaf. The first leaf is invariably written on one side only. But the leaves in question begin with the second page and leave out matter which is enough for the one side of the first leaf. The chapters are:—

Sañjnāvatāra—4th leaf.
Saṃhitāvatāra—15th leaf.
Vibhaktyavatāra—63rd leaf.
Ṇatvāvatāra—71st leaf.
Ṣatvāvatāra—73rd leaf.
Samāsāvatāra—78th leaf.

Smṛti.—Of the Smṛti works, the original Saṃhitās are not very numerous in this collection. Four are worth mention, namely:—

(1) Mānavadharma-śāstra, page 60, No. 1475 क. This appears to have been brought from India as it is in Nāgara character.

(2) Parāśara-smṛti, page 59, No. 1478 ग. Complete in 12 chapters, is in Newari character.

(3) Nāradīya-dharma-śāstra, p. 44, No. 1230 ख. Character Newari.

2

(4) Mānava-nyāya-śāstram, p. 43, No. 1230 घ, called also Brahmokta-dharma-smṛti in the first verse after the colophon, is the Saṃhita of Nārada on the law-book of Manu. [Nārada's work is often considered as an appendix to the work of Manu]. It is accompanied with a brief commentary in the Newari language, entitled Nyāya-vikāśinī by Maṇika, perhaps the same as the author of Bhairavānanda Nāṭaka, who wrote that work at the request of Jayaṭa, the son of Candana Varmā and the minister of Jayasthiti Malla, the husband of Rājalla Devī, in N.S. 500, *i.e.*, in 1380 A.D. The object was to bring the administration of justice more in unison with the Smṛti than before. The advent of a new dynasty was followed by reforms in every direction, and the aim of these reforms was Aryanizing the Newars. The literary activity of this reign has been touched upon by Prof. Bendall: the administration of justice is spoken of here. The composition of many new dramas, by Maṇika, Dharma Gupta and others also bears witness to the tendency of Aryanizing. The present MS. was copied by Vajrācāryya Lūndabhadra, a Śākyabhikṣu belonging to the Kīrttipuṇya Mahāvihāra in Bhātgāo. This shows that the Buddhist monks who excelled in Caligraphy were extensively employed in copying Hindu MSS. In the Durbar Library, too, the Buddhist Vajrācāryas are still the best scribes. Prof. Bendall obtained much valuable information from the post-Colophon statements in this MS.

The most ancient MS. on modern Smṛti, *i.e.*, of Smṛti compilations, is Ratnakaraṇḍikā by Droṇa. See pages 77 and 127, No. 1633 ङ. This is so old, worn out, and dilapidated and so worm-eaten, that it was impossible to take a full description. It was however copied in Sam. 1189, *i.e.*, in 1133 A.D. in Nāgara character. This is the oldest MS. dated in a non-Nepalese era, and in a non-Nepalese character found in this collection. It treats of the rites and ceremonies of the followers of Vājasaneya Saṃhitā. It is a curious fact that a work of so much importance and so much antiquity is not

known in quotations; recently, however, another MS. of the work has been found in the collection of MSS. presented by A. C. Bürnell to the India Office, and it is accompanied with a commentary, but no description of the work has yet appeared. anywhere.

It speaks volumes of the climate of Nepal, that palm-leaves of the 12th and 13th centuries have not yet decayed. Works like Daśakarma and Vivāhakarmasamuccaya, liturgical works, which are, as a rule, most carelessly kept, have lasted in Nepal for more than seven centuries. Of these Daśakarmapaddhati, a work on the ten indispensable sacraments, a short hand-book of an officiating priest, was copied in 1176 A.D. See page 65, No. 1536 ग. Vivāhakarma-samuccaya was copied in N.S. 233, *i.e.*, 1118 A.D., see page 26, No. 933 च. These belong to the Twelfth century. To the Thirteenth belong the following liturgical works, namely, Anantavratavidhi, page 46, No. 1320 ज copied in N.S. 405, *i.e.*, in 1285 A.D., Pratiṣṭhā paddhati, page 77-78, No. 1638 क, copied in N.S. 396=1276 A.D. I may remark in passing that Prof. Bendall has not taken notice of this date of Anantamalla's reign, which will throw back that king's reign by three years. In his list, History of Nepal, &c., &c., page 25, the earliest date of Anantamalla is 399 N.S. But this MS. gives the date 396 N.S. Another liturgical work of which few ever take any care, *i.e.*, a work on the Sandhyā, which is always committed to memory, namely Sandhyā-vidhi, page 45, No. 1320 ड, is dated N.S. 401=1281 A.D. A fourth work, on Pārvaṇa Śrāddha, *i.e.*, on the propitiation of the manes in the full and the new moon, page 20, No. 772, ङ, was copied in La. Saṃ. 171 or about 1290 A.D. A careful search in the private Libraries of Nepal may yet bring to light more dated MSS. of this nature.

Of the more important works, Karmakriyā-kāṇḍa by Somaśambhu, pages 49 and 95, No. 1861 ग, was copied in N.S. 326, *i.e.*, 1206 A.D. The work was composed in 1073, see Cat. Cat, Vol. I, p. 83A., and Bühler's Kāśmīra Report, p. 77. It

is a ritualistic work of the Śaiva sect. The author was a disciple of Śiva, who was the disciple of Vimaleśa, the disciple Gona, a Śaiva saint. The work is on the daily and other rites of the sect.

Sugatisopānam, pages 20 and 131, No. 772 घ, by Gaṇeśvara, was known only in quotations, see Cat. Cat. Vol. I. p. 724A. The MS. was copied at Lalita Pattan by a Maithila scribe, Ṭhakkura Śrī Mati śarmā in La. Saṃ. 224, about 1340 A.D. The date of composition therfore must be earlier. The author describes himself as Mahārājādhirāja, of which country is not known. I may here throw out a conjecture that he was a king of Mithilā before the commencement of the rule of the Śrotriya dynasty. He was assisted in his work by his great minister Devāditya, the minister of peace and war. It is a longish work on Smṛti.

The next Smṛti MS. of great antiquity is the Śrīdattapaddhati, pages 45 and 129, No. 1320 ग. It was copied in La. Saṃ 299, *i.e.*, about 1414 A.D. by Dhaneśvara who was settled at Khaerā by Mahopādhyāya Nara. It was composed a few years earlier by Śrīdatta, the son of Nageśvara, a Paṇḍit honoured in the court of Rājā Devasiṃha, the eldest son of Bhaveśa, the third King of the Śrotriya dynasty. The real name of the work is Ekāgnidānapaddhati. This may also be Āvasathyādhānapaddhati; see Cat. Cat. p. 668B. The author is styled Mahāmahopādhyāya and Āvasathya, *i.e.*, the performer of Āvasatha sacrifice. The performance of sacrifices often gives the names to different Brāhmaṇa families. The work deals with the great gifts known as Mahādānas, which form the subject of the next MS.

Mahādānanirṇaya, pages 36 and 122, No. 1124 ख, is by Vācaspati, or more correctly by Rājā Bhairavendra with the assistance of Vācaspati. The MS. was copied in La. Saṃ. 392, about 1506 A.D. The work is not given in the list of the author's works in Cat. Cat. page 559B. Professor Bendall makes this work one of the basis for his chronology of the Maithila Kings. It is curious, however, that Bhairavendra is

called Rūpanārāyaṇa here, while he is styled Harinārāyaṇa in p. 76A., Br. Mus. Cat.

A MS. of higher antiquity than the Mahādāna is the Vratapaddhati, page 73, No. 1583 ग. It was copied in La. Saṃ 344, about 1458 A.D., by Sudhādhara. For other notices of this work see Cat. Cat. Vol. I, p. 530B and Vol. III, p. 129B. The author is Rudradhara of Mithila. He may be Rudradhara, the disciple of Caṇḍeśvara and the author of so many Candrikās on Smṛti. In that case he must have flourished later than 1324 A.D. the age of Caṇḍeśvara.

The Maithila work on Smṛti, next in antiquity, is Dāna Vākyāvalī by Vidyāpati. It is represented in the Nepal collection by two MSS., namely, pages 25 and 45, Nos. 910 ग and 1320 ख copied in La. Saṃ. 512 and 395 respectively. From Rāja, Mitra, No. 812, we know that a work of the Saṃskāras was dedicated by the author to one Ratnapāṇi in La. Saṃ. 371. There are various works of the same name, Dāna-vākyāvalī, by various authors, many of which have recently been acquired by me for the Bengal Government. Both the MSS. are mere fragments, the more ancient one has only 29 leaves.

Vīvīdhavīdyāvicāracaturā is a complete MS. on the propitiation of angry divinities and bringing about prosperity. It treats of ten thousand, hundred thousand and million homas, &c. It is attributed to Bhojadeva and is a paddhati. The work ends with the consecration of tanks, ponds and wells; see page, 65, No. 1536 ख. The MS. was copied by Śubhapati under the command of Gadādhara Deva, the Prince of Mithilā, probably the son of Rāmabhadra in the town of Ratnadhara, in La. Saṃ 372. The author Bhojadeva does not appear to have been a royal personage. He is neither the Bhoja of Dhāra nor of Nepal.

Smṛti-paribhāṣā, page 32, No. 1077 ग, by Varddhamāna, copied in La. Saṃ. 388, by Padmākara and Mādhava Śarmā in the village of Nāhoṣa. Vardhamāna, who appears to have been (a judge at the court of Rājā Rāmabhadra of Mithilā,

and who wrote several works on Smṛti, wrote two on the technical terms of Smṛti, namely, Paribhāṣāviveka and Smṛtiparibhāṣā (Rāj, Mitra, No. 1848).

Vivādacandra, page 45, No. 1280 ठ, by Misaru Miśra. See Rāja. Mitra No. 1859, where it is said to have been composed by Lakṣmi Mahādevī, the wife of Rājā Candra Simha of Mithilā, with the assistance of Misaru Miśra. The Prince Candra Siṃha does not appear in any authentic list of the Śrotriya Rājās of Mithilā. But Misaru mentions him. He may have reigned in a part of the kingdom, as Aufrecht, quoting all the six introductory verses of this work, makes him the son of Darpanārāyaṇa, the son of Harasiṃha, the son of Bhaveśa. It may be said in passing that the identification of Harasiṃha with Harisiṃha, the invader of Nepal, is most unfortunate, because the invader was a Kṣatriya Sūryyavaṃśī while Harasiṃha was a Śrotriya Rājā.

Vivādaratnākara, by Caṇḍeśvara, and Vivādanirṇaya, perhaps Vivādacintāmaṇi, by Vācaspati, in this collection are well-known works often described by competent scholars.

Nirṇayārka, by Śrī Kṛṣṇarāma, page 199, No. (2) 73, is a work composed in Nepal under the patronage of Gorkhā King Mahārājādhirāja Rājendra Vikrama during the middle of the last century. The author quotes from Kṛtya-ratnāvalī, Kālamādhava, Nirṇayāmṛta, Nirṇayābdhi and so on. In the Colophon the work has been attributed to the patron Rājendra Vikrama.

For Dvaita-nirṇaya, by Vācaspati, pp. 86 and 90, Nos. 1648 ङ, and 12 ग of the new collection, see preface to Vol. II. Notices of Sanskrit MSS., Second Series.

Sarojakalikā, in Bengali character, by Kaviratna, p. 33, No. 1077 ड, is a complete compilation of Smṛti. Rāja. Mitra, No. 2014, thinks it to be a very ancient compilation as it does not seem to quote from any compiler. The name of the author seems to indicate that he was a Bengali. The present palm-leaf MS. is a mere fragment.

Dharmasāra, page 198, No. 1413, by Puruṣottama, is a

unique work copied in Šaka 1607=1685 A.D. It is a long work on Smṛti compiled from various works, Purāṇas and Smṛti. The author styles himself Jyotirvid, and prefaces his work with the praise of Vyāsa and the purāṇas. He introduces the purānas into the compilation of a work on Dharma with a long apology—a fact, from which he seems to have been one of the earliest writers to utilise the Purāṇas for the purpose of illucidating smṛti texts. The scribe, Bala Bhadra and his son, were inhabitants of Mithilā, though the MS. is written in Nāgara and dated in the Šaka Era.

Dharmatattvaprakāša, page 192, No. 1500, by Šiva-Caturdhara, son of Govinda Sūri, son of Nīlakaṇṭha, son of another Govinda. The family seem to have come from Pratiṣṭhāna or Paithānā near the Godāvarī. The author was born at Benares. He composed the work in Šaka 1668. The Cāturdhara family is still flourishing at Benares as a family of learned men. There are four MSS. of this work in the Benares College Library. See page 268B, Vol. I. Cat. Cat.

Dāna-vākya-samuccaya by Yogīšvara, pages 74, and 105, No. 1606 ग, gives the formulæ for making gifts and incidentally treats of the propitiation of angry planatory deities. This seems to be a very ancient compilation, as it has been quoted in the Bhoja-deva-saṃgraha, copied in Šāke Saṃvat 1297. The MS. of Dāna-vākya-samuccaya in the Darbar Library was copied in N.S. 848, though curiously enough it is said to be written in Nāgara character.

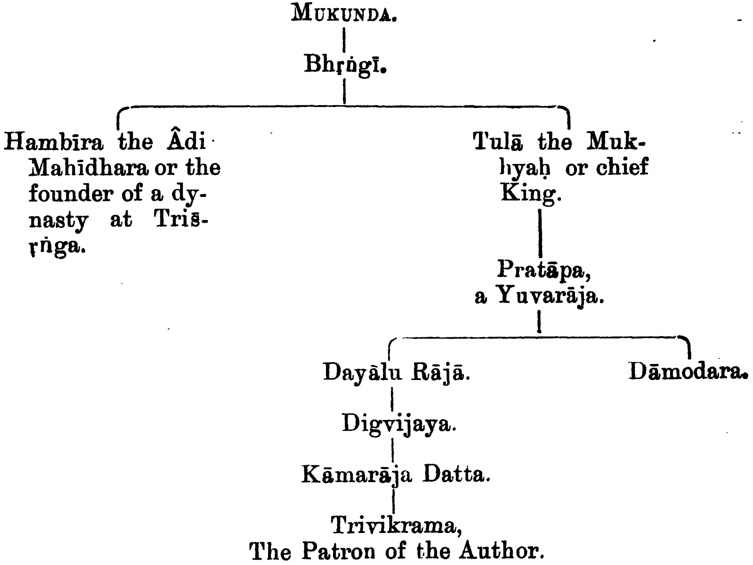
Dānapradīpa, page 185, No. 1238, by Mādhava, is unique. The MS. is incomplete. The author is daubed Mahāmahopādhyāya. He is the son of Viṣṇu-šarmā, the son of Rāma, son of Dhīdhana (?), son of Narasiṃha, regarded as a bearded Sarasvati, the son of Vāsudeva, who was by Rāghava, King of Traivarṇya Karaṇapura in Guzerat, brought from Svīṃganīṃdadhi and settled at Tolakirya. Hence his clan obtained the surname of Tolakiryya. The work treats of such gifts as those of cities, &c.

Tithyādinirṇaya, by Padmanābha, page 184, No. 1294,

character Nāgara, copied in N.S 827=1707 A.D. is unique. The author is daubed Upādhyāya and wrote his work at Benares. The work should rather be called Pretakṛtya-nirṇaya than Tithyādinirṇaya, of which it professes to be a part. The latter is a big compilation entitled Yogīṣvara Saṃgraha. Padmanābha seems to have composed that volume of it which treats of Pretakṛtya in two parts, one entitled Pretakarmamahārṇava and the other includes Daśakriyā, Āvasathyapretāṣauca and the visit to holy men. The present MS. contains both these parts. Is Yogīśvara mentioned here the same as the author of Dānavākya-samuccaya?

Kṛtyakalpataru by Lakṣmīdhara, son of Hṛdayadhara and Foreign Minister to Mahārājā Govindacandra of Kanauj, whose reign extended from 1115 to 1143 A.D. (See M. Duff., p. 288). Page 62, No. 1508 z notices an incomplete MS. in Newari character. The work has been described by Eggeling, p. 409B. The MS. therein described belonged to Vidyānivāsa, who is wellknown as the father of Viśvanātha Tarkapancānana, the author of Bhāṣā pariccheda. It was copied by a Kāyastha,
0 1 5 1
named Kavīcandra, for him in the Vyomenduśaraśītāṃśumite Śāke, *i.e.*, in Śaka 1510=1588. This settles the date of Vidyānivāsa who was a Banerji and resident of Navadvīpa, and along with his, that of his son, the author of Bhāṣāpariccheda.

Ācāradīpaka, by Gaṇgāviṣṇu, page 153, No. 1500, is an unique compilation of Ācāra, a part of Smṛti. The author gives his own genealogy and a genealogy of his patron Trivikrama. The author is the son of Jayadeva, son of Rāmabhadra, belonging to Gautamagotra. The geneology of the patron Trivikrama is as follows :—

Some of the passages in this account are so obscure that I have been obliged to put interpretations on them very different from those by Prof. Bendall. The MS. was copied in Śaka 1674=1752 A.D. by Śivadharma and Bhuvaneśa. The work treats of all the principal topics connected with Ācāra.

Pratiṣṭhātattva by Raghunandana, in Bengali character, page 65, No. 1536 ঘ, is one of the 28 books of the writer's great digest, the standard smṛti of Bengal. It was composed during the latter half of the sixteenth century. It quotes from Haribhakti-vilāsa of Gopāla Bhaṭṭa composed in 1562. The present MS. was copied in Sapta traya-patri-tārakādhīśaiḥ Saṅketite Śakābde, *i.e.*, 1537 Śaka=1615 A.D.

Pretamañjarī, page 218, No. 1169, is dated N.S. 827=1707 A.D. It treats of the last rites of man. It is neither the same work as the Pretamañjari by Dyādu Miśra, Ulwar 1403, nor the same as Ulwar 801.

Brāhmaṇārthaprakāśa, page 218, No. (2) 112 gives the meaning of the word Brāhmaṇa. It is a unique work by Haradatta. There is a curious expression in the Maṅgalācaraṇa, namely Taṃ guruṃ Śāradārūpaṃ Namāmi Puruṣottamaṃ.

It seems that the name of the author's guru was Puruṣottama, and that he is identified with Kālī.

Madana-ratna-pradīpe prāyaścittodyota, page 223, No. 1286, is part of a complete digest of religious and civil law of the Hindus, compiled by Viśvanātha, a Gurjjara of the Śrīmālī clan, inhabitant of Benares. His father was Saṭṭa. Śrīmāla, the small kingdom, of which the poet Māgha's grandfather was the chief minister, sarvādhikārī, gives its name to a very influential section of Gurjjara Brāhmaṇas. The author Viśvanātha belonged to that section. Professor Bendall supposes that Madana Siṃha Deva, the patron, or as the authors are pleased to style him, the compiler, of this work belonged to Gorakpur-Campārana. But the India Office Catalogue, page 537A, makes him a king of Delhi. This may sound strange to historical ears. But in 1412 died Mahmud Togluk who abolished the Empire, gave up sitting on the throne, coining money, and the city and the province fell a prey to Afghans and Rajputs alike. Madana Siṃha appears to have been an influential Rājput chief in the province and he invited four great Paṇḍits of his time to compile a Smṛti digest. These are Ratnākara Miśra, Gopīnātha, Viśvanātha and Gaṅgādhara Bhaṭṭa. The work is divided in 7 uddyotas of which the present MS. contains the fourth, that dealing with Prāyaścitta. And it has been done by Viśvanātha alone.

The statement in the India Office Library Catalogue takes out Śakti Siṃha, from the Campāraṇa genealogy doubtingly placed there by Prof. Bendall and places him in Delhi.

Vājasaneyināmahorātrāśrita-dharma-nibandha, page 47, No. 1820 ङ, is an incomplete copy of a Smṛti work on the daily rites of the professors of the white Yajurveda. It begins with an invocation to Viṣṇu.

Vīramitrodaya, by Mitra Miśra, Vyavahārakāṇḍa only, page 251, No. (2) 65. For the date and time of Mitra Miśra see pp. 438-441 and p. 371 of the India Office Library Catalogue.

Śivarātrividhānam, page 62, No. 1508 ज, derives its authority from the Padmapurāṇa.

Saptamīvratakathā, p. 84, No. 1645 ग, copied in N.S. 508 = 1888 A.D. Kathās are stories in Sanskrit generally in Anuṣṭubh verses proclaiming the great efficacy of any vrata. They are very common in Northern India. The discovery of this MS. proves their antiquity.

Sārasaṃgraha, p. 48, No. 1380 क, was copied in N.S. 375 = 1255 A.D. It is a part of an unknown work entitled Veda Vaiṣṇava-siddhānta rahasya, that is, a work written with the object of reconciling the Vedas with Vaiṣṇava doctrines, and it treats of such topics as lakṣahoma in nine chapters. It seems to indicate a stage in the process of Tāntrika Vaiṣṇavism being incorporated into Hinduism.

Vājasaneyināṃ Vivāhādipaddhati, by Rāmadatta, p. 80, No. 1634 ङ. The author is the son of Gaṇeśvara, the son of Devāditya. [See supra Sugatisopānaṃ.] Devāditya and his son Vīreśvara were the ministers of peace and war to an unknown kingdom, probably Mithilā. The work pertains to the white Yajur Veda, and treats of the ceremonies to be performed by the professors of that Veda. Rāmadatta, and his father Gaṇeśvara are described as mahattakas or noblemen. In Raja. Mitra No. 1169, Rāma-datta is said to follow Vācaspati Miśra the great Maithila lawgiver. The MS. is written in Maithila character and dated in La. Saṃ. 414. These considerations lead me to infer that the author was a Maithila. But the work is held in high respect by the Yajur-vedis all over Northern India. As the matter stands, if Rāma-datta writes a Paddhati based on Vācaspati's digest, the date given at the end of the MS. may refer to composition and not to copy. Theodore Aufrecht has changed the name of this work into Vivāha paddhati, p. 580B. Vol. I, Cat. Cat. But he has no authority for it.

Agastyavratavidhānaṃ, p. 52, No. 1863 क speaks of the process of worshipping Agastya, the great Ṛṣi.

Ekādaśī-vrata-māhātmyaṃ, p. 80, No. 1008 and p. 44,

No. 1280 ꣵ. The first was copied in N.S. 558, and the second in N.S. 400, during the reign of Ānandamalladeva at the temple of Paśupati. Both are in Newari character.

Ekādaśī-vrata-vidhānaṃ, p. 70, No. 1559 ꣵ, is in Newari character.

Kāṇvāyanaśrāddha vidhiḥ, p. 45, No. 1320, ꣵ, in Newari character, treats of the Śrāddha of the professors of the Kāṇvaśākhā of the white Yajurveda.

Durgārcanakalpataru, p. 187, No. (2) 110, by Lakṣmīpatī Śarmā, in Nāgara character. Complete. Unique. It was composed under the patronage of Navarāṭ Raghunāth, the son of Yuvarāṭ Raṇabhīma Shāha, son of Kṛṣṇa Varmā, during the reign of Raṇa Bahādur Shāh, the Gorkhā king of Nepal (1777-1799), who is described as having overrun Cīna, Mithilā, Kāmarupa, Aṅga, Vaṅga, Kaliṅga, Kuru, Maru, Yavana. The author is entitled Daivajña Śiromaṇi and was the son of Kṛṣṇānanda.

Kālamādhava-kārikā-vyākhyānaṃ, p. 160, No. 1294, by Vaidyanātha Sūri, son of Bhaṭṭa Rāmacandra of Benares, is a commentary on Kārikās based on the work of Mādhavācārya on the determination of time for religious ceremonies, entitled Kālanirṇaya, commonly called Kālamādhava. This has been published in the Bibl. Ind. The authorship of the Kārikās is unknown. Vaidyanātha, the commentator, belonged to the wellknown Pāygauṇḍe family of Benares.

Kuśaṇḍikā is the common homa for all ceremonies. It is perhaps the shortest homa known. A work on this is to be found in p. 56, No. 1478, ꣵ.

Caturthī-Vidhiḥ, p. 80, No. 1684 ꣵ, describes the ceremonies to be performed on the 4th day after marriage. Viṣṇupratiṣṭhā-vidhiḥ, p. 52, No. 1363 ꣵ, is incomplete and has 85 leaves only.

Vyavahārapradīpa, p. 258, No.1412, by Kṛṣṇa is an elementary work on astromony as applied to Smṛti. This is to be differenciated from Kalyāṇa Varmā's work, and also from Padma-nābha Miśra's work on the same subject and of the

same name. The author says that in Jyotiṣa, Tantras, Siddhāntas and Vaidyaka, the meaning only and not grammatical inaccuracies are to be taken into consideration.

Śuddhadīpikā, p. 255, No. 1500, is a liturgical work of no value, by Durga Datta. The author seems to have abridged a work entitled Prapañcasāra, an unknown smṛti work, and treated of the proper method of repeating the Gāyatrī.

Medicine.

Carakasaṃhitā, p. 86, No. 1648 ग, in Newari character. The description of this MS. has not been given in the Catalogue, but from my notes I find that it was copied in N.S. 803=1183 in the reign of Ratnadeva. In this case the year is given both in figures and in words Saṃvatsarāṇām trayodhika śatatrayaṃ Aṇke + + Samvat 303 Caitra Sudi Somadine. It was copied by a Śrīvāstava Kāyastha Paṇḍita named Ratnapāla who came from Jejābhukti or Jejhauṭi the cradle of Caṇḍela power in Bundelakhaṇḍa. The granthasaṃkhyā is given as 12,686.

One hundred and twenty chapters were spoken by Ātreya to Agniveśa. Then it was revised by Caraka. But even then it was not complete by a third. So Dṛḍhabala of Pañcanadapura completed it after propitiating Śaṃkara.

The medical tradition of this school seems to have begun in the Vedic times. Agniveśa compiled the tradition about the period of the rise of Buddhism, for among the numerous Buddhist sects before Aśoka we find one founded by an Agniveśa. Caraka, whose name the school bears, only revised it, and this Caraka may well be the medical man in the court of Kaniṣka, the Indo-Sythian King, as Professor Sylvain Levy surmises, from Chinese sources. Dṛḍhabala's age it is difficult to settle. But I will hazard a conjecture, that he wrote when the last Hindu dynasty was reigning in the Panjab. The MS. is complete and it bears a date before the Muhammadan conquest of Hindustan. The work has been several times printed in Calcutta.

Cikitsāmṛta, p. 170, No. (3) 76 (see Report, page 9). The work is nearly complete, the first leaf only is missing, the first leaf as given in this MS. contains the preamble of a work on Materia Medica in which the author expresses his dissatisfaction with previous works on the subject, some being too small, some too difficult and so forth.

Nidānaṃ, p. 70, No. 1559 च. From my notes I find that the MS. contains a few leaves only and they treat of the Kṣudraka-roga-nidānaṃ. It was copied in N.S. 571=1451 A.D.

Nīlakaṇṭhasaṃgraha, p. 200, No. 1185, is a work on Hindu medicine by Nīlakaṇṭha, the son of Narahari and Sāvītrī, belonging to the Vaidya caste. One of his remote ancestors was Tripurāridhana a Mahopādhyāya. His uncle was Śrīdhara of the Dhanvantari gotra. The MS. is a Physician's Vade Mecum.

Yogasāra, p. 235, No. 1137, by Nāgārjjuna. The first seven leaves of the MS. are missing. In leaf No. 106 occurs the statement Iti Nāgārjjunakṛte Yogasāre Śrī + + + cikitsā. The MS. is incomplete at the end too. The work is a very ancient one and is attributed to the great Nāgārjjuna, the founder of the Mahāyāna school.

Yogaratnasaṃgrahaḥ, p. 35, No. 1113 ख, by Puruṣottama Datta of the Vaidya caste. The MS. was copied in the Śaka year 1586 on the full moon day of the month of Māgha on Tuesday. Sumati-jayajitāmitramalladeva of Nepal made a gift of this MS. in N.S. 810=1690 A.D. The work has 240 leaves written in Maithila character, though the statement of the gift at the end is in Nāgara akṣara.

Rasahṛdayaḥ, p. 239, No. (3)118, by Govinda Bhagavat. It is a work on Hindu Chemistry, and Dr. P. C. Rāy thinks it is one of the most ancient works on the subject. The work is in the form of a Tantra, being divided into 21 Paṭalas. Buddistic gods and Bodhisattvas are mentioned in this work. After the colophon there is a statement that Dhanajit obtained this work from a worshipper of Nārāyaṇa.

Viśvanāthaprakāśa, p. 24, No. 845 ग, was considered rare even in Nepal when Lawrence compiled his list of rare MSS. in that country. The MS. contains 447 leaves.

In p. 90 is mentioned a MS. with 180 leaves, being No. 14 of the new collection made by Mahārājā Sir Vīr Sumsher Jang Bahādur, on the medical science. There are no colophons in this work, and from the verses quoted in the Catalogue, it appears to be a medical compilation, one of the verses being the opening verse of the Mādhavanidānaṃ. But that verse had long become the common heritage of medical men in India and is found in many medical works.

Sārottara nighaṇṭu, p. 37, No. 1114 ङ. The MS. has leaves missing in the middle. There are 179 ślokas. It is a work on synonyms in the medical science. The MS. begins and ends in Buddhist fashion. The opening verse is the same as that of Mādhavanidāna. It was copied in N.S. 200, *i.e.*, in 1080 A.D. The author's name is lost by a lacuna, but he is described as Ācāryavarya.

No. 1114 क, in pp. 36 and 130, seems to contain two works, one incomplete in the earlier and the other in the latter part. The two works are by two brothers Ravigupta and Viṣṇugupta, both sons of Durgagupta. Viṣṇugupta's work appears to be a nighaṇṭu, Siddhasāra nighaṇṭu, noticed in p. 86, and the other work Siddhasārasaṃhitā by Ravigupta is on general medical science. The number of leaves 95 and the extent in ślokas 1212 both refer to the combined MS. The date of the copy and reign of the king are both lost by lacuna.

A complete copy, however, of Ravigupta's Siddhasāra saṃhitā is noticed in the Catalogue under the name of simply Sārasamgraha, in page 21, No. 787. It is complete in 24 adhyāyas, the last chapter being on poisons. It was copied in N.S. 494=1374 A.D. The authors of both these works seem, from the terms in which the Maṅgalācaraṇa has been couched, to have been Buddhists.

Toḍalānanda, p. 181, No. (2) 326, is a medical compilation made under the patronage of Toḍala Malla, the Finance

Minister of Akbar. [See *infra* Horāsukha.] This was one of the works reported by the Paṇḍits of Nepal to Major Lawrence as rare. The present work begins with an obeisance to Dhanvantari and the Aśvinas. The compilers consulted works of Kuntisuta and others. Kuntisuta appears to be Nakula who is credited with the authorship of a veterinary work entitled Aśvacikitsita which has been published as a supplement to the Aśvavaidyaka in the Bibl. Ind. From the statement in this MS. it appears that Nakula is said to have written a work on medicine too. The present MS. is in three chapters.

Nāḍīparīkṣā, p. 198, No. (8) 76, was composed by Rāmacandra Somayājin, son of Saṃrāt Agnicit Śomayājin, in Sam. 1405, [See Rep. p. 10.] The author seems to have been an inhabitant of Orissa [See Rep. p. 15.] and credited with the compilation of a smṛti work. The present MS. was copied in Samvat 1778.

Veterinary.—Aśvavaidyakaṃ p. 151, No. 1161, by Dīpaṅkara, has already been fully described in my Report, page 10. The author was the son of Nānākara and the grandson of Nidhānakara, a Vaidya by caste, belonging to the Kāntāra vāsinī Gāi. Dīpaṅkara, nay, his family appears to have been Buddhists. The Maṅgalācaraṇa, though it begins with the word Śiva, does not appear to be an obeisance to god Mahādeva, as the word Śiva appears to be an adjective to Sarvajña, and the next hemistitch "Tajjñāḥ kimapi yam viduḥ" stamps him as Buddha. The author boasts that his hairs were coloured with the dust of the lotus feet of Dīpaṅkara who may be a Buddha, a Bodhisattva or a great Bhikṣu, but he cannot be a Hindu deity. The simile Buddhaḥ Śuddhodanādiva' is also Buddhistic. Few Hindus will have recourse to such a simile. The work is said to be in 90 chapters and the extent in ślokas, is 1300. The author makes his praṇāma to Śalihotra, the founder of the Veterinary art and to his disciples. He consulted previous works on the subject, and his practice was of great use to him.

Asvāyurveda, page 151, No. 765, by Gaṇa. The MS. is incomplete. It is like the previous work, a compilation from Sālihotra, Garga and others.

Yogamañjarī, p. 233, No. 816, compiled by Vardhamāna under the orders of Viśāla, a minister. The father of the author was Ācārya Jñānapati, probably a Buddhist minister. Viśāla belonged to the reign of King Narendra Malla of Nepal who ruled by the middle of the seventeenth century.

Sārasaṃgraha, p. 265, No. 816, by Indusena or Indrasena, who styles himself as a Mahārājādhirāja and Mandarendra and whose Vīruds Rūpanārāyaṇa, &c., show that he was one of the Brāhmaṇa rājās of North Bihāra or connected with them. It is a short work and was composed in Saka 1734 or 1812.

ASTRONOMY.

Ariṣṭanavanīta-vyākhyā, p. 148, No. 1806, in Newari character. It is a commentary on the astrological work entitled Ariṣṭanavanīta by Navanītanarttanakavi, who selected all matters relating to Ariṣṭa, or evil influence of planets, from the Horā sāstra, which means principles of Astrology learnt from the Greeks. The present work is a commentary on Navanīta narttana's work by Srīdhara (see Catalogue of Ulwar MSS. No. 1711, Extract No. 452). Srīdhara is quoted twice by Bhāṣkarācāryya in his Bījagaṇita. Copied in N.S. 800=1680.

Gaṇakamaṇḍanaṃ p. 163, No. 1412, by Nandikesvara, son of Vedāṅgarāya, in Nāgara character, is an elementary treatise on astronomy as applied to Smṛti. The MS. is incomplete. (See Cat. Cat. Vol. II. p. 28A. See also Peters IV, p. 44.) The genealogy of the author is thus given in Peterson's extract. In the Gurjara country there is a Brāhminic settlement named Srīsthala. There was a Brāhmaṇa there named Ratna Bhaṭṭa whose son was Tigalā Bhaṭṭa. His son was Mālajit who obtained from Shah Jehan, Emperor of Delhi, the title of Vedāṅga Rāya. His son Nandikesvara wrote this work for pleasing his

father. The author consulted among other works Muhūrta-cintāmaṇi, Gaṇakabhūṣaṇa, Ratnamālā, Joytirvidābharaṇa, Sajjana-ballabhā and Trivikramaśata. Vedāṅga Rāya wrote the Pāraśī prakāśa in 1643 A.D.

Goloddeśa, p. 165, No. 1167, by Dāmodara. The MS. is copied in Nāgara character in N.S. 830 = 1710 A.D. This is an attempt to reconcile Astronomy with the Purāṇas. The author quoting from Garga and others says that Yudhiṣṭhira era will remain extant for 3,044 years. Then will commence the era of Vikrama and remain current for 135 years. Then the Śaka era for 1830. Then will arise a king named Nāgārjjuna who, killing the Mlecchas, will initiate an era that will last for 400,000 years. Then will King Dharmarāṭ start an era which will remain in force for 10,000 years. Then when the world will be covered with Buddhists and Mlecchas will come Kalkī, and in 81 years he will destroy them all.

This is an elementary treatise on astronomy having a few chapters on Astrology. Unique.

Grahadarpaṇa, p. 166, No. 1412, by Gaurīśvara, is based on the Śūryyasiddhānta. Unique. It says that the astronomical era, that is, the Śaka era, commenced after 8,179 years of the Kali Yuga.

Grahaprakāśa, p. 167, No. (2) 32, by Kāśīnātha, composed in Śaka year 1735, the year of the birth of Rājendra Vikrama. The author follows the system of Varāha Mihira and of Sūrya siddhānta. He consulted Brahma-siddhānta, Vaśiṣṭha-siddhānta, Sūryyasiddhānta, Tattvaviveka', Saurabhāṣya and other works.

Camatkāracintāmaṇi, p. 169, No. 1112, by Ṛṣi is an astrological work giving the effects of the rise, continuance and setting of planets on the destinies of men. The MS. has not been properly described elsewhere.

Jātaka-paddhati-vyākhyānaṃ, p. 178, No. 1167 by Sūryyadeva Somayājin of Nirdhruva gotra, is an unique commentary on Śrīpati's well-known work the Jātakapaddhati, for

which see Bhandarkar's Report for 1882-83, and Cat. Bik., p. 338. The present MS. was copied 1683 A.D.

Jātakārṇava, p. 179, No. 1578, by Varāha Mihira, is a short work on horoscopy, copied in Newari, in N.S. 883 = 1763. The MS. though it professes to be complete contains three chapters only, namely:—

1. Grahamadhyādhikāra.
2. Grahasphuṭādhikāra.
3. Tripraśnādhikāra.

The third chapter in I.O. MS. is chāyādhikāra, and the last verse of the present MS. treats of the shadow of the sun-dial at mid-day. The I.O. MS. contains three more chapters. The Trinity College MS. contains the second chapter only. In the Durbar Library MS. the author is stated to be Varāha Mihira.

Jaimini-sūtra-vyākhyā, entitled Subodhinī, p. 179, No. (3)109, is a commentary by Nīlakaṇṭha on a work on horoscopy in Sūtra form, complete in four chapters divided in four pādas each, attributed to Jaimini. The Sanskrit College Library copy is defective in the beginning, while the MS. under notice is complete to the end of the second chapter. The Sanskrit College copy states that the work was composed in Śaka 1676 in Nepal during the reign of Raṇajit Malla Deva of the solar dynasty, the last King of Bhātgāo in Prof. Bendall's list. The Durbar Library copy contains in the second verse from the beginning a statement that it was composed at the request of Raṇabhuj, a King of the solar dynasty. Raṇabhuj and Ranajit appear to be one and the same person. The author Nīlakaṇṭha is, therefore, a person different from the author of the Nīlakaṇṭha Tājika. There is a complete copy of the original Sūtras of Jaimini in the Asiatic Society in the Government collection with a commentary.

Jyotiḥśāstram, p. 20, No. 772 च, appears to be a work on divination in Sanskrit and Newari, compiled from various sources by the observation of the positions of dogs, lions, mules, snakes and elephants, &c., &c.

Toḍalānanda, pp. 182-83, No. 1167, or Horāsukha, by Toḍala Malla. The MS. was copied in Samvat 1689 = 1583 A.D. in Nāgara character. Toḍala Malla, the great Finance Minister of Akbar, who is termed Mahārājādhirāja here, made several compilations, *i.e.*, in Smṛti, in Tantra, in Vaidyaka and in astrology. The names of his compilations end in the word sukha or saukhya. The present MS. is Horāsukha or Horāsaukhya. It relates to Horāśāstra or Horoscopy. The attempt was made, as the author says, to bring together in one place, the substance of all such works as Jātakasaṃhitā by Varāhamihira. In the preface the author speaks of Vaśiṣṭha, Bhṛgu, Garga, Parāśara and others engaged in spreading religion. Unique.

Nakṣatrasārāvalī, p. 194, No. 1188, gives the description of the various asterisms or nakṣatras, the number and position of stars in each and such other topics. It is a short work in Newari character. Unique.

Pātasāraṇīṭīkā, p. 205, No. 1167, or rather Pātasādhanaṭīkā, by Viśvanātha Daivajña, the son of Divākara Daivajña, is a commentary on the Pātasāraṇī by Ganeśa Daivajña, son of Keśava. For the author and the commentator, see Bhandarkar's Report for 1882-88, p. 29, preface. It deals with the rules for compiling Hindu almanacs. The initial year is 1444 Śaka = 1582 A.D.

Praśnottara-ratnamālikā, page 88, No. 1152 ग, is a work on fortune-telling from questions. It is on palm-leaf in Newari character, 14 leaves only.

Praśnottarāvalī, p. 210, No. 1882. The MS. is in Newari character copied in N.S. 524 = 1404 A.D. The author is Gaṇapati Śarmā, the son of Kamalāpati and Padminī and the grandson of Haripati. It is a work on fortune-telling by means of questions. The copyist is Devaśaṃkara Śarmā, the son of Gaṇapati, a resident at Svanikṣevantā.

Bhaṭṭotpalaratnamālā, p. 229, No. 1188. This is a mistake of the scribe for Jyotiṣaratnamālā, by Śrīpati, with a commentary by Mahādeva. Mahādeva's commentary seems

to be very much abridged in this work. (See Ulwar Catalogue, extract No. 498.) The genealogy of the commentator is thus given in the extract. There was in the family of Śrījanyālaya a brāhmaṇa named Bandhuka, who was a friend of King Karṇa. He had a son named Mahādeva who had three sons—Lūṇiga, Āma Śarmā and Ajayī. The last was a friend of King Bhīma. Lūṇiga's son Mahādeva, the commentator, wrote in 1185 Śaka = 1263. His grandfather Mahādeva wrote a commentary on the Kātantra grammar entitled Śphuṭaśabdasiddhi.

Horāpaddhatikalpavallī, Saṭīkā, p. 278, No. (3) 109. The text is by Viṭṭala belonging to Kṛṣṇātrigotra, and the commentary is by Rudra Jyotirvid, the son of Vidyākara.

Bhojadevasaṃgraha, pp. 8, 18, 34, 42, 86, 120, Nos. 226 ख, 619 ग, 1078 ङ, 1206 ख, 1648 ग is an abstract of Bhojadeva's great work on Astronomy-Astrology which again is based on Varāhamihira. Dāmodara, the author, consults the works of Yogīśvara and others, but he strictly follows the method of Varāhamihira. The work treats of the fortune-telling of kings only. Professor Bendall says that the MS. in page 34 and 120 is the earliest work dated in a non-Nepalese era, namely, Śake Saṃvat 1297.

Mayūracitram, p. 39, Nos. 1176 ङ and 1179 क. This is a work on divination. It is written in the form of a dialogue between Garga and Bhāguri. The works known on the subject are attributed either to Nārada or to Varāhamihira. The present work is in the form of a Purāṇa complete in eight chapters.

Yavanajātaka, p. 40, No. 1180 क. The work has been fully described by me in Journal Asiatic Society of Bengal, for 1897, in p. 310, also in my Report, page 8. But at that time the colophons of the various chapters were not drawn up. From a perusal of these in the present Catalogue it appears that the Yavanas could divine at birth whether a new-born child would be a monk. This at first sight may appear strange, but if the fact that among the missionaries of Asoka, two were Bactrian Greeks be taken into consideration, it would appear that Greeks in the outlying Provinces of their

Empire often became bhikṣus of the Buddhist religion. I take this opportunity of correcting two mistakes which inadvertently crept into my Report. For Vṛhatjātaka read Vṛhat Saṃhita and for 4,000 ślokas read 4,000 Indravajrā ślokas. Some copies of the Yavanajātaka have, since the publication of my Report, been found in the City of Benares, but they are Vṛddha Yavana in 8,000 Indravajrā slokas, and the verse Iti svabhāṣāracanābhiguptāṃ does not occur in any of these, and Vṛddhayavana described by Eggeling in p. 1096 I.O. Cat. is a quite different work from that in the Durbar Library.

Yogayātra, p. 234, No. 505, by Varāhamihira. The present MS. is defective in the beginning. First four leaves are missing. It is complete in 15 chapters, but many of them do not agree with these in the I.O. MS., p. 1057A.

Chapters in the present MS.	Chapters in the I.O. MS.
2. Acārādhyāya.	1. Daivapuruṣakārādhyāya
3. Abhiyogādhyāya.	2. Acārādhyāya.
4. Yogādhyāya.	3. Abhiyogā o.
5. Miśrakādhyāya.	4. Yogādhyāya
6. Valyupahārādhyāya.	5. Miśrakā o.
7. Nakṣatra snānādhyāya.	6. Valyupahārā o.
8. Agninimittādhyāya.	7. Nakṣatranimittā o.
9. Nakṣatra Kaiṭabhāni	8. Agni nimittā o.
10. Vārilakṣaṇādhyāya	9. Nakṣatra Kaiṭabhā o.
11. Hasti śālādhyāya.	10. Aśvaceṣṭitādhyāya
12. Hastigītādhyāya.	11. Prasthānakīyā o.
13. Madakaraṇādhyāya.	12. Śrī śakunādhyāya.
14. Aśvagītam.	13. Protsāhā o.
15. Khaḍgalakṣāṇādhyāya.	14. Valotsāhā.

Rantnakalāpa, p. 286, No. 1578, is an elementary compilation of Astronomy-Astrology by Viṣṇudeva, the son of Satyavatī and Raghunandana, grandson of Vāsudeva and a great-grandson of Rāmadatta belonging to the Karambahā family of the Vatsa gotra. Unique. Compiled in Śaka 1568 =

1646 A.D., copied by Mahādeva Daivajña in 1612 Śaka, *i.e.*, 1690 A.D.

Sūrya-siddhānta-bhāṣya, pp. 38 and 182, No. 1165 क, is known to Aufrecht in Bühler's Guzerat lists. The Durbar Library copy describes the commentator as a Maithila, a Somayājī and a Vājapeyī. It is in Maithila character. The text and the commentary are both given in the MS.

Horāśāstram, p. 41, No. 1206 क, appears to be a work different from that mentioned by Burnell 79a. This is the same as Varāhamihira's Vṛhajjātaka (see Rāj. Mitra, No. 2453). There are ten chapters in this incomplete MS. But they are differently arranged from that given in Eggeling, 1098a.

Kauśalya-kusumāvalī, pp. 19 and 101, No. 736 ख, by Rājabrahmā-varddhana, is in two parts. The first is complete but the second defective at the end. [See Rep. p. 11.]

Khaṇḍakhādya, p. 89, No. 3, of the new collection, is based on Āryabhaṭas theories. It is by Brahmagupta, son of Jiṣṇugupta. He is said to have flourished in the beginning of the seventh century. The MS. is complete and it was copied in N.S. 470=1350 A.D.

Khaṇḍakhādyaṭīkā, p. 26, No. 933 क, and pp. 86 and 102, No 1648 ख, was composed by Śrīdatta in Nepal for the use of the Nepalese Paṇḍits. It commences with the formula for the reduction of the dates in the Śaka era into those of the Nepalese era. For a fuller description of the work see Rep. pp. 11 and 12.

Navaratna, p. 195, No. 1166, by Dāmodara Bhaṭṭa, an astronomical treatise with versified colophons, was composed at Benares in Śaka 1605. The author was the son of Jānakī and Raghunātha belonging to the Citpāvana race, that is, the race of Koṅkana brāhmaṇas to which the Peswas of Punā belonged. The present MS. was copied by Pūrṇānanda, the astrologer to the king of Nepal, probably a student of the author, in N.S. 806.

The work is divided into *ratnas* or māṇikyas. The

present MS. contains the Jyotiṣamāṇikya divided into five prakāśas of the first marīci. These are:—

Pañcādisiddhi marīci prakāśa
Dṛk-kheṭa siddhi „ „
Tripraśna „ „
Parva „ „
Gaṇita „ „

Śrīpati-paddhati Vyākhyānaṃ, p. 18, No. 619 ङ, in Nāgara character, seems to be a commentary on the well-known Jyotiṣa work brought from India by the Gorkhās who write in Nāgara.

KĀVYA.

Kirātārjunīyam, p. 18, No. 844 ग, is a MS. in Maithila character.

Kīcakabadha Kāvyam, p. 75, No. 1608 ड, by Nītivarmā. See Rāj. Mitra, Vol. II, p. 57. Written in a highly artificial style full of alliteration.

Kumārasaṃbhavaṃ, p. 12, No. 328, in Maithila character, comes to the end of the seventh canto.

Nalacaritaṭīkā, p. 91, No. 17, in the new collection by Sir Vīra Shamsher, in Maithila character, by Mantrīndra Harīśvara. The commentator wrote a work in prose and verse on the life of Vikramāditya. The commentary was completed in the Śaka year 1164=1242 A.D., and it appears to be one of the earliest commentaries on the work which seems to be the Naiṣadhacarita, as it is complete in 22 cantos.

Naiṣadhacaritraṃ, pp. 12 and 87, Nos. 320, incomplete, and 1648 ङ to the middle of the ninth canto. The latter is in Maithila character.

Yaduvaṃśa Kāvyaṃ, p. 282, No. 1427, by Kāśīnātha. Leaves 1-19, 24-29, 89-99 are missing. The father of the author was Śaṃkara and his mother Rohiṇī and he was a Brāhmaṇa. It appears to be an imitation of Kālidasa's Raghuvaṃśa and treats of the family of Yadus to which Kṛṣṇa belonged. It is a grammatical work of the nature of

Bhaṭṭi, the first canto giving examples of Caŋ and the second of Laŋ.

Raghuvaṃśam, p. 21 and commentaries, pp. 12 and 81 being Nos. 772 छ, 823, 1076 ग, all in Newari character. The commentary in both the numbers is Śobhanā by Vaidya Śrīgarbhacandra; both incomplete.

Siśūpālabadhaṃ, pp. 56 and 75, Nos. 1473 ङ and 1608 क.

Śiśūpālabadhaṃ, commentary, p. 72, No. 1583 घ on the first and the sixteenth cantos.

Śiśūpālabadhaṃ, commentary, Nirṇaya Vṛhaspati, p. 254, No. 1420, by Vṛhaspati, a Bengali Brahmaṇa of the Mahintāpa nīya gāi of the Rāḍhīya class. He is therefore no other than the well-known Rāyamukuṭa. His Guru was Śrīdhara who gave him the title of Miśra. He was greatly honoured by the King of Gauḍa. He styles himself Kavicakravarttī. The MS. in paper was copied in N.S. 829=1709 by Brahmadeva in Newari character. The commentary ends with the sixth Canto.

Saundarānanda Kāvyaṃ, p. 74, No. 1585 ग, 8 leaves only. Unique.

Bhaktavijaya Kāvyam, p. 229, No. 1430, by Lalitāvallabha. The bhakta in this poem, composed in 108 verses, is Pṛthvīnārāyaṇa, the Gorkhā conqueror of the Nepal Valley. He was the great grandson of Pṛthvīpati, belonging to the Somavaṃśa. It was composed in इलानिधिकलाशाके *i.e.*, in the Śaka year 1671. Pṛthvīnārāyaṇa had four younger brothers, Jiṣṇuprabbāva, Dalamardana, Dalajit and Śubha.

Haricarita Kāvyam, pp. 75 and 134, No. 1608 छ, in Maithila character, copied by Bhānukara in Śaka 144. The poem is an imitation of Naiṣadhacarita on the adventures of Kṛṣṇa, the 8th incarnation of Viṣṇu, complete in 13 cantos. The author Caturbhuja composed the work in 1415 Śaka=1493 A.D. at Rāma kelī, a suburb of Gauḍa, the capial of Bengal, then ruled by the Khojās and Habsis, who were put down in 1494 by Alauddhin Husain Shāh. The author belonged to the Kāśyapa gotra, and the village from which his line of ancestors in that

gotra among the Vārendra distribution of the Bengal Brāhmaṇas, derived their family title is Karañja. The theory is that the five brāhmaṇas from whom the Rāḍhīya and Vārendra brāhmaṇas claim their descent, came in Gauḍa in Vedavāṇānga Sake, *i.e.*, in 654 Saka, *i.e.*, 654+78=732 A.D., *i.e.*, at a time when the preachings of Kumārila wrought a great revolution among the Brāhmaṇas and Brāhminists in India. This was just the time when Yaśovarmā was ruling in Kanoj with Bhavabhūti, the pupil of Kumārila, as his court Pāṇḍit and court poet. Tradition says that application was made by a King of Gauḍa to the King of Kanoj for five Brāhmaṇas to perform a Vedic sacrifice, and five men came to Bengal. Their descendants settled on both sides of the Ganges and were in course of time divided into Rāḍhīyas and Vārendras.

Their descendants obtained 156 villages from local kings, and these villages gave names to 156 families of brāhmanas—56 among the Rāḍhiyas and 100 among Vārendras. We have not as yet got any authentic record about the grants of these villages. This work gives us the history of the grant of the village of Karañja to Śvarṇarekha by Dharmapāla (875-900). In Śvarṇarekha's family was born Bhuṇḍu Ācāryyavara. His son was Divākara Ācāryya. In his family was Nityānanda Kavīndra who was an expert in the Mahābhārata. One of his descendants was the author of Smṛtikaumudī who got a son, named Śiva Dāsa, by worshipping Śīva at Benares. He had four sons—Nārāyaṇa Miśra Mantriṇ, Mādhava Pāṭhaka, Bhānu Śarmā and the author Caturbhuja. When the last was born his father wrote with a golden pen and with honey a śloka on his tongue to the effect that he may be a poet and so he was a poet.

Lyric, &c., &c.

Gītagovinda, p. 16, No. 468 क, in Newari character, was copied N.S. 616=1496 in the reign of Jayarāja Malla.

Gītapañcāśikā, p. 16, No. 461, in Newari, dated Śaka 1550=1628 A.D., was composed by Rājā Jagajjyotirmalla.

The MS. also contains two dramas in Newari by the same royal author, *viz.*, Kuñjavihārī and Kubalayāśva.

Gītamālā, p. 74, No. 1584 ग, songs in Newari.

Caurapañcāśikā, p. 88, No. 1152 ख, in Newari character.

Padyasamuccaya, p. 202, No. 1502, composed by Rājā Jagatprakāśa Malla of Bhātgāo, the grandson of Jagajjyotirmalla, the literary king.

Meghadūtaṃ, pp. 31 and 56, Nos. 1076 ङ and 1478 ङ, the first in Newari and the second in Maithila, incomplete; the former was copied in N.S. 484=1364 A.D. in the reign of Jayārjjuna Malla.

Commentary to Ditto, p. 78, No. 1683 ङ, incomplete, in Newari character.

Ślokasaṃgraha, p. 74, No. 1584 ख.

Ślokasārasaṃgraha, p. 259, No. 1429, collected and compiled by Jagajjyotirmalla, the King of Bhātgā̃, in Newari, Saṃvat 746=1626 A.D., copied in N.S. 808=1688 A.D. One of the poems is Vārānasyaṣṭakaṃ, another is Vairāgyavarṇanaṃ.

Dramas, Indian.

Nāgānanda, p. 73, No. 1583 च, is a well-known work by Śrī Harṣa, the great king of Kānyakubja. The Prastāvanā has many passages which are identical with those in Ratnāvalī reputed to be by the same author.

The present MS. has the first three leaves missing. It is copied in Newari character and the date is N.S. 488=1318 A.D. when king Jayānanda was reigning.

Uttaracarita, pp. 12 and 69, Nos. 332 and 1537 च. The first is in Maithila and the second is in Nāgara character.

Mālatīmādhava, pp. 56 and 74, Nos. 1473 ड and 1585 क. The first is dated N.S. 276=1156 A.D. It belonged to a Buddhist monk Buddha-rakṣita. The other is copied in La. Saṃ. 469.

Anargha-rāghava, pp. 74 and 81, Nos. 1588 ठ and 1634 ख. Both are in Maithila character and without date.

Prabodhacandrodaya, p. 64, No. 1534 क. The MS. is in old hand-writing with only a few modern leaves. The character is Newari.

Mudrārākṣasa, p. 88, No. 1648 ग copied in Newari, in N.S. 491=1871 A.D., at Lalitapura, by Gomendra Candra of the school of the gem of writers when King Jayārjuna was reigning. The MS. is complete.

It has a commentary entitled Mudrāprakāśa, p. 83, No. 1645 ड, by Vaṭeśvara Miśra, son of Mahāmahopādhyāya Gaurīpati in Maithila character. The MS. contains commentary of the first and a second Aṅkas and a portion of the third.

Karpūramañjarī-nāṭikā, p. 45, No. 1261 ग, copied in La. Saṃ. 358.

Gaurīdigambara, p. 13, No. 382 क, by Śaṃkara Miśra. (See notices of Sanskrit MSS. Vol. XI, p. 12.)

DRAMAS, NEPALESE.

Amṛtodaya-nāṭaka, p. 147, No. 1418, in Nāgarī character, in Saṃ. 1848=1792 A.D. This appears to have been composed under the Gurkhas. For the contents of the work see Report, p. 17.

Aśvamedhanāṭakam, p. 149, No. 1617, by Sumati-Jitāmitra-deva in N.S. 810=1691 (see Report, page 18).

Gītadigambara, pp. 13 and 103, No. 382 क, by Vaṃśamaṇi, the son of Rāmacandra of the Vilvapañca race of Maithila Brāhmaṇas. Vaṃśamaṇi lived in Nepal and wrote this work on the occasion of a Tulāpuruṣadāna by Pratāpa Malla Deva of Kaṭhmandu in the Śaka year 1577=1655 A.D. It is in imitation of Jayadeva's Gītagovinda. But it has a hymn to the united form of Hara and Pārvatī in Hindī which has a ring of Tulasīdāsa who died of plague in 1624 A.D.

It was composed to entertain the Princes and Paṇḍitas assembled to see the Tulāpuruṣadāna in which the King in his armours weighs himself against gold and other precious

metals and gives them away to Brāhmaṇas. Pratāpa was himself a poet and his Aṣṭakas are be to found in all the holy places in Nepal inscribed at prominent places on stone. It is meet that on an auspicious occasion like this he should encourage a Sanskrit dramatic performance.

Dhūrttasamāgama, p. 66, No. 1536, by Jyotirīśvara surnamed Kaviśekharācāryya. His grand-father was Rāmeśvara and his father was Dhīrasiṃha. They belonged to the clan of Mahīśāsana and he was the lord of the village named Pallījanma. He is called Abhinava Bharata. This is significant. It is known from Report, p. 23, that he was the author of a semi-vernacular work entitled Varṇana-ratnākara, giving the poetic conventions of his age.

He was contemporary with Harisiṃha of Simraon (1324) who defeated a Sultan (Śuratrami), and the work was represented immediately after the conclusion of peace. This appears to be a comedy.

Pāṇḍavavijaya, p. 19 and 115, No. 694 ख, by Jayaraṇa Malla Deva, the husband of Nāthalla Devi, the rightful heir to the throne of Nepal and the son of Vijaya Malla (see historical preface by Prof. Bendall). This is also called Sabhāparba nāṭaka, from which it appears to represent the event of the Sabhāparva of the Mahābhārata.

Bhairavānanda-nāṭakam, p. 84 and 119, No. 1078 ख, by Maṇika, the son of Rājavardhana who, by the boon of Naṭeśvara, was an expert in dramaturgy. This appears to be a secular drama, the hero being Bhairava and the heroine Madanāvatī, a celestial damsel cursed by a Ṛṣi to become a mānuṣī. The drama was enacted on an appropriate occasion, namely, the marriage of Jayadharma Malla Deva, the son of Jayasthiti Malla by Rājalla Devī. About this King and his literary tastes see Appendix by Professor Bendall, pp. 11-14. He came apparently from Mithilā, a place of learning, and so he had cultivated a fine literary taste for the display of which his new position as King of Nepal afforded him ample opportunities. The birth ceremony of his son, the

same Dharma Malla, was celebrated by the performance of a four-act Rāmāyaṇa. Professor Bendall has noted this fact from the chronicles. In Cat. p. 246, No. 1418, there is a description of a four-act Rāmāyaṇa, by Dharma Gupta, the son of Rāma-dāsa. Dharma Gupta calls himself Poet Laureate. He was commanded by Jayayūthasiṇha Deva, who does not seem to be a King of Nepal though his dominions included parts of the valley, on the occasion of the Hariśaṃkara ratha-yātrā, to enact the drama. The King Yūthasiṃha is said to have been a worshipper of Gopāleśvara, Śikharanārāyaṇa and Jhaṅkeśvarī. Of these the second is one of the four Nārāyaṇas who protect the valley, namely, Īśananārāyaṇa Viṣananārāyaṇa, Caṇgunārāyaṇa and Śīkharanārāyaṇa. From his title Siṃha he seems to have belonged to the race of Hari Siṃha, and from his worship of Śikharanārāyaṇa he seems to have dominion in Nepal. What stamps him as a King of Simraon is the epithet suraki-kula-kamala-kānana-vikāśanaika-bhāskara, *i.e.*, he helped in the establishment of the Surki dynasty of Jaunpore. The troubles in the then eastern [Shurq] dominion of Delhi commenced at the end of the reign of Sultan Firoz Shāh of Delhi, 1388, and Yūtha Siṃha appears to be one of those Hindu Rājās who helped Malik Sharwar, a Khaujā, to establish himself as Malik-us-shurq. Yūtha Siṃha seems to have been a contemporary and a relative of Jayasthiti who, by marrying Rājalla Devī, made himself master of Nepal.

The present copy of the four-act Rāmāyaṇa is written in Newari some time after it was composed. Professor Bendall in his Cam. Cat. mentions a four-act Rāmāyaṇa entitled Rāmāṅka nāṭikā by the same author, son of the same Rāmadāsa, composed in 1360 A.D. This was enacted at Lalitapura. Rāmadāsa was not a magistrate of Nepal as Professor Bendall says, but he was the spiritual guide to the Kings of Nepal. The drama was composed when the poet was young and his father living. He composed it to please his father and, as is common with young aspirants of literary fame, he displays his sounding titles, Vidyārṇava and Bālavāgīśvara. But the drama

noticed in this Catalogue, p. 246, was enacted at a later period, in another part of Nepal. This composition is here represented as a Nāṭaka, but this is opposed to the rules of dramaturgy in which Nāṭikā only can be finished in four acts. Many years after its composition when the poet was an old man he gave up his sounding titles. This very drama appears to have been twice more enacted, once on the birth ceremony and once more on the initation ceremony of Dharma Malla.

The fact that the nāndīs and prastāvanās differ according to the occasion raises a nice question. The prastāvanās are implicitly believed to contain contemporary historical information. That they certainly do. But the place and the occasion mentioned in them relates only to one single representation during the author's lifetime. The information that this drama was enacted four times in 40 years or so, shows its immense popularity in Nepal at the end of the fourteenth century.

ANTHOLOGY.

Prasannasāhityaratnākara, p. 211, No. 1574, by Nandana, in Newari character, is an anthology in 1,000 stanzas. The compilier is very proud of his knowledge of Paṇini and Sāhitya. He says his work is beyond computation. He commences with Śivavrajyā and quotes a verse of Vasukalpa Datta in the beginning. This work is compiled in imitation of Kavivacana Samuccaya [See Rep., pp. 20-21] in which collations of verses on different subjects are called Vrajyās. That is Buddhistic while the present is Hindu.

Prastāvaratnākara, p. 212, No. (2)94, by Haridāsa, son of Puruṣottama, of the Karaṇa clan, an inhabitant of the Mahārājya Khārāgaḍa. Puruṣottama had four sons—Kṛsṇadāsa, Dāmodara, Nārāyana and Haridāsa. Haridāsa was a worshipper of Gaṇeśa and was proficient in Joytiṣaśāstra, Vṛhat kathā, Smṛti kathā, Āsikya, Sāmudrika, Śākuna, Pañcatantra, Caraka and Kāvyas. It was composed in 1614, probably of the Vikrama samvat, at Jaṭāpattana, during the reign of Varavīrasāhī. There is a table of contents given in

verses at the beginning of the work, from which it appears that the work is complete in 21 chapters—(1) Nīti, (2) Rājanīti, (3) Prakīrṇakākhyānam, (4) Anyokti, (5) Praise of wealth, (6) Praise of good men, (7) Gardens, (8) Gods, (9) Censure of bad men, (10) Kūṭākhyāna, (11) Good manners, (12), Righteousness, (13) and (14) Praise and censure of women, (15) Trees, (16) Love, (17) Omens, (18) Palmistry (19) Jugglery, (20) Jyotiṣa, and (21) Book on gems. The MS. was copied in Saṃ. 1890 by Vidyānanda the great worshipper of Buddha.

RHETORIC.

Kāvyaprakāśa, p. 67, No. 1536 ज, is in Maithila character.

Kāvyādarśa, p. 74, No. 1585 ज, is a dilapidated copy.

Daśarūpakālaṅkāra, p. 12, No. 344 क, is in Maithila character, composed by Viṣṇudhanika.

Sahṛdayahṛdayāvaloka, p. 15, No. 400, in Maithila character, copied in La. Saṃ. 91. This is well knownas the commentary by Ānandabardhana on Dhvani, a work of unknown authorship.

LEXICON.

Amarakoṣa (1) p. 19, No. 772 क; (2) p. 19, 772 ख; (3) p. 23, No. 802 ग; (4) p. 23, 803 क; (5) p. 50, No. 1361 ड; (6) p. 56, No. 1473 ड; (7) p. 69, No. 1537 ख; (8) p. 71, No. 1559 ड; (9) p. 75, No. 1608 ङ; (10) p. 75, No. 1608 ड; and (11) p. 77, No. 1633 ज. (1) (2) (3) and (4) are in Newari; (5) is in Bengali ? copied in V. Sam. 1511 in Campakāraṇya during the reign of Madanasiṃha Deva; (6) is in Newari copied in 412 N.S.; (7) is in Maithila character; (8) is a mere fragment; (11) is in Maithila copied during the reign of Bhavasiṃha Deva.

Amarakoṣaṭippanī, p. 60, No. 1475 ख, is in Newari character.

Amarakoṣṭīkā, p. 23, No. 802 क and ख and 803 ख. The first is in Maithila composed by Vṛhaṣpati, commonly known as Rāyamukuṭa; the second by Śrīkara, the Court Paṇḍita of

Rāmasiṃha of Mithilā, and the third is by these two commentators. Rāyamukuṭa flourished in the early part of the fifteenth century in Bengal. He was highly honoured by the Hindu dynasty which rose on the ruins of the Ilias shāhis of Bengal. Rājā Kans was the founder of this dynasty, but his son Jadu became a Muhammadan, and even after his conversion he patronized Rāyamukuṭa, who speaks of his patron as Jalālud-din. The Śrīkara may be the father Śrīnātha Ācāryya Cūḍāmaṇi, who is reported to be the guru of Raghunandana. Raghunandana flourished by middle of the Sixteenth Century, and there is nothing to prevent the father of his guru going in shares with Rāyamukuṭa about the authorship of a commentary on the Amarakoṣa.

Medinīkoṣa, p. 79, No. 1633 ङ, in Maithila, copied in La. Sam. 377.

Dhanañjaya-nighaṇṭu, p. 189, No. 1089. It was copied in Sam. 1654-1598 A.D. The present MS. is defective in the begining. The colophon of the second chapter is the same as in I.O. Cat. p. 285 B.

FINE ARTS.

Saṅgītasārasaṃgraha, p. 268, No. 1478, by Jagajjyotirmalla, is an abstract of all the works on music, dancing and acting known at his time. The work was composed in N.S. 746, copied by Śiva, the son of Siṃha-Deva, in the reign of the Royal compiler.

The Royal bard says that it is reported that Bharata wrote his work in one hundred thousand ślokas, but it is very doubtful if the work exists in its entirety. He saw certain portions and he heard of some other portions from others. Vipradāsa Bharata collected some portion. Vyāsa embodied some portion in his Purāṇas. From these and from other sources the King made his collection. He did not say anything new, but only changed the versification.

Saṅgīta-candra, p. 260, No. (2) 222, is based entirely upon Bharata nāṭya Śāstra. It is a comprehensive work on music and dancing. The work was brought to Nepāla by Jagajjyotir

Malla from Southern India, and he, with the assistance of Vaṅgamaṇi, wrote a commentary entitled Saṅgītabhāskara, p. 262, No. (2)222. The author of the text is Abhilāṣa. The work is interspersed with Newari translation of important passages by the Royal author.

Saṇgītasarvasva, p. 67, No. 1586 ज, in Newari character. The work was known only in quotations, see p. 686 B. Cat. Cat. Vol. I. It quotes from the following works—Nāṭyadarpaṇa, Saṅgītavallī, Saṇgītaśekhara, Nāṭyalocana, Saṇgītakalpavṛkṣa, Daśarūpa, Ratnakoṣa and Bharata. The work is by Jagaddhara who quotes it in his commentary on Veṇi Saṃhāra.

Hastamuktāvalī, p. 270, No. 798, by Śubhaṅkara, treats of the motions of hand in dancing. It is based on one of the chapters of Bharata Nāṭyaśāstra, supplemented by Kāma Śāstra. This work is explained by a commentary entitled Hastamuktāvalī-sārasamuddhṛtikā, by Ghanaśyāma, p. 272, No. 1282, written for the edification of the son of Ananta the daughter's son of Jagajjyotirmalla, composed in N.S. 795= 1675 A.D.

Rāgamālā, or Rāgalakṣaṇam, p. 67 and 241, Nos. 1586 क (three leaves only) and 1478. By Bharata. Appears to be a chapter from Bharata Nāṭyaśāstra.

Mayasaṃgrahaḥ, or Pratiṣṭhātattvam, p. 69, No. 1587 ख, is a work on architecture in which the modes of constructing palaces and dwelling-houses have been given.

Praśastiratna, p. 209, No. (2)191, is a letter-writer. In the preamble it records the rise of Pṛthvīpati Varmā in the Gorkhā hills. His son was Candrarūpasāha Varmā. His son was Viṣṇu Varmā, and his son Jīva Sāha Varmā was the patron of the author.

The letter-writer gives the number of the Syllable Śrī to be appended before the names of respectable addressees. Six are to be added before Guru's name, five before master's, two before servant's, four before enemy's, three before friend's, and one before son's or wife's name. The MS. is unique.

Gāyanalocana, p. 164, No. 1412, was copied by Kirīṭamālī Sarmā in Saka 1706. It is a unique work on elementary music of the mediæval type. It gives the times of the day for the various tunes to sing. The MS. ends with an interesting quotation from the Saṅgītacūḍāmaṇi.

Caturaṅgataraṅgiṇī, p. 168, No. 1612, by Vaṃśamaṇi, a work on the chess play, was composed under the order of Kṛṣṇānanda Rāya. Unique.

Nāṭyaśāstra, p. 196, No. 173, attributed to Bharata. The present MS. ends with the chapter on Āhāryābhinaya, which is marked as the seventy-second. See Bik. Cat., p. 510. The work has been published in its entirety in the Kāvyamāla series.

Bharatanāma-dīpaka-nāda-Śāstram, p. 281, No. 793. The same as Rāja. Mitra, No. 538, entitled Nāda-dīpaka, in the form of an original tantra, the interlocutors being Devī and Bhairava. It treats of the presiding deities of letters, length of vowels, metres, songs, vocal music and different subdivision of music. The work ends with the definition of a poet. Nāda is said to be the messenger of Cupid and takes the place of the fifth Upaveda.

POLITICS.

Cāṇakya-Śloka, p. 60, No. 1475 ग, in Maithila character.

Pañcātantra, p. 9, No. 242, is only a fragment.

Hitopadeśa, p. 72, No. 1583 ख, and p. 75, No. 1608 श. The first is a fragment in Newari, and the second was copied in the reign of Yakṣamalla, in the year 594 of the Nepal era, *i.e.*, 1474 A.D.

Ekādaśādyadhikaraṇa, p. 30, No. 1076 क, composed by Murāri Miśra—Mahāmahopādhyāya, on domestic and foreign affairs, as a sequel to his work on Bādhābbhyuccaya lakṣaṇa, *i.e.*, on the political obstacles. Unique. The MS. was copied by Harikara, son of Mahāmahopādhyāya Śrī Ratnākara.

Kāmandakīya Nītisāra, p. 91, No. 15, of the new

collection, in Maithila character, complete in 81 leaves, copied in La. Sam. 482. The work has been published in the Bibliotheca Indica. The author is said to have been a student of Cāṇakya. He speaks of the seven essentials of a reigning King.

Kuśopadeśaṭīkā, p. 85, No. 1647 ज, by Bāndhava-Sena, in Newari character, copied in N.S. 644 = 1524 A.D. The small poem in eight verses known as Kuśopadeśa or Guṇāṣṭaka is said to have been composed by Aṅgadakumāra, and the commentary is by a Buddhist Vajrācārya Bāndhava Sen belonging to Mahāvihāra to the east of Kāṣṭhamaṇḍapa. It was composed under a tree within the compound of the Mahāvihār.

Rājavidhānasāra, p. 244, No. 282, is a work on politics in two parts, by Raṅganātha Sūri the son of Paṇḍitarāja Brajanātha, for the benefit of Mahārājādhirāja Yuddhagīrvāṇa Sāhi of the Gorkhā dynasty of Nepāl (1799-1816) at Kāntipura which is another name of Kaṭhmāṇḍu. The first part treats of the court (sāṅgopāṅga) and the second part the duties of the King. Unique.

Tantrākhyānakathā, p. 64, No. 1534 ग and p. 74, No. 1584 क, is an abstract of the Pañcatantra with a Newari translation, copied in N.S. 725, perhaps by a Buddhist scribe.

Dhanurveda.

Dhanurveda, p. 190, No. 557, and Dhanurvedaprakaraṇaṃ, p. 191, No. (2)82, are attributed to Śiva and Vikramāditya, respectively. For fuller description see Rep. p. 9.

Saṃgrāmavidhiḥ, p. 264, No. (2)112, is a work on the art of war. It gives a definition of Akṣauhiṇī and treats of the disposition of the army in war. But it deals destruction more with mantras than with weapons.

Erotics.

There are five leaves in p. 82, No. 1645 ङ, in which the age of the woman has been taken as a factor in the subject-matter of the science.

Kāmakalā, p. 82, No. 1645 ব, by Kokka, on erotics, written for the entertainment of Vainya Datta, is a modern work on the enjoyment of the company of females. The opening verse shows the aim and object of the work. The work is perhaps the same as Ratirahasya; at least the author and his patron are the same. For Ratirahasya see Burnell's Index of Sanskrit MSS. in the palace of Tanjaur.

Rasamañjarī, p. 32, No. 1077 ঙ, by Bhānudatta, is in Maithila, copied in La. Saṃ. 492. For a commentary on this see Rep. p. 11.

Nāgarakasarvasva, pp. 86 and 109, No. 1648 ব, by Padma Śrī Jnāna, a Buddhist monk, the pupil of a Brāhmaṇa named Vasudeva (see Report, p. 11). The MS. is complete in 18 chapters. In the second verse the writer speaks of works on erotics in languages other than Sanskrit. His work is in the form of a tantra of the left-handed class. One of his authorities is Siddhyaika-vīrāma-tantra. He quotes a verse from Maheśvara which to all intents and purposes is a tāntrika one. He relies also upon Śāṅkara Kāmatantra for his materials.

In p. 196, No. 1464, there is a commentary on this work by the King of Bhātgā named Jagajjyotirmalla. The commentator takes great liberties with the text, for instance, in the second hemistitch of the first verse the word laḍaha in the original has been changed into yadiha, because the word being an unknown technical term in erotics was rather hard for the Royal interpreter to explain. The Hindu Rājā takes the Buddhist Mañju Śrī as Kāmadeva without a word of explanation. It was a matter of course in his days. Mañju Śrī with a sword in one and a MS. in the other hand is at once the god of power, god of learning and god of love. The Mañju-Śrī hill near Kaṭhmandu is used by the Hindus as Sarasvatī hill on the day sacred to that deity. He is worshipped as Padmā Kumārī in Cooch Vihār. He has a position in Hindu tāntrika pantheon as the god of poetry.

Darśana.

Anumānakhaṇḍaṭīkā, pp. 81 and 94, No. 1684 ञ, by Vācaspati. It begins with an invocation to the child-form of Kṛṣṇa which became an object of general worship after the advent of Caitanya, but even before him it had its worshippers. The present MS., though labelled Anumānakhaṇḍaṭīkā in the Darbar Library, appears to be an original work by Vāscaspati, who, in one of the verses in the work, says that he had studied the systems both of Gautama and Jaimini. This is possible only in the case of Vācaspati, the commentator of the six systems. If my surmise be correct this is a brand-new discovery of a work on anumāna by the great Vācaspati.

Kiraṇāvalīṭīkā, p. 50, No. 1861 ङ, though labelled ṭīka, is really the text by Udayana. It ends with the chapter on Dravya. It is a commentary on Praśastapāda's bhāṣya on the Kaṇāda Sūtras. The MS. was copied at Navadvīpa by Hari Śarmā in the Śaka year 1491 = 1569 A.D. when the literary activity of the Naiyāyikas at that city was at its highest. The work has been published at Benares.

Dravyakiraṇāvalī, p. 85, No. 1118 ग, is the same MS. in Newari character.

Nyāyakusumāñjali, p. 18, No. 882 ग, is by Udayana. It has leaves 14 to 85, in Maithila character.

Kusumāñjaliprakāśa, p. 84, No. 1645 ष, by Vardhamāna, the son of Gaṇgeśa Upādhyāya, the author of the Tattvacintāmaṇi. This is a commentary on Kusumāñjali by Udayana, a work designed to establish the existence of God. Vardhamāna begins his work with a namaskāra to his father, who was an adept both in Nyāya and Mīmāṃsā. The MS. ends with the third stavaka.

Khaṇḍanakhaṇḍakhādya, p. 85, No. 1118 ङ, by Śrīharṣa. The MS. contains pp. 109-212 only. It was copied at Vijalapura by Paṇḍita Vāsudeva in La. Saṃ. 116, *i.e.*, about 1288 A.D., a few years after the death of the author, who flourished about the time of the Muhammadan conquest.

Govindatattvanirṇaya, p. 17, No. 619 क, by Mahāmahopādhyāya Govinda, in five chapters. The MS. seems to be complete. It is difficult to classify it as it partakes of the nature both of Tantra and of Darśana. The first chapter treats of Adhikārī, this is tāntrika. The other chapters are (2) on the establishment of non-duality; (3) on the nature of Brahma as Śuddha; and (4) refutation of the theory that Prakṛti is the material cause. The MS. is worm-eaten and full of lacuna. It is written in Maithila character and dated in La. Saṃ, but the last digit falls in a lacuna 52+. Unique.

Tattvacintāmaṇi, p. 45, No. 1261 ख. The MS. contains the second book only. It was copied in Maithila character in La. Saṃ. 436=about 1548 A.D.

Tattvacintāmaṇyāloka, p. 16, No. 468 ख. The MS. contains a few leaves only.

Tattvacintāmaṇyālokaṭīkā, p. 37, No. 1114 घ. Though labelled as above in the Durbar Library it is really a commentary on Tattvacintāmaṇi. The Āloka begins with वक्रानियम्र while this comments upon गुणातीतोपीश्वः. It is by Rucidatta (see India Office, p. 682). Rucidatta was a pupil of Jayadeva known as Pakṣadhara Miśra, the author of the commentary known as Āloka.

Vātsāyananyāyabhāṣyaṃ p. 22, No. 787 ख, contains the second chapter only. The MS. was copied in L. Saṃ. 298=about 1410 A.D.

Nyāyavārttikatātparyyaṭīkā, by Vācaspati Miśra, p. 48, No. 1380 ख. The MS. contains the fifth chapter only.

Nyāyavārttikatātparyaṭīkā, by Udayana, p. 49, No. 1361 ङ. This is wrongly called ṭīkā. It is really pariśuddhi. The MS. contains the first and second chapters only. It was copied in Sarṣapagrāma in the Śaka year 1410=1488 A.D.

Tātparyya-pariśuddhi, by Udayana, p. 31, No. 1076 ङ, p. 45, No. 1261 ङ, p. 47, No. 1321 क, are in Maithila character; the first was copied in La. Saṃ 339 and the last in La. Saṃ 403. The first ends with the second, and the last with the fifth chapter. The former was copied by Jaṭādhara

under orders of Lakṣmīpati Upādhyāya, and the latter by Vācaspati under orders of Vāṇīnātha Bhaṭṭācārya. This is a commentary on the fifth remove on the Gautama Sūtras:—

Gautama Sūtras.
Vātsāyana's Bhāṣya.
Udyotakara's Nyāya Vārttika.
Vācaspati Miśra's Tātparyyaṭīkā.
Udayana's Tātparyyapariśuddhi.

Its full name is Nyāyavārttikatātparyya-pariśuddhi. It has been published at Benares.

Dharmaputrikā, p. 92, No. 86 च of the new collection, is a work on Yoga. It partakes of the character both of Philosophy and of Tantra; the chapters are marked some as paṭalas others as Adhyāyas. It deals with such topics as dhyāna, dhāraṇā, siddhi, antarāya, cikitsā and so on, in 16 chapters. It is a short work in 11 leaves only. It appears to have been composed in N.S. 189=1069 A.D. in the reign of Śaṃkara Deva. The last pāda of one of the verses appears to contain the name of the author, but it is so incorrect that it would be venturing too much to base any conclusion upon it. The pāda is Śrī Jajjalasyottaratollakeyaḥ. Unique.

Nayatattvāloka, p. 49, No. 1861 च; the correct name seems to be Nyāyatattvāloka. The MS. contains the third chapter and a portion of the fourth. There is a MS. of this work in the I.O., being No. 205, p. 610 B., which contains the first and second chapters; and the last treats of thirteen out of sixteen topics of Gautama, namely, from Prameya to Chala. The present MS. therefore seems to treat of Jāti and Nigrahasthāna, of which Jāti is exceedingly difficult and deserves a fuller treatment than was given to it by Vācaspati in his Tātparyyaṭīkā. The MS. was copied in La. Saṃ. 449 at the village of Kāko in Mithilā.

Bauddhādhikāravyākhyā, p. 61, No. 1508 क, by Narahari, is a brand-new discovery of a commentary on Udayana's celebrated work, the Bauddhādhikāra. The MS. has 71 leaves only. The commentator learned the Bauddhādhikāra from his father.

The other commentators of this work are Bhagīratha Ṭhakkura, Śaṃkara Miśra, Vardhamāna Upādhyāya, Raghunātha Śiromaṇi and Mathurānātha. Raghunāth's commentary again was commented upon by Guṇānanda and Gadādhara.

Vākyasudhāṭīkā, p. 249, No. (2)234, by Bramhānanda Bhāratī, the pupil of Ānandabhāratī. The Vākyasudhā is attributed to the great Śaṃkarācāryya. It commences with Rūpaṃ dṛśyaṃ and so on. The present is a complete MS. of this commentary. But in our MS. the text is attributed to Bhāratitīrtha Guru by the commentator Brahmānanda. Rāja. Mitra in Nos. 1247, 1445, Hall page 129, and Burnell, 91a, from the colophons of their MSS. attributed the work to Śaṃkara, but the present commentator attributes it to his Guru Bhāratitīrtha, and his authority seems to be unimpeachable.

Vijñānadīpikāvivṛtih, p. 250, No. 1313. Padmapādācārya, the pupil of the great Śaṃkara, wrote a work entitled Vijñānadīpikā on the usual topics of the Vedāntins. The present MS. contains this work with an anonymous commentary. Both Unique.

Śārīrakamīmāṃsābhāṣya p. 61, No. 1475 ङ, by Śaṃkarācāryya. The MS. contains the fourth chapter only. It is in Maithila character.

EPICS.

Rāmāyaṇa, p. 29, Nos. 1001 ङ and ङ; p. 34, No. 1079 ख; p. 62, 1508 ङ; p. 71, No. 1559 ग and p. 88, No. 1645 ङ. The first contains the Fifth Book only in Maithila character, copied in La. Sam. 378. The second contains the Uttara Kāṇḍa only copied in Maithila in La. Sam. 304. The third, p. 34, in Newari character, from page 3 to page 306; the fourth, in Newari character, copied in N.S. 657=1537 A.D. The fifth in Maithila contains a few pages of Book VII only. The sixth and last in Maithila is a worm-eaten incomplete copy of Book V.

Mahābhārata, p. 25, Nos. 867 and 869; p. 29, No. 1001ग;

p. 88, No. 1077 ग; p. 54, No. 1864; p. 72, No. 1559 ड; p. 81, No. 1685; and p. 88, No. 1698 ग.

The first is in Maithila, copied in La. Sam. 412, at Kṛṣṇapalli, in Mithilā, under the orders of Makhāya Ṭhakkura. In N.S. 767, this MS. was used by Pratāpa Malla of Kāthmaṇḍu in having it read through for religious purposes, in 15 days. It contains the Śāntiparva only of the Mahābhārata. The second MS. in that page contains Book V copied in Maithila in La. Sam. 422.

The third is also in Maithila and contains portions of the same parva.

The fourth contains the last Book in Bengali character copied in La. Sam. 485.

The fifth contains the First Book only.

The sixth contains the Second Book only in Maithila, copied in La. Sam. 385.

The seventh is an incomplete copy of the Sabhāparva in Newari.

The eighth in Newari contains Śalya and Gadā parvas only.

Mahābhāratasya Ādi-Virāṭa-parva-ṭīkā, p. 29, No. 1001 ख, is incomplete.

Dānadharma, p. 48, No. 1821 ख, is a part of the Śāntiparva in Newari. It contains 15 chapters only on Vaiṣṇavadharma, being a part of Dānadharma. Copied in N.S. 169=1049 A.D.

Harivaṃśa, p. 15, No. 455, and p. 25, No. 910 ख, both in Newari character. The first is incomplete towards the end, and the second was copied in N.S. 257=1137 A.D.

Harivaṃśaṭīkā, p. 29, No. 1001 ग, was copied in Śaka 1580.

Bhagavadgītā, p. 19, No. 786 क; p. 88, No. 1176 ख; p. 89, No. 1179 ख; p. 61, No. 1508 ख; p. 62, No. 1508 ञ, and p. 75, No. 1608 ख.

The second is in Newari, the third is incomplete, the fourth is in Newari of N.S. 481=1861 A.D., the fifth is in Newari, copied in N.S. 888, and the sixth bears the date N.S. 452=1332 A.D.

Anusmṛtistava, p. 69, No. 1587 ग, in Newari character, is a hymn to Viṣṇu from the Mahābhārata "said to be one of the five jewels" in that work.

Viṣṇusahasranāmabhāṣya, p. 75, No. 1608 ङ. The text appears to be from the Anuśāsanaparva of the Mahābhārata, and the bhāṣya is attributed to Śaṃkarācārya.

PURĀṆA.

Viṣṇupurāṇa, p. 26, No. 910 च and छ, and p. 29, No. 1001 क. The last is written in Maithila; and the first, in two parts, comes very nearly to the end.

Bhāgavatapurāṇa, p. 13, No. 358; p. 13, No. 359; p. 19, No. 350; p. 25, No. 860 क; p. 28, No. 976; p. 32, No. 1077 ग, and p. 34, No. 1079. The first two MSS. are in Maithila character bearing date La. Sam. 397 and contain the tenth skandha only. The third is a fragment of the tenth in Maithila. The fourth contains from the middle of the first to the middle of the tenth skandha. The fifth is a complete MS. of the Purāṇa written in beautiful Devanāgarī hand copied during the reign of Prāṇamalla Deva of Bhātgā̃, by Harivarmā, a great astrologer, for Viṣṇusiṃha, the son of Bhāvasiṃha, in the year Kaurppileyāgnijāsyebde = N.S. 658 = 1538 A.D. The sixth contains a few leaves only of the tenth skandha in Bengali character. The seventh contains the tenth skandha of the Bhāgavata in Newari character.

Bhāgavataṭikā, p. 28, No. 934; and p. 91, No. 14 ख, of the new collection. The first is Śrīdhara's commentary copied in Maithila character in La. Saṃ. 472 by Nārāyaṇa at Koreṇi, in Mithilā. The second also was copied in the same character by Raghupati at the Village Poāri in La. Saṃ 898. It contains the commentary on the eleventh and twelfth skandhas only.

Brahmapurāṇa, p. 83, No. 1645 ङ, and p. 85, No. 1647 ज. The first in its colophons styles itself the Ādi-brahmapurāṇa. The second is only a small fragment.

Kūrmapurāṇa, p. 24, No. 845 क, is in Nāgara character running through 500 pages. Complete in 6,000 ślokas and in 43 chapters.

Śivapurāṇa, p. 25, No. 872, in Maithila character, is a fragment only.

Skandapurāṇa, pp. 8 and 141, No. 229, is in Gupta character. Professor Bendall and myself carefully examined the palæography of the MS. at the Durbar Library, and we came to the conclusion that the work must have been copied at least two hundred years before the Parameśvara tantra in transitional Gupta character, described by Prof. Bendall in his Cam. Cat. So the MS. must have been copied before 659 A.D., as the Parameśvaratantra was copied in Harṣa era 252 = 859 A.D. [See my Report, p. 4.]

Since writing that Report I have carefully compared my reconstruction of the Skandapurāṇa in the Darbar Library with the copy of the Ambikākhaṇḍa of the Skandapurāṇa in the Library of the Asiatic Society of Bengal, and have found them to differ as much as any two Paurāṇika works of any cult may differ from each other.

As there is no mention of Khaṇḍas in any of the colophons of the Purāṇa as found in the Durbar Library, it may be inferred, that it formed the Purāṇa entitled Skandapurāṇa. It gradually branched out into so many Khaṇḍas and so many Māhātmyas, that scholars thought that the Purāṇa hardly existed except in Khaṇḍas and Māhātmyas.

Nārasiṃhapurāṇa, p. 29, No. 1001 ग, contains 192 leaves in Maithila character, copied in La. Saṃ. 389, by Rucinātha Śarmā, in the reign of Madana Siṃha Deva at Sipāha Kaṭaka in Gorakhpore.

Bṛhannāradīya, p. 24, No. 845 ख; p. 25, No. 910 क; and p. 29, No. 1001 ख. They are all in Maithila character. The first is incomplete. The second was completed in La. Sam. 429 and the third in 425.

Paśupatipurāṇa, p. 208, No. 984, copied in N.S. 824=

1704 A.D. Unique. Spoken by Pulastya but quoted from Vyāsa. The MS. is complete. It is much more concerned with the origin and the sacred character of the Vāgmatī on which stands the sacred shrine of Paśupati than with Paśupati himself. It has the following Khaṇḍas:—

1. Tīrthayātrā Khaṇḍa.
2. Pradyumnavijaya Khaṇḍa.
3. Gokarṇeśvarapratiṣṭhāpana Pūrvārdha Khaṇḍa.
4. Tīrthānandapurāṇe Pūrvārdha Khaṇḍa.
5. A stray chapter containing a hymn on the Vāgmatī.

Prahlādacaritra, p. 61, No. 1508 ग, from the Viṣṇupurāṇa in Newari character.

Vaśiṣṭha-Dilīpa-saṃvāda, p. 51, No. 1368 ङ; p. 62, No. 1508 भ; p. 64, No. 1536 क; p. 65, No. 1536 ङ; and p. 72, No. 1559 त; are all from Padmapurāṇá Uttara Khaṇḍa; and in Newari character. The last was copied in NS. 588 = 1468 A.D.

Haritālikā Kathā, p. 32, No. 1077 च, from the Bhaviṣyottarapurāṇa, in Bengali character, contains the story of the spread of the worship of Hara and Gaurī in a certain form by married women.

Viṣṇudharma, p. 29, No. 1002 क, and p. 30, No. 1002 ख, both in Newari character, the first was copied in N.S. 167 = 1047 A.D. [See J.A.S.B., 1897, p. 312, and my Report, p. 5.]

Devī Māhātmya, (1) p. 13, No. 882 ख; (2) p. 33, No. 1077 भ; (3) p. 54, No. 1368 र; (4) p. 55, No. 1376 ज; (5) p. 56, No. 1473 भ; (6) p. 61, No. 1508 ङ; (7) p. 63, No. 1534 ग; (8) p. 63, No. 1534 ङ; (9) p. 64, No. 1534 च; (10) p. 68, No. 1536 ठ; (11) p. 69, No. 1537 क; (12) p. 69, No. 1559 क; (13) p. 70, No. 1559 घ; (14) p. 74, No. 1583 ट; (15) p. 74, No. 1584 ङ; (16) p. 75, No. 1608 घ; (17) p. 75, No. 1608 ज; (18) p. 81, No. 1645 क; (19) p. 82, No. 1645 ग; and (20) p. 55, No. 1478 ख.

The first is a fragment in Newari character. The second is in old Newari, copied in NS. 229 = 1109 A.D. marked in letter numerals. The third is in Nāgara, and the fourth in Newari, both fragments. The fifth is in Newari

character copied in N.S. 519=1399 A.D. The sixth is in Nāgara dated V. Saṃ 1492=1436 A.D. in Campakāraṇya during the reign of Pṛthvīsiṃha Deva. The seventh is in Maithila copied in La. Sam. 392(?) by Udayakara under the order of Kaṃsanārāyaṇa. The eighth is in Newari character copied in N.S. 385=1265 A.D. by Maṇināga, a resident of Nīli Šīla, during the victorious reign of Abhayamalla Deva. The ninth is in Newari character copied by Vajrācārya Šrī Sugatacandra in N.S. 118=998 A.D. in the victorious reign of Dharma Malla Deva. The tenth and eleventh, in Newari character, are fragments only. The twelfth copied in Newari in N.S. 358=1238 A.D. in the victorious reign of Abhaya Malla Deva. The thirteenth is in Newari character copied during the same reign. The fourteenth is in Newari character. The sixteenth is dated N.S. 262=1142 A.D. The eighteenth is in Newari character copied in N.S. 389=1269 A.D. The Devīstava forms a part of the MS. The nineteenth is a fragment in Nāgara character. The twentieth is dated N.S. 522.

Devīmāhātmyaṭīkā, p. 51, No. 1361 ङ, by Hārītāmra Šrīpītāmbara, otherwise called Durgāsandehabhedikā, a commentary on the Devīmāhātmya. This was copied at Haripura by Haladhara who seems to have enjoyed the title of Vaṃšamaṇi in La. Saṃ. 373.

Kārttikamāhātmya or Vaiṣṇavāmṛtasāroddhāra, p. 6, No. 92 and p. 32, No. 1077 ङ, both from the Skandapurāṇa and both copied in Bengali character; the first was copied at Parihāra in La. Saṃ. 412; and the second in La. Sam. 447. The interlocutors are Nārada and Brahmā and the subject Vaiṣṇavism. This appears to be the same work as noticed in pp. 217-218 of the MS. Index prepared by Captain Wilford's Paṇḍita. [See p. 1414 I.O. Cat.] There are many other works bearing the same name from other Purāṇas, and what is curious still there is a work of the same name in the Skandapurāṇa itself. [See Sanskrit College Catalogue by Çastri and Gui, part 4, Nos. 211 and 252.]

Vaišākhamāhātmya, p. 61, No. 1508 ब, from the Pātāla

Khaṇḍa, Padmapurāṇa, in Newari character. The same as noticed by Weber in Vol. I, page 180.

Ekādaśīmāhātmyam, p. 70, No. 1559 ग, and Ekādaśyutpattiḥ, p. 71, No. 1559 च, give the paurāṇika legends about the sacredness of the fast on the eleventh day of the moon.

Rāmacandraṇāmāṣṭottaraśatam, p. 51, No. 1368 ष, is a part of the Uttara Khaṇḍa of the Padmapurāṇa. [See Ulwar 2320.]

Rāmopākhyānaṃ, p. 78, No. 1583 क, is from the Vanaparva of the Mahābhārata, in Newari character.

Rudramāhātmya, p. 82, No. 1645 व, is from the Varāhapurāṇa, in Newari character.

Viṣṇujanmānukīrttanaṃ, p. 51, No. 1363 ग, is a treatise on the incarnations of Viṣṇu, from the Bhaviṣyapurāṇa.

Śeṣadharṇīsaṃvāda, p. 13, No. 882 ङ, is from the Brahmāṇḍapurāṇa, in Urīya character.

Satvavādhāpraśamanaṃ, p. 83, No. 1645 ज, is from Viṣṇudharma, copied in N.S. 322 = 1202 A.D. during the victorious reign of Arimalla Deva. There is a chapter in Rāja Mitra, No. 2293, entitled Sarvavādhāpraśamanavidhikathanaṃ. The work described in that work is Viṣṇudharma and not Viṣṇudharmottara. [See Cat. Cat. 590B.]

Sūryyārṇava, p. 267, No. 1246, appears to be a Paurāṇika work on the consequences of sins committed in one existence, in future existences and their atonements. The interlocutors are Nārada and Amvarīṣa, and they speak of the atonements in the various rāśis.

STOTRAS.

Nīlakaṇṭhastava, p. 46, No. 1320 ङ, was copied in N.S. 407 = 1287 A.D. The hymn was known only in a single quotation by Rāyamukuṭa in his commentary on the Amarakoṣa. There are two copies of a work of the same name with a commentary in the Oriental Library, Madras.

Mahāpuruṣastava, p. 51, No. 1368 क, is a part of the

Tenth Skandha of Śrīmadbhāgavata. It was copied in N. S. 696 = 1576 A.D.

Mahimnaḥ stotra, p. 227, No. 1630, is not the well-known work of the same name attributed to Puṣpadanta, the Lord of the Gandharvas, on which there are so many commentaries, but an imitation of it by one who, though bearing the name of the relentless Muni Durvāsas of the Purāṇas, is a historical person variously named Durvāsodeva Durvāsomuni. He is said to be the first teacher of all the Upaniṣads. The MS. is in Nāgara character, extent 317 ślokas, having 13 chapters.

Kālabhairavastotra, p. 52, No. 1363 ङ, is from the Kāśī Khaṇḍa. It is a hymn to the grim deity, Kālabhairava, who, unless propitiated, would not allow anyone to live and die at that holy spot, where death, under any circumstances, leads to emancipation. He, with his broomstick, sweeps away all sinners from Benares.

Gajendramokṣaṇastavarāja, p. 18, No. 619 ख, is one of the five gems in the Mahābhārata.

Jyotiśānandastava, p. 72, No. 1559 ड, is a hymn to Śiva who is represented in the form of light. It is a tāntrika hymn. Unique.

Śaṇaiścarastava, p. 46, No. 1328 ठ; p. 48, No. 1361 ग; p. 79, No. 1633 प. They all come from the Skandapurāṇa. The second was copied in Rāmanandayuge, *i.e.*, N.S. 493 = 1373 A.D.

Śāradāstava, p. 53, No. 1363 ख, runs through 6 leaves and was copied in N.S. 520 = 1400 A.D.

Stavarāja, p. 39, No. 1176 ঘ and ক. Aufrecht in Lip. Cat. No. 1297, says that it is a hymn to Gaṇeśa.

Stavarāja Māhātmya, p. 48, No. 1361 ख, from the Bhaviṣyapurāṇa, appears to be a glorification of the above.

Śivapañcākṣaram, p. 13, No. 382 च, is a MS. in Uriyā character. [Cat. Cat., p. 650 A.]

Hariharastotra, p. 56, No. 1478 ङ, is from the Hari Vaṃśa.

Mṛtyuñjayastava, p. 68, No. 1584 ঘ, is a part of Parameśvaratantra in 84,000 Ślokas. This appears to be the work entitled Parameśvaratantra in Prof. Bendall's Cam. Cat. p. 27. It is not a part of Parameśvara-Saṃhitā in Burnell 205A, which is a Pāncarātra. The MS. is in Newari character.

Vāgīśvarīstotram, p. 56, No. 1478 ঝ, is a hymn to Vāgīśvarī, a form of Sarasvatī, the goddess of learning. She is worshipped both by Buddhists and Hindus at Bodh Gayā and at Benares. Her glories are related in Svayambhupurāṇa as well as on Kāśīkhaṇḍa.

Vināyakastava, p. 79, No. 1688 ন, is a hymn to Gaṇeśa from the Bhaviṣyapurāṇa.

Viṣṇupanjarastotraṃ, p. 46, No. 1820 ঃ, was copied in N.S. 400 = 1280 A.D.

Miscellaneous.

Varāhamihira Saṃhitā, p. 26, No. 983 ग, is a curious work copied in Nepal Saṃvat 280 = 1110 A.D. It begins with a long invocation to the god of Love whose influence is said to have been felt even by Brahmā, Indra and others. It treats of the age, auspicious moment and so on, of marriage.

Vetālapañcaviṃśati, p. 79, No. 1683 ঋ, is translation of the well-known work of that name in Sanskrit, into Newari.

Harimekhalā, in Newari language, p. 36, No. 1114 ग, is dated N.S. 541 = 1421 A.D. During the reign of Jayajyotirmalla Deva.

Tantrika.

Amṛteśatantraṃ, pp. 11 and 125, No. 285 ক. This is otherwise called Mṛtyujidamṛtīśavidhānaṃ. This may be the same as Mṛtyujit-bhaṭṭāraka, mentioned by Hall, as quoted by Kṣemarāja. in his Śiva-sūtra-vimarṣiṇī.

The MS. is dated N.S. 320, *i.e.*, 1200 A.D. But as Kṣemarāja quotes the work in the tenth century, the work, like the majority of original tantras quoted by him, must be older still.

The work is complete in 24 paṭalas and appears to traverse the whole ground of Tāntrika subjects. Curiously enough in this work, which purposes to have been revealed by Śiva to his consort Pārvatī, there is a Maṅgalācaraṇa making obeisance to Śiva.

It treats of the God Amṛteśa and Bhairava Mṛtyujit as *para* and *apara* phases of one divinity.

Amṛteśvara-devasya Nityapūjā vidhiḥ, p. 49, No. 1861 ञ, treats of the worship of Amṛteśa, Amṛtīśa or Amṛteśvara, and of the articles required in that worship. This is the deity spoken of in the preceding.

Indrākṣīstava, in Newari character, and Karpūrāstotra are two Tāntrika works mentioned in this Catalogue, being No. 1645 भ and 1376 ङ, pp. 83 and 54. In Cat. Cat. p. 59B mention is made of an Indrākṣī-stava from the Nandikeśvara-purāṇa.

Kākacaṇḍeśvarīmatam, p. 155, No. (3)118, in Nāgari character, professes to be a new system of Tantra. It treats of Medicine, Alchemy, and so on. This is a much larger work than that mentioned in I.O. Cat., p. 889, where it is also called Mahārasāyanavidhiḥ. The Vedas being very old, the highest bliss cannot be obtained through them. Therefore Śiva speaks of the highest bliss as Mahājnāna, and, as opposed to it, Alpajnāna, to have recourse to before the attainment of Jñānavāda. Towards the end of the work there are many prescriptions in which mercury has its full play.

Kālikāstotra, p. 52, No. 1368 ट, is a hymn to Kālikā from the Tāntrika work Kālikākulasarvasva. This is to be differentiated from a work of the same name attributed to Śaṃkarācāryya. The work is in Maithila character.

Kālīkulārṇavatantra, p. 160, No. (2)130. In Newari character. Dated N.S. 867 = 1747. Unique. An Original Tantra in which the interlocutors are Devī and Bhairava. This work begins with "Vīranātha uvāca," "the Lord of Vīras said." The word Vīra means one who has attained

success in the left-handed form of worship. Vīranātha, therefore, means the supreme Lord of these Vīras. The work speaks of Guhya Kālī, the great goddess of Nepal, and attempts to affiliate, though very clumsily, her worship to the Atharva Veda. In Cat. p. 161 there is what purports to be a formula of Kālī-worship in one hundred letters.

Kālitattva, p. 161, No. 1539. It has another name, Ācārapratipādanatattvam. The first three leaves are missing. This with the work mentioned next after it in Cat. p. 162, No. 1589, forms an incomplete copy of Kālitattva (see pp. 586 and 587 of the Bikānir Catalogue). Rāghava Bhaṭṭa, the author, was a great Tāntrika writer and commentator whose Padārthādarśa, a commentary on the Śāradātilaka, is often quoted in Smṛti and Tantra compilations. The MSS. in the Darbar Library treat of Ācāra and Prāyaścitta respectively. The author characterises his commentary on Śāradātilaka, in Bik. Cat., p. 609, as Satsampradāyakṛta-Vyākhyā. From the last page of the Benares Edition of the work, Sam. 1953, it appears that Rāghava Bhaṭṭa's father came from Nasik to Benares, and that the date of the composition of the commentary is 1550 of the Samvat Era, as that is used by the Marhattas = 1494 A.D.

Kālottara, pp. 9-10 (called in the colophon Vṛhat-kālottaraṃ nāma Śivasiddhāntaṃ), No. 273 क, pp. 37-38 (Kālottare trayodaśa śatike), No. 1114 ङ; p. 6 (Kālottara tantraṃ), No. 89, p. 73, No. 1583 च; pp. 8 and 96 (Kālottare Mahātantre Saptaśatike), No. 226 च; and p. 80 (Kalottara or Kālajñāna), No. 1634 च.

Kālottara is a very ancient Tāntrika work. Abhinavagupta who flourished at the end of the 10th and the beginning of the 11th Century (see Buh. Kas. Rep., p. 80), quotes this work in his *Triṃśikā-tattva-vivaraṇa*. An examination of the MSS. in the Durbar Library reveals the fact that there are three recensions of the work, namely, (1) a large recension, (2) a recension in 1,800 ślokas, and another (3) a recension in 700 ślokas. The name Kālottara suggests that it is the supplement

to a work entitled Kālatantra. The work was hitherto known only in quotations. It deals with the worship of Śiva. The interlocutors are Śiva and Kārttikeya (see Cat., p. 96). The names of chapters, as given in that page, show that it traverses the whole ground of a tāntrika work. One of the chapters, namely the twenty-fourth, is named Kālacakra. This work is complete in 82 paṭalas, while in the Vṛhat recension (Cat., p. 9-10) there are 40 paṭalas. It also traverses the whole ground of a Tāntrika work, but more fully and in a different order. Has this anything with the Kālacukra of the Buddhists?

Kulasārasaṃgraha, p. 162-68, No. 1668, an original tantra with Īśvara and Devī as interlocutors, is a part of Somabhujaṅgavallī which again is a part of Amṛtamathana. The work appears to be uniqne and complete in 86 paṭalas.

Kaumārīpūjā, p. 46, No. 1820 ङ, *i.e.*, the process of worshipping one of the mothers named Kumārī, was copied in N.S. 400=1280 A.D.

Kriyākalpatarau kriyākāṇḍah, p. 14, No 882 क, appears to be only a part of Kriyākalpataru, a complete work of the Kulaśāstra, *i.e.*, of the left-handed form of worship by Śaktinātha surnamed Kalyāṇakara. He opens the work by making obeisance to a succession of Gurus. The great teachers of the sect (pāramparyaprakāśins) were Kaṇṭhanātha, Gaṅgādhara, Munīndra, Mahāvala Maheśāna, Vāgīśvarānanda, and Devarāja, who was the preceptor of the author and Vicitrānanda Deva. The materials used are Kulaśāstras and Āmnāyas. The author explains the words of Śiva according to tradition and according to sound reasoning. In the first place the author mentions a number of yogas according to tāntrika rites. The MS. is incomplete and in Maithila character. Neither the work Kriyā kalpataru nor the author Kalyāṇakara is mentioned by Aufrecht.

Gurupaṅktipūjāvīḍhiḥ, p. 50, No. 1361 च, in Newari character, 9 leaves only. Rāj. Mitra, No. 4081, speaks of a Gurupaṅktikavaca from the Gurutantra. The present work

forms a part of Gurupaṅkti worship, being one of the Pañcāṅgas or five essentials of worship.

Guhyasiddhiśāstram, p. 87, No. 1648 ङ, in Newari character, was copied in N.S. 514=1394, at Bhātgāo, in the reign of Jayasthiti Malla. The work is probably one brought by the Paṇḍits of that king from India. It is a most violently vāmācārī work. The matter is obscene, written in a mystic form. The language is ungrammatical and in places unintelligible.

Ciñcinimatasārasamuccayaḥ, p. 173, No. 769, is an original Tantra in 12 paṭalas. The first verse obscurely hints that the cult of Ciñciñī was originated by Siddhanātha, one of the successful Yogīs who went by the title Nātha. It belongs to Vāmācāra and to Paścima Krama. The language is obscure, ungrammatical and unintelligible. In the opening verses it enumerates the various forms of religious practices current at the time. The work belongs to the early period of Tāntrika development.

Chatrayogodbhūtadoṣaśāntividhiḥ, p. 174, No. 1111. It treats of the process of atoning for the defects arising from chatrayoga, composed under the order of Emperor Bahadur Shāh of Delhi in Śrīśāke Śarapuṣkarāvanīdharaprāleyarocirmite, *i.e.*, saka 1775 or 1853, just before the mutiny. Chatrayoga is a process of worship prescribed by Bhṛgu.

Jayadrathayāmala, p. 175, No. 253, a longish work on paper, extending to about 3,000 ślokas. The MS. is not very old. It is dated Newar Saṃvat 762=1642 A.D. It treats of some topics to be found in the Kulārṇava. It was for a long time suspected that the worship of Kālī did not originate in the higher classes in India. The present work says that the Parameśvarī should be worshipped in the house either of a potter or of an oilman, two castes holding a very low position in Hindu Society. The entire work is said to extend to 24,000 ślokas. The present MS. then is only a fragment. The whole work is divided into four parts of 6,000 ślokas each called ṣaṭkas. The present is a portion of the second ṣaṭka. It treats of the worship of various forms of Kālī, namely, Ḍambara

Kālī, Gahaneśvarī, Ekatārā, Caṇḍaśavarī, Vajravatī, Rakṣākālī, Indīvarī Kālīkā (perhaps the same as Nīlasarasvatī), Dhanadā Kalī, Ramanyā, Īśāna Kālī and Mantramātā. The first part of this MS. is named Kālasaṇkarṣaṇī, the second Vidyāvidyeśvarīcakra and the third part Yakṣiṇīcakra. The colophon of the work like that of all ancient tantras is too long and appears to be a string of names, the import of which, if it existed at all, is lost. It runs thus in the present case:—'Iti Śrī Bhairavasrotasi Vidyāpīṭhe Śiraśchede Jayadrathayāmale, Catur viṃśatisāhasramahātantre dvitīya Ṣaṭke,' &c., &c.

Jhaṅkārakaravīratantra, p. 181, No. 109, is a mahātantra complete in 8,000 ślokas. The present MS. therefore with 675 ślokas is only a fragment. The worship prescribed in it is that of Caṇḍakapālinī, a fierce form of the goddess Kālī, decked in sculls. The work appears more to be a compilation than an original tantra. Jhaṇkeśvarī, who has a solitary temple in the fierce-looking woodland, a few miles off Kaṭhmandu, was an object of great worship in Nepal. Karavīra with yellow flowers is sacred to Kālī, and Jhaṇkāra means a peculiar sort of noise. In this form of worship a noisy Karavīra is preferred. This is a relic of tree worship.

Tattvasāra, p. 79, No. 1634 क, is an interlocution between Ṣaḍānana and Śiva on the nature of Godhead and emancipation. See Rāj. Mitra, No. 2142. Eggelling, p. 800, describes a Tattvasāra which is an interlocution between Sūta and Śaunaka.

Tārārahasyavṛttikā, p. 31, No. 1076 ङ, by Śaṇkara, in Maithila character, dated L. Sam. 511=1624 A.D. See I.O. Cat., p. 908 A. This is a tāntrika compilation by Śaṃkarācārya of Gauḍadeśa, complete in 15 paṭalas.

Tripurāsundarīprātaḥstotram, p. 54., No. 1876 क, is from the Rudrayāmala.

Tripurāstava, p. 54, No. 1876 ग, is also from the same source.

Tripurākavaca, p. 54, No. 1876 ष, is also called Sarvārtha sādhanaṃ or the means of attaining all objects.

Tripurājapahomavidhih, p. 86, No. 1648 ছ, is from the Vāmakeśvaratantra.

Tripurāsnānādi-nityakarmavidhiḥ, p. 74, No. 1584 ব. These five complete what may be called a pañcāṅga of Tripurā worship.

Tvaritāstotra, p. 8, No. 226 ক. Tvaritā is a form of Kālī, the process of whose worship is in the righthanded form given in Tantrasāra (Cal. Ed., p. 182). She is described as dark, and decorated on the head with a peacock's tail, with her cloth made of leaves. She bends forward a little towards the front owing to the weight of her bosom, over which hangs a garland of *guñjā* with the 8 serpent lords forming various ornaments of her body. She is in the form of a lady from the border-land, with hands raised in the position of granting boon and protection. She has three eyes.

Dīkṣāvidhiḥ, p. 19, No. 736 ঘ, treats of the usual initiation ceremony of a votary of tantra.

Devīkāsādhanaṃ, p. 7, No. 135 ক, treats of propitiating Devikā by a house-holder.

Devīkavacaṃ, p. 55, No. 1478 গ, is in Newari character.

Narapatijayacaryā, p. 69, No. 1537 ছ. Dr. Bhandarkar, in p. 85 of his Report for 1882-83, says, "The author wrote this book at Anahilapattana in the reign of Ajayapāla who occupied the Caulukya throne from 1174 to 1177 A.D. He finished the work on Tuesday the first of the light half of Caitra in the year 1232 of Vikrama corresponding to 1176 A.D."

Svarodayadīpikā, p. 41 and 107, No. 1186, by Jagajjyotirmalla, is a unique commentary on the above written by Rājā Jagajjyotirmalla of Bhatgā̃ in Nepal and copied by his court Paṇḍit Vaṃśamaṇi, a Maithila Brāhmaṇa. The date of composition is 1536 Śaka = 1614 A.D. The King brought the work from a distant country. There is a long genealogy of the Solar Kings of Nepal in this MS. which has been fully utilized by Prof. Bendall in his history of Nepal appended to this work. The extent of Yakṣamalla's dominions is given as Mithilā, Magadha, Gayā, the whole of Nepal, Bangadeśa, the

Ganges, Gorkhā, Palpā and in the North, seven days' journey from Nepal.

Nitya-naimittika-vidhih or Sakti sūtra, p. 18, No. 619 ঘ, is a work on daily rites of the worshippers of Sakti.

Nityātantra, p. 8, No. 226 গ. Nityā is a form of Kālī mentioned in the Tantrasāra next after Tvaritā. She is dark-red with the moon crescent on the forehead, with lotus, noose, aṅkuśa, the goad for driving an elephant, and full human sculls in her four hands. Her dress, her ornaments and her garlands are all red. She has three eyes. She is wife of Siva with her frame shaking with lust and wine. This is a tantra on her worship.

Nityāhṇikatilakaṃ, pp. 45, 47, and 111, Nos. 1820 ক and খ, is an unique work on the daily rites of the Tāntrikas. The MS. in p. 45 was copied in Newari character in N.S. 817=1197, the year of the Muhammadan conquest of Bihar; it was copied by Ācārya Harihara in the reign of Vijayakāmadeva, and that in 47 in N.S. 528=1403 A.D. The author is Munjaka, also called Jaya, the son of Srīkaṇṭha who was an adept in the Paścima Sāsana. The ancient tantras are divided as belonging to north, south, east and west Sāsanas. The worship of Kubjikā and the Sāstra Kubjikāmata (for which see *infra*) belongs to the Paścima class. This work appears to be a very old compilation,—a handbook of the Kubjikāmata. It says that the Saiva cult is higher than the Vedas, the Dakṣiṇa is higher than the Saiva. The Paścima is the highest of all. The highest aim of this cult is said to be proficiency in three kinds of Bhelaka or jugglery. The author's father, Srīkaṇṭha, appears to have been a great writer of this cult. It is difficult to say whether Jaya or Munjaka was a son or a disciple of Srīkaṇṭha. Perhaps he was both, as the Nāthas, though leading a monastic life, are credited with having children. The Nāthas or those who attained success in Tāntrika cults were recruited from the lowest classes and from outcastes, and their Sanskrit therefore is incorrect, ungrammatical and often unintelligible, as is the case with the present work.

Nisvāsākhya Mahātantra, p. 11, No. 279, is in a very dilapidated condition. I have pointed out that the Śivaite work on architecture is a part of this tantra. The present codex professes to be six thousand ślokas in extent, but the MS. does not seem to go much beyond the Pratiṣṭhā tantra. It was copied in N.S. 180=1060 A.D.

Nṛtyeśvaratantra, p. 201, No. 1322. The Professors of dancing, singing and histrionic representations regard Śiva as the presiding divinity of these arts, and they call him Nṛtyeśvara, Naṭeśvara and so on. This tantra is named after him. The subject-matter of a tantra need not have any close relation with the name. The present MS. is a mere fragment extending to 56 Ślokas. It gives the formulae of meditating upon 8 Bhairavīs and 8 Mahākālīs whose names are to be found in p. 202. At the end of this MS. there is an invocation to all the vīras, *i.e.*, successful heroes in the left-handed form of worship, and they include Bhārgava, Hanūmat, Bhīma among others noted in the Epics and Purāṇas.

Nṛsiṃhasundarīkavaca, p. 202, No. (8) 48, treats of an amulet consecrated to Nṛsiṃhasundarī. This is a unique work forming a part of a unique tantra entitled Sammilana-tantra.

Pārameśvarīmatatantra, p. 85, No. 1647 ख. There is a Pārameśvarīmatatantra mentioned and described in Prof. Bendall's Cam. Cat. p. 27.

Pīṭhapūjāvidhiḥ, p. 17, No. 491, is a work on Tāntrika rituals about the Pīṭhas, places consecrated by the fall of the limbs of Satī after her death at the sacrifice of her father Dakṣa. Unique.

Puraścaraṇacandrikā, p. 50, No. 1361 ह, by Devendrāśrama, the disciple of Vibudhendrāśrama, is a Kaula work. The author in Rāj. Mitra 2399 styles himself Māntrika Cakravartī or the Emperor of mystic formulae.

Puraścaryyārṇava, p. 205, No. (2) 376, by Pratāpa Simhasāha, the Mahārājādhirāja of Nepal, in 1881 Samvat=1775 A.D. Unique. The Imperial author consulted many

Āgamas, Paddhatis, Upaniṣads, Jyotiṣa works, works on veterinary science, Purāṇas and Smṛtis.

Puṣpacintāmaṇi, p. 207, No. 966, is a tāntrika compilation on the subject of offering appropriate flowers to various tāntrika divinities. Unique. Date of copying N.S. 872 = 1752 A.D. The work is divided into 4 prakāśas treating of the flowers enjoined and prohibited in the worship of such gods as Śiva, Viṣṇu, Durgā, and Dakṣiṇakālī.

Pūjāvidhiḥ, p. 89, No. 1176· ग, is a tāntrika work in Newari character.

Pūrvāmnāyatantra, p. 208, No. 109, by Ratnadeva, in Newari character, is a short tāntrika compilation. From the name it appears to be a compilation from those tantras which are classed as eastern. It gives the process of performing 28 tāntrika rites. Unique.

Pratiṣṭhāsārasaṃgrahaḥ, p. 78, No. 1688 ङ. The architecture and consecration of temples. It was composed because in this iron age people had no access to original tantras. Composed in N.S. 778, by Rādha, who was a favourite both of the King and the Queen.

Prapañcasāratantra, pp. 79 and 117, No. 1633 ङ, dated L. Sam 408. An original tantra in long and flowing verses by one who calls himself Ācārya, see Eggeling I.O. Cat. 869 B. and H.P. Vol. II. 130. This is a Vaiṣṇava Tantra. The present MS. contains 33 paṭalas.

Prāyaścittasamuccaya, p. 215, No. 1297, character Newari. The author is Hṛdayaśiva, the disciple of Īśvaraśiva, who belonged to the school of Raṇipatra Lambakarṇa belonging to the Mattamayūravaṃśa. The last went from Raṇipatra to Gorāṭikamaṭha and was at once accepted as his own by the Rājā of Dhāra. The work is Tāntrika as opposed to Smārtta. Unique. The discovery of this work shows that at one time an attempt was seriously made to set up a complete code of Śaiva and Tāntrika regulation of life. The author says that his work is one of many of the kind. It belongs to an unknown mahātantra named Bāthula which is quoted in

Madanapārijāta, Cal. Ed. p. 47. But the editor, a Mahāmahopādhyāya, calls Bāthula a Ṛṣī. Hṛdayaśīva is compared to Vidyeśvara in learning.

Prāsādadīpikāmantra-ṭippanam, p. 216, No. 1456. Unique. It is a Tāntrika compilation dealing in the last chapters with the consecration of temples. There are altogether 28 chapters. The name of the work has been taken from the Maṅgalācaraṇa. Aufrecht says that a work of this name has been quoted in Madanapārijāta. The name therefore is Prāsādadīpikā, and Mantraṭippana is a case in apposition. It traverses the entire field of Tāntrika subjects.

Bhairavārcanam, p. 87, No. 1648 ड, is a liturgical work in Newari character. Fifteen leaves only.

Mañjuśrī-Sādhana, pp. 53 and 121, No. 1863 ज, is a process of propitiating the Buddhist Bodhisattva Mañjuśrī. He is sometimes regarded as male and sometimes as female. The Hindus regard him as Sarasvatī the goddess of learning; the Buddhists regard him as the lord of power and learning. He has a sword in one hand and a MS. in the other; as the presiding god of all learning and skill he is also the god of arts, both fine and mechanical, and so the present work on *Śilpa* is appropriately called Mañjuśrīsādhanaṃ. It treats of such topics as temple architecture, construction of images, etc., making of domestic utensils, and so on. The writer of the work was absolutely ignorant of Sanskrit and writes in a language which is the language of practical Śilpaśāstra understood by the Śilpa-practisers only.

Mantroddhāra, p. 77, No. 1688 ङ, treats of the evolution of mystic syllables or words from their description given in the tantras. The Mantras are generally given in mystic sentences, each word of which represents some letter in the Mantra. This is the most mysterious, difficult and stupid part of tāntrika literature. There is a work entitled Mantrakoṣa, a modern compilation, which deals elaborately with this mystery. The present MS. appears to be an original tantra on the subject. It has six paṭalas.

Mataṅga-pārameśvaratantra, p. 219, No. (2)171, in Nāgarī character, is a longish work :—an original tantra divided into four parts, called pādas, namely, Vidyā, Kriyā, Yoga, Caryā. The last pāda only has nine paṭalas. The work has been noticed by Burnell, p. 205 A; Cat. I.O. p. 905 A., Hullzsch, Vol. II, 958. A commentary on the work has been noticed by Hullzsch, Vol. II. 956, and Sans. Coll. Cat. Vol. III. 91.

The commentator Rāmakaṇṭha says that the work has four pādas—Vidyā, Kriyā, Upāsya and Siddhi. MSS. of the Siddhipāda and the last portion of the Upāsyapāda have yet to be discovered. The Cataloguists have divided it into four pādas without the Siddhipāda, *i.e.*, they have divided the third or Upāsyapāda into two, namely, the Yoga and the Caryā. The work seems to be a very large one, as the Tanjore MS. contains more than 12,000 ślokas, and is yet incomplete. The present MS. appears to be a smaller recension of the work, as nearly the very same number of subjects are dealt with in about 4,000 ślokas. The I.O. MS. appears to be even smaller than this.

Paṇḍita Hṛṣīkeśa is right in his surmise that this is a Śaiva Āgama;—at least so the commentator makes it. On an examination of the contents of this MS. and of those of Parameśvaratantra, p. 27, Bendall's Cam. Cat., I cannot help hazarding a conjecture that these two works are but larger and shorter recensions of the same tāntrika work.

Matasāra, p. 222, No. 1512, in Newari character, is unique. It treats of the worship of Bālakubjikā and is complete in ten paṭalas. This appears to be a work related to the Kubjikāmata and Kulālikāmnāya. The same Pīṭhas are mentioned, namely, Oḍiyāna, Jāla and Pūrṇa; but the second is said to be to the south of the first and the third to the north of the second. The writer evidently confounded Jāla with Mataṅga.

Mokṣasopānaṭīkā, p. 228, No. 1498, in Newari character, is an anonymous commentary on an unknown work entitled Mokṣa-sopāna, a tāntrika work on emancipation. The text begins "Oṃ namastute Mahāmāye."

Mahālakṣmī plays an important part in modern Śaiva and Tāntrika worship. She is regarded as one of the eight mātṛkās and is greatly worshipped in the Marhatta country. She is represented in this Catalogue by no less than six works. There are:—

Mahālakṣmīmata-bhaṭṭāraka, p. 47 and 128, No. 1820 ग. The MS. is dated N.S. 880=1260 A.D. It was copied by Kāyastha Udayaharṣa rapidly for Saṃkhyapāla's edification. The work is to contain 1,800 ślokas, but the MS. contains about 1,500. It is a part of a great Tāntrika work entitled Mahāmantrasāra containing 24,000 ślokas. The cult of Mahālakṣmī, says the scribe, is the nectar of the rays of the great cults, *i.e.*, he thinks this to be the highest Tāntrika cult.

Mahālakṣmīmāhātmyaṃ, p. 54, No. 1876 क.

Mahālakṣmīmāhātmya-vratavyākhyānasamuccaya, pp. 52 and 84, Nos. 1868 च and 1645 ठ. The first was copied in N.S. 688 and the second in 505 by Vīrasiṃha. They are both complete in 16 paṭalas. The author is said to be Gālava a Ṛṣi. A Gālava is quoted in Supadma Vyākaraṇam. So this is another way of attributing Tāntrika works to Ṛṣis.

Mahālakṣmīvrataṃ or Lakṣmīcaritaṃ, p. 46, No. 1320 ख, by Rāma Kavirāja, in five chapters, was copied N.S. 399=1279 A.D.

Mahālakṣmīvratakathā, p. 84, No. 1645 त, was copied in N.S. 502.

Mahālakṣmīvratamāhātmyavyākhyānaṃ, p. 26, No. 910 ब.

Mahāmāyā is represented in this Catalogue in three works.

Mahāmāyāstavaḥ, pp. 78 and 83, Nos. 1638 ज, and 1645 ज, in Newari character. The first was copied in N.S. 391=1271 A.D. and it treats of Śiva and Śakti as united in pleasure.

Mahāmāyāṣṭaka, p. 87, No. 1648 क, in Newari character, was copied in N.S. 584=1464 A.D.

Mālinīstuti and Mālinīstotram, pp. 75 and 82, Nos. 1608 ग and 1645 ष, are hymns to Mahāmāyā in Mālinī verses.

Yuddhajayārṇava, pp. 1 and 81, Nos. 72 and 1634 ▼, both in Newari. The second is dated 426 N.S.=1306 A.D. in Jayasthiti Malla's victorious reign. The work noticed in p. 81 appears to be the same as in I.O. Cat. p. 1080-81. It is a work on svarodaya in ten paṭalas. But that in p. 1 appears to be a different work and a tāntrika one, treating of Pūjā and similar Tāntrika topics.

Yogaguhya, p. 8, No. 226 ▼, brought down from heaven to earth by Kaṇṭhanātha who, as Śrīkaṇṭha, is already known from the Nityāhnikatilakaṃ, Cat. pp. 45, 47 and 111. It teaches the mysteries of Tāntrika yoga. But unfortunately there are only a few leaves in the Darbar library.

Yoginīvijayastavarāja, p. 286, No. 1542, from the Brahmayāmala, is a short work in Newari character copied in N.S. 811. This was first spoken by Śiva to his consort, and then Pippalāda-muni brought it down from heaven to earth. This is one of the ways of affiliating Tantras to the Vedas. Pippalāda is said in the Purāṇas to be the propounder of a Śākhā of the Atharva Veda, and he is now made the revealer of this hymn. In the second Śloka of the Maṅgalācaraṇa, Rāma comes in for a share of the Tāntrika worship.

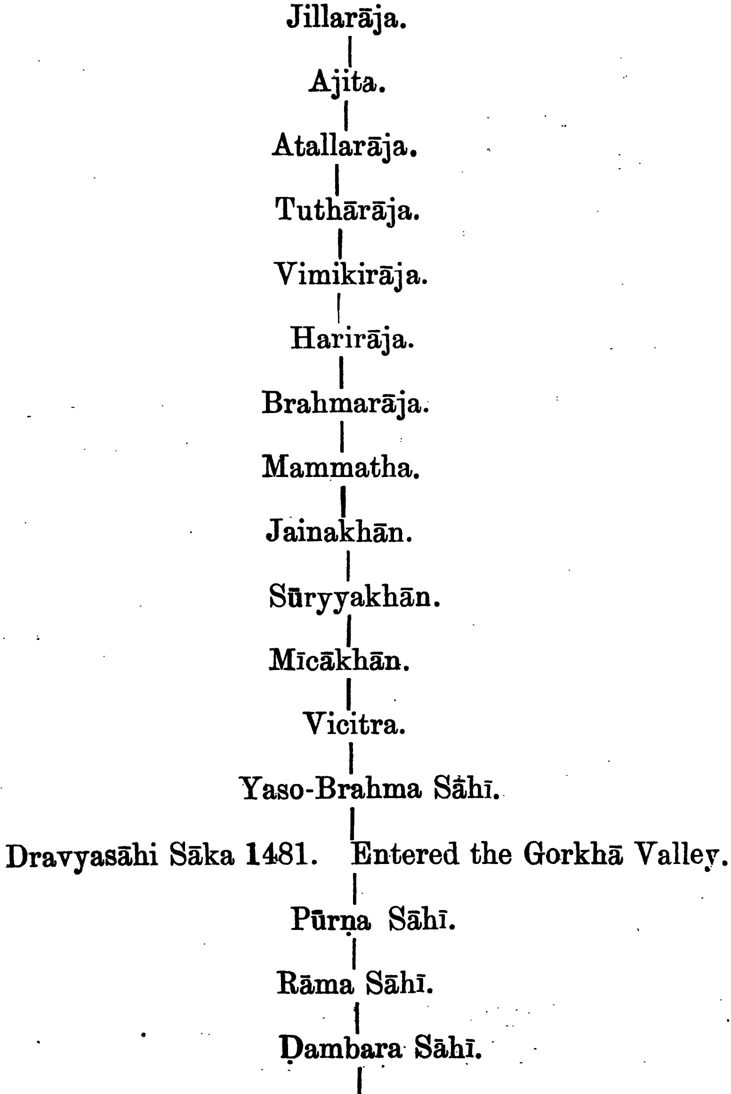
The MS. of Yogapīṭha, p. 59, No. 1473 ч, has only five leaves in Newari character containing only two chapters and a few verses of the work. It treats of Krama or gradation, so greatly insisted upon in the Kulālikā.

Ratnapañcakāvatāra, p. 238, No. 1552, is an original tantra in which Kubjikā and Bhairava are the interlocutors. The five Ratnas are Kula, Akula, Kaula, Kulāṣṭaka and Kulaṣaṭka. There are eleven paṭalas in this work. It appears to be a treatise of the Kubjikāmata, the extent of which is stated to be 12,000 and not 24,000 Ślokas. The principal object of this work are the five jewels, the worship and mantras of which are expatiated upon. Copied by Kālidāsa in N.S. 740=1620 A.D.

Rājakalpadruma, p. 242, No. (2) 82 by Mahārājādhirāja Rājendra Vikrama Sāha of Nepal (1816 to 1847 A.D.). [See

my Report, p. 17, and Bendall's History of Nepal, p. 17.] The Mahārājādhirāja wanted to make an encyclopædic compilation of the Tantras. In the opening line he says that mantras are of three classes, *viz.*, Vaidika, Tāntrika and Miśra. The Royal author gives his genealogy as follows :—

Vikrama came from the Citrakūṭa in Bundelkhand to the Himālayas. His son was

Kṛṣṇa Sāhī.
|
Rudra Sāhī.
|
Pṛthvīpati Sāhī.
|
Vīrabhadra.
|
Narabhūpāla Sāhī.
|
Pṛthvīnārāyaṇa Sāhī conquered Nepal, Śaka 1690=1768 A.D.
|
Pratāpasimha — Bahādura
|
Raṇa Bahādura.
|
Gīrvāṇayuddhavikrama.
|
Rājendra Vikrama.

The work is complete in 14 Paṭalas. Its real name is Mantra-kalpadruma, and it is a treatise of Mantraśāstra. It includes Viṣṇumantra in the Tantras.

Lakṣmyavatārstotraṃ, p. 46, No. 1320 ч, was copied in N.S. 408=1288.

Lalitārcanacandrikā, p. 248, No. 97, was composed by Saccidānandanātha. The author was asked by his disciples at Jalandar to compile a liturgy of Lalitā, a form of the Devī. It is a comprehensive work running through about 5,000 ślokas, divided into 25 chapters, called prakāśas. The work treats of the duties of a Tāntrika. It quotes from Purāṇas too.

Vāmakeśvarī in her Tripurā image is a form of the Devī whose cult is represented by a large mumber of works in the Tāntrika literature and by three works in this Catalogue.

Vāmakeśvarī-pūjā-paddhati, p. 49, No. 1861 ч, runs through 17 pages of Newari writing.

Vāmakeśvarīmatatippanam, p. 71, No. 1559 ट, appears to be a commentary or rather a gloss on a work entitled Vāmakeśvaratantra. [No. 1865 and 1866 of the Bikānir Catalogue.] The original work contains 5 Paṭalas, the first has no name, the second treats of the process of worshipping Tripurā, the third of Mudrā,—the various contortions of the fingers and not the sauces which appetise in drinking,—the fourth of the practice of the three Vīja mantras [HS Raiṃ, HS Klrīṃ, HS Rauṃ] appropriate to Tripurā Bhairavī, and, the fifth of the homa proper to her. The commentator is Manmatha Pati and the scribe Nārāyaṇa Kavi, and the date of copy is N.S. 474=1854 A.D. The commentator says that the text is 400 ślokas in extent.

Vāmakeśvarī-stuti-nyāsa-pūjā-vidhayaḥ, p. 32, No. 1077 ग, was composed by Vatsarāja who is said to have been a Vidyādharacakravarttin. The Vidyādharas are first known to have ruled in Mysore and then on the banks of the Narmadā. They were a race said to have possessed occult powers.

Vāruṇapūjā, p. 76, No. 1633 ख, and Vārunayāgavidhih, p. 77, No. 1633 ग, are parts of Nandikeśvaramata [in one MS. Nandikeśvaraprokta], a system of tantra and that portion of it which deals with the consecration of Temples, &c. As regards the existence of Naṇdikeśvaramata there is a Tālādhyāya of the System in Cat. Cat. p. 276 A, Vol. I.

Vidyāpīṭha, p. 88, No. 1693 ग, is a work on Guhya Kālī of Nepal in three chapters.

Vimalāvatī, p. 68, No. 1586 ङ, is à Tāntrika work incomplete both at the beginning and at the end. It treats of Pūjā Homa, Dāman and Dīkṣā.

Vṛṣasārasaṃgraha, p. 92, No. 86 ग, of the New Collection, in Newari character, is a Śivaite Tantrika work.

Śāradātilaka, pp. 78, 84 and 88, Nos. 1588 ख, 1647 ख, and 1648 ट, is a well-known compilation of Tantra by Lakṣmaṇa Deśika. All the MSS. are in Bengali character. The last was copied in Śāka 1886=1414 A.D. The most valuable commentary on this work which contains 25 Paṭalas, representing 25

10

tattvas of the Sāṃkhyas, is the Padārthādarśa by Rāghava Bhaṭṭa, for which see *supra* my notice of Kālītattva. Commenting upon the geneological verses of Lakṣmaṇa, Rāghava says Mahābala was the founder of the family. His son was Ācārya Paṇḍita. His son Kṛṣṇa and his son Lakṣmaṇa the author. The conjecture of Rāj. Mitra that he belonged to the Vārendra class of Bengal brāhmaṇas is based on a misreading of Vāraṇendra.

Śaradātilakaṭīkā, p. 12, No. 287, by Puṇyapāla Deva Mahārājādhirāja, is a unique commentary not known to Aufrecht.

Śivakavaca, p. 54, No. 1376 च, is from the Bhairavatantra.

Śivadharmaśāstre Śāntyadhyāya, erroneously called Śivadharma, p. 55 and 128, No. 1876 इ, contains one chapter only, namely that on Śānti spoken of by Nandikeśvara.

Śivadharmasaṃgraha, p. 92, No. 36 ख, of the new collection, is a collection of Śaiva works in Newari character. The name has been given by my travelling Paṇḍit Vinodavihāri Kāvyatīrtha. The Government collection in the Asiatic Society's Library has a similar collection acquired from Nepal with six works. See preface to Vol. XI, pp. 7 and 8.

Śivadharmottara, p. 92, No. 36 क, in Newari character, is a work on Śaivaism mentioned by Bürnell in p. 188 B. as containing 9,400 Ślokas. The present MS. purports to be a sequel to that work. It is mentioned by Bürnell in p. 195 A as containing about 2,000 Ślokas. See also Rāj. Mitra, 2208. It contains 18 chapters. See Cat. Adhair Library which says it has 12 chapters.

Śrī Kāpāleśvarī Bhīmā Devyāḥ Pūjāpaddhatiḥ, p. 70, No. 1559 ङ, otherwise called Pitṛnirmocanikā, is in Newari character.

Sarvajñānottaratantra, p. 85, No. 1648 ख, contains 40 leaves in Guptākṣara. The MS. is defective both in the beginning and at the end. There are no colophons. The interlocutors are Śiva and Ṣaḍānana. This was spoken after the completion of

the Bāthula tantra. As by churning the sea the gods obtained the nectar, so was this tantra obtained by extracting the essences of all tantras. This appears to be the youngest tantra of some cult, perhaps the Bāthula school. [For Bāthula tantra see *supra.*] The South Indian Bātula is perhaps a misreading for Bāthula. See p. 83, Madras Government Lib. Cat., and Hullzsch, Vol. II, 1086 and 1097.

Siddhapañcāsikā, p. 57, No. 1473 ग, in five paṭalas, appears to be a part of the Kulālikāmnāya. The scene is laid not in the Himālayas but on the Mahendrācala. One of the epithets of Siva is Savara, a low tribe inhabiting the Eastern coasts of India, in the Kalinga country. Pārvatī says, "I have already heard Siddhāntas, Ḍāmaras, Dakṣiṇas, Gāruḍa and Bhūtatantra and Kulasāstras; now I am anxious to hear the beginning of Kāla, the creation above, below and even below that. The MS. was copied by Mahādeva in Newari character.

Siddhasantānasādhana-sopāna-paddhati or Srīmatapaddhati, p. 67, No. 1536 ड, by Yasorāja, the son of Gopa, is a tāntrika compilation in 15 paṭalas, and belongs to the Srīmata or Kulālikāmnāyatantra.

Siddhāntasārapaddhatiḥ, pp. 52 and 180, No. 1868 ड, by Mahārājādhirāja Bhojadeva, was copied in N.S. 187=1067 A.D. It treats of the usual tāntrika topics. It is difficult to say who this Mahārājādhirāja Bhojadeva was. The great Bhoja of Dhārā reigned in the beginning of the eleventh century, but there was a Bhojadeva in Nepal about the same time. The great Bhoja's compilations are Imperial and Encyclopædic. But this is a small work and a hand-book. Then again there is no tradition that the Mālava Bhoja ever made a tantrika compilation.

Siddhilakṣmyarcanam, p. 72, No. 1559 ग, is a liturgical book on the worship of Siddhilakṣmī. There is a goddess named Siddhilakṣmī mentioned both in Viṣṇupurāṇa and Brahmāṇḍapurāṇa.

Sudhātaraṅgiṇītantra, p. 266, No. 1589, by Saktivallabha

Bhaṭṭācāryya, is fragment of a tāntrika compilation by a Bengali. The chapters are named Kallolas.

Saubhāgyataraṅgiṇī, p. 268, No. 1458, in Newari character, is a Tāntrika compilation divided into four laharīs or waves by Mukunda on the worship of Śakti for obtaining Saubhāgya or good fortune.

Saura-saṃhitā, p. 44, No. 1280 क, is an original tantra, the interlocutors being Kārttika and Śiva. It is an unique work. There are several works of this name known in Paurāṇika Literature. But this is a tantra. The work is complete in ten paṭalas. At the end of the MS. there are two leaves in Gupta character giving a number of Tāntrika formulæ. The main work is dated N.S. 61=941 A.D. Though a tantra the work does not treat of Śiva or Śakti but of the Sungod. There are so few works on the worship of the Sun, which formed one of the five great systems of worship in India, that the importance of this work cannot be overrated.

Saubhāgyaratnākara, p. 269, No. 1472, by Vidyānanda-nātha, the disciple of Saccidānandanātha. It is a complete MS. in 36 taraṅgas treating of the left-handed form of worship to be taught to Kaulas and not to animals (paśus). Copied in Saṃvat 1952 and composed at Prayāga. The author modestly calls himself Avidyānandanātha. [See Bk. Cat. p. 610.]

Vaiṣṇava Tantras.

Gopāladhyānarāja, p. 61, No. 1508 ख, is a formula of meditation on Gopāla, the child form of Kṛṣṇa from an unknown tāntrika work entitled Gopālatantra.

Devāmṛtapañcarātra, pp. 84 and 106, No. 1078 ग, is a work of Vaiṣṇava tantra written in prefectly ungrammatical Sanskrit. The work is unique in 11 paṭalas. The interlocutors are Sanat-kumāra and Lokapitāmaha. It treats of consecration of Viṣṇu images and of Viṣṇu temples, the nature of Viṣṇu, whether he is embodied in any form or is formless, and such topics.

Jñānatilaka, p. 180, No. 1840, is a small Tāntrika work

in the praise of Guru. The interlocutors are Nārada and Viṣṇu. It does not appear to be a part of the Padmapurāṇa as in Bürnell, p. 98B, but a stray chapter from a Pañcarātra.

TANTRA SAṂHITAS.

As I have said elsewhere, the Mahānirvāṇa tantra which attempts to regulate tāntrika life as completely, as Manu does the Smārtta life, gives in the first chapter the description of a distinct religious literature partly vedic and partly tāntrika. The writer says that this literature was held binding in the Dvāpara Yuga. Then came Kali in which the Āgamas and the Nigamas obtained binding force. Scholars were very unwilling to recognize the existence of this literature. But it appears to me that the Durbar Library contains at least two works which may safely be attributed to this literature, namely :—

Niśvāsatattvaśaṃhitā, pp. 10 and 187, No. 277, is written in transitional Gupta character which may be a century older, than the Pārameśvara tantra, copied in 859 A.D. The first half of the work is called Śrauta and the second half Guhya. The leaves were in disorder. I have put them in order and it is a complete work running through 114 leaves and 4,500 ślokas. [See. Rep., p. 8.]

The other saṃhita work is variously termed Jayākhya saṃhitā, Jayākṣarasaṃhitā or Jñānalakṣmī. There are three MSS. of this work in the collection namely :—

Jayākṣarasaṃhitā, p. 1, No. 49; Jayākhyasaṃhitā or Jnānalakṣmī, pp. 76 and 77, Nos. 1688 क and च. The second in p. 76 is dated N.S. 807=1187 A.D. The others are not dated. The work is attributed to a human author Sādhaka Candra Datta who had received favour from Ekāyanācāryya Nārāyaṇagarbha. The work is written in ungrammatical Sanskrit throughout, and treats of mantrasandarpaṇa and other tāntrika topics, as well as pretaśrāddha antyeṣṭi, prāyaścitta, and other smārtta topics.

KUBJIKĀMATA.

Kulālikāmnāye-Kubjikāmata, p. 8, No. 226 ङ; p. 11, No. 285 क; p. 11, No. 285 ग; p. 84, No. 1078 घ; p. 58, No. 1868 घ; p. 54, No. 1868 ङ; p. 55, No. 1478 क; p. 57, No. 1478 ङ; p. 98-99; Manthāna-bhairava, p. 22, No. 787 ग; p. 224, No. (2) 279; Kādimatam, p. 88, No. 1152 ख, Kubjikāmatottara, p. 7, No. 185 ख; Śrimatottara, p. 255, No. (2) 299. These with Nityāhṇika-tilakam, pp. 45, 47 and 111, Matasāra, p. 222, Yogaguhya, p. 8, Yogaphīṭa, p. 59, Ratnapañcakāvatāra, p. 288, Siddhapañcāśikā, p. 57 and Siddha-santāna-sādhana-sopāna-paddhati, p. 67, form a collection of unique MSS. of a Tāntrika cult very ancient but now nearly forgotten. The works from want of time could not be properly described. But the Government Collection of MSS. in the Asiatic Society has recently been enriched by two copies of the Kubjikāmata, one in Gupta and the other in Newari character. The former, I thought, was copied in the sixth century, but it may be a century later. An examination of these MSS. and the impressions left of the examination of the Durbar Library MSS., together with the meagre notes published in the Catalogue, have brought the following matters to light.

There was a School of Tantra variously named Kubjikāmata, Kulālikāmnāya, Śrīmata, Kādimata Vidyāpīṭha, Divyaugha-sadbhāva and so on. It had supplements, Uttaras named Śrimatottara or Manthānabhairava and Kubjikāmatottara, and it had its compilations, summaries, &c. The original is said to contain 24,000 ślokas divided into four parts, called Ṣaṭkas or six thousands each. Whether the Uttara is included in the 24,000 it is difficult to decide, but the evidence available is in favour of their inclusion. In one place, however, the Ratna-pancakāvatāra says that the Śrīmata-saṃhitā is 12,000 only. The Government Gupta MS. says that the Vedas are not efficacious, and the work in 24,000 ślokas is most efficacious, and of the 24,000 the first six thousand is the best. The antiquity of the School is vouched by the facts that a

Gupta MS. has been obtained; that Kubjikā (tantra) is quoted by Abhinavagupta in his Triṃśikā; that the MS. p. 54, was copied in the reign of Mahārājādhirāja Parameśvara Paramabhaṭṭāraka Paramasaugata Śrīmad Rāmapāla-devasyapravardha*** about 1080 A.D. [see Mabel Duff]; the MS. in p. 55 was copied in N.S. 155=1085 A.D. The MS., p. 98, was copied in N.S. 280=1160; that in p. 99, in N.S. 299=1179, and that Nityāhṇikatilaka was copied in N.S. 317=1197. The literary activity of the School seems to have ceased after that time.

The School, though very ancient, presupposes the existence of other Schools, for in the G.G. MS. mention is several times made of Pūrvatantre and "Tantre tantre tu sa Mayā kathitonekadhā"; and in Śrīmatottara, p. 256, Nityātantra appears to have preceded.

It presupposes Devayāna, Pitṛyāna, and Mahāyāna, for in leaf XLIIIA we get—

दक्षिणे देवयानी तु पितृयानस्तथोत्तरे ।
मध्यमे तु महायानं शिवसंज्ञा प्रगीयते ॥

The GG. MS. is a smaller recension of the Kubjikāmata.

In a leaf, the page mark of which has corroded, appears this verse.—

चतुर्विंशसहस्रे तु श्रीमत् कुब्जिमतोत्तमे ।
समस्तं तत्र व्याख्यातं अत्र किञ्चिदुदाहृतम् ॥

The cult comes from outside the Vedas:—

VIII A. 4. यागस्य मुख्यतान्नास्ति निःसंदिग्धकरीपरा ।
चतुर्विंशसहस्रस्य तस्यै वाङ्कस्य चाङ्कतः
तन्मध्याद्यष्टसंख्यन्तु सहस्रं यदुदीरितम् ।
तत् सार देवदेवेशि कुलमार्गं च संस्फुटः
निःसंदिग्धकरं चाद्य पारम्पर्य्यक्रमागतः ॥

It comes from outside India:—

XIB. गच्छ त्वं भारते वर्षेऽधिकाराय सर्व्वतः ।
पीठोपपीठक्षेत्रेषु कुरु सृष्टिरनेकधा ॥

गच्छ त्वं भारते वर्षे कुरु सृष्टिस्त्वमीदृशः ।
पञ्चवेदाः पञ्चैव योगिनः पीठपञ्चकं ॥
एकैकस्य परीवारान् कथयामि समासतः ।
— — — — —
एतानि भारते वर्षे यावत् पीठान्यस्थाप्यते ।
तावत् न मे त्वया सार्द्धं सङ्गमञ्च प्रजायते ॥

In several places it is described as the Pascimāmnāya, *i.e.*, as coming from the west. [The tantras have five Schools from the directions from which they come, namely, Uttarāmnāya, Dakṣiṇāmnāya Pūrvāmnāya, Pascimāmnāya and Ūrddhvāmnāya.]

Five Pīṭhas there enumerated are :—

(1) Oḍiyāna, in Orissa; (2) Jāla, in Jalandar; (8) Pūrṇa, in the Marhatta country; (4) Mataṅga, in Śrīsaila; and (5) Kāmākhyā, in Assam.

Its tendency and its attitude towards the professors of other religions in India may be inferred from the following, which enjoins prāyascittas for killing the priests of various sects :—

XLII B. ब्राह्मणस्तु यदा देवी प्रमादापतितो भवेत्
लक्षैर्विंशतिभिः शुद्धिः पञ्चभिस्तु प्रमादतः ।
बौधाहन्त निहन्ता च द्विगाद्विगुणे विशुध्यते
नाकूला रौद्रकाश्चैव अज्ञानाहतचेतसा ।
भावशुद्धिमवाप्नोति कोटित्रयजपेन तु ॥
गुरुहा कोटिभिः पञ्चैः ”

The purport of this obscure and ungrammatical passage seems to be that the sin of killing a Brāhmaṇa may be atoned by repeating a certain mantra 20,00,000 times; a Buddhist Arhat, double as much; a Nākula or a Raudraka 8,00,00,000; and a guru of the Kubjikāmata 5,00,00,000. The work has more sympathy for the Buddhists than for the Brāhmaṇas.

The author is afraid that the Magas (who were then

probably pouring in India from Scythia and Persia) would one day become equal to the Brāhmaṇas.

The work mentions the following countries in India—Koṅkana Cela, Bālhīka, Baṅgāla, Kāmarūpaka, Magadha, Saindhava, Gurjjara, Lāḍa and others.

Its attitude towards Vedānta, *i.e.*, Upaniṣads and not Saṃkara Vedānta, is given thus:—

L.V.B. वेदान्ते ब्रह्मसंस्थाने मखे व्यायासिचत्वरः
यदाभ्यासमयी योगी याति खेचरतां ध्रुवः।

This MS. will be fully described in its proper place when a descriptive Catalogue of the Government Collection will be taken in hand.

From a perusal of the notes in the Catalogue it appears that the Sāstra had many recensions. The G.G. MS. is a recension of 6,000, that in p. 84 contains 150 slokas only, those in p. 57 have versified colophons. The Government Newar MS. is about 3,500 slokas in extent.

These are all abstracts of the original. There are seven PRAKARAṆA works, *i.e.*, special treatises. [See supra.]

VARI SĀSTRA.

Vārisāstra, p. 76, No. 1633 ग, treats of the prognostics of rain, the materials for which were drawn principally from the work of Garga. The MS. was copied in N.S. 190=1070 A.D.

BUDDHIST WORKS.

Aṣṭasāhasrikā prajñāpāramitā, p. 88, No. 1693 ख, and p. 89, No. 2 ग, of the new collection. They are both on palm leaves and both in Newari.

Katipaya Bauddhacitrāṇī. Some Buddhist pictures, p. 12, No. 307.

Kāraṇḍavyūha, p. 89, No. 2 ख, in Newari character.

Jātakamālā, p. 89, No. 2 घ, contains only five of the Jātakas, namely, (1) Gṛhajātaka, (2) Haṃsa, o (3) Yajña o and (4) Vyaghrī o. The entire work has been published in America.

Jñānakārikā, p. 79, No. 1634 ग, is a tāntrika work of the Buddhists, attributed to Matsendranātha, commonly called Macchīndranātha, whose temple at Pātan is the great resort of all Buddhists, in Nepal, and whose car festival is the greatest festival in the valley. The work treats of such topics as Dharma and Adharma.

Divyāvadāna, p. 89, No. 2 ग, contains many avadānas, notably Rūpāvatī and not Rūpavatī as in Cowell's edition, Kuṇālāvadāna, and Pāṃśupradānāvadāna. The reading often differs from the printed text. This is the only palm leaf MS. of the work known.

Niṣpanna-yogāvalī, p. 34, No. 1113 ग, contains 11 leaves in Newari character, copied in N.S. 686=1566 A.D., by Ravicandra, for his own use at the Sin-komagudī Vihāra. The scribe was a Vajrācārya. The subject-matter treated of is the yoga practised by Bhagavān Buddha with success. This appears to belong to the Vajrayāna system of Buddhism as the Bhagavān Vajrasattva is represented as holding Vajra and sitting in the midst of a circle protected on all sides by Vajras. The great deity of this School is Vajrasattva, the high priest of the gods and represented as a form of Buddha. He is prominently mentioned in this work. The author is Abhayākaragupta. For another work of the same author see Bendall Cam. Cat. p. 197. He is called a Mahāpaṇḍita.

Prāyascitta Śaucācāravidhi, p. 214, No. 1103, is a Buddhist work on expiation of sins such as killing animals, killing Vajrācāryas, killing Brāhmaṇas, killing Kṣatriyas, &c., killing cows, intercourse with unclean tribes, eating unclean food, touching unclean things, purification and Śrāddha. This also appears, to be a work of the Vajrayāna school of Buddhism. This is only a short compilation from previous works on the subject. The Buddhists seem to have borrowed many of the smṛti practices of the Brāhmaṇas.

Bodhicaryyāvatāra, p. 21, No. 772 ग. The MS. is a fragment, only 7 leaves. Its ṭīppani, p. 21, No. 772 ग, contains notes on difficult passages only. These notes are often more useful than more ambitious commentaries.

HISTORICAL INTRODUCTION

BY

PROFESSOR CECIL BENDALL, M.A.

The HISTORY OF NEPAL *and surrounding Kingdoms (1000-1600 A.D.) compiled chiefly from MSS. lately discovered.—By* PROFESSOR CECIL BENDALL, M.A. (*University College, London*). *Written as an Historical Introduction to* PAṆḌIT HARAPRASĀD S'ĀSTRI'S *Catalogue of the Nepal Durbar Library.* With chronological Tables and a Plate (facsimiles of MSS.)

The Catalogue to which the present Essay forms an introduction is the result of a joint expedition to Nepal in the cold weather of 1898-99 originally suggested by me, and taken part in by myself and Mahāmahopādhyāya Haraprasād S'āstri, accompanied under the auspices of the Asiatic Society of Bengal, by his assistant, Paṇḍit Binodavihāri Bhaṭṭācāryya. While co-operating with one another throughout, we arranged to divide generally our work so that the archæological[1] and historical part of the task should fall to myself, while the Paṇḍits dealt with the literary portion.

A great deal of our time was of course taken up by the examination of the Mahārāja's collection of MSS., which, as regards the antiquity of the documents, are surpassed by no Sanskrit Library known to exist. My own necessarily very hurried examination of this remarkable col-

[1] I hope to publish my inscriptions with my general Report.

lection in 1884 led to the first definite account published.[1] Since then Paṇḍit Haraprasād visited the Library, and gave some notes on it in the Journal of the Asiatic Society of Bengal, Vol. LXVI, Pt. 1 (1897), pp. 310 *sqq*. Some further notes were made by Prof. S. Lévi[2] of Paris in 1897, giving attention "surtout aux colophons des manuscrits, si importants pour l'histoire." As, however, Monsieur Lévi subsequently informed me that his examination of the Library was far from complete, I felt all the greater pleasure in seeing the more exhaustive examination taken in hand of which the present Catalogue is the result. My own share in it was chiefly in helping the Paṇḍits to decipher the figures and other chronological data with which acquaintance of nearly 25 years with ancient Nepalese MSS. has given me some familiarity. When I was at work in the Library, I requested the Paṇḍits always to show me colophons of MSS. containing kings' names and dates. A considerable portion, however, of the present Catalogue had to be compiled by the junior Paṇḍit after my departure, and consequently I have been led to adopt another method of verification, which, thanks to the kind co-operation of the Residents in Nepal, Lieutenant-Colonel W. Loch and his successor, Lieutenant Colonel J. C. Pears, has given excellent results.

This method was to send to the Resident a series of copies made on tracing-paper of all the important colophons containing points, numerals and the like, requiring verification. No clue was of course given to the words or figures expected to be filled in on the blank spaces left; and the fidelity of the tracing was vouched for in each case by the correspondence of palæographic peculiarities with the date assigned.

In my previous attempts[3] to adjust Nepalese chronology by means of MS.-colophons, I always endeavoured, as far as possible, to use and harmonise the data furnished (1) by formal histories and chronicles, and (2) by the historical notices furnished by the scribes of MSS. in their colophons (brief, but valuable as contemporary evidence), and also incidental notices given in the body of works like dramas. Of the latter class a good example is the drama Mudita-Kuvalayāśvanāṭaka from which copious extracts are given by Dr. Pischel in his Catalogue of the German Oriental Society's MSS., pp. 7-8. The present Catalogue furnishes several more instances of this kind.

[1] See the present writer's "Journey in Nepal and Northern India," pp. 16—20, where the previous notices by R. Lawrence and D. Wright are referred to.

[2] Rapport, p. 16 [84] (Acad. des Inscrr. Séance du 27 Janr. 1899).

[3] Transactions of Fifth Congress Orientalists (Berlin, 1881) Verhandlungen II. Hälfte ii, pp. 189 *sqq.* (1882); "Catalogue of the Buddhist Skt. MSS., Cambridge, 1883 (Historical Introd.); "Journey in Nepal" *Ibid.*, 1886 (Tables). To these last two I hereinfter refer as 'Camb. Cat.' (distinguished from 'Cat.', which refers to the new Catalogue) and 'Journey,' respectively.

To the number of extant native chronicles the Mahārājā's library contains an **important accession** [1] in the shape of a small palm-leaf MS. of a Vaṃśāvalī discovered by me shortly before I left Nepal. Since my return to England owing to the kind negotiation of Col. Loch, I have not only received an excellent copy of the MS., but also the favour from H.H. the Mahārāja of the loan for three months of the original, so that I have been able to collate and photograph all important passages.

My use of the chronicles has been adversely criticized [2] by some scholars, though countenanced by others; [3] but I venture to think that the **discovery of the present MS. puts matters in a somewhat new light.**

Though written continuously in a single handwriting corresponding with the time (reign of Jayasthiti-malla, A.D. 1380-1394) at which the chronicle ends [4] (see the Plate annexed, figs. 3–10), the new Vaṃśāvalī really contains three distinct chronicles, designated accordingly in the present essay V^1, V^2, V^3.

V^1 is in the form of brief annals of the successive reigns not unlike the other Vaṃśāvalīs, but giving a much greater number of dates, in addition to the lengths of the reigns. The leading events of each reign are also noticed in some cases with dates, at first in words and later on in numerals.

The leaf-numbering begins at f. 17 and this portion ends with 30^a. The language is no doubt intended for Sanskrit, but in obscurity and a perfectly wild absence of syntax [5] it rivals the worst colophons of Nepalese MSS. that I have seen. I thought at first of printing the whole, but after studying my transcript and taking the advice of friends I came to the conclusion that I should either have to print the whole without spaces, which would be misleading and unsatisfactory, or to publish facsimiles. For the division of words and even sentences,

1 As the present Catalogue gives no description of the MS. the following notes may be of interest. No. 1231. Palm-leaf; 11 by 1½ inches, leaves 17–63, with an extra leaf not numbered, thus 48 in all.

2 " Journey," p. 93.

3 *eg.*, in M. S. Lévi's investigations as to the eras of Nepal.

4 The latest dates are N.S. 508, occurring at fol. 63*b*. and 509 at 58*a*. It will be seen both from my Cambridge Cat. (*cf.* Intr. p. xxxi), and from the present Catalogue that palm-leaf MSS. become rare (owing to the general use of paper) within about a century from this time.

5 Scientific students of the vernaculars may probably find 'method in its madness.' The frequent locution तेन कृतः or कृत for स कृतवान् or स चकार certainly suggests the familiar Hindi उस ने किया. Towards the end (ff. 29*b*, 30) it drops into a form of languge which is practically Newari with an unusually large allowance of words borrowed from Aryan sources.

when one had no fixed rules of grammar to help in the interpretation, seemed in many places quite doubtful. I have been consequently permitted by the Council of the Society to take the latter alternative, and have accordingly reproduced a selection of the most important leaves, of which I made legible negatives while the MS. was lent to me. It will be noted that the selected leaves begin with 3A. I only publish now a portion of this leaf, as I reserve for future treatment the kings of Nepal before 879 A.D. in connection with my recently-discovered inscriptions.

From the prominent way in which temple-donations are recorded, it may be conjectured that this part of the MS. (V^1) may be in some way connected with the records of the great shrine of Paśupati.

V^2 is a document of different orgin; it is a list of births of royal and other distinguished personages. The language is unfortunately old Newari; but one can make out the names and dates clearly enough. These extend, not always in strict chronological order, from N.S. 177 to 396. A specimen is given in the Plate, fig. 10. All the information given in this section of the Chronicle, so far as it relates to the kings, will be found condensed in the notes to the Table of kings below. Towards the end of the section other information besides births, deaths, and the like is introduced, but I have been able to make but little use of this owing to the difficulties of the language, for which I can get no adequate help either in Nepal or in Europe.

V^3 is perhaps merely a continuation of V^2. I have called it a separate document, because a slight break with double daṇḍas occurs in the original MS. at the end of fol. 36[a], and because at this point there is a marked difference of style. The string of short paragraphs each recording little more than a birth, is abandoned, and the annals become more expanded. The previous section had ended, as I said, with N.S. 396. This, however, begins with N.S. 379 and the history would not seem to be treated on a strictly chronological basis, as the irregularity of order in the dates noticed in V^2 is here more pronounced. The latest date, as already noted, is N.S. 508 (f. 63*b*).

The events mentioned in V^1 are sometimes described here in fuller detail.[1] On the other hand, the chronological details though full seem not to be quite so trustworthy.[2]

[1] For example, the famine in the reign of Abhayamalla in N.S. 352 (V^3, 39*b*, mentioned at p. 8, note 2, below.)

[2] Thus at 40[a] we get the birth of Jayatuṅgamalla, son of Jayarudramalla, Samvat 416 mārgaśira śukla trayodaśī Anurādha ghati 17 Sūla 37 aṅgāravare (Tuesday). But Prof. Jacobi, who has kindly worked out the date, reports that the day in question was a Monday and points out that " Mārgaśira can never be

Nevertheless I feel sure that this section must contain much valuable information, and it is in the hope of drawing the attention of the few scholars skilled in the Himalayan languages to the matter that I reproduce a specimen-leaf (Plate, fig. 10). The passage refers to the invasion of Harisiṃha of Simraon about which I have more to say below.

Having thus indicated the materials of the present investigation, the divisions of the subject may be stated.

I.—The History of the Nepal Valley, A.D. 1000-1600 (*i.e*, **Kāthmāndu, Pāṭan, and Bhāṭgāon):**

Chronological notes on the dynasties of the surrounding states:

II.—Western Nepal. III.—Tirhut (Eastern and Western).

To these notes I have added (as Table IV) a list of a dynasty, which I have not been able to recognize.

The main results of the enquiry are summarized in the Tables at the end of this article, which constitute of course its most important feature, and will probably provide most students with all that they require. The present notes are chiefly intended to elucidate the Tables and especially to bring out the relations between the dated series of kings obtained from MSS. and the dynasties detailed in the new Vaṃśāvali.

I. The present collection of MSS. affords an example [See Plate; fig. 2, l. 2] of a date[1] earlier than any hitherto found referable to the Nepal era, but unfortunately no dated MS. with a king's name occurs earlier than those previously known.

It is interesting to note that the king Rāghavadeva mentioned by Cunningham[2] as the traditional founder of the Nepal era of 879-80, but passed over in the Vaṃśāvalī of D. Wright[3] and by Kirkpatrick,[4] is duly recorded in the new chronicle. Not only so, but the years of reign assigned to him and his immediate successors quite accord with

Anurādha." I have, moreover, noted quite a number of cases where months in certain years are called *dvi* (*tīya*) where no such intercalation, according to Sewell and Dīkṣit's Tables, occurred; compare Table of Kings, note 10, below.

1 See Catalogue, pp. 85 (ग) and 140 (Laṅkāvatāra). The reading 28 must be altered to 29; nor can I concur in the description '*guptākṣara-likhitam.*' The form of *k* is distinctly post-Gupta; and the general appearance of the writing with its closely placed *akṣaras* seems to preclude the Śrī-Harṣa era. The forms of *ṅ* (guttural) and the form of the *akṣara*-numeral 20 are archaisms that one would expect to find in a document written early in the tenth century.

2 Indian Eras, p. 74.

3 'History of Nepal,' Cambridge, 1877.

4 'An account of the Kingdom of Nepal,' London, 1811.

the tradition of his having founded the era. Thus, if we add together the duration of his reign and his five successors down to Lakṣmikāmadeva we get about 135 years. This, again, added to 879-80 brings us to the second decade of the eleventh century, when we know from a colophon that Lakṣmikāma had commenced to rule at all events as joint-sovereign, becoming sole king later on.

The earliest king of Nepal mentioned with a date in the Catalogue is Bhāskaradeva; and it is very satisfactory to find that this date already noticed by Paṇḍit Haraprasād (J.A.S.B. for 1897, Pt. I, p. 312) is verifiable. Prof. Kielhorn has kindly calculated it for me and it corresponds to 24th September, 1046. The new chronicle duly records this king with a rather obscure note[1] as to his 'repairing his paternal crown.' The other chronicles make him the founder of a new dynasty. Of the next king, Baladeva[2] (called in V[1] Balavantedeva), we have a dated MS.[3]

Of Harṣadeva's reign we have now two MSS.[4] A third date has been added from the Chronicle, which says of this reign merely: राजा श्रीहर्षदेव वर्ष १४ ऊनविंशति सम्बत्सर सतद्वय परिवर्त्तमानं ॥ Interpreted in the light of the two other dates this rather crudely expressed notice gives good sense, if we take it to mean that Harṣa died in N.S. 219 current. This fits also quite well with the duration of the next reigns[5] as given in our Chronicle. The credibility of the dates in this part of the chronicle is further enhanced by its mention of the completion in 239 (date in words) of a tank by S'ivadeva, the next sovereign.

[1] See Plate, fig. 3B, line 4, medio तेन पितृमौलि त (? न)विचत : "his father's diadem was broken up and he destroyed the golden image (to make a crown);" or मौलिर्नवीकृत: "the crown was renewed." Kirkpatrick (p. 263) records a similar tradition for a king reigning some twenty years later.

[2] Name wrongly restored in my previous lists as Bāladeva. V[1] records him as the founder of Haripur. Plate, fig. 3 B, last line.

[3] As to Vāṇadeva the MS. (referred to in the table) of Vāṇadeva makes my identification (Journey, p. 9) more difficult. But the existence of Vāṇadeva's father, the king (*bhūnātha*) Yaśodeva, seems to be confirmed by the Tib. notices in J. Buddh. T.S. Ind., Vol. I, p. 27, where we learn that a king Anantakīrti was ruling in the middle of this century in another region of Nepal (Palpa). Bābu Sarat Chandra Das has favoured me with the original Tibetan of the passage and it is just possible that the name གྲགས་པ་མཐའ་ཡས་, grags-pa-mtha-yas, which he Sanskritizes as Anantakīrti, may be a form of Yaśodeva the king of Bal-po, Nepāl in general (or the Palpa district in Western Nepal?) The chronology at least would agree.

[4] See the Table.

[5] The supposition would not fit with the allowance of 21 years to [Sadā.] S'ivadeva, made by "G" in Tab. I, Col. 4, of my 'Journey.'

This was called after the Yuvarāj (युवराज) Indra or Mahendra-deva, Mahendra-saras. It was otherwise known as Madanasaras.[1] It will be seen that this date falls in the year before the writing of a MS. in the same reign.

I have lingered over these somewhat minute details for two reasons: (1) Because it forms a new feature of the present chronicle to find so early as this[2] dates expressed both in words and figures that accord with the *contemporary* evidence of the scribes; (2) because doubt[3] has been expressed whether the Nepal Samvat (of 879-80) was actually in use in the eleventh century A.D. It is satisfactory to note that our chronicle, following the tradition already known from Kirkpatrick, does mention[4] the aforesaid Indradeva both as *yuvarāja* and *rājā*, as we have now a MS. of his reign. It will be seen, however, that the number of years (12) assigned to his reign is probably excessive. The dates of the next two reigns overlap one another. If this is not a case of subdivision of the kingdom of which there are so many instances, it may be quite well explained by the tradition preserved in the records of Wright and Bhagavanlāl, that Mahādeva retired early in his reign from active sovereignty and Narendra (or Narasiṃha)[5] became his regent. Of the reign of the next king, Ānanda, MSS. are now numerous. It is curious that the other chronicles either give his name wrongly (Wright, Bh.) or omit his reign altogether (Kirkpatrick) It is found, however, correctly spelt at f. 31*b*. of our MS.[6] chronicle. Of Rudra's reign no MSS. are extant. The years assigned by our MS. to his reign (8) seem to show the origin of the curious error in the length of the reign (80 years) assigned by Kirkpatrick. Equally correctly given is the form Amṛta, which is now verified by a MS.[7] The 'great dearth' re-

[1] The event is again chronicled with the same date in V[2]. See Plate, fig. 9, l. 4.

[2] Kirkpatrick's dates begin later (thirteenth century). Those in Wright only become correct somewhat later (invasion of Harisiṃha).

[3] A. Foucher, Iconographie Bouddhique, p. 28, n. 1.

[4] The records preserved by Wright and Bhagavanlāl (Ind. A. XIV. 413) pass this king over.

[5] The actually discrepant date is that supplied by the colophon in the Cat., p. 62. Here there can be no doubt as to the interpretation of the chronogram, though some of the terminations of the other words must be corrected for the scansion. But the date seems not to work out. The obscure phrase *rājārājasādṛśye* may quite possibly refer to regency.

[6] The common mistake 'Nanda-'deva is found at f, 25*a* (plate, fig. 5, 1.1.). Rājendralāl Mitra makes the same blunder in his text of Aṣṭas. Pr. pref., p. XXIV. note.

[7] Cat. p. 65 (ग). I find from a tracing sent from Nepal by Col. Loch that the Pandit's reading of the year (296) is quite correct, and in that in the next line *Srī Amṛtadevasya* is quite clear.

corded by Kirkpatrick is duly chronicled in V[1] (*Mahāmārī-durbhikṣam-bhavati*) 25.*b*.[1] The next date from MSS. is obtained from a MS. in the Mahārāja's library noted by myself, but omitted by the Paṇḍit in his Catalogue. It is from No. 1648, a MS. of Caraka, I have since supplemented my note by a tracing kindly sent by Colonel Pears. The full date is given in the Table. But as the king Ratnadeva is mentioned in none of the chronicles, I am inclined to think that he must have been a local rājā, or a king of Western Nepal.[1]

After Amṛtadeva my previous lists left one of those gaps which it is now most satisfactory to find filled in. The tradition reproduced by Wright and Bhagavanlāl quite fails here. Kirkpatrick alone gives correct, though inadequate, details, which are now supplemented by the new chronicle and, what is more important verified by MSS.

As to Someśvara-deva, see the Table and note there (p. 25). Kirkpatrick's 'Buz Caum Deo' of course represents Vijayakāmadeva; his 'Any Mull' is a less recognizable equivalent of Arimalla; but in Nepalese documents न and र are easily confused. After the reign of[2] Abhayadeva which, though called by Kirkpatrick 'inauspicious,' was anyhow fairly long as a goodly array of MSS. now shows, the chronicles hitherto available quite break down.

Even if Jayadeva and Anantadeva were brothers,[3] as Wright (p. 162) and Bh. state, the latter certainly did not reign at the same time. Two kings whose names, Jayabhīma and Jayaśāhadeva, I have taken from the chronicle,[4] intervened; and it is extremely satisfactory

1 Supposing the era to be that of Nepal, which I think probable from the writing.

2 'The great dearth' recorded by Kirkpatrick for this and the previous reign are duly registered in our chronicle (25*b*; plate, fig. 6. 1. 3). where famine-prices for grain are also mentioned. The prices are given in greater detail in V[3] (Newari portion of chronicle) at fol. 39*b* for Saṃvat 352.

3 The birth-list of the chronicle (V[2]) makes Ananta not the son of Abhaya, but of a certain S'rī-Rājadeva and of Rudramadevī.

4 Fol. 26*a*. The whole passage, following on that reproduced in 25*b*; plate, fig. 6, runs thus: सम्वच्छर ह्रसप्तपञ्च आषाढ शुचिद्वितीय पुनर्वसु सोमवासरेत्यादि षाडव चतुर्मासा ॥ पुष्याभिषेक राजा श्रीजयभीमदेव वर्षं १२ मा ३. I formerly thought this date, which, as Dr Kielhorn kindly informs me, corresponds to 7th June 1255, referred to the coronation of Jayabhīma, in spite of the punctuation, which seems not always trustworthy in this MS. On re-reading the passage, however, I now consider that it must refer to the first shock of the earthquake, which is accordingly stated to have lasted at intervals over four months. This accords better with the subsequent date, 377, of a MS., once the property of the late Paṇḍit Bhagavanlāl Indraji. I may here mention that I have made enquiries by letter for this MS. in the Bhagavānlāl collection of the Bombay Asiatic Society, but without success. From V[3] (fol. 36*b*) we learn that in 378 Caitra Jayabhīmadeva had become rājā, with Jayasiṃha (Sihamalladeva) as yuvarāja.

to find that one of them (Jayabhīma) is fully attested by a dated MS; so that again the new chronicle and the newly-discovered MS.[1] confirm one another.

Of the next king, Anantamalla we have now a goodly array of dates[2] from MSS. Besides these there is an interesting note in Kirkpatrick (p. 264) stating that "in this prince's reign and in the Newar year 408, or Sumbuth 1344,[3] many Khassias (a western tribe) emigrated to Nepal, and settled there; and three years after in the Newar year 411 a considerable number of Tirhoot families also planted themselves there." What this really amounted to may be told in the words of the chronicle (f. 26*b*; Pl. fig. 7): "12 years 3 months after [*i.e.* after the beginning of Ananta's reign, or after the last event mentioned, a quarrel between his sons] the Khasiya king Jāyatāri first entered, Saṃvat four hundred and eight in the month Pauṣa. After a slaughter of (eight?) hundred Khasiyas the rest retired [to the jungles?] and the country resumed its ordinary state. On the 13th of Phālguna sudi of the same year Jayatāri again entered [the country, as if] for a friendly purpose, [but] he burned with fire villages and other places. He visited (?) the Syeṃgu-chait[ya], saw the image of Lokeśvara at Bug[a]ma[4] and visited (?) the Paśupati [shrine]. He got safe back to his kingdom. [This happened in] Saṃvat four hundred and nine. Again the [king] of Tirhut entered [Nepal]. This happened [in] Saṃvat four hundred and eleven in the month Māgha."[5]

Kirkpatrick's "emigrations" were thus more or less predatory incursions, which as we shall see, became increasingly common later on.

After the death of Ananta a troublous time ensued, and one that has been hitherto extremely obscure. In my previous lists I had to note at this time: "Kings uncertain[6] for 60 years." Though much

1 See MS. of the Mahālakṣmīvrata numbered 1320 and noticed at pp 47-8, 123-4 of the Catalogue. Mr. R. Sewell has kindly verified the date, which works out to 2nd April, A.D. 1260.

2 One of these is that given at p. 44 (क) of the Cat., and there referred to Anandamalla. In my tracing however the name Ananta is quite clear. Wright (pp. 162-65) makes a similar confusion. I have no verification of the date at p. 63 *fin.* of the Cat., which makes Abhayamalla still reigning in N.S. 385.

3 The double date is interesting, though the Vikrama Saṃvat is not known to have been in use in Nepal at this early time.

4 On this celebrated image, see Foucher 'Iconographie' p. 100 and his pl. IV. 1 from a miniature in the Library of the As. Soc. of Bengal, where also the village-name is spelt Bugama, not 'Bungmati' as now.

5 For the text see Plate, fig. 7, lines 1-5.

6 The main reason of this uncertainty, *viz.*, the varying accounts of Jyasthiti malla's ancestors, who never ruled in Nepal proper at all, is suggested below.

still remains uncertain, it is satisfactory to find that this long interval is shortened on both sides by dated reigns that may be regarded as fixed.

The first of these is the reign of Jayānandadeva which followed [1] that of Ananta and is certified by a date (N.S. 438) in the Catalogue (p. 73) which I had previously noted in the MS. The next king, according to the chronicle, was Jayarudramalla [2]. His accession, the coronation of his co-regent, and his own death (*svargastha*) and "suttee" of his four wives are recorded. It is probably significant that the date given in two sections of the chronicle for the last event is only a few months [3] after the invasion of Harisiṃhadeva of Simraon.

The history of the next twenty years cannot at present be satisfactorily told, until the Newari of V [3] has been interpreted. Besides the well-attested invasion of Harisiṃhadeva, several other foreign powers made themselves felt at this time. One of these was an invasion by Ādit[y]amalla. After narrating the death of Jayarudra, V [1] adds merely तदान्तरे आदित्यमल्ल नेपाल प्रविष्टः ॥ But V [3] narrates the same event more fully. The Newari sentence begins संवत् ४४८ फाल्गुण शुक्ल सप्तमी खसिया राजा आदीतमल्ल (46a; Pl., fig. 10.[2]), so that we learn the exact date (448 Phālguṇa sudi 7) and the interesting fact that Āditya was a king of Western Nepal, thus foreshadowing the Gorkha conquest of more recent times.

Returning to the semi-Sanskrit account of V[1], which curiously makes no mention of the invasion of Harisiṃha, we find (27*b*) that an infant son of Jayarudra died a few days after his father's death. His daughter Satī-nāyakadevī was placed under the guardianship of her grandmother Padumalladevī.[4] The young princess (after being crowned Rāni, according to Kirkpatrick), was married to Haricandradeva belonging to the royal family of Benares.[5] He appears to have

[1] तदान्तरे राजा श्रीजयानन्ददेव प्रवर्त्तते तदनन्तरे। श्रीजयरुद्रमल्ल says the chronicle (27 *a* fin) after narrating the events of Ananta's reign. This probably implies an interval between the two latter reigns. Fleet, Gupta Inscrr. Introd. p. 186 contrasts the meanings of *antare* and *anantaram*, especially in the records of Nepal.

[2] A co-regent of this king was Jayārimalla. The mention of this prince in VI. *ff*. 27*a fin*. 27*b*) is very obscure, but V[2] distinctly describes him (45*a*.) as *Saṃrāja* (with Jayarudra) between N.S. 440 and 443. He died in 464 (*ib*. 50*b*).

[3] N.S. 446 (in figures and chronogram) Āṣāḍha pūrṇamī f. 27*b*, Prathama Āṣāḍha pūrṇimā 46*b* (but Āṣā. was *not* intercalated this year). Muhammadan authorities cited in Miss Duff's *Chronology of India*.

[4] पुत्री सती नायकदेवी नामः पितामह्यौश्रीपद्मुमल्लदेवी प्रतिपालितं (27*b*). The sentence forms a choice example of the grammar of V[1] referred to above.

[5] काशेश्वरवंशज (*sic*) 27b. 'Rajah of Benares,' Kirkpatrick.

lived in Nepal some time, but was poisoned 'after some years'[1] (*katipayavarṣāntare*). After this his brother Gopāladeva accompanied by Jagatsiṃhadeva (called in V^1 Kārṇāṭava[ṃ]śaja and in V^3 (49*b*) "Tirhuti-yā Jagatsiṃhakumāra") seized the person of Nāyakadevi.[2] The allies then appear to have taken Bhatgāon and Patan. Gopāladeva was subsequently beheaded by Jagatsiṃha's followers. After this the prince Jagatsiṃha enjoyed the sovereignty for a few days; but he was afterwards put into confinement,[3]; by whom we are not told. His daughter was Rāja[l]adevī[4]; and her mother Nāyakadevī died ten days after her birth; so that (like her mother) she was brought up by her paternal grandmother, whose name was Devaladevī. I do not understand the reference to Paśupatimal[l]adeva[5] that immediately follows (Plate; fig. 8, l. 1). Possibly he was the representative of some rival line of kings, as we read directly after, that "by the consent of both royal families Jayarājadeva was made king on 467 S'rāvaṇa badi 4" which was subsequently[6] ratified by general consent.

About the reign of Jayarāja's son and successor Jayārjuna some uncertainty remains, though this could probably be removed by the full interpretation of the present chronicle. Passed over by all the histories, his existence and reign were first pointed out by the present writer from the colophons of Cambridge MSS. Even in the present chronicle his reign and its duration are not formally recorded, though he is several times referred to as 'S'ri Jayārjuna rājā' and 'Jayārjuna-nṛpa.'

The reason of all this is not far to seek.

In 474,[7] that is while Jayarājadeva was still reigning, took place

[1] V^3 (47*a*) gives the exact date of his 'violent death' बसन (*sic*) म्रत्य, N.S. 455 Jyestha sudi 5.

[2] अ॰ समाहित संग्रह्य क्षतं नायकदेवी

[3] श्रीजगतसिंह कुमारस्य परिजने[न] शिरच्छेला श्रीगोपालदेवम्रत्यु। तदनन्तरे कतिपयदिवसे श्रीजगतसिंह कुमरेण राज भुंजितं। पश्चात्तु कुमार बंधनं भवेत्। तस्य पुत्री श्रीराजल्लदेवी नामः। जातेन दश दिवसान्ते मातुश्च म्रत्यु। पितामही श्रीदेवल॰ etc., (see plate, fig. 8).

[4] We are told in V^3 (51*b*) that this princess's mother was Nāyakadevi; so that Jagatsiṃha carried off the bride of his ally's brother. Rājalla was born N.S. 467 Pauṣa badi 10.

[5] More is said of him and (possibly the same) '*bandhana*' *in* V^3 (52 *a*) under date 469 Mārgaś. su. 12.

[6] The punctuation of fig. 8 l.2 would lead one to suppose at first sight that the general ratification *preceded* the particular one (Vaiśākha being 3 months earlier); but the second date doubtless refers to the birth. In all birth-entries *the date comes first.*

[7] I transcribe the Newari of V^3 (53*b*): सं ४७४ श्राविन शुदि ९ श्रीजयस्थितिराजमल्लदेव

the **marriage** of the prince **Jayasthiti, a descendant of Harisiṁha of Simraon**, with **Rājalladevī.** Jayasthiti was reigning when the chronicle was concluded and the chronicler naturally magnifies 'the powers that be' and says little of the title of the lawful king whom Jayasthiti had managed to defeat and depose. But we see from the colophons of MSS. the real state of things. In 484 Kārttika, October 1363 (a verified date: see the Table) Jayārjuna was on the throne and the colophon of the next MS. is fortunately very explicit. The MS. (see Cat. p. 88) was written in a well-known vihār in Lalit-Patan and the colophon adds in 491 (A.D. 1371) that Jayārjuna was victoriously reigning (not only there but) '*Nepāla-maṇḍale*' which we may construe to mean the whole of the valley. The scribes call Jayārjuna king down to February 1376.[1] His name is also mentioned in connexion with the initiation-ceremony of Dharmamalla son of Jayasthiti and Rājalla in 497 Jyeṣṭha[2] (summer of 1377). On the other hand about 503 (date of latest event in V[1]) we find a reference to Jayārjuna as भग्न देवः श्रीजयार्जुन नृपो[3] which can only mean his defeat, followed as it is by an acknowledgment of Jayasthiti as king of Nepal.[3] That Jayārjuna, however, did not submit without a struggle may be seen from the interesting colophon at Cat. p. 39, 1 6 (unfortunately not dated) from which we learn that the MS. was copied "in the victorious reign of Jayasthiti," and that "at that time the king named Jayārjuna was entering, with his ally, the Tripura-rāja[4] in great commotion."

Jayasthiti was evidently a patron of literature; not only are MSS. of his reign more numerous than in any preceding, but we find from the chronicle that even before his accession he celebrated the birth-ceremony of his son Dharmamalla by a performance of a 'four-act Rāmā-

सकोवनम्विज्याका (घ?) पोम्ह्म्वियाभवाचोनं वन्ज्रला लिव् विवाह जुक ॥ The princess's name is not mentioned; but another marriage hardly would have been mentioned in the chronicle.

[1] Verified, see note to Table. I have re-examined the date in Cambridge Add. 1488, which I formerly published as equivalent to 504 or 1384. The writing is very faint. See now note 3 to table below, p. 27.

[2] The passage is evidently an interesting one, though unfortunately the end is not clear to me: पुनः मद्रुकर्ण (कर्ण) सम्वत् ४९७ ज्येष्ठ शुदि पञ्चमी बुधवार तत महाउत्सव यत्व पाखरामायण मण्डलाकार श्रीजयार्जुन राजा सुपच्छियामनकु भारोय ॥

[3] The words following नृपो are पा थ्यो(?) श्रियानान्वयं मया द्वादशवत्सराख्यवनीनायस्य। भञ्जापुरः ॥ लोकेशेत्य (*sic*) सुपान्विती विजयते रामावतारोपरः सम्नौमान् जयस्थिति राज मल नृपति : नेपाल भूपालकः ॥

[4] A Tripura-rājā is several times referred to in the chronicle.

yaṇa,'[1] which was repeated[2] on the initiation-ceremony. A revival of letters, too, is vouched for by the fact that lengthy Sanskrit inscriptions in prose and verse, which had disappeared for some five centuries or more, now re-appear[3] and are continued in the reign of Jayasthiti's son.[4]

Unlike most Indian princes, Jayasthiti had, according to my conjecture, some appreciation of the value of history. When he enters on the scene there is a slight change in the style of the present chronicle. Newari words become much more frequent. It seems to me as though the chronicle V[1] had been **finished off by a partisan of the king.** In the case of the Vaṃśāvalī preserved by Wright, traces of manipulation seem to me still clearer. After a rather jejune account of his (alleged) predecessors this chronicle bursts into sudden eloquence of detail on the doings of Jayasthiti. There seems no reason to doubt the accuracy of these particulars, though as Dr. Wright points out in his note (p. 183) there is a medley of inaccurate and accurate[5] dates (p. 187). The king's literary proclivities are even exemplified by a specimen of his composition (*ibid.*)

So far so good. Where one seems to see the traces of **deliberate falsification** is in the total omission of the real kings[6] of Nepal immediately preceding and following the invasion of Harisiṃhadeva, and the **insertion of a string of ancestors** for Jayasthiti **with impossible reigns and dates.** These are tabulated in the Historical Introduction to my Cambridge Catalogue, p. xv. There is no agreement in the lists of ancestors, except that all seem to show a tradition current at least in the XVIIth century[7] A.D. that the family of Jayasthiti was descended from Harisiṃha by the male line, though it should be observed that the inscription there cited ignores Jayasthiti and his immediate ancestors and goes, by a considerable *maṇḍūkapluti* from Jayasthiti's grandson Yakṣamalla back to 'Harayat'-siṃha. Even more suggestive of what I regard as the correct facts is the form of Inscription No. 16 of

1 A dramatized Rāmāyana appears in the present collection, p. 246.

2 See note 2 to preceding page.

3 'Journey in Nepal' pp. 12, 83. Bhagavanlāl and Wright mention an inscription of the king himself 'on a stone near Lalitapaṭṭan.'

4 Ind. Ant. IX, 183.

5 This (N.S. 515), it should be observed, is the *first* date in that Vaṃśāvalī that is reconcileable with the testimony of MS.-colophons and inscriptions save only the memorable date of Harisiṃha's invasion (p. 175).

6 Wright's 'Ānandamalla' (pp. 262-299) seems to be a mixture of Anantamalla and Jayānandadeva. He totally omits Jayabhīma, Jayarāja and Jayārjuna, all mentioned in the present chronicle and confirmed by MSS.

7 The inscription and the play cited fall within this century.

Bhagavanlāl's series which was issued by the son of Jayasthiti, Jyotirmalla in N.S. 533. Here there is a short genealogy (tabulated by Bhagavanlāl), but no 'fancy' ancestry on his father's side. On the contrary, he mentions his father merely as 'belonging to the Sūryavaṃśa' and then most significantly adds that he (Jayasthiti) was the '**husband of Rājalladevī.**[1] The reason is now clear. It was through his **mother and not through his father** that Jyotirmalla had any hereditary **claim to the throne.**

We may now turn back to a very important point in this part of the history of Nepal, around which a good deal of misapprehension has gathered, namely the **invasion of Harisiṃha.**

In spite of the boast of Caṇḍeśvara, Harisiṃha's minister that he was "victorious over all the kings of Nepal",[2] there seems to be at present no evidence beyond that of the Vaṃśāvali-tradition preserved by Wright and Bhagavanlāl to show that Harisiṃha established himself in the valley of Nepal. Against this we may place the testimony of the new Vaṃśāvalī which was composed within about half a century of the event in question and (what is far more convincing) is confirmed by the colophons of several MSS. The precise nature of Harisiṃha's expedition may be further explained by the Newari extract forming fig. 10 of the Plate; but meanwhile one can see that the effect of his expedition could hardly have been permanent, as not many years after we find a representative of the old royal family (Jayadeva)[3] on the throne. Until more evidence is forthcoming, it seems safer **to regard Harisiṃha and his ancestors**[4] who reigned in Tirhut,[5] Simraon and also possibly other parts of the Nepal-Tarai as at most **titular kings of Nepal,** even if they really claimed sovereignty over the valley of Nepal at all.

For Jayasthiti's reign MSS. are, as I have said, numerous. The earliest date (N.S. 500) is taken from the Cat. p. 43, where, beside the

[1] Jayāsthiti has the very same epithet (*Rājalladevī-pati*) during his lifetime in N.S. 500. See Cat. p. 43 l. 23.

[2] Dānaratnākara, stanza 3 ap. Eggeling, Cat I.O. p. 412.

[3] As to Jayadeva, Pandit Haraprasād has very kindly furnished me with a tracing of the colophon of the Society's MS. first described by him in J. A. S. B., LXII. i., p. 250. From this it is now clear that Jayadeva (the reading °vijayadeva cannot stand) reigned on till N.S. 476, Phālguna.

[4] It should be noted that the Wright-Bhagavanlāl tradition brings in a long line of ancestors for Harisiṃha and has to stretch out the true chronology of the kingdom to work them in. Once regard them as merely kings of the Nepal-Tarni and all becomes simple. As to Nānya-deva the reputed founder of the Sīmrāon dynasty, see Duff, Chronology, p. 134 and add a reference to Ep. Indica, I, 313.

[5] Caṇḍeśvara in the Kriyāratnākara, st. 4 merely says that his master 'ruled over all Mithilā' (Cat. Skt. MSS. I.O. p. 410).

epithet 'Rājalladevī-pati' already referred to, several additional details of interest are supplied. Among them is the name of the minister Jayata who figures also in the chronicle (V^3) at f. 54 *b*, as *Srīupādhyā* [*ya*] in connection with the names of the king and queen.

The next king was Jayasiṃharāma who may well have been a regent, as in the year mentioned (516) the eldest son was only 19 years of age.[1]

I have elsewhere called attention to the curious triple regency of the three sons of Jayasthiti, confirmed as it is by two contemporary MSS. It is worth noting that the three princes did not divide the kingdom, but all ruled together in the little town of Bhatgāon which then was the capital. Three years later Jayadharmamalla is said in an inscription at Patan to be reigning as *yuvarāj*, an expression which would imply that Jayasthiti was still alive, in retirement. I give the text of the documents below.[2]

Of Jayadharma as actual king we have no trace. The second son Jyotirmalla is recorded in the inscription (Bhagavanlāl No. 16) already quoted to have been reigning in N.S. 533 apparently as sole king, though his brothers mentioned. As he restored the Hindu shrine of Paśupati and the Buddhist shrines on the Svayambhū hill we may perhaps conclude that he reigned over the whole valley. In the three MSS. given in the Table Jyotirmalla is mentioned as reigning alone

1 Born 487, Prathamāṣāḍha, V^3 54 *b*. Jayasiṃhaṛ is mentioned with Jayārjuna (as being at Kāthmāndu;) 54 *b* : सं ४८९ कार्त्तिका शुदि १० थ्व कोह्न श्रीजयार्जुनदेव स वो जयसिंहराम महाथ स वो थपनाद या क क वो पाल कांतिपुर [*sic*] डुम्बिमाद्दिन ॥ In N.S. 507 he joined Jayasthiti and his family at the yātrā at Bugama (63, *b*.). With *mahāth* Dr. Grierson compares the forms *mahathā*, *mahantha* 'great person.'

2 Compare Cambridge Cat., p. ix., "Journey" pp., 15, 16, and Table. The verse written in Camb. MSS. Add. 1664, 2197 runs thus :—

भक्तापुरी नगर्यां च चयो राजा [*sic*] विराजते ।
धर्म योतिष (जो॰ 2197) कोर्त्तिष जेह [*sic*] भ्रयकनिष्ठके ॥

The opening of the inscription found by me in 1884, as described, but not published,—(for it is chiefly in Newari and much damaged in the lower part), runs thus (I print it with all its characteristic errors of spelling, etc.) :—

संवत् ५१२ वैशाष कृष्ण दशम्यायां तिथौ । रेवतिनक्षत्रे आयुश्मानयोगे बुद्धवसरे वृषराशि गते सवितरि मीनराशिगते चन्द्रे ॥ जुवराजराज श्रीश्रीजयधर्म्ममल्लदेवस्य विजयराज्ये ॥
The inscription records the repair of a well connected with Mānigalādhipa-Śrīdakṣiṇavihāra' and setting up of images. '

(N. S. 540-547)[1] Early in the next year Yakṣamalla, the eldest son of Jayajyotih, as we find from the above-cited inscription, has succeeded to the throne; and dated MSS. are fairly plentiful for the long reign (43 years) assigned to him by the Vaṃśāvalī of Wright.

As to the history of this time some information is given by the interesting MS. described at pp. 107-9 of the present Catalogue. The author is king Jagajjyotimalla of Bhatgāon, sixth in succession after Yakṣa. According to this work Yakṣa 'went as far as Magadha, conquering Mithilā and set in order all Nepal, subduing the Rājas of the mountains. The triple division of the kingdom, already known to us, is then mentioned, including the assignment to the eldest son Rāyamalla of the country east of the Vāṅmatī (Bāgmati) river with Bhatgāon as capital.

In Table II. I summarize the chronology of the reigns then ensuing.

Dated MSS. are not at first numerous; but for the Bhatgāon line the MS. at Cat., p. 107, just referred to, is valuable, especially as royal authorship is attributed to it. The joint-regency of Jita and Prāṇa given in the Table is stated in the Catalogue at p. 102 and confirmed by an inscription copied by me at Thāiba (*olim* Thasiba).[2] That the later king Trailokya should have been also known by the synonymous name Tribhubana seems at first sight improbable; but the inscription on which I base the statement was found by me at Thimi, which is east of the Bāgmatī and not far from Bhatgāon. After the beginning of the XVII century dates from coins become fairly plentiful, see the Table II in my "Journey."

For the line of Kāthmāndu, dated documents are at first still more scarce; but later on dates are quite numerous.

I have added in Table II appended to the present article a third column for the Banepa dynasty, because the first king at least was a real person and from the Cat. p. 115 seems to have been a literary man. In any case the separate dynasty of Banepa did not last much more than a century, as I find from copies of inscriptions recently received by me[3] from Panauti a place in the Banepa valley somewhat east of

1 Cam Add. 1649 a work on astrology attributed to the king himself and copied N.S. 532 makes a fourth if the retouched colophon (see my Cat. p. 155) be correct, as there seems little reason to doubt.

2 In a part of the village called Antal tol and near a caitya. The village lies E. from Patan towards Harsiddhi and Bañregāon. The date runs thus: श्री श्री जितमल्ल प्रभु ठाकुरस्य श्री श्री प्राणमल्लदेवठाकुरस्य [च] द्वयो [:] विजयराज्ये [*sic*] स ६१४ वद्द भाद्रपद

3 Through the kindness of Colonel Pears, the present Resident.

Banepa, that the kings of Bhatgāon, Jagatprakāśa and his successor Jitāmitra (1642-1689 [1]) were acknowledged there.

II.—WESTERN NEPAL.

The town of Noakot or Nayakot (which I visited in my recent tour) seems to have been a kind of frontier between the valley of Nepal or Nepal proper and the Western districts. Wright's History (pp. 223-5) mentions the seizure of the place by a Gorkha sovereign previous to the general Gorkha Conquest.

The MS. in the Wright-collection numbered 1108 seems to have been written here. For नवकोट is doubtless (though the identification escaped me when I wrote my Cambridge Catalogue, p. 30) a Sanskritized form of the town's name. The date of the king (Ratnajyotih) has been verified by Dr. Kielhorn and corresponds to January 14th, 1392.

During the following century no chronological data are forthcoming. I may note in passing that an educated Nepalese told me that inscribed stones, which he thought resembled those published by Paṇḍit Bhagavanlāl and myself, existed in the valleys of Western Nepal.

Dr. Wright published (History, Chapter XII) an account of the reigning (Gorkha) dynasty from Dravya Sāh (A. D. 1559) to the present time.

It is interesting to find in the present collection (pp. 242-4) a MS. giving confirmation of this record. It was composed by Rajendravikrama Sāh, who reigned 1816-1847. It might be worthwhile to publish extracts from this MS., when further confirmatory material (from old MSS. or inscriptions) comes to light. Meanwhile, it is worth noting that Wright's date, 1559, founded on a Vikrama-date, is curiously corroborated by a chronogram (*vidhu-vasu-nigama-glau* [2]), which gives the corresponding S'aka year (1481). At p. 213 of the Catalogue we find a MS. written during the reign of Varavīra Sāhī, in 1614, at Jaṭāpattana. This looks like S'aka 1614 (A.D. 1692), when Vīrabhadra Sāhi was alive, though, according to Wright, he was only *yuvarāj* and never *mahārāja.* [3]

[1] For the latter date see Cat. p. 150. N. S. 810, Pauṣa. One of the new inscriptions is dated some six years later : 816, Jyeṣtha.

[2] Read thus p. 242 l. 25. I was much troubled by the reading ग्नौ *gnau.* But on referring to the M.S., through the kind intermediary of the Resident, I found that the tracing read *glau.* This rare word has hitherto been found, in lexicons only, in the sense of 'moon' or 'earth' (=1).

[3] Bhagavanlāl's Inscr. No. 18 fixes the date of another Gorkha sovereign in recording the defeat of Ḍambaraśāh by Pratāpamalla, N.S. 769 (A.D. 1649.)

III.—TIRHUT.

There are few regions of India possessing an ancient civilization about which we have less definite historic information than the region north of the Ganges variously known as Videha, Tīrabhukti, or (from its capital) Mithilā.

Neither the work of Prinsep, nor its excellent successor, that of Miss C. M. Duff, attempts 'Dynastic list' for this country. Chronological indications are thus peculiarly valuable. There would seem to have been a certain degree of literary intercourse between Nepal and Tirhut, the frontier state on the direct route to the plains. Accordingly a large number of the MSS. in the present Catalogue are written by Tirhuti scribes in their characteristic (Maithili) script and dated mostly in the common era of the country, that of Lakṣmaṇa Sena.

On pp. 131-2 we find a case where a MS. is by a Tirhuti scribe domiciled in Nepal. For it will be observed that not only are the writing and the era those of Mithilā, but the scribe goes out of his way to describe Lalita-pattan ('Patan'), where the MS. was copied, as 'situated in the kingdom of Nepal.'

A notice of far greater interest and importance is preserved through a case of intercourse in the opposite direction, where a Nepalese scribe was living in Tirhut. This is the case of the MS. of part of the Rāmāyaṇa, No. 1079, briefly noticed at p. 34 of the Catalogue. The colophon in question occurs at the end of the Kiṣkindhyakāṇḍa at ff. 375-6. As it is not given in the Catalogue, I here transcribe it from my own notes: *Saṃvat* 1076 (१०७६) *āṣāḍha badi* 4 *mahārājādhirāja puṇyāvaloka-somavaṃśodbhava-gauḍadhvaja-śrīmad-Gāṅgeyadeva-bhujyamāna-Tīrabhaktau kalyāṇavijarājye- Nepāladeśīya-śrī bhāñcu śālika-śrī Anandasya pātakāvasthita* (kāyastha)[1] *paṇḍita śrī śrī Kurasyātmaja-śrī. Gopatinālekhīdaṃ.* Interpreting this according to the somewhat 'free-and easy' Sanskrit used by scribes, I understand it to mean that in Saṃvat 1076 Gopati, son of Śrīkura, (Kāyastha) paṇḍit belonging to the country of Nepal and living in Ananda's *pāṭaka*[2] belonging to Bhāñcu śāli (?), copied this during a victorious reign in Tirhut, when it was ruled by Gāṅgeyadeva, the great king, beholder of holiness, sprung from the lunar race and banner of Gauḍa. The writing of the MS. is the archaic 'Lantsa' of Nepal, so that we may quite well

[1] Added in a different hand.

[2] *Cf.* Ind. Ant. XVIII. 135, where *pāṭaka* is interpreted to mean the subdivision of a village; hence *bhāñcu śālika* may well contain the name of the larger village or district.

refer the Saṃvat to the Vikrama era. If this be granted, it must surely follow that we may identify the king with Gāṅgeya-deva, Kalacuri of Cedi, likewise of lunar lineage,[1] who was thus reigning in A.D. 1019, or some 11 years before Alberuni[2] mentions him as ruling in Dahāla, in 1030. Gāṅgeyadeva's influence has not been hitherto traced so far east as Tirhut; but it is noteworthy that his son also, Karṇadeva, claimed influence in Gauḍa,[3] still further east.

Nothing appears to be known of the rulers of Tirhut from this time to the 14th century, when the Ṭhākur dynasty appeared. A full genealogical table of this family was given by Dr. Grierson in Ind. Antiquary XIV, p. 196, and this was supplemented by him with further notes in the same journal in March 1899 (XXVIII, p. 57). Our Catalogue gives (p. 63) a date, L.S. 392,[4] for one of the later kings, Kaṃsanārāyaṇa, also called Lakṣmīnātha, which is the more acceptable as I have elsewhere shown,[5] that the native chronology for this dynasty is incorrect. In the same year, Lakṣmaṇa Saṃvat 392, was copied the MS. described at Cat., p. 122, which gives a further confirmation of the succession of this dynasty, calling it the S'rotriya (brahmanical) vaṃśa. At p. 65 we meet with an interesting confirmation of the correctness of the details given in Dr. Grierson's table, as we there find a MS. by order of a non-reigning prince, *viz.*, Gadādharadeva[6] (*mahārajādhirājavara kumāra*) in L.S. 372 (A.D. 1490), a date which fits very well with that last mentioned.

If Rāmasiṃha, the king of Mithila mentioned at p. 23 med., be the same as Rāmabhadra, then the composition of S'rīkara's commentary on the Amarakośa there described falls at the end of the 15th century.

The prince Indusena, or Indrasena, the author of the work described at p. 265, would seem from his biruda Rupanārāyaṇa to have belonged to this family.

I subjoin a short table of this dynasty (Table III).

GORAKHPUR-C(H)AMPĀRAN. In this region, that is, in the country south of Nepal on both sides of the Gaṇḍak, there reigned during the 15th century a dynasty, hitherto not noticed by European writers, but

1 Ep. Ind. II. 9,11.

2 India (tr.) I. 202; Gāṅgeya is also known from coins, some of them found as far north as Gorakpur: Rapson, Indian Coins (*Grundriss*, II 3B), p. 33; V. A. Smith, J. A. S. B., LXVI. i. 306.

3 Ind. Ant. XVIII. 217, moreover Karṇa's son made one expedition to Campāraṇya. Ep. Ind. *loc.cit.*

4 392 current. The date works out, as Dr. Kielhorn kindly informs me, to Wednesday 18th December, 1510.

5 J. R.A. S. 1898, p. 233. Dr. Eggeling, Cat. I. O., p 875, seems to accept it somewhat too readily.

6 Kumāra Gadādhara Siṃha in that table.

apparently connected with that last mentioned. Several of the rulers are mentioned in colophons of the present catalogue, and one of these must be in all probability identified with the issue of a series of coins, unpublished as yet and also undated, but apparently belonging to this century.

The first sovereign mentioned is Pṛthvīsiṃhadeva in whose reign in [Vikrama] Saṃvat 1492 (A.D. 1434-5) at *Campakāraṇyanagara* was copied M.S. No. 1508 ([illegible]) at p. 61.]

His successor was probably, as we shall presently see, S'aktisiṃha.

Of the next king, Madana or Madanasiṃhadeva, we have three mentions in these MSS. At p. $51._{1-3}$ we find him mentioned as reigning in Vikrama-Saṃvat 1511 (A.D. 1453-4) at Campakāraṇyanagara. His epithets are interesting. The first, *viprarāja*, seems to point to his belonging to the same *śrotriya vaṃśa* which reigned in (Eastern) Tirhut and so does the *biruda* ending in *nārāyaṇa* which all the members of that dynasty assumed. The pandit is uncertain about the reading *daityanārāyaṇa*, but I find from my own notes on the same MS. that I read the compound thus. I should propose to interpret it like *daityanisūdana* and *daityāri* (both epithets of Viṣṇu) by reference to the Vaiṣṇava faith of the king. This would accord well with the legend of a set of coins first identified by Dr. Hoey with this same region and at present in the British Museum. This legend is गोविन्द चरण प्रणव मदन and on the reverse श्री चम्पकारण्ये [1]. The lettering of the coins may well belong to the 15th century and I am glad to have the authority of my friend Mr. Rapson, to whom I am indebted for my knowledge of the coins, that their general style and workmanship is referable to the same period.

At p. 29 (MS. 1001 ज) we find another MS. of the same reign written at Gorakṣapura in L.S. 339 (1457 A.D.) It is interesting to note that the era used is that of Lakṣmaṇa Sena, as it confirms the accuracy of the Vikrama date, and also forms the first instance hitherto noted of the employment of the era west of the Gaṇḍak, *i.e.*, beyond the limits of Bengal. Lastly, Madana appears as a royal author giving his name to the Madana-ratnapradīpa (p. 223). This work is said in the colophon to have been composed (*viracita*) by the 'king Madanasiṃhadeva, who was the son of king S'aktisiṃha [see above], adorned with many *birudas*.' At the beginning of the text, however, the work is only said to be 'promulgated (*prakāśyate*) by Madana' and at the end we are told that he got the work done (*kārita* :—doubtless a common case with Indian royal authors!) by one Viśvanātha living at 'Kāśi-tīrtha,[1] probably Benares.

[1] Does the prefix S'rī imply the abovementioned town of Campakāraṇya, rather than the mere region so-called ?

TABLE I.

Kings of Nepal proper from the commencement of the era of Nepal to the Division of the Kingdom (A.D. 879—1474).

Abbreviations: 'V, V1, V2, V3,' represent the newly-discovered Vaṃśāvalī and its three divisions; 'Cat.' the catalogue of the Durbar Library by Paṇḍit Haraprasād Sāstri; 'Camb. Cat.' my own catalogue of Buddhist Skt. MSS. at Cambridge. 'K' and 'H. J.', after dates represent respectively the kind assistance of my friends, Proff. Kielhorn and Jacobi, in verification. MSS. marked 'Camb. Or.' are those recently acquired by me in Nepal; expd.-expired (*gata*) year expressed in the MS., [expd.] the same not expressed but calculated.

Dates in italic figures are derived from the chronicle (V.) only.

	Dates with months.		References to MSS., etc.	Reign acc. to V.	
	Nepal era, when not otherwise specified.	Equivalent A.D.			
Rāghavadeva	...	...	...	46, 6 mo.	Traditional founder of Nepal era (20th October, 879).
Jayadeva	...	...	...	10.	
Vikramadeva	...	...	...	8, 9 mo.	
Narendradeva	...	...	...	1, 6 mo.	
Guṇakāmadeva I.	...	...	...	65, 5 mo.	
Udayadeva	...	...	...	5, 5 mo.	
Nirbhaya } Rudra }	128, Phālguna	1008	Camb. Add. 866	Not named.	
Bhoja)	...	...	...	...	When Camb. Add. 2191 was copied (date gone), Bhoja was ruling alone.
Rudra {	135, Caitra	1015	" " 1643	...	These joint regencies not referred to in V.
Lakṣmīkāmadeva I.)					
Lakṣmīkāmadeva I. (sole ruler.)	159, [expd.] Vaiś	1039	" " 1683	21 ...	'Friday, 30th March 1039' (Kielhorn)[1]

[1] Communicated by letter. Dr. Kielhorn's previous working (Ind. Ant. XVII. 252) of the date as a current year rested on a mis print in the Nagari Text (not, however, in the Arabic numerals) of my Cambridge Cat., p. 172.

	Dates with months.		References to MSS., etc.	Reign acc. to V.	
	Nepal era, when not otherwise specified.	Equivalent A.D.			
Jaya ('Vijaya' V)	...	...	...	31 ...	Reigned over half the kingdom at Lalitāpur (V.1)
Bhāskaradeva	167 [current], Āśv.	1046, Sept.	Cat., p. 30	3 ...	'Wednesday 24th September, 1046' (K.)
Bāladeva	180 Māgha	1059-60	" 11	12 ...	Called 'Balavanta°' in V1 and (wrongly) Bāladeva in my previous lists.
Pradyumna-kāmadeva.	185 Vaiś. 186 Māgha	1064-5 1065-6	Camb.Add. 1684 " " 2197	Name faded in V.	Probably (1) Wed., 25 Jan. 1066 (K.).
Nāgārjuna	...	...	...	2.	
Śaṅkaradeva	189, Āṣāḍha 191, Phālg exp. 198 current, Śrāv. 200, Māgha	1068-9 1070-71 1077 1081-81	Cat., p. 92 A.S.B. A 15 A.S.B. (coll. of 1893) Minaev coll. St. Petersburg.	15	This date is confirmed by my own note made from the MS. The Hodgson Collection of the Society. Cf. Rāj. Mitra, Aṣṭas. Pref. p. xxi., note, and Foucher, Iconographie, p.27. J.A.S.B. lxii. i. 249. Vallée-Poussin, Bouddhisme p. 388. The date does not work out, as Dr. Jacobi informs me. A copied date of somewhat uncertain interpretation, J.R.A.S., 1891, p. 687.
Vāmadeva				3	
Harṣadeva	210 [expd.] Jyeṣṭha 213 expd. Caittra 219 current	1090, May 1093 *1098*	Kāthmāṇḍu No. 1002. Camb. Add. 2197 V1 fol. 24 a ...	14 years (about 1098-1125)	'Friday, 10th May, 1090' (K). The date is omitted in the Cat., p. 30; but was verified by myself. Wording of date quoted above.
Śivadeva (3	239 Vaiśākha 240, prathama-Āṣāḍha. 243 Jyeṣṭha	*1118* 1120 1123	V1; see plate fig.4. India-office, Hodgson, 78 A. Camb. Or 142 ...	27, 5 mo. (about 1098-1125)	See above, pp. 6-7.

Indradeva ([3])	249, Phālguna	1128-9	Ind. Off. 2928. ...	12	Omitted by Wright and Bhagavanlāl, though mentioned by Kirkpatrick.
Mānadeva	259, expd., Kārtt.	1138, Oct.	Camb., Add. 1643	4, 7 mo.	'Monday, 10th October, 1138' (Jacobi).
	259, Bhādrap	1139	Inscription 'Journey,' p. 81.		
Narendradeva (called Narasiṃha in Wr. and Bh.-lāl)	254 expd., Phālg.	1134	Cat. p. 62 ...	...	As to this date, see the foregoing article, page 1, note 5.
	261 Pauṣa	1141	Paris, Burn. 104		
Ānandadeva ([4])	267 Māgha	1146-7	V[1], foll. 24-5a	...	V[1] f. 24b, Plate fig. 4. 5. I have supposed this date to refer to the accession of Ānanda, though the passage is obscure.
	275 Caitra	1154-5	Camb. Or. 130	20 about 1147-67).	
	278 Bhādrap.	1158	Camb Add. 2833		See J.R.A.S. for 1888, p. 551.
	284 Māgha	1163-4	MS. seen at Bhatgāon ...		Not purchased; full date transcribed: 284 Māgha śukla aṣṭamī ādityavāra.
	285 expd., Phālg.	1165, Feb. March.	Camb. Add. 2190		Colophon copied (with mistakes) in Raj Mitra's Aṣṭas. Pref. p. xxiv, note.
	285 [expd.] Śrāvaṇa.	1165, July	Camb. Add. 1693		'Sunday, 8th July, 1165, Kielhorn. Ind. Ant. XVII. 249.
	286 Phālguna	1166	London, R.A.S. Hodgson[2]		Full date (not given in R.A.S. Cat.; 286. Phālguna sudi ekādaśyāṃ ādityav.
Rudradeva	...		...	8, 1 mo. ...	
Amṛtadeva ([5])	296 Caitra	1176	Cat., p. 65 ...	3, 11 mo. ...	Imperfect reading in Cat. supplemented by a tracing from the MS. See the article p. 7, note 7.

1 The date reads 186 *māghakṛṣṇa divā daśamyā buddha* [*sic*] *dine*. I suggested to Dr. Kielhorn (and he agrees), that *divādaś°* probably stands for *dvādaśamyāṃ tithau* which gives 186 as an *expired* year (the usual solution for this era.) If however we interpret the date as meaning "on the tenth day," we have to take the rare solution (I. Ant. XVII. 252) of a *current* year, with the result (as Dr. Kielhorn informs me) Wednesday, 2nd February, 1065.

2 Son of Śaṅkaradeva, born Saṃvat 177, Āṣāḍha. V[2] foll. 30b—31a.

3 No doubt identical with Mahendradeva the *yuvarāj* (युवराज) in Śivadeva's reign after whom the tank Mahendrasaras was named. V[1] fol. 24b. See plate, fig. 4. The same Mahendra's birth is recorded in V[2] as happening is saṃ, 199 (fol. 31a, where *Sīhadevaparameśvarasya putra* is apparently an error for *Śivad°*) See Plate, fig. 9. 1. 3.

4 Son of a 'Sīhadeva' (possibly here Narasiṃha or Narendra) born in 219 Vaiśakha. V[2] f. 31b.

5 According to V[2] (f. 31b), born in 233, Āśvina and likewise a son of "Sīhadeva.

	Dates with months.		References to MSS., etc.	Reign acc. to V.	
	Nepal era, when not otherwise specified.	Equivalent A.D.			
[Ratnadeva]	303 Caitra.	[1183 ?] if Nepal era	Tracing from MS. in Kaṭhm. Library.	Not mentioned in any History.	Full date, from tracing (colophon being omitted at p. 86 of Cat.) of MS. 1648G. at Kāthm Library : Saṃv. 303 [words and figures] caitra sudi pañcamyāṃ somadine. As to the king see the article.
Someśvaradeva (1)	...	...		4, 3 mo.	
Guṇakāmadeva II.	307 Phālguna	1187	Cat., p. 76 ...	3	Reading of Cat. verified by tracing from MS.
Lakṣmīkāmadeva II.	313 dvir-Āṣāḍha	1193	Br. Museum, Or. 2279 (No. 550 in my Cat.)	Not mentioned.	Date retouched. 'It does not work out' (H. J.)
Vijayakāmadeva	316 „	1196, July	Br. Museum Or. 3345 (No. 542 my Cat.)	17 ...	Probably Thursday, 11th July 1196. See note in B.M. Cat. Sk. MSS. p. 230.
	317 Vaiś	1197	Cat. p., 113 ...		
Arimalladeva (2)	322 [expd.] Āṣāḍha	1201 May	Cat. p., 83. ...	15 ...	Reading confirmed by my notes in the Library. 'Sunday, 27th May, 1201 (H.J.)'
	326 expd. S'rāv.	1206, July-Aug.	Cat. p. 96 ...	(about 1201-1216) ...	'Thursday, 14th Jan., 1216,' Kielhorn in I.A. xvii, 249.
	336 [expd.] Pauṣa	1216, Jan.	Camb. Add. 1618 ...		
[Raṇaśūra]	342 Mārga	1221	B.M. Or. 2208 (No. 512 in my Cat.)	Not named	Perhaps a rāja of another part of Nepal.
	344,	1223	Kāṭhm. No. 214		Date (without month) noted by me in 1884. The Paṇḍit apparently did not see this MS., a copy of the Bhāratīya-nāṭyaśāstra. Compare Sylvain Lévi "Rapport," p. 16.
	358, Jyeṣṭha	1238 ...	Cat. p 69 ...		
	367,current,Māgha.	1246 Jan. Feb.	B.M. Or. 2203 (myCat.No.536)		Date somewhat indistinctly written.

Abhayamalla	367, Phālguna	1247, Feb.	Kāthm. new cat. No. 11	42, 6 mo.	MS. (Pañca-rakṣā) not described by Paṇḍit. Full date from my notes: 367 Phālguna S'ukla ekādāśī ādityav. Sunday, 17th Feb., 1247. (H.J.)
	373 [Mārga]	[1252]...	St. Pet. Minaev Colln.		See J.R.A.S., 1891, p. 688. A copied date and doubtless copied wrong: for Dr. Jacobi reports that the week-day works out wrong and nakṣatra impossible.
Jayadeva	*375* Āśāḍha	*1255*, June	V1, fol. 26a		'Monday, June 7th, 1255' (K), when Punarvasu was the Nakṣatra; see the article, p. 8, note 4.
	377, Bhādrap.	1257 ...	Coll. of Bhagavānlal 1884	2, 8 mo. ...	See the same note.
Jayabhīmadeva ...	380, expd. Caitra	1260 April...	Tracing from MS. 1320D. at Kāthmāndu	13, 3 mo. ...	'Wednesday, April 2nd, 1260' (Sewell); see p. 9, note 1.
Jāyaśāha (sīha) malladeva	...	...	...	2, 7 mo. ...	The second form is taken from V² fol. 35, where the birth of Jayaṣīham. is recorded (349, Vaiś.; father; Jagat-anekamalla) just before that of Anantamalla.
	399, Phālguna ...	1279 ...	Cat. p. 46 (ख)		Tracing from MS. confirms reading of Cat., but no week-day is decipherable.
Anantamalla ([3])	400, " ...	1280 ...	Tracing correcting Cat., p. 44.		In the Cat. we must read, as my tracing shows, Ananta for Ānanda; but Dr. Kielhorn reports that the date does not work out correctly.

[1] Though no MSS. of this reign are extant, Someśvara is duly recorded by Kirkpatrick (reign 6 years 3 months) and in V². (fol. 82*a*), where we learn that he was the son of Mahendra and born in 240 Phalguna sudi 13, Maghānakṣatra. If the following phrase राज्या चब चय ५३ means that he reigned and died in (240 + 53) 293, it will not fit well with the ascertained date of Amṛtadeva.

[2] According to V², fol. 32*b*, Arimalla, son of Jayasi [*sic*], Malladeva, was born 274, reigned 15 years (according to V1 25 years 10 months; but this does not suit with the other dates) and lived 62 years 10 months. This puts his death towards the end of 336, which our last date from MSS. will just allow.

[3] Born 366, son of Rājadeva. He was apparently childless. For at 26*b* (Plate; fig. 7. 1. 1) we read that in his reign the Yuvaraj (जौराज the usual form in the Chronicle) Jayādityadeva imprisoned his uterine brother, Jayānandadeva. Now a Jayāditya, according to V² (35*b*), was the son of Jayabhīma, and was born 358. Probably there is something wrong in this last

	Dates with months.		References to MSS., etc.	Reign acc. to V.	
	Nepal era, when not otherwise specified.	Equivalent A.D.			
Anantamalla ... [*continued.*]	403, Āṣāḍha ...	1283 ...	Cat. p. 46 (घ)	32, 10 mo. V^1	
	405, Vaiśākha ...	1285 ...	Tracing, revising Cat. p. 46 (ज)	35,11 mo. V^2	405 or possibly 401; week-day not given.
	406, Caitra ...	1286 ...	B.M. Or 1439 (Cat. No 440.)		
	408, or Sambat 1344	*1287* ...	Kirkp. p. 264.		The first recorded double date (in two eras).
	417, [expd]. Āṣāḍha. ...	*1297* June	V^1 fol. 27*a* / V^3 " 40*b*		Wednesday, 26th June, 1297 (K). Date of a donation to Paśupati-shrine of a banner, etc., by Ananta.
	422 Vaiśākha ...	1302 ...	Camb. Add. 1306.		
	427 Srāvaṇa ...	*1307* ...	V^3 fol. 42 ...		Date of a donation (?) to Paśupati.
Jayānandadeva	438 Phālguna badi 15, śukre ...	1318, March	Cat., p. 73 and my notes	Duration not stated ...	From my notes I see that the MS. was copied at Maṇigala-vihāra (in Patan, *cf.* Cat., p. 88). The date works out to Friday, 13th Mar. 1318 (H.J).
Jayarudramalla[1] and Jayārimalla (co-regent)	*440* Caitra ...	*1320* ...	V^3 44*a* (*cf.* 27*b*)	...	Date of coronation of Jayārimalla (puṣyābhiṣekha).
	446 Āṣāḍha ...	*1326* ...	V^1 27*b* ...	...	See note 1, below.
Invasion of Nepal by Ādit[y]a-mal[l]a.	*448* Caitra ...	*1328* ...	V^3 16*b* ...	...	
Dissensions until accession of			V^1 27 *b* ...	...	

Jayarājadeva (2) ...	467 S'rāvaṇa ...	*1347* ...	V (1) 28*b* Plate fig. 8	...	"Accession with assent of both royal families and with general consent" (V (1) 28 *b*; Plate fig. 8, line 1).
	474 ...	1353-4 ...	Cat. p 71 ...	...	Year (no month) verified by tracing from MS.
	476 ...	1355-6 ...	As. Soc. Beng. (Coll. of 1893)	...	See J.A.S.B., LXII. i., 250. MS. omitted in Kuñjavihāri's Cat. Correct king's name (Vijayarājadeva) to Jayar° (tracing).
Jayārjunamalla (3) ...	484 Kārttika ..	1363, Oct...	Cat. p. 31 ...	...	Date verified in my notes. 'Monday, 23rd October, 1363; nakṣatra, etc. correct' (H. J.)
	491 Bhādrap. ...	1371 ...	Cat. p. 88 ...		
	493 Pauṣa ...	1372 ...	Camb. Add 2564.		Peterson, Hitopadeśa, Pref., p. ii.
	494 Bhādrap ...	1374 ...	Camb. Add. 1689 ...		
	S'aka 1297, Phālg.	1376 Febr.	Cat. p. 121 ...	...	Earliest MS. dated in a non-Nepalese era. Date: Friday, 22nd Feb. 1376 (H. J.)

NEW DYNASTY FOLLOWS.

statement. For it seems unlikely that Anantamalla should not only have superseded an older heir-apparent, but also have allowed him to live on as heir-apparent to himself. Moreover, in V3 (36*b*) we find mention of Jayabhīma as rāja in 378 and Jayasiṃhamalladeva (who seems to have actually succeeded him, according to V1 26*a*) as *yuvarāja*. This seems very strange if Jayāditya was alive all the time. The statement of Wright may be correct in so far as it implies a divided kingdom in Ananta's time.

1 Jayarudra was the son of Jayatuṅgamalla. Jayāri is called *svakuṭumba*, a vague phrase for 'kinsman' perhaps. The full date of his death (or of the suttee of his wives—the punctuation would allow of either interpretation) is 446, Āsāḍha pūrṇami, V3 at 46*b* gives the same date, for the death (स्थ perhaps 'time up to which he *remained* in the world,' a common expression in the chronicle), not mentioning the suttee; but it makes two suspicious additions: (1) The addition of '*prathama*' to the month, though Āsādha was *not* intercalated; (2), the impossible allowance of 30 years 8 months to the king's reign.

2 Born 437, *Phālguna kṛṣṇa daśamī dhaneṣṭa* [*sic*], *bṛhaspati vāra*; son of Jayānandadeva by a *saṅgrahaṇī bhāryā* (V3, 45*b*). The tracing referred to in the last column was kindly sent me by Mahām. Haraprasād Sāstri.

3 Son of Jayarājadeva and Rudramadevi, apparently (see p. 11, note) born in 467, Vaiś sudi 7. (V1, f. 28*b*; Plate fig. 8) According to V3 (60*b*) he died in 502, Māgha badi 5. This may well be correct; for the date 504 given doubtfully in my Cambridge Cat. p. 119, is much too uncertain to form a contrary argument. On re-examination I find the middle word looks more like *cihna* (not known as a numeral word) than *bindu*. On the other hand, *viṣaya* = 5 is certain; so that Jayārjuna was alive in 500 or A.D. 1379-80.

	Dates with months.		Reference to MSS., etc.	Reign acc. to V.	
	Nepal era, when not otherwise specified.	Equivalent A.D.			
New Dynasty				V ends here.	
Jayasthitimalla ...	500 Phālguna ...	1380 ...	Cat., p. 43 ...		Chronogram and figures; MS. written at Bhatgāon. Jayata was the *mantrin*.
	Six other dates between this and	...	...	...	See Cat., pp. 43, 84. Tables in Camb. Cat. and "Journey" also inscription in "Journey" (date verified I. A. XVII, 249.)
	514, dvir-Āṣā (?)	1394 ...	Cat., p. 87 ...	...	दुराषाढे, if meant for Aṣāḍha intercalated, is incorrect by the Tables of Sewell.
Jayasiṃharāma ...	516 ...	1395-6 ...	Tracing, revising Cat., p. 31	...	In the Cat. read ५१६ as my tracing shows. No month is legible.
Joint regency of Jayasthiti's three sons ...	519 Kārttika ...	1398 ...	Camb. Add 2834		
	520 Āśvina ...	1400 ...	" " 1664		J. R. A. S. for 1888, p. 551.
Regency of Jayadharmamalla (alone), as 'yuvarāj'	523 Vaiśākha ...	1403 ...	Inscription ...	...	See the article, p. 15, and note.
Jayajyotirmalla ([1]) ...	532 Mārgaś. ...	1411 ...	Camb. Add. 1649.	...	A retouched colophon: see Camb. Cat., p. 155.
	533 expd., Māgha	1413, Jan.	Inscr. ...	...	15th Jan., 1413. Verified I. A. XVII, 247.
	540 Bhādrap. ...	1420 ...	Camb. Or. 148...	...	
	541 Bhādrap. ...	1421 ...	Cat., p. 36 ...	...	Verified by my own notes both in 1884 and 1899.
	547 (no month)...	1426-7 ...	St Peters (Minaev)	...	See J. R. A. S., 1891, p. 688.

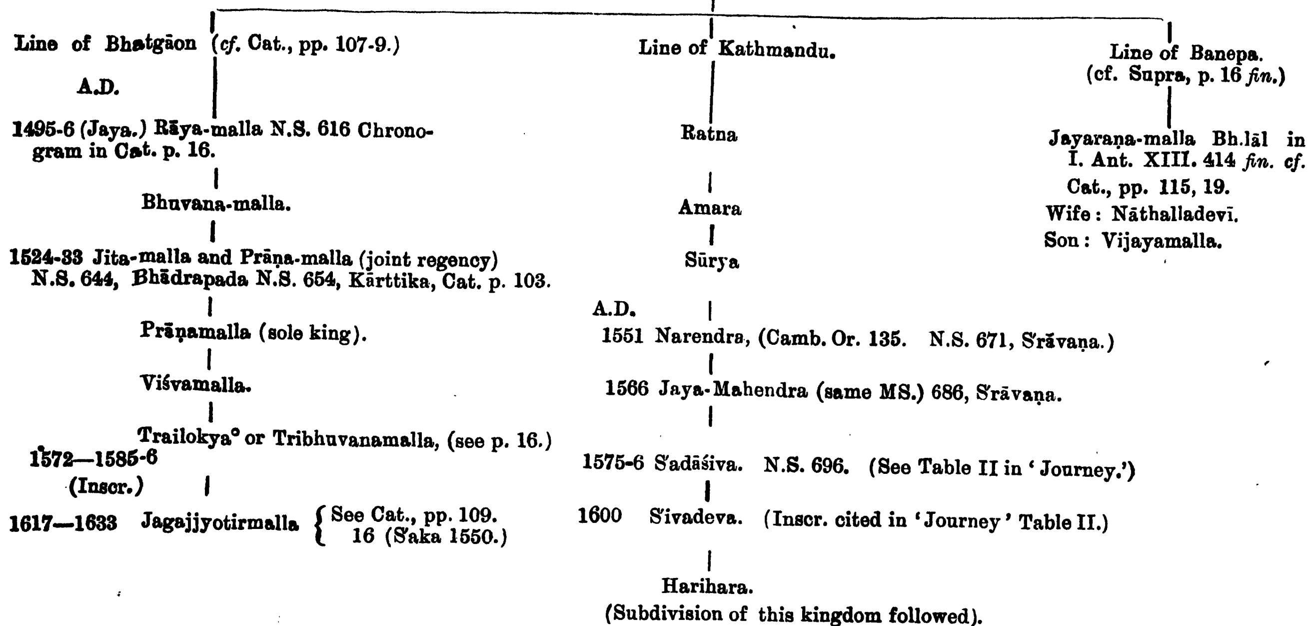
Yakṣa-malla ...	S'aka 1350 Mārgaś	1428-9 ... (Nov. Dec.)	Cat., p. 23 ...	...	Month supplied from my notes on the MS.
	Four other dates (549-590)	...	...	...	See Cambr. Cat., p. 197 (correcting ५४७ to ५४९) and Table; also the present Cat., p. 36.
	591 Caitra ..	1471 ...	India Office ... Hodgson 2743	...	
	594 Jyeṣṭha ...	1474 ...	Cat., p. 75, and my notes.	...	The full date (from my notes) completes the śloka thus (though badly) :— संवत् वेदपवबाणे ज्येष्ठक हरेखियौ ॥

(For the divided kingdom see next Table.)

1 Born N. S. 493 V3 (55*b*).

TABLE II.

Divided Kingdom of Nepal (1496 to beginning of XVIIth cent.)

Yakṣamalla (reigning in 594 Jyeṣṭha = A.D. 1474.)

Line of Bhatgāon (*cf.* Cat., pp. 107-9.)

A.D.

1495-6 (Jaya.) Rāya-malla N.S. 616 Chronogram in Cat. p. 16.

Bhuvana-malla.

1524-33 Jita-malla and Prāṇa-malla (joint regency) N.S. 644, Bhādrapada N.S. 654, Kārttika, Cat. p. 103.

Prāṇamalla (sole king).

Viśvamalla.

Trailokya° or Tribhuvanamalla, (see p. 16.)

1572—1585-6 (Inscr.)

1617—1633 Jagajjyotirmalla { See Cat., pp. 109. 16 (S'aka 1550.)

Line of Kathmandu.

Ratna

Amara

Sūrya

A.D.

1551 Narendra, (Camb. Or. 135. N.S. 671, S'rāvaṇa.)

1566 Jaya-Mahendra (same MS.) 686, S'rāvaṇa.

1575-6 S'adāśiva. N.S. 696. (See Table II in 'Journey.')

1600 S'ivadeva. (Inscr. cited in 'Journey' Table II.)

Harihara.

(Subdivision of this kingdom followed).

Line of Banepa. (cf. Supra, p. 16 *fin.*)

Jayaraṇa-malla Bh.lāl in I. Ant. XIII. 414 *fin.* *cf.* Cat., pp. 115, 19.

Wife: Nāthalladevī.

Son: Vijayamalla.

For the remaining Kings of Nepal (with dates from coins), see Journey in Nepal,' Table II, and Cambridge Cat. p. 16.

TABLE III.

Reigning Kings of Tirhut, Eastern and Western.

EASTERN TIRHUT.

Compiled from Vardhamāna's Gaṅgākṛtyaviveka (Br. Mus.; Or. 3567a), called 'G' *below, and Vācaspati's Mahādāna-nirṇaya* ('*M.*'; Cat., p. 122.)

1. Kāmeśa G.
[2. Bhogeśvara elder son of 1. Mentioned in vernacular records only.]
3. Bhaveśa M, [younger] son of 1. G.
4. ([1]) Harasiṃhadeva, son of 3, M.G.
5. Narasiṃha (M), Nṛsiṃha (G) called Darpanārāyaṇa, son of 4 (M.G).
6. ([2]) Bhairavendra M. Bhairavasiṃha called Harinārāyaṇa G.
This reign commenced not later than A.D. 1496, when the MS. G. was copied.
7. Rāmabhadra G called Rūpanārayaṇa G.
8. Lakṣmīnātha called Kaṃsanārāyaṇa, reigning in December 1510. Cat., p. 63, date verified by Dr. Kielhorn.)

Dynasty of Gorakhpur-Camparan (Western Tirhut).

1. Pṛthvī-siṃhadeva, A.D. 1434-35.
2. S'aktisiṃha.
3. Madana (Siṃhadeva) { 1453-54. 1457-58.

---

[1] According to several works of Vidyāpati, cited by Eggeling, Cat. I. O., p. 875-6 (see also Grierson, Ind. Ant., Mar. 1899, p. 57.) Bhaveśa was succeeded by his elder son, Devasiṃha, and he by his son, S'ivasiṃha. It is significant that not only Vardhamāna and Vācaspati pass over these kings in silence, but Vidyāpati himself does so in Narasiṃha's reign (Raj-Mitra Notices vi. 68). They were perhaps not generally acknowledged.

[2] Vidyāpati (Eggeling l. c.) and the Chronicle admit the previous reign of an elder brother, Dhīrasiṃha, called Hṛdayanārāyaṇa.

TABLE IV.

AN UNKNOWN DYNASTY (Cat., pp. 153-54).

(*From the Acāradīpaka of Gaṅgāviṣṇu.*)

Mukunda
|
Bhṛṅgi.
|
Hambīra. King of Triśṛṅgadeśa.
|
Pratāpa.
|
Dāmodara called Digvijaya.
|
Kāmarājadatta.
|
Trivikrama (patron of the book).

CATALOGUE OF PALM LEAF MSS.

IN THE DURBAR LIBRARY, NEPAL.

४९

जयाचरसंहिता ।

(खण्डितान्ता) ११७ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

अस्य पत्रं न वेति सन्देहबहुलतया नास्य प्रारम्भवाक्यं लिखितम् ।

असन्दिग्धतया केवलमस्य पुष्पिका लिख्यन्ते । यथा –

३ पत्रे । श्रीजया(ख्य)चरसंहितायां स्नानविधिः समाप्तो नवमपटलः ।

४० पत्रे । इति श्रीमदेकायनाचार्य्यनारायणगर्भपादानुगृहीतः (त-) साधकचन्द्र (द्र) सकृतायां ज्ञानलक्ष्म्यां षोड़शपटलः ।

५२ पत्रे । इति ० ज्ञानलक्ष्म्यां सप्तदशमपटलः ।

५८ पत्रे । इति ० ज्ञानलक्ष्म्यामष्टादशमपटलः ।

८१ पत्रे । इति ० विंशतिपटलः ।

(ततः क्रमान्वयेन ज्ञानलक्ष्म्यामेकोनत्रिंशतिपटलपर्य्यन्तं दृश्यते ।)

१११ पत्रे । इति जयाचरसंहितायां मन्त्रसन्तर्पणां (?) एकादशः पटलः ।

७२

युद्धजयार्णवः ।

(खण्डितान्तः) २८ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो महाभैरवाय ।

ब्राह्मी प्रोन्मत्तरूपा बहुविविधरुता रौद्रचित्तातिरौद्री
कौमारी कर्त्तुकामा पिबति मधुमदं वैष्णवी गायमाना ।
वाराही वादयन्ती पटुतरपटहं नृत्यमाना ......
चामुण्डा वापि लक्ष्मी हरगणसहिता मातरो वः पुनन्तु ॥

देव्युवाच ।

श्रोतुमिच्छाम्यहं देव महातन्त्रस्य निर्णयम् ।

युद्धजयार्णवं नाम किमत्र परिगीयते ॥

कर्षन्ति निर्ज्जिता देवैर्दानवा बलदर्पिता ।

तत्रोपायं महादेव कथ्यतां शशिशेखर ॥

उदयञ्चैव मन्त्राणां स्वराणाञ्च ग्रहेषु च ।

नक्षत्राणाञ्च देवेश तिथीनाञ्च यथाक्रमम् ॥

पल्लवयोगरोपञ्च सम्पुटं ग्रन्थनं तथा ।

. . . . विवर्त्तञ्च यथा . . . . शङ्कर ॥

द्रव्याश्चैव महापञ्च लेखनी मृत्तिकां तथा ।

दिग्‌दशञ्च तथा कालं ब्रूहि कामा . . नाशन । (?)

एतदाख्याहि मे देव . . . . ॥

अन्तवाक्यम् । (खण्डितम्)

पुष्पिकाः । इति युद्धजयार्णवे महातन्त्रे अवताराधिकारो नाम १ म-पटलः ।

" " " पूजानिर्णयो नाम २ य-पटलः ।

" " " कालसंख्याधिकारो नाम ३ य-पटलः ।

ततः खण्डितः ।

८४

प्रतिष्ठातन्त्रम् ।

२४० पत्राणि । अशुद्धम् । अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः शिवाय ।

कैलासशिखरे रम्ये नानारत्नोपशोभिते ।

सिद्धविद्याधराकीर्णे यक्षगन्धर्व्वसेविते ॥

तत्रासीनो महादेवः श्रीकण्ठोऽसुरपूजितः ।

प्रणम्य चरणौ तस्य देवी वचनमब्रवीत् ॥

भगवन् सर्व्वधर्म्मज्ञ लोकनाथ जगत्पते ।

प्रतिष्ठां देवदेवस्य श्रोतुमिच्छामि तत्त्वतः ॥
दृष्टा बहुविधा धर्म्मा त्वत्प्रसादान्-मया विभो ।
शिवधर्म्मपरो धर्म्मो न भूतो न भविष्यति ॥
सर्व्वसाधारणा धर्म्माः सुविशुद्धं शिवात्मकम् ।
कथयस्व महादेव लिङ्गसंस्थापनं प्रभो ॥ इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । इति .. क्रमेणैव वास्तुतत्त्वसमन्वितम् ।
युक्ते युक्तं सुसम्पूर्णं . . . . . दुर्लभम् ॥
निश्वासाख्ये महातन्त्रे बीजभेदे महातपे ।
प्रतिष्ठातन्त्रमाख्यातं समाप्तं शास्त्रमुत्तमम् ॥
रक्षणीयं प्रयत्नेन शिवोक्तज्ञानमुत्तमम् ।
दातव्यं गुरुभक्ताय नान्यस्मै सम्प्रदापयेत् ॥
चतुःषष्टिसहस्रन्तु शास्त्रं वै श्लोकसंख्यया ।
कथितं सविशेषेण निःसन्दिग्धमनाकुलम् ॥
इति निश्वासाख्ये महातन्त्रे प्रतिष्ठातन्त्रं परिसमाप्तमिति ।
सम्वत् २६७ (आचराणङ्गानि) कार्त्तिकशुक्लाष्टम्यां शुक्रदिने राजाधिराजपरमेश्वरश्रीशन्द (?) देवनृपतौ लिखितमिति ॥

पुष्पिकाः । इति निश्वासाख्ये महातन्त्रे बीजभेदे प्रतिष्ठातन्त्रे देव्या मते प्रश्नपटलं प्रथमः ।
इति स्थापका ? स्थपतिलक्षणम् । २ ।
" लिङ्गयोनिपटलम् । ३ ।
" रत्नजलिङ्गलक्षणम् । ४ ।
" पार्थिवलिङ्गलक्षणम् । ५ ।
" वनप्रवेशपटलः । ६ ।
" वृक्षलक्षणपटलः । ७ ।
" पाषाणलक्षणपटलः । ८ ।
" वनाधिवासपटलः । ९ ।
" वृक्षग्रहणलक्षणपटलः । १० ।

इति प्रासादानां समुदायेन विशेषलक्षणपटलः ।

" प्रासादोद्गमनपटलः ।

" गुरुशिष्यविशेषलक्षणपटलः ।

" कुल्हा ? लक्षणपटलः ।

" भूमिबन्धपटलः ।

" लघ्वबन्ध ? पटलः ।

" योग्यायोग्यलक्षणपटलः ।

" परिसमाप्तम् ।

८९

कालोत्तरतन्त्रम् ।

(खण्डितम्) १५५ पत्राणि ।

९१

पञ्चरक्षा ।

अक्षर – नेवारी । सम्वत् ३६० फाल्गुन-शुक्ल-एकादश्यामादित्यदिने राज्ये श्रीमदभयमल्लदेवस्य विजयराज्ये । शुभमस्तु सर्व्वजगताम् ।

९२

वैष्णवामृतसारोद्धारः वा कार्त्तिकमाहात्म्यम् ।

वङ्गाक्षरं । १२७ पत्राणि ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो नारायणाय ।

नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमम् ।
देवीं सरस्वतीञ्चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥

सूत उवाच ।

पुरा कलियुगस्यान्ते ब्रह्मलोकं गतो मुनिः ।
ददर्श लोकनाथेशं ध्यायमानं जनार्द्दनम् ॥

पितामहं महाप्राज्ञं सर्व्वभूतहिते रतम् ।
स्तूयमानमृषिगणैर्गीयमानं सुरासुरैः ॥
प्रणिपत्य महाभक्त्या नारदस्तं पितामहम् ।
विनयेनोपसङ्गम्य पप्रच्छ मुनिसत्तमः ॥

नारद उवाच ।

भगवंस्तव दासोऽस्मि भृत्योऽस्मि हरिवत्सल ।
वैष्णवं ब्रूहि मे धर्म्मं सर्व्वज्ञोऽसि पितामह ॥
फलं वैष्णवधर्म्मस्य कथयस्व सुविस्तरम् ।
येनाहं त्वत्प्रसादेन पदं यास्यामि परं हरेः ॥ इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । इत्येतत् कथितं देवि प्रसादान्माधवस्य च ।
जन्मकोटिसहस्रेषु नानासंसारयोनिषु ॥
सर्व्वपापविमुक्तस्य विष्णोर्भक्तिः प्रजायते ।
एतद्देवेषु दुष्प्राप्यं मनुष्येषु न लभ्यते ॥
जन्तूनां निश्चला भक्तिर्विष्णावेऽव्यभिचारिणी ।
तेषां विष्णुप्रसादेन भक्तिरुत्पद्यते नृणाम् ॥
यः शृणोत्यध्यापयति स गच्छेत् परमां गतिम् ॥

पुष्पिका । इति वैष्णवामृतसारोद्धारे स्कान्दपुराणादिनानापुराणीये कार्त्तिक-माहात्म्यं समाप्तम् ॥ लसं ४१२ श्रावण सुदि शुक्रे परिहारग्रामे ॥

१२५

(क) देविकासाधनम् ।

नागराक्षरं ।

अन्तवाक्यम् । देविकासाधनं गृहस्थोपयुक्तं समाप्तम् ॥

(ख) कुब्जिकामतोत्तरम् ।

(कुलावलिकाम्नाये) खण्डितं विपर्य्यस्तञ्च ॥

पुष्पिका । इति कुलावलिकाम्नाये कुब्जिकामतोत्तरे त्रिकालसंक्रान्ति ? सम्बन्ध .. विंशतितमः पटलः ।

इति ० चतुष्कपदे ? १८ ।

इति क्रमोपपदमानन्दचक्रद्वीपावतारो नाम । २० ।

इति ० द्वीपाम्नायो नाम । २१ ।

इति ० कुब्जिकामते समस्तव्यस्तव्याप्तिर्नाम । २२ ।

इति ० पदद्द .. हंसनिर्णयो नाम .. समाप्तः ।

(ग) (ततः श्रीभैरव उवाच इत्याद्यारभ्य – त्रैलोक्यविजयोद्धारनामकस्य कस्यचिद्ग्रन्थस्य सन्ति कतिपयानि पत्राणि ।)

२२६

(क) त्वरितास्तोत्रम् ।

(ख) मैथिलब्राह्मणानां वंशावली ।

खण्डिता विध्वस्ता च ।

(ग) नित्यातन्त्रम् ।

(घ) भोजदेवसङ्ग्रहः ।

(खण्डितः) विवरणं प्रदत्तम् ।

(ङ) कुलालिकाम्नाये श्रीकुब्जिकामतः ।

(खण्डितः) अक्षर – नेवारी ।

(च) कालोत्तरतन्त्रम् ।

(खण्डितम्)

(छ) योगगुह्यम् ।

(खण्डितम्) कतिपयानि पत्राणि ।

पुष्पिका । इति कण्ठनाथावतारिते योगगुह्ये .. । .. .. .. ॥

२२९

स्कन्दपुराणम् ।

गुप्ताक्षरलिखितम् । विवरणं प्रदत्तम् ।

२४२

पञ्चतन्त्रम् ।

(खण्डिताद्यम् ।)

२७३

(क) कालोत्तरतन्त्रम् ।

(आदिखण्डितम् ।) नागराक्षरम् । १५१-३४५ पत्राणि ।

पुष्पिकाः । इति कालोत्तरे महातन्त्रे प्रायश्चित्तपटलः ।

„ „ „ अक्षसूत्रमालापटलः ।

„ „ „ घण्टालक्षणपटलम् ।

„ „ „ पुष्पपटलम् ।

„ „ „ अष्टपुष्पिकापटलम् ।

„ „ „ व्रतयात्रापटलम् ।

„ „ „ फाल्गुनकृष्णचतुर्दशीपटलम् ।

„ „ „ अष्टव्रतानि पटलम् ।

„ „ „ व्रतपटलम् ।

„ „ „ तत्त्वोत्पत्तिपटलम् ।

„ „ „ साधनसंवित्तिपटलम् ।

„ „ „ नाडीचक्रोद्देशपटलः ।

„ „ „ प्रसादप्रणवव्याधिपटलम् । (?)

„ „ „ प्रत्यक्षजपपटलम् ।

„ „ „ लिङ्गोद्धारपटलम् ।

„ „ „ . . . . तेष्टिपटलम् ।

„ „ „ अन्तर्यागपटलम् ।

„ „ „ अन्त्येष्टिपटलम् ।

„ „ „ श्राद्धपटलम् ।

„ „ „ लिङ्गवर्णनपटलम् ।

„ „ „ लिङ्गपटलम् ।

„ „ „ प्रतिमापटलम् ।

इति कालोत्तरे महातन्त्रे मातृभैरववर्णनपटलम् ।

,, ,, ,, पीठपटलम् ।

,, ,, ,, वास्तुयागपटलम् ।

,, ,, ,, प्रासादलक्षणपटलम् ।

,, ,, ,, अधिवासनपटलम् ।

,, ,, ,, अधिवासनपटलम् ।

,, ,, ,, स्थापनपटलम् ।

,, ,, ,, जीर्णोद्धारपटलम् ।

,, ,, ,, वृषभपटलम् ?

,, ,, ,, उद्घातोद्देशपटलम् ।

,, ,, ,, विजयपटलम् ।

,, ,, ,, ब्रह्माण्डवर्णनपटलम् ।

,, ,, ,, तत्त्वयुक्तिवर्णनम् ।

,, ,, ,, मन्त्रार्थपटलम् ।

,, ,, ,, क्षेत्रग्रहणपटलम् ।

,, ,, ,, शक्तिवर्णनपटलम् ।

,, ,, ,, पूर्व्वसेवापटलम् ।

,, ,, ,, अघोरादिशास्त्रव्यूहपरिपालनपटलम् ।

समाप्तश्चेदं बृहत्कालोत्तरं नाम शिवसिद्धान्तमिति ॥ इति शुभम् ।

(ख) संहितापाठः ।

(शुक्लयजुर्व्वेदीयः । (?)) अक्षर – नेवारी ।

श्लोकः । त्वमग्ने व्रतपा असि देव आमर्त्येष्वा । त्वं यज्ञे .. राम्नयात्मा साभूया .. देवो नः सविता वसोर्दाता वः ता काम प्रतिग्रहीता कामैतन्ध । ४८ ।
इति सप्तमोऽध्यायः ।

२७७

निश्वासतत्त्वसंहिता ।

गुप्ताक्षरलिखिता । विवरणं प्रदत्तम् ।

२७९

निश्वासाख्यमहातन्त्रम् ।

जीर्णम् । कीटसंग्रथितपत्रञ्च । १२० पत्राणि ।

अन्तवाक्यम् । इति निश्वासाख्ये महातन्त्रे प्रतितन्त्रं परिसमाप्तम्
अष्टौतियुक्ते षशते सत्सरे (संवत्सरे) सिते शुभे माघतृतीयवासरे ।
नृपान्वये श्रीबलदेवराजके त्रिवर्गधर्मोदयलोकपालने ॥
ग्रन्थं सहस्रसुविचित्रयुतञ्च षष्टुं
देव्यामर्षं प्रवरशास्त्रविशेषवाक्तं ।
नानादिसन्ध . . दुःखविनाशहेतो-
र्नित्यं मया लिखितमेव शुभङ्गलार्थम् ॥ (?)

पुष्पिकाः, —

४ पत्रे । इति वृत्तलक्षणपटलः ।

(?) पत्रे । इति निश्वासाख्ये महातन्त्रे वीजभेदे प्रतिष्ठातन्त्रे देव्या मते प्रश्नपटलं प्रथमः ।

७४ पत्रे । इति दानवादीनां समुदायलक्षणपटलः ।

७८ पत्रे । इति प्रतिष्ठातन्त्रे दिग्विभागनिर्द्देशपरीक्षायां नगरग्रामस्फटकायां दिग्विषणपटलः । ?

१०९ पत्रे । इति प्रासादानां समुदायेन विशेषलक्षणपटलः ।

(?) पत्रे । इति निश्वासाख्ये महातन्त्रे प्रतितन्त्रं परिसमाप्तम् ॥

२८५

(क) कुलालिकाम्नायान्तर्गतं कुब्जिकामतम् ।
विवरणं प्रदत्तम् ।

(ख) मृत्युजिदमृतेशतन्त्रम् ।
विवरणं प्रदत्तम् ।

(ग) कुलालिकाम्नाये षट्साहस्रिका ।
(खण्डिता विपर्य्यस्ता च ।)

१८७

शारदातिलकटीका ।

(खण्डिता ।) पुण्यपालेन रचिता ।

७२ पत्रे । इति महाराजाधिराज-श्रीमत्पुण्यपालदेवविरचिते शारदातिलकप्रकाशे चतुर्दशः पटलः ।

२०७

कतिपयबौद्धचित्राणि ।

२१०

नैषधचरितम् ।

(खण्डितम् ।)

२१२

रघुवंशटीका ।

शोभनाख्या । अक्षर – नेवारी । (अत्यन्तखण्डिता)

वैद्य-श्रीगर्भचन्द्रेण रचिता ।

२१८

कुमारसम्भवम् ।

मैथिलमक्षरम् । सप्तमसर्गपर्य्यन्तम् ।

२२१

उत्तररामचरितनाटकम् ।

मैथिलमक्षरम् ।

२४४

(क) दशरूपकालङ्कारः ।

खण्डितान्तः । मैथिलमक्षरम् । विष्णुधनिकेन रचितः ।

(ख) उत्तररामचरितनाटकम् ।

(अक्षर – नेवारी) संवत् ३१६ ।

(ग) किरातार्जुनीयकाव्यम् ।

(मैथिलमक्षरम् ।)

३५८

भागवतम् ।

(दशमस्कन्धमात्रम् ।) मैथिलमक्षरम् ।

लसं ३९७ । शकाब्दाः १३९९ । लिपिरियं श्रीमदुमापतिशर्म्मणाम् ।

३५९

भागवतम् ।

(दशमस्कन्धमात्रम् ।) मैथिलमक्षरम् । लसं ३९७ ।

३८२

(क) गीतदिगम्बरं नाम नाटकम् ।

मैथिलमक्षरम् ।

जनकजनपदवास्तव्येन रामचन्द्रशर्म्मणः पुत्रेण वंशमणिकविना रचितम् । विवरणं प्रदत्तम् ।

(ख) देवीमाहात्म्यम् ।

(कतिपयानि पत्राणि ।) अक्षर — नेवारी ।

(ग) न्यायकुसुमाञ्जलिः ।

१४-८५ $\frac{1}{2}$ पत्राणि । मैथिलमक्षरम् ।

(घ) पद्मसूर्य्यव्याकरणम् ।

उत्सवकीर्त्तिना रचितम् । अक्षर — नेवारी । विवरणं प्रदत्तम् ।

(ङ) शेषधरणीसंवादः ।

(ब्रह्माण्डपुराणीयः ।) उत्कलाक्षरलिखितः ।

(च) शिवपञ्चाक्षरः ।

उत्कलाक्षरलिखितः ।

(छ) गौरीदिगम्बरनाटकम् ।

वङ्गाक्षरलिखितम् ।

(ज) भाषावृत्तिः ।

पुरुषोत्तमदेवेन रचिता । मैथिलमक्षरम् ।

अन्तवाक्यम् । शुभमस्तु शकाब्दाः . . ३६ . . श्रीरघुनाथस्याक्षरम् ।

(झ) क्रियाकल्पतरौ क्रियाकाण्डः ।

मैथिलमक्षरम् । ५८ पत्राणि ।

कल्याणकरेण रचितः ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः श्रीशम्भवे ।

इन्दुमौलिमुदारा × × मरुणारुणविभ्रतम् ।
तुङ्गस्तनमनङ्गारेरन्तःपुरमुपास्महे ॥
नमः श्रीकण्ठनाथाय पारम्पर्य्यप्रकाशिने ।
परमानन्दकन्दाय शक्त्यानन्दस्वरूपिणे ॥
गङ्गाधरमुनीन्द्राय चिदानन्दप्रकाशिने ।
ब्रह्मविद्यावताराय नमोऽस्तु गुणशालिने ॥
अपारकरुणागारमशेषमुनिवन्दितम् ।
महाबलमहेशानमाश्रये संविदाश्रयम् ॥
वन्दे वागीश्वरानन्दमविद्यातिमिरापहम् ।
षड़न्वय-महाम्भोज-विकाशकरभास्करम् ॥
कृपाकरमविद्याब्ज-जैवातृकमहर्निशम् ।
विद्याकमलमार्त्तण्डं देवराजं गुरुं नुमः ॥
योगिनी-वीरसन्दोह-वन्दितं विघ्नहानये ।
विचित्रानन्ददेवस्य पादाब्जमभिवादये ॥
श्रीकल्याणकरेणाथ शिष्यौघज्ञानसिद्धये ।
श्रीमता शक्तिनाथेन निःशेषगुणशालिना ॥
विलोक्य कुलतन्त्राणि संक्षिप्याम्नायसम्मतम् ।
पारम्पर्य्यक्रमायातं परिपाटीक्रमेण तु ॥
शिवोक्तेनैव पाठेन क्वचित् स्वरचितेन च ।
श्रीविद्यापदराजीव-रेणुरञ्जित-मौलिना ॥
अक्रियातिमिरान्धस्य (चक्षुषो ?) चाक्षुषोन्मीलनाय च ।

क्रियाकल्पतरौ सम्यक् क्रियाकाण्डः प्रकाश्यते ॥
आम्नाये परमेशान्या रञ्जान (?) विकलाश्च ये ।
पुरोधाय नृणां तेषामयमस्तु परिश्रमः ॥
पीठयागः सुभद्रश्च यागः कन्दरसंज्ञकः ।
जयाख्यश्च जयायागस्तथा भौमाख्यनामकः ॥ (?)
कुहूयागस्तथा नन्दरष्टाष्टकः (?) प्रकीर्त्तितः । इत्यादि ।

खण्डितान्तत्वान्नोल्लिखितं शेषवाक्यम् । मध्ये च पुष्पिकान्तराभावान्नोल्लिखिताः पुष्पिकाः । किं बहुना तन्त्रसङ्ग्रहोऽयं ग्रन्थ इत्यलमति विस्तरेण ।

४००

सहृदयहृदयावलोकः ।
मैथिलमक्षरम् ।

प्रारम्भवाक्यम् । नमो नारायणाय ।
स्वेच्छा-केशरिणः स्वच्छस्वच्छायायासितेन्दवः । (?)
त्रायन्तां वो मधुरिपोः .. .. .. नखाः ॥
काव्यस्यात्मा ध्वनिरिति बुधैर्यः समाम्नात-पूर्व्व
स्तस्याभावं जगदुरपरे भक्तिमार्गस्तमन्यः । ?
केचिद् वाचां स्थितमविषये तत्वमुचैस्तदीयं
तेन ब्रूमः सहृदयमनः-प्रीतये तत्स्वरूपम् ॥ इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । आनन्दवर्द्धनविरचिते सहृदयहृदयावलोके काव्यालङ्कारे चतुर्थ उद्योतः । समाप्तश्चायं सहृदयहृदयावलोको नाम काव्यालङ्कारः । लसं ९१ चैत्र वदि गुरौ । शुभमस्तु ।

४४७

वासवदत्ताटीका ।
जगद्धरेण रचिता । मैथिलमक्षरम् । लसं ३५५ ।

४५५

हरिवंशम् ।
(खण्डितान्तम् ।) अक्षर – नेवारी । १२९ पत्राणि ।

४६१

गीतपञ्चाशिका ।

अक्षर – नेवारी ।

अन्तवाक्यम् । इति महाराजाधिराज-श्रीमच्छ्रीजयजगज्ज्योतिर्मल्लदेवविरचिता नाना-भाषा-भाव-राग-ताल-रससमन्विता गीतपञ्चाशिका समाप्ता ।

शाकेऽतीते खशरतिथिभिर्लक्षिते हायनौघे

शुक्ले पक्षे सुरगुरुदिने माधवे पौर्णमास्यां ।

विश्वप्रीत्यै व्यरचि रुचिरा श्रीजगज्ज्योतिरीशै-

र्नानाभावा गुणगणमयी गीतपञ्चाशिकेयम् ॥

(कुञ्जविहारिनाटक-कुवलयाश्वनाटक-नामकौ द्वौ ग्रन्थावस्मिन् ग्रन्थ-मध्ये विन्यस्तौ तौ चानेनैव राज्ञा भाषया विरचितौ ।)

४६४

काशिकावृत्तिः ।

(अत्यल्पमात्रम् ।)

४६८

(क) गीतगोविन्दम् ।

अक्षर – नेवारी ।

अन्तवाक्यम् । नेपाले रसचन्द्रषण्मुखमुखे संवत्सरे प्रालिखत्

छन्दःशास्त्रयुगं विदग्धकमपि श्रीगीतगोविन्दकम् ।

.. ..

.. .. ॥

राज्ये श्रीजयरायमल्लनृपतेश्चिन्तामणेः प्रार्थिनां

श्रीशौरे रतिकेलिसुन्दरकथा-मौत्सुक्यतः प्रालिखत् ।

.. ..

.. .. ॥

(ख) तत्त्वचिन्तामण्यालोकः ।

(कतिपयानि पत्राणि ।)

(ग) दुर्घटवृत्तिः ।

विवरणं प्रदत्तम् ।

(घ) सुबन्तरत्नाकरः ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो वागीश्वराय ।

मैनाके हरिणा स्वकुक्षिवसतेरादाय तोयात् ..

क्षिप्ते कोकनदीभवत् स्मरचमूश्रब्धप्रतीच्छा यया ।

यं देवेन्द्रमिव प्रतीत्य सरुषं व्यावर्त्तमाने भयाद्-

बोधो मारभ .. पलायतमसो शाक्यो मुनिः पातु वः ॥ (१)

सन्त्येव नात्र सुधियां किमु सुप्रबन्धा-

स्ते किन्तु विस्तारतयाल्पधियामगम्याः ।

तत्सारलेशमुपकल्प्य ततः कृतोऽय-

मव्याघतः स्मरणमात्रफलोह्युपायः ॥

मम परपदा विचलितुः सद्विद्योपासनैकनिपुणस्य ।

कृशमपि कुतो द्विजिह्व . . . . भयं भवति ॥

रूढिशब्दा निगद्यन्ते पुंसि षण्ढे स्त्रियामपि ।

.. .. द्रव्यक्रियायोगात्त्रिलिङ्गास्तदनन्तरम् ॥

विप्राग्निसखिपत्यंशु-क्रोष्टु-प्रतिभुवः पिता ।

.. .. पुंस्यजन्त्याः प्रकीर्त्तिताः ॥

तत्रादौ तावद् विप्रशब्दात् । इत्यादि ।

पुष्पिका । इति सुबन्तरत्नाकरे पुंलिङ्गकाण्डः समाप्तः ।

४८१

पीठपूजाविधिः ।

६१८

(क) गोविन्दतत्त्वनिर्णयः ।

श्रीगोविन्देन रचितः ।

मैथिलाक्षरग्रथितः । ५८ पत्राणि । (कीटदष्टानि ।)

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमस्तस्मै तस्यै च ।

नवीनघनसुन्दरो .. .. रोह्लासित-

व्रजाङ्गन-वधूगणैः प्रणयपूर्व्वमालिङ्गितः ।

स कोऽपि करुणामय .. ..

.. .. हरतु मामकीं शोचनाम् ॥

जगदम्बापदद्वन्द्वचिन्तासञ्चित-धीर .. ।

.. .. गोविन्दतत्त्वं गोविन्दकिङ्करः ॥

अन्तवाक्यम् । अनेकजन्मार्जितपुण्यसञ्चयै-

र्मुकुन्दपादाम्बुज-सेवनोत्सवैः ।

लोकोऽपि जानाति कदापि कोऽपि

सन्न्यास-विन्यास-विधूत-पापः ॥

इति श्रीमहामहोपाध्यायश्रीगोविन्दविरचिते गोविन्दतत्वनिर्णये पञ्चमः परिच्छेदः समाप्तः । लसं ५२ + कार्त्तिक शुदि द्वितीयायाम् ।

पुष्पिकाः, — इति श्रीगोविन्दविरचिते गोविन्दतत्त्वनिर्णये अधिकारिपरिच्छेदः ।१ ॥

इ० अद्वैतव्यवस्थापनम् । २ ।

इ० वेदान्तानां शुद्धनिर्णायकत्वविचारकः । ३ ।

इ० प्रकृत्युपादानत्वनिराकरणं नाम । ४ ।

इ० गोविन्दतत्त्वनिर्णयः । ५ ।

(ख) गजेन्द्रमोक्षणस्तवराजः ।

(ग) भोजदेवसङ्ग्रहः ।

(खण्डितः ।) अक्षर — नेवारी ।

(घ) शक्तिसूत्रम् । वा नित्यनैमित्तिकविधिः ।

(तन्त्रम् ।) अक्षर — नेवारी ।

(ङ) श्रीपतिपद्धतिव्याख्यानम् ।

नागराक्षरम् ।

१९४

(क) वेदिकमन्त्रसङ्ग्रहः ।

(ख) पाण्डवविजयः ।

जयरणमल्लदेवेन रचितः ।

(खण्डितः ।) २४० पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

७२६

(क) भगवद्गीता ।

(ख) कौमल्यकुसुमावली ।

(ज्योतिः-सङ्ग्रहः ।) विवरणं प्रदत्तम् ।

(ग) छन्दः-शास्त्रम् (?) ।

(घ) दीक्षाविधिः ।

(ङ) वैदिकमन्त्रसङ्ग्रहः ।

७५०

भागवतम् ।

दशमस्कन्धस्य कतिपयानि पत्राणि । मैथिलमक्षरम् ।

७७२

(क) अमरकोषः ।

(खण्डितः ।) अक्षर – नेवारी ।

(ख) अमरकोषः ।

अक्षर – नेवारी ।

(ग) वैद्यकग्रन्थः ।

(नेवारीभाषायाम् ।) अक्षर – नेवारी । ६८ पत्राणि ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः शिवाय ।

नमोऽस्तु दिव्यौषधि-वर्गभाषिणे

निर्घण्टशास्त्रार्थ-विवेकभाषिणे ।

समस्तलोक-प्रभवार्त्तिहारिणे

शशाङ्कचूडामणये पिनाकिने ॥

अत्यन्तदीप्ताग्रगभस्तिमालिने
चराचराणामुपकार-धारिणे ।
वनौषधीनां रसवीर्य्यदायिने
नमोऽस्तु देवाय सहस्ररश्मिने (?) ॥
त्रैलोक्यवन्द्यैरपि पूजिताय
अमृतमाङ्गल्य विभूषणाय ।
नमोऽस्तु नक्षत्रगणाधिपाय
द्विजेन्द्रराजाय निशाकराय ॥
दोषं विहाय गुणिनैव जनेन सत्यं
ग्राह्यो गुणस्तुरपि अमवेदिभिर्नः ।
शैलाग्रसङ्कटमपि प्रविदार्य्य यत्नाद्-
गृह्णन्ति किन्नहि जना बहुजाति रत्नम् ॥
यो ग्रन्थकारेण प्रथम स्वस्वगुरुदेवताजुरुद्धाननमस्कार पाठः ।
इत्यादि ।

(घ) सुगतिसोपानम् ।

विवरणं प्रदत्तम् ।

(ङ) पार्वणश्राद्धविधिः ।

वङ्गीयमक्षरम् । १४ पत्राणि ।

अन्तवाक्यम् । शुभमस्तु । सवं १७१ मार्ग वदि ३ चन्द्रे ।

(च) ज्योतिःशास्त्रम् ।

अक्षर — नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः सिद्धेभ्यः ।

ॐ समन्तगस्वाहा । ध्वजस्य । ॐ पगपगस्वाहा । धूमस्य
ॐ महाबलाय स्वाहा ।

.. ..

.. ..

अन्तरान्तरा श्लोका उद्धियन्ते । यथा, —

६ पत्रे । ध्वजस्थाने ध्वजं दृष्ट्वा चिन्तितं कार्य्यमन्वितम् ।

सर्व्वव्याधिविनाशाय अर्थलाभश्च राजवः ॥ ?

ध्वजस्थाने श्वानं दृष्ट्वा विदेशगमनं भवेत् ॥

१५ पत्रे । ध्वाङ्क्षस्थाने ध्वजं दृष्ट्वा कारयेत्तु निमित्तकम् ।

विवादं कलहं घोरं भविष्यन्ति न संशयः ॥

१९ पत्रे । गजस्थाने ध्वजं दृष्ट्वा चिन्तितं सुखमाप्नुयात् ।

अचिरेणैव कालेन लभते फलमुत्तमम् ॥ इत्यादि ।

विषयः । ध्वजप्रकरणं समाप्तम् । धूमप्रकरणं समाप्तम् । सिंहप्रकरणं समाप्तम् ।
श्वानप्रकरणं समाप्तम् । खरप्रकरणं समाप्तम् । गजप्रकरणं समाप्तम् ।
ध्वाङ्क्षाष्टमप्रकरणं समाप्तम् ।

(छ) रघुवंशम् ।

(सप्तदशसर्गपर्य्यन्तम् ।) अक्षर — नेवारी ।

(ज) पद्यरचा ।

(खण्डिता ।) अक्षर — नेवारी ।

(झ) बोधिचर्य्यावतारः ।

७ पत्राणि । अक्षर — नेवारी ।

(ञ) बोधिचर्य्यावतारटिप्पनी ।

(वेण्डलेन लेखयित्वा सङ्गृहीता ।)

७८७

(क) सारसङ्ग्रहः ।

रविगुप्तेन रचितः । अक्षर — नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः सर्व्वज्ञाय ।

सर्व्वं प्रणम्य सर्व्वज्ञं दुर्गगुप्तस्य सूनुना ।

संहिता सिद्धसारेयं रविगुप्तेन वक्ष्यते ॥

अन्तवाक्यम् । उपद्रवाद् द्रुतं साध्या ज्वराद्याश्च चिकित्सितैः ।

अविदाहीनि शस्त्राणि (?) विषार्त्तानां प्रयोजयेत् ॥

इति सारसङ्ग्रहे विषाध्यायः चतुस्त्रिंशमः समाप्तः। श्रेयोऽस्तु संवत् ४९४

पौष-शुक्ल-एकादश्यान्तिथौ ।

(ख) वात्स्यायनन्यायभाष्यम् ।

मैथिलमक्षरम् ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो महागणेशाय ।

अत ऊर्द्धं प्रमाणादिपरीक्षा सा च विमृश्य पक्षप्रतिपक्षाभ्यामर्थावधारणं निर्णय इत्यतोऽग्रे विमर्ष एव परीक्ष्यते ॥ इत्यादि ।

पुष्पिका । इति वात्स्यायनीये न्यायभाष्ये द्वितीयोऽध्यायः समाप्तः ।

अब्दे लक्षणसेनभूपतिमते वह्निग्रहद्व्यङ्किते L.S. 293.

पक्षे क्षीणसुधानिधौ प्रतिपदि .. ।

.. ..

.. .. ॥

(ग) मन्थानभैरवम् । वा श्रीमतोत्तरम् ।

(खण्डितान्तम् ।) अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ श्रीनाथपादुकेभ्यो (?) नमः ।

अथातः सम्प्रवक्ष्यामि पूजा-सूत्रस्य निर्णयम् ।

येन विज्ञातमात्रेण दिव्याम्नायं प्रवर्त्तते ॥

आदौ स्नात्वा शुचिर्भूत्वा वन्दे सन्ध्यामनुक्रमात् ।

सन्तर्प्य विधिवद्देवान् पितॄणां तदनन्तरम् ॥

गायत्रीन्तु जपेत् पश्चा .. पूजाविधानतः ।

वाह्यकर्म्म तु निर्वर्त्त्य गत्वा यागस्य मन्दिरम् ॥

प्रोक्षयेद् द्वारदेशं तद् यथाविहित .. .. ॥ इत्यादि ।

पुष्पिकाः, – इत्याद्यावतारे कादिमते पूजापद्धतिसूत्रम् ।

इति चतुर्विंशतिसाहस्रे न्याससूत्रम् ।

इत्याद्यावतारे महामन्थानभैरवयज्ञे श्रीचतुर्विंशतिसाहस्रे अक्षयवतार-सूत्रम् ।

इत्याद्यावतारे श्रीचतुर्विंशतिसाहस्रे दशौघनित्यक्रमसूत्रम् ।

,, ,, द्वादशौघनित्यक्रमसूत्रम् ।

,, ,, अष्टौनीक्रमत्रयं समाप्तम् । (?)

इत्याद्यावतारे महामन्थानभैरवयज्ञे श्रीचतुर्विंशतिसाहस्रे संहितायां

महा . . . . पूजासूत्राधिकारो नामानन्दः। इत्यादयः।

(घ) संहितापाठः।

(शुक्लयजुर्व्वेदीयः।) अक्षर – नेवारी।

प्रारम्भवाक्यम्। इषेत्वोर्जेत्वा वायवस्थ देवो वः सविता। इत्यादि।

अन्तवाक्यम्। शाक संवत्सरे १३५० श्रीभक्तग्रामपट्टने राजाधिराजपरमेश्वर-श्रीश्रीजय-

जक्षमल्लदेवस्य विजयराज्ये लिखितः श्रीधीरानन्दैः।

८० २

(क) अमरकोषटीका।

बृहस्पतिना रचिता।

(अव्ययवर्गमात्रस्य।) मैथिलमक्षरम्। १२ पत्राणि।

(ख) अमरकोषटीका।

ब्रह्मवर्गादि-खण्डितशूद्रवर्गान्ता। श्रीकरेण रचिता। १४१ – २७९ पत्राणि।

पुष्पिका। इति मिथिलामहीमहेन्द्रसमस्तप्रक्रियाविराजमानश्रीम . . . वरलब्ध-प्रसादपुण्यावलोकमहाराजाधिराजश्रीमद्रामसिंहदेवानां सदस्य-महा-महोपाध्यायश्रीश्रीकरविरचितायाममरकोषविवरणटीकायां व्याख्यामृता-भिधानायां भूकाण्डे . . विवरणं समाप्तम्।

अपराः पुष्पिकाः, – इति व्याख्यामृते ब्रह्मवर्गविवरणम्।

,, ,, क्षत्रियवर्गविवरणम्।

,, ,, वैश्यवर्गविवरणम्।

(ग) अमरकोषः।

अक्षर – नेवारी। (खण्डितान्तः।)

८० ३

(क) अमरकोषः।

(ख) अमरकोषटीका।

(खण्डिता।) श्रीकरेण रायमुकुटेन च रचिता।

८४५

(क) कूर्म्मपुराणम् ।

नागराक्षरलिखितम् । ५०० पत्राणि ।

पुष्पिका । इति कूर्म्मपुराणे षट्साहस्त्रिकायां संहितायामुपरिभागे त्रिचत्वारिंशो-ऽध्यायः । समाप्तमिदं कौर्म्मं पुराणम् । ॐ नमः ।

(ख) वृहन्नारदीयपुराणम् ।

मैथिलाक्षरलिखितम् । १७५ पत्राणि ।

पुष्पिका । इति वृहन्नारदीये त्रिंशतितमोऽध्यायः । (ततः पत्रद्वयमस्ति ।)

(ग) विश्वनाथप्रकाशः ।

४४७ पत्राणि । मैथिलमक्षरम् ।

प्रारम्भवाक्यम् । .. ..

क्वाथः कृतः पुष्कर-मातुलुङ्ग-पलाशपूतीकशटी + + + + ।
सनागराजाजिवयाजवानां
संक्षार-उष्णो लवनस्य पेयः ॥

इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । स्वेदस्य रोमकूपेभ्यो यस्य रक्तं प्रवर्त्तते ।
पुरुषस्य विषार्त्तस्य सद्यो जह्यात् स जीवितम् ॥
इति विश्वनाथप्रकाशे निदानरसकर्म्मविपाकाख्ये अरिष्टकालज्ञानादि-निरूपणाध्यायः ॥ (अतःपरमपि सन्ति सप्त पत्राणि तत्र पुष्पिकाभावा-दसावेवाध्यायः शेषवाक्यत्वेन गृहीतः ।)

पुष्पिकाः,— इति ० तरोग्रह (?) हृद्रोगचिकित्साधिकारः समाप्तः ।
इति ० मूत्रकृच्छ्रचिकित्साधिकारः समाप्तः ।
इति ० मूत्राघातचिकित्साधिकारः समाप्तः ।
इति ० अश्मरीचिकित्साधिकारः समाप्तः ।
इति ० शोथचिकित्साधिकारः समाप्तः ।
इति ० अन्त्रवृद्ध्यधिकारः समाप्तः ।
इति ० गण्डापची गलगण्डमालाग्रन्थ्यर्बुदचिकित्साधिकारः समाप्तः ।
इति ० बालरोगचिकित्साधिकारः समाप्तः ।

इति ० रसायनाधिकारः समाप्तः ।

इति ० हृद्‌रोगचिकित्साधिकारः समाप्तः । इत्यादयः ।

८६०

(क) भागवतम् ।

(खण्डित-प्रथमस्कन्धात्-खण्डितदशमस्कन्धपर्य्यन्तम् ।)

५१८ पत्राणि । मैथिलमक्षरम् ।

८६७

महाभारतम् ।

(शान्तिपर्व्वमात्रम् ।) मैथिलमक्षरम् ।

पुष्पिका । लसं ४१२ कार्त्तिकशुक्लषष्ठ्यां गुरौ दिने कृष्णापल्लीग्रामे परमभागवत-मर्य्यादासिन्धुठक्कुरश्रीमखाय (?) महाशयानामाज्ञया . . . . लिखित-मिदं मोक्षधर्म्मपुस्तकमिति । सम्वत ७६७ पौषशुक्लद्वितीय-पञ्चम्यां तिथौ ए दिने महाराजाधिराज-श्रीश्रीजयप्रतापमल्लदेवेन राजधर्म्ममोक्ष-धर्म्मपारायण . . . . . . कृतः । पञ्चदशदिनाभ्यन्तरे सम्पूर्णः कृतः ।

८६९

महाभारतम् ।

(उद्‌योगपर्व्वमात्रम् ।) मैथिलमक्षरम् । लसं ४२२ ।

८७२

शिवपुराणम् ।

(खण्डितम् ।) मैथिलमक्षरम् ।

९१०

(क) वृहन्नारदीयपुराणम् ।

मैथिलमक्षरम् । लसं ४२९ ।

(ख) हरिवंशम् ।

अक्षर – नेवारी । संवत् २५७ (आक्षराणक्कानि ।)

(ग) दानवाक्यावली ।

मैथिलमक्षरम् । लसं ५१२ ।

(घ) महालक्ष्मीव्रतमाहात्म्यव्याख्यानम् ।

(ङ) पौर्णमासीव्रतकथा ।

(च) विष्णुपुराणम् ।
(षष्ठ-अंशपर्य्यन्तम् ।)

(छ) विष्णुपुराणम् ।
अवशिष्टांशात्मकम् । (खण्डितम् ।)

९२२

(क) खण्डखाद्यटीका ।
६६ पत्राणि । अक्षर — नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः श्रीसूर्य्याय ।
खण्डखाद्यकस्य स्पष्टपदां टीकां वक्ष्यामि । आदौ तावत्सर्व्वैः स्वमण्डल-युक्तसंवत्सरेण शककालः साधनीयः । पश्चात् यथोक्तं खण्डखाद्यकेन तथा क्रमः कर्त्तव्यः । नेपालमण्डले शककालसाधनं प्रदृश्यते । सूत्रमिदं,-
नेपालसंस्थं नयनाभ्रनाग —
वर्षं क्षिपेदेष शकाब्दकाल इति ।
नयनाभ्रनागाः ८०२ तेषु वर्त्तमानसंवत्सरं योजयेदयं — शककालो भवति । इत्यादि ।

(ख) विवाहकर्म्मसमुच्चयः ।
१० पत्राणि । अक्षर — नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । लीलावलोकनपरस्परदृष्टिपातै-
रालिङ्गिताङ्गपुलकाञ्चितशङ्करस्य ।
देव्या सहैव चरणौ प्रणिपत्य सम्यक्
स्त्रीणां विवाहसमयस्य विधिं प्रवक्ष्ये ॥

अन्तवाक्यम् । इति विवाहकर्म्मसमुच्चयः समाप्तः । संवत् २३३ (आक्षराण्यङ्कानि ।)
आश्विन शुक्लनवम्यां बुधदिने लिखितमिति ।

(ग) वराहमिहिरसंहिता ।
११७ पत्राणि । अक्षर — नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । नमः सूर्य्याय ।

अज्ञातमध्यान्तसमुद्भवाय
सर्व्वात्मने सर्व्वगताय चैव ।
प्रणम्य देवाय मनोभवाय
खलीकृतं येन जगत् समस्तम् ॥
प्रजापतिर्मन्मथ एव यस्मात्
कामं विना न प्रभवः प्रजानाम् ।
महत्सु सूक्ष्मेषु च नास्ति देवः
सर्व्वात्मगः सर्व्वगतः स यस्मात् ॥
तस्मात् परं नापरमस्ति किञ्चित्
सौख्यागम्महत्वाच्च मतश्च नान्यत् ।
तेनेदमेकेन मनोभवेन
व्याप्तं जगत् . . भृतेन सर्व्वम् ॥
अगम्यगामी भगवान् प्रजेशः
श्रोणीसहस्राङ्कतनुश्च शक्रः ।
चतुर्मुखो येन कृतश्च शम्भुः
स मन्मथो मङ्गलमादधातु ॥
अथ भगवानपि
(शार्ङ्ग) शार्गधरो भगवत . .
. . . . ।
बहवोऽस्य भगा इति तेन कृतं
भगवानिति नाम जगत्प्रसिद्धम् ॥
सीतावियोगेन बहूनि दुःखा-
न्याप्तानि रामेण सलक्ष्मणेन ।
संस्मृत्य तानीह कलौ सहस्रा-
ण्यष्टौ . . . . . . विवाहितानि ॥
दुर्भगास्तनयवर्जिताश्च य-
न्निश्वसन्ति वनिताः पतिव्रताः ।

तत्तदेव विनिपातयन्ति ता-

मन्यजन्मजनितैश्च दुष्कृतैः ॥

सुरभिकुसुमगन्धैस्तर्पयित्वा द्विजेन्द्रान्

शुभतिथिकरणर्क्षे देववित् संप्रतिष्ठा ।

उभयकुल .. .. सद्वये

प्रथमवयसि दद्यात् कन्यकां यौवनस्थां ॥ इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । आर्य्यवराहमिहिरस्य कृतौ संहितायां । टिकनिके (?) नाम यात्रायां समाप्तः । संवत् २३० (आत्तराणङ्कानि) २ कार्त्तिक शुदि ।

९२४

भागवतदशमस्कन्धटीका ।

(भावार्थदीपिका) श्रीधरस्वामिना रचिता । १२० पत्राणि ।

मैथिलमक्षरम् ।

अन्तवाक्यम् । |लसं ४७२ कार्त्तिक शुदि ३ रवौ दिने कोरेणीग्रामे सन्मिश्रश्रीनारायणेन .. .. पाठार्थं लिखितमिदं पुस्तकम् ।

९७६

भागवतपुराणम् ।

२६० पत्राणि ।

अन्तवाक्यम् । समाप्तश्चायं द्वादशस्कन्धः ।

स राजते श्रीजयप्राणमल्लो

विपक्षरामाहृदि तापकारी ।

स्वसुन्दरीणां हृदि तापहारी

शत्रून् विजित्वा वरराज्यधारी ॥

तस्य विजयराज्ये ।

भावसिंहसुतः श्रीमान् विष्णुसिंहो विराजते ।

सेवकानां क्षेमकारः सज्जनानां दयाकरः ॥

तस्यार्थमलिखत् पुण्यं श्रीकृष्णचरितं शुभम् ।

हरिवर्म्मः प्रवीणोऽसौ दैवज्ञकुलचन्द्रमाः ॥

(?) कौर्य्यिलेयाग्निजाष्ये़ऽब्दे (जाम्येऽब्दे) याते माघे जनेतरे ।
पञ्चम्यामर्कभर्त्तेऽह्नि लिपिपूर्णं तदाभवत् ॥ (?)
श्रीभागवतं सम्पूर्णम् ।

१००१

(क) विष्णुपुराणम् ।
मैथिलमक्षरम् ।

(ख) महाभारतस्यादिविराटपर्व्वटीका ।
खण्डिता ।

(ग) हरिवंशटीका ।
खण्डिता । शाके १५३० ।

(घ) बृहन्नारदीयपुराणम् ।
मैथिलमक्षरम् । लसं ४२५ ।

(ङ) रामायणम् ।
(सुन्दरकाण्डः ।) मैथिलमक्षरम् । लसं ३०३ ।

(च) महाभारतम् ।
(शान्तिपर्व्वमात्रम् ।) खण्डितम् । मैथिलमक्षरम् ।

(छ) रामायणम् ।
(उत्तरकाण्डः ।) मैथिलमक्षरम् । लसं ३०४ ।

(ज) नारसिंहपुराणम् ।
१९२ पत्राणि । मैथिलमक्षरम् ।

अन्तवाक्यम् । लसं ३३९ । श्रावणशुदि षष्ठ्यां रविवासरे महाराजाधिराजश्रीमन्मदनसिंहदेवानां विजयिनां शासति गोरक्षपुरे सिपाहकटके सदुपाध्यायश्रीरुचिनाथशर्म्मभिर्नारसिंहाख्यमदः पुराणमलेखि । श्रीगोपीजनवल्लभप्रसादादिति ।

१००२

(क) विष्णुधर्म्मः ।
अक्षर — नेवारी । संवत् १६७ । (अक्षराण्यङ्कानि ।)

अन्तवाक्यम् । आश्विन कृष्णषष्ठ्यां बुद्ध(बुध)दिने परमभट्टारकमहाराजाधिराजपर-
मेश्वरश्रीमद्भास्करदेवस्य राज्ये श्रीदक्षिणपट्टिमके वास्तव्ये श्रीलक्ष्मीधर-
दर्शनस्य देयधर्म्मोऽयन्तस्य भार्य्यातिलक .. .. ॥

(ख) विष्णुधर्म्मः ।

अक्षर – नेवारी ।

अन्तवाक्यम् । इति विष्णुधर्म्मेषु शास्त्रमाहात्म्यं परमामृतं धर्म्मोत्तमं परिसमाप्तमिति ।

१००३

एकादशीव्रतमाहात्म्यम् ।

अक्षर – नेवारी ।

अन्तवाक्यम् । नेपालसंवत्सरहरेक्षणबाणभूते
वैशाखपक्षसितविंशतिथौ च हस्ते ।
.. ..
.. .. ॥

१०७६

(क) न्यायरत्नाकरः ।

श्रीचन्द्रेण रचितः । मैथिलमक्षरम् ।

एकादशाद्यधिकरणम् ।

श्रीमुरारिमिश्रेण रचितम् । ९ पत्राणि । मैथिलमक्षरम् ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः शिवाय । प्रयोजनाभिसन्धानत्वात् बाधाभ्युच्चयलक्षणं वृत्तं
तन्त्रावापलक्षणं वर्त्तयिष्यामः ।

अन्तवाक्यम् । यथाप्रतिकरणं भेदेप्येक एवोपकार इति ।

पुष्पिका । इति मिश्रमहामहोपाध्यायश्रीमुरारिकृतौ एकादशाद्यधिकरणं समाप्त-
मिति । महामहोपाध्यायश्रीरत्नाकरात्मजेन वाग्देवताराधनपरेण
श्रीहरिकरेण लिखितमिदं पुस्तकम् ।

(ख) रूपसाधनम् ।

सुभूतिचन्द्रेण रचितम् । विवरणं प्रदत्तम् ।

(ग) रघुवंशटीका ।

शोभनाभिधा । षष्ठसर्गपर्य्यन्ता । अक्षर — नेवारी ।

(घ) चान्द्रव्याकरणम् ।

खण्डितम् । अक्षर — नेवारी । संवत् ४४१ ।

(ङ) उष्मभेदः ।

अक्षर — नेवारी । संवत् ४४१ ।

(च) श्रुतबोधः ।

अक्षर — नेवारी । (खण्डितः ।)

(छ) दशकर्म्मपद्धतिः ।

३५ पत्राणि । अक्षर — नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो ब्रह्माय । (?) अथ गर्भाधानकर्म्म ।

अन्तवाक्यम् । विवाहचतुर्थीहोमः समाप्तः ।

संवत् ५८३ । श्रीश्रीमहाराजाधिराजपरमेश्वरपरमभट्टारकश्रीजयसिंह नाम .. .. ।

(ज) तात्पर्य्यपरिशुद्धिः ।

उदयनेन रचिता । ५७ पत्राणि । मैथिलमक्षरम् ।

अन्तवाक्यम् । इति श्रीमदुदयनकृतौ द्वितीयोऽध्यायः समाप्तः । लसं ३३९ । वसुकाग्रामे भाद्रशुदि षष्ठ्यां कुजे सदुपाध्यायश्रीलक्ष्मीपतीनामाज्ञया श्रीजटाधरेण लिखितमिदं पुस्तकमिति । शुभमस्तु ।

(झ) ताराहस्यवृत्तिका ।

शङ्करेण रचिता । मैथिलमक्षरम् । लसं ५११ ।

(ञ) प्रक्रियाकौमुदी ।

(द्विरुक्ति प्रक्रियापर्य्यन्ता ।) रामचन्द्रभट्टेन रचिता । लसं ५५८ ।

(ट) मेघदूतम् ।

१-८ श्लोका न सन्ति । अक्षर — नेवारी ।

अन्तवाक्यम् । श्रेयोऽस्तु संवत् ४८४ कार्त्तिकशुक्लपूर्णिमायां तिथौ । भरणिनक्षत्रम् । व्यतीपातयोगे । सोमवारे । श्रीराजाधिराजपरमेश्वरः श्रीश्रीजयार्जुनदेवस्य विजयराज्ये .. .. .. । श्लोकसंख्या ११० ।

१०७७

(क) स्मृतिपरिभाषा ।

वर्द्धमानेन रचिता । मैथिलमक्षरम् ।

लसं ३८८ । श्रावण कृष्णैकादश्यां शुक्रे नाहेँसग्रामे श्रीपद्मकरमाधव-शर्म्मभ्यां लिखितमिदं पुस्तकमिति ।

(ख) दशक्रियाविधिः ।

खण्डितः । ३५ पत्राणि । अक्षर — नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो ब्रह्मणे नमः । अथ दशक्रियाविधिः । तत्रादौ विवाहः । चन्द्रतारानुकूले भद्रकदिने कन्याभ्राता अन्यो वा ब्राह्मणो वरस्य गृहं गच्छेत् । ततो वरस्याचरितमङ्गनस्य (मङ्गलस्य) प्राङ्मुखोपविष्टस्याग्रतः कन्याभ्राता उत्तराभिमुखोपविष्टः तस्मिन् काले अग्निसान्निध्ये "स्नाता स्नातेह्यरोगिणि अव्यङ्गे अपतिते अक्लीवे पिता तुभ्यं प्रदास्यति ।" इमं श्लोकं पठित्वा फलशोभनं वरहस्ते दद्यात् । इत्यादि ।

(ग) भागवतम् ।

दशमस्कन्धस्य कतिपयानि पत्राणि । वङ्गीयमक्षरम् ।

(घ) वामकेश्वरीस्तुतिन्यासपूजाविधयः ।

वत्सराजेन रचिताः । अक्षर — नेवारी ।

पुष्पिकाः ।

४ पत्रे । इति श्रीमहाराजाधिराजविद्याधरचक्रवर्त्तिवत्सराजविरचिता श्रीवामकेश्वरीस्तुतिः समाप्ता ।

८ पत्रे । इति न्यासविधिः । (पूजाविधिः खण्डितः ।)

(ङ) कार्त्तिकमाहात्म्यम् ।

(स्कन्दपुराणीयम् ।) वङ्गीयमक्षरम् ।

अन्तवाक्यम् । लसं ४४७ । श्रावणवदि ५ चन्द्रवासरे.. ।

(च) हरितालिकाकथा ।

(भविष्योत्तरीया) वङ्गीयमक्षरम् ।

(छ) रसमञ्जरी ।

भानुदत्तेन रचिता । मैथिलमक्षरम् ।

अन्तवाक्यम् । युगाङ्कवेदाङ्कितलक्ष्मणाब्दे
मार्गे च जीवे च वलक्षपक्षे ।
अलेखि पुस्ती रसमञ्जरीयं
तूर्णं कवि-श्रीयदुनन्दनेन ॥

(ज) कीर्त्तिपताका ।

विद्यापतिना रचिता । (लेखयित्वा सङ्गृहीता ।)

(झ) देवीमाहात्म्यम् ।

अक्षर — नेवारी । संवत् २२९ । (अक्षराण्यङ्कानि ।) कार्त्तिकशुक्ल ।

(ञ) महाभारतम् ।

(स्वर्गारोहणपर्व्वमात्रम् ।) वङ्गाक्षरलिखितम् । लक्ष ४३५ ।

(ट) संहितापाठः ।

अक्षर — नेवारी । श्लोकास्तु —
× × × × × × ।
ध्रुवोसि ध्रुवोऽयमोमास्मिन्नायतने ॥ २८ (?)॥
ईळ्कत्तारमध्वरस्य प्रचेतसं क्षयन्तगुं भाससो मदः ।
रातिं वातस्य सुभगां महीमुषदधासि . . . . ॥ (?) १११ ॥
इत्यादयः ।

(ठ) सरोजकलिका ।

वङ्गाक्षरलिखिता ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमस्तस्यै ।
भास्वता कविरत्नेन प्रयत्नेन स्फुटीकृता ।
सरोजकलिका भाति श्रुतिस्त्रीकर्णभूषणम् ॥
अथ श्राद्धकर्म्मव्यवस्था । इत्यादि ।
(अन्त्यं खण्डितम् ।)

(ड) प्रबोधचन्द्रोदयटीका ।

रुचिकृता । विवरणं प्रदत्तम् ।

(ढ) गृह्योक्तविधिः ।

(वाजसनेयः ।) अक्षर — नेवारी । संवत् ८४४ ।
. . . . श्रीराजराजेश्वर-श्रीश्रीजयज्योतिर्मल्लदेवस्य विजयराज्ये ।

१०७८

(क) स्तोत्रसंग्रहः ।

(ख) भैरवानन्दनाटकम् ।

विवरणं प्रदत्तम् ।

(ग) देवामृतपञ्चरात्रम् ।

विवरणं प्रदत्तम् ।

(घ) कुब्जिकामतम् ।

विवरणं प्रदत्तम् ।

(ङ) भोजदेवसंग्रहः ।

(खण्डितः ।) विवरणं प्रदत्तम् ।

(च) धातुपाठः ।

१०७९

(क) भागवतदशमस्कन्धः ।

अक्षर – नेवारी ।

(ख) रामायणम् ।

(३-८०६ पत्राणि ।) अक्षर – नेवारी ।

खण्डितादिकाण्डात् खण्डितोत्तरकाण्डपर्य्यन्तम् ।

१११३

(क) निष्पन्नयोगावली ।

अक्षर – नेवारी । ११ पत्राणि ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो बुद्धाय ।

ज्योतिर्भिर्विजितं पदस्य जगतीजिष्णुवन्तरन्धं तमो

यद्वाद्वैतदशोल्लसत्यपि परिणामागुणौघश्रियाम् ।

यत् कारुण्यपरीमृताद्रहृदय+स्थितं वज्रिण-

स्तैरेतच्चरिताद्भुतानि विजयी-धामानि धावन्तु वः ॥ ?

वज्रावलीमण्डितमण्डलेषु
द्राग् वज्रभृच्चारुचरित्रमुच्चैः ।
उदस्य दुच्चावचनिर्म्मितो ये-
रमोघ .. श्रियमादधातु ॥

इह हि मृदुमध्यक्रमाभ्यां सुभावितसमाधेरधिमात्रप्रज्ञस्य भगवतः सर्व्वाकारवरोपेतः स्फुरत् .. .. .. कारकः झटिति ज्ञाननिष्पन्नो योगी .... निष्पन्न उच्यते । इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । समाप्तेयं निष्पन्नयोगावली । कृतिरियं महापण्डिताभयाकरगुप्तपादाना-मिति । संवत् ६८६ भाद्र शुदि नवम्यां तिथौ सोमवासरे लेखनं सम्पूर्णमिति । विंकोमशुद्धि-वहारवज्राचार्य्य-श्रीरविचन्द्रस्य पुस्तकोऽयम् । स्वार्थेन लिखितमिदम् । शुभमस्तु ।

(ख) योगरत्नसंग्रहः ।

मैथिलमक्षरम् । २४० पत्राणि ।

पुष्पिका । इति श्रीमद्वैद्यश्रीपुरुषोत्तमदत्तविरचितो योगरत्नसङ्ग्रहः समाप्तः ।
रसवसुखगचन्द्रैरङ्किते श्रीशकाब्दे
तपसि विमलपक्षे भूमिजे पूर्णिमायाम् ।
व्यलिखदिह समस्तं पुस्तमेतत् प्रयत्ना-
न्निखिलगुणकदम्बं विष्णु .... प्रहृष्टः ॥ ॐ नमः ।
श्रीरस्तु । शुभमस्तु । ततो नागराक्षरेण——
"श्रीश्रीसुमतिजयजितामित्रमल्लदेवसनर्थपुस्तकदयकाव्यगिरामपरमानप-वेलस (?) संवत् ८१० कार्त्तिक शुदि ९ ॥" एतावल्लिखितमस्ति ।

(ग) द्रव्यकिरणावली ।

उदयनकृता । अक्षर – नेवारी ।

(घ) गणयागविधिः (?)

अक्षर – नेवारी । (खण्डितः ।)

(ङ) खण्डनखण्डखाद्यम् ।

श्रीहर्षकृतम् । मैथिलमक्षरम् । १०९ – २१२ पत्राणि ।

विजलपुरे पण्डित-श्रीवासुदेवेन लिखितं पुस्तकमिदं गतलक्ष्मणसेन-

A.D. 1235.

देवीय-षोड़शोत्तरशततमाब्दे मार्गकृष्णत्रयोदश्यामिति।

... ...॥

लसं ११६ मार्गवदि १३ शुभमस्तु।

(च) पञ्चरक्षा।

अक्षर – नेवारी।

अन्तवाक्यम्। आर्य्यमहासाहस्रप्रमर्द्दिनी, आर्य्यमहामायूरी, आर्य्यमहाशीलवती, आर्य्यमहाप्रतिसरा, आर्य्यमहामन्त्रानुसारिणी, एतानि पञ्चरक्षासूत्राणि। परिसमाप्ता चेति।

राजाधिराजपरमेश्वरपरमभट्टारक-श्रीश्रीजयजक्षमल्लदेवस्य विजयराज्ये। श्रेयोऽस्तु। संवत् ५९०। श्रावणशुक्लप्रतिपद्यां तिथौ मघानक्षत्रे परिघयोगे कर्कटराशिं गते सवितरि सिंहराशिं गते चन्द्रमसि॥

१११४

(क) सिद्धिसारसंहिता।

दुर्गागुप्तपुत्रविष्णुगुप्तकृता। अक्षर – नेवारी। ९५ पत्राणि।

संवत् मिन-ऋतु ग्र × × शु × एकादशी प्र द्वादश्यां तिथौ। (?) ज्येष्ठ प्र मूलनक्षत्रे। गुरुवासरे श्रीमत्-श्रीश्रीराजाधिराज-श्रीश्री × × × × मल्लदेवस्य विजयराज्ये।

श्रीललितव्युमाया श्रीमनीग्लके: पन्थिमस्य-श्रीवूवहारवैद्य (?) श्रीजय- × × केयम्। इदं वैद्यशास्त्रं सिद्धिसारनिघण्टकसमेतं लिखितमिति।

(ख) महादाननिर्णयः।

वाचस्पतिमिश्रकृतः। मैथिलमक्षरम्। लसं ३९२। वैशाखवदि १२ चन्द्रे ए दिने समाप्तः।

(ग) हरिमेखला।

अक्षर – नेवारी।

अन्तवाक्यम्। ॐ श्रीहरिमेखला नेपालभाषा नपिकाश्यं पेश्यं भाटिपिनि सम्पूनजरोः। संवत् ५४१ भाद्रशुक्लतृतीयायां तिथौ हस्तानक्षत्रे शुभयोगे बृहस्पति-वासरे सम्पूर्णमिति शुभमस्तु।

श्रीश्रीराजाधिराज-परमेश्वर-परमभट्टारक-श्रीश्रीजयज्योतिर्म्मल्लदेवप्रभु-

– – – सिद्धिरस्तु सर्व्वदा ।

(घ) तत्त्वचिन्तामण्यालोकटीका ।

(प्रत्यक्षखण्डस्य ।)

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमस्तस्यै ।

कृष्टोत्तरच्छदपटार्द्धकृतान्तराल

मुत्ताननिश्वसित × × × × × × ।

इत्थं स्फुटागसि × × × नूतन ×

× × स्तनोतु × × सौम्नि शिवं शिवायाः ॥

प्रारिप्सितप्रतिबन्धकविघ्नविघाताय कृतं नमस्कारं . . . . .

गुणेति । सत्त्वरजस्तमोलक्षणगुणातीत इत्यर्थः । ...... त्रिगुणसचिवः ज्ञानेच्छा ... ... मित्यर्थः । अकाराकारमकाररूपत्र्यक्षरमयः ॐ कारमय इत्यर्थः । इत्यादि ।

(ङ) सारोत्तरनिर्घण्टः ।

(मध्येन खण्डितः ।) वैद्यकशास्त्रम् । अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो बुद्धाय ।

प्रणम्य जगदुत्पत्तिस्थितिसंहारकारणम् ।

स्वर्गापवर्गयोर्द्वारं त्रैलोक्यशरणं शिवम् ॥

नानामुनीनां वचना . . . . सतः सद्भिषजां नियोगात् ।

सोपद्रवा . . निदानलिङ्गा निरूप्यते रोगविनिश्चयाय ॥ (?)

नानातन्त्रविहीनानां . . . . मल्पमेधसाम् ।

सुखं विज्ञातु . . . . ॥ इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । इति सारोत्तरं नाम निर्घण्टः समाप्तः ।

अस्य ग्रन्थस्य प्रमाणश्लोकाः १७९ । (अक्षराण्यङ्कानि ।) कृतिराचार्य्यवर्य्य . . . . लेखति वर्षशतद्वयं यातेन . . . . . . ।

(च) षट्कारकम् ।

मैथिलमक्षरम् । लसं ४७५ ज्यैष्ठ सुदि । भौआड़ग्रामे श्रीमुरारिशर्म्मणा लिखिता पुस्तिकेति ।

(छ) कालोत्तरतन्त्रम् ।

(आदिखण्डितम् ।) अक्षर – नेवारी ।

इति कालोत्तरे त्रयोदशशतिके दशमः पटलः समाप्तः ।

११५२

(क) आख्यातकोषः ।

अक्षर – नेवारी । २३ पत्राणि ।

(ख) कादिमतम् ।

(षोड़शनित्यातन्त्रीयम् ।) ५ – १६४ पत्राणि । मैथिलमक्षरम् ।

(ग) प्रश्नोत्तररत्नमालिका ।

अक्षर – नेवारी । १४ पत्राणि ।

(घ) चौरपञ्चाशिका ।

अक्षर – नेवारी ।

(ङ) सुवन्तरत्नाकरः । (?)

मैथिलमक्षरम् ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो गणेशाय ।

नमः सरस्वतीपादपङ्कजाय हितैषिणे ।

यत्प्रसादाज्जगत् सर्व्वमनु × × सुपजायते ॥

रूढ़िशब्दा निगद्यन्ते पुंसि षण्डे स्त्रियामपि ।

गुणद्रव्यक्रियायोगास्त्रिलिङ्गास्तदनन्तरम् ॥

विप्राग्निसखिपत्य+क्रोष्टुप्रतिभू . . . . ।

प्रशस्ता वै गोद्यावौ पुंस्यजन्ताः प्रकीर्त्तिताः ॥ इत्यादि ।

११६५

(क) सूर्य्यसिद्धान्तभाष्यम् ।

मैथिलमक्षरम् । मैथिलवाजपेय-चण्डेश्वराचार्य्यकृतम् ।

११७६

(क) दशकर्म्म ।

अक्षर – नेवारी ।

(ख) भगवद्गीता ।

अक्षर – नेवारी ।

(ग) पूजाविधिः ।

अक्षर – नेवारी ।

(घ) स्तवराजः ।

अक्षर – नेवारी ।

(ङ) मयूरचित्रम् ।

अन्तवाक्यम् । स्वस्ति श्रीराजाधिराज-श्रीश्रीजयस्थितिराजमल्लदेवस्य विजयराज्ये लिखितमिदं पुस्तकम् । तस्मिन् समये श्रीजयार्जुननामा राजा त्रिपुरराजसचिवेन प्र.... महासङ्कटे प्रविशति ।

(च) स्तवराजः ।

(छ) विवाहपद्धतिः ।

(कतिचित्पत्राणि ।) अक्षर – नेवारी ।

११७९

(क) मयूरचित्रम् ।

अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः सर्व्वज्ञाय ।

गर्गं मुनिवरश्रेष्ठं ज्योतिषज्ञानपारगम् ।
अभिवाद्याञ्जलिं कृत्वा भागुरिः परिपृच्छति ॥
भगवन् श्रोतुमिच्छामि दिव्यचक्षुर्महातपम् ।
... ... मुत्तमज्ञानं ज्योतिषज्ञानपारग ॥

इत्यादि ।

पुष्पिकाः,— इति मयूरचित्रे प्रथमोऽध्यायः समाप्तः ।
इति मयूरचित्रे तृतीयोऽध्यायः ।
इति मयूरचित्रे पञ्चमोऽध्यायः ।
इति मयूरचित्रे उत्पातलक्षणे षष्ठोऽध्यायः ।
इति मयूरचित्रे भौम्योपेतलक्षणे (?) सप्तमोऽध्यायः ।
इति मयूरचित्रे अष्टमोऽध्यायः ।

(ख) भगवद्गीता ।

कतिपयानि पत्राणि ।

११८०

(क) यवनजातकम् ।

५१ पत्रे इति यवनजातके नवांशफलम् ।

५२ ,, ,, चन्द्रांशदृष्टफलम् ।

५७ ,, ,, अरिष्टयोगः । आयुर्दायश्च ।

६० ,, ,, दशापाकफलम् ।

६२ ,, ,, निर्य्याणगतिः समाप्ता ।

७२ ,, ,, त्रयस्त्रिंशच्छतद्वयाधिकसहस्रद्वय-अङ्कानि । २२३३ ।

७३ ,, ,, प्रश्नजातकः समाप्तः ।

७४ ,, ,, कण्टकयोगः ।

७५ ,, ,, अन्योऽन्यवर्गः ।

७६ ,, ,, यात्रादिग्ग्रहयोगः ।

८३ ,, ,, एकर्क्षयोग – – – दिविद्धिः ।

८९ ,, ,, यवनप्रश्ने मृत्युफलम् ।

९२ ,, ,, स्वप्नविधिः समाप्तः ।

९४ ,, ,, यात्रासन्दर्शनविधिः ।

१०२ ,, ,, यवनजातके – – – परिसमाप्तः । उपेन्द्रवज्रावृत्त ... ... ।

११८६

नरपतिजयचर्य्याटीका ।

जगज्ज्योतिर्मल्लेन रचिता । शाक १५३९ ।

१२०६

(क) होराशास्त्रम् ।

३० पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः सूर्य्याय ।

मूर्त्तित्वे परिकल्पितः शशिभृतो – – पुनर्जन्मना-(?)

मात्मेत्यात्मविदां क्रतुश्च यजतां भर्त्तामरज्योतिषाम् ।

लोकानां प्रलयोद्भवस्थितिविभुश्चानेकधा यः श्रुतो

वाचं नः स ददात्वनेककिरणस्त्रैलोक्यदीपो रविः ॥

भूयोभिः पटुबुद्धिभिः पटुधिया होराफलं ज्ञप्तये
शब्दन्यायसमन्वितेषु बहुशः शास्त्रेषु दृष्टेष्वपि ।
होरातन्त्रमहार्णवं प्रतरणे भग्नोद्यमानामहं
स्वल्पं वृत्तिविचित्रमर्थबहुलं शास्त्रप्लवं प्रारभे ॥ इत्यादि ।

ग्रन्थं खण्डितम् ।

पुष्पिकाः ; – होराशास्त्र राशिसंज्ञाध्यायः

„ ग्रहयोनिभेदः ।

„ वियोनिपातकम् । (?)

„ आयुर्दायाध्यायः

„ अष्टवर्गाध्यायः ।

„ कर्मयोगाध्यायः ।

„ राजयोगाध्यायः ।

„ संख्यायोगाध्यायः ।

„ चन्द्रयोगाध्यायः ।

„ प्रव्रज्यायोगाध्यायः ।

(ख) भोजदेवसंग्रहः ।

(खण्डितान्तः ।) अक्षर – नेवारी ।

(ग) वैदिकमन्त्रसंग्रहः ।

(ऋग्वेदीयः ।) १६ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐनमो ब्रह्मणे नमः ।

अग्निमीडे पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजम् ।
होतारं रत्नधातमम् ॥ इत्यादि ।

(घ) पुरुषसूक्तम् ।

(खण्डितान्तम् ।) अक्षर – नेवारी ।

संवत् ४४४ चैत्र – – – ।

(ङ) वैदिकमन्त्रसंग्रहः ।

(यजुर्वेदीयः ।) अक्षर – नेवारी ।

श्लोकस्तु ; –

इषेत्वोर्जेत्वा वायवस्थ देवो वः सविता । इत्यादि ।

१२३० ।

(च) मानवन्यायशास्त्रम् ।

(नेवारी भाषायाम् ।) ११ – १४३ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

अन्तवाक्यम् । तत्समाप्तप्रकरणं समाप्तम् ।

इदमल्पधियां नृणां बुद्धिवृद्ध्यै परोदितम् ।

नारदीय यद . . न्यायशास्त्रं महार्थवत् ॥

तस्येयं लिख्यते टीका स्पष्टं नेपालभाषया ।

इमां विज्ञाय भूपाद्याश्चरन्तु न्यायवर्त्मना ॥

इति मानवे न्यायशास्त्रे नारदप्रोक्तायां संहितायां न्यायधर्म्मपदानि समाप्तानि ॥

नेपाले स्थितिराजमल्लनृपतिर्भूपालचूड़ामणि-

स्तस्यामात्यवरोऽर्थिकल्पविटपी सन्नीतिवारांनिधिः ।

तस्यार्थं मणिकाभिधेन कृतिना नेपालवाचा कृता

टीका न्यायविकाशिनी सुविदिता ब्रह्मोक्तधर्म्मस्मृतेः ॥

धीमांश्चन्दनवर्म्मसूनुरमलप्रज्ञाप्रभावस्फुर-

न्नीतिस्पर्द्धितनाकनायकगुरुर्मन्त्रीन्द्रचूड़ामणिः ।

जीयात् सर्व्वगुणाश्रयोऽमलयशा मन्त्रप्रभाभास्वरो

मन्त्री श्रीजयतः कृपार्द्रहृदयः सर्व्वार्थिकल्पद्रुमः ॥

श्रीनेपालिकवत्सरे खखशरे पक्षे सिते फाल्गुने

मासे चाग्नितिथौ . . . . . . भक्तापुरीपट्टने ।

राज्ये श्रीस्थितिराजमल्लनृपते राजल्लदेवीपतेः

श्रीमन्न्यायविकाशिनी सुविदिता सम्पूर्त्तिमागादियम् ॥

लिखिता लून(लुन्द)भद्रेण वज्राचार्य्येण धीमता ।

मन्त्रीन्द्रजयतस्यार्थे स्पष्टेयं न्यायटिप्पनी ॥

स्वस्ति श्रीनेपालिकसंवत्सरे ५०० फाल्गुनशुक्लतृतीयायां गुरुवासरे श्रीश्रीजयस्थितिराजमल्लदेवस्य विजयराज्ये भक्तपुरे अमात्यजयतवर्म्मणः

पुस्तकमिदमलेखि श्रीकीर्त्तिपुण्यमहाविहाराधिवासिना शाक्यभिक्षु-वज्राचार्य्य-श्रीलुन्द(लून)भद्रेणेति । शुभमस्तु सर्व्वजगताम् ।

श्रीमानमात्यजयतो रिपुमन्त्रिमन्त्रप्रौढ़ाम्बुदप्रसरविस्फुरणैकवायुः ।

स्वस्वामिकार्य्यपरिपालनवायुसूनुः पायात् प्रजा निजसुतानिव सर्व्वदैव ॥

(छ) मैथिलब्राह्मणानां कुलपञ्जी ।

(खण्डिता ।) मैथिलाक्षरलिखिता ।

(ज) एकादशीव्रतमाहात्म्यम् ।

अक्षर — नेवारी । ३३ पत्राणि ।

संवत् ४०० फाल्गुन-कृष्ण-एकादश्यां तिथौ सोमवासरे ।

श्रीनेपालदेशे श्रीपशुपतिस्थाने श्रीआनन्दमल्लदेवस्य राज्ये लिखित... ।

(झ) सौरसंहिता ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः शिवाय ।

कार्त्तिकेय उवाच ।

भगवन् देवदेवेश अनादिपरमेश्वर ।

समाख्यातं त्वया सर्व्वं वाङ्मयं सचराचरम् ॥

आदित्यस्य सुरेशान संशयोऽद्यापि मे महान् ।

आदौ तस्य नमस्कार ...... तदनन्तरम् ॥

क एष देव आदित्यः कुतो जातः किमुच्यते ।

कथयस्व यथान्यायं साम्प्रतं मे महेश्वर ॥ इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । सौरसंहितायां प्रयोजन ...... दशमः पटलः समाप्तः ।

अस्य ग्रन्थप्रमाणस्य निपुणं परिपिण्डितम् ।

सप्तशतिकसंलख्य ? सौरतन्त्रमिदं शुभम् ॥

इति । संवत् ६१ अश्विनि(आश्विन) कृष्णदिवात्रयोदश्यां

श्रीनीनीसालायां निवासिनः ... ... ।

अतःपरं द्वे पत्रे गुप्ताक्षरलिखिते स्तः तत्र तन्त्रोक्तानि कानिचि-न्मन्त्राणि सन्ति ।

(ञ) नारदीय-धर्म्मशास्त्रम् ।

अक्षर — नेवारी ।

(ट) विवादचन्द्रः ।

मिसरुमिश्रेण रचितः । मैथिलाक्षरलिखितः । लसं ४८१ ।

१२६१ ।

(क) प्रतिष्ठातन्त्रम् ।

जीर्णम् । खण्डितम् । अक्षर – नेवारी ।

(ख) तत्वचिन्तामणिः ।

(अनुमानखण्डः।) गङ्गेश्वरेण रचितः । मैथिलाक्षरलिखितः । लसं ४३६ ।

(ग) कर्पूरमञ्जरीनाटिका ।

मैथिलाक्षरलिखिता । लसं ३५८ ।

(घ) वाग्वतीमाहात्म्यप्रशंसा ।

खण्डिता । अक्षर – नेवारी ।

पुष्पिका । वागवतीमाहात्मप्रशंसायां तीर्थवर्णने प्रच्च + तयथिद्विर्नाम प्रथमः ।

(ङ) तात्पर्य्यपरिशुद्धिः ।

उदयनेन रचिता । मैथिलाक्षरलिखिता ।

१३२० ।

(क) नित्याह्निकतिलकम् ।

अक्षर – नेवारी । संवत् ३१७ ।

(ख) दानवाक्यावली ।

विद्यापतिना रचिता । २९ पत्राणि । लसं ३९५ ।

(मङ्गलाचरणादिकं किमपि नास्ति ।)

(ग) श्रीदत्तपद्धतिः ।

लसं २९९ ।

(घ) कात्यायनश्राद्धविधिः ।

१२ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

(ङ) सन्ध्याविधिः ।

अक्षर – नेवारी । संवत् ४०१ चैत्रकृष्णपञ्चम्याम् ।

(च) लक्ष्म्यवतारस्तोत्रम् ।

संवत् ४०३ । आषाढकृष्णसप्तम्यां .. राजाधिराज......

अनन्तमल्लदेवस्य विजयराज्ये ।

(छ) कौमारीपूजा ।

संवत् ४०० । वैशाख-अमावास्या......

राजाधिराज .... अनन्तमल्लदेवस्य विजयराज्ये ।

(ज) अनन्तव्रतविधिः ।

संवत् ४०५ । श्रावण....राजाधिराज....अनन्त

मल्लदेवस्य विजयराज्ये ।

(झ) महालक्ष्मीव्रतम् ।

(ञ) महालक्ष्मीव्रतम् । वा लक्ष्मीचरित्रम् ।

रामकविराजेन रचितम् ।

अन्तवाक्यम् । श्रीरामनामकविराजकृतं पवित्रं

लक्ष्मीचरित्रमतुलं व्रतराजराजम् ।

कुर्व्वन्ति धीधनमनाः सुखिनो भवन्तु (?)

.. .. कमलाप्रसादात् ॥

इति महालक्ष्मीमहा .. महापण्डित-श्रीश्रीरामविरचिते पञ्चमोऽध्यायः

समाप्तः ॥

संवत् ३९९ । फाल्गुन .. .. .. ।

.. .. राजाधिराज .. .. .. श्रीअनन्तमल्लदेवस्य विजयराज्ये ।

(ट) विष्णुपञ्जरस्तोत्रम् ।

संवत् ४०० ।

(ठ) ग्रनैश्वरस्तवः ।

(स्कान्दपुराणीयः ।) अक्षर — नेवारी ।

(ड) नीलकण्ठस्तवः ।

संवत् ४०७ ।

(ढ) वाजसनेयिनामहोराचाश्रितधर्म्मनिबन्धः । (?)

(स्मृतिशास्त्रम् ।)

प्रारम्भवाक्यम् । .. दाक्षितोरणयज्ञेषु (?) विबुधानन्ददायिने ।

हरिरब्धिसुतावक्त्रसोमपीतौ(थौ)पुनातु वः ॥

अहोरात्राश्रितो धर्म्म इह वाजसनेयिनाम् ।

निबध्यते निब – – – – भि ॥

तत्र मनुः । ब्राह्मे मुहूर्ते बुध्येत धर्म्मार्थौ चानुचिन्तयेत् ।

कायक्लेशांश्च तन्मूलान् वेदतत्वार्थमेव च ॥ इत्यादि ।

अन्त्यं खण्डितम् ।

(ण) नित्याह्निकतिलकम् ।

संवत् ५२३ ।

(त) पुरुषपरीक्षा ।

विद्यापतिरचिता । १०६ पत्राणि । लसं ५४२ ।

(थ) माधवानलकथा ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः शिवाय ।

प्रणम्य परया भक्त्या हंसयानां सरस्वतीम् ।

तस्याः प्रसादमासाद्य करिष्यामि कथामिमाम् ॥

अस्ति ... पुष्पवती नाम नगरी । ... तत्र नगरे राजा गोविन्दचन्द्रो-
नाम तस्य राज्ञीनां सप्तशतानि तासां मध्ये पट्टराज्ञी महादेवी पद्मिनी-
जातिः पद्मावती नाम .. .. .. तस्य राज्ञो गृहे माधवानलनामा
विप्रोऽस्ति । इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । इति माधवानलकथा समाप्ता । लसं ५४२ ।

(द) महालक्ष्मीमतभट्टारकः ।

विवरणं प्रदत्तम् ।

१२११

(क) तात्पर्य्यपरिशुद्धिः ।

२४ पत्राणि । मैथिलाक्षरलिखिता ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो गणेशाय ।

रागानुगतसम्भेदौ चन्द्रसूर्य्यानलेक्षणौ ।

नमामि गिरिजेशानौ यामिनीवासराविव ॥ इत्यादि ।

पुष्पिका । इत्याचार्य्यश्रीमदुदयनकृतौ तात्पर्य्यपरिशुद्धौ पञ्चमोऽध्यायः । लसं ४०३ चैत्रवदि १ चन्द्रे ए दिने भट्टाचार्य्यश्रीवाणीनाथस्याज्ञया – – श्रीवाचस्पतिशर्म्मणा लिखितमिदं पुस्तकम् ।

(ख) दानधर्म्मः ।

(महाभारतशान्तिपर्व्वीयः ।) अक्षर – नेवारी ।

पुष्पिका । महाभारते शतसाहस्त्रां संहितायां दानधर्म्मेषु वैष्णवधर्म्मशास्त्रे पञ्चदशोऽध्यायः परिसमाप्तः । संवत् १६९ । (आक्षराण्यङ्कानि ।)

१ ३ ३ ०

(क) सारसङ्ग्रहः ।

(धर्म्मशास्त्रम् ।)

पुष्पिका । इति वेदवैष्णवसिद्धान्तरहस्ये सारसङ्ग्रहे लक्षहोमविधौ नवमः परिच्छेदः परिसमाप्तः । शुभमस्तु । संवत् ३७५ ।

(ख) न्यायवार्त्तिकतात्पर्य्यटीका ।

(पञ्चमाध्यायस्य ।) वाचस्पतिमिश्रेण रचिता ।

१ ३ ६ १ ।

(क) दशक्रियाविधिः ।

(खण्डितः ।) अक्षर – नेवारी ।

(ख) स्तवराजमाहात्म्यम् ।

(भविष्यपुराणोक्तम् ।) अक्षर – नेवारी ।

(ग) शनैश्चरस्तवः ।

(स्कन्दपुराणीयः ।) अक्षर – नेवारी ।

संवत् (४९३) रामनन्दयुगे आषाढकृष्णातृतीयायां तिथौ शतभिषानक्षत्रे . . . . देवव्यां वज्र(त्न)राजेन लिखितञ्च ।

(घ) **नयतत्वालोकः ।**

(तृतीयाध्यायात् खण्डितचतुर्थाध्यायपर्य्यन्तः ।)

वाचस्पतिमिश्ररचितः । मैथिलाक्षरलिखितः ।

पुष्पिका । इति महामहोपाध्यायमिश्रश्रीवाचस्पतिविरचिते नयतत्वालोके तृतीयाध्यायः समाप्तः । लसं ४४९ । आश्विने काकोग्रामे ।

(ङ) **न्यायवार्त्तिकतात्पर्य्यटीका ।**

(द्वितीयाध्यायपर्य्यन्ता ।) उदयनरचिता । शकाब्दाः १४१० । ... ... । सर्षपग्रामे महामहोपाध्यायसन्मिश्रश्रीमच्छङ्कराणां चौपाक्यां गौडीयाम्बष्ठ-श्रीमद्वासुदेवेन — — — — ।

(च) **कर्म्मक्रियाकाण्डः ।**

सोमशम्भुरचितः । विवरणं प्रदत्तम् ।

(छ) **विवादरत्नाकरः ।**

(खण्डितः ।) मैथिलाक्षरलिखितः ।

(ज) **अमृतेश्वरदेवस्य नित्यपूजाविधिः ।**

अक्षर — नेवारी । ११ पत्राणि ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः शिवाय ।

सव्यापसव्यभुजयोर्दधदिन्दुविम्बं
कुम्भञ्च भूरिसुधमभ्रकशुभ्ररोचिः ।
अङ्के प्रियाञ्च वरदाभयपाणिरेष
मृत्युञ्जयो जयति साञ्जनिशाकरो × ॥
— — — — वच्मि येन सिद्ध्यति मन्त्रराट् ।
आदौ स्नानं प्रकुर्व्वीत सर्व्वकिल्विषनाशनम् ।
अस्त्रमन्त्रेण पैवेशि मृदमुद्धृत्य मन्त्रवित् ॥ इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । इत्यमृतेश्वरदेवस्य नित्यपूजाविधिः ।

(झ) **वामकेश्वरीपूजापद्धतिः ।**

१० पत्राणि । अक्षर — नेवारी ।

(ञ) गुरुपंक्तिपूजाविधिः ।

९ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

(ट) पुरश्चरणचन्द्रिका ।

(खण्डिता ।) देवेन्द्राश्रमरचिता । ४४ पत्राणि । वङ्गाक्षरलिखिता ।

पुष्पिका । इति परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीविबुधेन्द्राश्रमपूज्यपाद-शिष्य-देवेन्द्राश्रमविरचितायां पुरश्चरणचन्द्रिकायां कुण्डमण्डपविधानम् ।

(ठ) किरणावलीटीका ।

वङ्गाक्षरलिखिता ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो भगवते गोपालाय ।

विद्यासन्ध्योदयोद्रेकादविद्यारजनीक्षये ।
यदुदेति नमस्तस्मै कस्मैचिद्विश्वतत्त्विषे ॥
यतो द्रव्यं गुणाः कर्म्म तथा जातिः परापरा ।
विशेषाः समवायो वा तमीश्वरमुपास्महे ॥
अर्थानां प्रविवेचनाय जगतामन्तस्तमःशान्तये
सन्मार्गस्य विलोकनाय गतये लोकस्य यात्राखिलः । ?
तत्तत्तामसभूतभीतय इमां विद्यावतां प्रीतये
व्यातेने किरणावलीमुदयनः सत्तर्कतेजोमयीम् ॥
अतिविवृममसारं मानवार्त्ताविहीनं
प्रविततबहुवेलप्रक्रियाजालदुःस्थम् ।
उदधिसममतन्त्रं तन्त्रमेतद्वदन्ति
प्रखलजड़धियो ये तेऽनुकम्प्यन्त एते ॥

शास्त्रारम्भे सदाचारपरम्परापरिप्राप्ततया कायवाङ्मनोभिः कृतं परापरगुरुनमस्कारं शिष्यान् शिक्षयितुमादौ निबध्नाति प्रणम्येति । इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । इतिशब्दो द्रव्यपदानुसमाप्तौ । शकाब्दाः १४९१ ।

– – – श्रीहरिशर्म्मणः स्वाक्षरमिदं पुस्तकञ्च ।

नवद्वीपे पुस्तकं साङ्गं यातम् ॥

(ड) अमरकोषः ।

वङ्गाक्षरलिखितः ।

अन्तवाक्यम् । विसं १५११ । श्रावणशुक्लनवम्यां शुक्रे श्रीचम्पकारण्यनगरे विप्रराजदैत्य (?) नारायणेत्यादिविविधविरुदराजिविराजमानमहाराजाधिराज-श्रीमन्मदनसिंहदेवानां सम्भुज्यमानविजयराज्ये ठक्कुरश्रीगङ्गयीकै-र्लिखितमिति ।

(ढ) देवीमाहात्म्यटीका ।
(दुर्गासन्देहभेदिकानाम्नी ।) वङ्गाक्षरलिखिता ।

पुष्पिका । इति हारितासश्रीपीताम्बरकृतायां दुर्गासन्देहभेदिकायां त्रयोदशे माहात्म्ये तदुपसंहारविवेचनम् ।
श्रीमानिमां हलधरोऽलिखदम्बिकाया-
ष्टीकाश्च वंशमणिराद्यस शेषमध्ये (?) ।
नेत्राब्धिरामयुतलक्ष्मणसेनवर्षे
भाद्रे कुजे हरिपुरे हरिवासरे द्राक् ॥

१२६२

(क) महापुरुषस्तवः ।
(भागवतदशमस्कन्धीयः ।) १० पत्राणि ।
अक्षर – नेवारी । श्रीमन्नेपालिकसंवत् —
ऋतुग्रहरसवर्षे ज्येष्ठमासे कृष्ण ९ ॥

(ख) अनन्तव्रतानुष्ठानम् ।
(भविष्योत्तरीयम् ।) ५ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

(ग) विष्णुजन्मानुकीर्त्तनम् ।
(भविष्यपुराणीयम् ।) अक्षर – नेवारी ।

(घ) रामचन्द्रनामाष्टोत्तरशतम् ।
(पद्मपुराणोत्तरखण्डीयम् ।) अक्षर – नेवारी ।

(ङ) वशिष्ठदिलीपसंवादः ।
(पद्मपुराणोत्तरखण्डीयः ।) ४९ पत्राणि ।
अक्षर – नेवारी ।

(च) महालक्ष्मीमाहात्म्यव्रतव्याख्यानसमुच्चयः ।

गालवकृतः (?) । ५० पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

पुष्पिका । इति महालक्ष्मीमाहात्म्यव्रतव्याख्यानसमुच्चये षोड्शः पटलः समाप्तः ।

श्रेयोऽस्तु संवत् ६८८ चैत्रमासे शुक्लपक्षे ।

(छ) कालभैरवस्तोत्रम् ।

(काशीखण्डीयम् ।) अक्षर – नेवारी । १७ पत्राणि ।

(ज) अनन्तव्रतविधानम् ।

७ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

(झ) अगस्त्यव्रतविधानम् ।

४ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो ब्रह्मणे नमः ।

अगस्त्यव्रतं प्रवक्ष्यामि । करन्यासः । अगस्त्य अस्त्राय फट् ।

अङ्गन्यासः । अगस्त्य हृदयाय नमः । इत्यादि ।

पुष्पिका । इति अगस्त्यव्रतविधानं समाप्तम् ॥

(ञ) विष्णुप्रतिष्ठाविधिः ।

खण्डितान्त्यः ।

३५ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

अथ विष्णुप्रतिष्ठाविधिर्लिख्यते । तत्र आचार्य्यनिमन्त्रण-मण्डलकृत-पुरश्चरण-ब्रह्मचर्य्यगायत्री – – – कुण्डलादिकं कृत्वा – – यज्ञमण्डपं गत्वा – – – लभेत ॥ इत्यादि ।

(ट) कालिकाकुलसर्व्वस्वे कालिकास्तोत्रम् ।

मैथिलाक्षरलिखितम् । लसं ५१२ ।

(ठ) सिद्धान्तसारपद्धतिः ।

भोजदेवरचिता । ७१ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

संवत् १८७ । (आद्यराण्यङ्कानि ।) कार्त्तिक ।

(ड) वैदिकमन्त्रसङ्ग्रहः । (?)

अक्षर – नेवारी । १३ – १८ पत्राणि ।

१३ पत्रे, – ॐ कन्या इव वहन्तु मे तवा उक्तं जाना अभि चाकशीमि ।

यत्र सोमः भूयते यत्र यज्ञो घृतस्य धारा अभि तत्परं ते ॥ इत्यादि ।

(ढ) अनन्तव्रतोद्यापनविधिः ।

२ – १५ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

संवत् ६२१ अश्विनी कृष्ण ९ । ... ।

(ण) सारदास्तवः ।

६ पत्राणि । अक्षर – नेवारी । संवत् ५२० चैत्रवदि । ... ।

(त) मञ्जुश्रीसाधनम् ।

विवरणं प्रदत्तम् ।

(थ) षट्साहस्रम् ।

खण्डिताद्यम् ।

७९ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

५ पत्रे, –

श्रीदेव्युवाच ।

श्रीमतन्तु महाज्ञानमित्यादितृतीयपटलावधिर्यावत् व्याख्यालेखनविधि-स्तथा गुरुशिष्यसमयलक्षणादिकं स्पष्टार्थम् । इति षट्साहस्रे तृतीयः पटलः ।

पुष्पिकाः, — इति षट्साहस्रे १ । २ । ३ । ४ । ५ पटलानि ।

इति० मन्त्रव्याख्यानो ? नाम पटलः षष्ठः ।

इति षट्साहस्रे – ७ । ८ । ९ । १० पटलानि ।

इति० अघोर्य्याष्टकत्रिविद्या + कुहस्य लक्षणम् । ११ ।

इति० द्वादशाङ्गषडङ्गमालिन्योद्धारे । १२ ।

इति० हृदयशिरोवृतीलक्षणे । १३ ।

इति० शिखावृतीलक्षणे । १४ ।

इति० शिखास्वच्छन्दे देवस्य शिखावृतौ अघोरमन्त्रोद्धारादिकम् । १५ ।

इति कवचवृती समाप्ता ।

इति० १६ । १७ । १८ । १९ पटलानि ।

इति० योगिनीनां चक्रश्चतुर्विंशतितमः पटलः ।

(ततः परमस्ति पत्रद्वयम् ।)

(ट) देवीमाहात्म्यम् ।

(खण्डितम् ।) नागराक्षरम् ।

कुलालिकाम्नायान्तर्गत-कुब्जिकामतम् ।

अक्षर – नेवारी ।

खण्डादन्यस्माद् विवरणं प्रदत्तम् ।

अन्तवाक्यम् । – – रामदेवस्य परमेश्वरपरमभट्टारकपरमसौगतमहाराजाधिराज-श्रीमद्रामपालदेवस्य प्रवर्द्ध – – – – ।

१२६४

महाभारतम् ।

(आदिपर्व्वमात्रम् ।)

१२७६

(क) महालक्ष्मीमाहात्म्यम् ।

(ख) त्रिपुरसुन्दरीप्रातस्तोत्रम् ।

(रुद्रयामलीयम् ।)

(ग) त्रिपुरास्तवः ।

(रुद्रयामलीयः ।)

(घ) त्रिपुराकवचम् ।

(सर्व्वार्थसाधनं नाम ।)

(ङ) कर्पूरस्तोत्रम् ।

(च) शिवकवचम् ।

(भैरवतन्त्रीयम् ।)

(छ) शिवधर्म्मः ।

(शान्त्यध्यायमात्रम् ।)

विवरणं प्रदत्तम् ।

(ज) देवीमाहात्म्यम् ।

(खण्डितम् ।)

अक्षर – नेवारी ।

१४७२

(क) कुब्जिकामतम् ।

(कुलालिकाम्नायोक्तम् ।) २०० पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

पुष्पिका । इति कुलालिकाम्नाये श्रीकुब्जिकामते समस्तज्ञानावबोधचर्य्यानिर्द्देशो नाम पञ्चविंशतितमः पटलः । इति चतुर्विंशतिसाहस्रे सारात्सारतरं श्रीकुब्जिकाम्नायं श्री – – – – पीठविनिर्गतः पञ्चविंशति(त)मः पटलः ।

सतर्क्के (शतर्क्के) वत्सरे पूर्णे पञ्चपञ्चासकाधिके ।

तदा आशा मासे शुक्ले दशम्यां तिथिमुत्तमम् ॥ (?)

विशाख नक्षत्रं नामेतु . . . . . . । (?)

लिखितं सारसंग्रहकुब्जिकामताख्यम् ॥

(ख) उपाकर्म्ममन्त्राणि ।

४९ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो ब्रह्मणे नमः । पुनः सप्तऋषिभ्यो नमः ।

अथैतदुपाकर्म्मविधिं व्याख्यास्यामः । इत्यादि ।

(ग) देवीकवचम् ।

अक्षर – नेवारी ।

(घ) देवीमाहात्म्यम् ।

अक्षर – नेवारी ।

+ + हयुग्मवाणाब्दगतवच्छ(त्स)रे(?) मासे भाद्रे शुक्लचतुर्थ्यां – – ॥

(ङ) आख्यातप्रकरणम् ।

(कातन्त्रीयम् ।) खण्डितम् । अक्षर – नेवारी ।

(च) उपाकर्म्मविधिः ।

अक्षर – नेवारी । संवत् १८० । श्रावण-शुक्ल द्वितीया – – – ॥

(छ) हरिहरस्तोत्रम् ।

(हरिवंशान्तर्गतम् ।) अक्षर – नेवारी ।

(ज) वागीश्वरीस्तोत्रम् ।

अक्षर – नेवारी ।

(झ) देवीमाहात्म्यम् ।

अक्षर – नेवारी । संवत् ५१९ मार्गशिर – शुक्लसप्तम्यां तिथौ ।

(ञ) जीमूतवाहनावदानम् ।

क्षेमेन्द्ररचितम् । अक्षर – नेवारी ।

(ट) मालतीमाधवनाटकम् ।

अक्षर – नेवारी । संवत् २७६ अश्विनी शुक्लपञ्चम्यां – – – –

श्रीभिक्षु-बुद्धरक्षितस्य पुस्तकोऽयम् ॥

(ठ) मेघदूतम् ।

खण्डितम् । मैथिलाक्षरलिखितम् ।

(ड) शिशुपालवधकाव्यम् ।

खण्डितम् । अक्षर – नेवारी ।

(ढ) अमरकोषः ।

अक्षर – नेवारी । संवत् ४१२ ।

(ण) कुशण्डिकाकर्म्मविधिः ।

अक्षर – नेवारी ।

(त) गृह्यपद्धतिः ।

अक्षर – नेवारी ।

अन्तवाक्यम् । शरदि गगनवाणे धूर्जटेरस्य मौलौ
इयति गतगतकेऽस्मिन् मेचके पौष्यनागे ।
विदितकरतलार्क्के भानुवारे विशिष्टे
लिखितमिति सम्पूर्णां पद्धतिं सारगृह्यम् ॥

(थ) सिद्धपञ्चाशिका ।

९ पत्राणि । अक्षर — नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । श्रीआदिनाथपादुकेभ्यो नमः ।
श्रीमन्महेन्द्राचले रम्ये खट्वाट ? शिखरे स्थितम् ।
सर्व्वज्ञं स(श)वरं वीरं शिवं परमकारणम् ॥
उपसङ्गम्य विधिना देवदेवं जगद्गुरुम् ।
प्रणिपत्य महेशानी पृच्छति स्म महेश्वरम् ॥
सिद्धान्तञ्चैव डामरं दक्षिणञ्चैव गारुडम् ।
भूततन्त्रञ्च देवेश कुलशास्त्राण्यनेकधा ॥
मया श्रुतानि श्रीनाथ त्वया निगदितानि च ।
इदानीं श्रोतुमिच्छामि कुलमूलावतारकम् ॥
ऊर्द्ध्वं सृष्टिमधः सृष्टिमधोऽधःसृष्टिरेव च ।
कथयस्व प्रसादेन यद्यहं तव वल्लभा ॥ इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । इति सिद्धपञ्चाशिकायां चन्द्रपीठविनिर्गतायां मूलनाथावतारितायां दिव्याज्ञागुणप्रकाशिकायां कुलालीतन्त्रमूलगतायां पञ्चमः पटलः समाप्तश्चेयं श्रीसिद्धपञ्चाशिका । इति श्रीमहादेवेनालेखि ॥

(द) कुब्जिकामतम् ।

६८ पत्राणि । अक्षर — नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ सिद्धिः । भैरवाय नमः ॥
ॐ ह्रीं श्रीं एं क्षुं हुं ह्लीं क्लीं क्षः ।
प्रणिपत्य अनादिनाथं अनाथभूतौघामोघनिर्मथनम् ।
सततानन्दितमनघंससुरासुरवन्दिताङ्घ्रियुगम् ॥

श्रीकुब्जिकोवाच ।

शिव चित्ताब्जसंघातदुर्विकाशावकाशिने ।
सदोदितप्रशान्ताय नमः श्रीनाथभानवे ॥
वेष्टिता देवदेवेश अज्ञानपटलैरहम् ।
वामदक्षिणसिद्धान्तैः साम्प्रतं वर्त्तते कुधीः ॥
यत् तत् कुलक्रमायातं कुलालीतनुतां गतम् ।
सूत्रसङ्ग्रहनिर्म्मिता कल्पसन्धविवर्जितम् ॥ ?
अपरं शुद्धदिव्यौघं निष्कैवल्यं कथं प्रभो ।
पूर्व्ववृत्तान्तसंयुक्तं यथायातं कुलेश्वर ॥
पीठानि पीठनाथश्च पीठदेव्यश्च पालकाः ।
बालवृद्धकुमाराख्यं क्रमदीपसमन्वितम् ॥
तथा पीठविधैः पीठैर्द्दीपदेव्या समन्वितम् ।
पञ्चांशानाञ्च चत्वारि युग्मान्यष्टोत्तराणि च ॥
पालकैश्च चतुस्त्रिंशैस्त्रिविधैरेवमेव हि ।
एवमादिभिरन्यच्च कुलग्रन्थवतारणम् ॥
श्रीमतीयं सुरेशान सारात्सारतरं महत् ।
कथं पीठास्त्रिस्थानोक्ताः कुलाकुलविभागशः ॥
रं प्रादिकामपर्य्यन्तं उच्यते किं कुलेश्वर ।
कथयस्व प्रसादेन अल्पग्रन्थार्थविस्तरम् ॥
अन्यच्च यन्न पृष्टोऽसि अज्ञानमतिना मया ।
तत्सर्व्वं कथ हे नाथ कुलसारं सुदुर्लभम् ॥   इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् ।   निर्गूढं समाप्तम् ॥
पण्डितश्रीमहादेवेन लिखितम् ॥

पुष्पिकाः ;—   इति निर्गूढे ज्ञानसद्भावे दिव्यौघे कुब्जिकामते ।
आद्यावतारे योगश्च तवाख्यातं वरानने ॥
इति निर्गूढे ज्ञानसद्भावे दिव्यौघे कुब्जिकामते ।
साधिष्ठानसमायोगे तवाख्यातं कुलाम्बिके ॥
इति निर्गूढे ज्ञानसद्भावे दिव्यौघे कुब्जिकामते ।
द्वीपमार्गं मया ख्यातं त्वत्प्रियार्थं सुलोचने ॥

(ध) योगपीठः ।

५ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

पुष्पिका ;— योगपीठे क्रमोदयो नाम १ मः पटलः ।

„ „ „ २ यः पटलः ।

(ततो नास्त्यन्या पुष्पिका ।)

(न) गृह्यपरिशिष्टम् ।

अक्षर – नेवारी । ३८ पत्राणि ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो नारायणाय ।

विट्कल्पं वा स्वगृह्योक्तं यस्य कर्म्म प्रकीर्त्तितम् ।

तस्य तावन्ति शास्त्राणि – – – कृतं भवेत् ॥

इति गृह्यपरिशिष्टम् । इत्यादि ॥

(प) पराशरस्मृतिः ।

अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो गणेशाय ।

अथातो हिमशैलाग्रे देवदारुवनाश्रये ।

व्यासमेकाग्रमासीनं ऋषयः पृच्छति – –॥

मानुषाणां हितं धर्म्मं वर्त्तमानं कलौ युगे ।

शौचाचारं – – वद सत्यवतीसुत ॥

– – – – व्यासो दीप्तार्कसन्निभः ।

प्रत्युवाच महातेजा श्रुतिस्मृतिविशारदः ॥ इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । यादृशं पुस्तकं + + + + + + ।

+ + + + + + + + ॥

पुष्पिकाः । २ पत्रे ;— इति पराशरधर्म्मशास्त्रे प्रथमोऽध्यायः ।

५ „ „ „ „ द्वितीयः ।

७ „ „ „ „ तृतीयः ।

९ „ „ „ „ चतुर्थः ।

११ „ „ „ „ पञ्चमः ।

१४ „ „ „ „ षष्ठः ।

१७ पत्रे,— इति पराशरधर्म्मशास्त्रे सप्तमः।
१९ " " " " अष्टमः।
२१ " " " " नवमः।
२४ " " " " दशमः।
२५ " " " " एकादशः।
२६ " " " " द्वादशः।

१४७५

(क) मानवधर्म्मशास्त्रम्।
(खण्डितम्।) नागराक्षरम्।

(ख) संवत्सरप्रदीपः।
(आदिखण्डितः।) मैथिलमक्षरम्। शकाब्दाः १४८१। गोनगर।
स्वर्णवालकश्रीलक्ष्मीनाथदत्तस्याक्षरम्।

(ग) चाणक्यश्लोकाः।
मैथिलमक्षरम्।

(घ) अमरकोषटिप्पनी।
अक्षर -- नेवारी।

(ङ) उष्मभेदः।
अक्षर – नेवारी।

(च) रूपावतारव्याकरणम्।
मैथिलमक्षरम्। १२१ पत्राणि।

प्रारम्भवाक्यम्। ॐ नमः शिवाय।
सर्व्वज्ञमनन्तगुणं बालप्रबोधनार्थमहम्।
रूपावतारमल्पं सुकलापमृजुं करिष्यामि॥
येनाक्षरसमाम्नायमधिगम्य महेश्वरात्।
कृत्स्नं व्याकरणं प्रोक्तं तस्मै पाणिनये नमः॥
कृता सुकृतिना चेयं प्रक्रिया धर्म्मकीर्त्तिना।
पोतानां पोतवत् क्षिप्रं शब्दाब्धौ पारगामिनाम्॥

तत्रादौ तावत् प्रत्याहाराः शास्त्रे संज्ञासंव्यवहारज्ञापनार्थमनुव × ते ।

तद्यथा अ इ उ ण । इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । रेफ उपोत्तमो वेति विशेषणार्थः । पटुजातीयः । मृदुजातीयः । इति रूपावतारः समाप्तः । लसं ३६७ भाद्रशुदि ५ शनौ ।

(छ) शारीरकमीमांसाभाष्यम् ।

(चतुर्थाध्यायस्य ।) शङ्कराचार्य्यकृतम् । मैथिलमक्षरम् ।

१ ५ ० ८

(क) बौद्धाधिकारव्याख्या ।

(खण्डितान्ता ।) नरहरिकृता । मैथिलमक्षरम् । ७१ पत्राणि ।

प्रारम्भवाक्यम् । श्रीनरसिंहाय नमः ।

नमयन्नवनीभुजां शिरोभि र्दलयन्नष्टकुलाचलैः सहैव ।

रभसेन शरासनं पुरारेर्भविकं मामकमातनोतु रामः ॥

सूक्त्या पितृचरणानामवगतसन्दर्भसारेण ।

क्रियते श्रीनरहरिणा व्याख्या बौद्धाधिकारस्य ॥

समाप्तिकामनया कृतं प्रणामं शिष्यशिक्षार्थं निबध्नाति स्वाम्यमिति ।

इत्यादि ।

(ख) भगवद्गीता ।

अक्षर – नेवारी । संवत् ४८१ । माघशुक्लनवम्यां तिथौ ।

(ग) प्रह्लादचरित्रम् ।

(विष्णुपुराणीयम् ।) अक्षर – नेवारी ।

(घ) गोपालध्यानराजः ।

(गोपालतन्त्रीयः ।) अक्षर – नेवारी ।

(ङ) देवीमाहात्म्यम् ।

नागराक्षरम् । संवत् १४९२ । समये भाद्रशुदि .. महाराजा ....

पृथ्वीसिंहदेवभुज्यमानराज्ये चम्पकारण्यनगरे । शुभमस्तु ।

(च) वैशाखमाहात्म्यम् ।

(पद्मपुराण-पातालखण्डीयम् ।) अक्षर – नेवारी ।

(छ) रामायणम् ।

(उत्तरकाण्डम् ।) अक्षर – नेवारी ।

अन्तवाक्यम् । मुनिवाणरसे वर्षयाघाढ़े मासि पाण्डरे ।

कामे गुरौ रामकथां लेखयित्वा स्तदाभवत् ॥

(ज) शिवरात्रिविधानम् ।

मैथिलमक्षरम् । (पद्मपुराणीयम् ।)

(झ) वशिष्ठदिलीपसंवादः ।

(पद्मपुराणोत्तरखण्डीयः ।) अक्षर – नेवारी ।

(ञ) भगवद्गीता ।

अक्षर – नेवारी ।

अन्तवाक्यम् । अब्देऽस्मिन् श्रुतिरामदन्तिवलिते मासेऽपि मासे शुचौ (?)

.. .. ।

.. ..

.. .. ॥

(ट) कृत्यकल्पतरुः ।

(आद्यन्तखण्डितः ।) लक्ष्मीधरकृतः । अक्षर – नेवारी ।

(ठ) प्रतिष्ठातन्त्रम् ।

अक्षर – नेवारी । (आदिखण्डितम् ।)

अन्तवाक्यम् । इति निश्वासाख्ये महातन्त्रे प्रतिष्ठातन्त्रं समाप्तम् ।

वेदे मन्मथवाणनरनेत्रे वत्सरे सुसंयाते

फाल्गुनमासशुक्लषष्ठ्यां भृगुवासरे सुभगे ।

श्रीमन्नरेन्द्रदेवे राजेन्द्रे राजराजसादृश्ये

नेपालेऽस्मिन् गुणवति पशुपतिपादाङ्कपरिवृते ॥

भक्तश्रीमणिधामा वटकमहीपालपुत्रसम्भारो । ?

देव्यामताभिधानं पुस्तकमभिलिखति भक्तिचित्तेन ॥

पुष्पिकाः ;— इति देव्यामते महातन्त्रे वास्तुपटलः ।

" " वेधलक्षणे चतुरोत्तरशततमः पटलः ।

इति देव्यामते योज्यायोज्यलक्षणम् ।

" " भित्तिबन्धनम् ।

" " भूमिबन्धनम् ।

" " गुरुशिष्यविशेषणम् ।

" " प्रासादोद्यमनम् ।

" " भित्तिप्रमाणनियमः ।

" " सूत्रपातलक्षण — — — ।

" " शल्योद्धारलक्षणम् ।

१५२४

(क) उपाकर्मस्नानविधिः ।

अक्षर – नेवारी ।

(ख) शान्तिमन्त्राणि ।

२७ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो ब्रह्मणे । ॐ स्वस्ति नो मिमीतामश्विनाभगः स्वस्ति देव्यदिति – — —। स्वस्ति पूषा असुरोदधातु नः स्वस्ति । इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । विश्वेदेवाः शान्तिः ब्रह्म शान्तिः + + शन्तिरेव शान्तिः + + शान्तिरेषा । शुभं श्रेयोऽस्तु संवत् ६६७ भाद्र ... ।

(ग) देवीमाहात्म्यम् ।

मैथिलमक्षरम् । लसं ३९२ (?) पौषवदि ३ बुधे महाराजाधिराजश्रीकंसनारायणदेवप्रचारेण — — — — प्रयातेन सुप्रतिष्ठ — — श्रीउदयकरेण लिखितैषा पुस्तीति । श्रीरामभद्रलक्ष्मणाभ्यां नमः ॥

(घ) मृत्युञ्जयस्तवः ।

अक्षर – नेवारी ।

अन्तवाक्यम् । इति पारमेश्वरे चतुरशीतिसाहस्रे मृत्युञ्जयस्तवः समाप्तः ॥

(ङ) देवीमाहात्म्यम् ।

अक्षर – नेवारी । संवत् ३८५ । मार्गशिर .. श्रीराजाधिराज ....

श्रीअभयमल्लदेवस्य विजयराज्ये श्रीनीलीषोलाया ? मधिवासिना श्रीमणिनागशालि – – – – – ॥

(च) देवीमाहात्म्यम् ।

अक्षर – नेवारी । .. राजाधिराज .. श्रीश्रीधर्म्ममल्लदेवस्य विजय-राज्ये । संवत् ११८ माघकृष्णादशम्यां .... वज्राचार्य्य-श्रीसुगत-चन्द्रस्य लिखितम् । शिवमस्तु सर्व्वजगताम् । .... ॥

(छ) प्रबोधचन्द्रोदयनाटकम् ।

(प्राचीनास्य लिपिः किन्तु आदावन्ते च कानिचित् पत्राणि नवीन-लिखितानि सन्ति ।) अक्षर – नेवारी ।

(ज) तन्त्राख्यानकथा ।

अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः सर्व्वज्ञाय ।

तन्त्राख्यानकथा चैव बुद्धिपद्मप्रबोधिनी ।
आदित्यदीधितिमेवं तां निधास्यामि यत्नतः ॥

ततो नेपाली भाषा —

श्लोकाः —

३० पत्रे ;— यस्य बुद्धिः सुखं तस्य निर्बुद्धेस्तु कुतः सुखम् ।
सर्व्वकुञ्जरमध्यस्थो निष्क्रान्तो जम्बूको धिया ॥ इत्यादि ।

ततोऽस्य श्लोकस्य भाषयानुवादः ।

६४ पत्रे ;— वर्द्धमानोऽपि पापेन यः पापान्न निवर्त्तते ।
आसादयति दुर्म्मेधा .... कर्कटग्रहान् ॥

ततोऽस्य श्लोकस्य भाषयानुवादश्च ।

अन्तवाक्यम् । संवत् ७२५ । कार्त्तिक ।

१५२६

(क) वशिष्ठदिलीपसंवादः ।

(पद्मपुराणोत्तरखण्डीयः ।) अक्षर – नेवारी ।

(ख) विविधविद्याविचारचतुरा ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो नारायणाय ।

सर्व्वकामावाप्तये शान्तिकपौष्टिकान्युच्यन्ते । तत्र नवग्रहमखस्त्रिविधः अयुतहोमो लक्षहोमः कोटिहोमश्चेति ॥ इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । वाजपेयातिरात्राभ्यां हेमन्तशिशिरे स्थितम् ।
अश्वमेधसमं प्राहुर्वसन्ते चैव यत् स्थितम् ।
ग्रीष्मे च स्थितं तोयं राजसूयाद् विशिष्यते ॥
एतन्महाराजविशेषधर्म्मान् करोति यो धर्म्मपरः सुबुद्धिः ।
स याति रुद्रालयमाशु पूतः कल्पाननेकान् दिवि मोदते च ॥
अनेन लोकान् समहस्तपादान् भुक्त्वा परार्द्धद्वयमङ्गनाभिः ।
सहैव विष्णोः परमं पदं यत् प्राप्नोति तद् योगबलेन भूयः ॥

पुष्पिका ;— इति श्रीमद्भोजदेवविरचितायां विविधविद्याविचारचतुराभिधानायां नवग्रहमखतुलापुरुषादिमहादानादिकर्म्मपद्धतौ तड़ागवापीकूपप्रतिष्ठा-विधिः । परिसमाप्तायमिति ॥ समस्तेत्यादि महाराजाधिराजवर-कुमारश्रीमद्गदाधरदेवपादानामाज्ञया श्रीशुभपतिभिर्लिखितमिदं पुस्तक-मिति । लसं ३७२ । श्रावणवदि १ शुक्रे श्रीरत्नधरनगरे । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

(ग) दशकर्म्मपद्धतिः ।

अक्षर – नेवारी । संवत् २९६ (?) चैत्रशुक्लपूर्णमास्यां राजाधिराज-परमेश्वर श्री अ + ल देवस्य विजयराज्ये पुस्तकोऽयं लिखितमिति ।

(घ) प्रतिष्ठातत्त्वम् ।

रघुनन्दनकृतम् । वङ्गाक्षरलिखितम् ।

अन्तवाक्यम् । सङ्कीर्तिते शकाब्दे समत्रयपत्रितारकाधीशैः ।
श्रीमत्फाल्गुनमासे शुक्लप्रतिपत्तिथौ शुक्रे ॥
व्यलिखत् केशवशर्म्मा ।

(ङ) वशिष्ठदिलीपसंवादः ।

(पद्मपुराणोत्तरखण्डीयः ।) अक्षर – नेवारी ।

(च) धूर्त्तसमागमनाटकम् ।

ज्योतिरीश्वरकृतम् । ११ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो गणेशाय ।

इषदिम्भोजजन्मप्रभृतिदिविषदां संसदि प्रीतिमत्या-
+ + मौलौ पुरारेर्दु + ति परिणये साक्षतं चुम्ब्यमाने । (?)
तद्वक्त्रं शैलिवक्त्रैर्मिलितमिति भृशं वीक्ष्य चन्द्रः सहासो
दृष्ट्वा तद्वृत्तमाशु स्मितिसुभगमुखः पातु वः पञ्चवक्त्रः ॥

अपिच । वक्त्राम्भोरुहि विस्मिता स्तवकिता वक्षोरुहि स्फारिताः
श्रेणीसीमनि गुम्फिताश्चरणयोरक्ष्णोः पुनर्विस्तृताः ।
पार्व्वत्याः प्रतिगात्रचित्रगतयस्तन्वन्ति(न्तु) भद्राणि वो
विद्धस्यान्तिकपुष्पसायकशरैरीशस्य दृग्भङ्गयः ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः । अलमतिविस्तरेण । यदद्य –

मानायोधनिरुद्धनिर्ज्जितसुरत्राणत्रसद्वाहिनी-
नृत्यद्भीमकबन्धमेलकदलद्भूमिभ्रमद्भूधरः ।
अस्ति श्रीहरसिंहदेवनृपतिः कार्णाटचूडामणि-
र्दृप्यत्पार्थिवसार्थमौलिमुकुटन्यस्ताङ्घ्रिपङ्केरुहः ॥
तस्योद्दण्डभुजप्रतापदहनज्वालानिरस्ता यदा
राज्ञः सर्व्वगुणानुरागपदवीविद्योतनाचार्य्यकः ।
यो धीरेश्वरवंशमौलितिलको दातावदाताशय-
स्तस्य श्रीकविशेखरस्य कविता मच्चित्तमालम्बते ॥

तदनेन सकलसङ्गीतविद्याशेखरविद्योतनाभिनवभरतेन . . . .
श्रीरामेश्वरपौत्रेण तत्रभवतः पवित्रकीर्त्तेर्धीरसिंहस्यात्मजेन महीशासन-
श्रेणिशेखरश्रीमत्पल्लिजन्मभूमिनायककविशेखराचार्य्यश्रीज्योतिरीश्वरेण
निजकुतूहलविरचितं धूर्त्तसमागमं नाम नाटकं अभिनेतुमादिष्टोऽस्मि
इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । इति निष्क्रान्ताः सर्व्वे ।

पुष्पिका ;— कविशेखराचार्य्यश्रीज्योतिरीश्वरविरचितं धूर्त्तसमागमं नाम नाटकम् ।

(छ) रागमाला ।

अक्षर – नेवारी । ३ पत्राणि ।

कागजलिखिताया एकस्या विवरणं प्रदत्तम् ।

(ज) सङ्गीतसर्व्वस्वम् ।

(अन्तखण्डितम् ।) जगद्धरकृतम् । अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो नृत्यनाथाय ।

स्वर्गङ्गायमनीपठीयति तलिङ्गीपीयति द्योस्तलं

यद् रङ्गीयति मर्द्दलीयति घनसारा च पुष्पीयति ।

गौरी यत्र नटीयतीन्दुतरणी यत् कांस्यतालीयतः

शम्भोरद्भुतनाट्यसङ्गतिरियं भूयात् तव श्रेयसे ॥ (१)

नाट्यदर्पणसङ्गीतवल्लीसङ्गीतशेखरम् ।

नाट्यलोचनसङ्गीतकल्पवृत्तौ निरूपयन् ॥

दशरूपं रत्नकोषं भरतोक्तादिकं तथा ।

सङ्गीतसर्व्वस्वमिदं तनोति श्रीजगद्धरः ॥ इत्यादि ।

(झ) भाषावृत्तिव्याकरणम् ।

(आद्यन्तखण्डितम् ।) मैथिलमक्षरम् ।

(ञ) काव्यप्रकाशः ।

मैथिलमक्षरम् ।

(ट) सिद्धसन्तानसाधनसोपानपद्धतिः वा श्रीमत्पद्धतिः ।

(आद्यन्तखण्डिता ।) यशोराजकृता ।

३१ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

पुष्पिकाः ;— इति गोपात्मजश्रीयशोराजविरचितायां सिद्धसन्तानसाधनसोपानपद्धत्यभिधानायां सिद्धमार्गप्रकाशायां श्रीमत्पद्धत्यां ग्रन्थावतारः प्रथमः पटलः ।

इति० गुरुशिष्यविचारो नाम । २ ।

„ वेधदीक्षाविधानो नाम । ३ ।

„ अवस्थाभ्युदयविचारो नाम । ४ ।

इति० वेधप्रवृत्तिविचारो नाम । ५ ।

" परोक्षानुग्रहो नाम । ६ ।

" समयविचारे समयवर्णनो नाम । ७ ।

" आचार्य्याणामधिकारे सङ्केतविनिर्णयो नाम । ८ ।

" भाग्यावरोहणे मन्त्रोद्धारो नाम । १० ।

" महाभाग्यावरोहणं नाम योगपटलः । ११ ।

" भाग्यावरोहणजपविधाने देव्यास्त्वनुस्मरणम् । १२ ।

" कुलवागेश्वरीविधाने श्लोकद्वादशविनिर्णयो नाम । १३ ।

" योगिन्याकृष्टिमेलकं नाम । १४ ।

" ज्ञानप्रत्कारविचारो नाम । १५ ।

(ठ) देवीमाहात्म्यम् ।

(खण्डितम् ।) अक्षर – नेवारी ।

(ड) विमलावती ।

(आद्येन त्रुटिता अन्तेन च खण्डिता ।) अक्षर – नेवारी । १७४ पत्राणि ।

प्रारम्भवाक्यम् । नत्वा नादिमलो . . . . ।

पूजाहोमपवित्रदामन . . . . . . स्मृतौ कुर्म्महे ॥

युक्तदीक्षाप्रतिष्ठाभ्यां बोधवारिधेः

स्वच्छागाधापारभीम म्रवु + + + + व × नः ।

स्मृत्या वा शैवसिद्धान्तभाभिः + + + ज्ञबोधकम्

आर्य्यधर्म्मशिवाचार्य्यसूर्य्यमाचार्य्यमार्गकम् ॥ (?)

अथोत्थाय रजन्यन्ते शुचिर्वा + + शुचिः सदा ।

प्राणायामाद्यष्टाङ्गयोगं + + + मध्यगम् ॥ इत्यादि ।

पुष्पिकाः ;— विमलावत्यां पूजाविधिः प्रथमः ।

" होमविधिः । २ ।

" पवित्रविधिः । ३ ।

५६ पत्रे ;– " दामनविधिः (?) । ४ ।

१०३ पत्रे ;– " दीक्षाविधिः । ५ ।

अतो नास्ति पुष्पिका ।

१५२७

(क) देवीमाहात्म्यम् ।

(खण्डितम् ।) अक्षर – नेवारी ।

(ख) मयसङ्ग्रहः । वा प्रतिष्ठातत्त्वम् ।

(आदिखण्डितम् ।) अक्षर – नेवारी ।

पुष्पिका: ;— मयसङ्ग्रहे वास्तुविधिश्चतुर्थः परिच्छेदः ।
मयसङ्ग्रहे प्रासादविधानं पञ्चमः ।
इति मयसङ्ग्रहे प्रतिष्ठातत्त्वं समाप्तम् ।

(ग) अनुस्मृतिस्तवः ।

(विष्णोरनुस्मरणम् ।) अक्षर – नेवारी ।

(घ) अमरकोषः ।

(स्वर्गवर्गः ।) मैथिलमक्षरम् ।

(ङ) नरपतिजयचर्य्या ।

(खण्डिता ।) अक्षर – नेवारी ।

(च) उत्तररामचरितनाटकम् ।

नागराक्षरम् ।

१५५८

चान्द्रव्याकरणम् ।

वृत्तिसहितम् । (द्वितीयाध्यायपर्य्यन्तम् ।) अक्षर – नेवारी ।
१६४ पत्राणि ।

१५५९

(क) देवीमाहात्म्यम् ।

अक्षर – नेवारी ।

अन्तवाक्यम् । शुभमस्तु संवत् ३५८ ज्येष्ठशुक्ले पञ्चमीघटितषष्ठ्यां लिखितं समाप्ती-
कृतमिति । श्रीश्रीअभयमल्लदेवस्य विजयराज्ये लिखितम् ।

(ख) व्याकरणशास्त्रम् ।(?)

(आद्यन्तखण्डितम् ।) ८१ पत्राणि । मैथिलमक्षरम् ।

२य पत्रस्य प्रारम्भवाक्यम् । आदिर्वर्णोऽन्त्येन इता इत्संज्ञकेन सह गृह्यमाणस्त-न्मध्यपातिनां वर्णानां ग्राहको भवति । इत्यादि ।

पुष्पिकाः ;—

४ पत्रे । इति संज्ञावतारः ।

१५ पत्रे । इति संहितावतारः ।

६३ पत्रे । इति विभक्त्यवतारः समाप्तः ।

६४ पत्रे । इति विभक्तिविभागः समाप्तः ।

७१ पत्रे । इति णत्वावतारः समाप्तः ।

७३ पत्रे । इति षत्वावतारः समाप्तः ।

७८ पत्रे । इति समासावतारः समाप्तः ।

८१ पत्रे । इत्यनुकाधिकारः समाप्तः । (?)

(ततो नास्त्यन्या पुष्पिका ।)

(ग) इष्टिसूत्रम् ।

(कात्यायनोक्तम् ।) अक्षर – नेवारी ।

(घ) देवीमाहात्म्यम् ।

अक्षर – नेवारी ।

अन्तवाक्यम् । महाराजाधिराजपरमेश्वरपरमभट्टारकश्रीमद्भयमल्लदेवस्य विजयराज्ये ।

.. .. ..

(ङ) श्रीकापालेश्वरीभीमादेव्याः पूजापद्धतिः ।

(पितृनिर्मोचनिकाभिधेया ।) अक्षर – नेवारी । ५ पत्राणि ।

(च) निदानम् ।

विवरणं प्रदत्तम् ।

(छ) एकादशीव्रतविधानम् ।

अक्षर – नेवारी ।

(ज) एकादशीमाहात्म्यम् ।

अक्षर – नेवारी ।

(झ) एकादश्युत्पत्तिः ।

अक्षर – नेवारी ।

(ञ) रामायणम् ।

(उत्तरकाण्डम् ।) (कतिपयानि पत्राणि ।) मैथिलमक्षरम् ।

(ट) वामकेश्वरीमतटिप्पनम् ।

अक्षर – नेवारी । ८० पत्राणि ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः शिवादिभ्यो गुरुभ्यः । ॐनमस्त्रिपुरभैरव्यै ।
श्रीवामकेश्वरीमते विस्मरणभीत्या विषमटिप्पनकं लिख्यते । देवीशिष्यः प्रशिष्यो वा ग्रन्थमवतारयिषुः नमस्कारं कृत्वा गणेशग्रहनक्षत्रेत्यादि । महादेवीं मातृकां प्रणमामि । इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । मन्त्रं स्मृत्वा होमं कृत्वा हे परमेश्वरि साधकः . . . . . . कालमृत्यु-भयादिभि र्न बाध्यते ।

पुष्पिका ;— इति श्रीवामकेश्वरीमहातन्त्रे त्रिपुराहोमविधिर्नाम पञ्चमः पटलः ।
निर्बाधं परिरक्षति क्षितितलं भूपालचूडामणौ
वीरश्रीजयराजदेवनृपतौ नेपालभूमण्डलम् ।
शैवाचार्य्यवरस्य मन्मथपतेर्विख्यातकीर्त्तेः कृते
सव्याख्यां च चतुःशतीं समलिखन्नारायणाख्यः कविः ॥
संवत् ४७४ ।
यादृशं पुस्तकं दृष्टं तादृशं लिखितं मया ।
अबद्धं वा सुबद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥
ॐ नमस्त्रिपुरसुन्दर्य्यै । शिवमस्तु ॥

अपराः पुष्पिकाः ;— इति वामकेश्वरीतन्त्रे प्रथमः पटलः ।
,, ,, त्रिपुराप्रयोगो द्वितीयः ।
,, ,, मुद्रापटलस्तृतीयः ।
,, ,, बीजत्रयसाधनश्चतुर्थः ।
,, ,, त्रिपुराहोमविधिर्नाम पञ्चमः ।

(ठ) अमरकोषः ।

(द्व दशपत्राणि मात्रम् ।)

(ड) महाभारतम् ।

(सभापर्व्व ।) मैथिलमत्तरम् । लसं ३३५ ।

(ढ) ज्योतिषानन्दस्तवः ।

अक्षर – नेवारी । ५ पत्राणि ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः शिवाय ।

नमस्ते निर्म्मलं देवं नमस्ते ज्ञानरूपिणम् ।

नमस्ते ज्योतीरूपञ्च निष्कलञ्च नमोऽस्तु ते ॥ इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । अद्यापि शरणं देवि त्वमेव शरणं मम ।

यत्कामं प्रार्थये नित्यं देहि देहि महेश्वरि ॥

पुष्पिका ;— इति ज्योतिषानन्दस्तवः समाप्तः । शुभमस्तु ॥

(ण) सिद्धिलक्ष्म्यर्च्चनम् ।

अक्षर – नेवारी । ४ पत्राणि ।

(त) वशिष्ठदिलीपसंवादः ।

(पद्मपुराणोत्तरखण्डीयः ।) अक्षर – नेवारी । संवत् ५८८ ।

१५८३

(क) चान्द्रव्याकरणम् ।

(कतिचित् पत्राणि ।) अक्षर – नेवारी ।

(ख) हितोपदेशः ।

(कतिचित् पत्राणि ।) अक्षर – नेवारी ।

(ग) चान्द्रव्याकरणम् ।

(३–३३ पत्राणि ।) अक्षर – नेवारी ।

पुष्पिका ;— चान्द्रव्याकरणे षष्ठोऽध्यायः समाप्तः । श्रेयोऽस्तु संवत् ३११ । कार्त्तिककृष्णचतुर्थ्यां । मङ्गलवासरे । शुभमस्तु ॥

(घ) शिशुपालवधटीका ।

(प्रथमसर्गस्य षोड़शसर्गस्य च ।) अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः शिवाय ।

मोहमातङ्गविध्वंसान्मुक्तिमुक्ताविताथिने ।

योगीन्द्रमानस .. वासिने हरये नमः ॥

निसर्गदुर्ब्बोधमबोधविक्लवाः

क्क माघकाव्यं क्क च मादृशाशयाः ।

चिकीर्षुरत्रापि तथापि पञ्जिकां

मनोरथानामगतिर्न विद्यते ॥

आदौ मङ्गलार्थं विघ्नोपशमहेतुं .. इत्यादि ।

(ङ) वैदिकमन्त्रसङ्ग्रहः । (?)

२९ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । + नमो यज्ञपुरुषाय । परिसमूहनमन्त्रः ।

य देवा देवङ्गे हुनं देवासश्चक्रमावयम् ।

अग्निर्मा तस्मादेनसो विश्वांशुं चत्वगुं हसः ॥ इत्यादि ।

(च) कालोत्तरतन्त्रम् ।

२८ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

पुष्पिका । २८ पत्रे; – इति कालोत्तरे पञ्चविंशतितमः पटलः ।

(छ) रामोपाख्यानम् ।

(महाभारतारण्यपर्व्वीयम् ।) ३–१४ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

(ज) शारदातिलकम् ।

(खण्डितम् ।) वङ्गाक्षरलिखितम् ।

(झ) व्रतपद्धतिः ।

रुद्रधरकृता । मैथिलमक्षरम् ।

अन्तवाक्यम् । लसं ३४४ आषाढ़शुक्लद्वितीयायां श्रीसुधाधरेण लिखितमिति ।

(ञ) नागानन्दनाटकम् ।

(आदितस्त्रीणि पत्राणि न सन्ति ।) अक्षर – नेवारी ।

अन्तवाक्यम् । संवत् ४३८ फाल्गुन .. .. श्रीश्रीराजाधिराजपरमधार्म्मिक-परमभट्टारकश्रीश्रीजयानन्ददेव × श्वरस्य विजयराज्ये ।

(ट) देवीमाहात्म्यम् ।
अक्षर – नेवारी ।

(ठ) अनर्घराघवनाटकम् ।
मैथिलमक्षरम् ।

१५८४ ।

(क) तन्त्राख्यानकथा ।
(नीत्युपदेशकश्लोकसंग्रहः ।)

(ख) श्लोकसंग्रहः ।

(ग) गीतमाला ।
(नेवारीभाषागीतानि ।)

(घ) विनायकस्तवराजः ।

(ङ) देवीमाहात्म्यम् ।

(च) त्रिपुरास्नानादिनित्यकर्मविधिः ।

१५८५ ।

(क) मालतीमाधवनाटकम् ।
लसं ४६९ ।

(ख) काव्यादर्शः ।
(खण्डितः ।)

(ग) सौन्दरानन्दकाव्यम् ।
८ पत्राणि ।

१६०६ ।

(क) दानवाक्यसमुच्चयः ।
योगीश्वररचितः । विवरणं प्रदत्तम् ।

१६०८ ।

(क) चान्द्रव्याकरणम् ।

(ख) भगवद्गीता ।

संवत् ४५२ ।

(ग) मालिनीस्तुतिः ।

(मालिनीच्छन्दसा भगवत्याः स्तवनम् ।)

(घ) देवीमाहात्म्यम् ।

संवत् २६२ ।

(ङ) अमरकोषः ।

(च) दशकर्म्मपद्धतिः ।

(छ) हरिचरितकाव्यम् ।

(ज) देवीमाहात्म्यम् ।

(झ) शिशुपालवधकाव्यम् ।

(खण्डितम् ।)

(ञ) हितोपदेशः ।

अन्तवाक्यम् । श्रीयक्षमल्लनृपतेर्विजये च राज्ये
भक्तापुरीनिवसितो वरकीर्त्तिरामः ।
तत्कण्ठभूषणकृतोऽपि हितोपदेश-
श्लोकः समस्तहृदयाब्जविकाशभानुः ॥
संवत् – वेदग्रहवाणे — — — — ।

(ट) अमरकोषः ।

कतिपयानि पत्राणि ।

(ठ) कीचकवधकाव्यम् ।

नीतिवर्म्मकृतम् ।

(ड) विष्णुसहस्रनामभाष्यम् ।

१६२२ ।

(क) जयाख्यसंहिता वा ज्ञानलक्ष्मी ।

(खण्डिता ।) ४५ – ११५ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

मध्यपुष्पिका । श्रीजयाख्यसंहितायां मानसयाग द्वादशः पटलः ।

अन्तपुष्पिका । श्रीमदेकायनाचार्य्यनारायणगर्भपादानुगृहीतः साधकः चन्दत्तकृतायां ज्ञानलक्ष्म्या अन्तिष्टिविधिश्चतुर्विंशः पटलः ।

संवत् ३०७ फाल्गुनकृष्णषष्ठ्यां श्रीगुणकामदेवस्य विजयराज्ये लिखितमिदं मागमं स्वपुस्तकं भट्टश्रीश्रीचन्द्रमितस्य शिवादिभ्यो गुरुभ्यो नमः ।

(ख) वारुणपूजा ।

४ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

पुष्पिका । इति नन्दिकेश्वरमते प्रतिष्ठामन्त्रे वारुणपूजा समाप्ता ।

(ग) वारिशास्त्रम् ।

८ पत्राणि ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो वरुणाय ।

ब्रह्मविष्णवीश्वरं रुद्रचन्द्रसूर्य्यग्रहादिषु ।
देवतानाञ्च सर्व्वेषां नमः शक्रपुरोगमान् ॥
ऋग्यजुःसामाथर्व्वाणां षडङ्गपदक्रमात् ।
समुद्धृत्य सर्व्वेषां वारिशास्त्रं प्रवक्ष्यते ॥
तिथिनक्षत्रमासश्च दिनं लग्नं मुहूर्त्तकम् ।
वारुणेषु च ऋक्षेषु सौम्ययोगयुतेषु च ॥
सौम्येषु दिनवारेषु बुधजीवनिरीक्षिते ।
पूर्णेषु पक्षमासेषु पूर्णलग्नमहोदये ॥
देवतागमनं यत्र वायुस्तत्राभिगामिनः ।
सिद्धियुक्ते भमात्रे च क्षिप्रं भवति उज्ज्वलम् ॥ इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । गर्गभाषितवारिशास्त्रसाराशतक समाप्तः ।

संवत् १९० (आक्षराण्यङ्कानि ।) वैशाखशुक्लद्वादश्यां — — — ॥

(घ) वारुणयागविधिः ।

३ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

पुष्पिका । इति नन्दिकेश्वरप्रोक्तायां प्रतिष्ठातन्त्रे वारुणयागविधिः समाप्तमिति ।

(ङ) मन्त्रोद्धारः ।

(आद्यन्तखण्डितः ।) अक्षर – नेवारी ।

मध्यपुष्पिका । मुख्ये मन्त्रोद्धारे षष्ठः पटलः ।

(च) ज्ञानलक्ष्मी वा जयाख्यसंहिता ।

(आदिमध्यान्तखण्डिता ।) अक्षर – नेवारी ।

पुष्पिका । १०२ पत्रे । श्रीजयाख्यसंहितायां चतुराश्रमधर्म्मः द्वात्रिंशः पटलः ।

१०८ „ श्रीमदेकायनाचार्य्यनारायणगर्भपादानुगृहीतसाधकचन्द्रदत्तकृतायां ज्ञानलक्ष्म्यां प्रेतश्राद्धविधिस्त्रयो + + ।

१२० „ श्रीमदेकायन०पञ्चविंशः पटलः प्रायश्चित्तविधिः ।

श्रीमदेकायन०सप्तविंशतिः पटलः ।

(छ) रत्नकरण्डिका ।

द्रोणकृता । विवरणं प्रदत्तम् ।

(ज) अमरकोषः ।

मैथिलमक्षरम् ।

अन्तवाक्यम् । परमभट्टारकेत्यादिराजावलीपूर्व्वकश्रीमद्भवसिंहदेवसंभुज्यमानायां तीरभुक्तौ — — — — — — — ।

(झ) प्रतिष्ठापद्धतिः ।

६० पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः शिवाय ।

शिवं गणं गुरुं वाणीं मोक्षाय विघ्नशान्तये ।
नमामि भुक्तिमुक्त्यर्थं प्रत्येकं वाग्विभूतये ॥
आगमाभ्यासभीरूणां प्रतिष्ठास्वधिकारिणाम् ।
लक्ष्यलक्षणहीनानां क्रियाज्ञानोद्यतात्मनाम् ॥

— — — —

लिङ्गपीठशिलामानं लक्षणोद्धारपूर्व्वकम् ।

गुरुपारम्परायातं शेषं यद् व्यवहारिकम् ।
तन्मया लिख्यते कर्म्म प्रतिष्ठायामनाकुलम् ॥

पुष्पिका । इति प्रतिष्ठापद्धतिः समाप्तः ।
यदा नेपालभूपालानन्तमल्लोऽभिधावति ।
रसग्रभ्रसमायुक्तो श्रुतिः सम्बत् तदा ययौ ॥
कार्त्तिमासे सिते पक्षे द्वितीयायां कुजे दिने ।
कायस्थोदयहर्षेण हर्षेण लिखितं द्रुतम् ॥

— — — — — — —

— — — — — — —

(ञ) महामायास्तवः ।

५ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

पुष्पिका । इति शिवशक्तिसमरसीभावः महामायास्तवः समाप्तः । संवत् ३९१
आषाढशुक्लपञ्चम्यां रविदिने ॥

(ट) मेघदूतटीका ।

(खण्डिता ।) अक्षर – नेवारी ।

(ठ) प्रतिष्ठासारसङ्ग्रहः ।

५९ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः श्रीभैरवाय ।
श्रीनाथस्मरणतरणिर्जयति महामोहतिमिरहरणश्रीः ।
कृता विबुधवृन्दहृदयाम्भोरुहवन — — — र्न येन ॥ (?)
चिन्मयानन्दगम्भीरशिन्धवे(सिन्धवे) शम्भवे नमः ।
स्वशक्तिप्रसरे क्रीडा — — — — — मूर्त्तये ॥
प्रायेणेह कलौ काले दुर्लभागमदर्शनः ।
अतो मूलागमोद्धृत्य प्रतिष्ठापद्धतिः कृता ॥
अथ देवताप्रतिष्ठायां विधानमभिधीयते । इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । इति कुमारीपूजाविधिः ।
समाप्तोऽयं प्रतिष्ठासारसंग्रहः ।

श्रीलक्ष्मीपादपङ्को(पङ्कजो)पजीविना राजपत्याराधेन संग्रहीकृत ॥ (?)
अब्दः वह्निद्वयश्च सागरश्चैते आश्विन्यसिते पक्षे — — — ॥

(ड) मेदिनीकोषः ।
मैथिलमक्षरम् । लसं ३११ पौषवदि ।

(ढ) प्रपञ्चसारतन्त्रम् ।
मैथिलमक्षरम् । लसं ४०८ । विवरणं प्रदत्तम् ।

(ण) वेतालपञ्चविंशतिः ।
(नेपालीभाषायाम् ।)

(त) विनायकस्तवः ।
(भविष्यपुराणोक्तः ।)

(थ) शनैश्चरस्तवः ।
(स्कान्दपुराणीयः ।)

१६२४ ।

(क) तत्वसारः ।
अक्षर – नेवारी । ९ पत्राणि ।
(विलुप्ताक्षरमिति प्रथमपत्रस्य प्रारम्भवाक्यं दुष्पठनीयम् ।)

प्रारम्भवाक्यम् । ३ पत्रे । कार्त्तिकोवाच ।
चाष्टपादं न वर्त्तव्यं गुरुणा सह शङ्करः ।
तत्वप्रतिकर्त्तव्यो चान्यथा तं — — कुतः ॥
अकर्त्ताश्च कथं कर्त्ता – – – कथम् ।
– – – – सर्व्वकर्त्ता कथं भवेत् ॥
ईश्वरोवाच ।
सत्यं भवति मुक्तानामसत्यं पशुचेतसाम् ।
सत्यासत्यं भवेत् तत्वः सत्यः सत्यः षडाननः ॥

पुष्पिका । इति तत्वसारः समाप्तः ।

(ख) ज्ञानकारिका ।
१६ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

पुष्पिका ।

१३ पत्रे । इति ज्ञानकारिकायां धर्म्माधर्म्मविभागे – – द्वितीयः पटलः ।

१६ पत्रे । इति ज्ञानकारः महामच्छिन्द्रनाथपादावतारितोक्तं – – – तृतीयः पटलः ॥

(ग) चतुर्थीविधिः ।

(विवाहात् परं चतुर्थदिवसस्य कृत्यानि ।) अक्षर – नेवारी ।

(घ) दशकर्म्मविधिः ।

(खण्डितः ।) अक्षर – नेवारी ।

(ङ) विवाहादिपद्धतिः ।

(वाजसनेयिनाम् ।) रामदत्तविरचितः । मैथिलमक्षरम् ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो महागणेशाय ।

सन्धिविग्रहमन्त्रीन्द्रदेवादित्यतनूद्भवः ।
भूमिपालशिरोरत्नरञ्जिताङ्घ्रिसरोरुहः ॥
सन्धिविग्रहितश्रीमद्वीरेश्वरसहोदरः ।
महामहत्तकः श्रीमान् विराजति गणेश्वरः ॥
श्रीमता रामदत्तेन मन्त्रिणा तस्य सूनुना ।
पद्धतिः क्रियते धर्म्या रम्या वाजसनेयिनाम् ॥
तत्रादौ विवाहः । इत्यादि ।

पुष्पिका । इति महामहत्तकश्रीमद्रामदत्तकारिता वाजसनेयिविवाहादिपद्धतिः समाप्ता । लसं ४१४ । ज्येष्ठवदि ॥

(च) कालज्ञानम् वा कालोत्तरम् ।

३ – २६ पत्राणि । नागराक्षरम् ।

पुष्पिकाः । इति कालज्ञाने – – अतिके दशमपटलः ।

इति कालोत्तरे – – – एकादशः ॥

” द्वादश

” पञ्चदश

” सप्तदश

” अष्टादश ।

(छ) युद्धजयार्णवतन्त्रम् ।

अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । – – सूर्य्याय ।

मोहान्धकारमग्नानां जनानां ज्ञानरश्मिभिः ।

कृतमुद्धरणं येन तं नौमि शिवभास्करम् ॥

देव्युवाच ।

भगवन् देवदेवेश शशाङ्क – – – – ।

– – – परमं ज्ञानं विस्पष्टार्थं महेश्वर ॥

स्वरोदयं परं गुह्यं मुनिना – – – पुनः ॥ इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । इति युद्धजयार्णवतन्त्रे प्रकीर्णाधिकारो नाम दशमपटलः समाप्तः स्वरोदय – – – संवत् ४२६ । (अक्षराण्यङ्कानि ।) – – – – श्रीश्रीजयतिथिमल्लदेवस्य विजयराज्ये ।

(ज) अनुमानखण्डटीका ।

वाचस्पतिरचिता ।

(खण्डितान्ता ।) मैथिलमक्षरम् । विवरणं प्रशस्तम् ।

(झ) भाषावृत्तिः ।

(आद्यन्तखण्डिता ।) मैथिलमक्षरम् ।

(ञ) अनर्घराघवनाटकम् ।

(आद्यन्तखण्डितम् ।) मैथिलमक्षरम् ।

१६२५ ।

महाभारतम् ।

(खण्डितान्तसभापर्व्वमात्रम् ।) ९३ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

१६४५ ।

(क) देवीमाहात्म्यम् ।

(देवीस्तवसहितम् ।) अक्षर – नेवारी । संवत् ३८९ ।

(ख) रुद्रमाहात्म्यम् ।

(वराहपुराणीयम् ।) अक्षर – नेवारी ।

(ग) देवीमाहात्म्यम् ।

(आदिखण्डितम् ।) नागराक्षरम् ।

(घ) मालिनीस्तोत्रम् ।

(मालिनीच्छन्दसा महामायायाः स्तवनम् ।)

११ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

अन्तवाक्यम् । श्रीमन्नेपालमण्डले । राजा श्रीअभयमल्लदेवे भुज्यमाने ।

पुष्पिका । इति मालिनीस्तोत्रं समाप्तम् ।

इति समस्तव्यस्तव्याप्तिनिश्चयो नाम पीठकास्तोत्रं समाप्तः ।

(ङ) पञ्चपत्राणि ।

(कामशास्त्रीयाणि ।)

प्रारम्भवाक्यम् । बाला स्याद् षोडशाब्दा तदुपरि तरुणी त्रिंशतो यावदूर्द्धं

प्रौढा स्यात् पञ्चपञ्चाशदवधिपरमतो वृद्धतामेति नारी ।

दीर्घा कृष्णा च तन्वी चिरविरहवती निम्नकक्षा श्लथा स्युः

स्थूला गौरी च खर्व्वा सततरतिरपि गूढकक्षा घना स्युः ॥ इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । यद् गृह्णती किञ्चन वञ्चिताङ्गी स्थितोपरिष्टा पुरुषं च नाभ्या ।

नितम्बिनी विध्यति ताश्च गाढं गृह्णात्यसौ विद्धकमुच्यते तत् ॥ (?)

(च) कामकला ।

कोक्कविरचिता । ११ पत्राणि ।

प्रारम्भवाक्यम् । (मङ्गलाचरणश्लोकौ परित्यज्य लिखितम् ।)

(श्री) कोक्कनाम्ना कृतिना कृतोऽयं

श्रीवैन्यदत्तस्य कुतूहलेन ।

विलोक्यतां कामकला सुधीरा

प्रदीपकल्या च रसं विगुम्फः(?) ॥

अबाधायाः सुखं सिद्धिः सिद्धायाश्चानुरञ्जनम् ।

रक्तायाश्च रतिः सम्यक् कामशास्त्रप्रयोजनम् ॥

पुष्पिका। ३ पत्रे। इति जात्यधिकारो नाम परिच्छेदः।
५ पत्रे। इति चन्द्रकलाभिधानो नाम द्वितीयः परिच्छेदः।
११ पत्रे। इति नखाधिकारो नाम।

(छ) तिङ्भेदः।
२० पत्राणि।

आरम्भवाक्यम्। नमो भवाय।
सदा – – – – – चित्तं गुणोदधिम्।
शब्दज्ञानानभिज्ञानां तिङां भेदस्तु कथ्यते॥

(ज) मलबाधाप्रशमनम्।
(विष्णुधर्म्मीयम्।) ५ पत्राणि।

अन्तवाक्यम्। संवत् ३२२ आषाढकृष्णाष्टम्यामादित्यवासरे। राज्ये श्रीमद्हरिमल्लदेवस्य विजयराज्ये लिखनं समाप्तीकृतम्।

(झ) इन्द्राचीस्तवः।
अक्षर – नेवारी।

(ञ) महामायास्तवः।
अक्षर – नेवारी।

(ट) ब्रह्मपुराणम्।
१०७ – १८२ पत्राणि। अक्षर – नेवारी।

पुष्पिका। इत्यादिब्रह्मपुराणे स्वयम्भूऋषिसम्वादे प्रतिमोत्पत्तिः।
इत्यादिब्रह्मपुराणे स्वयम्भूऋषिसम्वादे उत्कलवर्णनम्।
इत्यादिब्रह्मपुराणे स्वयम्भूऋषिसम्वादे दक्षयज्ञविध्वंसनम्।

(ठ) रामायणम्।
(खण्डितकीटदष्टसुन्दरकाण्डमात्रम्।) मैथिलमक्षरम्।

(ड) मुद्राप्रकाशः।
(मुद्राराक्षसनाटकस्य टीका। प्रथमाङ्कात् तृतीयाङ्कस्य कियदंशपर्य्यन्ता।)
वटेश्वरविरचितः। मैथिलमक्षरम्।

पुष्पिका। महामहोपाध्यायश्रीगौरीपतितनयश्रीवटेश्वरविरचितमुद्राप्रकाशे प्रथमोऽङ्कः।

(ढ) महालक्ष्मीमाहात्म्यव्याख्यानसमुच्चयः ।

अक्षर – नेवारी ।

पुष्पिका । इति गालवकृते महालक्ष्मीमाहात्म्यव्याख्यानसमुच्चये षोडशमोऽध्यायः समाप्तः ।

संवत्सरे भूतखपञ्चशेषे मासे सिते श्रावणजीववारे ।

पूर्व्वादिषाढे – – कामतिथौ दिनेषु संपूर्णमिदं हि शास्त्रम् ॥

यस्मिन् नृपेशः स्थितिराजमल्लः समस्तसामन्तभुवं भुनक्ति ।

तस्मिन् समालिख्य वीरादिसिंहो महादिलक्ष्मीं व्रतराजमीशम् ॥

(ण) सप्तमीव्रतकथा ।

अक्षर – नेवारी ।

वह्निशून्यशरे याते नेपालाब्दि विधीयते ।

अशुन्याश्व सिते पक्षे तिथौ काम भृगुदिने ॥ ?

(त) महालक्ष्मीव्रतकथा ।

अक्षर – नेवारी । संवत् ५०२ ।

(थ) कुसुमाञ्जलिप्रकाशः ।

वर्द्धमानरचितः । मैथिलमक्षरम् ।

प्रारम्भवाक्यम् । (मङ्गलाचरणानन्तरम् ।)

न्यायाम्भोजपतङ्गाय मीमांसापारदृश्वने ।

गङ्गेश्वराय गुरवे पित्रे च भवते नमः ॥ इत्यादि ।

पुष्पिका । इति कुसुमाञ्जलिप्रकाशे तृतीयः स्तवकः ।

१६४७ ।

(क) वेदमन्त्राणि ।

(ख) शारदातिलकम् ।

(खण्डितम् ।) वङ्गाक्षरलिखितम् ।

(ग) धातुपाठः ।

(खण्डितः ।)

(घ) पारमेश्वरीमततन्त्रम् ।

(खण्डितम् ।)

(ङ) धातुज्ञानम् ।

(धातूनां साधनप्रणाली ।)

(च) कुशोपदेशटीका ।

अङ्कुरकुमाररचिता । अक्षर – नेवारी ।

पुष्पिका । इति कुशोपदेशे नीतिसारे अङ्कुरकुमारकृते अष्टमः श्लोकः सम्बन्धः परिच्छेदः समाप्तः परिपूरि सम्पूर्णम् । संवत् ६४४ फाल्गुन प्रतिपददिने भृगुवासरे काष्ठमण्डपपुरीपूर्व्वदिग्स्थितमहावीहारतलमूले नामवासित-वज्राचार्य्यश्रीवान्धवसेनेन रचितम् ।

(छ) उपयोगक्रमः ।

(व्याकरणशास्त्रम् ।)

(ज) ब्रह्मपुराणम् ।

(खण्डितम् ।)

(झ) लङ्कावतारः ।

गुप्ताक्षरलिखितः । संवत् २८ । (आक्षराण्यङ्कानि ।)

१६४८ ।

(क) गुप्ताक्षरलिखितानि षोड़शपत्राणि ।

(व्याकरणशास्त्रीयाणि ।)

सूत्राणि । ग्रीष्मवसन्ताद्व वा । एताभ्या – – – – भवति ।

ग्रैष्मकं शस्यं ग्रैष्मं वासन्तं वासन्तकं । कालाद्देयमृणं ॥ कालेभ्यः सप्त-म्यन्तेभ्यः देय – – – यथाविहितं – – – दयो भवन्ति । ऋणञ्चेत् तत् मासदेयं ऋणं मासिकं ग्रैष्मम् । ऋणमिति किं मासदेया भिक्षा । इत्यादि ।

(ख) सर्व्वज्ञानोत्तरतन्त्रम् ।

४० पत्राणि । गुप्ताक्षरलिखितम् ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः शिवाय ।

— — — — — — —

समाप्ते वातुले तन्त्रे देवदेवं महेश्वरम् ।

— — — — परां गुह्या पृच्छ — — षडाननः ॥

— — — सर्व्वलोकेशः सर्व्वज्ञः सर्व्वकृत् प्रभोः । (?)

सर्व्वज्ञा + मयज्ञानं सर्व्वज्ञानेषु चोत्तरम् ॥

युक्तं सर्व्वात्मकैर्मन्त्रैः सर्व्वसिद्ध्यर्थसाधकः ।

हिताय सर्व्वसत्वानां वक्तुमर्हस्यशेषतः ॥

— — — — वाच ।

अथातः सम्प्रवक्ष्यामि सर्व्वशास्त्रसमुच्चयम् ।

सर्व्वज्ञानोत्तरं नाम सर्व्वतन्त्रा — — — ॥

— — — सर्व्वपुष्पेषु सारमुद्धृत्य निर्म्मितम् ।

गन्धदं सर्व्वशास्त्रेषु सारमुद्धृत्य शम्भुना ॥

— — — दार्णव निर्म्मथ्य यथा सर्व्वैः सुरासुरैः ।

उद्धृतं अमृतं पूर्व्वं तथेदं तन्त्रमुत्तमम् ॥ इत्यादि ।

(एकापि पुष्पिका न दृष्टा ।)

(ग) चरकसंहिता ।

अक्षर — नेवारी । विवरणं प्रदत्तम् ।

(घ) खण्डखाद्यटीका ।

श्रीदत्तरचिता । विवरणं प्रदत्तम् ।

(ङ) त्रिपुराजपहोमविधिः ।

(वामकेश्वरतन्त्रोक्तः ।) ११ — ३५ पत्राणि । अक्षर — नेवारी ।

(च) नागरकसर्व्वस्वम् ।

विवरणं प्रदत्तम् ।

(छ) द्वैतनिर्णयः ।

२ — ४८ पत्राणि । मैथिलमक्षरम् ।

(ज) भोजदेवसङ्ग्रहः ।

अक्षर — नेवारी । विवरणं प्रदत्तम् ।

(झ) महामायाष्टकम् ।

अक्षर – नेवारी ।

अन्तवाक्यम् । सम्वत् ५८४ । पौषशुक्लपञ्चम्यां तिथौ । शुभम् ।

(ञ) दशकर्म्मपद्धतिः ।

६४ पत्राणि ।

प्रारम्भवाक्यम् । ब्रह्मणे नमः ।

अथ गर्भाधानविधिः ।

रजस्वला – – – – – । अष्टमे दिने प्रभाते स्नानं । इत्यादि ।

(ट) गुह्यसिद्धिशास्त्रम् ।

५९ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः श्रीभैरवाय ।

आदिवर्गक्रमान्तस्थं युगसिद्धचतुष्टयम् ।

अष्टाष्टकक्रमायान्तं तं वन्दे कुलनायकम् ॥

श्रीश्रीपीठे मयान्तस्थे गुह्यपीठे परिस्थितः ।

अनन्तचक्रमारूढा सर्व्ववर्णविभूषितम् ॥

– – – – – – –

देव्युवाच ।

गुह्यसिद्धिक्रमं देव समयाचारलक्षणम् ।

सबाह्याभ्यन्तरा ब्रूहि नाथ सर्व्वजगत्पते ॥ इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । इह लोके च दारिद्र्यं मृते च पशुतां नयेत् ॥

संवत् ५१४ दुराखाढ़मासे शुक्ले पञ्चमीये

श्रीश्रीभक्तग्रामे जयथितीराजमल्लदेवस्य विजयराज्ये श्रीभोगेश्वरकुटुम्बज-

क्रमाचार्य्यलिखिता ...... श्रीगुह्यसिद्धिशास्त्र समाप्तः ॥

(ठ) भैरवार्चनम् ।

१५ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

(ड) नैषधचरितम् ।

खण्डितनवमसर्गपर्य्यन्तम् । मैथिलमक्षरम् ।

(ढ) शारदातिलकम् ।

(आदिमध्यखण्डितम् ।) बङ्गाक्षरलिखितम् । शाके १३३६ ।

(ण) मुद्राराक्षसनाटकम् ।

अक्षर – नेवारी ।

अन्तवाक्यम् । श्रेयोऽस्तु संवत् ४९१ । भाद्रपदशुक्लतृतीयायां तिथौ .. .. परमेश्वरपरमभट्टारकपरमधार्म्मिकः श्रीश्रीजयार्ज्ज .. नां विजयराज्ये श्रीनेपालमण्डले । .. .. । श्रीललितापुरे श्रीमाणिगलोत्तरे महाविहारे श्रीयोखाच्छूविहाराधिवासिनः .. .. लेखिक-रत्नाङ्कुरश्रीगोमेन्द्रचन्द्रेन सत्वोपकारार्थहेतुना स्वहस्तेन लिखितं .. ॥

१६९२ ।

(क) अभिसमयालङ्कारः ।

२३ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

(ख) अष्टसाहस्रिका ।

(खण्डिता ।) अक्षर – नेवारी ।

(ग) महाभारतम् ।

(खण्डितशल्यगदापर्व्वात्मिकम् ।) अक्षर – नेवारी ।

(घ) विद्यापीठः ।

पुष्पिका । इति विद्यापीठे गुह्यकालिकेन्धकसारे (?) तृतीयपरिच्छेदः समाप्तः ।

(ङ) कृद्भाष्यम् । (?)

१३ पत्राणि । गुप्ताक्षरलिखितम् ।

सूत्राणि यथा – आतश्चोपसर्गे । आकारान्ताद्धातोः उपसर्गे उपपदे अत् प्रत्ययो भवति। स्त्रियां प्रस्था संस्था प्रभा प्रधा उपधा । ईषिग्रन्थ्या-सिवन्दिविदिकारितान्तेभ्यो युः । ईषि ग्रन्थि आसि वन्दि विदि कारि तान्ता इत्येतेभ्यः स्त्रियां युप्रत्ययो भवति । ईषा...... आसना वन्दना वेदना कारणा........ ॥

कीर्त्तीष्ट्योक्तिश्च । कीर्त्ति इष्ट इत्येतयोः क्ति प्रत्ययो भवति । युश्चाधि-कृतः । कीर्त्तिः कीर्त्तिना ।

पुष्पिका । कृद्भाष्यतः प्रथमोऽध्यायः समाप्तः ।

CATALOGUE

OF

PALM-LEAF MANUSCRIPTS

IN THE COLLECTION RECENTLY MADE BY

HIS EXCELLENCY

MAHĀRAJĀ SIR BĪR SHAMSHER JANG BĀHĀDUR RĀṆĀ,

PRIME MINISTER AND COMMANDER-IN-CHIEF OF NEPAL.

२

(क) **दिव्यावदानम् ।**

(रूपवत्यवदान – कुणालावदान – पांशुप्रदानावदानैः समेतम् ।)

(ख) **कारण्डव्यूहः ।**

अक्षर – नेवारी ।

(ग) **अष्टसाहस्रिकाप्रज्ञापारमिता ।**

अक्षर – नेवारी ।

(घ) **जातकमाला ।**

(गृहजातक – हंसजातक – यज्ञजातक – व्याघ्रीजातकानि ।)

६

खण्डखाद्यकम् ।

ब्रह्मगुप्तरचितम् । १५ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः सूर्य्याय ।

प्रणिपत्य महादेवं जगदुत्पत्तिस्थितिप्रलयहेतुम् ।

वक्ष्यामि खण्डखाद्यकमाचार्य्यार्य्यभटतुल्यफलम् ॥

प्रायेणार्य्यभटेन व्यवहार प्रतिदिन यतो लघ्यम् ।

उद्वाहजातकादिषु तत्समलघुतरोक्तितः ॥ (?) इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । इति खण्डखाद्यके महाकरणे परिलेखाधिकारः समाप्तः। समाप्तञ्चेदं खण्डखाद्यकम् । - - - - - - - श्रेयोऽस्तु संवत् ४७० भाद्रपदकृष्ण-द्वितीयापरतृतीयायां तिथौ - - - - - - ॥

४

तिङ्भेदः ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमो वागीश्वराय ।

मञ्जुघोषं प्रणम्यादौ बालानां बुद्धिवृद्धये ।

शब्दज्ञानमभिज्ञान – – – दं तु कथ्यते ॥

तत्र लडादीनां लस्थाने तिबादय आदेशा भवन्ति । के पुनस्ते लडादयः । लट् लिट् लुट् लृट् लोट् इति पञ्च – – टित् । इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । इति ६ समाप्तः । संवत् ५४० ज्येष्ठशुक्ल १३ शुभ – – ।

१२

(क) द्वैतनिर्णयः ।

वाचस्पतिमिश्ररचितः । मैथिलमक्षरम् ।

(ख) विवादनिर्णयः ।

वाचस्पतिमिश्ररचितः । मैथिलमक्षरम् ॥

१४

(क) शताधिकाष्टाशीतिपत्राणि ।

(वैद्यशास्त्रीयाणि ।) मैथिलमक्षरम् ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ महागणेशाय नमः ।

विबुधार्थसाधनधिया दुग्धाब्धेरमृतमुद्धृतं येन ।

विधुतजराव्याधि – – स दिशतु धन्वन्तरिः सिद्धिम् ॥

रोगमादौ परीक्षेत ततोऽनन्तरमौषधम् ।

ततः कर्म्म भिषक् पश्चाद् ज्ञानपूर्व्वं समाचरेत् ॥ इत्यादि ।

(कापि पुष्पिका न दृष्टा ।)

(ख) भागवतटीका ।

(एकादशद्वादशस्कन्धयोः ।) मैथिलमक्षरम् ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ गणपतये नमः ।

प्रागविरुद्धोपसंहारो रूपितोऽनेकधा बुधा ।
मुक्तयेकादशे स्कन्धे ध्यायैकत्रिंशतोच्यते ॥ (?)
तत्रज्ञानकर्म्मनिष्ठाभेदात् प्रकरणं द्वयं पञ्चाध्यायाः ।
तत्राद्येऽध्याये रूप्यो यदूनां युगपत्त्वयः ।
विष्णुगुप्तो यदुकुले विप्रशापाद् विमुक्तये ॥ ?

तत्रादौ तत्र प्रसिद्ध्यर्थं समनन्तरस्कन्धार्थं — — वदति ।
कृत्वेति यदिष्टं शेषभूभारहरणाय वेगवत्तरं कलिं कलहमन्येषां जनयन् भुवोभारं निरहरदिति ॥ इत्यादि ।

अन्तवाक्यम् । लसं ३९३ मार्ग सुदि १४ शनौ एदिने पोशारिग्रामे श्रीरघुपतिना लिखितैषा पुस्तीति ।

१५

कामन्दकीयनीतिसारः ।

८१ पत्राणि । मैथिलमक्षरम् ।

अन्तवाक्यम् । शुभमस्तु श्रीरस्तु ।

गौड़भूमिपतेरब्दे नेत्रवह्न्यब्धिभूषिते ।
वैशाखे कृष्णसप्तम्यामिदं कश्चिदलीलिखत् ॥

१७

नलचरितटीका ।

मैथिलमक्षरम् ।

पुष्पिकाः । २४ पत्रे । इति मन्त्रिहरीश्वरकृतौ नलचरितटिप्पन्यां नवमः सर्गः ।

२२९ पत्रे । विक्रमादित्यचरिते गद्यपद्यमयग्रन्थविशेषकर्तुर्मन्त्रिहरीश्वर(स्य)-कृतौ नलचरितटिप्पनिकायां २२ सर्गः ।

२३० पत्रे । योगिनीरुद्रकलिते शाके माघे समापिता ।
हरीश्वरसमाज्ञातैर्व्याख्येयं कृतिनां मुदे ॥

२६

(क) शिवधर्म्मोत्तरम् ।

अक्षर – नेवारी ।

(ख) शिवधर्म्मसङ्ग्रहः ।

अक्षर – नेवारी ।

(ग) वृषसारसङ्ग्रहः ।

अक्षर – नेवारी ।

(घ) धर्म्मपुत्रिका ।

११ पत्राणि । अक्षर – नेवारी ।

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः शिवाय ।

वन्दे देवं पुराणं शिवममरगुरुं भूतलस्थेन मूर्द्ध्ना
नित्यं शान्तं सुसूक्ष्मं त्रिभुवननमितं सर्व्वसत्वैकनाथम् ।
निःसङ्गं निर्व्विकारं प्रजननमरणक्लेशदोषैर्विमुक्तं
योगाभ्यासैकवेद्यं त्रिगुणविरहितं न प्र – – – रूपम् ॥

– – – – – – –

नमस्कृत्य प्रवक्ष्यामि संहितां धर्म्मपुत्रिकाम् ।
सिद्धिं प्राप्नोति योगस्य युञ्जन् योगी न संशयः ॥

नवोत्तराशीतियुते शतेऽब्दे
आषाढशुक्लस्य तिथौ तृतीये ।
श्रीशङ्कराख्ये जयति क्षितीन्द्रे
श्रीयत्वलस्योत्तरटोल्लकेयः ॥ ?

पुष्पिका । धर्म्मपुत्रिकायां सिद्ध्युपायो नाम षोडशमोऽध्यायः समाप्तः

पुष्पिकाः । धर्म्मपुत्रिकायां साधनप्रकरणं नाम प्रथमोऽध्यायः ।

धर्म्मपुत्रिकायामासनप्रकरणं नाम द्वितीयः पटलः ।

,, धारणाप्रकरणं नाम तृतीयोऽध्यायः ।

,, ध्यानमार्गप्रकरणं नाम चतुर्थः पटलः ॥

,, सूक्ष्मान्तरायो नाम पञ्चमः पटलः

,, महासूक्ष्मान्तरायो नाम ६ ष्ठः अध्यायः ।

DETAILED DESCRIPTION

OF SOME OF THE

RARE PALM-LEAF MSS.

IN THE

DURBAR LIBRARY, NEPAL.

(१६३४ । ञ ।) अनुमानखण्डटीका. By वाचस्पति. 12×1 inches. Folia, 82. Lines, 6 on a page. Extent, 2,091 çlokas. Character, Maithila. Date, (?) Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

- - - - - विकर्षणस्फुरितगोपसीमन्तिनी-
पयोधरमहीधरद्वितयमग्नहृक्चेतसः ।
त्रिनम्रसुरधोरणीमुकुटघृष्टपादश्रियः
पुनन्तु पदपांशवः सपदि कंसविध्वंसिनः ॥
दूरीभूतं द्वैतचिन्तातुराणामेकीभूतं सारभूतं सुराणाम् ।
आत्मीभूतं गोपसीमन्तिनीनां श्यामीभूतं ब्रह्म निर्व्वाजमीडे ॥
स्वरूपतः कारणतो विषयात् फलतः क्रमात् ।
- - - - - परार्द्धस्य कथोपकरणान्वितम् । (?)
अथ प्रत्यक्षमूलकत्वात् तदनन्तरमनुमानं निरूप्यते । इत्यादि ।

End. अतएवाशक्तिसूचकतया दोषत्वे अनुवादप्रोक्तत्वं दूषणोपारूढस्य नाप-
लपेदिति रहस्यम् । (अतः खण्डिता)

विषयः । आराध्य यादवकिशोरमतिप्रयत्ना-
दभ्यस्य गौतममतं सह जैमिनीयम् ।
सारं विविच्य मतयोरनयोरशेषं
वाचस्पतिर्विशदयत्यनुमानमार्गम् ॥

(१२६१ । च ।) कर्म्मक्रियाकाण्डः. By सोमशम्भु. 8×1½ inches. Folia, 111. Lines, 5 on a page. Extent, 2,220 çlokas. Character, Newārī. Date, (?) Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ओँ नमः शिवाय ।

विश्वबोधविधातारं विश्वविज्ञानविग्रहम् ।
विश्वरूपं परं नत्वा विश्वेशं शिवमव्ययम् ॥
संवीक्ष्य शिवशास्त्राणि सदाचार्य्योपदेशतः ।
क्रमान्नित्यादिकं वक्ष्ये क्रमबोधविवृद्धये ॥
प्रातरुत्थाय सञ्चिन्त्य शिवाय शिवमक्षरम् ।
उत्सृजेन्मलमूत्रादि गत्वा देशं यथोचितम् ॥ इत्यादि ।

End. अथ वृक्षप्रतिष्ठायां + + + + स्थितैः ।
आरामोद्यानयोर्वृक्षात् पूर्व्वशदिशि मण्डपे ॥
स्नपनं पूजनं न्यासं स्वेन स्वेन शुनाचरेत् । (?)
वृक्षाधिदेवताग्नौ × × × × पूर्णाहुतिं गुरुम् ॥
कर्त्ता सन्तोषयेत् पश्चादाचार्य्यं ब्राह्मणानपि ।
बन्धून् मित्राणि दीनांश्च भोजयेत् तोषयेदपि ॥
श्रीगोननामा शिवतुल्यधामा
तस्याथ शिष्यो विमलेशनामा ।
तस्यापि शिष्यस्तु शिवः शिवात्म-
शिष्योऽभव × × स सोमशम्भुः ॥
× × × × ×
दिक्चक्रवालोदरलब्धकीर्त्तिः ।
शिवाश्रमाङ्को (?) मुनिवृन्दवन्द्य-
श्चक्रे क्रियाकाण्डपदक्रमावलीम् ॥
क्व तावकीनागमबोधविक्लवा
क्व शैवा × × × ।
× × × × ×
× × × × × ॥

यातेऽब्दे त्रिशते स च षट्सहिते भूयो विंशत्य × श्रावणे मासे द्वादशी-
तिथौ श्रीअरिमल्लदेवनृपे × × × × संस्थिते × × × पूर्ण
पुरे × × ।

(२२६ । च ।) कालोत्तरतन्त्रम् . 8 × $1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 39. Lines, 5 on a page. Extent, 609 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. (प्रथमपत्रं नास्ति तेन द्वितीयपत्रस्थं द्वितीयपटलस्य प्रारम्भवाक्यं
प्रदत्तम् ।)

कार्त्तिकेय उवाच ।
अन्तःकरणविन्यासं भूतशुद्धिस्तथैव च ।
भूतशुद्धिं पुरा कृत्वा + + + + ॥
आप्यायनं कथं तेषां कथयस्व यथार्थतः ॥

ईश्वर उवाच ।
चैतन्यं मोहयेत् पूर्व्वं दहनं तदनन्तरम् ।
आप्यायनं तृतीयन्तु प्राणायामश्च यः स्मृतः ॥ इत्यादि ।

End. + + + + + + + + ।
+ + + + न भूयो जन्मसम्भवः ॥

Colophon. इति कालोत्तरे महातन्त्रे सप्तशतिकहंसवाचो (?) नाम द्वात्रिंशतितमः
पटलः । समाप्तं चेदमखिल . . . . कालोत्तरं महाशास्त्रमिति ।

विषयः । इति कालोत्तरे महातन्त्रे सप्तशतिके मन्त्रोद्धारे १ मः पटलः ।
,, ,, ,, ,, अन्तःकरणो नाम २ यः ,,
,, ,, ,, ,, ३ ,, ,,
,, ,, ,, ,, भस्मस्नानं ४ र्थः ,,
,, ,, ,, ,, यजनविधिः ५ मः ,,
,, ,, ,, ,, अग्निकार्य्यविधिः ६ ष्ठः ,,
,, ,, ,, ,, ७ मः ,,
,, ,, ,, ,, दीक्षाप्रकाशे ८ ,, ,,
,, ,, ,, ,, ९ ,, ,,

इति कालोत्तरे महातन्त्रे सप्तशतिके नाड़ी + नाम १० मः पटलः ।

,,	,,	,,	,,	अग्निसोमात्मकं	११ शः	,,
,,	,,	,,	,,	सृष्टिसंहारकं	१२	,,	,,
,,	,,	,,	,,		१३	,,	,,
,,	,,	,,	,,	प्रासादनिदर्शनः	१४	,,	,,
,,	,,	,,	,,		१५	,,	,,
,,	,,	,,	,,		१६	,,	,,
,,	,,	,,	,,		१७	,,	,,
,,	,,	,,	,,		१८	,,	,,
,,	,,	,,	,,	तत्त्वनिर्णयः	१९	,,	,,
,,	,,	,,	,,	संक्रान्तिः	२०	,,	,,
,,	,,	,,	,,		२१	,,	,,
,,	,,	,,	,,	शक्तिसमरसः	२२	,,	,,
,,	,,	,,	,,	कुमारिकाप्रकरणे	२३	,,	,,
,,	,,	,,	,,	कालचक्रे + +	२४	,,	,,
,,	,,	,,	,,	प्रत्यङ्गयजनं	२५	,,	,,
,,	,,	,,	,,		२६	,,	,,
,,	,,	,,	,,		२७	,,	,,
,,	,,	,,	,,		२८	,,	,,
,,	,,	,,	,,		२९	,,	,,
,,	,,	,,	,,		३०	,,	,,
,,	,,	,,	,,		३१	,,	,,
,,	,,	,,	सप्तशतिकहंसवाचो नाम(?)		३२	,,	,,

(१०७७ । ज ।) कीर्त्तिपताका . By विद्यापति. 10 × $1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 38, (of which leaves 8–29 are missing). Lines, 5 on a page. Extent, 618 çlokas. Character, Maithila. Date, Lakṣmaṇa Era, 426. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीमहागणेशाय नमः ।

नित्यो विशश्राथ विलम्बिजटान्तरलो (?)

देहार्द्धबद्धरमणीरमणीयमूर्त्तिः ।

कौतूहलादिव निकुञ्जगृहं निविश्य

शृङ्गारवानवतु वो नवचन्द्रचूड़ः ॥

अद्गन्ती कण्ठसंसक्ता रसशीकरवर्षिणी ।
भारती मालतीमालोपमेयं मे विराजताम् ॥
निघ्नन्तं विघ्नानिव तारकर्णतालेन ।
लम्बोदरमवलम्बे स्तम्बेरमवदनमेकदेवमहम् ॥

दोहा । परिहअमखडलिबदुगुणे भीषमकीरमुहेन ।
वाणीमहुरमहरगधरस पिअड स्वअनसवनेन ॥ (?) इत्यादि ।

End. एवं श्रीशिवसिंहदेवनृपतेः संग्रामजातं यशो
गायन्ति प्रतिपत्तनि प्रतिदिशं प्रत्यङ्गनं सुभ्रुवः ।
एतत् कीर्त्तिप + + + + + वाणी च विद्यापते-
राचन्द्रार्कमियं विराजत मुखाम्भोजेषु + + सदा ॥

Colophon. इति श्रीविद्यापतिविरचितायां कीर्त्तिपताकायां चतु - - श्रः सम्पूर्णः ॥
शुभमस्तु । लसं ४२६ जेटवदि शुक्रे - - - यं पुरनगरे श्रीहोरिलश-
र्म्मलिखिता (?) पुस्तीति । . . . . ॥

विषयः । शिवसिंहनृपतेः कीर्त्तिकलिताः काश्चित् दोहाः ।

(१०७८ । ध ।) कुब्जिकामतम्. 8×2 inches. Folia, 12. Lines, 5 on a page. Extent, 180 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 280. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो महाभैरवाय ।
नित्योदितश्चिदानन्दं सर्व्वज्ञं सर्व्वसंस्थितम् ।
कामरूपपरं देवं श्रीनाथं प्रणमाम्यहम् ॥
मेरुपृष्ठे सुखासीनं भैरवं विगतामयम् ।
गणकोटिसमाकीर्णं योगिभिः परिवारितम् ॥
प्रणिपत्य महादेवं इदं वचनमब्रवीत् ॥
चन्द्राधिपे महाद्वीपे कामाख्यापीठमुच्यते ।
किं नु कार्य्यं महादेव अहं त्वत्त्व इहागता ॥ (?)
श्रीभैरव उवाच ।
कैलासपीठमध्यस्थं कारणानन्दविग्रहम् ।
ब्रह्माद्या देवता सर्व्वे मोदयामि त्वया सह ॥ (?) इत्यादि ।

End. खेचरीणामियं मुद्रा स्वस्वप्रत्ययकारका ।
– – – – – – – चराचरमिदं स्मृतम् ॥
चराचरमिदं तत्वं षट्तत्वं परिमण्डितम् ॥

Colophon. इति षाट्‌शतिका श्रीकुब्जिकामतसमाप्तमिति । मङ्गल महाश्रीः । संवत् २८० पौषकृष्ण एकादश्याम् ।

विषयः । पीठ-पीठदेवतानामसंकीर्त्तनम् । कतिपयमुद्रालक्षणञ्च ।

(२८५ । क ।) कुब्जिकामतम्. (कुलालिकाम्नायान्तर्गतम् .) 10 × 1½ inches. Folia, 152. Lines, 6 on a page. Extent, 2,964 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 299. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो महाभैरवाय ।
सङ्क्रर्त्ता मण्डलान्ते क्रमपदनिहितानन्दशक्तिः सुभीमा
सृष्टन्याय्यं चतुष्कं अकुलकुलगतं पञ्चकञ्चान्यषट्कम् ।
चत्वारः पञ्चकोन्यः पुनरपि चतुरस्तत्वतो मण्डलेदं
संसृष्टं येन तस्मै नमत गुरुतरं भैरवं श्रीकुजेशम् ॥ ?
श्रीमद्धिमवतः पृष्ठे त्रिकूटशिखरानुगम् ।
सन्तानपुरमध्यस्थमनेकाकाररूपिणम् ॥
– – – त्रिप्रकारन्तु त्रिशक्ति त्रिगुणोज्वलम् ।
चन्द्रसूर्य्यकृता – – स्वह्निदेदीप्यवर्चसम् ॥
.. ..
कार्य्यकारणभेदेन किञ्चित्कालमपेक्षया ।
तिष्ठते भैरवीशानं मौनमादाय निश्चलम् ॥ (?)
तत्र देवगणाः सर्व्वे सकिन्नरमहोरगाः ।
कुर्व्वन्ति कलकलारावं समागत्य समीपतः ॥
श्रुत्वा कलकलारावं को भवान् किमिहागतः ।
हिमवान् तु प्रसन्नात्मा गतोह्यन्वेषणं प्रति ॥ इत्यादि ।

End. नानेन रहिता सिद्धिर्भुक्तिमुक्तिर्न विद्यते ।
निराधारपदं हे तत् तद्भेदपरमं पदम् ॥ (?)

Colophon. इति कुलालिकाम्नाये श्रीमत्कुब्जिकामते समस्तस्थानावबोधश्चर्य्या-निर्द्देशो (?) नाम पञ्चविंशतिमः पटलः समाप्तः। संवत् २९९ काल्गुन कृष्णा।

विषयः। इति श्रीकुलालिकाम्नाये श्रीकुब्जिकामते चन्द्रद्वीपावतारो नाम। १पटलः।

इ० श्रापर्य्याये कौमार्य्यधिकारो नाम। २।

इ० मन्थानभेदप्रचाररतिसङ्गमो नाम। ३।

इ० मन्त्रनिर्णयो गह्वरमालिन्योद्धारे। ४।

इ० वृहत्समयोद्धारः शब्दराशिमालिनीतद्ग्रहव्याप्तिनिर्णयः। ५।

इ० जयमुद्रानिर्णयः। ६।

इ० मन्त्रोद्धारे षड्ङ्गविद्याधिकारो नाम। ७।

इ० स्वच्छन्दशिखाधिकारो नाम। ८।

इ० शिखाकल्पैकदेशो (?) नाम। ९।

इ० देव्या समयो (?) नाम मन्त्रोद्धारे। १०।

इ० षट्प्रकारनिर्णयो नाम। ११।

इ० षट्प्रकाराधिकारवर्णनो नाम। १२

इ० दक्षिणषट्कपरिज्ञानो नाम। १३।

इ० देवीदूतीनिर्णयो नाम। १४।

इ० षट्प्रकारे योगिनीनिर्णयः। १५।

इ० षट्प्रकारे महानन्दमञ्चको नाम। १६।

इ० पदद्वयहंसनिर्णयो नाम। १७।

इ० चतुष्कस्य पदभेदम्। १८।

इ० चतुष्कनिर्णयो नाम। १९।

इ० चन्द्रद्वीपावतारो नाम। २०।

इ० द्वीपाम्नायो नाम। २१।

इ० समस्तव्यस्तव्यापिनिर्णयो नाम। २२।

इ० त्रिःकालमुत्क्रान्तिसम्बन्धः। २३।

इ० तद्ग्रहपूजाविधिपवित्रारोहणम्। २४।

इ० समस्तस्थानावबोधश्चर्य्यानिर्देशो (?) नाम। २५।

(७३६ । ख ।) कौशल्यकुसुमावली. By राजब्रह्मवर्द्धन. 10 × 1 inches. Folia, 116. Lines, 5 on a page. Extent, 1,740 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणपतये ।

सिन्दूरपूरकुम्भस्थलरविविध्वस्तविघ्नघनतिमिरम् ।
गगननिभं गजवदनं नमामि सत्वार्थसिद्धये शुद्धम् ॥
शुभाशुभपरिज्ञानं विना लोकोऽवसीदति ।
अवसन्ने कुतस्तस्मिन् धर्म्मकामार्थसिद्धयः ॥

यतो हि पुरुषार्थसंपत्तिस्तत्कुलं अशुभं पुनरेतद् विपरीतफलं(?) ते च नैसर्गिकानुषङ्गिकभेदेन प्रत्येकं द्विविधम् । पूर्व्वजन्मकर्म्मानुस्यूतं ग्रहदशापाकादिकं निसर्गजम् । कर्म्मानुष्ठानक्षणविशेषविपाकं आनुषङ्गिकम् । . . . . अतएव वरगुरुचरणारविन्दद्वन्द्ववन्दनानन्दनष्टसंमोहद्युमणिसंबोधितसहजावबोधराजीव — — — रजोराजिविराजमानो राजब्रह्मवर्द्धनोऽवधीरितविषयविज्ञानरसोऽपि . . . . श्रीमद्ब्रह्मयामलकोशलामतनरपतिजयचर्य्यावराहहोराशाकुनादिशास्त्राणामात्ममतिभाजनानुसारसारसमुच्चयं कौशल्यकुसुमावलीनामनिरवद्यपद्यगद्यहृद्यसंदर्भं विधास्ये ॥

विबुधमतबुधजनोक्तज्योतिषविपिनेषु सुमनसां स्रगियम् ।
सम्पूत्रग्रथिता शिवोपयोगाय भवतु भुवि भविनाम् ॥ इत्यादि ॥

End. अतः परं निबोधेमं शचीयागविधिं शुभम् ।
प्रशस्ततिथिनक्षत्रक्षणवारेषु शिल्पिना ॥

(अतः परं खण्डिता ।)

विषयः । इति कौशल्यकुसुमावल्यां शारीरतत्वस्वरोदयो नाम प्रथमा ग्रन्थना ।
इ० वर्षस्वरावचयो नाम । २ ।
इ० राजब्रह्मसंग्रथितायां कौशल्यकुसुमावल्यां विचित्रो नाम प्रथमांशः समाप्तः ॥
(ततो द्वितीयांशः स च खण्डित इति नोपलब्धा काचन पुष्पिका भागस्यैतस्य ।)

(१६४८ । घ ।) खण्डखाद्यटीका. By श्रीदत्त. 10 × 2 inches. Folia, 136. Lines, 6 on a page. Extent, 3,060 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 654. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो नारायणाय ।

यः कौमुदीकुमुदकेतककुन्दवृन्दशुभ्राभ्रशङ्खशरदभ्रसमानकान्तिः ।
ग्रीवाग्रविस्फुरणनिर्गतदन्तभाभिः श्वैत्यं वमन् स मम तुष्यतु वाहवक्त्रः ॥

वेदन्यायकणादपाणिनिमतज्योतिःपुराणागम-
च्छन्दोनाटककाव्यकोषभरतालङ्कारपाथोनिधिः ।
अश्वन्मान्यवदान्यधन्यविलसत्सौजन्यपुण्योन्नतः
श्रीमानेष नगेश्वरो विजयते सूक्तैकरत्नाकरः ॥

तत्सूनुना सकलसज्जनसन्नतेन
श्रीदत्तशर्म्मगुणिना गुणिनां मतेन ।
ब्रह्मप्रणीतगणितानुगतानवद्यं
व्याख्यायते स्फुटगिरा वरखण्डखाद्यम् ॥

तत् प्रथमतोऽस्य शास्त्रस्य सम्बन्धाभिधेयप्रयोजनानि प्रवृत्त्यङ्गान्युच्यन्ते । तत्र आब्रह्मविनिःसृतो वेदस्तदङ्गं ज्योतिःशास्त्रमिति सम्बन्धः ॥ .. ..
अथ ब्रह्मसोमसूर्य्यवशिष्ठरोमकादीनां बहून् सिद्धान्तान् पुराणादिवद् दक्षादिस्मृतिवच्च कुत्रापि कुत्रापि विरोधिनो दृष्ट्वा बहुदृश्वना आचार्य्यार्य्यभटेन यो निबन्धरूपो व्यवहारिकः शिष्यधीतन्त्रसिद्धान्तः कृतः तस्य बहुतराङ्कक्रियत्वात् तेन दुःखरूपा ग्रहगतिरित्यभिसन्धाय जिष्णुसुतब्रह्मगुप्तोऽल्पाङ्कक्रियं करणं कर्त्तुमुद्यत· खण्डमिश्रितेन खाद्येन यथा तृप्तिः सुखञ्च भवति + + + + + + । इत्यादि ।

End. एवं कृते गाढ़वबीजशुद्धा ग्रहा भवन्ति । अपरेषान्तु बीजानां मुञ्जालस्यैवानुगमनात् मुञ्जालोपग्रहेणैव गतार्थत्वाद् व्याख्यानं न कृतमिति ॥

लम्बाक्षकर्णपदवाहुकराङ्गुलादि-
विक्षेपवर्गगणचारिगतेर्विमूढ़ाः ।

श्रीदत्तशर्म्मसुविकाशितखण्डखाद्य-
मास्वाद्य यान्तु सुधियो गणकोत्तमत्वम् ॥

Colophon. इति मिश्रमहोपाध्यायश्रीनगेश्वरात्मजश्रीश्रीदत्तकृतौ खण्डखाद्य-टीकायां गाडवबीजव्याख्यानम् । समाप्ताचेयं टीका ।

श्रीमन्नेपालिकः स्वस्ति श्रेयोऽस्तु संवत् ६५४ कार्त्तिकमासे शुक्ल-पक्षे दशम्यां तिथौ शतभिषपरपूर्व्वभद्रनक्षत्रे सोमवासरे श्रीभक्तपत्तने श्रीश्रीजीतमल्लदेवश्रीश्रीप्राणमल्लदेवौ विजयराज्ये देवज्ञजयकीर्त्तिराजेन स्वार्थं लिखितेयं पुस्तिकेति ।

विषयः । ब्रह्मप्रणीतखण्डखाद्यनामकस्य ज्योतिर्ग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

(३८२ । क ।) गीतदिगम्बरम् . By वंशमणि . 10 × $1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 37. Lines, 5 on a page. Extent, 699 çlokas. Character, Maithila. Date, Saka, 1577. Appearance, old. Verse. Generally correct

Beginning. ॐ नमस्तस्यै ।

चिन्ताकामकलाकलापविषये भोगाय योगासनं
जातेयं जपमालिकापि करयोः शृङ्गारहारो मम ।
पार्व्वत्याः प्रणमे समागमविधावित्यस्तु वः संस्तुवन्
पञ्चेषो + + पौरुषाणि जगतामादिर्मदे पूरुषः ॥ (?)

अपिच । दृष्टोऽयं विधिरद्य तत्पितृगृहावासे मनो माकृथा
त्वं कश्चित् पुरुषोत्तमं वृणु सभामापश्य नाकौकसाम् ।
इत्थं जल्पति वाकुलेन जलधौ देव्याः श्रियः पातु वो
लज्जानन्दभरान्मुरारिवपुषि भ्रान्ता दृगन्तावलिः ॥

अपिच । जयति जगदेकजननी विबुधगणानन्दकारिणी जयति ।
अमृतांशुमौलिमानसविलासहंसी चिरं जयति ॥

आध मौलिमण्डनफुलमाले । आध तरङ्गितसुरसरिधारे ।
आध अलिक तिलक नव इन्दु । आध सोहाओ सिन्दूरविन्दू ।
कोमलविकटचरणदुहुचारी । अपुरुव नाच करथि तिपुरारि ।
एक देह अधपूरुषदारा । तेतिशकोटि देव देख निहारा ।
सुकवि वंशमणिए सुरस गावे । सेवि देव हर की नहि पावे ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः । अलमतिविस्तरेण । भोः भोः कुशीलवाः—

तुषारपर्व्वतोपत्यकानिकायकाननैकचमत्कारचन्दनद्रुमस्य सरङ्गमङ्गला-पाङ्गखञ्जरीटखेलाकश्मीरमण्डपाङ्गनस्य प्रणतसुरचक्रचूडामणिमरीचि-मञ्जरीपिञ्जरितचरणनखकेशरस्य भगवतो बालशशाङ्कशेखरस्य शशाङ्क-वासरावचितौ निःशङ्कसाहसाङ्केन भूभृता समादिष्टाः स्मो यदेतस्य महामहस्य विलोकनोत्कण्ठया विविधविषयवासिनो विशारदाः शार-दानुवृत्तिवृत्तयो वर्त्तुलीकृतास्तदेषामनुरञ्जने भवतावहितेन भवितव्य मिति ।

प्रविश्य नटी । को एत्थ उवाओ ।

सूत्र । प्रिये ! अस्ति किल भरद्वाजकुलजन्मना जनकजनपदीयेन रामचन्द्र-शर्म्मणः पुत्रेण वंशमणिकविनोपनिबद्धं गीतदिगम्बरं नाम रूपक-मिति . . . . ।

नटी । नाह को एत्थ रामचन्दो ।

सूत्र । प्रिये न जानासि यस्यैषा प्रशस्तिपङ्क्ती ।

निर्द्दोषा कोषवृन्दे नटति पटुतया नाटके साटकेऽपि

न्याये वैशेषिके वा विलसति सविशेषैव सांख्येति मुख्या ।

गद्ये पद्येऽतिहृद्ये सहृदयहृदयानन्दिनी यस्य बुद्धि-

र्जातः श्रीविल्वपञ्चाभिधकुलजलधौ चन्द्रमा रामचन्द्रः ॥ इत्यादि ।

End. सहा । एवमस्तु ।

Colophon. इति निष्क्रान्ताः सर्व्वे ॥ सकामकामेश्वरो नाम चतुर्थोऽङ्कः । शुभमस्तु ।
शाके १५११ आषाढकृष्णपञ्चमीबुधे ।

तुलाधिरूढे नृपतिप्रतापे

प्रभाकरे धूतसमस्तपापे ।

सुवर्णकान्ते विमले निशान्ते

रत्नाकरे विप्रगणा ममज्जुः ॥

प्रतापमल्लप्रभुकल्पितायां

जगत्त्रयेऽस्मिन्नतुला तुलायाः ।

यदुच्चनीचेषु पयोमयीव

हिरण्मयी वृत्तिरिवाविरासीत् ॥ ?

विषयः । मुदितमहेशो नाम प्रथमोऽङ्कः ।
मानिनीमानभङ्गो नाम द्वितीयोऽङ्कः ।
विरक्तविरूपाक्षो नाम तृतीयोऽङ्कः ।
सकामकामेश्वरो नाम चतुर्थोऽङ्कः ।

(१६०६ । क ।) दानवाक्यसमुच्चयः . By योगीश्वर . 10 × 1 inches. Folia, 28. Lines, 5 on a page. Extent, 386 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो नारायणाय ।

पुराणागमवाक्यानि परामृश्य बुधैः सह ।
योगीश्वरेण क्रियते दानवाक्यसमुच्चयः ॥
उत्पाद्य ज्ञानसामग्री ज्ञातव्या वा सुसम्मता ।
प्रसङ्गाद् ग्रहहोमादिवाक्यमप्यत्र दर्शितम् ॥

तत्र खुरशृङ्गविवर्जितकृष्णचर्म्म १ तथा स्वल्पकृष्णचर्म्म २ गोमयेन लिप्तायां तु भुवि कुशानास्तीर्य्य मृगाजिनद्वयं प्राग्ग्रीवं स्थापनीयम् । इत्यादि ।

End. एवमन्येष्वपि दुष्टग्रहेषु समिद्विशेषेण होमनीय(?)मिति ।

Colophon. इति दानवाक्यं समाप्तमिति । ८४८ । मङ्गल महाश्रीः । इति शुभमिति ।

विषयः । सम्प्रदानकाले विहितानां वाक्यावलीनामेकत्र निबन्धनम् । प्रसङ्गतो दुष्टग्रहादीनां शान्तिविधायकवाक्यानाञ्च समावेशः ॥

(४६८ । ग ।) दुर्घटवृत्तिः . By पवनदेव . Revised by सर्व्वरक्षित . 14 × 1½ inches. Folia, 97. Lines 5 on a page. Extent, 1,940 çlokas. Character, Maithila. Date, (?). Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाभ्याम् ।

नत्वा पवनदेवेन सर्व्वज्ञं ज्ञानहेतवे ।
वृहद्दुट्टकुलाम्भोजकोषश्रीकाशभास्वता ॥

शाकमहीपतिवत्सरमाने एकनभोनवपञ्चविताने ।
दुर्घटवृत्तिरकारि सुदेवकण्ठविलसद्धारलतेव ॥
वाक्याङ्कुरणदेवस्य छात्रोपग्रहपीड़या ।
श्रीसर्व्वरक्षितेनैषा संक्षिप्य प्रतिसंस्कृता ॥ इत्यादि ।

End. निप्रतिभ्यां स्तम्भेरिति खर्परे शरि-वा-लोपो वक्तव्य इति निरः सकारस्य विसर्ज्जनीयलोपः ।

Colophon. इति दुर्घटे मतुप् पादः ॥

विषयः । व्याकरणशास्त्रम् ।

(१०७८ । ग ।) देवामृतपञ्चरात्रम् (खण्डितम्). 8×1 inches. Folia, 28. Lines, 6 on a page. Extent, 441 çlokas. Character, Newārī Date, (?). Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
मेरुपृष्ठे सुखासीनं ब्रह्मा लोकपितामहम् ।
सनत्कुमारः श्रीमन्तं पृच्छते परमेश्वरम् ॥ (?)
सनत्कुमार उवाच ।
कोऽयं विष्णुः परो देवः सर्व्वशास्त्रेषु पठ्यते ।
किन्नु मूर्त्तिरमूर्त्तिर्वा अजातो जात एव वा ॥
.. .. ।
.. .. ॥
कथं वा ध्यायते विष्णुर्लोकनाथो जगद्गुरुः ।
प्रतिष्ठां तस्य देवस्य श्रोतुमिच्छामि तत्वतः ॥ इत्यादि ।

End. पद्मं पश्चिमतो न्यस्य वायव्यां तु हलं न्यसेत् ।
मुषलं चोत्तरे दद्यादीशान्यां शृङ्गिं विन्यसेत् ॥

Colophon. इति देवामृते पञ्चरात्रे एकादशमः पटलः ।
(अतः परं खण्डितम् ।)

विषयः । इति देवामृते पञ्चरात्रे द्वितीयः पटलः ।
" " " तृतीयः " ।

इति देवामृते पञ्चरात्रे चतुर्थः पटलः ।

„ „ „ पञ्चमः „ ।

„ „ „ षष्ठमः „ ।

„ „ „ सप्तमः „ ।

„ „ „ अष्टमः „ ।

„ „ „ नवमः „ ।

„ „ „ दशमः „ ।

„ „ „ एकादशमः „ ।

(११८६ ।) नरपतिजयचर्य्याटीका. (स्वरोदयदीपिकानाम्नी ।) By जगज्ज्योतिर्मल्ल. 15 × 1½ inches. Folia, 202. Lines, 5 on a page. Extent, 4,798 çlokas. Character, Maithila. Date, Saka. 1536. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमोऽस्तु हरिहरजगदम्बाचरणेभ्यः ।

हरफणिमणिबिम्बे वीक्ष्य बिम्बं स्वकीयं
झटिति परपुरन्ध्रीसङ्गमं शङ्कमाना ।
किमिति किमिति केयं केयमित्युग्रवाणी
हरतु दुरितजातं मामकं श्रीभवानी ॥

यत्र स्वरोदयपयोनिधिपारयाने ब्रह्मा हरो हरिरपि....खिन्नः ।
मोहेन तत्र यदहं शिशुरुद्यतोऽस्मि नूनं तदत्र चरणौ शरणौ भवान्याः ॥

आसीद् विश्वविशोभिनिर्म्मलयशोराशौ रघोरन्वये
विख्यातो जययक्षमल्लनृपतिर्दीनावदाताशयः ।
यो राज्यं मिथिलां विजित्य मगधं गत्वा गयां पौरुषाद्
यो नेपालमकण्टकं व्यरचयज्जित्वा नृपान् पार्व्वतान् ॥

प्राच्यां यो वङ्गदेशं तदनु सुरनदीं दक्षिणे दिग्विभागे
विख्यातः पश्चिमायां प्रविलसदखिना गोरखापालपातः ।
भूमिं सप्ताहगम्यामपि धनददिशो योऽवधीकृत्य भुक्ता
रेमे दोर्दण्डशौण्डः प्रखरतरलसत्काण्डकोदण्डपाणिः ॥

पुत्रास्त्रयस्तस्य नृपस्य जाता दाक्षिण्यदानादिगुणावदाताः ।
ज्यायानभूत् तेषु बलप्रतापः श्रीरायमल्लः स्फुरदुग्रचापः ॥
वाग्वत्याः परसरितस्तु पूर्व्वभागे श्रीभक्ताभिधवरपत्तनाभिरामे ।
येन श्रीनयविनयप्रदानसारस्तुल्यत्वात् पितु — — — हि राज्यभार

ततः समजनि स्फुरत्तरभुजोष्मदर्पानलो
दयाविनयदानवान् भुवनमल्लनामा नृपः ।

— — — — — —

परिपालयन् प्रमुदिताः प्रकामं प्रजाः ॥

श्रीप्राणमल्लो नृपतिस्ततोऽभुदखण्डदोर्मण्डलबाणवर्षः ।
श्रीदार्य्यगाम्भीर्य्यदशाङ्कराज्यपयोधिवृद्धौ सकलः सुधांशुः ॥
श्रीविप्रमल्लो नृपतिस्ततोऽभुदभूतपूर्व्वप्रबलप्रतापः ।
यः पूर्णचन्द्रो जनतानुरागे त्यागे हरिश्चन्द्र इवापरो यः ॥

तस्मात्त्रैलोक्यमल्लः समजनि रजनीजानिजेता यशोभिः
साहित्यन्यायशास्त्रागमवरकविताररायसञ्चारसिंहः ।
दाता भोक्तावदाताशयगतिरनघश्चण्डिकापाददेवा-
पण्डीभूताधिजातः शिवचरणसरोजन्मचिन्ताद्विरेफः ॥
तत्पुत्रो दानकर्णो जयति जयजगज्ज्योतिमल्लो नरेन्द्रो
ज्योतिःसाहित्यशास्त्रस्मृतिविविधकलाम्भोधिपारङ्गमत्तः ।
नारीणामप्सरीणां सपदि मुखविधुं यस्य दृष्ट्वातिकष्टाद्
वैवर्ण्य — — मूर्च्छाप्रभृतिबहुविधा हन्त भावा भवन्ति ॥

.. ..

याचते पुत्रपौत्रादीन् भाविनो भूमिपालकान् ।
एष निःशेषलोकानामानन्दजनको नृपः ॥
स्वरोदयाख्यं सगुणं पुस्तकं व्यासदूषणम् ।
धर्म्मार्थकाममोक्षाणां साधनं क्रूरसाधनम् ॥
नेपालेऽस्मिन् दुर्लभं य — — सो — — दृष्टं नैव चाकर्णितं वा ।
अध्येतव्यं सर्व्वथा चिन्तनीयं पुत्रप्रीत्या पालनीयं भवद्भिः ॥

.. ..

आश्विनशुक्लदशम्यां शाके षड्दहनबाणविधुवलिते ।
शतदशदशखण्डकसमये देयमुदाहरणमस्माभिः ॥

प्रारिप्सितग्रन्थविघ्नविघाताय कृतं देवतानमस्काररूपं मङ्गलं शिष्य-शिक्षार्थं ग्रन्थकृदादौ निबध्नाति श्रव्यक्तमिति । इत्यादि ।

End. ग्रहमयं ग्रहाधीनमतोऽशुभं न भवतीत्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीशिवचरणारविन्दमकरन्दमैरन्दसदानन्दितविबुधवृन्दसमस्त-प्रक्रियाविराजमानमहाराजाधिराजश्रीश्रीमज्जगज्ज्योतिर्मल्लविरचिता श्रीस्वरोदयदीपिका समाप्ता ।

.. .. ।

.. .. ॥

शुभमस्तु श्रीरस्तु शाके १५३६ सं ४९४ ....श्रीजगज्ज्योतिर्मल्ल-निदेशमासाद्य श्रीवंशमणिशर्म्मा व्यलेखीदिदं पुस्तकम् ।

(१६४८ । च) नागरकसर्व्वस्वम् . 8×½ inches. Folia, 39. Lines, 5 on a page. Extent, 487 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो मकरध्वजाय ।

सकृत्तमपि यं स्मरन्नभिमतां मनोहारिणीं
लभेत मदविह्वलां लडहकामिनीं कामुकः । (?)
समुल्लसितडम्बरं सुरुचिराङ्गरागारुणं
नमामि सुमनःशरं सततमार्य्यमञ्जुश्रियम् ॥
केचिद् भाषान्तरकृततया कामशास्त्रप्रबन्धा
दुर्व्विज्ञेया गुरुतरतया केचिदल्पार्थकाश्च ।
तत्पद्मश्रीविरचितमिदं सर्व्वसारं सुबोधं
शास्त्रं शीघ्रं शृणुत सुधियोऽभीष्टसर्व्वार्थकामाः ॥
नानाविचित्रैः सुरतोपचारैः क्रीडासुखं जन्मफलं नराणाम् ।
किं सौरभेयीशतमध्यवर्त्ती वृषोऽपि सम्भोगसुखं न भुंक्ते ॥

छित्वात्मकामं शमयेद् वशी यो
नितम्बिनीनां मदनज्वरार्त्तिम् ।
कृपान्वितो मन्मथशास्त्रवेदी
समाप्नुयात् स्वर्गसुखं सुधीरः ॥ तथाचाह महेश्वरः ।

काममन्त्यज्यात्मनः कामां कामव्याधिनिपीड़िताम् ।
चिकित्सयति यो नित्यं पदं प्राप्नोति कामिकम् ॥
ज्ञानेऽस्य शास्त्रस्य धनाशयानां तिष्ठन्तु तावद्धनधान्यलाभाः ।
सुतार्थिनां नापि सुता दुरापाः श्रद्धावतां साधयतां प्रयत्नात् ॥ इत्यादि ।

End.
द्वितयविधविधानं देवतामन्त्रपूजा
दयितयुवतिशिक्षा सत्प्रतिग्राहकाणाम् ।
प्रथममुदितमस्मिन् वीक्ष्य सिद्धैकवीर-
मपरमतिरहस्यं शाङ्करं कामतन्त्रम् ॥
आसीद् ब्रह्मकुले कलाग्रनिलयो यो वासुदेवः कृती
तस्य स्नेहवशाच्चिरं प्रतिमुहुः संप्रेरणात् साम्प्रतम् ।
दीप्तेयं रतिशास्त्रदीपकलिका पद्मश्रियो धीमतो-
ह्यर्थान् प्रकटीकरोतु जगतां संहृत्य हार्द्दं तमः ॥
राजा धर्म्मरतोऽस्तु निर्जितरिपुः षड्वर्गवश्यो वशी
निःक्लेशाः कृतिनो भवन्तु मुदिताः सत्कारलाभान्विताः ।
अन्योन्यप्रियताप्रसन्नमनसः सर्व्वत्र सन्तु प्रजा
नित्यं तिष्ठतु सर्व्वसत्वनिचयैः संपूरिता मेदिनी ॥

Colophon.
इति पण्डितपद्मश्रीज्ञानविरचिते नागरकसर्व्वस्वे सुतोदयो नामाष्टमः परिच्छेदः समाप्तः । इति नागरकसर्व्वस्वं परिसमाप्तम् ॥
यथा दृष्टं तथा लिखितं लेखको दोष न क्रियते ।
यदि शुद्धम्वा मशुद्धम्वा स दोषो न जायते ॥ (?)

विषयः ।
इति पण्डितपद्मज्ञानविरचिते नागरकसर्व्वस्वे त्रिवर्गनिर्णयो नाम प्रथमः परिच्छेदः ।
द्वितीयः परिच्छेदः ।
रत्नपरीक्षा तृतीयः ।

गन्धाधिकारश्चतुर्थः परिच्छेदः ।

सङ्केतकथनं पञ्चमः ।

षष्ठः परिच्छेदः ।

द्वारनिर्द्देशो नाम सप्तमः परिच्छेदः ।

इति रतिविवेको नामाष्टमः ।

स्वदाररक्षणो नाम नवमः परिच्छेदः ।

बालादिपथ्याक्रमलालनो नाम दशमः परिच्छेदः ।

इति मदनोदयो नामैकादशः परिच्छेदः ।

नाड़ीसंक्षोभणभावनाभक्तोपदेशो नाम द्वादशः परिच्छेदः ।

इति मदनाड़ीस्वभावाख्यो नाम त्रयोदशः परिच्छेदः ।

विषयविभागो नाम चतुर्द्दशः परिच्छेदः ।

इत्यालिङ्गानि दश ।

दशनपदान्यष्ट ।

इत्युत्थानस्थितकरणानि चतुर्विंशतिः ।

इत्यासीनकरणे द्वे ।

इत्यधोमुखकरणे ।

उत्थितकरणानि सप्त ।

वामाचरितप्रकाशो नाम सप्तदशः परिच्छेदः ।

इति अष्टमः (अष्टादशः) परिच्छेदः ।

(१३२० । क ।) नित्याह्निकतिलकम् . 8 × 1¼ inches. Folia, 78. Lines, 5 on a page. Extent, 1,072 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः परशम्भवे ।

शशधरसदृशसरोजे अल्पकदेवात्तपानके चरणौ ।

शितरजभास्वरविमलौ शम्भोर्न्नित्यं पान्तु जनान् ॥

यस्य प्रसारमण्डलमाब्रह्मस्तम्भभुवनपरान्तगम् । (?)

स श्रीनाथकुलेशः श्रीकुब्जिकाधिदेवो जयति ॥

कुकारः पार्थिवो बीजो अक्षिकोपरिसंस्थितः ।
का काली शिवगा वक्रा सा श्रीकुब्जिका जयति ॥
सृष्टा यया पराविच्च हंसवर्त्तिद्वीपजा ।
सा जनेशी कलौ काली संस्थिता पश्चिमे गृहे ॥
वेदात् परमं शैवं शैवाद्दक्षिणमुत्तमम् ।
दक्षिणात् पश्चिमं श्रेष्ठं अतः परतरं नहि ॥
विज्ञाय श्रीकुब्जिकायाः श्रीकुजेश्वरसहितायाः ।
नृणां वर्गसिद्धेत्वर्थं नित्याह्निकमिहोच्यते ॥
ज्ञानार्णवमगाधोऽयं श्रीशम्भुशासनो महान् ।
तत्पारं परं गच्छन् वीची श्रीकण्ठसंज्ञकः ॥
तच्चरणैर्यथादृष्टं श्रीमत्पश्चिमशासने ।
पारम्पर्य्यक्रमायातं सुगोप्यमनुलिख्यते ॥
स्वगोत्राणां हितार्थाय श्रीमच्छ्रीकण्ठसूनुना ।
मुकुन्देन कियद् गूढं सोपदेशं जये ननु ॥
आधाराद्दिसुसूक्ष्मान्तं परान्तं परनिर्णयम् ।
कथितं येन सुस्पष्टं तं श्रीकण्ठगुरुं नमे ॥

श्रीभैरव उवाच ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि आश्रमाणां स्थितिं प्रिये ।
येनासौ वर्त्तितो योगी भेलकं त्रिविधं लभेत् ॥ इत्यादि ।

End. पश्चिमान्वयसारोऽयं अनुष्ठानतिलकं परम् ।
नित्याह्निकं स्वगोत्राणामोलितयमुदीरितम् ॥ ?
गुरुचरणरेणुना जयेन परमार्थिनाम् ।
संगृहीतं परामृतं श्रीमच्छ्रीकण्ठसूनुना ॥
लिखितयजनशम्भोः सर्व्वमागृह्य दिव्ये
सुखविषयनिधानः सर्गमोक्षैकहेतुः ।
परतरपरमाया सर्व्वकायान्तवीरा
जय जय परयागः सर्व्वयागाधिराजः ॥ (?)

Colophon. इति श्रीमत्पश्चिमशासनीयनित्याह्निकतिलकं समाप्तम् । श्रीमद्विजयकामदेवस्य राज्ये संवत् ३१७ वैशाख पौर्णमास्यां आचार्य्यश्रीहरिहरस्य नित्याह्निकतिलकं निष्पन्नमिति शुभम् । श्रीनाथाय नमः ।

विषयः । इति सोत्तरीययज्ञोपवीतलक्षणम् । पञ्चप्रणवोद्धारः । चतुर्विधन्यासः । कूटावर्णध्यानम् । समयामन्त्रोद्धारः । सन्ध्यावन्दनविधिः । शान्तिवलिः । मन्त्रपीठार्चनम् । शक्तिध्यानम् । पिण्डोद्धारः । महावलिः । इत्यादि ।

(१०७६ । क ।) न्यायरत्नाकरः or नयरत्नाकरः. (एकादशाध्यायमात्रम् ।)
By श्रीचन्द्र. 10×1 inches. Folia, 52. Lines, 6 on a page. Extent, 1,148 çlokas. Character, Maithila. Date, Lakṣmaṇa Era, 264. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो नारायणाय ।

अत्रावान्तरकार्य्यतन्त्रतैवाध्याया इति श्रीकरः । तथाहि कार्य्यार्थमनुष्ठानमतः कार्य्यतन्त्रत्वादेव तत्तन्त्रता नान्यथा । तथाकरणस्य प्रयाजादेदशादेश्चाभेदात् कार्य्यस्याङ्गापूर्व्वस्य तन्त्रत्वं सुज्ञानं । इत्यादि ।

End. तथा वाजपेये क्रतुपशवः प्राजापत्याश्च तत्रा + + + + क्रतुपशूनां तथा + + + + सौम्येन व्यवयात् पूर्व्वस्य कृष्णसारस्य पुरोनुवाक्या + + + वेति शेषं भाष्यादावनुसन्धेयमिति ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीचन्द्रकृतौ न्यायरत्नाकरे एकादशोऽध्यायः सम्पूर्णः ॥ लसं २६४ कल्हौ ग्रामे महामहोपाध्यायश्रीरत्नाकरात्मजेन पठता श्रीहरिकरेण लिखितमिदं पुस्तकम् ।

यथा यथा निरूपय जगत् तथा तथा वृथा ।
मुरारिपादपूजनं परं स्थिरं विभावय ॥
सदक्षरं ब्रह्म यश्चाक्षरः पुमान्
गुणोर्म्मिसृष्टिस्थितिकालसंलयः ।
प्रधानबुद्ध्यादिजगत्प्रपञ्चसूः
स नोऽस्तु विष्णुर्मतिभूतिमुक्तिदः ॥
गरीयोभिर्विद्वत्परिषदि सदोद्गीतमहिमा
महोपाध्यायश्रीमान् गुणरतिरभूद् यस्य जनकः ।

असौ चन्द्रः श्रीमानकृत नयरत्नाकरमिमं
निवन्धं पोशालीकुलकलमकेदारमिहिरः ॥ शुभम् ।

विषयः । मीमांसाशास्त्रम् ।

(३८२ । घ ।) पदसूर्य्यप्रक्रिया. By उत्सवकीर्त्ति. 10×1½ inches. Folia, 40. Lines, 5 on a page. Extent, 606 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ सिद्धिः । ॐ नमः श्रीमहागणपतये ।

वाचा चन्द्रसमुद्भूतो मनःक्षीरार्णवाम्बुगात् ।
व्यापकोऽनेकशक्तीनां षोड़शात्मैव धातुवान् ॥ (?)
सत्तादिर्धातुहेतुस्वरणिच्छिणिच्छे चाव्ययो लिङ्गसंज्ञा
व्याकृच्चित्रोद्भवादिः कृदकृतकथनो यो नवात्माष्टमूर्त्तिः ।
संख्याकालोपसर्गाद्यवयवमगुणाः शास्त्रसर्गे च सर्गो
रुद्रोपेन्द्रप्रजेशः प्रकृतिपरयुतो धातवेऽस्मै प्रणौमि ॥
सर्व्वधर्म्मगुहादीनां मतमादाय भास्वरम् ।
पदसूर्य्यो मयोद्योतो लिख्यते ध्वान्तशान्तये ॥
बालानां तिमिरबुद्धीनां स्वस्मान्ते सन्तामपि च । (?)
समर्थं गुणिनः सर्व्वे सर्व्वशास्त्रार्थवेदिनः ॥ युग्मकम् ।
क्रियाकारकसम्बन्धो विना वाक्येन दुर्घटः ।
विभक्तिद्वययोगेन यत्र बोधमदुर्घटम् ॥
उदेति पदसूऽर्य्योयं स्वान्तध्वान्तस्य नाशकः ।
तमोहीनेन चित्तेन दृश्यते निर्म्मलं पदम् ॥
इह विभक्ती — द्वयी स्यादित्यादि ।
— — — — — — — अम् औ अस् द्वितीया ॥ इत्यादि ।

End. जीर्य्यतेरतृन् । अतृन् भवति । जरन्त इति स्थितिः । स्त्रीपुंनपुंसके ।
जरन् । जरती । जरत् ॥ एवं शत — — समाप्ताविति ।

Colophon. इति श्री — सरङ्ग-उपाध्यायोत्सवकीर्त्तिकृतौ पदसूर्य्यप्रक्रियायां वर्त्तमान-
विभक्तिविरचित नाम प्रथमः ॥ (अतः खण्डिता ।)

विषयः । व्याकरणशास्त्रम् ।

(६८४ । ख ।) पाण्डवविजयनाटकम् . By जयरणमल्लदेव . 10×1 inches. Folia, 44. Lines, 5 on a page. Extent, 660 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो नाट्येश्वराय ।

हस्तैन्यस्ताम्बुजस्योदरजननसुरस्योत्तमाङ्गप्रधानं
शुण्डावद्धालिमालामचलगतितमां राजतां कन्धरेऽस्मिन् ।
यं चात्मीयोत्तमाङ्गं श्रवसि फणिपतेः कं सहस्रं धृतं तद्-
भीमाख्योऽसौ कपाली त्रिजगति विदितः पातु वो नृत्यनाथः ॥ (?)

... ...

ततः प्रविशति-सूत्रधारः । अये समुदेति भगवान् सूर्य्यः ... ...
परिक्रम्य । यदहमादिष्टोऽस्मि निखिलसामन्तचक्रचूडामणि ... ...
चरणकमलेन सकलगान्धर्वविद्यागुणरत्नाकरेण ... ...
श्रीमता जयरणमल्लदेवभूपालेन । य एषः ... ...

नाथल्लदेवीरमणो भुवनप्रसिद्धः
कीर्तिप्रभाधवलिताखिलदिग्विभागः ।
प्रत्यर्थिवीरकुमुदाकरचण्डरोचिः
संराजते विजयमल्लकुमारकोऽयम् ॥

.. ..

सूत्र । प्रिये अस्त्येतत् श्रूयतां । श्रीमता श्रीश्रीजयरणमल्लदेवेन राज्ञा स्वयं निर्म्माय गीतवाद्य — — — — — भिनयनवनाट्यरस — — समस्त नाटकलक्षणालङ्काराणि रचनाचमत्काररमणीयं पाण्डवविजयं नाम नाटकं नाटयितव्यम् । इत्यादि ।

End. प्रविश्य दुर्य्योधनः । अहो वृकोदरस्य प्रगल्भता । पश्य रे पश्य —

एषोऽयं रिपुकाननान्तकमहाकल्पान्तदावानलः
क्रुद्धः सङ्गरसिंहविक्रम — — स्त्रैलोक्यरक्षाक्षमः ।
एषा अस्त्रगदावचालनभुजो दुर्य्योधनोऽसौ वली
त्वां हन्तुं समुपागतोऽयमधुना जागर्षि — — — — ॥

(अतः परं खण्डितम् ।)

विषयः । युधिष्ठिरस्य राजसूययज्ञारम्भात् परतरघटनामवलम्ब्यारब्धोऽयं ग्रन्थः । असमाप्तत्वाद्ङ्कानामनिर्द्देशाच्च कियन्तमवधिं यावदिति प्रकाशनं दुष्करम् । नूनं सभापर्व्वविवृतं विषयमवलम्ब्य कृतोऽयं ग्रन्थ इतिस्वस्य "सभापर्व्वनाटक"मिति नामान्तरञ्च दृष्टं प्रमापयतीत्यलम् ।

(१२६१ । क ।) प्रतिष्ठातन्त्रम्. 8×1 inches. Folia, 37. Lines, 7 on a page. Extent, 777 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, very old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

ईश्वर उवाच ।

+ + + + + + कृत्वा सुनिश्चलं ।

लिङ्गं मूले ततः श्वभ्रमस्त्रेणाच्छाद्य सर्व्वतः ॥

रक्षां कृत्वा ततस्तस्मिन् ज्योतिर्ज्ञानविशारदं ।

ततः सुसंस्पृशेद् विद्वान् दै + + + + + + रात् ॥ इत्यादि ॥

End. निश्वासाख्ये (?) महातन्त्रे बीजभेदे महाभये ।

प्रतिष्ठातन्त्रमाख्यातं समाप्तं शास्त्रमुत्तमम् ॥

Colophon. (नास्ति ।)

विषयः । इति स्थाप्यमाने लिङ्गगुणे दोषपटलम् ।

इति दिक + न्ति पटलम् ।

इति पिण्डिकोस्थापन(?) पटलम् ।

इति देव्यामते प्रतिष्ठातन्त्रे प्रतिष्ठापटलम् ।

इति प्रतिष्ठाकाले कर्म्मपटलं परिसमाप्तम् ।

इति चण्डयागपटलम् ।

इति प्रतिष्ठातन्त्रे गुरुपूजापटलम् ।

इति मुखलिङ्गलक्षणपटलम् ।

इति देव्यामते प्रतिष्ठापद्धतिः ।

इति गह (?) वास्तुपटलम् ।

(१६३३ । ८ ।) प्रपञ्चसारतन्त्रम् . 12 × 1½ inches. Folia, 124. Lines 6 on a page. Extent, 3,100 çlokas. Character, Bengali. Date, Lakṣmaṇa Era, 408. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीमहागणेशाय नमः ।

अकचटतपयाद्यैः सप्तभिर्वर्णवर्गै
र्विरचितमुखबाहापादमध्याख्यहृत्का ।
सकलजगदधीशा शाश्वती विश्वयोनि
र्वितरतु परिशुद्धिं चेतसः शारदा वः ॥
अथाभवन् ब्रह्महरीश्वराभ्यां (ख्याः) पुरा प्रधानात् प्रलयावसाने ।
गुणप्रभिन्ना जगतोऽस्य सृष्टिस्थितित्रयस्पष्टनिविष्टचेष्टाः ॥
सुनिष्पत्तिञ्च कृत्यञ्च ते विचिन्त्य समाविदन् ।
वक्तारमजमव्यक्तमरूपं मायिनं विभुम् ॥
मूर्त्त्याभासेन दुग्धाब्धौ झषशङ्खसमाकुले ।
मरुत्संघट्टनोत्कीर्णलहरीकणशीतले ॥
उद्यदादित्यकिरणप्रशान्तशिशिरोदये ।
पूर्णचन्द्रकरामर्शप्रतिक्षुब्धजलाकरे ॥
अनन्तभोगे विमले फणायुतविराजिते ।
शयितं शार्ङ्गिणं शौरिशर्व्वपद्मभुवस्तदा ॥
तुष्टुवुर्हृष्टमनसो विष्टरश्रवसं विभुम् ।
सूक्तिभिः स्तुतिभिः प्रीतः स्वमूर्त्तिं स व्यदर्शयत् ॥
नीलोत्पलदलप्रख्यां नीलकुञ्चितमूर्द्धजाम् ।
अष्टमीचन्द्र – – – ललाटामायतभ्रुवम् ॥
.. .. ।
.. .. ॥
तां दृष्ट्वा तरलात्मनो विध्यधोक्षजशङ्कराः ।
अतिष्ठन्निति कर्त्तव्यमूढास्तत्राब्रवीद् वचः ॥
स्वामिन् प्रसीद देवेश के वयं केन भाविताः ।
किं मूलाः किं क्रियाः सर्व्वमस्मभ्यं वक्तुमर्हसि ॥

इति पृष्टः परं ज्योतिरुवाच प्रमिताक्षरम् ।
पृथमक्षरसम्भूताः सृष्टिस्थित्यन्तहेतवः ॥ इत्यादि ।

End. इत्थं मूलप्रकृत्यक्षर — — — — — — जातग्रहर्क्ष-
क्षेत्राद्याबद्धभूतेन्द्रियगुणरविचन्द्राग्निसंप्रोतरूपैः ।
मन्त्रैस्तद्दैवताभिर्मुनिभिरपि जपध्यानहोमार्चनाभि-
स्तन्त्रेऽस्मिन् यन्त्रभेदैरपि कमल — — दर्शितोऽयं प्रपञ्चः ॥
यदाश्रयश्चं प्रकृतिप्रभावतो विभिन्नतारां समा + तौजसः । (?)
जगन्ति पुष्यन्ति रवीन्दुवह्नयो नमोऽस्तु तस्मै परिपूर्णतेजसे ॥

Colophon. इति श्रीप्रपञ्चसारे त्रयस्त्रिंशतिः पटलः सम्पूर्णः ।
इति श्रीप्रपञ्चसारः समाप्तः ॥ — — — —
लसं ४०८ कार्त्तिक शुक्ल — — — — — ॥

(१०७७ । ड ।) प्रबोधचन्द्रोदयटीका. By रुचि. 12 × 1 inches. Folia, 113. Lines, 5 on a page. Extent, 1,695 çlokas. Character, Bengali. Date, (?). Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. तत्रादौ तावत् सर्व्वविद्याविदग्धः सकलशास्त्रविशारदः सकलवेद-वेदान्ततत्त्वज्ञः सकलभाषाचतुरः सकलरसविशेषज्ञः संसारसुखविमुखो मुमुक्षुर्महाकारुणिकः कृष्णमिश्रः स्वविज्ञतां प्रकाशयन् सकलविद्या-स्वरूपं निरूपयन् दुःखमयसंसारसागरनिमग्नसकललोकमुज्जीहिर्षन् नाटककौतुकव्याजेन शृङ्गारादिरसोपदर्शनेन रससमुत्पादयन् सकल-लोकान् प्रत्यक्षीकृत्य वेदान्तसिद्धान्तं बोधयितुं शान्तरसप्रधानं प्रबोध-चन्द्रोदयाभिधानं नाटकमारभमाणो नान्दीश्लोकमवतारयति मध्याह्ना-र्केत्यादि । इत्यादि ।

End. अयमेव च जीवन्मुक्तिः कथ्यते सोऽयमानन्दः । आनन्दो वाञ्छितप्राप्ति-रितिदशरूपकोक्तः ॥ कृतिमाह सर्व्वथेति लब्धार्थशंसनरूपत्वात् ।
श्रीचन्द्रसिंहस्य नृपस्य वाक्यैः
प्रबोधचन्द्रोदयनाटकस्य ।
ग्रन्थाननेकाननुपजीव्य यत्ने-
नोट्टीकृतेयं रुचिनात्मबुद्ध्या ॥

नमस्कारासञ्जलिं मौलौ निधायाभ्यर्थये सतः।
मनागालोचनेनायं सफलः क्रियतां श्रमः॥
सन्दृश्यते सज्जनदृष्टिपूतं सर्व्वं भवेल्लोकपरिग्रहाय।
टीका तदेषा मदनुग्रहेण सद्भिर्मनागप्यवलोकनीया॥

विषयः। प्रबोधचन्द्रोदयनामकस्य नाटकस्य व्याख्यानम्।

(१०७८। ख।) भैरवानन्दनाटकम्. By मणिक. 6×1 inches. Folia, 98. Lines, 4 on a page. Extent, 637 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो नाटेश्वराय।

त्रिपुरदनुजं हत्वा नृत्यन्महेश्वरनायके
प्रवरमुनिभिर्देवैर्हृष्यन्मनोभिरभीक्षिते।
नयनगुरुणा (?) नाघ्ने याभून्महोत्सवकारिणी
भवतु सततं सेयं सिद्धिर्ममापि च सद्गती॥

.. ..
.. ..

अलमतिपल्लवितेन। यदहमादिष्टोऽस्मि भगवत्पशुपतिचरणकमल-
... ... निरन्तरेण ... ... रघुवंशचक्रचूडामणिना राजल्ल-
देवीरमणेन श्रीमता श्रीजयस्थितिराजमल्लदेवेन। य एषः
सद्वृण्डक्षितिपालमण्डनमणिः सन्मन्त्रचूडामणिः
सर्व्वज्ञानमणिः स्वधर्म्मसरणिः सूर्य्यान्वयग्रामणीः।
विश्वप्राणमणिर्विशेषविदुषां सम्मानपूजामणिः
श्रीमांच्छ्रीस्थितिराजमल्लनृपतिः सर्व्वार्थिचिन्तामणिः॥
अग्रतोऽवलोक्य। अये विविधगुणिगणालङ्कृतस्येव नेपालेश्वरस्याति-
मनोहरा परिषदियं। .. .. तत् किमिदानीमतिविलम्बयते
गृहिण्या।

प्रविश्य नटी। अज्जउत्त इअम्हि।

सूत्र। प्रिये इदमादिष्टोऽस्मि यदद्याशौ सूनोः कुमारश्रीजयधर्म्ममल्लदेवस्य
.. .. .. विवाहमहोत्सवदर्शनोत्सुकानां .. .. समाजः।

श्रीनाटेश्वरवरलब्धनाट्यवेदविशारदस्य राजवर्द्धनस्य सूनोः श्रीगुरुचरण-मुद्राङ्कितमस्तकस्य मणिकनामधेयस्य कवेः कृतिभैरवानन्दनाटकदर्शना-काङ्क्षा वर्त्तते । तत् त्वया भरतपुत्रकुशीलवैः सह सङ्गीतमनुसृत्य यथावत्प्रयोगेन नाटयितव्यमिति । इत्यादि ।

End. खण्डितम् ।

विषयः । मदनावतीनाम्नीं कामपि सुरसुन्दरीमृषिशापान्मानवीभूतां भूतलागतां सखीद्वितीयां मनोहारिणीमवलोक्य भैरवनामकस्य नायकस्याति-तरामुत्कण्ठा । ततस्तया सह मेलनाद् भैरवस्य महानानन्दस्तित्यस्य संक्षेपतो वृत्तान्तः ।

(२२६ । घ ।) (१६४८ । ज ।) भोजदेवसङ्ग्रहः. 10×1 inches. Folia, 30. Lines, 5 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Newārī. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः सर्व्वज्ञाय ।

सर्व्वज्ञमद्वयमनादिमनन्तमीशं मूर्द्धाभिवन्द्य वचनैर्विविधैर्मुनीनाम् ।
आब्दप्रबोधसुदयज्ञमुदानिदानं (?) दामोदरो व्यरचयद् गुणिनः क्षमध्वम् ॥
करवदरसदृशमखिलं लिखितमिव तौ निषिक्तमिव हृदये ।
सचराचरं त्रिभुवनं यस्य स जीयाद् वराहमिहिरमुनिः ॥
स्वस्याभिधेयविपुलाभिधानबहुसङ्ग्रहैरजातमुदः ।
लघुमलघुवाच्यसङ्ग्रहमवदधतु सुपद्यगद्यमिमम् ॥

श्रीभोजदेवनृपसङ्ग्रहसर्व्वसारं
सारञ्च सङ्ग्रहगणस्य वराहसाम्यात् ।
योगीश्वरादिबुधसाधुमतं गृहीत्वा
ग्रन्थो यथागमकृतो न विकल्पनीयः ॥
वक्ष्यामि भूपमधिकृत्य गुणोपपन्नं
विज्ञातजन्मसमयं प्रविभक्तभाग्यम् ।
अज्ञातसूतिमथवा विदितेऽस्य भाग्यं
सामुद्रयात्रिकनिमित्तशतैः पृथक्तैः ॥ इत्यादि ।

End. शाके सम्वत् १२९७ फाल्गुनशुक्लद्वितीयायां रेवतीनक्षत्रे शुक्रदिने शुभलग्ने लिखितमिदं पुस्तकं राज्ये श्रीश्रीजयार्जुनदेवस्य यथादृष्टं तथालिखितं उदकानलमित्यादि रक्षितव्यं ।

प्रागल्भ्यहीनस्य नरस्य विद्याः
शस्त्रा गता कापुरुषस्य हस्ते ।
अन्धस्य किं हस्तगते स्थितोऽपि
निर्वृतयन्ते त्वमिह प्रदीपः ॥ (?)

(१३६३ । ल ।) मञ्जुश्रीसाधनम्. 10×1 inches. Folia, 6. Lines, 6 on a page. Extent, 126 çlokas. Character, Newārī. Date (?). Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः सर्व्वज्ञाय । विश्वकर्म्मणे नमः ।

जगतां सृष्टिकर्त्तारं स्थितिसंहारकारकम् ।
वरदाभयपीताङ्गीपुस्तकाक्षचतुर्भुजा ॥ (?)
गृहादिसर्व्ववस्तूनां लक्षणानि प्रवक्ष्यते ।
शुभाशुभविधिज्ञेया लोकानां हितकाम्यया ॥ (?)
यथाशोभा तथार्थत्वा लाचेव वर्त्तलक्षणम् ।
शिल्पिकेन तथा कृत्वा गृहादिसर्व्ववस्तु ॥ ? इत्यादि ।

End.

ज्येष्ठाङ्गुली भिक्षुवरद्विजानां
मध्याङ्गुली भूपतिविड्जनानाम् ।
कनीयसी शूद्रजनान्त्यजात्य
कार्य्येषु योज्या गुरुसंपदार्थः ॥ (?)

Colophon. इति मञ्जुश्रीसाधने प्रतिमालक्षणं समाप्तम् ।
इति सम्पूर्णं श्रीमत्-नेपालसंवत्सरे ।
नेपालाब्दगते + + + + + + + ।
+ + + + + + एकादश्यां कुजे दिने ॥
लिखित + + + + महाविहारे निवासितभिक्षुश्रीधर्म्मरक्षितेन स्वार्थं – – – –

विषयः । शिल्पशास्त्रम् ।

(११२४ । ख ।) महादाननिर्णयः. By वाचस्पति. 12 × 1 inches. Folia, 92. Lines, 5 on a page. Extent, 1900 çlokas. Character Maithila. Date, Laksmana Era, 392. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो नारायणाय ।

अभिनवनवनीतप्रीतमाताम्रनेत्रं विकचनलिनलक्ष्मीस्पर्द्धिसान्द्रवक्त्राम् ।
हृदयभवनमध्ये योगिभिर्ध्यातनीलं नवगगनतमालश्यामलं कञ्चिदीडे ॥
आसीन्मैथिलमेदिनीशतमखः प्रत्यर्थिसीमन्तिनी-
नित्योद्गीतभुजप्रतापतपनप्रोत्तप्तसप्तार्णवः ।
चञ्चत्कीर्त्तिकुमुद्वतीपरिमलप्राग्भारिभूमण्डलो
राजा श्रोत्रियवंशभूषणमणिः श्रीमान् भवेशः कृती ॥
अस्यान्ववायममलं विमलीकरिष्यन्
कीर्त्त्या दिशो दश मुहुर्धवलीकरिष्यन् ॥
संग्रामसीमनि भटांस्त्रिदशीकरिष्य-
न्नाविर्बभूव तनयो हरसिंहदेवः ॥
स्वदोर्लीलालेशप्रतिविजितवैरिक्षितिपति-
प्रियाभिर्निस्तन्त्रं कृतचरणसेवाविधिरतः ।
कृतक्रीड़ो नित्यं समिति नरसिंहो नरपति-
र्यशश्चन्द्रोद्योतैरजनि रजनीजानिविजयी ॥
विरोधिवरवर्णिनीनयनवारिकल्लोलिनी-
विलुप्तघनजाङ्गलं जगदनूपमेवाभवत् ।
यदीयसमरोद्यमे विकसति स्फुरद्विक्रमे
ततो गुणमहान्तरादजनि भैरवेन्द्रो नृपः ॥
अयं वाग्विलासानतीतः कवीनां गुणै र्दोःप्रतापानतीतो भटानाम् ।
त्रिलोकीपतिप्रेयसीवासभूमिः पुनीते जगन्मण्डलं भैरवेन्द्रः ॥
विधाय सरसीः शतं नगरपत्तनादीनदात्
विजित्य रिपुभूपतीनदित यस्तुलापूरुषान् ।
स एष नृपभैरवः समरसीम्नि पञ्चाननो
जयत्यविधिदारको जगति राजवृन्दारकः ॥

श्रीवाचस्पतिधीरं सहकारितया समासाद्य ।
श्रीभैरवेन्द्रनृपतिः स्वयं महादाननिर्णयं तनुते ॥
अथ महादानानि । इत्यादि ।

End. अत्र षोड़षमहादानानामनेकाधिकारिकत्वादेकप्रवृत्त्यनुपपत्तेनैकप्रयोग-साध्यत्वमतोऽपुनरावृत्तेर्मिलितमहादानषोड़शसाध्यत्वाभावेनास्य तारक-मात्रत्वमिति द्रष्टव्यम् ।
श्रीरूपनारायणभूमिपालकृतो महादानविनिर्णयोऽयम् ।
यशःप्रसूनाञ्चितदिक्पतीनामाकल्पमाकल्पयतु भूपतीनाम् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायमिश्रवाचस्पतिविरचितो महादाननिर्णयः समाप्तः ॥ लसं ३९२ वैशाख वदि १२ चन्द्रे दिने समाप्त ।

(१३२० । द ।) महालक्ष्मीमतभट्टारकः. 9 × 1½ inches. Folia, 78. Lines, 6 on a page. Extent, 1,504 çlokas. Character Newārī. Date, Newār Era, 380. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. — — — — विश्वयोनिर्जनुष्टतलयकृत् शश्वदङ्घ्रिप्रभात्मा
यः स्वामी पञ्चपञ्चाश्रमचतुरिषुवत्प्रातिभानां द्विविद्यः ।
दृग्दृश्यं तं सपादं त्रिदशगुरुतनुं — — — — —
सत्यत्वं नौमि शम्भुं जगदवनिसुधाप्राप्तिहेतोः सुगम्यम् ॥ ?
श्रीमद्धिमवतः पृष्ठे शतषष्ठवविस्तृते ।
योजनानां निशानाथशिलातलशिखाश्रये ॥
— — — — — — चन्द्रसूर्य्यधनञ्जयाश्रिते ।
चतुष्पदार्थसंकूटे षष्टेन्द्रियार्थमन्दिरे ॥
.. ..
.. ..
.. ..

श्रीदेव्युवाच ।

श्रुता मयागमाः शम्भो शास्त्रं नानार्थदं श्रुतम् ।
विद्याविद्यागतं किन्तु — — — — हि तत् ॥

यच्चाधुना सुसंक्षेपं — — — — — — प्रश्नम् ।
समागमाभिधं ब्रूहि पञ्चसाध्यपदं नृणाम् ॥ इत्यादि ।

End. अष्टादशशतैरेष दिव्यागमप्रचोदितः ।
संहितां शम्भुसंप्रोक्तां महालक्ष्मीमतेश्वरः ॥ (?)

Colophon. इति चतुर्विंशतिसहस्रे श्रीमहामन्त्रसारे श्रीमहालक्ष्मीमतभट्टारके कतिपयसाधनकथनो नाम दशम आनन्दः । समाप्तः श्रीमहालक्ष्मीमन्त्रभट्टारक इति ।

अशीत्यधिकसंयाते संवत्सरशतत्रये ।
मासि चैत्रेऽसिते पक्षे पञ्चम्यां भृगुवासरे ॥
महामतार्चिःपीयूषं श्रीमल्लक्ष्मीमतं हितम् ।
धीमतः संख्यपालस्य पुण्यज्ञानविवृद्धये ॥
कायस्थोदयहसण हर्षेण लिखितं द्रुतम् ।
भ्रान्तिसंक्षेपदोषोऽस्मिन् शोधनीयो हि धीधनैः ॥
यदक्षरपरिभ्रष्टमात्राहीनञ्च यद्भवेत् ।
क्षन्तुमर्हसि तत्पापं लिखितं मन्दबुद्धिना ॥
महाराजाधिराजपरमेश्वरपरममाहेश्वरपरमभट्टारकश्रीमज्जयभीमदेवराजे ।
इति मङ्गलमहाश्रीः ॥

विषयः । इति पुद्गलाद्यात्मविचारो नाम । १ आनन्दः ।
इति चतुर्विंशतिसहस्रे श्रीमहामतसारे श्रीमहालक्ष्मीमतभट्टारके शरीरविचारो नाम । २ ।
इति इन्द्रियार्थविचारो नाम । ३ ।
इति देवादिपञ्चविचारो नाम । ४ ।
इति अर्चाविचारो नाम । ५ ।
इति पृषदाज्यनिरूपणो नाम । ६ ।
इति षोढाप्रभावकथनो नाम । ७ ।
इति सौपर्न्यासकथनो नाम । ८ ।
इति न्यासनिरूपणो नाम । ९ ।
इति कतिपयसाधनकथनो नाम । १० ।

(२८५ । ख ।) मृत्युजिदमृतेशविधानं or ०अमृतेशतन्त्रम् . 10 × 1 inches. Folia, 89. Lines, 5 on a page. Extent, 1,335 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 320. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवादिभ्यो गुरुभ्यः ।

यस्त्रिधा त्रिश्ववस्थासु रूपमास्थाय शक्तिमान् ।
उद्भवस्थितिसंहारकृत्त्वं विश्वस्य शक्तितः ॥
विदधाति नमस्तस्मै शुद्धामृतमयात्मने ।
शिवाय ब्रह्मविष्ण्वेशपराय परमात्मने ॥
कैलासशिखरासीनं देवदेवं महेश्वरम् ।
क्रीड़न्तञ्च गणैः सार्द्धं पार्व्वत्या सहितं हरम् ॥
दृष्ट्वा प्रमुदितं देवं प्राणिनां हितकाम्यया ।
उत्सङ्गादवतीर्य्याशु पादौ जग्राह पार्व्वती ॥
पप्रच्छ परया भक्त्या सन्तोष्य परमेश्वरम् ॥

श्रीदेव्युवाच ।

भगवन् देवदेवेश लोकनाथ जगत्पते ।
यत् त्वया महदाश्चर्य्यं कृतं विस्मयकारकम् ॥
सर्व्वस्य जगतो देव किं नु मे परमेश्वर ।
दुर्विज्ञेयं दुराराध्यं रहस्यं न प्रकाशितम् ॥
कार्त्तिकेयस्य न मया (यि) न सुरेषु गणेषु च ।
योगेश्वरीणां मातृणां ऋषीणां योगिनां नहि ॥
तदद्य मे जगन्नाथ सुप्रसन्नो यदि प्रभो ।
प्रार्थयामि प्रपन्नाहं निःशेषं वक्तुमर्हसि ॥ इत्यादि ।

End. अमृतेशस्य देवस्य मृत्युजिद्भैरवस्य तु ।
परापरविभेदं च यो विन्दत्यस्य सर्व्वशः ॥
सोऽचिरादमृतं — — — — — न्नात्र संशयः ।
.. ..
.. ..
न देयं पापशीलानां क्रोधिनां कामिनां तथा ॥

.. ..

ददाति यदि मोहेन स्नेहेन धनलिप्सया ।

गच्छति नरकं घोरमित्याज्ञा पारमेश्वरी ॥

– – – – अस्यपालनात् सिद्धिमाप्नुयात् ।

पालनाच्च भवेद्देवि मृत्युजित् परमेश्वरः ॥

Colophon. इति मृत्युजिदमृतीशविधाने मन्त्रमाहात्म्य – – – – – – पटलः ।

समाप्तमिदं मृत्युजिदमृतीशविधानं सम्पूर्णमिति शुभम् । संवत् ३२० ।

विषयः ।

इ० तन्त्रावताराधिकारः । १ ।

इ० मन्त्रोद्धारविधिः । २ ।

इ० यजनाधिकारः । ३ ।

इ० दीक्षाधिकारः । ४ ।

इ० अभिषेकसाधनाधिकारः । ५ ।

इ० स्थूलाधिकारः । ६ ।

इ० सूक्ष्म + नाधिकारः । ७ ।

इ० कालवञ्चनः । ८ ।

इ० सदाशिवाधिकारः । ९ ।

इ० दक्षिणचक्राधिकारः । १० ।

इ० उत्तरतन्त्राधिकारः । ११ ।

इ० कुलाम्नायाधिकारः । १२ ।

इ० सर्व्वविद्याधिकारः । १३ ।

इ० सर्व्वाधिकारः । १४ ।

इ० १५ ।

इ० व्याप्त्यधिकारः । १६ ।

इ० पश्वाधिकारः । १७ ।

इ० वश्याकर्षणाधिकारः । १८ ।

इ० १९ ।

इ० राजरक्षाधिकारः । २० ।

इ० छिद्रपाताद्यधिकारः । २१ ।

इ० जीवाकर्ष + अधिकारः । २२ ।

इ० मन्त्रविचारवर्णनः । २३ ।

इ० मन्त्रमाहात्म्य – – २४ ।

(१०७६ । ग ।) रघुवंशटीका. (शोभनाभिधा) By श्रीगर्भ. 10 × 11 inches. Folia, 94. Lines, 5 on a page. Extent, 1,410 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

वागर्थाविव्यादि । वाक् च अर्थश्च वागर्थौ । अजाद्यदन्तमिति अर्थ-शब्दस्यैव पूर्व्वनिपाते प्राप्ते धर्म्मादिषूभयमिति वचनादुभयं भवति ॥ इत्यादि ।

End. वाच्यलिङ्गं मतं तुर्य्यं मन्दयोरपि सुन्दरमिति + + + । ८२ ।

Colophon. इति वैद्यकश्रीगर्भकृतायां शोभनाभिधानायां प्रथमः सर्गः ॥

इति रघुवंशटीकायां शोभनाभिधानायां षष्ठः सर्गः समाप्तः ।

(१६३२ । क ।) रत्नकरण्डिका. By द्रोण. 10 × 1½ inches. Folia, 200. Lines, 5 on a page. Extent, 2,500 çlokas. Character. Nāgara. Date, Saṃvat, 1189. Appearance, very old. Verse. Correct.

Beginning. + + + + +

प्रणम्य शिरसा विष्णुं सारदा + + + + + ।

लिखति वाजसनेय + + + + + क्रियाविधानं वक्ष्यामः ॥ इत्यादि ।

End. कृत्तसंयोगात् पादयो – – कारणं ।

एकादश्युपवासेषु – – – – ॥

– – – – द्रोणेनाकारि यत्नतः ॥

Colophon. इति द्रोणविरचितो रत्नकरण्डिकानामस्मृतिसमुच्चयः समाप्तः ॥

ॐ स्वस्ति—संवत्—११८९ वैशाख शुदि – – – –

विषयः । धर्म्मशास्त्रम् । (जीर्णत्वात् कीटदष्टपत्रावलीत्वाच्च नास्य सम्यक् विवरणं ग्रहीतुमलम् ।)

(१०७६ । ख ।) रूपसाधनम् . By सुभूतिचन्द्र. 10×1½ inches. Folia, 96. Lines, 6 on a page. Extent, 2,160 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो वागीश्वराय ।

नत्वा शिवं विधुविरिञ्चिकरीन्द्रवक्त्रं
वागीश्वरीं गुरुपदं जनकं कविञ्च ।
चेतः शिशोर्जडरुजान्तकजायु दिव्यं
श्रीरूपसाधनवरं विमलं प्रवक्ष्ये ॥

मैनाक इत्यादि । पातु रक्षतु कौऽसौ मुनिः सर्व्वाकारेण सर्व्वपदार्थानां यथावद्बोधनात्मनां मुनिः । अथवा अकथ्यकथने मौनयोगान्मुनिर्भगवान् सम्यक्सम्बुद्धः ॥ कथम्भूतः । शाक्यः शाकेषु भवः शाक्यः । अथवा शाक्यस्यापत्यं पौत्रादिकं शाक्यः । इत्यादि ।

End. उक्तार्थेत्यादि । उन् लोपः । अकारेण सन्धिः । मनस् शब्दरूपसाधनं । ६२ ॥ इकारन्तकारान्तान्यप्रसिद्धानि ॥

Colophon. इति सुभूतिचन्द्रमहाकवेर्विरचिते सुप्प्रकरणे नपुंसककाण्डानि द्वितीयानि परिच्छेदानि समाप्तानि ॥ (?)

विषयः । सुवन्तरत्नाकरनामकस्य व्याकरणशास्त्रस्य व्याख्यानम् ।

(१३७६ । क ।) शिवधर्म्मः (शान्त्यध्यायमात्रम्). 10×1 inches. Folia, 20. Lines, 5 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 522. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

नन्दिकेश्वर उवाच ।

अतः परमिदं गुह्यं रुद्रोद्गीतमहोदयम् ।
महाविघ्नप्रशमनं महाशान्तिकरं शुभम् ॥
अकालमृत्युशमनं सर्व्वव्याधिनिवारणम् ।
परचक्रप्रमथनं सदाविजयवर्द्धनम् ॥
सर्व्वदेव — — — समभीष्टफलप्रदम् ।
सर्व्वशान्त्यधिका — — — शाश्वतम् ॥ इत्यादि ।

End. शान्त्यध्यायमिदं पुण्यं न देयं यस्य कस्यचित्।
शिवभक्ताय दातव्यं शिवेन कथितं पुरा ॥

Colophon. इति शिवधर्म्मशास्त्रे नन्दिकेश्वरप्रोक्तशान्त्यध्यायः समाप्तः। संवत् ५२२ भाद्रपदशुक्लद्वितीयायां।

विषयः। दुष्टग्रहादीनां शान्तिविधायकविविधदेवतास्तवसङ्ग्रहः।

(१३२० । ग।) श्रीदत्तपद्धतिः. 10×1 inches. Folia, 132. Lines, 5 on a page. Extent, 2,640 çlokas. Character, Maithila. Date, Lakṣmaṇa Era, 299. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ तस्मै नमस्ते शशिमध्यगाय।
सम्यक् तातनगेश्वराद्द बहुगुणाद्द वैशेषिकान्वित्तिकी-
वेदव्याकरणान्यधीत्य निखिलं काव्यादिकं ज्योतिषम्।
दातुः संसदि सम्मतो नरपतेः श्रीदेवसिंहस्य स
श्रीदत्तो वितनोति पद्धतिमिमामेकाग्निदानोचिताम् ॥
तत्र परम्परागतपरप्रदत्तक्रयजयकुसीदकृषिसेवावाणिज्यादिन्यायार्ज्जित-धनस्य निषिद्धेतरे काले देशे च वंशविद्यावृत्तिविशुद्धसत्पात्रे श्रद्धया प्रतिपादनमिहामुत्र च श्रेयसे भवति। इत्यादि।

End. तुलापुरुषमहादाने यजमानतुलैवैका संख्या सुवर्णस्य हिरण्यगर्भेऽपि चाष्ट-चत्वारिंशदङ्गुलविस्तारदासप्तत्यङ्गुलोच्छ्रायगृहनिर्वाहिका परं सुवर्ण-स्यैका संख्येति + + + + मत्र न लिखितं। + + स्मरणपद्धतौ सुप्रपञ्चितमेवास्माभि + + + + +।
पुराणपौराणिकवादवेदनिबन्धबद्धस्मृतिशास्त्रदृष्ट्या।
प्रकाशितं + + + + + मिष्टमदो बुधा बुद्धिपथं नयध्वम् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायमिश्रश्रीनगेश्वरात्मजावसथिक + + + + + ध्यायश्रीश्रीदत्तपद्धतावेकाग्निविधिमहादानविधानं पूर्णं। समाप्तोऽयं ग्रन्थः। शुभमस्तु। लसं २९९ पौष शुदि ९ चन्द्रे महोपाध्यायश्रीनर — — — — महानुभावानामनुज्ञामवाप्य खण्डरायां ब्राह्मणसाद्य श्रीधनेश्वरेण लिखितेयं पुस्तीति।

विषयः। धर्म्मशास्त्रम्।

(११९४ । क ।) सिद्धसारसंहिता. By रविगुप्त. 8 × 1½ inches. Folia, 97. Lines, 5 on a page. Extent, 1,212 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, very old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः सर्व्वज्ञाय ।

सर्व्वं प्रणम्य सर्व्वज्ञं दुर्गगुप्तस्य सूनुना ।
संहिता सिद्धसारेयं रविगुप्तेन वच्यते ।
आयुर्व्वेदोदधि + + मशक्ता येऽल्पमेधसः ।
तेषामियं प्रताराय विहिता तन्त्वणा दृढ़ा ॥
ब्रह्मा प्रोवाच यं स्वर्गे वेदमायुर्निबन्धनम् ।
शिष्येभ्यः कथयामास काशिराजाय तं क्रमात् ॥
तस्यानुगानिशालाक्यं कायभूतचिकित्सितं ।
शल्यौ गदवयोवाले रचा + + विवर्द्धनं । (?)
पुरुषा व्याध्यधिष्ठानं महाभूतगुणात्मकं ।
शारीरमानसाः सन्तु सहजा व्याधयो मताः ॥
शारीरा + कुष्ठाद्याः क्रोधाद्या मानसाः स्मृताः ॥ इत्यादि ।

End. बुद्धिमेधा स्मृतिकरं सन्नस्याग्नेश्च दीपनं । (?) इति श्रुतिः ।
(अतः परं खण्डिता ।)

विषयः । चिकित्साशास्त्रम् ।

(१२६३ । ठ ।) सिद्धान्तसारपद्धतिः. By भोजदेव. 10 × 1½ inches. Folia, 71. Lines, 6 on a page. Extent, 1,384 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 187. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

यस्मात्सद्य निवर्त्तन्ते विकल्पाः सुखदुःखयोः ।
– – – – – – – ॥
– – – – – विधिं तथा ।
पवित्रारोहणश्चैव प्रतिष्ठाश्च – – – ॥ इत्यादि ।

End. सैषा क्रमेण नित्यादिकर्म्मकारणपद्धतिः ।
भवाब्धिमुक्तितीर्षूणां – – नौरिव निर्म्मिता ॥

यद् विप्रकीर्ण — — — — — स्फुटार्थं
नित्यादिकर्म्म — — — — — — ।
तत् संगतञ्च लघुवाप्यपरिस्फुटञ्च
श्रीभोजदेवजगतीपतिनाभ्यधायि ॥

Colophon. इति महाराजाधिराजश्रीभोजदेवविरचितायां सिद्धान्तसारपद्धतौ जीर्णोद्धारविधिः समाप्तः । संवत् १८७ कार्त्तिकशुक्लदिवातृतीयायां भौमदिने लिखितमिति । शुभमस्तु ।

विषयः । इति सूर्य्यपूजाविधिः ।
इति महाराजाधिराजश्रीभोजदेवविरचितायां सिद्धान्तपद्धतौ नित्यकर्म्मविधिः समाप्तः ।
इति मुद्रालक्षणं समाप्तम् ।
इति प्रायश्चित्तविधिः ।
इति दीक्षाविधिः ।
इति साधकाभिषेकः ।
इति आचार्य्याभिषेकविधिः ।
इति पादप्रतिष्ठाविधिः ।
इति लिङ्गप्रतिष्ठाविधिः ।
इति द्वारप्रतिष्ठाविधिः ।
इति हृत्प्रतिष्ठाविधिः ।
इति ध्वजप्रतिष्ठाविधिः ।
इति जीर्णोद्धारविधिः ।

(७०२ । घ ।) सुगतिसोपानम् . By गणेश्वर . 10×1½ inches. Folia, 90. Lines, 5 on a page. Extent, 1,800 çlokas. Character, Maithila. Date, Lakṣmaṇa Era, 224. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो नारायणाय ।

वेदस्मृतिपुराणादि दृष्ट्वा लोकहितैषिणा ।
कृतं सुगतिसोपानं श्रीगणेश्वरमन्त्रिणा ॥

गङ्गास्मरणं नरकागम + + + ति कीर्त्तनं सर्व्वपापविमुक्तिपूर्व्वक-रुद्रलोकगमनफलं जन्मत्रयार्ज्जितपापक्षयफलं वा ॥ इत्यादि ।

End. वैश्वदेववल्यनन्तरञ्च सप्त प्रभृ + + + + + + + + + + + ज्ञातिभिः सह स्वयं भुञ्जीत ॥

Colophon. इति सप्रक्रियामहासान्धिविग्रहिकठक्कुरदेवादित्यमहामत्त + + + + + + + महाराजाधिराजश्रीगणेश्वरकृतं सुगतिसोपान-पुस्तकमिदं समाप्तं । शुभमस्तु लिखितमिदं + + + + + + नेपालराज्यावस्थितश्रीललितपत्तने ठक्कुरश्रीमतिशर्म्मणा लिखितं । लसं २२४ आश्विन वदि + + + + + ।

यत्कर्म्म कुर्व्वतो नाम जुगुप्सा मैति पुत्रक ।
तत्कर्त्तव्यमशङ्केन यन्न गोप्यं महाजनैः ॥

विषयः । धर्म्मशास्त्रम् ।

(११६५ । क ।) सूर्य्यसिद्धान्तभाष्यम् . By चण्डेश्वर . 10×1½ inches. Folia, 224 (leaves 1 to 10 missing). Lines, 5 on a page. Extent, 3,920 çlokas. Character, Maithila. Date, Laksmana Era, 392. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. (१म पत्रात् १० म पत्राणि न सन्ति अतो विंशपत्रे प्रारब्धस्य द्वितीयाध्यायस्य प्रारम्भवाक्यं लिखितम् ।)

अदृश्यरूपाः कालस्य मूर्त्तयो भगणाश्रिताः ।
शीघ्रमन्दोच्चपाताख्या ग्रहाणां गतिहेतवः ॥

रवीन्दोः समं मन्दोच्चाख्यौ न्यूनाधिकारिणौ । भौमादीनामपि मन्दोच्चाख्याः प्राग्गतयः न्यूनाधिकारिण्यः । इत्यादि ।

End. एतत्ते सर्व्वमाख्यातं रहस्यं परमाद्भुतम् ।
ब्रह्म तत्परमं पुण्यं सर्व्वपापप्रणाशनम् ॥
दिव्यं चक्षुर्ग्रहर्क्षाणां चरितं ज्ञानमुत्तमम् ।
विज्ञायार्कादिलोके – – – प्राप्नोति शाश्वतम् ॥
इत्युक्त्वा मयमामन्त्र सम्यक् तेनाभिपूजितः ।
दिवमाचक्रमेऽर्कांश प्रविशद्दन्तमण्डलम् ॥ ?

मयोऽथ दिव्यं तज्ज्ञानं ज्ञात्वा साक्षाद् विवस्वतः ।

कृतकृत्यमिवात्मानं मेने निर्धूतकल्मषः ।

ज्ञात्वा तमृषयश्चाथ सूर्य्याल्लब्धवरं मयम् ।

परिवव्रुरुपेत्य – – – पप्रच्छुरादरात् ॥

स तेभ्यः प्रददौ प्रीतो ग्रहाणां चरितं महत् ।

अत्यद्भुततमं लोके रहस्यं ब्रह्मसम्मतम् ॥

इति स्पष्टार्थः श्लोकः ।

Colophon. इति मैथिलवाजपेयसोमयाजिश्रीचण्डेश्वराचार्य्यविरचिते सूर्य्य-सिद्धान्तभाष्ये पञ्चदशोऽध्यायः । लसं ३९२ फाल्गुन शुदि ७ चन्द्रे रत्न-पुरनगरे श्रीका + शर्म्मणा लिखितेषा पुस्तीति । ॐ नमो भवाय । ॐ गणेशाय ।

विषयः । इति मैथिलवाजपेयसोमयाजिश्रीचण्डेश्वराचार्य्यविरचिते सूर्य्यसिद्धान्त-भाष्ये मध्यगतिः । प्रथमोध्यायः ।

इ० स्फुटगतिः । २ ।

इ० उपकरणाध्यायः । ३ ।

इ० चन्द्रग्रहणाध्यायः । ४ ।

इ० सूर्य्यग्रहणाध्यायः । ५ ।

इ० छेद्यकाध्यायः । ६ ।

इ० ग्रहदन्द्वाध्यायः । ७ ।

इ० ताराविक्षेपाध्यायः । ८ ।

इ० ग्रहनक्षत्राणामुदयास्तमयाध्यायः । ९ ।

इ० पौर्णमासाशृङ्गोन्नतिः (?) १० ।

इ० व्यतीपातवैधृताध्यायः । ११ ।

इ० गोलाध्यायः । १२ ।

(१६०८ । क ।) हरिचरितकाव्यम्. By चतुर्भुज. 14×1 inches. Folia, 87. Lines, 5 on a page. Extent, 1,250 çlokas. Character, Maithila. Date, (?). Saka 144+. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

सुरसमूहसमीहितसिद्धये धरणिधारणगोद्विजवृद्धये ।
यदुकुलेऽवततार य एष नः सततमस्तु मुदे मधुसूदनः ॥
सुचिरमेदुरमिन्दु -- — — — लोभनलोचनम् ।
मुररिपुं तड़िदुज्ज्वलवाससं भजत रासरसोत्सवलालसम् ॥
नवरसोल्लसितेऽम्ब सरस्वति त्वमिह मामव काव्यसरस्वति ।
— — — — — — — — — — ॥
विदितधरणिहृदयः स दयालुं योगशयन — — — सुचिरशयालुम् ।
हरिमवबोध्य कृतस्तवराजः कनकगिरिं सहते न — — — ॥
इत्यादि ।

End. इत्येवं निजविक्रमेण च मिथोभेदेन च क्वापि यो
भूमेर्भारभरं जहार परमानन्दस्वरूपो हरिः ।
तन्मूर्त्तिं परिभावयन्नविरतं लीलाश्च तस्य — — —
मुक्तिं क्षिप्रमवाप्नुयां स भगवान् संसारसिन्धौ तरिः ॥

Colophon. इति हरिचरिताख्ये नव्यसत्काव्यमुख्ये
प्रसरदमृतधारे वर्णितेशावतारे ।
कृतकलुषनिरासे तुष्टबालाविलासे
अधिकदशविसर्गः प्राप एषोऽत्र सर्गः ॥
ग्रामोत्तमोऽस्त्यमलमञ्जुगुणैकपुञ्जः
श्रीमान् करञ्ज इति वन्द्यतमो वरेन्द्रग्राम् ।
यत्र श्रुतिस्मृतिपुराणपदप्रवीणाः
सच्छास्त्रकाव्यनिपुणाः स्म वसन्ति विप्राः ॥
कीर्णः प्रजापतिगुणैः परिपूर्णकामः
श्रीस्वर्णरेख इति विप्रवरोऽवतीर्णः ।
तं ग्राममग्रगणनीयगुणं समग्रं
जग्राह शासनवरं नृपधर्म्मपालात् ॥

तदन्वयक्षीरसमुद्रचन्द्रो बभूव भुन्दूरिति भूसुरेन्द्रः ।
आर्यैर्यं आचार्य्यवरोऽभिषिक्तः — — सुराणां गुरुणापि — — ॥
अथोपरः काश्यपगोत्रभास्करस्तत्पुत्र आचार्य्यवरो दिवाकरः ।
— — — — — — — — — ॥
नित्यानन्दः कवीन्द्रोऽभवदतिविभवः कंसविध्वंसिनोऽस्य-
स्तद्वंशस्यावतंसो भृशमकृशयशो भारते यो बभार ।
— — — — — — — —
— — — — — — — — ॥
नानामुनीनां वचनानि सम्यग्-
विचार्य्य तत्त्वार्थमथाधिगम्य ।
सदा सदाचारपरायणो य-
श्चक्रे प्रमोदात् स्मृतिकौमुदीश्च ॥
काश्यामुपास्य भगवद्भवपादपद्म-
मत्यादरेण सुचिरेण गृहानुपेत्य ।
जज्ञे सुतं स निजवंशवतंसमीश-
मीशस्य विश्वविदितं शिवदाससंज्ञम् ॥
— — — — — —
— — — — — — ।
प्राज्ञो महा — — — —
स्वदारतुष्टोऽजनयत् तनूजान् ॥
सश्रीकनारायणमिश्र आद्यो
मन्त्री महान् माधवपाठकोऽथ ।
प्रौढप्रभावोऽनु च भानुशर्म्मा
श्रीमान् कनीयांस्तु चतुर्भुजोऽभूत् ॥
यस्य — — — जिह्वायां स्वर्णेन मधुना समम् ।
विलिख्य त्रैपुरं मन्त्रं पित्रेदं मह्यमैच्छत ॥
व्याकारेऽप्रतिमः स्मृतावनुपमः साहित्यविद्योत्तमः
षट्तर्कागमसत्तमः कविसभासम्भावना — — — ।

श्रीकृष्णार्पितचेत – सुरवचोवैचित्र्यसद्मानन:
श्रीमानेष चतुर्भुजो विजयतां – – – पञ्चानन: ॥
भागीरथीपरिसरे परमा – – –
श्रीरामकेलिनगरे बहुशिष्टजुष्टे ।
सौवर्गवर्गवसताविव जन्मभू – –
श्रीमानसौ पितृकृते वसति स्म धीमान् ।
व्याकारसारमधिगम्य स सम्यगादौ
ज्येष्ठात् – – – सुविशुद्धबुद्धेः ।
शास्त्रं परं पितु – – – विचिन्त्य काव्यं
धीरोऽकरद्दमुदारतरं प्रबन्धम् ॥
शरविधुमनुभिः शकस्य वर्षे परिगणितेऽथ नभस्य शुक्लपक्षे ।
प्रतिपदि शशिवासरे सुपूर्णं हरिचरिताह्वयनव्यकाव्यमेतत् ॥
यावद् वेदो विलसतितरामृग्यजुःसामभेदो
रम्यं रामायण – – – प्रमाणं पुराणम् ।
– – – – – – – – – –
– – – कविकुलमुदे कल्पतां काव्यमेतत् ॥
भट्टाचार्य्यचतुर्भुजेन रचिते ग्रन्थेऽत्र पौरन्दरे
श्रीगोविन्दपदारविन्दयुगली (?) सौरभ्यविभ्राजिते ।
– – – युगाम्बुराशिशशभृत्संख्य – – – –
श्रीमान् भानुकरोऽकरोल्लिपिमिमामानन्दसन्दोहदाम् ॥

विषयः । क्षीरोदधिशयानस्य भगवतो नारायणस्य ब्रह्मादिदेवानामभ्यर्थनया पृथिव्या भारमपनेतुं देवकीगर्भे जन्मग्रहणाङ्गीकरणं ततः श्रीकृष्णरूपेणाव-तीर्णेन तेन या या लीलाः कृतास्तासामेकैकशो वर्णनम् ।

DESCRIPTION OF THREE MANUSCRIPTS IN GUPTA CHARACTER IN THE DARBAR LIBRARY.

(२७७ ।) निश्वासतत्वसंहिता. Folia, 114. Lines, 6 on a page. Extent, 4,500 çlokas. Date (?). Appearance, old. Verse. Correct. Complete.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

ऋचीक उवाच ।

गतोऽहं पूर्व्वमाशायां पुष्पाणि समिधन्तथा ।
अपूर्व्वं दृष्टमाश्चर्य्यं तद् दृष्ट्वा कौतुकान्वितः ॥
अष्टाशीतिसहस्राणि ऋषीणामूर्द्धरेतसाम् ।
\+ + + + + + + + ॥
\+ + + + कथय मम पृच्छतः ।
त्वं वेत्ता सर्व्वशास्त्राणां वेदानाञ्च विशेषतः ।
तेन पृच्छामि भगवन् येन वेत्सि मतङ्ग त्वम् ॥

मतङ्ग उवाच ।

शृणु वत्स समासेन प्रवक्ष्यामि तवाखिलम् ।
नैमिषे वसमानैस्तु श्रुतं + + + ॥
तत्रैव दीक्षितो ब्रह्मा केशवश्च ऋचीकक ।
कौतूहलान्विताः सर्व्वे विस्मयं परमं गताः ॥
परस्परं वदन्त्येव सर्व्वशास्त्रविशारदाः ।
कथं दीक्षां प्रपद्येत मुक्त्वा वेदोक्तमागमम् ।
न हि वेदात् परश्चान्यद् योगी + + ॥
सांख्ययोगस्य वेत्तासौ कथं विष्णुश्च दीक्षितः ।
\+ + + + + + + + ॥

निश्वासमुखमूलसूत्रदेव्युवाच ।

आचक्ष्व देवदेवेश दीक्षा निर्व्वाणगामिनी ।
शिवतत्वं परञ्चैव यं विदित्वामृतो भवेत् ॥ इत्यादि ।

Colophons. ६ पत्रे,—इति निश्वासमुखतत्वसंहितायां लौकिकधर्म्मे प्रथमः पटलः । श्लोकशतं सप्ताशीत्यधिकम् ।

९ „ इति निश्वासमुखतत्वसंहितायां लौकिके द्वितीयः पटलः । श्लो १२२ ।

१५ „ इति भिश्वासमुखतत्वसंहितायां लौकिके तृतीयः पटलः । श्लोक १९७ ।

१८ „ इति निश्वासमुखतत्वसंहितायां चतुर्थः पटलः । श्लोकशतं सप्तविंशोत्तरं । चतुःस्रोताः लौ ६४३ ।

१९ „ इति निश्वासतत्वसंहितायां मूलसूत्रे प्रथमः पटलः । श्लो २३ ।

१९ „ इति ० द्वितीयः पटलः । १३ ।

२० „ इति मूलसूत्रे तृतीयः पटलः । श्लोक १७ ।

२० „ इति मूलसूत्रे चतुर्थः पटलः । श्लोक १८ ।

२१ „ इति मूलसूत्रे पञ्चमः पटलः । श्लोक २५ ।

२२ „ इति मूलसूत्रे षष्ठः पटलः । श्लो (२) ५ ।

२२ „ इति मूलसूत्रे सप्तमः पटलः । श्लो २० ।

२३ „ इति मूलसूत्रे अष्टमः पटलः । श्लो २० ।

२४ „ इति निश्वासतत्वसंहितायामुत्तरसूत्रे प्रथमः पटलः । श्लो ४१ ।

२५ „ उत्तरसूत्रे द्वितीयः पटलः । श्लोक ४१ ।

२६ „ उत्तरसूत्रे तृतीयः पटलः । श्लो २४ ।

२७ „ उत्तरसूत्रे चतुर्थः पटलः ।

२९ „ उत्तरसूत्रे पञ्चमः पटलः । श्लो ५२ ।
सूत्रोत्तरश्लोक २०८ समाप्तश्च ।

३२ पत्रे,—इति निश्वासतत्वसंहितायां नयसूत्रे यावप्रकरणं प्रथमः पटलः। श्लो १३०।

३५ ,, नयसूत्रे प्रकृतिविचारे द्वितीयः पटलः। १०२।

३७ ,, इति निश्वासतत्वसंहितायां नयसूत्रे रूपविचारस्तृतीय ष्पटलः। श्लो ७७।

४१ ,, इति निश्वासतत्वसंहितायां नयसूत्रे परमामृतसद्भाव-विचारः चतुर्थः पटलः। श्लो ४६६।

श्रौतसूत्रत्रय समाप्तः।

४५ ,, इति निश्वासतत्वसंहितायां गुह्यसूत्रे प्रथमः पटलः। श्लोक।

४८ ,, इति गुह्यसूत्रे द्वितीयः पटलः। श्लो १३०।

५१ ,, इति गुह्यसूत्रे सर्व्वसिद्धिसन्दोहस्तृतीयः पटलः। श्लो ११२।

५४ ,, इति गुह्यसूत्रे चतुर्थष्पटलः। लो १३३।

५७ ,, इति गुह्यसूत्रे पञ्चमः पटलः। श्लो ११२।

६१ ,, इति गुह्यसूत्रे षष्ठष्पटलः। श्लो १४०।

६९ ,, इति गुह्यसूत्रे सप्तमः पटलः। श्लोक २९२।

७२ ,, इति गुह्यसूत्रे प्रक्रियायोगपटलः। १४९।

८० ,, इति निश्वासतत्वसंहितायां गुह्यसूत्रे नवमः पटलः। श्लोकशतद्वयनवत्यधिक।

८२ ,, इति निश्वासतत्वसंहितायां गुह्यसूत्रे दशमः पटलः। श्लोकशतमेकादशोत्तरम्।

८७ ,, इति निश्वासतत्वसंहितायां गुह्यसूत्रे एकादशमः पटलः।

८९ ,, इति निश्वासतत्वसंहितायां गुह्यसूत्रे मातृकाप्रस्तावो द्वादशमः पटलः। श्लोका एकून षष्टि।

९३ ,, इति निश्वासतत्वसंहितायां गुह्यसूत्रे ब्रह्मोद्धारः त्रयो-दशमः पटलः। श्लो १८९।

९६ ,, सद्योजातस्य कल्पः समाप्तः।

१०० पत्रे,—अघोरस्य कल्पः समाप्तः ।

१०१ „ इत्येव तत्पुरुषस्य कल्पः ।

१०२ „ तत्पुरुषस्य द्वितीयकल्पः ।

१०३ „ इति निश्वासतत्वसंहितायां गुह्यसूत्रे पञ्चानां परित्राणं पटलः । श्लोकानि सतानि त्रीणि पञ्चोनषष्ठ्यधिकानि ।

१०८ „ कवचोद्धारः पटलः ।

११० „ इति निश्वासतत्वसंहितायां गुह्यसूत्रे पञ्चदशमः पटलः । श्लोका द्वादश ।

११२ „ इति निश्वासतत्वसंहितायां गुह्यसूत्रे रैतविद्याविधान-पटलः षोड़शमः । श्लोक द्वाषष्टिः सार्द्धः ।

११३ „ इति निश्वासतत्वसंहितायां गुह्यसूत्रे वीजाशिवस्यकः + + पटलः । श्लोका ८१ ।

११४ „ इति निश्वासतत्वसंहितायां गुह्यसूत्रेऽष्टाद + + त्रिंशत् + + + + सहस्रचतुष्टयं श्लोकं शतानि पञ्च च ॥

(१६४७ ।) लङ्कावतारः. Folia, 24. Lines, 6 on a page. Extent, 522 çlokas. Date, Newār Era, 28.

Beginning. उमापतिं नमस्कृत्वा + + + + ।

वक्ष्यामि भो स्थिरात्रीणां तन्मे शृण्वन्तु साधवः ॥

× × × × × × ×

ब्रह्मघ्नानां कृतघ्नानां रोघ्नानां (?) पापकर्म्मिणाम् ।

जायन्ते सर्व्वथा साध्या अन्येषान्तु तथेतरा ॥

निदानमेतद्दुर्द्दिष्टन्तव राजा विभीषण ॥ इत्यादि ।

End. सम्वत् २८ (आषराण्यङ्कानि ।) कार्त्तिककृष्णादिवाष्टम्याम् ।

विषयः । चिकित्साशास्त्रं आरोग्यार्थशान्तिस्वस्त्ययनादिसहितम् ।

(२२९ ।) स्कान्दपुराणम् . Folia, 247, Lines, 5 to 7 on a page. Incomplete. Leaves are not in order.

Beginning. प्रथमपत्रस्थः कश्चित् श्लोकः ।

तीर्थसंप्लवनार्थाय पौर्णमास्यां कृताह्निकाः ।
पौराणिकाः संपश्यन्तः सूतं सत्यपरायणम् ॥

पुष्पिकाः ;— स्कान्दपुराणे नन्दिकेश्वरमहाभाग्यं आदितप्रभृतिराध्यायाश्च चतुर्विंशत् ।
श्लोकास्तत्वेन ८१५ (?)

„ अन्धकनन्दियुद्धे अध्यायः (३८) स्कान्दपुराणोक्तप्रदानिक ।

„ अन्धक तपः प्रयाणे अध्यायः ।

६२ पत्रे,— „ नरकवर्णने तपो नाम ।

„ नरकवर्णने वैतरणीं नाम ।

६८ „ „ रौरवं नाम नरकवर्णनेऽध्यायः ।

६९ „ „ नरकवर्णने महारौरवं नाम ।

„ नरकवर्णने तपोतिश्चं ।

७२ „ „ नरकवर्णने कुम्भीपाकं नाम असिपत्रं नाम ।

७८ „ „ नारकीयमोक्षणे । ४३ ।

„ देव्यावरप्रदानं नाम । ४५ ।

„ संसारातिवर्णनं नाम । (४५)

„ वाराणसी + + कारणः । ४७ ।

८४ „ „ देव्यावरप्रदाने । ४ (८) (?)

८५ „ „ सोमनन्दिदेव्योर्वरप्रदाने । ४ (९) (?)

आदितः प्रभृति एकत्वेन श्लोकसहस्रत्रयम् ।

स्कान्दपुराणे कौशिक्यभिषेकः । ११० ।

„ कौशिकशापः । ११५ ।

„ शुम्भनिशुम्भसैन्यवर्णनम् ।

१०१ „ „ देवासुरसङ्ग्रामे शुम्भनिशुम्भाभिजाय (?) (१२०)

१०७ „ „ शुम्भनिशुम्भसङ्ग्रामे देवीयुद्धजयः ।

१११ पत्रे,—स्कन्दपुराणे महिषासुरवधः ।

११२ ।

११३ ।

११५ ।

११६ ।

„ ध्यानविधौ (प्रथ) मोऽध्याय । १२२ ।

१२० ।

१२१ „ „ ध्यानविधौ द्वितीयः अध्यायः । १२३ ।

„ ध्यानविधौ चतुर्थः अध्यायः । १२५ ।

„ ध्यानविधौ षष्ठः । १२७ ।

„ ध्यानविधौ सप्तमः अध्यायः । १२९ ।

„ अन्धकवरप्रदानो नामाध्यायः । १३० ।

„ हिरण्याक्षनिर्याने अध्यायः । १३३ ।

„ प्रूहरवरोऽध्यायः । (?) १३४ ।

„ देवासुरसङ्ग्रामाध्यायः । १३५ ।

„ युद्धलाभः । १३७ ।

१३५ „ „ असुरत्रासनोऽध्यायः ।

१३६ „ „ युद्धे अध्यायः ।

„ युद्धे अध्यायः । १४० ।

„ अध्याय १४१ युद्ध ।

„ युद्धे अध्यायः । १४२ ।

१४२ „ „ वरुणालयसमरे अध्यायः । १४३ ।

„ युद्धे अध्यायः । १४४ ।

„ युद्धे अध्यायः । १४५ ।

१४४ „ „ युद्धे अध्यायः । १४६ ।

„ युद्धे अध्यायः । १४७ ।

१४८ „ „ युद्धे अध्यायः । १४८ ।

„ युद्धे अध्यायः ।

१४९(?) पत्रे,—स्कान्दपुराणे यमलोकाभिगमने अध्यायः । १५० ।

१५० ,, ,, राज्यवर्णनो नाम अध्यायः । १५१ ।

१५१ ,, ,, ब्राह्मण + + अध्यायः । १५२ ।

,, गय (?) गमने अध्यायः । १५४ ।

१५५ ,, ,, सागरप्रवेशे अध्यायः । १५५ ।

१५७ ,, ,, किङ्करादेशे अध्यायः । १५५ ।

१५८ ,, ,, किङ्करयुद्धे अध्यायः । १५६ ।

१५९ ,, ,, असुरसन्देशने अध्यायः । १५६ ।

,, वराहयुद्धे अध्यायः । १५८ ।

,, विप्रचित्तिपातने । १५९ ।

,, वराहाध्यायने अध्यायः । १६० ।

,, + + + क्षेपणे अध्यायः । १६१ ।

१६५ ,, ,, हिरण्यवधे । १६२ ।

,, वृकस्वत्वे अध्यायः । (?) १६३ ।

१६७ ।

१६८ ,, ,, वराहरूपसंहारे अध्यायः । १६४ ।

१६९ ,, ,, वराहोत्सवे अध्यायः । १६ + ।

१७१ ।

१७२ ।

१७३ ।

१७४ ।

१७५ ,, ,, मन्दरारोहणे । १६६ ।

१८१ ,, ,, अमृतमथने नीलकण्ठोपाख्याने महादेवस्तोत्राध्यायः । १६७ ।

१८२ ,, ,, अमृतमथने युद्धे । १६८ ।

१८३ ।

१८४ ।

१८५ ।

१८७ पत्रे,—स्कन्दपुराणे चामरे अध्यायः । १६९ ।

१८८ ।

१८९ ।

,, यातुधानाख्याने अध्यायः । १७२ ।

,, + + अध्यायः । १७३ ।

,, जमदग्निवरप्रदानो अध्यायः । १७४ ।

१९४ ।

१९५ ।

१९६ ,, ,, हरिश्चन्द्रपुरवर्णनाध्यायः । १७५ ।

१९७ ।

१९८ ,, ,, नाम (?) माहात्म्ये अध्यायः । १७६ ।

२०२ ,, ,, गङ्गावतरे अध्यायः । १७७ ।

२०४ ,, ,, गङ्गावतरणे अध्यायः । १७८ ।

,, अध्यायः । १७९ ।

,, रणोद्योगः । १८० ।

,, अन्धकयुद्धे मन्दरवर्णनं अध्यायः । १८१ ।

२११ ,, ,, अन्धकमथने व्यूहरचनाध्यायः । १८२ ।

२११ ,, ,, गणयुद्धे अध्यायः । १८३ ।

२१२ ,, ,, गणयुद्धे । १८४ ।

,, गणयुद्धे । १८४ ।

२१४ ,, ,, गणयुद्धे । १८५ ।

२१५ ,, ,, गणयुद्धे । १८६ ।

२१६ ,, ,, जाम्बवद्वधे । १८७ ।

२१७ ,, ,, गणयुद्धे । १८८ ।

२१७ ,, ,, गणयुद्धे । १८९ ।

२१८ ,, ,, गणयुद्धे अध्यायः । १९० ।

२१९ ,, ,, गणयुद्धे अध्यायः । १९१ ।

२२० ,, ,, गण + + अध्यायः । १९२ ।

स्कान्दपुराणे गणयुद्धे अध्यायः । १९३ ।

२२० पत्रे,— ,, गणयुद्धे अध्यायः । १९४ ।

२२७ ,, स्क (न्दपुराणे ग) णयुद्धे अध्यायः । १९७ ।

स्कन्दपुराणे गणयुद्धे अन्धकाने + + । १९८ ।

२२७ ,, ,, गणयुद्धेऽसुरशापे अध्यायः । १९९ ।

,, युद्धभूमिवर्णने । २०२ ।

,, अन्धकविजये । २०३ ।

२३४ ,, ,, गणयुद्धेऽन्धकमथने अन्धकमथनं समाप्तञ्च ब्रह्मण्याः स्तवः । २०४ ।

२३५ ,, ,, अन्धकवधः ।

,, भूमिजापुत्रवर्णने अध्यायः । २०७ ।

,, तरुविवाहे ब्राह्मणामन्त्रणं । २०८ ।

२४१ ,, ,, तरुपुत्रग्रहणे विप्रामन्त्रणं समाप्त अध्यायः । २०९ ।

२४२ ।

२४४ ,, ,, अशोकतरुपुत्रग्रहणे समाप्तं अशोकतरुपुत्रग्रहणञ्च अध्यायः । २१० ।

२४+ ।

२४८ ,, ,, स्कान्दाभिषेकानुज्ञाते । २११ ।

२५१ ,, ,, श्वेतोपद्याभिषेके (?) अध्यायः । २१२ ।

२५२ ।

२५३ ,, ,, + + + पे अध्यायः । २१३ ।

१५४ ।

२५७ ,, ,, श्वेतवरप्रदाने अध्यायः । २१४ ।

,, + + वर्णने अध्यायः । २१५ ।

२६४ ,, ,, त्रिपुरवधे अध्यायः । २१६ ।

,, त्रिपुरवधे सुरवर्णनं अध्यायः । २१७ ।

,, त्रिपुरवधे समाप्तं त्रिपुरवधेति अध्यायः । २१८ ।

,, प्रह्लादचरित्रे अध्यायः । २२० ।

स्कान्दपुराणे योगविधौ पञ्चमः अध्यायः। २२६।

„ योगविधौ अष्टमः।

२८४(?)पत्रे,— „ योगविधौ नवमः।

„ कामकूटामाहात्म्यं नाम। (२४०)।

„ सगरोत्पत्तिः अध्यायः। २६८।

३०३ „ „ सहोदरसंवादे। २६९।

„ वाराणस्यावलोकने जैगीषव्यधनदपञ्चचूडानां वरप्रदानं नामाध्यायः। २७८।

३२१ „ „ सती प्रवेश अध्यायः।

३३० „ „ सुकेशवरप्रदाने।

३३८ „ „ उपमन्युवरप्रदानः।

„ दक्षयज्ञप्रमथने। (३२९)।

आदितः प्रभृति सर्व्वतत्त्वेन (८(?)५४)।

स्कान्दपुराणे दक्षशापानुकीर्त्तनं नाम। ३(?)४३।

„ ईश्वरार्चनविधिः।

DESCRIPTION OF SOME RARE PAPER MANUSCRIPTS
IN THE DARBAR LIBRARY.

(१४१८ ।) अमृतोदयनाटकम् . By गोकुलनाथ. 10×5 inches. Folia, 30. Lines, 10 on a page. Extent, 900 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat, 1848. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

ब्रह्माण्डविन्दुगणवर्षणवारिवाह
वन्दस्व सुस्वपिषि निषिद्धवषि जीवनस्व ।
स्रष्टुं त्वया सु(?)परदृष्टिविलोपकष्टुं
निर्म्मार्ष्टुमर्हति तवैव विवेकविद्युत् ॥

अपिच । असकृद्गुपरमद्भिरङ्कभेदैर्नटगणनिःक्रमणाद् विविक्तरङ्गः ।
अविदितसुखसन्धिरासुखान्तो निगमकवेस्तव रूपकप्रबन्धः ॥

किञ्च । न दहति सगरान्वयं न पादात्
प्रभवति नाप्यलिकादुदेति चक्षुः ।
न च किमपि शृणोति नेत्रवर्गो
मम कथमस्तु तव स्तवेऽधिकारः ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः ।

निर्वर्त्तित एष प्रत्याहरणावतरणादिभिरङ्गैरुपबृंहितः पूर्व्वरङ्गः । साम्प्रतमवसरो गुरोर्गोकुलनाथस्य गिरां प्रबन्धमभिनेतुमुपनतश्चासौ प्रशान्तपरिजनोपप्लवः शिशिरमासः । इहहि – – – – – –

परिक्रम्य । अयमहं भोः क्षेत्रज्ञनगरवासी मूलमस्मि सर्व्वस्यारम्भस्य रागो नाम कामरूपो नटः । तस्य ममामृतोदयं नाम नाटकमभिनिनीषतः पूर्व्वपरिगृहीताभोगभूमिकापरिहारेण विविक्तवेशपरिग्रहमुरीकुर्व्वन्तु भावमिश्राः । इत्यादि ।

End. अपवर्गः । मातरहं पूर्णोऽस्मि । तथापीदमस्तु ।

संसारात् प्रा + निर्व्विदं सर्व्वं विर्व्वाणलिप्सया ।

श्रवणान्मननाद्ध्यानात् पश्यन्तु पुरुषोत्तमम् ॥

Colophon. इति निष्क्रान्ताः सर्व्वेऽपवर्गप्रतिष्ठा नाम पञ्चमोऽङ्कः समाप्तश्चायं ग्रन्थः । सम्वत् १८४८ ।

विषयः । श्रवणसम्पत्तिर्नाम प्रथमोऽङ्कः ।

मननसिद्धिर्नाम द्वितीयोऽङ्कः ।

निदिध्यासनधर्म्मसम्पन्नाम तृतीयोऽङ्कः ।

यमात्मदर्शनं नाम तुरीयोऽङ्कः ।

अपवर्गप्रतिष्ठा नाम पञ्चमोऽङ्कः ।

(१३०६ ।) अरिष्टनवनीतव्याख्या. (श्रीधरा.) By नवनीतनर्त्तनकवि. 12 × 2 inches. Folia, 54. Lines, 7 on a page. Extent, 1,114 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 800. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो विघ्नहर्त्रे ।

अरिष्टनवनीतं यद् होराशास्त्रात् समुद्धृतम् ।

व्याख्या विरच्यते तस्य श्रीधराख्या मनोहरा ॥

प्रथमं प्रबन्धारम्भे अभिमतदेवतानां नमस्कृत्य प्रबन्धसंज्ञां कर्त्तृसंज्ञाञ्च प्रकाशयति ।

श्रीरङ्गेशं नत्वा होराशास्त्राम्बुधीन् समालोच्य ।

नवनीतनर्त्तनकविररिष्टनवनीतमातनुते ॥

अरिष्टनवनीतं अरिष्टसारं अरिष्टमतिसरणसूचकमशुभं । तथोक्तं वैज-यन्त्यां रिष्टारिष्टे शुभाशुभे इति । इत्यादि ।

End. एवमुक्तेन प्रकारेण बलानि विचार्य्य रिष्टग्रहस्य बलमधिकं चेद् रिष्ट-मस्तीति जानीयात् । रिष्टापवादग्रहस्य बलमधिकं रिष्टिर्नास्तीति । — — — — रिष्टमस्त्येव ॥

Colophon. इत्यरिष्टनवनीतव्याख्याने रिष्टापवादो नाम षष्ठः परिच्छेदः । शुभमस्तु । संवत् ८०० फाल्गुन शुक्लः षष्ठी । बुधवारे ॥

विषयः। इति० साधारणपरिच्छेदः। १।
इति० मातृरिष्टपरिच्छेदः। २।
इति० पितृरिष्टपरिच्छेदः। ३।
इति० सर्व्वारिष्टपरिच्छेदः। ४।
इति० सुतारिष्टपरिच्छेदः। ५।
इति० अरिष्टापवादः। ६।

(१६१७।) अश्वमेधनाटकम्. By सुमतिजितामित्र. 16×4½ inches. Folia, 37. Lines, 9 on a page. Extent, 2,015 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 810. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीश्रीनृत्यनाथो जयति। श्री गुरवे नमः।
नान्दीगीतम्। मालवरागे। ज। अ। य। प्राक्काले।
त्रिभुवननायकं, ताण्डवनृत्यरतं
विधुवरतिलकसुवेशम्।
विदितनटवरं, सुपिङ्गजटं
ललितहारभुजगेशम्॥
दितिसुतनाशककलितरङ्गगतं
त्रिनयनसुपद्मसुखम्।
अर्द्धहैमनिभमर्द्धकुमुदकुन्दसितं
अभिनयनिपुणमहेशम्॥
पश्यति सुरगणो भवनृत्यं
वलितं नूपुररवललितम्।
भक्तवरदायकगजचर्म्मवसनं
सुललितशङ्कररूपम्॥
वहति जटातटे गाङ्गजलविमलं
सहृदयहृदयहारि।
सुमतिजितामित्रकृतहरवर्णनं
परिसुखयतु भक्तजनम्॥

नान्दीश्लोकः ।

आनन्दं चन्द्रचूडश्चिदशशतनुतः कान्तयालिङ्गिताङ्गो-
गौरीशो दिव्यमूर्त्तिर्दनुजकुलरिपुः कुन्दकर्पूरगौरः ।
स्वच्छन्दं रङ्गसंस्थो नटभवनभवं विघ्नजालं विधुन्वन्
नृत्येशः पातु नित्यं जगदखिलमिदं देवदेवो महेशः ॥

सूत्र । आर्य्ये गुणवति कमलवदने त्वरया इतस्तावदागम्यताम् ।

नटी । अज्जउत्त वन्दामि । इध्रम्हि को निअग्रो अनुचिट्ठिग्रदुत्ति ॥

सूत्र । आर्य्ये सकलनृपतिचक्रचूडामणिना श्रीश्रीसुमतिजयजितामित्रमल्लदेवेन श्रीश्रीश्रीस्वेष्टदेवताप्रीतिकामनया जैमिनिभारतोक्ताश्वमेधिकाभिनयमभिनेतुमादिष्टोऽस्मि । .. .. ।
अयि कमलविलोचने नानादेशादागतभूमिपालकविवरविदग्धजनसामाजिकानाञ्च चेतोरञ्जनाय श्रीश्रीसुमतिजयजितामित्रमल्लदेवाज्ञया संस्कृतेन जैमिनिभारतोक्ताश्वमेधिकाभिनयमभिनेतुं युधिष्ठिरद्रौपदीरूपञ्च ग्रहीतुमावां गच्छावः ॥ इत्यादि ।

End. सर्व्वे । तथास्तु । ... ।

Colophon. इति जैमिनिभारतं सम्पूर्णम् ॥
सुमतिश्रीजितामित्रो मल्लदेवो महीपतिः ।
युधिष्ठिरस्य यज्ञस्य नृत्यारम्भं करोति हि ॥
श्रीसूर्य्यवंशशतपत्रसहस्त्ररश्मि-
र्नेश्रीभवन्नृपतिकैरवकाननेन्दुः ।
भक्तापुरे जयति भूपशिरस्थरत्न-
भाभिर्विचित्रपदपङ्कजरञ्जितश्रीः ॥
जितामित्रमल्लं गोपालं गोपालः ।
जितामित्रमल्लः सपुत्रं पुनातु ॥
सम्वत् ८१० पौष सुदि — ॥

(११६१ ।) अश्ववैद्यकम्. By दीपङ्करः. 8×2½ inches. Folia, 85. Lines, 6 on a page. Extent, 1,419, çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः सर्व्वज्ञाय ।

शिवं प्रणम्य सर्व्वज्ञं तज्ज्ञाः किमपि यं विदुः ।
सशिष्यं शालिहोत्रञ्च वाजिशास्त्रञ्च कारयेत् ॥
श्रीनिधानकरो नाम भिषगासीत् परार्थकृत् ।
कान्तारवासिनीवैद्यवंशदुग्धाब्धिचन्द्रमाः ॥
तस्माद्रागार्णवामज्जज्जन्तुसन्तारकारणम् ।
अभूज्ज्ञानाकरः श्रीमान् शुद्धः शुद्धोदनाविव ॥
श्रीमद्दीपङ्करस्तस्य सूनुर्गुणनतोऽभवत् ।
दीपङ्करपदाम्भोजरजोरञ्जितमूर्द्धजः ॥
तेन सज्जनदासेन गाढमालिङ्ग्य दुर्जनम् ।
संक्षेपतस्तुरङ्गाणां लक्षणं सचिकित्सितम् ॥
अध्यायानां नवत्येव श्लोकाः शतत्रयोदशाः ।
पूर्व्वशास्त्राणि संहृत्य प्रयोगादुपलक्ष्य च ॥
तदेतल्लिखितं किञ्चिदात्मनः स्मरणाय तत् ।
सन्तः स्वीकर्त्तुमर्हन्ति परकीर्त्ति – – – – ॥
हस्त्यश्वरथपादातं नृपतेः कीर्त्तितं बलम् ।
तत्र मुख्यतया राजन् वाजिनः शत्रुमर्द्दनाः ॥ इत्यादि ।

End. तैले च तिलतैलं स्यात् काले च वदरं तथा ॥

निर्घण्टकाध्यायः ।

Colophon. इदं चाश्ववैद्यकशास्त्रं दीपङ्करकृतं समाप्तम् ॥

विषयः । अश्वचिकित्साशास्त्रम् ।

(७६५ ।) अश्वायुर्वेदः. By गण. 12×4 inches. Folia, 41. Lines, 11 on a page. Extent, 1,353, çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

प्रणिपत्य धवलतनूमघतिमिरहरं गोपतिहरशशाङ्कम् ।
अश्वायुर्वेदनिधिं महामतिं शालिहोत्रञ्च ॥
ये शालिहोत्र — — — गर्गैस्तु महर्षिभिः पुरा गदिताः
तुरङ्गशास्त्रयोगाः शान्त्यै विकाराणाम् ।
तेषां मध्या + + जनसारतरं हयहितार्थमुद्धृत्य
रचितः स्वयं समासेन संग्रहः सिद्धयोगानाम् ॥
धर्म्मार्थकामसिद्धिर्यथा तुरङ्गैर्भवेत् तथा पूर्व्वं
कथितं महामतिभिः तथापि वक्ष्ये समुद्देशम् ।
अश्वैर्हस्तगता पृथ्वी श्रीरश्वैर्विपुलं यशः ।
विजयस्य भवत्यश्वैरश्वा हर्म्म्यविभूषणाः ॥ इत्यादि ।

End. वृषो निम्बं बृहत्यौ च गुडूची कटुका वचा ।
गोमूत्रेण समायुक्तं श्लेष्मघ्नं पित्तमुत्तमम् ॥
कामुपिण्ड । (अतः परं खण्डितम् ।)

विषयः । अश्वायुर्वेदे गणकृते सिद्धयोगसंग्रहे अश्वप्रशंसाध्यायः ।
अश्वायुर्वेदे गणकृते सिद्धयोगसंग्रहे आवर्त्ताध्यायः ।
इति सर्व्वाङ्गलक्षणाध्यायः ।
इति मिश्रको नामाध्यायः ।
अश्वायुर्वेदे गणकृते सिद्धयोगसंग्रहे महादोषाध्यायः ।
तालुरागलक्षणम् । कुलाध्यायः । वयोज्ञानम् । वर्णाध्यायः । क्षेत्रविभाग-प्रवेशः । पुच्छाध्यायः । व्याधिनिर्द्देशः क्रियासूत्रम् । गुग्गुलुविधिः । लवणविधिः । श्यामाकविधिः । माष-यव-चणक-गोधूम-मुद्ग-शस्य-विधिः । रसविधिनिश्चयः । रसवीर्य्यविधिः । द्रव्यगुणदोषनिश्चयः । खादनविधिः । दशमूलविधिः । महातिक्तकविधिः । शिरीषाद्यघृत-विधानम् । पञ्चतिक्तकघृतविधानम् । तैलविधिः । बृहत्-कटुपिण्डिका-विधिः । इत्यादि ।

(१५०० ।) आचारदीपकम् . By गङ्गाविष्णु . 12×4 inches. Folia, 59. Lines, 10 on a page. Extent, 1,622 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saka Era, 1674. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । निर्विघ्नमस्तु ।

पार्व्वतीनन्दनं वन्दे गजवक्त्रं चतुर्भुजम् ।
सर्व्वेषां विघ्नहन्तारं देवं मूषिकवाहनम् ॥
आचारदीपकं नाम सर्व्वाचारं जगद्धितम् ।
स्वल्पपाठोऽल्पबुद्धिश्च निबध्नामि नृपाज्ञया ॥
विद्वद्भिरवलोक्येदं शोधनीयं प्रयत्नतः ।
द्विजातीनां सुकृत्यं हि मुनिसङ्घमतान्वितम् ॥

तत्र दक्षोक्तम् ।

प्रातरुत्थाय कर्त्तव्यं यद् द्विजेन दिने दिने ।
तत्सर्व्वं संप्रवक्ष्यामि द्विजानामुपकारकम् ॥ इत्यादि ।

End. आपत्कालेषु विप्रस्य शौचाचारं न चिन्तयेत् ।
स्ववशमुद्धरेत् (?) पश्चात् स्वस्थो धर्म्मं समाचरेत् ॥

देवलः । शास्त्राचम्य (?) शुचित्वं तु न प्रत्यक्षादिसाधनम् ।
शास्त्रं तत् कृतशौचानामाशङ्का नैव विद्यते ॥
इति श्री त्रि० गङ्गाविष्णु० आ० द्रव्यशुद्धिः । ३ ।
आसीद्धर्म्मैकराशिः प्रभुरहह मुकुन्दाभिधानो वदान्यो-
ऽप्यर्थिस्व + नयज्ञः समरविजयकृत् कीर्त्तिसम्पूरिताशः ।
श्रीमान् भूपालचूडामणिविमलपदोऽतिप्रतापानलेन
दग्धारात्युज्झितोर्व्वीपतिरमरवरांशावतारो नृपेन्द्रः ॥
तस्यात्मजोऽभून्नृपतिप्रधानो-
भृङ्गीतिनामा सुकृती वदान्यः ।
त्रिशृङ्गदेशादिमहीधरोऽस्य
हम्बीरनामाभवदात्मजाद्यः ॥

राजा मुख्यस्तत्सुतोऽभूत् तुलाख्य-
स्तत् पुत्रो जातः प्रतापाभिधश्च ।
शौर्य्यौदार्य्यौजान्वितो प्राप्य पुत्रो
यः स्वर्वासं प्राप्तवान् यौवराज्ये ॥
तत्-पुत्रो दामोदरसंज्ञोऽभूत् भूपालोऽभूद् दयालुः ।
भूभृत्-कृत्यज्ञोऽस्य सुतोऽभूत् कीर्त्त्या युक्तो दिग्विजयाख्यः ॥
कामराजइत्तनामकोऽभवत् तदात्मजो
राज्यसौख्यनिःस्पृहश्शमादिसंयुतः ।
तस्य योऽभवत् सुतस्त्रिविक्रमाभिधो नृपः
शत्रुवर्गनाशकृत् स्ववर्गपालकः सुधीः ॥
दन्तिचित्योर्दानदो नीतिकर्त्ता
विद्यावन्तो यत्र गर्ज्जन्ति सार्याः ।
कृत्याकृत्यालोचनार्थं निबन्धं
कर्त्तुं सो मामाश्रितं त्वादिदेश ॥
विद्वान् गौतमवंशजो द्विजवरः श्रीरामभद्राभिध-
स्तत्पुत्रो जयदेवनामधरणीदेवोऽभवत् पुण्यवान् ।
तत्पुत्रोऽल्पमतिर्निबन्धमकरोदाचारदीपाभिधं
गङ्गाविष्णुरनेक + + मवलोक्याज्ञाधरो भूपतेः ॥
यद्यपि ग्रन्थनिर्म्माणयोग्यमध्ययनं न मे ।
तथापि क्षम्यतां प्राज्ञैः साहसोऽयं नृपाग्रहात् ॥

Colophon. इति श्रीत्रिविक्रमनृपाज्ञया गङ्गाविष्णुद्विजविरचित-आचारदीपकग्रन्थः समाप्तः ॥

श्रीशाके १६७४ ज्येष्ठ शुदि ५ पञ्चमीलिखितमिदं पुस्तकं शिवशर्म्म-भुवनेशाभ्याम् ।

विषयः । इति० आत्मचिन्तनविधिः ।
,, मूत्रपुरीषोत्सर्गविधिः ।
,, शौचविधिः ।
,, दन्तधावनविधिः ।

इति० यज्ञोपवीतविधानम् ।
,, दर्भविधिः ।
,, प्रणवविधिः ।
,, प्राणायामविधिः ।
,, स्नानविधिः ।
,, वस्त्रतिलकविधी ।
,, सन्ध्याविधिः ।
,, अभिवादनविधिः ।
,, मङ्गलावीक्षणविधिः ।
,, सामान्यदेवपूजा ।
,, अध्ययनविधिः ।
,, योगक्षेमविधिः ।
,, मध्याह्नस्नानतर्पणविधिः ।
,, गृहदेवार्चनविधिः ।
,, वैश्वदेवबलिनित्यश्राद्धकर्म्मविधिः ।
,, भोजनविधिः ।
,, सायंसन्ध्याहोमादिरात्रिपूर्व्वार्द्धकृत्यविधिः ।
,, शयनस्त्रीगमनविधिः ।
,, योगप्रकारः ।
,, स्पृष्टास्पृष्टविधिः ।
,, द्रव्यशुद्धिः ।

((३)११८।) काकचण्डेश्वरीमतम् . 10 × $3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 50. Lines, 7 on a page. Extent, 700 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, new. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

भगवादिदेवदेवेशमहं पृच्छामि शङ्करम् ।
स्कन्दाद्याश्च महामाया गङ्गा चैव विनायकैः ॥

श्रीवक्रतुण्डाय नमः ।

कैलासशिखरासीन उमासार्द्धं जगद्गुरुः ।
योगिन्यष्टकतन्त्रे च गुह्याद् गुह्यतरं परम् ॥
सर्व्वज्ञानप्रकाशाय सर्व्वज्ञा सर्व्वकृच्छ्रयः ।
एतैः कार्य्यं कथं देव त्वया सर्व्वं ममोपरि ॥

श्रीईश्वर उवाच ।

कङ्काली कालरात्री च काकचण्डा च चाम्बिका ।
कङ्काली कालरात्री च काकचण्डेश्वरी मता ॥
एवमाद्या तथा कान्यौ योगिनीगणनायकैः ।
नृत्यवाद्यवचोभेदैः सानन्दैर्हृष्टचेतसाम् ॥
ततस्तं भैरवं देवं योगिनीगणवेष्टितम् ।
केचित् स्तुवन्ति संहृष्टाः केचित् स्तुवन्ति हृष्टकाः ॥
केचिन्नृत्यन्ति तस्याग्रे केचिद्धास्यञ्च कुर्व्वते ।
एतैस्तु ज्ञानभक्तैस्तु अर्चितस्तत्र भैरवः ॥

श्रीदेव्युवाच ।

दृष्ट्वा तु भैरवं देवं पञ्चवक्त्रं त्रिलोचनम् ।
सानन्दं त्रिदशेशञ्च बद्धाञ्जलिरभाषत ॥
काकचण्डेश्वरी देवी उमादेवी च भैरवी ॥

श्रीभैरव उवाच ।

सारभूतं यथा देवि महाज्ञानञ्च निर्भयम् ।
ज्ञानवादात्तु यत्पूर्व्वं मानवैश्चाल्पसिद्धिदः ॥
न पश्यति इदं ज्ञानमल्पपारे सगामिनाम् ।
वेदानाञ्च वयोऽर्थेन न सिद्धिस्तेन विद्यते ॥
अथवा संवरारोहे काकचण्डेश्वरीमते ।
मुक्तार्थं निखिलं देवि सर्व्वोपाधिविवर्जितम् ॥

श्रीकाकचण्डेश्वर्य्युवाच ।

कथं काये स्थितो जीवः कोऽसौ जीवः प्रकीर्त्तितः ।
कस्मात् स कुरुते कर्म्म स्थितः संसारपञ्जरे ॥

जराव्याधिदरिद्रैश्च ग्रस्तः संसारबन्धने ।
एके क्रमन्ति जंघत्वे एके स्कन्धवहेन तु ॥
जयशब्दञ्च माङ्गल्यं एकस्यानेकजन्तवः ।
किं कुर्व्वाणमकुर्व्वन्ति तस्मात् त्वं ब्रूहि शङ्कर ॥

श्रीईश्वर उवाच ।

शृणु त्वं काकचामुण्डे साधकानां हितं प्रिये ।
गुह्याद्गुह्यतरं वाक्यं त्वया पृष्टं वरानने ॥
कथयामि समासेन काकचण्डेश्वरि शृणु ।
योऽसावात्मा परो नित्य अनादिनिधनेश्वरः ॥
स्वरूपं निर्गुणं चापि सर्व्वव्यापी निरामयः ।
अनादिकर्म्मसम्बद्धः कायस्थो भवने सदा ॥
जीवोपाधिमयं कर्म्म अज्ञाने संप्रवर्त्तते ।
तस्मात् कर्म्म प्रयत्नेन संसारे सेवते त्वसौ ॥
करोति विविधं कर्म्म संसारे काममोहितः ।
द्रव्योपायं न जानाति कालभोगेन हेतुना ॥

.. ..

.. ..

एकन्तु कथितं भद्रे यत् त्वया परिपृच्छता ।
किमन्यत् पृच्छसे भद्रे तथान्यत् कथयाम्यहम् ॥
काकचण्डेश्वरीशास्त्रं कथितं निश्चयाम्यहम् ॥
ति काकचण्डेश्वरीमते ।

काकचण्डेश्वर्य्युवाच ।

कथयामि महादेव कामभोगप्रसाधनम् ।
अर्थः संपद्यते येन अक्लेशात् परमेश्वर ॥
तदहं श्रोतुमिच्छामि कथयस्व प्रसादतः ।
पादुकापलयो पञ्च दिव्यस्त्रीकामसाधनम् ॥
अञ्जनं चैदृशश्चैव गुटिका चैव खेचरी ।
साधकानां हितं देव भूचराकाशगामिनी ॥

जलुकाबन्धमित्याह धातुवादरसायनम् ।
जारणं मारणञ्चैव अभ्रकस्य च द्रावणम् ॥
अर्थोपायश्च देवेश ब्रूहि मे त्रिपुरान्तक ।
रसकर्म्म यथा देव सारभूतं वदस्व मे ॥

महादेव उवाच ।

शृणु त्वं काकचामुण्डि साधकानां हितं प्रिये ।
कथयामि समासेन प्रश्नं यत् सिद्धिसाधनम् ॥
न द्रव्येण विना सिद्धिर्न भोगं काममेव च ।
द्रव्यहीना नरा मर्त्त्ये प्रेतरूपेण संस्थिताः ॥

.. ..

.. ..

तस्मात् साधय देवेशि रसेन्द्रं साधकेश्वरः ।
तदेवं कथयाम्यस्य साधकानां हितं प्रिये ॥ इत्यादि ।

End. कृष्णसारमृगशृङ्गकं यथा सूक्ष्मचूर्णकृतहण्डिकास्थितम् ।
भावयेत् सुहिलमोचिकारसे उद्धृतं सम्टुवह्निदाहितम् ॥
चण्डेश्वराख्यां प्रवदन्ति सन्तः दत्वा जलेनैव सव्योषकाररम् ।
प्रभातकाले ह्युदयोदये वा भूतं ज्वरं शान्तिमुपैति चोक्तः ॥
कुष्ठं गन्धकविषदोत्रिफला पारदः समः ।
भृङ्गाम्बुमर्द्दिताच्छेते मुद्गमाषवचीकृताः ॥
ज्वरं हन्त्यष्टभिर्यामैश्चाष्टप्रहरकाणि वा ॥

Colophon. इति काकचण्डेश्वरीमतं समाप्तम् ॥ शुभमस्तु सदा ।

(१५४९।) कातन्त्रविस्तरः. By वर्द्धमान. 12×3 inches. Folia, 85. Lines, 6 on a page. Extent, 1,638 çlokas. Character, Nāgara. Date, Samvat, 1589. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

महेश्वरं नमस्कृत्य कुमारं तदनन्तरम् ।
सुगमः क्रियतेऽस्माभिरयं कातन्त्रविस्तरः ॥

अभियोगपराः पूर्व्वं भाषायां यत् प्रपेदिरे ।

प्रायेण तदिहास्माभिः परित्यक्तं न किञ्चन ॥

सिद्धो वर्णसमाम्नायः । तत्र चतुर्द्दशादौ स्वराः । दश समानाः तेषां द्वौ द्वावन्योन्यस्य सवर्णौ ॥ इत्यादि ।

End. अनुपसर्गात् फुल्लक्षीवकृशोल्लाघाः । उत्फुल्लसंफुल्लपरिकृशाः । अवर्णावृटो वृद्धिः ॥

Colophon. इति श्रीमत्कर्णदेवोपाध्यायश्रीवर्द्धमानविरचिते कातन्त्रविस्तरे कृत्प्रकरणे षष्ठः पादः समाप्तः ॥ संवत् १५८९ समए कार्त्तिकशुदि तृतीया गुरौ । मिश्र — — — लिखापितम् । शुभं भवतु ।

विषयः । इति श्रीमत्कर्णदेवोपाध्यायश्रीवर्द्धमानविरचिते कातन्त्रविस्तरे प्रथमः सन्धिः समाप्तः ।

,, द्वितीयः सन्धिः समाप्तः ।

,, तृतीयः सन्धिः समाप्तः ।

,, चतुर्थः सन्धिः समाप्तः ।

,, पञ्चमः सन्धिः समाप्तः ।

,, नाम्नि प्रथमः पादः समाप्तः ।

,, ,, द्वितीयः ,, ,, ।

,, ,, तृतीयः ,, ,, ।

,, कारके प्रथमं प्रकरणम् ।

,, ,, द्वितीयं ,, ।

,, ,, तृतीयं ,, ।

,, ,, चतुर्थं ,, ।

,, समासविस्तरे प्रथमं प्रकरणम् । द्वितीयं । तृतीयं । चतुर्थञ्च ।

,, तद्धिते प्रथमं प्रकरणम् । ततः – २—१० प्रकरणानि ।

,, आख्यातविस्तरे प्रथमं प्रकरणम् । ततः – २—७ प्रकरणानि ।

,, कृद्विस्तरे प्रथमं प्रकरणम् । ततः – २—६ प्रकरणानि ।

इति समाप्तम् ।

(१२९४ ।) कालमाधवकारिकाव्याख्यानम् . 10×4 inches. Folia, 32. Lines, 11 on a page. Extent, 990 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीमहागणाधिपतये नमः ।

नत्वा गजाननदेवमगजाननदेव – – ।

कालमाधव – – – – विरचिष्ये यथामति ॥

विघ्नविघाताय मङ्गलमाचरति । वागीशाद्या इति । इत्यादि ।

End. त्रयोदश्यादित इति । एतदपवादं दर्शयति नित्यनैमित्तिकेति ।

Colophon. इति श्रीमद्धर्म्मशास्त्रपारावारीणा – – मद्रामचन्द्रभट्टात्मजभट्ट-वैद्यनाथसूरिकृते कालमाधवीयकारिकाव्याख्याने पञ्चमं प्रकरणं सम्पूर्णं ।

काशीविश्वेश्वरो विजयते । शुभमस्तु ।

---

(२) १३० ।) कालीकुलार्णवतन्त्रम् . 12×4 inches. Folia, 56. Lines, 7 on a page. Extent, 1,176 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 867. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणाधिपाय ।

श्रीवीरनाथोवाच ।

कैलासशिखरासीनं देवं त्रिभुवनेश्वरम् ।

प्रणम्य शिरसा देवी पृच्छते कालिका हरम् ॥

ॐ गुह्यकालिकायै । तथातो अथर्व्वणसंहितायां ।

श्रीदेव्युवाच ।

ॐ मर्म्माभिघातिनी नमोनमः ।

सामरस्ये स्थिता देवो द्वैताद्वैतविवर्जितः ।

पृच्छते कालिका देवी भैरवं भुवनेश्वरम् ॥

प्रलयानलसङ्काशं जगद्रक्षणतत्परम् ।

देवाधिदेवतं भीष्मं द्वैताद्वैतस्य स्थापनम् ॥

येन तेषां प्रतृप्यन्ति तेषां तत्र महत् फलम् ।

तत्र तेषां महाधर्म्मा अद्वैतं नित्यभावनः ॥

द्वैतं विकल्पकं चैव अद्वैतं कथयस्व मे ।
इति पृष्ट्वा तदा देवो कालिका दक्षिणाह्वयम् ।
गुह्यकाल्याक्रमं पुण्यं षड़ाम्नायप्रपूजितम् ॥

श्रीभैरव उवाच ।

शृणु देवी महागुह्यं प्रलयानलसन्निभम् ।
कथयामि समासेन गोपनीयं प्रयत्नतः ॥ इत्यादि ।

End. ॐ फ्रं सिद्धिकालीके आप्यायननवपञ्चचक्रेश्वरीनिलयघोराट्टराविनी कलासहस्रनिवासिनी खं ३ ह्रौं फ्रं ३ अवर्णेश्वरी प्रकृत्यापरश्चित्रनिर्व्वाणदायिनी स्वाहा । १०० मूलशताक्षरीमन्त्राः ॥

Colophon. इति श्रीकालीकुलार्णवं सम्पूर्णं ॥
यादृशं पुस्तकं — — — । शुभ सम्वत् ८६१ पौष शुदि ७ सोमदिने सम्पूर्णं लिखितमिति शुभम् ।

(१५३८ ।) कालीतत्वम् (आचारप्रतिपादनतत्वम्) (खण्डितद्यम्) By राघवभट्ट.
10×3 inches. Folia, 15 (leaves 1–3 are missing). Lines, 7 on a page. Extent, 177 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. (४र्थ पत्रस्य प्रारम्भवाक्यं लिखितम् ।)

कालीतन्त्रेऽपि ।

वलिदानं विना देवि हिंसां सर्व्वत्र वर्जयेत् ॥ इति ।
वीरद्रव्यापहारी च दिव्यस्त्रीनिन्दकस्तथा ।
कौलतन्त्रमनूनाञ्च साधकानां तथा पुनः ॥
कौलिको निन्दको यस्तु प्रायश्चित्तं समाचरेत् ॥
इति धर्म्मलोपादिजातपापक्षयार्थं धर्म्मप्राप्त्यर्थञ्च दिव्यवीरयोरर्च्चनं कुर्य्यात् ॥ इत्यादि ॥

End. नित्या नैमित्तिकी काम्या दिनराव्युभयक्रमात् ।
कर्त्तव्या कुलशास्त्रज्ञैः पूजावैभवविस्तरैः ॥

Colophon. इति श्रीराघवभट्टविरचिते श्रीकालीतत्त्वे आचारप्रतिपादनं नामैकादशतत्त्वम् ॥

विषयः । तान्त्रिकाणामाचारनिरूपणम् ।

(१५३६ ।) कालीतत्त्वम् (प्रायश्चित्तविधिः) By राघवभट्ट. 10×3 inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 60 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. अथ प्रायश्चित्तविधिरुच्यते ।
तदुक्तं लिङ्गागमे ।
शृणु देवि प्रवक्ष्यामि प्रायश्चित्तमनुत्तमम् ।
तद्विशुद्धिविधिश्चैव भैरवेशेन भाषितम् ॥
गुरुत्यागकरः शिष्यः प्रायश्चित्ती भवेद्ध्रुवम् ।
लक्षं श्रीपादुकां जप्त्वा तस्मात् पापाद् विशुध्यति ॥ इत्यादि ।

End. तत्प्रायश्चित्तहीनानामशक्तानां कुलेश्वरि ।
शिष्यवैराचनं तेषां प्रायश्चित्ताय कल्प्यते ॥

Colophon. इति श्रीराघवभट्टविरचिते कालीतत्त्वे प्रायश्चित्तविधौ चतुर्दशतत्त्वं ।

(१६६३ ।) कुलसारसङ्ग्रहः (आदिखण्डितः). 11×3 inches. Folia, 7. Lines, 7 on a page. Extent, 107 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. — — —विधिं देव श्रोतुमिच्छामि तत्त्वतः ।
एतन्मे संशयं छिन्धि येन चिन्त्यमिदं मतम् ॥
श्रीईश्वर उवाच ।
— —ते कथयिष्यामि कुलसारं समासतः ।
एतत् प्रसन्नो मे देवि ब्रह्माग्रे कथितं पुरा ॥
तत्र ब्रह्मा समग्रेण निजगाद यथा शृणु ॥ इत्यादि ॥

End. विश्वस्तम्भानि कर्माणि— — — —मारणम् ।
जयस्मि विभवे न्यूनं तस्य तुल्यं कथं सुराः ॥

Colophon. इति श्रीअमृतमथने सोमभुजङ्गवल्यां कुलसारसङ्ग्रहे षट्त्रिंशति-पटलः समाप्तः ॥

सोमभुजङ्गपद्धतिमिति समाप्तः ॥

शुभमस्तु साधकानां ॥

(१४१२ ।) गणकमण्डनम्. By नन्दिकेश्वर. 12×4 inches. Folia, 8. Lines, 12 on a page. Extent, 252 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नत्वा देवं गणेशञ्च श्रीमद्वेदाङ्करायजः ।
नन्दिकेश्वरसंज्ञोऽहं वक्ष्ये गणकमण्डनम् ॥
पूर्व्वाश्लेषा च मूलाग्निमघा – – – – नि च ।
अधोमुखानि भान्येषु खननोद्धारणानि च ॥
हस्तत्रयं – – – – – – – – मित्रादित्येन्द्रभानि च ।
तिर्य्यङ्मुखानि तेषु स्यात् पशूनां दमनादिकम् ॥

— — — —

मृदुध्रुवचरक्षिप्रैर्व्यदितैः प्रथमार्त्तवम् ।
शुभं समूल – – शेषे – – सुखावहम् ॥
इति प्रथमार्त्तवं । इत्यादि ।

End. पुष्यः परकृतं हन्ति न तु पुष्यकृतं परः ।
दोषस्त्वनिष्टगेपीन्दौ पुष्यः सर्व्वार्थसाधकः ॥
इति पुष्यार्कप्रशंसा ।

— — (अतःपरं खण्डितम् ।)

विषयः । इति प्रथमार्त्तवम् ।
,, ऋतुस्नानम् ।
,, गर्भाधानम् ।
,, सीमन्तोन्नयनम् ।
,, सूतिकागृहप्रवेशः ।

इति कर्णवेधः ।

„ अक्षरप्रवेशः ।

„ शिल्पविद्यारम्भः । इत्यादि ।

(१४१२।) गायनलोचनम्. 10×4 inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent, 80 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saka Era, 1706. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ गायनलोचनानि लिख्यन्ते ।

प्रातर्गेयस्तु देशाखो ललितः पटमञ्जरी ।
विभाषो भैरवी चैव कामोदो गोण्डगौर्य्यपि ॥
एकावराड़ी मध्याह्ने सायं कार्णाटमालवौ ।
नाटश्चैव विशेषेण शेषा ज्ञेयास्तु सर्व्वदा ॥
नाटो गौड़ो वराड़ी च गुर्ज्जरी देशिरेव च ।
पूर्व्वाह्णे गानमेतेषां निषिद्धमिति तद्विदः ॥ इत्यादि ।

End. देवदानवगन्धर्व्वाः सदा गीतानि कुर्व्वते ।
मया च सेवितं गीतं तस्माद्गीतं प्रशस्यते ॥

Colophon. इति गायनलोचनं समाप्तम् ।

सङ्गीतचूड़ामणौ ।

तकारे पवनः प्रोक्त एकारे कमलासनः ।
नकारे नन्दिकेशः स्यादाकारे मधुसूदनः ॥
ब्रह्मा-विष्णु हराद्याश्च रागे तिष्ठन्ति सर्व्वदा ।
तेन सङ्गीतमात्रेण विघ्नं नश्यति निश्चितम् ॥
शिशुर्वेत्ति पशुर्वेत्ति वेत्ति गीतं फणी तथा ।
हा कष्टं शिव साक्षी त्वं न विदन्ति सुता मम ॥
गुणिहस्तगताः काष्ठशिलाद्याः शिल्पसाधनम् ।
निरक्षरनरः कोऽपि न जानाति गुणश्रमम् ॥
श्रीशङ्करः प्रीयातु । श्रीशाके १७०६ भाद्रवदि ५ ।
तद्दिने लिखितमिदं किरीटमालिशर्म्मणा ॥
लेखकपाठकयोः शुभमस्तु ।

(११६७) गोलोद्देशः. By दामोदर. 11×3 inches. Folia, 62. Lines, 9 on a page. Extent, 1,589 çlokas. Character, Nāgara. Date, Newār Era, 830. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

रुष्टे यस्मिन्नवृष्टिः स्यात् तुष्टे यस्मिन् सुवृष्टयः ।
सर्व्वसिद्धिप्रदातारं तं वन्दे कुण्ठनायकम् ॥
— — — गोलरचनां युक्तिसिद्धां मनोरमां ।
प्रवक्ष्याम्यविरोधेन ज्योतिःशास्त्रपुराणयोः ॥

गर्गः । यतो वाचो निवर्त्तन्ते मनो यत्र न गच्छति ।
नित्येदुस्येश्वरस्येच्छा वेदरूपा विजृम्भते ॥
ब्रह्म-विष्णु-महेशाद्या ब्रह्माण्डानि च देवताः ।
पूर्व्वं नानाविधाः सृष्टाः स्रजिष्यत्यप्यनेकधा ॥
प्रोक्तं वेदेषु तत्सर्व्वमिदानीन्तनमुच्यते ।
रामचन्द्र महाराज ब्रह्मण्यस्मिन् प्रजापतौ ॥
ब्रह्माण्डं यादृशं सृष्टं तादृशं शृणु तत्त्वतः ॥ इत्यादि ।

End. कुरुवंशोद्भवो राजा कुन्तीपुत्रो युधिष्ठिरः ।
वेदवेदाभ्ररामाब्दं स्वं शकं चालयिष्यति ॥
३०४४ जातेऽधर्म्मे पुनाराजा विक्रमार्को भविष्यति ।
पञ्चत्रिचन्द्रवर्षाणि स्वं शकं चालयिष्यति ॥
१३५ शालिवाहो नृपो नाम शङ्कराराधने रतः ।
ततः खव्यष्टचन्द्राब्दं स्वं शकं चालयिष्यति ॥
१८३० नागार्ज्जुनस्ततो भूपो हत्वा म्लेच्छगणं रणे ।
चतुर्लक्षमिताब्दानि स्वं शकं चालयिष्यति ॥
४००,००० दुष्टम्लेच्छप्रविजयाभिनन्दनमहीश्वरः । ?
अयुताब्दं स्वीयशकं चालयिष्यति धर्म्मराट् ॥
ततो जातेषु बौद्धेषु म्लेच्छेषु भगवान् हरिः ।
✓ कल्की भूत्वा स्वर्गगजवर्षैः सर्व्वान् हनिष्यति ॥
इति कुण्ठराजगणेशस्य नामोच्चारणपुण्यतः ।
गोलोद्देशः संगृहीतो नातिसंक्षिप्तविस्तृतः ॥

Colophon. इति दामोदरकृतौ गोलोद्देशे कालनिर्द्दिशादेशो दशमः ॥

इति गोलादशः पफागा । अथ संख्यापक ११०० ।

अभ्ररामगजे संख्ये नेपालाब्दे गते रवौ ।

नवम्यां वरुणे पक्षे गोलाध्यायो व्यलीलिखत् ॥

विषयः । इति॰ पातालनिरूपणं प्रथमः ।

इति॰ मृत्युलोकनिरूपणम् । २ ।

इति॰ स्वर्गनिरूपणम् । ३ ।

इति॰ मध्यगतिवासनाधिकारः । ४ ।

इति॰ स्पष्टगतिवासनाधिकारः । ५ ।

इति॰ त्रिप्रश्नवासनाधिकारः । ६ ।

इति॰ ग्रहणादिवासनाधिकारः । ७ ।

इति॰ नक्षत्रसंस्थानाधिकारः । ८ ।

इति॰ उत्पातोत्पत्त्यधिकारः । ९ ।

इति॰ कालनिर्द्दिशादेशः । १० ।

(१४१२ ।) ग्रहदर्पणः By गौरीश्वर. 12×4 inches. Folia, 12. Lines, 9 on a page. Extent, 270 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरवे नमः ।

यद्भुजाग्रे गाढमतः परीतं

जगन्नवीभूतमिव प्रभाति ।

महोनिधिर्विश्वविभुस्त्रिमूर्त्ती

रविर्मुदे नोऽस्तु स देवदेवः ॥

गिरं गणेशं विधिविष्णुरुद्रान् गुरून् ग्रहानर्कमुखांश्च मूर्द्ध्ना ।

प्रणम्य गौरीश्वर आतनोति ब्रह्मोक्ततुल्यं ग्रहदर्पणाख्यम् ॥

शाकोऽङ्कमेघाग्नि ३१७९ युतः कलेः

स्याच्छास्त्राब्दपिण्डाश्च युगावधीह । (?)

युगाधिकश्चेद् युगशेषितोऽसौ

युगाश्च दन्त्यङ्कयुतैः शराङ्कैः ॥ इत्यादि ।

End. चरज्यार्क ११ घातस्त्रिभज्योद्धृतं तत्
फलं वर्गितस्वाद्यभावर्गयुक्तम् ।
हृता तत्पदेनार्कनिघ्नीचरज्या
भवेत् चापमज्या ततः प्रागवदर्कः ॥

इतीह० । तथाधिकारोप्यगमत् तृतीय-
स्त्रिप्रश्नसंसाधनहेतुरेषः ॥
(अतः परं खण्डितम् ॥)

विषयः । इतीह गौरीश्वरसम्मितेऽर्कसिद्धान्ततुल्ये ग्रहदर्पणाख्ये ।
खचारमध्यानयनाधिकारो गतोऽयमाद्यो गणितज्ञहृद्यः ॥
इतीह० ।
एष ग्रहाणां स्फुटकर्मसिद्धेर्हेतुर्द्वितीयोऽपि गतोऽधिकारः ॥
इतीह० ।
तथाधिकारोऽप्यगमत् तृतीयस्त्रिप्रश्नसंसाधनहेतुरेषः ॥

---

(२) ३२ ।) ग्रहप्रकाशः By काशीनाथ. 11 × 4 inches. Folia, 22. Lines, 9 on a page. Extent, 396 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saka Era, 1735. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरुचरणारविन्देभ्यो नमः ।

श्रीसूर्य्यनारायणमादिदेवं
चतुर्भुजं भास्करमण्डलस्थम् ।
त्रयीमयं विश्वविबोधहेतुं
तं नौमि नित्यं धिषणाप्तिसिद्ध्यै ॥

प्रणम्य मूर्द्ध्ना गणपं गिरित्रं गिरं गुरुं श्रीनृहरिं पितृंश्च ।
ग्रहप्रकाशं मिहिरोक्तिरीत्या सिद्धान्तसारस्य इकं व्यनक्ति ॥

.. ..

श्रीसूर्य्यसिद्धान्तमतं समस्तमुद्धृत्य सारं नरदेवतुष्ट्यै ।
स्वल्पक्रियं दैवविदां हिताय खेगामिमं स्पष्टतरं सुबोधम् ॥

इत्यादि ।

End. ब्रह्मोक्तं सकलं वशिष्ठमुनिवर्य्योक्तं तथार्कोदितं
दृष्ट्वा तत्वविवेकभेदममलं श्रीसौरभाष्यादिकम् ।
सिद्धान्तोक्तमहाखिलं लघुकृतं सिद्धान्तसारास्पदं
नाल्पोच्चं करणं श्रीसूर्य्यभणितं श्रीकाशिनाथोऽकरत् ॥

Colophon. इतीह सौरोक्तग्रहप्रकाश-
राजेन्द्रविक्रमनृपस्य ज्ञनुःशकाब्दात् ।
श्रीकाशिनाथगणकेन विनोदितोऽय-
मलंकृतोऽयमगमत् समाप्तिं ॥ ?
सूर्य्योपदेशाल्लिखितं मयात्र एकादशाख्योऽधिगतोऽधिकारः ।

विषयः । इतीह० । खेगामिमध्यानयनाधिकारः ॥
,, पश्चाङ्कपत्रानयनाधिकारः ॥
,, न भोगपष्ठानयनाधिकारः ॥
,, त्रिप्रश्नसंज्ञानयनाधिकारः ॥
,, शीतांशुपर्व्वानयनाधिकारः ॥
,, मार्त्तण्डपर्व्वानयनाधिकारः ॥
,, चन्द्रार्क . . पर्व्वद्वयाधिकारः ।
,, पातद्वयो साधनकोऽधिकारः ॥ (?)
,, सौरादिमानानयनाधिकारः ॥
,, कालस्य विम्बानयनाधिकारः ॥

(१६१२।) चतुरङ्गतरङ्गिणी By वंशमणि. 12×2 inches. Folia, 15. Lines, 4 on a page. Extent, 165 çlokas. Character, Maithila. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमस्तस्मै ॥
यत् त्वं केलिपणे पराजितवती कल्याणि शोणाम्बुजं
तद्देहि + तदीश दर्शय करं हे नाथ तद्दृश्यताम् ।
इत्युक्ते रमया करेण कलहं तस्याः कराम्भोरुहं
स्मेरस्मेरमुखः सुखाय जगतां देवोऽस्तु दामोदरः ॥

श्रीकृष्णानन्दरायस्य वाचा विनयशालिनः ।
बुधो वंशमणिश्चक्रे चतुरङ्गतरङ्गिणीम् ॥ इत्यादि ॥

End. हनने यत्र वटिकाद्वयशेषोऽस्ति – – – ।
उत्थानं तच्चतूराजौ – – – प्रकीर्त्तितौ ॥
तादृशहननप्रवेश – – – – मुत्थानत्वमित्यर्थः ॥

Colophon.] इति श्रीमद्दो – – – – –वंशमणिकृतायां चतुरङ्गतरङ्गिण्यां द्वितीयप्रवेशादितरङ्गः । समाप्ता चेयं चतुरङ्गतरङ्गिणी ।

(१११२ ।) चमत्कारचिन्तामणिः. By ऋषि. 6×3 inches. Folia, 7. Lines, 13 on a page. Extent, 182 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
न चेत् खेचराः स्थापिताः किं चक्रे
न चेत् स्पष्टगाः स्थापितैर्ग्रहेन्द्रैः ।
अभावाद्धि ते स्पष्टता कोऽत्र हेतुः
फलैरेव सर्व्वं ब्रुवे तानि तस्मात् ॥
तनुस्थो रविस्तुङ्ग × ष्टि विधत्ते
मनस्यं तपे दारदायादवर्गात् ।
वपुः पीड्यते वातपित्तेन नित्यं
स वै पर्य्यटन् ह्रासवृद्धिं प्रयाति ॥
धने यस्य भानुः स भाग्याधिकः स्यात्
चतुष्पात् सुखं सद्व्ययं स्वं च पाति ।
कुटुम्बे कलिर्जायते जाययापि
क्रिया निष्फला याति राभस्यहेतोः ॥ इत्यादि ।

End. शिखी रिपुगः पादनेत्रे च पीड़ा
स्वयं राजतुल्योऽप्ययं सत्करोति ।
रिपुर्नाशनं मातुले × × शर्म्म-
सङ्गैः पीड्यते वस्तिगुह्ये सदैव ॥
इति केतुभावफलम् ॥

Colophon. इति ऋषिविरचिते चमत्कारचिन्तामणौ भावाध्यायः समाप्तः ।

विषयः । रविभावफलम् । चन्द्रभावफलम् । भौमभावफलम् । बुधभावफलम् । गुरुभावफलम् । शुक्रभावफलम् । शनिभावफलम् । राहुभावफलम् । केतुभावफलम् ॥

---

(३)७६ ।) चिकित्सामृतम् (मध्यखण्डितम् .) By मिल्हन . 12 × 5 inches. Folia, 134. Lines, 7 on a page. Extent, 2,437 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

बीजं श्रुतीनां सुधनं मुनीनां
जीवं जड़ानां महदादिकानाम् ।
आग्नेयमस्त्रं भवपातकानां
किञ्चिन्महः श्यामलमाश्रयामि ॥
लब्धा कपोलमधुवारि मधुव्रताली
कुम्भस्थलीमदविभूषणलोहिताङ्गी ।
माणिक्यमौलिरिव राजति यस्य मौलौ
विघ्नं शतं हरतु विघ्नपतिः सदा वः ॥

.. ..

केचित् सन्ति निघण्टवोऽतिलघवः केचिन्महान्तः परे
केचिद् दुर्गमनामकाः कतिपये भावस्वभावस्थिताः ।
तस्मान्नापि लघुर्न वापि विपुलः ख्यातादिनामा सतां
प्रीत्यै द्रव्यगुणान्वितोऽयमधुना ग्रन्थो मया बध्यते ॥
सर्व्वकार्य्येण यत् साध्यं प्रकारस्थितिकारणम् ।
आयुर्वेदोपदेशस्तु कथ्यमानः सुखावहः ॥

(श्लोकाश्चैते चिकित्सामृतस्य किं न वेति महान् सन्देहः । यतो चास्य प्रथमपत्रं नास्ति । अतो द्वितीयपत्रस्य प्रारम्भवाक्यं लिख्यते ।)

... वरस्य ।

दीप्तानलस्यापि विपाकशुद्धि-
स्तस्यातिसारः सममेव यातः ॥

अतीसारनिदानं ।

आदावामातिसारे त्रिकगुरुदृषण....स्थूलाभिपत्ते

तापा....सगर्त्ति प्रबलतरमहारोचकाद्येति गन्धे ।

अस्मिन् दोषानुसारव्यतिकरविहितैर्लङ्घनाद्यैरुपायैः

क्काथैः पेयादिपथ्यैः कृतपुटविधिभिर्भेषजैः....मकुर्य्यात् ॥

अवेदनं सुसंपक्कं दीप्ताग्नेः सुचिरोत्थितम् ।

नानावर्णमतीसारं पुटपाकैरुपाचरेत् ॥ इत्यादि ॥

End. शुष्कं कासति यः प्रभातसमये सम्पूर्णकायोऽथवा

हीनाङ्गः कफकासवानथ निजां छायां विकारावृताम् ।

पश्यत्येव मुखं न दर्पणगतं यो वातिसारी भृशं

सूनो वा जठरे नरः स नियतं प्राप्नोति याम्यं मुखम् ॥

इति कतिपयवृत्तैः सारभूतं मयोक्तं

पटुमतिपठनार्थं प्राणिरिष्टप्रबन्धम् ।

विविधमुनिसुवाक्यैश्चापरैः सूक्ष्मरूपं

विदुरखिलगदज्ञा दीर्घपाठ + माये ॥

Colophon. इति चिकित्सामृते मिल्हनकृते रिष्टाधिकारः ॥

पूर्व्वाचार्य्यप्रबन्धोदधिपरिमथनात् प्राप्य फेनोपमानान्

योगान् सिद्धोपयोगान् प्रविहितममलं सच्चिकित्सामृताख्यम् ।

नानाच्छन्दोविनोदानुभवपरिलसच्छास्त्रमेतद्भिषग्भ्य-

स्तावद्दद्यात् सुभूभृत्सदसि वरयशोवावलब्धो पयांसि ॥ ?

श्रीसूरसेनदेशे त्रिभुवनपालेन भूमिपालेन ।

त्रिभुवनगिरिरतिदुर्गः पूर्व्वं दुर्गाधिपः सृष्टः ॥

तत्र च जायससंज्ञो वंशो भूपालवंशजोऽभूत् ।

तत्र कुलोद्धरनामा वैद्याचार्य्योऽजनि प्राज्ञः ॥

तद्देहजो गुणाढ्यो मिल्हननामाखिलामयज्ञाने ।

भेषजविधौ च बुद्धिर्यस्याश्चर्य्यप्रदा लोके ॥

तेन कृतं वरशास्त्रं हिताय लोकस्य टिल्लिकानगरे ।

द्वादशशतेष्वशीत्या सहिते विक्रमनृपस्याब्दे ॥

गर्जनकगौड़गूर्जरपर्य्यन्तां मेदिनीं महीनाथे ।
शासत्युच्चैर्जवनहम्बीरे समसुद्दीनाख्ये ॥
यो देवेश्वरतनयो गङ्गाधरसंज्ञको द्विजः ।
योऽन्यः पवित्रसद्द्विजपुत्रो ग्रहचारविकीर्त्तिः ॥ (?)
सद्वैद्यपद्मपुत्रो लोहटसंज्ञश्च बुद्धिमानपरः ।
एषां प्रपाठनाय प्रविस्तृतं धर्म्महेतोश्च ॥
ये वाञ्छन्ति च पुण्यं नृपपुरतश्च प्रभावमपि भिषजः ।
प्रपठन्तु तेऽपि मुक्त्वा नित्यं मात्सर्य्यमुग्रं च ॥
दोषाश्च चिह्नान्यपि भेषजानि
स्वभावसिद्धानि च तत्त्वविद्भिः ।
दृष्टान्यनादिप्रथितानि तस्मात्
काव्यापरत्वं मुनिवाक्यतोऽत्र ॥
यो मालवेशार्जुनवर्म्मणो गुरुः
कवीश्वरः श्रीमदनाभिधानः ।
समाहितं तेन महात्मना परं
यशोऽर्थिना शास्त्रमिदं भिषक्प्रियम् ॥
श्रग्रोतवंशोदयमाधवस्य सुस्नेहसाहाय्यवशात् पवित्रम् ।
विकाशितश्चात्मयशः प्रदीपवत् सुशास्त्रमेतत्कविमिल्हनेन ॥
शास्त्रेऽस्मिन् ग्रन्थसंख्यायां सहस्राणां चतुष्टयम् ।
द्वात्रिंशदत्तरैः श्लोकैर्विद्यते गणिते सति ॥
इदं चिकित्सामृतनामधेयं सुशास्त्रसारं भिषजां हिताय ।
— — — — — मिल्हनेन परोपकाराय सतां विभूतिः ॥
विगलितसकलकलङ्का निर्म्मलहृदया सदैव या वसति ।
— — — — — — विमले स जयति सरस्वती सुचिरम् ॥

.. ..

विषयः । इति० भगन्दराधिकारः ।
,, विस्फोटकाधिकारः ।
,, श्लीपदाधिकारः ।

इति० वातरोगाधिकारः ।

„ उन्मादाधिकारः ।

„ मदात्ययदाहाधिकारः ।

„ नानाक्षुद्ररोगाधिकारः ।

„ नेत्ररोगाधिकारः ।

„ नासामयाधिकारः ।

„ स्त्रीरोगाधिकारः ।

„ बालरोगाधिकारः ।

„ विषाधिकारः ।

„ वाजीकरणविधिः । इत्यादि ।

(७६६ ।) चिच्चिनीमतसारसमुच्चयः. $7 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 69. Lines, 6 on a page. Extent, 1,428 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो महाभैरवाय ।

दिव्यार्कबोधकमलोदरगर्भसंस्थं

विश्वात्मकं परमनिर्म(ल) सिद्धनाथम् ।

येनावतारितमहार्णवमध्यचन्द्रै-

र्द्वीपान्तरं परमचिच्चिनिचित्प्रकाशम् ॥

तन्मध्यनिर्गतमहाकुलवेधयन्ति

दिव्यान्तरीक्षगगनान्तरभूतलेषु ।

पातालचक्रविवरान्तरग्राहन्तीं

नमामि पश्चिमक्रमाद्दयश्रीकुकालाम् ॥

.. ..

.. ..

(द्वितीयपत्रं नास्ति ।)

शाम्भवं शानवं ? शाक्तं भेदं श्रुत्वा मया प्रभो ।

कष्टात् कष्टतरं – – – – स साध्यं योगवित्तकैः ॥

ध्यानयोगरताः केचित् केचित् अध्यापरायणाः ।
प्राणायाममयाः केचित् अर्द्धचन्द्रकलाक्रमम् ॥
विन्दुभेदरताः केचित् सांख्यज्ञाने स्थिताः परे ।
परकर्म्मरताः केचित् चक्षुन्मीलितसंस्थिताः ॥
सर्व्वे क्लिश्यन्ति ते नाथ न किञ्चित् प्रत्ययो भवेत् ।
विनान्वयप्रभेदेन आज्ञासिद्धिप्रकाशितम् ॥
सर्व्वशास्त्रार्थहृदयं – – - मुत्तमोत्तमम् ।
श्रीचिञ्चिनीमतसारस्य समुच्चय वदस्व मे ॥ इत्यादि ।

देव्युवाच ।

श्रुतं मया सर्व्वं मतसारसमुच्चयं ।
अद्यापि संशयो नाथ मन्त्रविद्या वदस्व मे ॥

.. ..

भैरव उवाच ।

शृणु देवि प्रवक्ष्यामि मन्त्रविद्या समुद्धरेत् ।
भूप्रदेशे समे शुद्धे अलिना लेपयेत् प्रिये ॥ इत्यादि ।

End. ब्रह्मेन्द्रविष्णुरुद्राणां नित्यं पूजयते प्रिये ।
जप्यमाना धियं दद्यात् खेचरत्वं प्रयच्छति ॥

Colophon. इति श्रीचिञ्चिनीमते सारसमुच्चये द्वादशः पटलः समाप्तः ॥

विषयः । चिञ्चिनीविद्यासाधनम् ॥

(११११ ।) कुत्रयोगोद्भूतदोषशान्तिविधिः. By वाचस्पतिमिश्र. $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 510 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशो जयतितरां ।

सुरगणार्च्चितपादसरोरुहं नुम इन्दोन्दुरुपृष्ठसमारुहम् ।
निखिलविघ्नविनाशकरं परं गणपतिञ्च भवार्त्तिहरं सुरम् ॥
श्रीवृन्दारकवृन्दवन्दितपदद्वन्द्वाम्बुजाराधना-
सुध्यानेकमनोरथस्य भुवनप्रख्यातकीर्त्तश्चिरम् ।

श्रीमत्साहबबहादुरस्य तनुते श्रीछत्रयोगोद्भवं
प्राप्याज्ञां सुविधिं सुनिर्म्मलमतिः श्रीमिश्रवाचस्पतिः ॥

अथ भृगुसिद्धान्तोक्तछत्रयोगसूचितमार्गानुसारेण पूजास्थले शुक्लकम्बलासनमास्तीर्य्यार्घ्यजलेनासनमभ्युक्ष्य नृसिंहयन्त्रप्रयोगो लिख्यते । इत्यादि ।

End. कृतजप-होम-तर्पणमार्जनदशांशसंख्यया ब्राह्मणभोजनं कारयेत् दक्षिणादिना सन्तोष्य गुरुमभ्यर्च्य वस्त्रालङ्कारैः सन्तोष्य तदाशीर्व्वादं गृहीत्वा यथासुखं विहरेत् श्री । गुरुभ्यो नमः ।

Colophon. इति छत्रयोगोद्भूतदोषशान्तिविधिः समाप्तः ।
श्रीशाके शरपुष्करावनिधरमालेयरोचिर्मिते
तिग्मांशौ वृषराशिगे मकरगे जीवे तपस्तौ शुचौ ।
शुक्ले ब्रह्मतिथौ शिवर्त्तविलसद्गौरांशुवारेऽकरोत्
तन्त्राद्दीनवलोक्य पद्धतिमिमां श्रीमिश्रवाचस्पतिः ॥

विषयः । छत्रयोगसूचितपूर्व्वजन्मोपार्जिताखिलाघौघक्षयपूर्व्वकरक्तवातराजरोगकाशश्वासाद्यखिलरोगोपशमनद्वारा यथोचितशुभफलप्राप्तिकामस्य श्रीनृसिंहयन्त्रपूजनम् । तदङ्गभूतमयुतसंख्यको गोविन्दषोडशाक्षरमनुजपः । सहस्रसंख्यको होमः । शतसंख्यकं तर्पणम् । दशसंख्यकं मार्जनम् । शक्त्यनुसारेण ब्राह्मणभोजनञ्च ।

(२५३ ।) जयद्रथयामलम्. 10×3 inches. Folia, 96. Lines, 7 on a page. Extent, 2,520 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 762. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । नच्छोगनीनसमुद्भवम् । ?
तत्र प्रभृत्यसौ वीरो यत्र यत्र विचारयेत् ।
मही तत्रास्य वरुणं प्रकाशमुपयान्ति हि ॥ ?
अत्यन्तं बहुलं हृद्यं नात्र कार्य्या विचारणा ।
वरुणध्वजाविधाने पञ्चम ॥
अथ तं संप्रवक्ष्यामि पातचक्रध्वजाविधिं ।
यन्न कस्यचिदाख्यातं मुक्त्वा त्वं वीरवन्दिते ॥

तैलिकानां गृहं गत्वा कुम्भकारगृहं तु वा ।
तत्र तत्पतिभिः सार्द्धं यजेत परमेश्वरीम् ॥
वर्त्तुले मण्डले कृष्णे षड्विन्दुप्रविलाञ्छिते ।
सर्व्ववीरोपचारेण यजेत् तत्र महाशिवाम् ॥ इत्यादि ।

End. इह नु कानि कुलार्णवमध्यगानि गदितं त्रिदशेन्द्रविलासिनि ।
व्रम विचित्रकलान्तविटृंभितं त्रिदशभैमेदगतं प्रणतं यथा ॥ ?

Colophon. इति श्रीजयद्रथयामले विद्यापीठे सिद्धिलक्ष्मीविधानो नाम कल्पं ।
सम्वत् ७६२ । वैशाखशुक्लपूर्णमासि ।

विषयः । इति श्रीभैरवस्रोतसि विद्यापीठे शिरश्छेदे जयद्रथयामले चतुर्विंशति-
साहस्रके महाकालिकातन्त्रे द्वितीयषट्के एकादशमः (?) पटलः ।
इति॰ द्वितीयषट्के सङ्कर्षणारूपकविधाने द्वितीयः पटलः ।
इति कालसङ्कर्षणाहरहुंकारणाविधिस्तृतीयः ।
इति कालसङ्कर्षण्यां चर्चिकाविधिश्चतुर्थः ।
कालसङ्कर्षण्यानन्दविधाने पञ्चमः ।
डम्बरकाल्याविधिः षष्ठः ।
इति कालिके यमकल्पो विधिः सप्तमः ।
कालसङ्कर्षण्यां गहनेश्वरीविधिरष्टमः ।
„ एकतराविधाने नवमः ।
„ शवशवरीविधिर्दशमः ।
„ वज्रवतीविधिरेकादशः ।
„ रक्षाकालीविधिर्द्वादशः ।
„ इन्दीवरीकालिकाविधिस्त्रयोदशः ।
„ धनदकाल्याविधिश्चतुर्दशः ।
„ रमण्याविधिः पञ्चदशः ।
„ ईशानकालीविधिः षोड़शः ।
„ मन्त्रमाताविधिः सप्तदशः ।
(अष्टादशोनविंशो न दृष्टो ।)

कालसङ्कर्षण्यामादितो विंशतितमः ।

„ एकविंशतितमः ।

„ जीवकालीहृदयविधिर्द्वाविंशतितमः पटलः ।

„ सप्ताचराहृदयस्त्रयोविंशतितमः ।

„ अरमन्त्रविधिश्चतुर्विंशतितमः ।

इति भैरवस्रोतसि विद्यापीठे शिरच्छेदे जयद्रथयामले चतुर्विंशतिसाहस्र महातन्त्रे द्वितीयषट्के अर्द्धचक्रेश्वरीविधिर्नाम पञ्चविंशतितमं हृदयम् ।

समाप्तं पञ्चविंशतिहृदयचक्रः सप्तदशमः पटलः ॥

इति जयद्रथयामले महातन्त्रे कृत्तकर्णिविधिरष्टादशमः ।

„ भैरवडाकिन्या विधिरेकविंशतितमः पटलः ।

„ कालान्तकीविधिर्विंशतितमः ।

„ वीर्य्यकाल्या विधिरेकविंशतितमः पटलः ।

„ प्रज्ञाकालीविधानं नाम द्वाविंशतितमः ।

„ कालसङ्कर्षण्यां सप्तार्णकाल्या विधानं त्रयोविंशतितमः ।

„ कालीहृदयविधानो नाम चतुर्विंशतितमः ।

„ विद्याविद्येश्वरीचक्रे मन्त्रोद्धारः प्रथमः ।

„ „ „ मन्त्रवीर्य्यनिर्द्देशो द्वितीयः पटलः ।

„ „ „ ध्यानार्चनाधिकारस्तृतीयः पटलः ।

„ „ „ प्रथमप्रतिहारविधिरष्टमः ।

„ „ „ द्वितीयप्रतिहारविधिर्नवमः ।

„ „ „ तृतीय „ „ दशमः ।

„ „ „ चतुर्थप्रतीहारीसाधनविधिरेकादश ।

„ „ „ शिरच्छेदशिवसाधनविधिस्त्रयोदशः ।

„ „ „ शिखासाधनविधिश्चतुर्द्दशः ।

„ „ „ कवचसाधनाधिकारः पञ्चदशः ।

„ „ „ अस्त्रसाधने विद्याविद्येश्वरी चतुर्विंशतिः ।

„ यक्षिणीचक्रे प्रथमः ।

„ „ पाटलाविधिः ।

„ विद्यापीठे सिद्धिलक्ष्मीविधानो नाम कल्पम् ।

(११६७।) जातकपद्धतिव्याख्यानम्. By सूर्य्यदेवसोमयाजिन्. 10×3 inches. Folia, 70. Lines, 11 on a page. Extent, 2,114 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 803. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. शुभमस्तु। श्रीदक्षिणामूर्त्तये नमः। श्रीगुरुभ्यो नमः।

श्रीसूर्य्यादिसर्व्वग्रहेभ्यो नमः॥

जगदुदयस्थितिसंहृतिकारणमविकारि सच्चिदानन्दम्।

श्रीमच्छ्रीकृष्णाख्यं तेजो मे हृदि सदा स्फुरतु॥

आचार्य्यं श्रीपतिं नत्वा जातके कर्म्मपद्धतिः।

व्याख्यायते मया स्पष्टं सूर्य्यदेवेन यज्वना॥

पश्यन्तु तमिमं ग्रन्थं शास्त्रं न्यायोपबृंहितम्।

पूर्व्वजातकशास्त्राणामलङ्कारं विपश्चितः॥

इह खलु सन्तः शिष्टाचारसिद्धं – – – – अभीष्टदेवतानमस्कारादिरूपं मङ्गलं कृत्वा ग्रन्थारम्भं प्रतिजानाति देयमपि (?) श्रीपतिराचार्य्योऽभीष्ट देवतानमस्कारपूर्व्वं जातककर्म्मपद्धत्याख्यं ग्रन्थकरणं श्लोकेन प्रतिजानाति।

नत्वा तां गुरुदेवतां त्रिसमयज्ञानोद्गतेः कारणं

तत्पादाम्बुरुहप्रसादविकसद्बोधो बुधः श्रीपतिः।

शिष्यप्रार्थनया विचार्य्य सकलान् होरागमार्थान् बहून्

वक्ष्ये जातककर्म्मपद्धतिमहं होराविदां प्रीतये॥

त्रैकालिकपदार्थविषयज्ञानोत्पत्तेः कारणं गुरुरूपां देवतां प्रसिद्धदेवतां प्रणम्य – – – – करिष्यामीति वाक्यार्थः॥ इत्यादि।

End. इत्थं निध्रुवगोत्रेण सूर्य्यदेवेन यज्वना।

कृतं श्रीपतिपद्धत्यां प्रकीर्णफलनिर्णयम्॥ श्रीदक्षिणामूर्त्तये नमः।

Colophon. इति श्रीसूर्य्यदेवसोमयाजिविरचिते श्रीपतिपद्धतिव्याख्याने जातकालङ्कारे प्रकीर्णं फलाध्यायः॥

सम्वत् ८०३ फाल्गुन शुक्लद्वितीया आदित्यवारे लिखितमिदं राजदैवज्ञपूर्णानन्देन सम्पूर्णोऽयं ग्रन्थः।

विषयः। श्रीपतिपद्धतेर्व्याख्यानम्।

(१५७८।) जातकार्णवः. By वराहमिहिर. 12×2½ inches. Folia, 13. Lines, 5 on a page. Extent, 195 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 883. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीसूर्य्याय नमः ।

कल्पाद्यब्दगणः प्रभाकरहतश्चैत्रादिमासैर्युत-

स्त्रिघ्नः खाद्रिहृतासयुक्सुर ७७ हृतैर्लब्धाधिमासैर्युतः ।

खत्रिघ्नः सतिथिर्द्विधाश्शिवहतस्त्रिव्योमशैलोद्धृते-

र्हीनो लब्धदिनावमैः खितनिशार्द्धं सावनोऽहर्गणः ॥

रव्यादिमध्यार्थं गुणकारानाह । इत्यादि ॥

End. अथ मध्याह्निकीच्छायानयनम् ।

दिनेश्वरामेरधिकं यदल्पं रमेन पंक्त्या निहितं शरासम् ।

पलप्रभायां वियुतं युतञ्च छाया तु सा स्याद् दिनमध्यभागे ॥

छायानिजे स्याद्दिनमध्यभागे छायानिता दिक्तु हिता तयापि ।

दिनेश्वरघ्ने दिनमध्यनाड़ी श्रीमान् वराहो वदति स्वयुक्त्या ॥ (?)

Colophon. इति श्रीवराहमिहिरविरचिते जातकार्णवे त्रिप्रश्नाधिकारस्तृतीयः समाप्तः ॥ सम्वत् ८८३ चैत्रशुक्ल ४ लिखितसम्पूर्णमिति । शुभम् ॥

विषयः। इति० ग्रहमध्याधिकारः प्रथमः ।

इति० ग्रहस्फुटाधिकारो द्वितीयः ।

इति० त्रिप्रश्नाधिकारस्तृतीयः ।

---

(३)१०६।) जैमिनिसूत्रव्याख्या (सुबोधिनी) By नीलकण्ठ. 10×4 inches. Folia, 45. Lines, 10 on a page. Extent, 1,069 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरवे नमः । ॐ नमो भगवते वागीश्वराय ।

सृष्टिस्थित्यन्तकर्त्री हरिहरविधिभिः सेवितानन्ददात्री

नानातन्त्रोक्तमार्गै मुनिभिरपि — — भालचन्द्रोज्ज्वलाङ्गी ।

आरक्ताभा त्रिनेत्रा शिवभवनिलया राजराजेश्वरी सा

वाचं नो ह्यातनोतु प्रतिपदकठिने जैमिनेः सूत्रसंघे ॥

विवस्वद्दंशाग्रग्रावनिपतितधरश्रीरणभुजो-
दयाम्भोधेर्वाचा + + + + जैमिनिमुनेः ।
निरालम्बे शास्त्रे जननि गिरिजे यास्यति न किं
— — — — — — — — — ॥

अथ प्राक्तनकर्म्मानुपूर्व्यकाशीवासादिना जगदुद्धारं चिकीर्षुः करुणासिन्धुर्जैमिनिमुनिः ... ग्रन्थप्रतिबन्धकोपशमनाय श्रीशङ्करप्रणतिपूर्व्वकं . . . . जातकशास्त्रमनुष्ठातुं प्रतिजानीते । इत्यादि ॥

End. सिद्धमन्यत् — अन्यत् प्रकृतं ग्रन्थानुक्तं सिद्धं शास्त्रान्तरप्रसिद्धं ग्राह्यमित्यर्थः ॥

Colophon. इति श्रीनीलकण्ठज्योतिर्विद्विरचितायां जैमिनिसूत्रव्याख्यायां सुबोधिन्यां द्वितीयाध्यायस्य चतुर्थः पादः ॥

(१३४० ।) ज्ञानतिलकम्. 6×4 inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 52 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
नारद उवाच ।
भूतानां च — — — पृज्ञानं येन च लभ्यते ।
एवं ज्ञानं न जानामि पुनर्जन्म न विद्यते ॥
श्रीभगवानुवाच ।
शरीरं + विद्यानां शरीरं सर्व्वदेवता ।
शरीरं सर्व्वतीर्थानि गुरुभक्तिषु लभ्यते ॥
.. ..
गुरुकृपाप्रसादेन ब्रह्मविष्णुमहेश्वरम् ।
सामर्थं तत्प्रसादेन केवलं गुरुसेवया ॥ इत्यादि ।

End. विष्णुस्थाने कृतं पापं शिवस्थानेषु मुच्यते ।
शिवस्थाने कृतं पापं गुरुस्थानेषु मुच्यते ॥
गुरुस्थाने कृतं पापं वज्रलेपो भविष्यति ।
ते नरा नरके यान्ति यावच्चन्द्रो दिवाकरः ॥

Colophon. इति श्रीविष्णुनारदसंवादे ज्ञानतिलकं नाम सम्पूर्णम् ॥

(१०६।) भट्टारकरवीरतन्त्रे चण्डकापालिन्याः संक्षेपपूजाविधिः. 12×5 inches. Folia, 25. Lines, 9 on a page. Extent, 675 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ सिद्धिकालिकायै ।

खड्गखाराङ्गगां देवीं चन्द्रिकोपरि संस्थिताम् ।
नमामि शिरसा भक्त्या भैरवीं भैरवासनां ॥

अथ प्रातःकृत्यम् । उत्थाय गुरुं नमस्कृत्य स्नात्वा तत्र गायत्रीं दशधा जपेत् ॥ इत्यादि ।

End. ततः पूजास्थानं गोमयेनोपलिप्य स्वेच्छया विहरेत् ।

Colophon. इति श्रीभट्टारकरवीरमहातन्त्रे अष्टसाहस्रिकायां श्रीचण्डकापालिन्याः संक्षेपपूजाविधिः ।

---

(२)३२६।) टोडरानन्दः (वैद्यकः) (खण्डितान्तः). 16×4 inches. Folia, 101. Lines, 9 on a page. Extent, 3,636 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

शिवं प्रणम्य वागीशं धन्वन्तरिमथाश्विनौ ।
क्रियते टोडरानन्दं ग्रन्थं सद्वैद्यसम्मतम् ॥
दिशन्तु शं केशवशङ्कराद्या देवाः सुदेवाव्ययसम्भवाद्याः ।
श्रीटोडरेन्द्रनृपतौ – – – – – धर्म्मस्य भूमौ परिरक्षके च ॥
– – – – कुन्तिसुतादिभि र्या पूर्व्वं कृता पद्धति – – – – ।
मूर्द्धाभिषिक्तालिकभूषणेन समुद्धृता श्रीवरटोडरेण ॥
भूदेवदेवान् भुवि दानयज्ञैः सन्तोष्य साधूनथ सर्व्ववर्णान् ।
कामैरनेकैश्च विलोक्य + + नाज्ञापयेद्दिग्विजये नरेन्द्रः ॥
प्राचीनशास्त्राणि सुदुर्गमाणि भिन्नप्रमेयाणि निरीक्ष्य सम्यक् ।
एकत्र सर्व्वन्तु भवान् सुबोद्धुं मतं कृते टोडरमल्लभूपैः ॥
श्रीटोडरो नृपवरो रसालङ्कारसन्मणिः ।
गृहीतदेहो लोकस्य रक्षार्थमिति मे मतिः ॥

साधूनां लक्षता नूनमसाधूनां विमर्द्दनः ।
तदाज्ञया सुश्रुतादिसारमुद्धृत्य सादरम् ॥
निबध्यते हितं सर्व्वं विशदाक्षरनिर्म्मलम् ।
ग्रन्थेऽस्मिन् टोडरानन्दे सर्व्वार्थपरिवृंहिते ॥

इह खलु चतुर्वर्गस्य साधनं शरीरं तच्चायुष्या — — तद्विकारकारिणो रोगास्तदभावहेतुचिकित्सा — — — — — — आयुर्वेदशास्त्रप्रवृत्तिस्तत्रस्थानामविदुर्ज्ञेयतया इदानीं — — — — सुकरोपायेन ज्ञानार्थमेतत् । तस्मिन् ग्रन्थे प्रयत्नः ॥ इत्यादि ।

End.

यस्य यस्य फलस्येह वीर्य्यं भवति यादृशम् ।
तस्य तस्यैव वीर्य्येण — — — मपि दृश्यते ॥
व्याधितं कृमिपुष्टञ्च — — — — मलालजम् ।
वर्ज्जनीयं फलं सर्व्वं मपर्य्यापितमेव च ॥

इति फलवर्गः ।

(अतः परं खण्डितम् ।)

विषयः । इति श्रीमहाराजाधिराजटोडरमल्लविरचिते टोडरानन्दे आयुर्वेदसौख्ये आयुर्वेदप्रयोजने अष्टचिकित्सालक्षणवैद्यप्रतिरूपिकवैद्यलक्षणदीक्षा रोग-लक्षणकथनं नाम प्रथमप्रहर्षः ।

इति० दोषपञ्चात्मक-दोषस्थानकर्म्म-अविकृतदोषलक्षण-विकृतदोषोपचयगतिहेतु — — पञ्चमदोषावस्थादोषवेदनादोषधातुक्षयलक्षणभेषज-परीक्षादेशलक्षणनानाप्रकृतिलक्षणं नाम द्वितीयप्रहर्षः ।

इति० पञ्चात्मकद्रव्यलक्षणादिपृथक्द्रव्योदाहरणसवीर्य्यविपाकप्रभालक्षणऋतुचर्य्या वलसाम्यपरीक्षाकथनम् । ३ ।

(११६७ ।) टोडरानन्दः वा होरासुखः By टोडरमल्ल. 11×4 inches. Folia, 102. Lines, 9 on a page. Extent, 1,836 çlokas. Character, Nāgara. Date, Samvat, 1639. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । विघ्नच्छिदे नमः ।

प्रणम्य गणनायकं सकलसम्पदां दायकं
विरिञ्चिहरिशङ्करानखिलशङ्करान् भक्तितः ।

ग्रहाननघविग्रहान् गिरमथो शुभाशुभोगिरं
करोति नृपटोडरो विविधसौख्यदं जातकम् ॥
श्रीमद्गर्वाशिष्टभृगुगर्गपराशराद्यै-
र्धर्म्मप्रवर्त्तनपरैर्यदभाषि पूर्व्वं ।
पश्चाद् वराहमिहिरादिसुरावतारै-
स्तद्धर्म्मशर्म्मदमिदं क्रियते सुशास्त्रम् ॥
अहो सुरगणैरिदं विविधयुक्तियुक्तं कृतं
तदुक्तमनेकधा तदवतारिगोत्रामरैः ।
तदुक्तिरससागरं समवगाह्य सम्यक् ब्रुवे
तदुक्तमपदार्थवल्ललितहौरिकं शास्त्रकम् ॥
भूयो जातकसंहिता विरचिता श्रीमद्वराहादिभि-
स्तासां सारमशेषमेकत इत ख्यातुं मदीयोद्यमः ।
तद् याचे बहुधा बुधा वरतरं स्याच्चेदिदं तुष्यतां
नोचेत् तत्कृपया विचिन्त्य सुदृढं— — —लिख्यताम् ॥
अथास्य जातकस्य प्रयोजनमाह । इत्यादि ॥

End. प्रव्राजकानां कथितास्तु योगा नक्षत्रमूर्त्तेः फलयुक्तमस्मात् ।
सूर्य्यादितो राशिफलानि दृष्टिफलानि संक्षिप्य निरूपितानि ॥
भावाश्रयं फलमतोऽपि विचार एषा
मप्याश्रयोत्थफलमुक्तमनिष्टयोगाः ।
स्त्रीजातकं निधनमप्यथ नष्टजन्म-
द्रेक्काणरूपमिति हौरिकसौख्यमुक्तं ॥

Colophon. इति श्रीमन्महाराजाधिराज-श्रीटोडरमल्लविरचिते श्रीटोडरानन्दे ज्योतिः-शास्त्रे होरासौख्यं सम्पूर्णमिति । शुभं भवतु । कल्याणमस्तु लेखक-पाठकयोः । संवत् १६३९ वर्षे वैशाख शुदि—प्रतिपदायां शुक्रे प्रोहित रामात्मजेन देवदत्तेन अलीलिखत् ॥ सम्पूर्णं शुभं भवतु ॥
श्रीटोडरानन्द जय ।

विषयः । इति॰ राशिप्रभेदः प्रथमो हर्षः ।
खचरयोनिबलाबलसंज्ञकः । २ ।

मिश्रकाध्यायः । ३ ।

कारकाध्यायः । ४ ।

निषेकाध्यायः । ६ ।

सूतिकाध्यायः । ७ ।

अरिष्टाध्यायः । ८ ।

अरिष्टभङ्गाध्यायः । ९ ।

आयुर्दायाध्यायः ।

अष्टकवर्गसौख्यम् ।

कर्म्माजीवसौख्यम् ।

राजयोगसौख्यम् ।

नाभसयोगनिरूपणम् ।

चन्द्रसूर्य्ययोगौ ।

द्विग्रहयोगः ।

प्रव्रज्याध्यायः ।

नक्षत्रगुणसौख्यम् ।

राशिफलसौख्यम् ।

भावफलनिरूपणम् ।

भावविचारः ।

अनिष्टयोगाध्यायः ।

स्त्रीजातकाध्यायः ।

निर्याणविचारः ।

नष्टजातकाध्यायः ।

द्रेक्काणरूपाध्यायः ।

(१२९४ ।) तिथ्यादिनिर्णयः By पद्मनाभ. 12 × 3½ inches. Folia, 52. Lines, 7 on a page. Extent, 1,001 çlokas. Character, Nāgara. Date, Newār Era, 827. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नमस्कृत्य महादेवं गुरुं संसारसागरम् ।

तिथ्यादीनां विवेकार्थं मुनिवाक्यं समुच्चितम् ॥

पक्षवृद्धौ तिथि + + ह्रासवृद्धिषु संशयम् ।
सुधियामप्यनुष्ठानमतो मया विविच्यते ॥
त्रिंशद्दिनैस्तु सावनो मासः । उक्तं ब्रह्मसिद्धान्ते ॥ इत्यादि ।

End. आद्यश्राद्धमकृत्वैव वृषोत्सर्गो विधीयते ।
वृषोत्सर्गे कृते पश्चात् कुर्य्यादेकादशं ततः ॥
सन्देहानेकगम्भीरं श्लोकतरङ्गसङ्कुलम् ।
पद्मनाभेन कथितं प्रेतकर्म्म महार्णवम् ॥
दशक्रियामुपक्रम्य आवसथ्यं समापितम् ।
प्रेताशौचं तथा ख्यातं मुनीनां दर्शनादिकम् ॥
श्रीवाराणस्यामुपाध्यायश्रीपद्मनाभेन विरचितम् ॥

Colophon. इति तिथ्यादिनिर्णये योगीश्वरसंग्रहे प्रेतकृत्यनिर्णये पद्मनाभसंग्रहयोः समुच्चयः समाप्तः । (?) नेपाल सम्वत् ८२७ श्रावणकृष्णत्रयोदश्यां तिथौ समाप्तेयं पुस्तीति । श्रेयोऽस्तु सर्व्वदा ।

(१२३८ ।) दानप्रदीपः By माधव. 14×3 inches. Folia, 99. Lines, 9 on a page. Extent, 2,669 çlokas. Character, Maithila. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

कार्य्याकार्य्यविभागमूढमनसां संख्यावतां सन्ततं
स्वस्वाभीष्टफलाप्तये स भवतादाम्नायकल्पद्रुमः ।
एकानन्तफले विचित्ररुचयः शाखे यदीये चिरा +
+ + + प्रवरा वरामृतफलप्राप्त्यै समध्यासते ॥
आसीद् गुर्ज्जरदेशमण्डलमणिः सौराज्यनित्योत्सवे
त्रैवर्णैकरणाभिधे पुरवरे श्रीराघवः पार्थिवः ।
त्यागो वाग्बलमाजिसीम्नि कृतिता रूपं च सर्व्वज्ञता
यस्यैतान्यलिखन्नयूथ – – – – श्चन्द्रे कलङ्कं क्रमात् ॥
तेन प्राग्वतमे भुवि प्रथयता प्रीतिं समानायितः
स्वीं गनींदधि – – – पुरवरात् श्रीवासुदेवः सुधीः ।

विद्यावृत्तगुणैर्यदीय गणितां यष्टोलकीर्त्यभिधां
स्वां जातिं विभिशेष भूतनिलयेच्छ्रसंज्ञावतः ॥ (?)
तस्य तनूजो नाम्ना नरसिंहोऽभून्मनीषिनरसिंहः ।
मत्सररहिताः प्राज्ञा यं तु सकूर्चां सरस्वतीं प्राहुः ॥
तस्यात्मजो धीधनहेतुतोऽभू-
न्नाम्नैव धीध — — — यितस्य ।
वृत्तानि यस्य श्रवणोत्सवाय-
वृत्तान्वितानाम — — — बुधानां ॥
तस्यात्मजः पण्डितरामनामा
वभूव भूवल्लभवल्लभोक्तिः ।
— — — — — —
— — — — — — ॥
तस्यात्मजः पण्डितविष्णुशर्म्मा
निःशेषपाण्डित्यनिधिर्वभूव ।
— — — — — —
— — — — — — ॥
तस्याप्यस्ति सुतः समस्तविषयालङ्कारभूतिर्गुणैः
सम्पूर्णा भुवि भद्रमाधव इति प्रख्यातनामा सुधीः ।
— — — — — — — — —
— — — — — — — — — ॥
स्मृत्युक्ताचारचतुरमनीषेण मनीषिणा ।
दानप्रदीपः क्रियते तेनोपक्रियते सता ॥
श्रुतिविषयगतोऽपि प्राणिनां स्वर्गसंस्था-
नपि निखिलपदार्थान् सुप्रकाशान् करोति ।
दुरिततिमिरभेत्ता यस्तु दानप्रदीप-
स्तमभिलषितलब्धै लब्धवर्णाः श्रयध्वम् ॥
तत्र प्रथमं दानप्रशंसा ॥ इत्यादि ।

End. ॐ अद्य भूतलाधिकरणकराजत्वप्राप्तिकाम इदं नगरं विष्णुदैवतं अमुकगोत्रायेत्यादि दक्षिणा नगरप्रदानम् ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्याय-पण्डित-श्रीविष्णुसूनुभट्टश्रीमाधवविरचितायां दानप्रदीपे भूमिदानप्रकरणं समाप्तम् ॥ अथ तिलदानम् । तत्र यमः । (अतः परं खण्डितम् ॥)

---

(२)११०।) दुर्गार्चनकल्पतरुः By लक्ष्मीपतिशर्म्मा. 12×4 inches. Folia, 60. Lines, 9 on a page. Extent, 1,755 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः ।

सच्चिदानन्दरूपाय साक्षीभूताय कर्म्मणाम् ।
लिङ्गत्रयविशिष्टाय नमोऽनन्तैकमूर्त्तये ॥
अद्वितीयमजं शुद्धं दित्रा इत्यपिवानिशम् ।
बहुधा यद्व वेदगीतं तस्मै कस्मै नमोनमः ॥
श्रीमच्छ्रीकृष्णपादाम्बुजयुगभजनासादितानेकविद्या-
शौर्य्यौदार्य्याद्युपेतक्षितिपकुलमणिः सत्प्रतिज्ञः समालः ।
वीरः श्रीकृष्णवर्म्मा रिपुलनरारोत्रिगोत्रावतीर्णः
सल्लगाणेशोऽस्तिकृष्टिर्विबुधजनपरित्राणसन्तर्पितार्थः ॥ (?)
तत्पुत्रोऽहितदर्पदावदहनज्वालाकरालप्रभः
सद्विद्याव्रतनिष्ठविप्रजनहृत्तोषेन्दुतुल्यच्छविः ।
स्वेष्टेशाचरणाम्बुजस्मरणभङ्गावाप्तसर्व्वोन्नतिः
स्वस्ति श्रीरणभीमसाह-युवराट् वर्वर्त्ति लोकेऽधुना ॥
.. ..
.. .. ।
दोर्दण्डस्यविकुण्डलीकृतधनुर्ज्यानिर्गताच्छाशुगा-
स्तारिः श्रीरघुनाथसाह-नवराट् यस्यात्मजः शोभते ॥
तदाज्ञयैवार्जुनशक्तिपूजा
विधोर्विधानं व्रतकाम्य — — — ।
चिरन्तनोक्तिं प्रणिधाय चित्ते
करोति लक्ष्मीपतिदैवविद् द्विजः ॥

श्रुतिकोटिद्वयाभ्यासालोकनिर्णयभेदतः ।
कर्म्माकर्म्मविकर्म्मेति शास्त्रेऽनेकमतं मतम् ॥

.. ..

अथ किलेदानीं कलिप्रौढ़ाविर्भावतया . . . . . निगमागमश्रुति-पुराणस्योपयुक्ताखिलविषयं जिज्ञासूनामुपकारायानवरतेप्सितफलदनव-रात्रव्रताङ्गभूताखिलकर्म्मानुष्ठानोपयोगि-दुर्गार्चनकल्पतरुं शास्त्रगुरूक्ति-युक्तिभिः प्रकटीकरोमि ॥ इत्यादि ।

End. इति दशमीकृत्यम् ।

चीर्णं चीनं विचिन्वन् जनप(ति) विषयं कामरूपं विधुन्वन्
अङ्गान् (वङ्गान्) कलिङ्गान् कुरुमरुयवनान् त्रासयन् स्वप्रतापैः ।
स्वर्देवान् भूमिदेवान् सुकुलजनपदान् तोषयन् यज्ञदानैः
श्रीमद्गोर्खाचलेशो जयति रणवहादूरसाहक्षितीन्द्रः ॥
तद्राजत्सदसि ब्रह्मागमविदोऽनेके स्थितास्तेष्वपि
त्रिस्कन्धागमसारतत्त्वनिपुणं — — — तुष्टो नृपः ।
श्रीदैवज्ञशिरोमणीति पदवीं प्रादादसाधारणीं
यस्मै सोऽयमनन्तचिन्मयमना दैवज्ञलक्ष्मीपतिः ॥
त्रिस्कन्धागमशब्दसांख्यनिगमानेकार्थसारामृता-
स्वादावाप्तमहाप्रमोदनकज्ञानप्रबोधोदयः ।
कृष्णानन्द इति प्रगीतमहिमस्तत्पुत्रलक्ष्मीपतिः
श्रीदुर्गार्चनकल्पवृक्षममलं भक्त्याकरोच्छारदम् ॥
पक्षे रूपघने पदेश्य दिवसे दिङ्गे तिथौ तत्समे
कर्णे मासि यमोत तद्घनमिते मासैकयुक्ते घने ।
कार्णभे त्रिघने युतावखिलयुगृदन्तघ्नविश्वोनके
शाके पंक्तिमितैः समैर्विलसिता ग्रन्थाध्यगात् पूर्णताम् ॥ (?)

इति श्रीदैवज्ञशिरोमणिश्रीमल्लक्ष्मीपतिशर्म्मणा विरचिते दुर्गार्चनकल्प-तरौ दशमीकृत्यकुसुमं दशमम् ॥

विषयः । इति० व्यवस्थाकुसुमं प्रथमम् ।
,, पाठार्चनादिनिर्णयकुसुमम् । २ ।

(१८९)

इति० प्रतिपत्कृत्यकुसुमम् । ३ ।
,, द्वितीयादिपञ्चम्यन्तकृत्येन्दुदर्शन — — द्यर्चकुसुमम् । ४ ।
,, विल्वाभिमन्त्रणापत्रीप्रवेशकृत्यकुसुमम् । ५ ।
,, अष्टमीकृत्यकुसुमम् । ६ ।
,, बलिदानकुसुमम् । ७ ।
,, कन्यार्चनतल्लक्षणकुसुमम् । ८ ।
,, नवमीकृत्यकुसुमम् । ९ ।

(५५७ ।) धनुर्वेदः. 6×3½ inches. Folia, 49. Lines, 5 on a page. Extent, 245 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशगौरीभ्यां नमः ।

लम्बोदरं महाकायं लम्बोष्ठं गजकर्णकम् ।
विघ्नघ्नं पार्व्वतीपुत्रं नमामि गणनायकम् ॥
विना शस्त्रधरं नान्यो धनुर्वेदस्य पारगः ।
अतः स्वप्ने निशि प्राप्ते शिवतत्त्वविचारणम् ॥

कर्त्तव्यमिति शेषः ।

अतः सन्देहदोलायां रोपणीयस्य मानसम् ।
ग्रन्थेऽस्मिंश्चापचतुरैर्वीरचिन्तामणौ क्वचित् ॥
यस्याभ्यासप्रसादेन निष्पद्यन्ते धनुर्द्धराः ।
जेतारः परसैन्यस्य तस्याभ्यासो विधीयताम् ॥
एकोऽपि यत्र नगरे प्रसिद्धः स्याद्धनुर्द्धरः ।
ततो यान्त्यरयो दूरं मृगाः सिंहगृहादिव ॥

इति धनुर्द्धरप्रशंसा ॥ इत्यादि ।

End.

जीवे लक्ष्मीर्मृते स्वर्गः कीर्त्तिश्च धरणीतले ।
तस्माद्धैर्य्यं विधातव्यं हन्तव्या परवाहिनी ॥

इति युद्धविधिः ।

Colophon. इति श्रीसदाशिवप्रोक्तो धनुर्वेदः समाप्तः ॥

विषयः । धनुर्द्धरप्रशंसा । धनुर्द्धारणविधिः । धनुःप्रमाणम् । गुणलक्षणम् । फलक्षणम् । पायनविधिः । ? नाराचनालिकालक्षणम् । स्थानानि । गुणमुष्टिलक्षणम् । धनुर्मुष्टिविधानम् । लक्ष्यलक्षणम् । शरलक्षणम् । धनुर्वेदाभ्यासे अनध्यायकालनिरूपणम् । लक्ष्यस्खलनविधिः । शीघ्रसाधनम् । दूरपातित्वम् । दृढप्रहारता । हीनगतिः । लक्ष्यचलनगतिः । धनुर्गतयः । बाणभङ्गः । वराटिका । विन्दुकम् । गोलयुग्मम् । शब्दभेदी । शस्त्रवारणम् । संग्रामविधिः । अक्षौहिणीलक्षणम् । व्यूहलक्षणम् । युद्धविधिः ।

(२) ८२।) धनुर्वेदप्रकरणम्. (वीरेश्वरीयं) By विक्रमादित्य. 11×4½ inches. Folia, 34. Lines, 7 on a page. Extent, 486 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगुरवे नमः ।

नमो देवाधिदेवाय शङ्कराय कपर्द्दिने ।
रामाय जामदग्न्याय नमोऽस्त्वमिततेजसे ॥
प्रणम्य परया भक्त्या देवदेवं पिनाकिनम् ।
धनुर्विधानं वक्ष्यामि वीरेश्वरमतोद्धृतम् ॥
मूर्द्धाभिषिक्तकुलजैः पृथिवीपालनोद्यतैः ।
धनुर्वेदो वेदितव्यस्त्रिवर्गफलमीप्सुभिः ।
यस्याभ्यासप्रसादेन निष्पद्यन्ते धनुर्धराः ।
जेतारः परसैन्यानां धनुर्वेदं तदभ्यसेत् ॥ इत्यादि ।

End. सपत्नसैन्यहव्यानि रणयज्ञेषु जुह्वता ।
जीवता प्राप्यते कीर्त्तिर्मृतेनापि सुराङ्गनाः ॥
तस्माल्लक्ष्मीं यशः स्वर्गं वाञ्छद्भिर्बहुजन्मभिः ।
धनुर्विद्या वेदितव्या जेतव्या वैरिवाहिनी ॥

Colophon. इति श्रीमन्महाराजाधिराजवीरविक्रमादित्यसङ्गृहीते श्रीवीरेश्वरीयधनुर्वेदप्रकरणे नाम चतुर्थः पादः समाप्तः । शुभमस्तु ॥

विषयः । धनुर्वेदमाहात्म्यम् । वीरेश्वरमतोत्पत्तिः । धनुःप्रमाणम् । गुणलक्षणम् । शरलक्षणम् । नाराचनालीकलक्षणम् । फललक्षणम् । अथ फलपायनानि । अथ गुणमुष्टयः । अथ धनुर्मुष्टिसन्धानम् । अथ छायाः । अथ लक्ष्यम् ।

इति ० प्रथमः पादः ।

अथ दानविधिः । तत्र कालनिर्णयः । शिष्यपरीक्षा । अथाचार्य्यलक्षणम् ।

इति ० द्वितीयः पादः ।

अथाभ्यासविधिः । अथ लक्ष्यास्खलनम् । अथ शीघ्रसन्धानम् । अथ दूरपातित्वम् । इति दृढप्रहारिता । इति हीनगतयः । इति शुद्ध-

गतयः । इति दृढ़चतुष्कम् । इति बाणभङ्गः । इति वराटिकावर्त्तः । इति काष्ठभेदनम् । इति बिन्दुकम् । इति गोलकयुगप्रभृतिविचित्रविधिः । इति धावल्लच्यम् । इति शब्दभेदित्वम् । अथानध्यायः । पतितमन्त्रः । इति ० तृतीयः पादः ।

इति शस्त्ररक्षा । इति शस्त्रवारणम् । अथ तिलकम् । इति दिव्यौषध्यादिप्रभावहरणम् । अथ प्रभावप्रयाणविधिः । इति रक्षामन्त्रः । अथाक्षौहिणी संख्या । अथ शकुननिर्णयः । अथ स्वरबलम् । अथ व्यूहविधिः । अथ युद्धविधिः । इति ० चतुर्थः पादः ।

(१५०० ।) धर्म्मतत्त्वप्रकाशः. 9×4 inches. Folia, 267. Lines, 9 on a page. Extent, 4,806 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।
श्रीविश्वेश्वराय नमः ॥

वन्देऽहं दक्षिणामूर्त्तिं श्रुतिशिरोगिराम् । ?
प्रहर्त्तुं मूलमज्ञानं ज्ञानमात्मप्रभीप्सितम् ॥

इह खलु संसारचक्रं भ्रम्यमाणानां दुर्विषयत्रिविधतापतप्तानां सकलदुःखोपशमाय निरतिशय .. .. .. धर्म्म एव परमोपाय इति तत्रावश्यमास्थातव्यं पुरुषेण ॥ इत्यादि ।

End. वानप्रस्थस्य कालो निषिद्ध .. .. .. ।
सन्न्यासधर्म्मा विशेष .. .. द्रष्टव्यम् ॥ इति शिवम् ।

विख्याते कविकच(चक्र)मध्यवर्त्तिने दो-
दक्तौरे नागमहिम्नि कूर्पराख्यो गोविन्दः ।
श्रुति + + सिन्धुपारदृश्वा
श्रीचातुर्धरकुलमण्डलं पुराणी ॥ ?
श्रीकण्ठं मनसि विभाव्य नीलकण्ठः
तत् सूनुः शितवटकाननं सुरेशम् ।
वेदं तैः शमनदिगानन + तीनां
व्याख्याने किल चतुराननो बभूव ॥

गोविन्दस्तद्वपुभूः श्रुतिहृदयमुनिः सर्व्वतन्त्रस्वतन्त्र-
स्तज्जस्तच्छ्रिचितार्थः + + + मकरोद्धर्म्मतत्त्वप्रकाशम् ।
भूपप्रीत्यै शिवाख्ये शवदमिनिमहानैष्ठिकब्रह्मचर्य्यै
वाराणस्याप्तजन्मा सुरसरिवमले श्रीप्रतिष्ठानतीर्थे ॥ (?)
नागाङ्करसभूशाके शालिवाहनजे क्षये ।
नभस्युषितचतुर्थ्येऽह्नि ग्रन्थोऽयं पूर्णतां गतः ॥

Colophon. इति श्रीमत्-पदवाक्यप्रमाणज्ञमर्य्यादाधुरन्धर-चतुर्धरवंशावतंसगोविन्द-सूरिसूनोः शिवस्य कृतौ धर्म्मतत्त्वप्रकाशः समाप्तिमगमत् ॥
श्री .. सदाशिवार्पणमस्तु ॥

विषयः । धर्म्मशास्त्रम् ।

(१४१३ ।) धर्म्मसारः. By पुरुषोत्तम. 12×4 inches. Folia, 601. Lines, 9 on a page. Extent, 15,376 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saka Era, 1607. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

रामं गणपतिं वाणीं नत्वा श्रीमन्मनोहरम् ।
कुरुते पुरुषोत्तमो धर्म्मसारस्य सङ्ग्रहम् ॥
सन्तः शृण्वन्तु मे वाचो यतस्ते चानसूयवः ।
दूषयेरसतः किं मे प्रकृतिस्तस्य सेव हि ॥
अतः साधूनहं वन्दे ते हि वन्द्यतमा भुवि ।
असाधूनपि वन्देऽहं तत्स्वभावनिवृत्तये ॥
साधुः सुधां वमत्येव सुधांशुरिव नित्यशः ।
असाधवो विषमुचो भवन्ति फणिनो यथा ॥
नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमम् ।
देवीं सरस्वतीञ्चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥
जयति पराशरसूनुः सत्यवतीहृदयनन्दनो व्यासः ।
यस्यास्यकमलगलितं वाङ्मयममृतं जगत् पिबति ॥

श्रद्धाप्रशंसा ब्रह्मवैवर्त्ते ।

गुरौ शास्त्रे च महती श्रद्धा पुण्यैरवाप्यते ।

अश्रद्धया हताशानां कथं साक्षाद्भवेद्धरिः ॥ इत्यादि ।

End. आदित्यपुराणे ।

शपथः शकुनः स्वप्नः सामुद्रिकमुपश्रुतिः ।

उपयाचितमादेशात् संभवन्ति कलौ क्वचित् ॥

तस्मात् तन्मात्रलाभेन कलौ कार्य्यं न कारयेत् ॥

शास्त्राणि तावदवलोक्य मया मुनीना-

मर्थः स एव गदितः परमात्मयुक्त्या ।

एवं विलोक्य निखिलं च विचारयन्तः

सन्तः स्वभावसरला मुदमाप्नुवन्तु ॥

पद्मानि बोधयत्यर्कः काव्यानि कुरुते कविः ।

तत्सौरभमनभस्वन्तः सन्तस्तन्वन्ति सद्गुणात् ॥

Colophon. इति श्रीज्योतिर्वित्पुरुषोत्तमविरचितो नानापुराण-नानाधर्म्मशास्त्रोक्तो धर्म्मसारः समाप्तः । श्रीशाके १६०७ मासे पतांदागग्रामे लिखितं पुत्रसहितं बलभद्र श्रोझा शुभम् ॥

(११८८।) नक्षत्रसारावली. 10×3 inches. Folia, 14. Lines, 7 on a page. Extent, 490 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणपतये नमः ।

प्रणम्य परमानन्दं सर्व्वकारणकारकम् ॥

सर्व्वाधारमनाधारं सर्व्वज्ञं सर्व्वसाक्षिणम् ॥

अथ नक्षत्रपरिमाणं वक्ष्ये । अश्विनी त्रितारा । अश्वमुखी तिर्य्यङ्मुखी । पीतवर्णा । इत्यादि ॥

End. सावित्र्याष्टोत्तरेण तं हुत्वा – – – – – बलिं दद्यात् । संक्रमे अर्द्धर्द्धिः ।

इति नक्षत्रसारावली ।

विषयः । नक्षत्राणां परिमाणकथनम् ।

(११९९ ।) नवरत्नम्. By दामोदरभट्ट. 12×5 inches. Folia, 43. Lines, 11 on a page. Extent, 1,300 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saka Era, 1603. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

गणेशानं भवानीं च शङ्करं कमलापतिम् ।
नत्वा श्रीभास्करं पूज्यान् बाणशून्यनृपे १६०५ मिते ॥
शालिवाहशके काश्यामाश्विने पुष्यभे गुरौ ।
दशम्यां बहुले पक्षे नातिसंक्षिप्तविस्तृतम् ॥
नवरत्नमयं ग्रन्थं नवदीधितिसंयुतम् ।
चित्तपावनजातीयो जानकीरघुनाथजः ॥
दामोदरो रचयति शिष्यपाठकयोर्मुदे ।
शास्त्रदृष्टं लोकदृष्टमनुभूतञ्च कथ्यते ॥ इत्यादि ।

End. ग्रन्थारम्भस्य समये यावद्दृग्गोचरं स्थितम् ।
गणितं नवरत्नेन निबद्धं ग्रहलाघवात् ॥
चित्तपावनजातीयो जानकीरघुनाथजः ।
दामोदरो व्यरचयन्माणिक्यस्याद्यदीधितिम् ॥

Colophon. इति श्रीचित्तपावनजातीय-जानकीरघुनाथात्मज-भट्ट-दामोदरविरचिते नवरत्नाख्ये महानिबन्धे ज्योतिषमाणिक्ये गणितदीधितिः समाप्तः प्रथमः । कशे (शके) १६०१ मार्गशिर वदि अष्टमी मघानक्षत्रे सोमदिने । तस्मिन् दिने राजदैवज्ञपूर्णानन्देन स्वपठनार्थं परोपकारार्थञ्च लिखितम् । नेपाल संवत् ८०६ ॥

विषयः । गणितज्योतिःशास्त्रम् ।
दैवज्ञदामोदरनिर्म्मितेऽस्मिन् महानिबन्धे नवरत्नसंज्ञे ।
आद्ये मरीचौ श्रुतिलोचनस्य पञ्चाङ्गसिद्धिः प्रथमः प्रकाशः ॥
दैवज्ञदामोदरनिर्म्मितेऽस्मिन् महानिबन्धे नवरत्नसंज्ञे ।
आद्ये मरीचौ श्रुतिलोचनस्य दृक्खेटसिद्धिस्त्वपरः प्रकाशः ॥
दैवज्ञदामोदरनिर्म्मितेऽस्मिन् महानिबन्धे नवरत्नसंज्ञे ।
आद्ये मरीचौ श्रुतिलोचनस्य त्रिप्रश्ननामा त्रिमितः प्रकाशः ॥

दैवज्ञदामोदरनिर्म्मितेऽस्मिन् महानिबन्धे नवरत्नसंज्ञे ।
आद्ये मरीचौ श्रुतिलोचनस्य पर्व्वाभिधो वेदमितः प्रकाशः ॥
इति श्रीचित्तपावनजातीयजानकीरघुनाथात्मजभट्टदामोदरविरचिते नवरत्नाख्ये महानिबन्धे ज्योतिषमाणिक्ये गणितदीधितिप्रकाशः अरसम्मितोऽयम् ॥
इति श्रीचित्तपावनजातीय-जानकीरघुनाथात्मजभट्टदामोदरविरचिते नवरत्नाख्ये महानिबन्धे ज्योतिषमाणिक्ये गणितदीधितिः समाप्तः ॥

(१४६४ ।) नागरसर्व्वस्वटीका. By जगज्ज्योतिमल्ल. 11×5 inches. Folia, 53. Lines, 9 on a page. Extent, 970 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीभवानीशङ्कराभ्याम् ।
श्रीजगज्ज्योतिमल्लेन भवानीचरणाम्बुजम् ।
नत्वा नागरसर्व्वस्वटीकेयं परितन्यते ॥
मुहूर्त्तमपि यं स्मरन्नभिमतां मनोहारिणीं
लभेत मदविह्वलां यदिह कामिनीं कामुकः ।
समुल्लसितडम्बरं सुरुचिराङ्गरागारुणं
नमामि सुमनःशरं सततमार्य्यमञ्जुप्रियम् ॥
आदौ ग्रन्थकारः कामशास्त्रत्वात् कामदेवं नमस्करोति । इत्यादि ॥

End. जगज्ज्योतिर्मल्लभूपो ग्रन्थानेकान् विलोक्य च ।
इयं नागरसर्व्वस्वटीका यत्नेन साधिता ॥

Colophon. इति महाराजाधिराजश्रीश्रीजगज्ज्योतिर्मल्लभूपविरचितायां नागरसर्व्वस्वटीकायामष्टादशः परिच्छेदः समाप्तः ।

विषयः । पद्मश्रीज्ञानविरचितस्य नागरसर्व्वस्वनामककामशास्त्रस्य व्याख्यानम् ॥

(१७३ ।) नाट्यशास्त्रम्. 16×4½ inches. Folia, 99. Lines, 7 on a page. Extent, 2,871 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो ब्रह्मणे ।
प्रणम्य शिरसा देवौ पितामहमहेश्वरौ ।
नाट्यशास्त्रं प्रवक्ष्यामि ब्रह्मणा यदुदाहृतम् ॥

समाप्तजप्यं व्रतिनं स्वसुतैः परिवारितम् ।
अनध्याये कदाचित्तु भरतं नाट्यकोविदम् ॥
मुनयः पर्य्युपास्यैनं मैत्रेयप्रमुखाः पुरा ।
पप्रच्छुस्ते महात्मानो नाट्यवेदसमुद्भवम् ॥
योऽयं भगवता सम्यग् ग्रथितो वेदसम्मतः ।
नाट्यवेदः कथं ब्रह्मन्नुत्पन्नः कस्य वा कृते ॥
कत्याङ्गः किंप्रमाणश्च प्रयोगश्चास्य कीदृशः ।
सर्व्वमेतद् यथातत्त्वं भगवन् वक्तुमर्हसि ॥ इत्यादि ।

End. आहार्य्याभिनयो ह्येष मया प्रोक्तः समासतः ।
अत ऊर्द्ध्वं प्रवक्ष्यामि सामान्याभिनयं पुनः ॥

Colophon. इति भारतीये नाट्यशास्त्रे आहार्य्याभिनयो नामाध्यायः द्वाविंशतिः ।
(अतः परं खण्डितम् ।)

विषयः । इति० भारतीये नाट्यशास्त्रे नाट्योत्पत्तिः । १ ।
इति० प्रेक्षागृहलक्षणम् । २ ।
इति० रङ्गदैवतापूजनम् । ३ ।
इति० ताण्डवलक्षणम् । ४ ।
इति० पूर्व्वरङ्गविधिः । ५ ।
इति० रसविकल्पः । ६ ।
इति० भावव्यञ्जकः । ७ ।
इति० उपाङ्गलक्षणम् । ८ ।
इति० हस्ताध्यायः । ९ ।
इति० अङ्गप्रत्यङ्गलक्षणम् । १० ।
इति० चारीविधानम् । ११ ।
इति० मण्डलविधानम् । १२ ।
इति० गति — — — । १३ ।
इति० कक्षायुक्तिधर्म्मव्यञ्जकम् । १४ ।
इति० छन्दाभिनयः । १५ ।
इति० छन्दोविधिः । १६ ।

इति० वागभिनये काव्यलक्षणम् । १७ ।

इति० वागभिनये काकुस्वरव्यञ्जकः । १८ ।

इति० दशरूपलक्षणम् । १९ ।

इति० वृत्ताध्यायः । २० ।

इति० वृत्तिविकल्पः । २१ ।

इति० आहार्य्याभिनयः । २२ ।

---

(३)७६।) नाड़ीपरीक्षा. By रामचन्द्रसोमयाजिन्. Son of सम्राड़ग्निचित्सूर्य्यदास. 8×3 inches. Folia, 23 Lines, 5 on a page. Extent, 194 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1773. Appearance, decaying. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीधन्वन्तरये नमः ।

लब्ध्वा प्राक्तनलब्धवर्णरचितोपायानुपास्य स्फुरत्-
ज्ञानैः सद्गुरुभिर्गिरो निगदिताः कृत्वा च भूतिं मुहुः ।
सम्राजोऽग्निचितः सुतः सुकृतिनः श्रीसूर्य्यदासस्य यो
रामो नैमिषमाश्रितः स कुरुते नाड्यादिलक्ष्मोच्चयम् ॥

पाञ्चभौतिकमिदं नृणां वपुः
सप्तधातुमलसङ्घसन्धितम् ।
वातपित्तकफसाम्यशर्म्मभृ-
न्नाड़िरज्जुपरिबद्धमेधते ॥

भूयस्योऽस्मिन् सन्ति नाड्यः शरीरे
स्थूलाः सूक्ष्मास्तास्वयो सप्तशत्यः ।
सञ्चार्य्यैवाप्यास्य वागेरसांश-
तासां हस्ताङ्घ्रीगतैकापरीक्षाः ॥ ? इत्यादि ।

End. साध्ये गत्वर इत्युदीर्य्य भिषजो मानादरामी भरन्
मारां साध्यमधिप्रतापविविधो .. .. चिकित्सन्
नाड्यादेरिति लक्ष्मसूक्ष्ममुदितं श्रीरामचन्द्रेण यत्
तः .. .. दुर्गमगिरो — — — — — ॥

एकोनतिथिशरमिते + +

+ + विक्रमार्कनृपात् विहितम् ।

प्रकरणमेतत् कविना

रामेण नैमिषारण्ये ॥

Colophon. इति सम्राड्ग्निचित्सूर्य्यदासात्मजरामचन्द्रसोमयाजिकृतं नाड्यादिपरीक्षाप्रकरणं समाप्तम् । संवत् १७७३ वर्षे जेठ मासे . . . . . . ।

---

(२)७३।) निर्णयार्कः. By श्रीकृष्णराम. 10×4 inches. Folia, 94. Lines, 7 on a page. Extent, 1,316 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीगणेशाय नमः ।

या माया सचराचरं जगदिदं सूते च यद्दीप्तिभिः

सौन्दर्य्यं प्रतिभाति यत्करुणया सम्भूतिमत् तिष्ठति ।

यस्यामेति लयं लये जलजभूशम्भुसम्भूतिस्तुता

सा शश्वत्त्रिगुणात्मिका दिशतु नः सन्मङ्गलं मङ्गला ॥

श्रीगोरक्षपराजेन्द्रविक्रमस्यानुशासनात् ।

कृत्यरत्नावलीं कालमाधवं निर्णयामृतम् ॥

निर्णयाब्ध्यादिकान् ग्रन्थान् समालोक्य प्रयत्नतः ।

श्रीकृष्णराममिश्रेण निर्णयार्कः प्रकाश्यते ॥

निर्णयं क्रमतो वच्मि वत्सरस्यायनस्य च ।

ऋतोर्मासस्य पक्षस्य तिथ्यादेर्ग्रहणस्य च ॥

चान्द्रसावनसौरेति नाम्ना संवत्सरस्त्रिधा ।

सुजन्मादिव्रते सौरो गोसत्रादिषु सावनः ॥

तिलकादिव्रते चान्द्रो ग्राह्यः संवत्सरो बुधैः ॥ इत्यादि ।

End. एतदपवादमाह स्मृतौ ।

नित्ये नैमित्तिके जाप्ये होमयज्ञक्रियासु च ।

उपाकर्म्मणि चोत्सर्गे ग्रहवेधो न विद्यते ॥ इति ।

कल्याणं तव राजेन्द्र करोतु कमलालया ।

निर्गुणे गुणमारोप्य यया विश्वमिदं ततम् ॥

विक्रमार्काद्विरानन्दनागेन्दुमितवत्सरे ।
ज्येष्ठशुक्लतृतीयायां ग्रन्थोऽयं पूर्णतां गतः ॥

Colophon. इति श्रीगिरिराजचक्रचूड़ामणिनरनारायणेत्यादिविविधविरुदावली-विराजमानमानोन्नतश्रीमन्महाराजाधिराजश्रीराजेन्द्रविक्रमसाहदेवविरचिते निर्णयार्के एकादशप्रकाशः ॥

शुभम् ॥

(११२५ ।) नीलकण्ठसङ्ग्रहः. By नीलकण्ठ. 14×3 inches. Folia, 88. Lines, 9 on a page. Extent, 2,970 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो नागेन्द्रभूषणाय ।

श्रीनीलकण्ठपदपङ्कजमप्रमेयं
श्रीनीलकण्ठगमतं प्रणिपत्य गेयम् ।
श्रीनीलकण्ठभिषजा क्रियते मुदायं
श्रीनीलकण्ठधरसङ्ग्रहकोगदोयम् ॥ ?
जननी यस्य सावित्री तातो नरहरिः कृती ।
धन्वन्तरिकुलोत्पन्नः श्रीधरो यस्य मातुलः ॥
योऽन्ववाये समाख्यातस्त्रिपुरारिधनस्य च ।
महोपाध्यायवर्य्यस्य तेनाद्य + + नोदितः ॥
सद्वैद्यवृन्दारकवन्दिता ये
द्विजातिवर्य्या गुरवो वयस्याः ।
समस्तु ते + + स्वभावयुक्तं
वचो विचित्रं प्रतिभानुरूपम् ॥
एतैः प्रीत्या भिया सम्यगल्पे ते मयका परम् ।
सज्जनासज्जनावल्यादुपकारापकारिणौ ॥
अत्र वाच्या गुणोत्पत्तिर्निदानस्य रुजां स्थितिः ।
साध्यासाध्यौ चिकित्सा च प्रयोगस्तस्य पत्रिका ॥
भिषजां निर्णयो वाच्यो वेदव्यासप्रयोगतः ।
समासेन सदोषारभिषक्सरणसेविना ॥

कृच्छ्रोपायः सुखोपायो द्विविधः कृच्छ्र उच्यते ।
असाध्यो द्विविधो ज्ञेयो याप्यो यश्चाप्रतिक्रियः ॥ इत्यादि ।

End. अम्लपित्तं तथा कुष्ठं प्रमेहं गुदनिर्गमम् ।
कासं पञ्चविधश्वासं ज्वरञ्च विषमज्वरम् ॥
(अतः खण्डितम्)

(१३२९ ।) नृत्येश्वरतन्त्रम्. 6×2 inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 56 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो भैरवाय । अष्टभैरव अष्टकालीध्यानम् ।
शुभेन्दुवर्णरूपा हिमकनकनिभा कुन्दकर्पूरकान्ति-
वर्क्त्रं चैकं चतुर्भिर्नयनत्रयधरं — — — ईषत्प्रकालम् ।
दक्षे वामे धरन्ति दशभुजकले खड्गभेदखिड्हस्तं
सोऽयं विश्वेश्वरञ्च दुरितभयहरं पातु स्वच्छन्द नौमि ॥ १
सृष्टिकालि । वरे अभयपीतवर्णा ॥
घोरं घोरातिघोरं भयदुखितहरं सर्व्वशान्तिं करत्वं
संसारे तारयन्ति सकलस्थितिफलं विश्वरूपैकनाथम् ।
पुष्टिसर्व्वजनानां शुभ — — — — सिद्धिदं साधकानां
तं वन्दे नौमि भक्त्या सकल — — पतिं नौमि स्वच्छन्ददेवम् ॥
इत्यादि ।

End. अथ वेशपूजा ।
उत्तमप्रकृतिर्धीरो भवेदुत्साहसम्भवः ।
दानवीरो दयावीरो युद्धवीर इति त्रिधा ॥
.. ..
.. ..
भार्गवो रामभद्रश्च स सुग्रीवो वृकोदरः ।
मारुतिप्रमुखाः प्रोक्ता युद्धवीरा मनीषिभिः ॥

Colophon. इति नृत्येश्वरतन्त्रे समस्तवीर-आवाहन-पूजाविधि समाप्तम् । शुभ ।

विषयः । सृष्टिकाली, महास्थितिकाली, संहारकाली, सिद्धिकाली, भक्ताभक्षण-काली, रक्ताकाली, कृतान्तकाली, कालाग्निकाली, इत्यष्टभैरवीनां ध्यानम् । तासां पूजा । सर्व्वविधवीराणां नामोच्चारणपूर्व्वकमावाहनञ्च ।

---

(३)४८।) नृसिंहसुन्दरीकवचम् (सम्मीलनतन्त्रीयम्). 10×4 inches. Folia, 8. Lines, 6 on a page. Extent, 78 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीसुन्दरीनृसिंहाय नमः ।

कैलासशिखरासीनं शङ्करं चन्द्रशेखरम् ।
उवाच पार्व्वती देवी प्रणम्य शिरसा शिवम् ॥
श्रीदेव्युवाच ।
देवदेव महादेव भक्तानुग्रहकारक ।
त्वत्प्रसादान्मया नाथ श्रुतानि विविधानि च ॥
कवचानि बहूनीह नानासिद्धिकराणि च ।
इदानीं श्रोतुमिच्छामि कवचं परमाद्भुतम् ॥
श्रीमन्नृसिंहसुन्दर्य्याः सर्व्वसिद्धिप्रदायकम् ॥ इत्यादि ।

End. तव स्नेहान्मयाख्यातं त्रिषु लोकेषु दुर्लभम् ।
कवचं देवदेवेशि गोपनीयं प्रयत्नतः ॥

Colophon. इति श्रीसम्मीलनतन्त्रे महासिद्धिप्रदे उमामहेश्वरसम्वादे सुन्दरीकवचम् ।

(१५०२।) पद्यसमुच्चयः. By राजा जगत्प्रकाश. 8×2½ Folia, 106. Lines, 6 on a page. Extent, 954 çlokas. Character, Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणपतये ।

ओतप्रोतं जगद् यत्र यो विश्वस्य हृदि स्थितः ।
नम आनन्दरूपाय तस्मै पूर्णाय शम्भवे ॥
प्रागल्भ्येन सुधमण्डलीव्विभिर्दचिः स्याद् वा नृपाणां मनो
हर्त्तुं चञ्चलपुण्डरीकनयनाचेतःसमाकर्षणे ।

नेपालेशजगत्प्रकाशनृपतेः साहित्यविद्याविदो

नित्यं पद्यसमुच्चयः सुमतयः सानन्दमभ्यस्यताम् ॥

शिवप्रशंसा । इत्यादि ।

End. आस्वादितदयिताधरसुधा-

रसस्यैव सूक्तयो मधुराः ।

अदलितरसालमुकुलो

न कोकिलः कलमुदञ्चयति ॥

Colophon. इति महाराजाधिराजश्रीश्रीजगत्प्रकाशसंगृहीतः पद्यसमुच्चयः समाप्तः ॥

विषयः । नानाविधश्लोकानां सङ्कलनम् ॥

(६८४ ।) पशुपतिपुराणम्. 12×4 inches. Folia, 36. Lines, 9 on a page. Extent, 769 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 824. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीपशुपतये ।

यस्य वक्त्राद् विनिष्क्रान्ता वाग्मती लोकपावनी ।

नमामि शिरसा देवं शङ्करं भुवनेश्वरम् ॥

येन धर्म्मार्थिना प्रोक्तं पुराणममृतोपमम् ।

नमामि मूर्द्ध्ना सर्व्वज्ञं पुलस्त्यं मुनिसत्तमम् ॥

यस्य काव्यं समालोक्य पुराणमिदमुद्धृतम् ।

नमोऽस्तु सततं तस्मै व्यासाय च महात्मने ॥ इत्यादि ।

End. या सर्व्वकामफलदा वृषसाधकस्य

क्रीड़ानुरागजननी नरकामिनीनाम् ।

सम्पूजिता विकसितैरपि पुष्पवृद्ध्या

सा वाग्मती दिशतु कामफलं नराणाम् ॥

Colophon. इति वाग्मतीप्रशंसायां पशुपतिपुराणे पुलस्त्यभाषिता वाग्मत्याः स्तुतिः समाप्ता ।

इति वाग्मतीप्रशंसायां पशुपतिपुराणं समाप्तं शुभम् । . . . . । सम्वत् ८२४ । ... ... । श्रीश्रीहेमन्तमल्लवर्म्मणः यमचास्यं विधयकादिन-जुराम् ॥ शुभमस्तु ।

विषयः । इति वाग्मतीमाहात्म्यप्रशंसायां तीर्थवर्णने प्रह्लाद .. सिद्धिर्नाम ।

„ „ विभीषणास्वसिद्धिर्नाम ।

„ „ अमोघशैलाभिवर्णो नाम ।

इति वाग्मतीप्रभववर्णनं नाम । इति तीर्थयात्राखण्डः समाप्तः ।

इति वाग्मतीप्रशंसायां प्रद्युम्नविजये गौरीवरदानं नाम ।

„ „ महर्षिसन्दर्शनो नाम ।

„ „ प्रद्युम्नविजये प्रभावतीविवाहो नाम ।

इति वाग्मतीप्रशंसायां प्रद्युम्नविजये रत्नाहारो नाम ।

„ „ „ उद्योगसंवर्णनं नाम ।

„ „ „ प्रभावतीविनोदनं नाम ।

„ „ „ नारदालापो नाम ।

„ „ „ विराधदर्शनं नाम ।

„ „ „ महेन्द्रदमनो वधो नाम । ?

इति वाग्मतीप्रशंसायां प्रद्युम्नविजयखण्डः समाप्तः ।

इति वाग्मतीप्रशंसायां पशुपतिपुराणे श्लेष्मान्तकवनावतरणो नाम ।

„ „ „ हरिणेश्वरशृङ्गग्रहणो नाम ।

„ „ „ हरिणेश्वरवाक्यं नाम ।

„ „ „ शृङ्गेश्वरप्रतिष्ठापनो नाम ।

„ „ „ गोकर्णेश्वरप्रतिष्ठापनो नाम ।

इति वाग्मतीप्रशंसायां पशुपतिपुराणे गोकर्णेश्वरप्रतिष्ठापने पूर्व्वार्द्धखण्डः ।

इति वाग्मतीमाहात्म्यप्रशंसायां पशुपतिपुराणे दक्षिणगोकर्णप्रतिष्ठापनो नाम ।

इति पशुपतिपुराणे वाग्मतीमाहात्म्यप्रशंसायां तीर्थानन्दपुराणे पूर्व्वार्द्धखण्डः ।

इति वाग्मतीप्रशंसायां पशुपतिपुराणे पुलस्त्यभाषिता वाग्मत्याः स्तुतिः समाप्ता ।

इति वाग्मतीमाहात्म्यप्रशंसायां पशुपतिपुराणं समाप्तम् ॥

(११६७ ।) पातसारणीटीका . By विश्वनाथ . 9×3 inches. Folia, 11. Lines, 7 on a page. Extent, 193 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नत्वा विघ्नेश्वरं पातसारिण्या विवृतिः स्फुटा ।

क्रियते विश्वनाथेन मन्दबोधाय सम्प्रति ॥

वेदाब्धीन्द्र १४४४ वियुक्शकाद्गुण ३ हतात् खा + २० फणात् पूरिता

रुद्राः ११ सार्द्धजिना २४ । ३० स्र सावयवके तत्तुल्ययोगे गते ।

पातः स्याद् व्यतिपातवैधृत इतीहैतायुतैर्नाडिकाः

षष्ट्या ६० फाः स्वघटीगुणाः स्फुटतरास्तस्मादपीतैष्यकः ॥

वेदाब्धीन्द्रैश्चतुश्चत्वारिंशदधिकचतुर्द्दशशतैर्वियुक्रहितः इष्टशकः कार्य्यः

शेषः गुणहतस्त्रिगुणितः कार्य्यः ॥ इत्यादि ।

End. राहोः कलारूपः अनुपात उक्तः स यथा उक्तस्तथैव ॥

नन्दिग्रामनिवासिकेशवो

नानाशास्त्रकलाकलापवित् ।

तत् सूनुर्निरमाद् गणेश्वरः

पद्मादृगदिति पातसाधनम् ॥

Colophon. इति श्रीदिवाकरदैवज्ञात्मजविश्वनाथदैवज्ञविरचिता पातसाधनविवृतिः समाप्ता । शुभम् ।

विषयः । गणेश्वरकृतपातसारिण्या व्याख्यानम् ।

---

(२)३७६ ।) पुरश्चर्य्यार्णवः . By प्रतापसिंहसाह . 14×6 inches. Folia, 372. Lines, 12 on a page. Extent, 10,695 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

शुण्डादण्डप्रचण्डप्रहतिहठदलत्प्रौढदोर्दण्डदृप्यद्-

दैत्येन्द्रानीकमुण्डोत्कररचितसमित्ताण्डवक्षोणिशोभः ।

प्रत्यूहध्वान्तधामाधिपतिरधिपतिः सिद्धिमिद्धो गणानां

दद्यादद्रीन्द्रकन्यास्मरहरनयनानन्दसंवर्द्धनो वः ॥

ब्रह्मोमाधवमाधवात्मकतनुश्छायाननप्रस्फुरन्-
मुग्धाम्भोजमधुव्रतौघशमनः साक्षी जगत्कर्म्मणः ।
ध्वान्तग्रस्तसमस्तपिष्टपपरित्राणे निरस्तः सम-
स्तिग्मांशुस्त्रिदशाग्रणीस्त्रिभुवन .. वः श्रेयसे ॥

.. ..

.. ..

नत्वा श्रीगणनायकं दिनमणिं विष्णुं पशूनां पतिं
दुर्गां दुर्गतितारिणीं भगवतीं गुह्येश्वरीमीश्वरीम् ।
श्रीमत्-साहप्रतापसिंहधरणीपालेन नानागमान्
दृष्ट्वा सर्व्वजनोपकारकपुरश्चर्य्यार्णवस्तन्यते ॥ इत्यादि ।

End. नानाविधाः पद्धतीश्च तथोपनिषदोऽपि च ।
ज्योतिःशास्त्रं शालिहोत्रं पुराणानि स्मृतीरपि ॥
सम्यगालोक्य लोकानामुपकारविधित्सया ।
महाराजाधिराजेन सुरराजानुकारिणा ॥
श्रीमत्-प्रतापसिंहेन विद्याब्धेः पारदृश्वना ।
संवत्सरे निशानाथवह्निनागधराङ्किते ॥
तपस्यार्जुनपक्षे हि तिथौ भास्करवासरे ।
पुरश्चर्य्यार्णवो नाम ग्रन्थ एष विनिर्म्मितः ॥

.. ..

.. ..

Colophon. इति श्रीगिरिराजचक्रचूडामणिनरनारायणेत्यादिविविधविरुदावली-विराजमानमानोन्नतश्रीमन्महाराजाधिराजश्रीप्रतापसिंहसाहदेवविरचिते पुरश्चरणार्णवे ब्रह्मादिमन्त्रपुरश्चरणपूर्व्वकं यन्त्रस्तवकवचादिपुरश्चरणभेद-निरूपणं नाम द्वादशस्तरङ्गः । समाप्तं शुभम् ।

विषयः। इति ० षडाम्नायदेवता तदाचारादिनिर्णयपूर्व्वकं चक्रविवेचनं नाम प्रथमः । १ ।

„ दीक्षाकालदेशवास्तुयागकुण्डमण्डपादिनिर्णयपूर्व्वकमङ्कुरार्पण-विधानं नाम । २ ।

इति ० दीक्षाविधौ गुरुवरणादिपूर्व्वकं देवतार्चनविधानं नाम । ३ ।

„ क्रियावद्दीक्षाविधिर्नाम । ४ ।

„ क्रियादीक्षाप्रयोगपूर्व्वकं दीक्षाभेदनिर्णयो नाम । ५ ।

„ सामान्यपुरश्चरणविधिर्नाम । ६ ।

„ मन्त्रसिद्धिलक्षणोपायपुरश्चरणभेदनिरूपणं नाम । ७ ।

„ गणेशादिमन्त्रपुरश्चरणविवेचनं नाम । ८ ।

„ दशमहाविद्यापुरश्चरणनिरूपणं नाम । ९ ।

„ सरस्वत्यादिमन्त्रपुरश्चरणपूर्व्वकगायत्र्यादिवैदिकमन्त्रपुरश्चरण-निरूपणं नाम । १० ।

„ दुर्गामन्त्रपुरश्चरणदुर्गोत्सवविधानं नाम । ११ ।

„ ब्रह्मादिमन्त्रपुरश्चरणपूर्व्वकं मन्त्रस्तवकवचादिपुरश्चरणभेदनिरूपणं नाम । १२ ।

(६६६ ।) पुष्पचिन्तामणिः. 10×4 inches. Folia, 16. Lines, 11 on a page. Extent, 484 çlokas. Character, Nāgara. Date, Newār Era, 872. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीगणेशाय नमः ।

कामदं कामदं नत्वा नीत्वा मतिमतां मतम् ।
पुष्पचिन्तामणिं कुर्व्वे वाञ्छितार्थनिकेतनम् ॥

तत्रादौ सामान्यतः पुष्पमाहात्म्यं लिख्यते । तदुक्तं शिवरहस्ये ।

पुष्पैर्देवाः प्रसीदन्ति पुष्पे देवाश्च संस्थिताः ।
किञ्चातिबहुनोक्तेन पुष्पश्रोक्तिमतन्द्रिकाम् ॥ इत्यादि ।

End. तुलसीनिषेधस्तु दिव्यवीरपरमिति ताराभक्तिसुधार्णवे तच्चिन्त्यम् ।
दिव्यवीरयोरेव निषिद्धप्रतिपादकवचनाभावात् ॥

Colophon. इति श्रीपुष्पचिन्तामणौ चतुर्थः प्रकाशः समाप्तः । यथा दृष्टं तथा लिखितं – – – – शुभं सम्वत् ८७२ चैत्रः ।

विषयः । अथ सामान्यतः पुष्पविवरणम् । अथ शिवार्चने पुष्पनिर्णयः । अथ पुष्पविशेषाणां फलानि । अथ शिवे विहितपत्राणि । अथ निषिद्धानि । इति पुष्पचिन्तामणौ प्रथमः प्रकाशः ।

अथ विष्णोर्विहितनिषिद्धपुष्पपत्राणि । अथ ब्रह्मादेश्च तथा ।

इति पुष्पचिन्तामणौ द्वितीयः प्रकाशः ।

अथ दुर्गाया विहितनिषिद्धपुष्पपत्राणि । पुष्पविशेषाणां फलानि ।
पुष्पविशेषमालाफलानि । अथ प्रतिमापुष्पार्चनविधानानि ।

इति पुष्पचिन्तामणौ तृतीयः प्रकाशः ।

देवीं प्रति विहितनिषिद्धपत्रपुष्पाणि । अथ दक्षिणकाल्यास्तथा । अथ नीलसरस्वत्याः ।

इति पुष्पचिन्तामणौ चतुर्थः प्रकाशः ।

(१०६।) पूर्व्वाम्नायतन्त्रम्. By रत्नदेव. 12×5½ inches. Folia, 10. Lines, 9 on a page. Extent, 270 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीगुरुपादुकेभ्यो नमः ।

अनन्ताय फट् । करसाधनम् । ऐँ कनिष्ठायै नमः । ह्रीं अनामिकायै स्वाहा । श्रीं मध्यमायै वौषट् । इत्यादि ।

End. तर्पण । एकानेक । वलिविसर्ज्जनम् ।

इति पूर्व्वाम्नाये श्रीरत्नदेवप्रणीतके अष्टाविंशतिकर्म्मार्चनं समाप्तम् । शुभम् ।

विषयः । इति पञ्चप्रणवन्यासः ।
,, हस्तकरन्यासः ।
,, अङ्गाङ्गुकन्यासः ।
,, अङ्गन्यासः ।
,, शब्दराशिन्यासः ।
,, त्रिविद्यान्यासः ।
,, षड़ङ्गन्यासः ।
,, द्वादशाङ्गन्यासः ।
,, जलस्मरणम् ।
,, भूतशुद्धिः ।

इति गुरुमण्डलपूजा ।

,, ध्यानम् ।

,, पीठपञ्चकम् ।

,, अवधूतादिपञ्चकम् ।

,, भोगविद्यात्रयम् ।

,, गायत्री ।

,, रत्नदेवार्चनम् ।

,, ध्यानम् ।

,, गुह्यात्रयम् ।

---

(२)१९१ ।) प्रशस्तिरत्नम् . 12×4½ inches. Folia, 33. Lines, 7 on a page. Extent, 1,567 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

गुरुलोकनिवासाय श्रीगुरून् गुर्वनुग्रहात् ।
चिन्तये गुरुभक्त्याहं जिह्वीर्षुर्विपदो गुरुः ॥
कात्यायनीश्रुतिदरीजननो गजेन्द्र-
लीलानुकाररुचिरो रुचिरार्ककीर्त्तिः ।
कर्म्मादिमध्यलयविघ्नहरस्वभावो
लम्बोदरो दरदरीदरणं विधत्ताम् ॥

.. .. ..

स्वस्ति श्रीमत् .. .. महाराजाधिराजः श्रीपृथ्वीपतिवर्म्मा .. .. गोरक्षपर्व्वते प्रादुर्बभूव । तस्य किल .. .. श्रीचन्द्ररूपसाहवर्म्मा .. .. पुत्रश्रेष्ठो गुणज्येष्ठो बभूव । तस्य खलु .. .. तनयवरः श्रीविष्णु-साहवर्म्मा .. .. प्रादुरभवत्तराम् । तस्य .. .. जीवसाहवर्म्मा ... साम्प्रतं वरीवर्त्ति । तस्य श्रीजीवसाहवर्म्मणः सौश्रील्यामृतधारालङ्कृ-तया आज्ञया प्रथमं श्रीगुरुपित्रादीनां परोक्षगतानां प्रत्यक्षमिवाभिप्रेतं कथयित्वाः पश्चा लेखपरिपाटीकर्म्मप्रशस्तिरत्नरूपं काव्यं कविजनमनोहरं

निजशक्तिसारेण कश्चन कविः कविरत्नं प्रकाशयति । तत्र प्रथमं पत्र-लेखने विशेषणान्तरं प्रशस्त्यभिधानतः पूर्व्वं श्रीशब्दं लिखन्ति शिष्टाः । स च श्रीशब्दः कुत्र कतिसंख्यो दातव्य इति निर्णयः साम्प्रदायिक-श्लोकेन उच्यते ।

षड्गुरोः स्वामिनः पञ्च द्वे भृत्ये द्विगुणा रिपौ ।
श्रीशब्दानां त्रयं मित्रे ह्येकैकं पुत्रभार्य्ययोः ॥ इत्यादि ।

End. तुरष्कं प्रति सर्व्वेषाम् । स्वस्ति श्रीमज्जयावषितप्रतापाभिभूत-द्विषत्कुलशिरोमणिदीप्रज्योतिरधिकोज्ज्वलितनखदीप्तिसंबुद्धाखिलपरि-चिताभिप्रायप्रजोद्धारधर्म्मप्रसर्पद्यशःस्तोमसोमप्रकाशप्रकाशितप्रकाशि-तव्येषु । १ ।

स्वस्ति श्रीमन्निजवंश्याचरितहिन्द्वाह्वप्रतिवर्णानुष्ठितोत्कटान्याशक्या-भयधर्म्मश्रेणीलतालवालोद्यत्प्रकारप्रयत्नप्राकारदुर्गमदुर्गावस्थितिविहा-रेषु ।

Colophon. इति प्रशस्तयः समाप्ताः ॥

विषयः । पत्रलिखनप्रणाली ।

(१३८२ ।) प्रश्नोत्तरावली . By गणपतिशर्म्मन् . 9×2 inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent, 135 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 524. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

नत्वा सरस्वतीं देवीं स्वल्पा प्रश्नोत्तरावली ।
क्रियतेऽल्पधियानेन श्रीगणपतिशर्म्मणा ॥
श्रीहरिपतिपौत्रेण कमलापतिसूनुना ।
पद्मिनीतनयेनैषा विनोदकरणाय सा ॥
मङ्गलं कं भजेद्गौरी किमाह्वाने गजाननम् ।
कं शची भजते भक्त्या + नुकूलाय किं पदम् ॥
आद्युत्तरा जातिः ॥ इत्यादि ।

End. पुरी हेममयी लङ्का दशकन्धरराक्षसः ।
अतिकन्दर्पिणं नूनं कलङ्को याति भूरिशः ॥

प्रश्नोत्तरा जातिः ॥

अक्षरव्यक्तवक्त्राणां मनोज्ञमनसां मुखे ।

– – सुधेव सुराणां सेयं प्रश्नोत्तरावली ॥

Colophon. इति श्रीगणपतिशर्म्मणा विरचिता स्वल्पप्रश्नोत्तरावली समाप्ता । शुभम् । अव्यात् मां स घननिभः । अवतु मां हरिरजः । सम्वत् ५२४ फाल्गुने मासे शुक्लपक्षे चतुर्द्दश्यां तिथौ बृहस्पतिवारे तस्मिन् दिने स्वनिक्षेवन्तागृहनिवासितो विप्रकुलोद्भवः श्रीगणपतिशर्म्मणः पुत्रः श्रीदेवशङ्करशर्म्मा प्रश्नोत्तरावलीममूमलीलिखत् ॥ शुभमस्तु सर्व्वेषां जगतां सतां सज्जनानाम् ।

विषयः । चित्रकाव्यम् ।

(१५७४ ।) प्रसन्नसाहित्यरत्नाकरः By नन्दन. 10×3 inches. Folia, 204. Lines, 7 on a page. Extent, 2,856 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो वागीश्वर्य्यै ।

विश्वेषां हृदये योऽसौ यत्र विश्वं चराचरम् ।
एकानेकस्वरूपाय तस्मै ज्ञानात्मने नमः ॥

सारेतरप्रविचयं प्रति सप्रयत्ना
धीराः क्षणं भवत सूक्तिषु सावधानाः ।
एते वयं खलु परस्य कृतानि लब्धा-
न्युद्धृत्य काव्यमुचिते पथि वर्त्तयामः ॥

साम्राज्यं यदि सत्सभास्वभिमतं स्याद्वा कलासु स्पृहा
वाक्कृद्यं यदि चेप्सितं मृगदृशां राज्ञां मनः प्रीणनम् ।
तद्वैयाकरणस्य पाणिनिमतेः साहित्यविद्याविदः
श्रीनन्दस्य समुच्चयः सुमतयः सानन्दमालोक्यताम् ॥

सदर्थालङ्कारं श्रवणपुटपेयं स्फुटरसं
सुधाधारासारप्रतिमगुरुसारस्वतमयम् ।
कवीनां कीर्त्त्यर्थं श्रवणपठनार्थञ्च विदुषां
सहस्रं श्लोकानां व्यरचयदिदं नन्दनकविः ॥

ये मेरुं तुलयन्ति मानमनिकापिण्डैः पयो वारिधेः
कुम्भैर्ये कलयन्ति ये च सिकताः संख्यान्ति गङ्गाभुवः ।
आकाशे कलयन्ति ये ग्रहगणान् पत्राणि पृथ्वीरुहां
ते श्रीनन्दनपण्डितस्य भनितुर्वक्तुं समर्था गुणान् ॥

ततः शिवव्रज्या ।

शिल्पं त्रीणि जगन्ति यस्य कविता यस्य त्रिवेदी गिरो
यस्याङ्गे त्रिपुरव्ययं त्रिपथगा यन्मूर्ध्नि माल्यायते ।
त्रीन् लोकानिव वीक्षितुं वहति यो विस्फुर्य्यदक्ष्णां त्रयं
स त्रैगुण्यपरिच्छदो विजयते देवस्त्रिशूलायुधः ॥

वसुकल्पदत्तस्य ॥ इत्यादि ।

अन्तं खण्डितम् ।

विषयः । नानाकवीनां पद्यसमुच्चयनं कवीनां नामोल्लेखश्च ।

---

(२) ६४ ।) प्रस्तावरत्नाकरः. By हरिदास. 12×4 inches. Folia, 135. Lines, 6 on a page. Extent, 1,530 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1890. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

वन्दे तं गणनाथमर्थमनघं दारिद्र्यदावानलं
शुण्डादण्डविधूतमानसमलं संसारसिन्धोस्तरिम् ।
यं नत्वा सुरकोटयः प्रभुवरं सिद्धिं लभन्ते परां
सिन्दूरारुणविग्रहं परिपतद्दानाम्बुधारावृतम् ॥

.. ..

.. ..

खारागढे महाराज्ये करुणापुरुषोत्तमः ।
आसीत् प्राज्ञः सतां श्रेष्ठो विख्यातविरुदः कृती ॥
अभवंस्तनयास्तस्य चत्वारो भूरितेजसः ।
तेषां ज्येष्ठः कृष्णदासो गुणैः ॑ष्ठस्तु सत्तमः ॥
तस्यानुजौ महात्मानौ दामोदरनरायणौ ।
कनिष्ठो हरिदासोऽभूद्विप्रराजस्य सेवकः ॥

ज्योतिःशास्त्रबृहत्कथास्मृतिकथा चाथिक्य ? सामुद्रिका
ग्रन्थान् शाकुनपञ्चतन्त्रचरकान् काव्यादिकांश्चापरान् ।
आलोच्य प्रयतं मुदे मतिमतां भीत्यै च दुष्टात्मनां
विप्रः श्रीहरिदास एष तनुते प्रस्तावरत्नाकरम् ॥
वर्षे वेदरसारसेन्दुकलिते माघासिते पञ्चमी
हस्तार्के वरवीरसाहिनृपतौ श्रीमद्दजटापत्तने ।
पुण्ये नार्म्मदकोटितीर्थविषये सम्पूर्णतामागमद्-
विप्रः श्रीपुरुषोत्तमात्मजकृतौ प्रस्तावरत्नाकरः ॥

अथानुक्रमणिका ।

क्रियतेऽनुक्रमः स्पष्टं सुबोधार्थं सुभाषिते ।
नीतिः प्रथमतो ज्ञेया राजनीतिस्ततः परम् ॥
अथ प्रकीर्णकाख्यानमन्योक्तिश्च तथैव च ।
धनप्रशंसाभिमता सज्जनानां प्रशंसनम् ॥
उद्यानाख्यानकञ्चैव देवाख्यानविमिश्रितः ।
दुर्ज्जनानां तथा निन्दा कूटाख्यानकमेव च ॥
सदाचारस्ततो ज्ञेयो धर्म्माख्यानविमिश्रितः ।
स्त्रीणां निन्दाप्रशंसे च तरुणां महिमा तथा ॥
रागाख्यानं शाकुनकमथ सामुद्रिकं मतम् ।
स्वप्नाध्यायः कौतुकानि प्रोक्तानि विविधानि च ॥
ज्योतिःशास्त्रं ततो ज्ञेयं रत्नकोषात् समुद्धृतम् ।
एवं प्रकरणान्यत्र कथितान्येकविंशतिः ॥

इति श्रीकरणकुलालङ्कारपुरुषोत्तमसूनुहरिदासविरचिते प्रस्तावरत्नाकरे अनुक्रमपरिच्छेदः ॥ इत्यादि ।

End. कर्णिकारं ससौवीरं गुग्गत्रिकटुमाधवी ।
षष्टिधान्यं गुडं क्षीरं दष्टो मत्तः शुना पिबेत् ॥
काङ्कूपत्रधूपेन यदा केशसमन्वितः ।
अक्तुभिः कटुतैलाक्तैर्याति मत्स्यविषं पिबेत् ॥

Colophon. इति श्रीकरणकुलालङ्कारपुरुषोत्तमसूनुहरिदासविरचिते प्रस्तावरत्नाकरे कौतुकप्रकरणं समाप्तम् । शुभं संवत् १८९० सालमिते चैत्रकृष्णत्रयोदशीराधदिने समाप्तमिदं पुस्तकं श्रीमहाबौद्धोपासकविद्यानन्देनेति । शुभमस्तु सर्व्वजगताम् ॥

(११०३ ।) प्रायश्चित्तशौचाचारविधिः. 16 × 3 inches. Folia, 9. Lines, 8 on a page. Extent, 360 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. नमः श्रीवज्रसत्वाय ।

वज्रसत्वं नमस्कृत्य जगन्नाथमहाकृपम् ।
प्रायश्चित्तविधिं वक्ष्ये शौचाचारञ्च सुव्रतम् ॥
आचार्य्यः परमो देवः पूजनीयः प्रयत्नतः ।
स्वयं वज्रधरो राजा साक्षाद्रूपेण संस्थितः ॥

प्राणिवधप्रायश्चित्तविषयविभागः कथ्यते ।
तत्र वज्राचार्य्यादिव्रतिनां ब्राह्मणादिवर्णानाञ्च वधस्य महापातकत्वात् तेषां विषया उच्यन्ते । इत्यादि ।

End. पञ्चगव्यं सकृत् पीत्वा सन्मन्त्राधिष्ठितं शुभम् ।
सर्व्वपापैर्विनिर्मुक्तः शुद्धो भवति मानवः ॥ इति ।

Colophon. इति प्रायश्चित्तविधौ शौचाचारविधौ श्राद्धप्रकरणमिति समाप्तम् । नानाशास्त्रोद्धृतः सुसारः स्वल्पः प्रायश्चित्तशौचाचारविधिरिति ।

विषयः । प्राणिवधप्रायश्चित्तविषयविभागः ।
वज्राचार्य्यादिव्रतिवधप्रायश्चित्तानि ।
ब्रह्मक्षत्रादिवधप्रायश्चित्तानि ।
प्रायश्चित्ताभ्युदयप्रकरणम् ।
गोघ्नप्रायश्चित्तविषयव्यवस्थापनम् ।
अगम्यागमनाभक्ष्यभक्षणस्पर्शनप्रायश्चित्तम् ।
अथ शौचाचारप्रकरणम् । तत्र,—
शौचाशौचे चतुर्थप्रकरणम् ।
अथ श्राद्धविधिः ।

(१२८७।) प्रायश्चित्तसमुच्चयः. 10×4 inches. Folia, 74. Lines, 9 on a page. Extent, 1,831 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

महेश्वरं नमस्कृत्य भवपाशविनाशकम् ।
ज्ञानक्रियात्मिकां देवीं शक्तिञ्च शिवशीलनीम् ॥
प्रणम्य परया भक्त्या नन्दिस्कन्दविनायकान् ।
शिवज्ञानप्रणेतारं भक्त्या च परमेष्ठिनः ॥
अथ पापविशुद्ध्यर्थं प्रायश्चित्तं समासतः ।
वक्ष्येऽहमागमोद्दिष्टं साधकानान्तु सर्व्वदा ॥
जायते विविधा सिद्धिरुत्तमाधममध्यमाः ।
अन्यथा सिध्यते नैव प्रायश्चित्तविलम्बनात् ॥ इत्यादि ।

End. न्यूनाधिकप्रदानेन देशिको नरकं व्रजेत् ।
तस्मात् सर्व्वप्रयत्नेन यथोक्तन्तु समाचरेत् ॥

Colophon. इति वातुले महातन्त्रे प्रायश्चित्तपटलं समाप्तम् ॥
प्रायश्चित्त्युक्तिक्रमेणास्ति समुच्चयमन्यैः सद्भिरुदीरितम् ।
शास्त्रेभ्यः संगृह्य मयापि तथैवोक्तं किन्तु सारं समासतः ॥
साराः समुच्चयाः सद्भिः संस्कृत्य सन्त्यनेकशः ।
कृतेषु चेत् कृतिस्तेषामस्माकञ्च तथा कृतिः ॥
मत्तमयूरवंशजे श्रीरणिपत्रलम्बकर्णा इति नाम प्रथितः पृथिव्यां मुनिः ।
निखिलशैवसिद्धान्तश्रोत्रसंस्कारपावनः ।
चन्द्राङ्कितजटाजूतः (टः) कैला (स) स्येव शङ्करः ॥
श्रीरणिपत्रकाश्रमाद् गोराटिकमठे गमात् । ?
धारायां सौ (स्वौ) यकमिति अनुजग्राह पार्थिवः ॥
आसीत् तत् सन्ततौ मुनिः श्रीईश्वरशिव इति ।
जगतीपतिभिर्नृपैः पूजितपादपङ्कजः ॥
तच्छिष्यो निखिलागमार्थविमलादर्शो मुनिः ।
श्रीहृदयशिव इति विद्येश्वरतुल्यकीर्त्तिः ॥

यस्माच्छ्रुतो दिक्षु तपःप्रभावो
उदीर्य्यते साधुजनैर्जगत्याम् ।
हेलादुदूढागमशास्त्रसारः
स झटित्याखण्डितवादकण्डूः ॥
तेनेदं विरचितमनेकसङ्ग्राम-
संघट्टकोटिनिहिताखिलद्विपि ॥
प्रायश्चित्तसमुच्चयं समाप्तमिति । श्रीलक्ष्मीनारायणप्रीतिरस्तु ॥

(१४५६ ।) प्रासाददीपिकामन्त्रटिप्पनम् . 14×3 inches. Folia, 112. Lines, 7 on a page. Extent, 3,136 çlokas. Character, Newārī. Date (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

निष्कलं सकलं मिश्रं शिवं नत्वा गुरुं ततः ।
प्रासाददीपिकामन्त्रठिप्पनं लिख्यते मुदा ॥

ततः प्रातरुत्थाय निजहृदयसरसीरुहे शिवं वक्ष्यमाणवद्विचिन्तयन् स्नानद्रव्यैरुपेतः स्नानोचितदेशमवगम्य तत्र तानि शुचिस्थले निधाय मलोत्सर्गशौचं दन्तधावनादि यथोक्तवद्विधाय पार्थिवस्नानाय शरखातां हृदोद्धृतां शिरसा निक्षिप्तां शरशोधितां शिखोद्धृत .... कवचेन त्रिधाकृत्वैकेन नाभिपादान्तं पुनरन्येन मूर्द्धादिचरणान्तं शस्त्रेणालभ्य ततः करणाभ्यां सर्व्वेन्द्रियाणि निरुद्ध्य जलान्तरं सुस्मरंस्तिष्ठेत् ॥ इत्यादि ।

End. ग्रामनगरखेटपुरपट्टनपुरीणामपि स्थापनमेवमेव किन्तु तस्मात् पूर्व्वेणोत्तरे यागः कर्त्तव्यः तन्मध्ये वास्तुवलिर्देयः ॥
इति गृहप्रतिष्ठा नाम अष्टाविंशतिममाह्निकम् ॥
अथ पुष्करिण्यादीनां स्थापनेऽपि यागादिकम् । (अतः खण्डितम्)

विषयः । प्रथमाह्निकम् । १ ।
सुर्य्यपूजा नाम । २ ।
भूतशुद्धिर्नाम । ३ ।

(११६८।) प्रेतमञ्जरी. 11×2½ inches. Folia, 27. Lines, 6 on a page. Extent, 753 çlokas. Character, Nāgara. Date, Newār Era, 827. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. स्वस्ति। श्रीगणपतये नमः।

अथ पालाशप्रकृतिदाहविधिः। तत्र देशान्तरमरणे पराकद्वयमष्टौ कृच्छ्रान् वा कृत्वा अस्थीनि दहेत्॥ इत्यादि।

End. एवं विष्णुमते स्थित्वा यो दद्यादात्मघातिने।
समुद्धरति तं क्षिप्रं नात्र कार्य्या विचारणा॥
ततोऽस्थीनि क्षीरेण क्षालयित्वा पुर्व्वोक्तप्रकारेण शववद्दग्ध्वा उदकदानादि सपिण्डान्तं कर्म्म कुर्य्यात्॥

Colophon. इति प्रेतमञ्जरी समाप्ता।
श्रेयोऽस्तु सर्व्वदा। नेपालसम्बत् ८२७ वैशाख शुदि १२ लिखिता॥

---

(२)११२।) ब्राह्मणार्थप्रकाशः (खण्डितान्तः). By हरदत्त. 10×5 inches. Folia, 10. Lines, 8 on a page. Extent, 125 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

यन्महःप्रतिबिम्बोऽपि निर्म्मांति निखिलं जगत्।
ध्यायेम तं वयं गुप्तं ज्ञानं यो नः प्रचोदयात्॥
यत्-कृपालेशमात्रेण मन्दोऽपि मन्दतां त्यजेत्।
तं गुरुं शारदारूपं नमामि पुरुषोत्तमम्॥
अरत्नखण्डितवाणीभिर्युक्तिभिर्धर्म्मवादिनाम्।
हरदत्तेन कृतिना ब्राह्मणार्थः प्रकाश्यते॥

अथ ब्राह्मणेन वेदोऽध्येतव्य इति श्रूयते तत्र न तावदन्तःकरणावच्छिन्नचैतन्यं शरीरावच्छिन्न आत्मा अन्तःकरणं शरीरं वा ब्राह्मणशब्दार्थः॥ इत्यादि। (अन्तं खण्डितम्।)

विषयः। ब्राह्मण इति शब्दस्य वेदवेदान्तसम्मतस्यार्थस्य प्रकाशनम्॥

---

(२)१७९१) मतङ्गपारमेश्वरतन्त्रम्. 16×6 inches. Folia, 153. Lines, 9 on a page. Extent, 3,935 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

अभिप्रेतार्थसिद्ध्यर्थं पूजितो यः सुरैरपि ।
सर्व्वविघ्नच्छिदे तस्मै गणाधिपतये नमः ॥
हिमवत्यचले रम्ये सिद्धचारणसेविते ।
नानाश्चर्य्यगुणैर्युक्ते – – – – कनिर्म्मितम् ॥
सिद्धीनामुद्भवो यत्र यत्र नास्त्युपसर्गता ।
यत्रान्योऽन्यविरुद्धानां प्रीतिर्भवति तत्क्षणात् ॥
मूर्खोऽप्यमूर्खतां याति भयाद्प्यधिमुच्यते ।
यत्र नास्त्युपसर्गाणां प्रवेशः शिखरोत्तमे ॥
यत्र सन्निहितो नित्यं भगवान् परमेश्वरः ।
तत्रासौ मुनिशार्दूलस्तपसौत्कृष्टमूर्त्तिमान् ॥
ज्ञानाग्निदग्धकलुषो व्रताम्भःक्षालितात्मवान् ।
शिवध्यानैकचित्तात्मा समाधानस्थितः सुधीः ॥

.. ..

ततः स भगवान् शम्भुः पार्व्वत्या सहितो हरः ।
स्वां तनुं दर्शयामास मतङ्गाय तपस्विने ॥
ददर्श सहसा विप्रः श्रीकण्ठं विश्वनायकम् ।
स तस्य पादावभ्यर्च्य दण्डवत् पतितो भुवि ॥
तद्भक्ति – – – – – नयनामलवारिणा ।
पादौ प्रक्षालयित्वा तु स्तोतुमारब्धमीश्वरम् ॥

.. ..
.. ..

एतस्मिन्नन्तरे देवः प्रहस्योवाच विश्वराट् ।
प्रमार्ज्यान्नानपटलं – – रत्नसुशोभया ॥
वाण्या प्राश्वास्य तं विप्रं समुत्थाप्य – – – –
वरं त्वमिच्छ विप्रेन्द्र यत् त्वया मनसेप्सितम् ॥

ततः प्रोवाच हृष्टात्मा रोमाञ्चित वपुर्मुनिः ।
कृतकृत्योऽस्मि देवेश त्वत्प्रसादात् किमद्भुतम् ॥
प्राप्तव्यं यत् प्रयत्नेन तत्प्राप्तमखिलं मया ।
वृष्टे त्वयि जगन्नाथे लोकानुग्रहकारणात् ॥
द्विविधार्थप्रदं श्रीमदक्षुरतं सुवर्चितम् ।
ज्ञानमज्ञानहन्तारं — — — — मनाकुलम् ॥
विपुलार्थमसन्दिग्धं समासेन ब्रवीहि मे ॥
तस्य तद्वचनं श्रुत्वा मतङ्गस्य महात्मनः ।
ज्ञानानलवपुष्मत्या वाण्या लुप्त— — — — ॥
उवाच तस्मै सुप्रीत्या मतङ्गाय महात्मने ।
विचारयुक्तं सद्वस्तु स्फुटमाम्नायदर्शनात् ॥ इत्यादि ।

(अन्तं खण्डितम् ।)

विषयः । इति मतङ्गपारमेश्वरे महातन्त्रे उपोद्घातपटलः प्रथमः ।

इति ० विद्यापादसूचनपटलः ।

इति ० विद्यापादे तत्त्वद्वयपटलम् ।

" " पतिपटलम् ।

" " शक्तिपटलम् ।

" " पुंप्रधानेश्वरप्रतिपादनं पटलम् ।

" " विद्यातत्त्वपटलम् ।

इति ० महापादे मायातत्त्वम् ।

इति ० विद्यापादे कलातत्त्वपटलम् ।

" " विद्यातत्त्वपटलम् ।

" " रागपटलम् ।

" " कालपटलम् ।

" " नियतिपटलम् ।

" " पुंस्तत्वपटलम् ।

" " प्रधानपटलम् ।

" " गुणपटलम् ।

इति ० विद्यापादे बुद्धितत्त्वपटलम् ।
,, ,, अहङ्कारादिषसदशतत्त्वपटलम् ।
,, ,, आकाशपटलम् ।
,, ,, वायुपटलम् ।
,, ,, अग्निपटलम् ।
,, ,, तोयपटलम् ।
,, ,, प्रमाणपटलम् ।
,, ,, प्रलयपटलम् ।
,, ,, धर्म्माधर्म्मनिर्णयपटलम् ।
इति ० क्रियापादे दीक्षाङ्गपटलः ।
,, ,, स्नानपटलम् ।
,, ,, अर्चनपटलम् ।
,, ,, अग्निकार्य्यपटलम् ।
,, ,, अधिवासनपटलम् ।
,, ,, स्वप्नपटलम् ।
,, ,, भुवनदीक्षापटलम् ।
,, ,, तत्त्वदीक्षापटलम् ।
,, ,, दीक्षापटलम् ।
,, ,, अभिषेकपटलम् ।
,, ,, उत्तमसिद्धिफलं पटलम् ।
,, ,, कर्म्मपटलम् ।
,, ,, लिङ्गस्थापनपटलम् ।
,, ,, प्रतिमालक्षणपटलम् ।
,, ,, समुदायसाधनपटलम् । क्रियापादं समाप्तम् ।
इति ० योगपादे भोगोपन्यासपटलम् ।
,, ,, योगाङ्गपटलम् ।
,, ,, योगसारसमुच्चयपटलम् ।
,, ,, तत्त्वसाधनपटलम् ।

इति ० योगपादे शिवतत्त्वोपलब्धिपटलम् ।

„ „ कर्म्मयोगपटलम् ।

„ „ उपोद्घातसिद्धिपटलम् ।

इति ० चर्य्यापादे समयानुक्रमपटलम् ।

„ „ आचारपटलम् ।

„ „ गुरोर्वर्णनपटलम् ।

„ „ समय्यादि ? वृत्तपटलम् ।

„ „ तृतीयविधानपटलम् ।

„ „ शौचपटलम् ।

„ „ भिक्षाटनपटलम् ।

„ „ प्रवासपटलम् ।

„ „ रुद्रव्रतपटलम् ।

(अतः खण्डितम् ।)

(१५१२।) मतसार. 12 × 3 inches. Folia, 53. Lines, 7 on a page. Extent, 1,159 çlokas. Character, Newārí, Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः श्रीकुब्जिकायै ।

श्रीश्रोड्डियानमहं वन्दे कौलिकाज्ञाप्रवर्त्तकम् ।
मायाजालमिदं दिव्यं द्विमात्रं सर्व्वसिद्धिदम् ॥
तद्वत्तिणगतश्चैव जालपीठं नमाम्यहम् ।
तस्योत्तरगतं दिव्यं मन्त्रतन्त्रप्रसिद्धिदम् ॥
एकमात्रगतश्चैव श्रीपूर्णपीठं नमाम्यहम् ।
अर्द्धमात्रापरं सूक्ष्मं स्वरूपं सर्व्वसिद्धिदम् ॥

.. ..

ब्रह्मरन्ध्रस्य मध्यस्था अमृताधारशीतला ।
श्रवन्ती च महौघेन श्रीकुब्जिकां नमाम्यहम् ॥

इति बालकुब्जिनीस्तोत्रं समाप्तम् ॥ इत्यादि ।

End. तस्यैवार्चनपुण्यस्य नोपमा दृश्यते क्वचित् ।
यस्यैवं पूजयेद्देवि सिध्यते नात्र संशयः ॥

Colophon. इति मतसारे दशमः पटलः । वारुणीभेदं समाप्तम् ।

विषयः । कुब्जिनीस्तोत्रम् । भैरवस्तोत्रम् । अभिषेकः । शब्दराशिफलम् । दण्डकाष्ठादिपद्माभिषेकः । प्रस्तारदीक्षाविधिः । पञ्चप्रणवोद्धारध्यानम् । पशुपरीक्षा । १ पटलः । चण्डिकाकल्पे छेद्यकालक्षणम् । २ । वारुणीभेदः ।

(१२३६ ।) मदनरत्नप्रदीपे प्रायश्चित्तोद्योतः. By मदनसिंह. 14×3 inches. Folia, 259. Lines, 7 on a page. Extent, 5,565 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 848. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीगणपतये । श्रीसरस्वत्यै नमः ।
प्रणम्य गिरिजासूनुं मदनेन महीभुजा ।
सर्व्वलोकहितार्थाय प्रायश्चित्तं प्रकाश्यते ॥
प्रायश्चित्तविवेकेऽस्मिन्नुद्योते ये निरूपिताः ।
अर्थाः सुखावबोधाय क्रमस्तेषां प्रपूर्य्यते ॥ इत्यादि ।

End. प्रायश्चित्तानि यः सम्यक् कुरुते + जितेन्द्रियः ।
परीक्ष्य निपुणं – – – – – मनुभाषितम् ॥ इति ।
इति प्रायश्चित्तप्ररोचनादि ॥
महाराजाधिराजस्य मदनमहेन्द्रस्य शासना ?
श्रीमालिकागूर्जरेण भट्टपूजात्मजेनट्ट ?
श्रीविश्वनाथेन काशीतीर्थनिवासिना ।
सर्व्वपापक्षयकरं प्रायश्चित्तप्रकारितम् ॥

Colophon. इति श्रीकोदण्डपरशुरामेत्यादिविविधविरुदावलीविराजमानमानोन्नत-महाराजाधिराजश्रीशक्तिसिंहात्मजमहाराजाधिराजश्रीमदनसिंहदेवविरचिते मदनरत्नप्रदीपे प्रायश्चित्तविवेकश्चतुर्थोद्योतः समाप्तः ॥ सम्वत् ८४८ । भाद्र पद शुदि १२ बुधवारे – – ॥

(११९० ।) मनोरमाकुचमर्द्दनम् . By जगन्नाथ. 8×3 inches. Folia, 14. Lines, 7 on a page. Extent, 112 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

लक्ष्मीकान्तपदाम्भोजमानम्य श्रेयसां परम् ।
पण्डितेन्द्रो जगन्नाथः स्मृति गर्व्वं गुरु + हः ॥

इह खलु केचिन्निखिलविद्वन्मुकुटमणिमयूखमालालालितचरणकमलानां गीर्वाणगुरुगौरवग्राममांसलमहिममण्डिताखण्डमहीमण्डलानां शेष-वंशावतंसानां श्रीकृष्णपण्डितानां चिरायार्चितयोः पादुकयोः प्रसादा-सादितशब्दानुशासनशास्त्रेषु च पारमेश्वरं पदं प्रयातेषु कलिकाल-वशंवदीभवन्तस्तत्रभवद्भिरुल्लासितं प्रक्रियाप्रकाशं — — — नवबोध-निबन्धनैर्दूषणैः स्वयं निर्म्मितायां मनोरमायामाकुलयाकार्षुः । सा च प्रक्रियाप्रकाशकृतां पौत्रैरखिलशास्त्रमहार्णवमन्थाचलायमानमानसानाम-स्मद्गुरुपण्डितवीरेश्वराणां तनयैर्दूषितापि स्वमतिपरीक्षार्थं पुनरस्माभि-रपि निरीक्ष्यते । इत्यादि ।

End. (अन्तं खण्डितम् ।)

---

(२)२७९ ।) मशानभैरवतन्त्रम् (खण्डितान्तम्). 16×7 inches. Folia, 168. Lines, 11 on a page. Extent, 4,775 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, new. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अष्टमं पञ्चरत्नैस्तु फलस्नानं तथा परम् ।
दशमं सर्व्वौषधिस्नानं तीर्थवारि पुनस्तथा ॥
द्वादशं रत्नस्नानन्तु पुनर्न्यासं समाहरेत् ।
सप्तविंशतिरेकत्र सप्तिभेदे न्यसेत् क्रमात् ॥
— — — — — —
— — — — — —
— — — — — —

श्रीनाथ उवाच ।

कथयस्व कुलेशानि मूर्त्तिमावाहनं यथा ।

येन विज्ञानमात्रेण सन्देहश्च विनश्यति ॥

श्रीवक्रोवाच ।

उक्तश्च न मया गुह्यं मूर्त्तिभेदं कुलाकुलम् ।

कथयामि रहस्येदं तव भक्त्या विशेषतः ॥ इत्यादि ।

End. खण्डितम् ।

विषयः । इति क्षेत्रपालमन्त्रः ।

इति भैरवध्यानसूत्रम् ।

इति महामूर्त्तिभैरवस्य वक्राष्टके चतुःषष्टिकलाचक्रम् ।

योनिसंस्कारविधिः ।

इति स्रुक्स्रुवसंस्कारविधिः ।

इति घृतसंस्काराणि ।

इत्याद्यावतारे महामन्थानभैरवयज्ञे अन्वये सप्तकोटिप्रमाणे मेरुमार्ग-विनिर्गते लक्षपादाधिके आद्यापीठावतारिते विद्यापीठमार्गे विमल-षट्कनिर्णये श्रीकादिभेदे श्रीचतुर्विंशतिसाहस्रे प्रतिष्ठाधिकारवर्णने क्रमोदयो नामानन्दः ।

इति० मन्त्रांशकजाप्यव्यानस्यानामानन्दः ।

,, चतुर्विंशतिसूत्रे तर्पणविधिसूत्रम् ।

,, चक्राधिकारवर्णनो नामानन्दः ।

,, चक्राम्नायो नामानन्दः ।

,, चक्रपूजाम्नायो नामानन्दः ।

,, क्रमोदयो नामानन्दः ।

,, प्रायश्चित्ताधिकारो नामानन्दः ।

,, शिखाराजविधानो नामानन्दः ।

,, क्रमोदयो नामानन्दः ।

,, ...वात्मपारम्पर्य्याम्नायो नामानन्दः ।

,, गुरुक्रमाधिकारसूत्रम् ।

इति० मुद्राधिकारो नामानन्दः ।

,, योगिन्याचार्य्यकुमारीयोगिचर्य्याषिद्धिसाधनचिह्नाधिकारो नामानन्दः ।

,, आद्यावतारदण्डकं नामानन्दः ।

,, आगमावतारो नामानन्दः ।

,, पीठावतारसूत्रम् ।

,, पीठाधिकारं चतुःषष्टिभेदभिन्नं कुलाम्नायपूजाक्रमवर्णनो नामानन्दः ।

इति आगमावतारसूत्रम् ।

पारम्पर्य्याम्नायसूत्रम् ।

आत्मनाम्नायसूत्रम् ।

क्रमसूत्राधिकारम् ।

निर्व्वाणपूजासूत्रं देशिका नाम ।

सृष्टिसंहारकूटसूत्राधिकारः ।

सर्व्वाम्नायसूत्राधिकारः ।

क्लिन्नाचक्रपूजाक्रमः ।

संवत्सराधिकारिणीदेवीनां पूजाधिकारसूत्रम् ।

द्रव्यसंस्कारपुष्पाध्यायिसूत्रम् ।

द्वात्रिंशद्देव्या तथा अघोरस्य-द्वारसूत्रम् ।

इति० दिव्यौघादिपारम्पर्य्याम्नायत्रिंश — — धिकारवर्णने क्रमोदयो नामानन्दः ।

,, श्रीनाथावतारो नामानन्दः ।

,, आज्ञापारमेश्वरे स्वामिनीमते चतुर्विंशतिसहस्रसंहितां अम्बाक्रमभाषिते शाम्भवाज्ञावतारिते दशमाधिकारवर्णने क्रमोदयो नामानन्दः ।

इति कादिभेदे श्लोकद्वादशकसूत्रम् ।

,, महासूत्रम् ।

इति देव्यावतार — — — वबोधसूत्रम् ।

पञ्चाशत्पीठभेदप्रस्तारम् ।

प्रष्टासन्तानसूत्रम् ।

आराध्यमण्डलम् ।

पञ्चाशिकासूत्रम् ।

आज्ञासूत्रम् ।

शिखासूत्रम् ।

महायोगसूत्रम् ।

दिव्यौघपदसिद्धानां योगः ।

खेचराज्ञाद्वादशवृत्तसूत्रम् ।

देव्या द्वादशवृत्तसूत्रम् ।

पराषट्कनिर्णयसूत्रम् ॥

(अतः खण्डिता ।)

(१६३० ।) महिम्नः स्तोत्रम्. By दुर्व्वासस्. 9×3 inches. Folia, 21. Lines, 7 on a page. Extent, 317 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीगणेशाय । श्रीगुरवे परशम्भवे नमः ।

अनेकशक्तिसङ्घप्रकाशलहरीघनः ।

शुद्धः सच्चिन्मयः पायात् श्रीशम्भुः परमेश्वरः ॥

श्रीशम्भो ते महिम्नः स्तुतिपथभरिताः साङ्गवेदाः — — —

सिद्धान्ताः साङ्गविद्याः सचकितगतयो नैव पश्यन्ति पारम् ।

आद्यन्तं त्वामनन्तं परमशिवगुरो ते कथं वर्णयेयु-

स्तस्मात् प्रज्ञानुसारादहमपि भवतः स्तौमि किञ्चिच्चरित्रम् ॥

क्वानन्तात्मप्रकाशस्तव परमहिमापारपीयूषसिन्धु-

स्त्वद्भक्त्यामोदमग्नाः क्व च कविमधुपा ब्रह्मविष्णुप्रमुखाः ।

श्रीशम्भो मोहजम्भो न जनयति परः स्वात्मचर्चा किमेतत्

चित्रं तदन्मयापि स्वमतिविभवतः स्तूयसे त्वं न दोषः ॥ इत्यादि । (?)

End. सदसदुभयनिग्रहगृहीतमुनिविग्रहो भगवान् ।

सर्व्वासामुपनिषदां दुर्व्वासा जयति देशिकः प्रथमः ॥

Colophon. इति श्रीदुर्व्वासोदेवविरचितं श्रीपरशम्भुमहिम्नःस्तोत्रं षडन्वयशाम्भवरश्मिविवेकप्रकरणं त्रयोदश सम्पूर्णम्। शुभं भवतु। श्रीगुरुमूर्त्तिर्जयति ॥

विषयः। शिवमहिम्नः स्तवनम्। तत्र—

इति॰ दुर्व्वासोविरचितं शम्भुमहिम्न उपोद्घातप्रकरणम्।

इति॰ क्रियारश्मिप्रकरणम्।

वर्णरश्मि। मन्त्ररश्मि।

इति॰ मातृकाशक्तिस्कन्दरश्मिप्रकरणम्।

इति॰ साधारणषडन्वयरश्मिविवेकप्रकरणम्।

इति॰ महाविभूतिप्रकरणम्।

इति॰ श्रीदुर्व्वासोमुनिविरचिते श्रीशम्भुमहिम्नसिद्धान्ते विशेषमहाविभूतिप्रकरणं सम्पूर्णम्। श्रीरस्तु। (१०० श्लोकाः।)

इति॰ श्रीदुर्व्वासोविरचितं अन्तर्य्यागविशेषोपचारपरामर्शप्रकरणम्।

इति॰ श्रीपरशम्भुमहिम्नस्तोत्रं षडन्वयशाम्भवरश्मिविवेकप्रकरणं त्रयोदश। (३८ श्लोकाः।)

(१४९८।) मोक्षसोपानटीका. 9×3 inches. Folia, 34. Lines, 8 on a page. Extent, 697 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः शिवशक्तिभ्याम्।

व्योमातीतं परं शान्तं शिवेन शक्ति शाम्भवम्। (?)
भावाभावविनिर्म्मुक्तं शिवशक्तिं नमाम्यहम् ॥

ॐ नमोऽस्तु ते महामाये इति। अस्यार्थो व्याख्येयः ॐकारस्य प्रथममाह। अकार-उकार-मकारध्वनिभेदेन ॐकार उच्यते ॥ इत्यादि।

End. चतुर्वर्गप्रदा मन्त्रा चतुरक्षरसङ्ग्रका।
गदितं भैरवोमन्त्रं महामाया नमोस्तुते ॥ (?)

Colophon. इति मोक्षसोपानटीका समाप्ता।
परदेवताप्रीतिरस्तु।

(१४३० ।) भक्तविजयकाव्यम्. By ललितावल्लभः. 10×4 inches. Folia, 10. Lines, 7 on a page. Extent, 140 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saka Era, 1681. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीदेवराट्दिग्गिरिसंभवं तं
निरन्तरं व्योमवने चरन्तम् ।
अहं सहस्रांशुहरिं हरन्तं
ध्वान्तेभयूथं प्रणमामि सन्तम् ॥

श्रीसोमवंशो जयतीहलोके निःशेषतस्तत्स्तवने क्षमाः के ।
पृथ्वीपतिस्तत्र बभूव भूपस्तस्य प्रपौत्रो सुरवैरिरूपः ॥
श्रीपृथ्वीनारायणनामधेयो राजा महान् वज्रधरोपमेयः ।
तस्यानुजाः सन्ततशुद्धभावाः सन्तीह चत्वार उरुप्रभावाः ॥
श्रीमन्महोद्दामकपूर्व्वकीर्त्तिः संज्ञाधरः सङ्गरभीमसूर्त्तिः ।
जिष्णुप्रभावो दलमर्द्दनाख्यो मध्यस्तृतीयो दलजिच्छुभाख्यः ॥ इत्यादि ।

End. + + मघोनो गुणसूत्रनद्धा माला + + सफलदा विशुद्धा ।
अष्टोत्तरश्रीशतपद्यमुक्ता प्रौढ़ा + + स्तोकसुमेरुयुक्ता ॥

इति श्रीमत्पृथ्वीपतिकुलसरोजाम्बरमणेः
प्रभोः पृथ्वीनारायणपरमनाम्नो नृपमणेः ।
यशः कर्पूरांशोत्तमपरिमलं भक्तविजयं
सुगाख्यं सत्काव्यं जयतु ललितावल्लभकृतम् ॥

Colophon. इति श्रीकविललितावल्लभविरचितं भक्तविजयम् ।
इलानिधिकलाशाके तपस्यैकादशीतिथौ ।
श्रीशश्रियि दले सौम्येर्लिखत् — — — — — कविः ॥ शुभम् ।

विषयः । पृथ्वीनारायणनामकस्य राज्ञः स्तवनम् ॥

(११८८ ।) भट्टोत्पलरत्नमाला टीका. By श्रीपति. 10×3 inches. Folia, 251 (leaves 100 to 144 and 229 to 248 are missing). Lines, 7 on a page. Extent, 4,392 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः श्रीगणेशाय ।

प्रभवविरतिमध्ये ज्ञानबन्ध्या नितान्तं
विदितपरमतत्वा यत्र ते योगिनोऽपि ।
तमहमिह निमित्तं विश्वजन्मात्ययाना-
मनुमितमभिवन्दे भग्रहैः कालमीशम् ॥

अहं श्रीश्रीपतिनामा तं कालमभिवन्दे नमस्करोमि । इत्यादि ।

End. एतच्छास्त्रमाधुनिकविनिर्म्मितं इति हेतुभूतया – – स्मिन् शास्त्रे अभ्यासं मावधीरेया (?) किं तर्हि आगमा – मुनिभाषितमिव अर्थस्य अर्थवशाद् यैः संक्षिप्य निबद्धमिति ।

अश्वद्ववाक्यं प्रमाणं प्रकटपटुमतेर्वेदवेदान्तवेत्तुः
सूनुः श्री + + + + च्युतचरणनतिः श्रीमहादेवनामा ।
तत्प्रोक्तरत्नमाला – – – – – – – – – – – –
अयमृषीणां भाषणार्थं आगमायामृषीणां भाषणार्थं
संक्षिप्ती कृतं ॥ ? अपरं मया न कीर्त्तितं न कथितं – – – – – –
मयुरमं ॥

Colophon. इति श्रीपतिभट्टविरचितायां भट्टोत्पलरत्नमालानामटीकायां विवरणं देवप्रतिष्ठाप्रकरणं विंशतितमोऽध्यायः ॥ शुभमस्तु सर्व्वदाकारं ॥

विषयः । इति भट्टोत्पलविरचितायां रत्नमालानामटीकायां संवत्सरप्रकरणो नाम । १ ।

इति० तिथिप्रकरणम् । २ ।
,, वारप्रकरणम् । ३ ।
,, योगप्रकरणम् । ४ ।
,, करणप्रकरणम् । ५ ।
,, संस्कारप्रकरणम् । १३ ।

इति भट्टोत्पलविरचितायां ज्योतिषरत्नमालायां राजाभिषेकप्रकरणम् । १४ ।

इति० ज्योतिषरत्नमालानामटीकायां यात्राप्रकरणम् । १५ ।

इति० विवादपटलम् । १६ ।

इति० देवप्रतिष्ठाप्रकरणम् । २० ।

(७६३ ।) भरतनामदीपकनादशास्त्रम्. (?) 10×3 inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 111 çlokas. Character, Bengali. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः श्रीगणेशाय नमः ।

अकचटतपयशाश्चाष्टवर्णैश्च वर्गै-
र्विरचितमुखवाहपद्मदृक्कलरक्ता ।
सकलजगदद्धिमासाधिताविश्ववीजं
वितरति परिसुधी चेतसां शारदा वः ॥ (?)
सर्व्वशास्त्रोद्धृतं रम्यं सर्व्वशास्त्रोद्धृतं रसम् ।
सर्व्वशास्त्रोद्धृतं ज्ञानं सर्व्वशास्त्रविशारदम् ॥
न व्यक्तमर्थहीनस्य यदुक्तं तन्न दृश्यते ।
तदुक्तमर्थहीनश्च न व्यक्तं चोक्तलक्षणम् ॥
स्वरहीनेषु गान्धर्व्वमर्थहीनं कवीश्वरः ।
ज्ञानहीनो यथा योगी असोभ्योत्रयनिःफलम् ॥ (?)
अव्यक्तञ्च अन्योपामं शून्याकारं निरञ्जनम् ।
ॐकारं सर्व्वसंभूतं त्रैलोक्यं सचराचरम् ॥

श्रीदेव्युवाच ।

अक्षरं लक्षणं देवाः केन वर्णेन किं फलम् ।
तत्सर्व्वं कथयेशान को वा अक्षरशासनः ॥ इत्यादि ।

End. अक्षरावर्द्धमात्राणि गणच्छन्दो विचारयेत् ॥

हरति हरनिचितं का कथा चेतनानाम्
राजतराजमहेशं कोवारको नवेशं ।
वितरति खलु मुक्तिं कः प्रयासेष सिद्धि
रहह यदभि — — — — — — नाख्यम् ॥ (?)

सुखिनि सुखनिवासो दुःखितानां विनोदः
श्रवणहृदयहारी मन्मथस्याग्रदूतः ।
अतिचतुरसुगम्यो वल्लभः कामिनीनां
जयति जयति नादः पञ्चमश्चोपवेदः ॥

Colophon. इति श्रीभरतनामदीपकनादशास्त्रे कविलक्षणं नाम सम्पूर्णम् ॥

विषयः । अक्षरदेवताकथनम् । अक्षरानुसारेण मात्रानिरूपणम् । छन्दोनिरूपणम् । गीतस्य फलाफलकथनम् । नादनिरूपणम् । गीतलक्षणम् । तस्य भेदाश्च । अन्ते च कविलक्षणकथनम् ॥

(१४२७ ।) यदुवंशकाव्यम् (खण्डितम्). By काशीनाथ. 8×3½ inches. Folia, 64 (leaves 1–19, 24–29, and 39–99 are missing). Lines, 8 on a page. Extent, 1,216 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. चतुर्थसर्गस्य प्रारम्भवाक्यम् ।
रारक्षितारे सारज्ञा जागरूकेण मन्त्रिषु ।
नवेन नवसम्पत्तिः पित्रेव प्रियसन्ततिः ॥
आत्मसूनुसमः शास्ता वो भविष्यति को भुवः ।
रोरुद्यन्ते हरिप्रेम्णा यत्परेण शुचा प्रजाः ॥
यायजूकास्तस्य यज्ञे वावदूकाः सदागमे ।
दन्दशूका दुराचारे तापसा इव मानवाः ॥ इत्यादि ।

End. इति भुवि यदुवंशो राजवंशावतंसो
निखिलसुखवरांशो वर्णितो विष्णुवंशः ।
गुणविगुणविचारे संभवन्त्येव सन्तः
परगुणविरसा ये वन्दनीयाः सदा ते ॥
श्रीशङ्करो जनयिता जननी च यस्य
श्रीरोहिणी बुधशिवात्मजतुल्यकीर्त्तिः ।
श्रीकाशिनाथधरणीत्रिदशस्य तस्य
श्रीवंशदो विजयते यदुवंश एषः ॥

कविकाव्यवधव्यग्रा सदा मुद्गारखाकुला ।
वन्दनीया द्वयोर्जिह्वा खलस्य च भयस्य च ॥ (?)

Colophon. इति श्रीयदुवंशे महाकाव्ये श्रीकाशीनाथकृतौ दशमः सर्गः ॥

विषयः । इति॰ खड्गप्रयोगो नाम तृतीयः ।
„ लड्गप्रयोगो नाम पञ्चमः ।
„ यजा(ति) चरितो नाम षष्ठः ।
„ रुक्मिणीसंदेशो नाम नवमः ।
„ दशमः सर्गः ।

(८१६ ।) योगमञ्जरी. By वर्द्धमान. 8×3 inches. Folia, 99. Lines, 6 on a page. Extent, 891 çlokas. Character, Newāri. Date, Newār Era, 846. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
नमस्तस्मै त्रिनेत्राय त्रिगुणाय त्रिमूर्त्तये ।
ज्ञानगम्यस्वरूपाय ब्रह्मविष्णुशिवात्मने ॥
मन्त्रिणा वीशलेनेयं वाजिनां हितहेतवे ।
द्विजवर्द्धनमादिश्य कारिता योगमञ्जरी ॥
अथ तुरगप्रशंसा । इत्यादि ।

End. मात्राव्यवस्था ।
मात्रायां नास्त्यवस्थानं दोषमग्निं बलस्य यः ।
व्याधिं द्रव्यं च कालस्य वीक्ष्य मात्रां प्रयोजयेत् ॥
श्रीमन्नरेन्द्रनृपपात्रविनोदहारः
कैलासकैरवशशीव यशःप्रकाशः ।
निर्व्याजदानपरिकल्पितकल्पवृक्षः
श्रीवीशलो जयति वाह्यधुरं धुरीशः ॥
निर्व्याधयः सत्वबलोपपन्ना-
स्तुरङ्गमाः सन्तु महीपतीनाम् ।
योगाय एवात्र मया निबद्धा
स्तैरेव नानागमरत्नभूतैः ॥

Colophon. इत्याचार्य्यज्ञानपतिसुतपण्डितश्रीवर्द्धमाननिर्म्मिता योगमञ्जरी समाप्ता ।
सम्वत् ८४६ ।

विषयः । तुरगप्रशंसा । महादोषलक्षणम् । शालाविधिः । नीराजनाविधिः ।
वाहनप्रकारः । ऋतुचर्य्या । (ऋतुभेदे तेषां पोषणविधिः) अथ
औषधाधिकारः । उपसर्गाधिकारः । अथ रोगाधिकारः । औषधाधि-
कारश्च ।

(५०५ ।) योगयात्रा. By वराहमिहिर. 8×3 inches. Folia, 34 (leaves 1 to 4 are missing). Lines, 8 on a page. Extent, 544 çlokas. Character. Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Verse, Generally correct.

Beginning. (१ – ४ पत्राणि न सन्ति । अतः पञ्चमपत्रस्य प्रारम्भवाक्यं लिखितम् ।)

दैवज्ञमन्त्रिसुहृदाप्तवचांसि राजा
यान्नाद्रियेत् स्वमतिचेष्टितहृष्टबुद्धिः ।
सन्नायकेन रहितोऽन्ध इवाचिरेण
हास्यत्वमेति पतितो विषये रिपूणाम् ॥ ८ ।
मेधावी मतिमानदीनवचनो दक्षः क्षमावान् ऋजु-
र्धर्म्मात्माह्यनसूयको लघुकरः षाड्गुण्यविच्छक्तिमान् ।
उत्साही पररन्ध्रवित् कृतधृतिर्वृद्धिक्षयस्थानवि-
च्छूरो न व्यसनी स्मरत्युपकृतं वृद्धोपसेवी च यः ॥ ९ ।
.. ..
.. ..
आचारस्थः सागरान्तां धरित्रीं
भुंक्ते दीर्घं कालमुत्खातशत्रुः ।
यत्राचारस्तत्र धर्म्मस्य वृद्धि-
र्धर्म्माद्व भाग्यं देहभेदेऽपि भुंक्ते ॥ ३५ ।
इति श्रीयोगयात्रायामाचाराध्यायो द्वितीयः ॥ इत्यादि ।

End. द्वारे कदल्यामपि तेन युक्ते
दिनोषिते पायितमायसं तत् ।

सम्यक् स्थितं चात्मनि नैति भङ्गं
न चानलोद्देष्वपि तस्य कौत्स्यं ॥ ? २६ ।

Colophon. इति योगयात्रायां खड्गलक्षणाध्यायः पञ्चदशः।

(अतः परं खण्डितम्) ।

विषयः । इति योगयात्रायामाचाराध्यायः । २ ।
इत्याचार्य्यश्रीवराहमिहिरकृतौ योगयात्रायां अभियोक्ताध्यायः । ३ । (?)
इति योगयात्रायां योगाध्यायः । ४ ।
इति० मिश्रिकाध्यायः । ५ ।
„ वल्युपहाराध्यायः । ६ ।
„ नक्षत्रस्नानाध्यायः । ७ ।
„ अग्निनिमित्ताध्यायः । ८ ।
„ नक्षत्रकैटभम् । ९ ।
„ वारिलक्षणाध्यायः । १० ।
„ हस्तिशालाविधिः । ११ ।
„ हस्तिगीताध्यायः । १२ ।
„ मदकरणाध्यायः । १३ ।
„ अश्वगीतम् । १४ ।
„ खड्गलक्षणाध्यायः । १५ ॥

(११३७ ।) योगसारः. By नागार्जुन. 10×3½ inches. Folia, 8-129. Lines, 9 on a page. Extent, 3,193 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. (१ – ७ पत्राणि न सन्ति । अतोऽष्टमपत्रस्य प्रारम्भवाक्यं लिखितम् ।)
धात्रीफलानां स्वरसे षड्ङ्गे विपचत्घृत-
शर्करासैन्धवोपेतं तत्सिद्धं सर्व्वगुल्मिना ॥ (?)
धात्री – – लकं घृतम् ॥ इत्यादि ।

End. पुष्टिर्वर्णबलोत्साहमग्निदीप्तीरतन्द्रिताम् ।
करोति धातुसाम्यञ्च निद्राकाले निषेधिता ॥

(अतः खण्डितः ।)

पुष्पिका । १०६ पत्रे, इति नागार्जुनकृते योगसारे श्री + + + चिकित्सा ।

(१५४२।) योगिनीविजयस्तवराजः (ब्रह्मयामलोक्तः.) 8×3 inches. Folia, 92. Lines, 7 on a page. Extent, 625 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 811. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः श्रीमहाभैरवाय ।

बद्ध्वा मालां करालां विकृतनरशिरालम्बमालां गलान्ते
मुक्तैः फुत्कारनादैर्घुरघुरितरवैर्घोरघोरैः सुघोरैः ।
दूतीनां योगिनीनां नवत्रिकविषये षट्प्रकारे चतुष्के
सर्व्वव्यापी शिवोऽयं सकलशिवमयो भैरवो वः पुनातु ॥
देवीभिर्मातृभीरुद्रैर्योगिनीभिः स पालकम् । (?)
एतैः परिवृतो रामः पातु सर्व्वं जगत् सदा ॥
गुह्यस्तवं प्रवक्ष्यामि महाभैरवनिर्म्मितम् ।
भाषितं देवदेवेन भैरवेन महात्मना ॥ इत्यादि ।

End. नष्टो + + ख्यातं योगिनीविजयस्तवम् ।
पिप्पलादेन मुनिना पृथिव्यामवतारितम् ॥
भैरवेण पुराख्यातं देव्या नियमसुत्तमम् ।
यः पठेत् परया भक्त्या सोपचारेण नित्यशः ।
स सर्व्वशुभमाप्नोति इत्येवं भैरवोऽब्रवीत् ॥

Colophon. इति ब्रह्मयामले दासप्तत्रिंश – – – – – – – – – – –
– – – योगिनीविजयस्तवं सम्पूर्णं । समाप्त ।
श्रीभैरवप्रीतिरस्तु । सम्वत् ८११ माघशुक्ल सप्तमी – – – – ॥

(१५७८।) रत्नकलापः. By विष्णुदेव. 10×3 inches. Folia, 56. Lines, 8 on a page. Extent, 1,120 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saka Era, 1612. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीनमो हरिहरगौरीगणेशदिनेशेभ्यः ॥

यस्मिन्नुदयोपगते जगदिदमखिलं प्रकाशमुपयाति ।
अन्धीभवति विलुप्ते स जयति संसारलोचनस्तरणिः ॥
गर्गवराहश्रीपतियवनाचार्य्यादिकृतनिबन्धेभ्यः ।
रत्नकलापः क्रियते कण्ठाभरणाय विष्णुदेवेन ॥

तत्राशुद्धिः सुधिया शोध्या चान्यादृशं लिखनम् ।
न्यूनञ्च पूरणीयं सतां हि सर्व्वः स्वभावतो मित्रम् ॥

तत्रादौ राश्यभिधानम् ।

मेषो वृषो नृयुक्कर्कसिंहकन्यातुलालयः ।
धनुर्मृगो घटो मीनो राशिनामान्यनुक्रमात् ॥ इत्यादि ।

End. रिक्तायाञ्च व्यतीपाते विष्टयां परिघवैधृतौ ।
रोहिण्यां कृत्तिकायाञ्च सर्पभे पितृभे तथा ॥
मिश्रितैर्दारुणं रौद्रमुग्रं युद्धञ्च कारयेत् ॥
एतानि जयकराणि ॥

Colophon. इति श्रीविष्णुदेवरत्नकलापे द्रुतयानादिविधिः परिपूर्णश्चायं ग्रन्थः ।
श्रीरामदत्तो विदितो विदेहे करम्बहावंशजवत्सगोत्रः ।
श्रीवासुदेवोऽस्य सुतो वभूव तदात्मजः श्रीरघुनन्दनाख्यः ॥
श्रीरघुनन्दननन्दनसत्यवतीसूनुर्विष्णुदेवेन ।
रचितो रत्नकलापः कृपया कुर्व्वन्त्वमत्सराः प्रीतिं ॥
वसुरसशरशशिशाके सुम्बग्रामे सौर आषाढ़े ।
स्वीयमिति कृत्वा पुस्तकमलेखि कविरत्नविष्णुदेवेन ॥
प्रनर्त्तनपरिभ्रमिस्फुरितभालनेत्रानल-
ज्वलत्त्रिभुवनत्त्वयत्तुभितलोकशोकोद्यमे ।
स्खलत्सुरसरित्पयःप्रशमितोपतापोदयः
करोतु करुणामयः सपदि भव्यमव्याहतम् ॥
स च ग्रन्थसंख्या । शके १६१२ श्रावण शुक्लनवम्यां अनुराधेऽर्के राज-
देवचमहादेवेन स्वार्थेन लिखितम् ।
यथादृष्टं तथा लिखितम् ॥ शुभम् ॥

विषयः । इति० राशिप्रकरणम् । १ । ग्रहाणां संज्ञाप्रकरणम् । २ । गोचर-
विचारः । ३ । अष्टवर्गविचारः । ४ । ग्रहशान्तिविधिः । ५ । नक्षत्र-
प्रकरणम् । ६ । नक्षत्रयोगादिशुभाशुभयोगविवेकः । शुभाशुभप्रकर-
णम् । ७ । वृष्टिविचारः । विवाहविचारः । द्विरागमनादिविचारः ।
जातकविचारः । आयुर्दायादिविचारः । जातकादिसंक्षेपः । गृहादि-
विचारः । कृष्यादिप्रकरणम् । द्रुतयात्रादिविधिः ।

(१५५२ ।) रत्नपञ्चकावतारम्. 6 × 2½ inches. Folia, 71. Lines, 6 on a page. Extent, 852 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 740. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः शिवादिभ्यो गुरुभ्यः ।

पश्चाद्वर्णरूपस्थं यामलं यच्च व्यापकम् ।

कुलाकुलतया कृत्वा प्रत्यत्तं तं नमाम्यहम् ॥

शृङ्गाटं गोलकान्ते स्फुरदमलमलं पीठविद्यौघयुक्तं

विद्युद्रत्नप्रभाभं प्रलयशिखिशिखाकाररूपं विचित्रम् ।

तन्मध्ये कुब्जिकाख्या सकलगुणयुता ज्ञानसंघं गिरन्ति

श्रीमित्रोत्सङ्गसंस्था ददतु विनयितां भुक्तिमुक्त्युर्म्मिघर्म्मम् ॥

श्रीदेव्युवाच ।

विशेषागमवेत्तारो योग्याहि – – – गृह्ये ।

कथन्तु भवते देव कौलिकः कुलनन्दन ॥

श्रीभैरव उवाच ।

अकुलञ्च कुलं कौलं कुलाष्टकमतः परम् ।

कुलषट्कं तथाचान्यत् यो जानाति स कौलिकः ॥

श्रीदेव्युवाच ।

ब्रूहि मे जगतां नाथ कुलजं रत्नपञ्चकम् ।

यत् ज्ञात्वा तु महायोगी भुक्तिभाङ्मुक्तिभाग् भवेत् ॥

श्रीभैरव उवाच ।

कथयामि यथातथ्यं कुलजं रत्नपञ्चकम् ।

परं देवि नचाख्येयं रहस्यं यस्य कस्यचित् ॥ इत्यादि ।

End. गोपनीयं प्रयत्नेन यदीच्छेच्चिरजीवितम् ॥

Colophon. इति श्रीकुलमूलरत्नपञ्चकावतारे रत्ननिर्णये एकादशम पटलः ॥

इति द्वादशसाहस्रे श्रीमत्संहितायां सारात्सारतरं रत्नपञ्चकावतारं समाप्तम् ॥ संवत् ७४० ष्यदं श्री३ भवानीशङ्करप्रीतिन श्रीकालिदासेन सञ्चय याफा ।

विषयः । इति कुलमूलरत्नपञ्चकावतारे तृतीयनिर्णये प्रथमः पटलः ।

इति० कुलाष्टकनिर्णये । २ ।

इति० श्रीषट्कनिर्णये । ३ ।
„ तृतीयनिर्णये । ४ ।
„ महामण्डलपूजाधिकारे । ५ ।
„ श्रीक्रमोद्धारविधौ । ६ ।
„ गूढ़स्थाननिर्णये । ७ ।
„ श्रीक्रमपूजाभिधाने । ८ ।
„ योगज्ञानहंसादिनिर्णये । ९ ।
„ पवित्रकविधौ । १० ।
„ रत्ननिर्णये । ११ ।

---

(३)११८ ।) रसहृदयः. By गोविन्दभगवत्. 10×4 inches. Folia, 41. Lines, 7 on a page. Extent, 574 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, new. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

जयति यदन्यगदकुलमखिलमदं यस्य तु यदन्यम् ।
हृदये स च गलित्वा ज्ञात्वा रसरूपिणी करणा ॥ (?)
पीताम्बरोपवलिजीर्णा रत्नय वहलरागगगनङ्खचरः ।
स जयति हरिहरयोर्यस्माद्व विदलितभवदैन्यदुःखभरः ॥ (?)
मूर्च्छित्वा तु हरति रुजं बन्धनमनुभूय मुक्तिदो भवति ।
अमरीकरोति च मृतकोन्यकरुणाकरसुता तु ॥ (?)
सुरगुरुगोद्विजहिंसापापकलाभिभवं किलासाध्यम् ।
स्वौ – न्ततदपि च समये यस्तस्याकपवित्ररतः ॥ (?)
.. ..
सिद्धे रसे करिष्ये महिमहं निर्ज्जरामरणम् ।
.. .. ॥
तस्माज्जीवन्मुक्तिं समीहमानेन योगिना प्रथमम् ।
दिव्यां तनुश्च विधयो हरगौरीसृष्टसंयोगात् ॥
तस्यादिसाधनविधौ सुधियां प्रतिकर्म्मनिर्म्मलाः प्रथमम् ।
अष्टादशसंस्कारा विज्ञातव्याः प्रयत्नेन ॥ इत्यादि ।

End. एवं रससंसिद्धो दुःखजरावर्ज्जितो गुणवान् ।
खे गगनेन च नित्यं सञ्चरति सकलभुवनेषु ॥
दाता भुवनत्रितये श्रेष्ठो रोहे ब्रह्मयोनिरिव ।
विष्णुरिव पालनार्थे संहर्त्ता रुद्र इव सकलम् ॥

Colophon. इति श्रीगोविन्दभगवत्पादविरचिते रसहृदये जीर्णरसक्रियाधिकार एकविंशतितमः पटलः ।

श्रीधनसिद्धुनदसमो रमणो रमणीयगुणो रसिकवृतः ।
नारायणसेवकतो रसहृदयमिदं रसेन समग्रहीत् ॥ (?)

विषयः । इति० प्रथमः पटलः ।
रसशोधनविधिः ।
इति० द्वितीयः पटलः ।
" तृतीयः पटलः ।
" चारणाधिकारः । ४ ।
" गर्भद्रुतिर्नाम । ५ ।
" बीजादिबाह्यद्रुतिजारणायुक्तः । ६ ।
" जारणाधिकारः । ७ ।
" रसस्नानं ? नाम । ८ ।
" रसोपरसलोहशोधनं नाम । ९ ।
" रसोपरससत्त्वपातनं नाम । १० ।
" बीजनिर्वहनाधिकारो नाम । ११ ।
" द्वन्द्वाधिकारो नाम । १२ ।
" सङ्करबीजाधिकारः । १३ ।
" सङ्करबीजजीर्णाधिकारः । १४ ।
" बाह्यद्रुत्यधिकारः । १५ ।
" सारणाधिकारः । १६ । १७ । १८ ।
" पिष्टिस्तम्भादिविधिः । १९ ।
" हेमदलाधिकारः । २० ।
" आरोधकरसक्रिया ।

पत्राम्रकरणक्रिया । (?)

धनसत्वक्रिया ।

जीर्णरसक्रिया ।

इति० जीर्णाधिकारः । २१ ।

(१४७८ ।) रागमाला or रागलक्षणम्. By भरत. 10×4 inches. Folia, 14. Lines, 7 on a page. Extent, 233 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणम्य भरतो भक्त्या सर्व्वेशं शिवदं शिवम् ।
गीतस्य लक्षणं प्राह वादिमत्तगजाङ्कुशः ॥
धर्म्मार्थकाममोक्षाणां साधनं गीतमुच्यते ।
अतस्तु तत् प्रयत्नेन गेयं श्रोतव्यमेव च ॥
गुरुदेवद्विजातीनां यत् पुरो गीयते नरैः ।
तद्धर्म्माय भवेत् तेषां स्वर्गाय विजयाय च ॥
भूमिपार्थन्तु यद्गीतं तत् सर्व्वं जनयेत् फलम् ।
सम्मानं सम्पदः प्राप्तिं प्रसिद्धिञ्च धरातले ॥
यद् गीतं रमणीकर्णौ मधुरं याति कृतस्वरः ।
तेन काममवाप्नोति यद्यपि स्याद् विरूपकः ॥
स्वेच्छया गीयमानोऽपि गीयते यत् स्वशक्तितः ।
तन्मोक्षाय भवेत् पुंसां निष्कामानां न संशयः ॥

स्कान्दपुराणे ।

नाट्यं नर्त्तं तथा नृत्यं त्रेधा तदिति कीर्त्तनम् ।
नाट्यभेदान् ददौ पूर्व्वं भरताय चतुर्मुखः ॥ इत्यादि ।

End. आसावरीरागे । . . . . . .

बर्हापीड़ं नटवरवपुः कर्णयोः कर्णिकारं
बिभ्रद्वासः कनककपिशं वैजयन्तीञ्च मालाम् ।
रन्ध्रान् वेणोरधरसुधया पूरयन् गोपवृन्दै-
र्वृन्दारण्यं स्वपदरमणं प्राविशद् गीतकीर्त्तिः ॥

Colophon. इति श्रीरागमालायां रागरागिण्युदाहरणलक्षणपूर्व्वकध्यानकथनं समाप्तम् ॥ हरिर्हरतु दुरितम् । शङ्करोतु शङ्करः ॥

विषयः । रागवेलानिरूपणम् । रागरागिण्युदाहरणम् । रागरागिणीनां ध्याननिरूपणम् ।

---

(२) ३२।) राजकल्पद्रुमः. By राजेन्द्रविक्रमदेवसाह. 12×4 inches. Folia, 73. Lines, 7 on a page. Extent, 1,213 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः ।

गणेशं प्रणिपत्यादौ श्रीमद्राजेन्द्रविक्रमः ।
कवीश्वरः प्रतनुते राजकल्पद्रुमं शुभम् ॥ १ ।
खण्डिताखिलविपक्षमण्डलो
विक्रमो हिमगिरौ समागतः ।
चित्रकूटशिखरादिति काव्ये
वर्णितः कुलपुराणपण्डितैः ॥ २ ।
तत्-पुत्रो जिल्लराजोऽभूदजितस्तत्सूतो नृपः ।
अटल्लराजस्तस्माच्च तुषाराजस्तदात्मभूः ॥ ३ ।
ततो विमिकिराजोऽभूद्धरिराजस्तदात्मजः ।
श्रीब्रह्मराजस्तत्पुत्रस्तस्मान्मन्मथभूपतिः ॥ ४ ।
श्रीजैनखानो ह्यभवत् सूर्य्यखानस्ततः ।
मौचाखानः सुतस्तस्य श्रीविचित्रस्ततः स्मृतः ॥ ५ ।
राजा वैचित्रिरासीद् गुणगणगणितः श्रीयशो ब्रह्मसाही
तत्पुत्रो द्रव्यसाही विधुवसुनिगमग्नौयुते शाककाले ।
गोर्खादेशप्रवेशी सितबुधसहिते भाद्रमासे यशस्वी
ब्रह्मज्ञानी स दानी धनद इव धनी जिष्णुतुल्यो नरेन्द्रः ॥ ६ ।
क्षेत्रारीणां ततोऽभूत् पशुपतिरिव यो दर्शनीयः सुनीति-
र्धीरो वीरः स राजा विदितपरमतो वेदवेदाङ्गवेत्ता ।
आशापालांशकत्वात् तदधिपतनयः पूर्णकृत् पूर्णसाही
पूर्णांशोऽतो यतोऽसौ नृपवरतनयो रामसाहिर्बभूव ॥ ७ ।

श्रीमान् गोरक्षदेशे समभवदपि यो रामसाहिः क्षितीश-
स्तस्याभूत् पुत्रधुर्य्यो नृपकुलतिलको डम्बराख्यो महीशः ।
तस्मात् श्रीकृष्णसाहिर्हरिरिव विदितो जात एतस्य पुत्रः
शूरः श्रीरुद्रसाही सकलगुणगणालङ्कृतो रुद्ररूपः ॥ ८ ।
अर्जुनसाम्यगतो यो नाशितशत्रुस्तदात्मजो धीरः ।
श्रीपृथ्वीपतिसाहिर्गोरक्षाधीश्वरो वीरः ॥ ९ ।
श्रीमद्गोरक्षशैले ह्युदयगिरिगतः सूर्य्यवद्भासमानो
राजा श्रीवीरभद्रस्तदधिपतिसुतो रामचन्द्रेण तुल्यः ।
पुत्रस्तस्यातिशूरोऽर्जुन इव समरे शत्रुहन्ता महात्मा
श्रीदुर्गाभक्तियुक्तस्तदनु च नरभूपालसाहो नरेन्द्रः ॥ १० ।
स्कन्दः शिवस्येव हरेर्जयन्तः शौरेर्हरिः पंक्तिरथस्य रामः ।
तस्यात्मजो भव्ययथार्थपृथ्वीनारायणाख्यो नृपतिर्बभूव ॥ ११ ।
पृथ्वीनारायणो यो गुणगणगणितो जिष्णुतुल्यः स राजा
जित्वा नेपालभूपान् स्ववशपरिणतां राज्यलक्ष्मीं विधाय ।
व्योमाङ्कस्कन्दवक्त्रक्षितिमितसुशके भाद्रशुक्लोत्तरायां
भूते सौरे महात्मा न्यवसदतिसुखं कान्तिनाम्न्यां नगर्य्याम् ॥ १२ ।
बभूवतु द्वौ गिरिशात्मजाभौ सुतौ सुविक्रान्ततरौ हि तस्य ।
प्रतापसिंहः प्रथमो हि राजा भ्राता वहादूर इति प्रसङ्गः ॥ १३ ।
प्रतापसिंहाधिपराजपुत्रो लोके प्रसिद्धो रणवाहदूरः ।
गीर्व्वाणयुद्धादिमविक्रमस्तु तस्यात्मजन्माजनि कृष्णतुल्यः ॥ १४ ॥

श्रीमहाराजगीर्व्वाणयुद्धविक्रमवर्म्मणः ।
राजेन्द्रविक्रमो राजा सुतः सर्व्वगुणान्वितः ॥ १५ ।

इह खलु वैदिकस्तान्त्रिको मिश्र इति त्रिविधो मखः त्रयाणामीप्सितेनैव विधिना मां समर्चयेदित्यनेन तान्त्रिकक्रियायोगस्य परमपुरुषार्थत्वाद्राजकल्पद्रुमाभिधानतान्त्रिकविषयकप्रकरणाभिधानं सफलम् । तत्र हि दीक्षितस्यैव सर्व्वकर्मस्वधिकारात् पूर्व्वं दीक्षाप्रकार उच्यते ॥ इत्यादि ।

End. एवं यः पूजयेद्देवं त्रिकालं धर्म्ममाचरन् ।

न जातु वैरिभिर्दुःखैः पीड्यते हरिरक्षितः ॥

Colophon. इति श्रीमहाराजराजेन्द्रविक्रमसाहविरचिते मन्त्रकल्पद्रुमे पञ्चमायतनपूजाकथनं समाप्तम् ।

यावद् दुर्गाहरिहरविरिञ्चगाद्यो देववर्गो
यावन्मेरुप्रभृतिगिरयो नारदाद्याश्च सिद्धाः ।
यावद् गङ्गा वहति गगने सागरेऽप्यस्ति चाम्बु
तावद्भूम्यः प्रचरतुतरां राजकल्पद्रुमोऽयम् ॥

इति श्रीगिरिराजचक्रचूड़ामणि . . . . कान्तिपुरविरोचमान . . ... विक्रमसाहदेवस्य सुतेन महाराजराजेन्द्रविक्रमसाहदेवेन विरचिते राजकल्पद्रुमाभिधाने मन्त्रशास्त्रनिबन्धे चतुर्दशः पूजापटलः ॥

विषयः । इति श्रीमन्महाराजराजेन्द्रविक्रमसाहकृते राजकल्पद्रुमे दीक्षाप्रयोगः प्रथमः पटलः ।

इति ० पुरश्चरणनिर्णयः । २ ।
,, दीक्षाप्रयोगः । ३ ।
,, द्वारपूजादिमातृकान्यासान्तः । ४ ।
,, पीठपूजादिलोकपालान्तपूजाकथनम् । ५ ।
,, अग्निप्रकाशः । ६ ।
,, ७ । ८ ।
,, विष्णुमन्त्रप्रकरणम् । ९ ।
,, शिवमन्त्रादिकथनम् । १० ।
,, ११ ।
,, यजुर्वेदविधानोक्तं धनुर्वेदमन्त्रदीक्षाप्रकरणम् । १२ ।
,, १३ ।
,, पूजापटलः । १४ ।

---

(२) ३२ ।) राजविधानसारः. By रङ्गनाथसूरि. 12×4 inches. Folia, 30. Lines, 6 on a page. Extent, 360 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुचरणाभ्यां नमः ।

प्रणम्य गोविन्दपदारविन्दं
देवीं गिरं गौरवमङ्घ्रियुग्मम् ।
लोकद्वयानन्दकरं करोति
गूढाशयं राजविधानसारम् ॥
नानानिबन्धनविलोकनखेदशान्त्यै
संगृह्य धर्म्मनयमूलवचो विभाव्य ।
सायं (?) निगृह्य नृपशिक्षणकौतुकाय
श्रीरङ्गनाथकृतिना रचितो निबन्धः ॥
नेपालदेशालिककान्तिपुर्य्यां
गीर्व्वाणयुद्धोत्तरविक्रमस्य ।
राजाधिराजस्य मनःसरोजं
प्रकाशयेद्राजविधानसारः ॥

पूर्णाङ्गो धर्म्मनिष्ठो गुणगणनिपुणः शक्तिसम्पन्नसारो
नानोपायप्रकारावसररचनविन्नीतिविज्ञः कलावान् ।
भूपालेन्द्रो विपक्षं तृणमिव लघयन्नीतिचर्य्याकलापै-
र्यावज्जीवं प्रमोदं बहुविततयशो विन्दते स्वर्गमायुः ॥

तस्माद्राजानिशं सर्व्वसङ्गादि परिसाधयेत् ।
अभ्यसेद्धर्म्मनीत्यादि शासनं गुरुसेवनात् ॥ इत्यादि ।

End. फलानुमेयाः सर्व्वत्र परोक्षगुणवृत्तयः ।
तस्मात् परोक्षवृत्तीनां फलैः कर्म्मोपलक्षयेत् ॥
सुवृत्तो राज्यरक्षादिसमर्थश्च यदात्मजः ।
तदा मन्त्र्यादिसम्मत्या यौवराज्येऽभिषेचयेत् ॥

ख्यातः पण्डितराजरम्यपदवीं यो ह्यद्रिराजेश्वरा-
दाप्तः श्रीव्रजनाथनामविदितो वेदाङ्गशास्त्रोज्वलः ।
भूपानन्दिनि तत्-सुतेन रचिते नीतिप्रबन्धेऽतुले
संपूर्णो नृपधर्म्मबोधनिपुणो द्वैतो विलासः शुभः ॥

Colophon. इति श्रीमद्विद्वन्मुकुटमणिगणकिरणनिराजितचरण-श्रीपण्डितराज-

व्रजनाथात्मज-श्रीपण्डितराज-रङ्गनाथसूरिविरचिते राजविधानसारे राजधर्म्मकथनो नाम द्वितीयो विलासः । शुभमस्तु समीतस्याकर्त्तुः ॥

विषयः । इति ० साङ्गोपाङ्गनिरूपणो नाम प्रथमो विलासः ।
,, राजधर्म्मकथनो नाम द्वितीयो विलासः ।

(१४१८ ।) रामायणनाटकम्. By धर्म्मगुप्त. 12×4 inches. Folia, 43. Lines, 9 on a page. Extent, 968 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, decaying. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो नाटेश्वराय ।

नमोऽस्तु सर्व्वदेवेभ्यो द्विजातिभ्यः शुभं तथा ।
जितं सोमेन वै राज्ञा चारोग्यं + + + + + ।
ब्रह्मोत्तरं तथैवास्तु हता ब्रह्मद्विषस्तथा ।
प्रशास्ति मां महाराजः पृथिवीं + ससागराम् ॥
राष्ट्रं पुत्र + + + + + समृद्धिताम् ।
प्रेक्षाकर्त्तुर्महान् धर्म्मो भवतु ब्रह्मभाषितः ॥
काव्यकर्त्तुर्यशश्चास्तु धर्म्मश्चापि प्रवर्द्धताम् ।
इज्यया चानया नित्यं प्रीयन्तां देवता इति ॥

ॐ नमो नृत्यनाथाय ।

ध्यानालङ्कृतलोचनो गिरिसुतावक्त्रं ततः सोत्सुकः
किं तन्मे तपसीति चञ्चलमना आकृष्टचापे स्मरे ।
भ्रूभङ्गाकुलभीषणो दृगनलप्रव्यक्तभीमो हतो
प्रोद्दासो रतिशोकसाश्रुवदनः शम्भुश्चिरं पातु वः ॥ (?)

.. ..
.. ..

सूत्र । आदिष्टोऽस्मि श्रीमतो भगवतो गोपालेश्वरस्याराधनपरायणेन श्रीशिखरनारायणचरणसेवकेन श्रीभक्तेश्वरीतत्परेण सुरक्षीकुलकमलकाननविकाशनैकभास्करेण – – – – श्रीमता जययूपसिंहदेवेन अत्रास्माकं हरिशङ्कररथयात्रामहोत्सवप्रसङ्गेन नानादिग्देशसमागताः सभा-

सदो वर्त्तन्ते। तत्रभवतः श्रीरामदासहृदयनन्दनस्य परमराजकवेरार्य्य-श्री + ल-सरस्वतीप्रथितकीर्त्तिमण्डलस्य श्रीमतो धर्म्मगुप्तस्याभिनवकृतं चतुरङ्करामायणनाटकमभिनयितव्यमिति। इत्यादि।

End. (खण्डितम्।)

(१५८२।) रूपावली. By राघवराममिश्र. 10×3 inches. Folia, 16. Lines, 5 on a page. Extent, 240 çlokas. Character. Nāgara. Date, Saka Era, 1714. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

प्रणम्यादौ गणपतिं सर्व्वविघ्नविनाशनम्।
शम्भुञ्च परमात्मानं गुरुञ्च सकलार्थदम्॥
देवीं संनम्य शिरसा सर्व्वज्ञानैकदीपिनीम्।
क्रियते राघवेणादिशब्दानां रूपनिर्णयः॥

श्रीमत्साहवहादुरस्य सुमतेर्भूदेवदातुः सदा
नित्योत्साहयुतस्य भूपतिपतेर्वीरस्य नित्यं मुदे।
वालानां मतिवैभवाय हि सुखोपायेन बुद्धेरियं
शुद्धाशुद्धविचारनिर्म्मलधिया धीरैण संशोध्यताम्॥

अथाशब्दस्यार्थः। अकारो वासुदेवः। नन्वशब्दो वासुदेववाचक एतन्मध्ये प्रमाणम्।

अकारो वासुदेवः स्यादाकारस्तु पितामह इति। इत्यादि॥

End. वस्तुतस्त्वेतेषां पुंस्त्वमेव लिङ्गान्तरं तु विशेष्यवाचक इत्यवधेयम्॥

शरण्यो भूपानामवनिसुरसूत्रामविटपी
पटीयान् भूभारोद्वहन इति यस्य प्रतिदिशम्।
प्रसिद्धिः सिद्धा श्रीयुवनृपतिराजस्य भवतात्
मुदे तस्यैकार्थप्रकृतिरिह रूपावलिरियम्॥ (?)

Colophon. इति श्रीमद्राघवराममिश्रविरचिता रूपावली समाप्तिमगात् श्रीशाके १७१४ श्रीसम्वत् १८४९ श्रावण सुदि १३ रोज रामचन्द्रोपाध्याय-लिखितम्। शुभमस्तु।

विषयः । स्वरवर्णानामर्थभेदनिरूपणम् । अर्थभेदेन तेषां निरूभेदनिरूपणञ्च ॥

(६७ ।) ललितार्चनचन्द्रिका. By सच्चिदानन्दनाथ. 8×4 inches. Folia, 140. Lines, 10 on a page. Extent, 4,725 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ ललितार्चनचन्द्रिका लिख्यते ।

शिवं गुरुं गणाधीशं नत्वा श्रीपरदेवताम् ।

ललितायाः सभेदायाः प्रवक्ष्येऽर्चनचन्द्रिकाम् ॥ इत्यादि ।

End. भविष्यपुराणे ।

विभवे सति यो मोहात् न कुर्य्याद्विधिविस्तरम् ।

न तत्फलमवाप्नोति — — — — — — मानवः ॥

इत्यास्तां विस्तरः ।

सच्चिदानन्दनाथेन सहजानन्दचेतसा ।

चन्द्रिकायां प्रणीतायां प्रकाशः + + + शकः ॥

Colophon. इति श्रीसच्चिदानन्दनाथविरचितायां ललितार्चनचन्द्रिकायां नैमित्तिकपूजाधिकारिनिरूपणप्रबोधकं नाम पञ्चविंशः प्रकाशः समाप्तः ।

श्रीसच्चिदानन्दमुनीन्द्रवर्य्यः शिवाप्रसादाधिगता — — — ।

निरस्तसांसारिकमोहजालो नियोगतः श्रीपरदेवतायाः ॥

पीठे जालन्धराख्ये प्रथितकरपालस्तजः प्रार्थितः सन्

शिष्यैः संसारतप्तैः सकलसुखकरीं चन्द्रिकामाततान ।

ख्यातां नाम्नाथ लोकेऽर्चनयुतललितानामयुक्तां बुधा या-

माश्रित्याभ्यर्च्य देवीपदयुगममलं प्राप्नुयुर्धाम नित्यम् ॥

इति श्रीसर्व्वाचार्य्यात्तमोत्तमश्रीमत्सच्चिदानन्दनाथविरचिता ललितार्चनचन्द्रिका समाप्ता । शुभमस्तु ॥

विषयः । इति० प्रातर्निष्क्रमणविधिर्नाम प्रथमः प्रकाशः ।

„ तान्त्रिकस्नानविधिः । २ ।

„ सन्ध्यावन्दनप्रबोधकः । ३ ।

„ सूर्य्यार्घ्यदानप्रबोधकः । ४ ।

इति० द्वारपूजाविधिप्रबोधकः । ५ ।

,, पूजाप्रारम्भप्रबोधकः । ६ ।

,, भूतशुद्धिप्राणप्रतिष्ठाप्रबोधकः । ७ ।

,, मातृकान्यासप्रबोधकः । ८ ।

,, षड्विंशतत्वन्यासप्र धकः । ९ ।

,, १० ।

,, ११ ।

,, श्रीचक्रन्यासप्रबोधकः । १२ ।

,, करशुद्धिप्रबोधकः । १३ ।

,, मूलविद्याप्रबोधकः । १४ ।

,, महाषोढान्यासप्रबोधकः । १५ ।

,, मुद्राविचारणादिप्रबोधकः । १६ ।

,, पात्रास्वादनप्रबोधकः । १७ ।

,, आत्मपूजाद्वतीयजनपञ्चपतनपूजाप्रबोधकः । १८ ।

,, १९ ।

,, २० ।

,, २१ ।

,, २२ ।

,, २३ ।

,, समयाचारबोधकः । २४ ।

,, नैमित्तिकपूजाधिकारिनिरूपणप्रबोधकः । २५ ।

---

(२)२३४।) वाक्यसुधाटीका. By ब्रह्मानन्दभारती. 12×4 inches. Folia, 13. Lines 20 on a page. Extent, 780 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, decaying. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः । श्रीदक्षिणामूर्त्तये नमः ।

यस्मात् सर्व्वं समुत्पन्नं चराचरमिदं जगत् ।

इदं नमो नटेशाय तस्मै कारुण्यरूपिणे ॥

कारणं खादि (?) जगतां मारणार्थमनागसम् ।
सारणाननमात्मानमद्वयं समुपास्महे ॥

.. ..

नत्वा श्रीभारतीतीर्थविद्यारण्यमुनीश्वरौ ।
मया वाक्यसुधाटीका यथामति विरच्यते ॥
न ख्यातिलाभपूजेच्छा टीकाकरणकारणम् ।
न विद्वत्तावलं वात्र मुक्तिरेवात्र कारणम् ॥

प्रारिप्सितस्य ग्रन्थस्याविघ्नेन परिसमाप्ति...... परमकृपानिधिश्रीभारतीतीर्थगुरुः प्रकरणप्रतिपाद्यमानमर्थं प्रथमश्लोकेन तावद् दर्शयति । रूपं दृश्यं इत्यादि । इत्यादि ।

End. अतएव मोक्षशास्त्रस्यापि साफल्यं स्यादित्ययमेवास्य प्रकरणस्य समस्तवेदान्तशास्त्रस्य च महातात्पर्य्यत्वेन...तस्मात् सर्व्वमनवद्यमिति ।

Colophon. इति श्रीमत्-परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीमदानन्दभारतीमुनिवर्य्यशिष्य-ब्रह्मानन्दभारतीमतिप्रक्लृप्ता वाक्यसुधाटीका समाप्ता । ... ॥

(१३१३ ।) विद्यानदीपिकाविवृतिः. 11 × 4 inches. Folia, 45. Lines, 9 on a page. Extent, 959 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

वन्दे साम्बं सदानन्दमानन्दावरणापहम् ।
तत्त्वावलम्बनार्थाय महादेवं धृताकृतिम् ॥

श्रीमत्भगवत्कृपोत्थितवेदान्तसिद्धान्तविदाचार्य्यशिरोमणि-श्रीभगवदवतारभगवच्छङ्कराचार्य्यचरणानुग्रहविज्ञातपरापरात्मतत्त्वः श्रीपद्मपादाचार्य्यस्तत्त्वानुसन्धानलक्षणं मङ्गलं शिष्यशिक्षायै कर्त्तव्यतत्प्रकरणोपक्रमे निबध्नाति । ब्रह्मभिरिति ।

ब्रह्मभिः प्रतिपाद्यं यद् ब्रह्मभिर्ब्रह्मसंयुतैः ।
चिन्तितं कर्म्मनिर्मुक्त्यै तद्ब्रह्म हृदि भावये ॥ इत्यादि ।

End. आचार्य्यानुग्रहादेव सूक्ता विज्ञानदीपिका ।

सिद्धपद्मपदाचार्य्यैर्दृत्यास्यामुच्यते कृतैः ॥ (?)

आचार्य्याणां शङ्करादीनां . . . . . . । इति सन्मार्गप्रवर्त्तका आचार्य्याः शब्दार्थानुसन्धानफलं स्वमुखेन स्वशिष्यद्वारा वा निबन्धनान्ते समारोपयन्तीति भावः ।

Colophon. इति श्रीशङ्कराचार्य्यप्रियशिष्ययतीश्वरपद्मपादाचार्य्यविरचितविज्ञानदीपिकाविवृतिः समाप्ता ॥

---

(२)६५।) वीरमित्रोदयः (व्यवहारकाण्डः). By मित्रमिश्र. 21×5 inches. Folia, 363. Lines, 10 on a page. Extent, 10,890 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1876. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीमद्विश्वनाथगुरुचरणेभ्यो नमः ।

पुरतः प्रविलोक्य भर्गचापं

परतः काममपि कामकार्म्मुकज्याम् ।

पुलकाञ्चितपीतवाहुदण्डः

कुशलं नः कुरुतात् रघुप्रकाण्डः ॥

स्वस्ति श्रीयुतवीरसिंहनृपतेराज्ञावशाद्युत्सुकः

श्रीमित्राभिधपण्डितः प्रतिदिशं कीर्त्यानिशं मण्डितं ।

नानानिर्णयवर्णनव्यसनिनां संख्यावतां प्रीतिदं

संप्राप्तव्यवहारसाधकमिमं कुर्व्वे प्रकाशं परम् ॥

.. ..

.. ..

परिभाषा परिष्कारः प्रमाणानां निरूपणम् ।

विवादपदनिर्द्देशः प्रकीर्णकविवेचनम् ॥

एवं प्रकरणान्यत्र चत्वारि प्रथमे पुनः ।

लक्षणं व्यवहारस्य निरुक्तिर्मुनिभाषिता ॥ ५ ।

व्यवहारस्य भेदाश्च स्वलक्षणविलक्षणाः ।

सामान्यतो विशेषाच्च परिभाषाप्रकाशनम् ।

सामान्यपरिभाषायां धर्माधिकरणे लक्षणम् ॥ ६ ।
दर्शने व्यवहारस्य राज्ञो विधिविवेचनम् ।
प्राड्विवाकस्वरूपञ्च सभापतिसभासदाम् ॥ ७ ।
निरूप च सभ्यानां सयौक्तिकबलाबलम् ।
केषाञ्चित् सभ्यभिन्नानामपि स्थानं सभास्थले ॥ ८ ।
तत् प्रयोजनमादेयानादेयव्यवहारयोः ।
विवेचनमथो कार्य्यं सद्द्रष्टृकसभापतेः ।
प्रतिज्ञोत्तरहेतूनां पदानां चिह्नशालिनाम् ॥ ९ ।
निरूपणमसद्दृष्टावदृष्टौ च सभापतेः ।
सद्द्रष्टृकस्य दोषोक्तिः सम्यक् दृष्टौ फलाभिधा ॥ १० ।
विशेषपरिभाषायां प्रत्यभीयोगनिर्णयः ।
निह्नवादौ विधिस्तत्र निह्नवादिविवेचनम् ॥ ११ ।
विलम्बोत्तरदानञ्च क्वचिन्नैव विलम्बनम् ।
आद्ये प्रकरणे त्वर्था विविच्यन्ते क्रमादमी ॥ १२ ।
उपोद्घातप्रसङ्गाद्यैरन्येऽपि तदनुव्रताः ।
द्वैतीयीके तु साक्ष्यादिलक्षणं तत्र साक्षिणः ॥ १३ ।
असाक्षिणस्तत्र हेतुः साक्षिप्रश्नविधिस्ततः ।
तत् द्वैधे निर्णयः कौटे(?) साक्ष्ये क्वचिददोषता ॥ १४ ।
निर्णयो लिखितस्याथ तद्भेदास्तत्परीक्षणम् ।
साक्षिणां लिखितस्यापि शब्दत्वेन प्रमाणता ॥ १५ ।
युक्तिर्विशेषणान्यस्या अर्थापत्त्यनुमानता ।
लौकिकानां प्रमाणानामभावे दिव्यभावना ॥ १६ ।
दिव्यभेदास्तदावस्था देशकालाधिकारिणः ।
तन्मातृका तद्विशेषविधयो विविधाः क्रमाः ॥ १७ ।
तेषामपि च शब्दोत्थानुमानत्वेन मानता ।
एतेऽर्था विविच्यन्तेऽथो तार्त्तीयीके ततः क्रमात् ॥ १८ ।
व्यवहारपदान्यष्टादशो दिष्टानि लक्षणम् ।
तेषां सामान्यमथ तद्भिदानां विविधा विधाः ॥ १९ ।

एतेऽर्थाः सम्यगुच्यन्ते तुरीये तु प्रकीर्णके ।
यन्नोक्तमुपयुक्तं तद्विविच्य प्रतिपाद्यते ॥ २० ।

अथ कोऽयं व्यवहारः ॥ इत्यादि ॥

End. एवं धर्मप्रवृत्तस्य राज्ञो दण्डधरस्य च ।
यशोऽस्मिन् प्रथते लोके स्वर्गे वासस्तथाक्षयः ॥

Colophon. इति श्रीप्रकीर्णकाख्यं चतुर्थं प्रकरणं समाप्तम् । इति श्रीमत्सकलसामन्तचक्रचूड़ामणि . . . . महाराजाधिराजप्रतापरुद्रतनूज-श्रीमन्महाराजमधुकरसाहसूनु-श्रीमन्महाराजाधिराज ... श्रीवीरसिंहदेवोद्योजितश्रीहंसपण्डितात्मज-श्रीपरशुराममिश्रसूनु . . . . श्रीमन्मित्रमिश्रकृते वीरमित्रोदयाभिधनिबन्धे व्यवहारप्रकाशः पूर्त्तिम – – ॥ इति श्रीव्यवहारकाण्डं समाप्तम् ॥ शुभमस्तु । सम्वत् १८७६ ।

(१४१२।) व्यवहारप्रदीपः. By कृष्ण. 13×3 inches. Folia, 14. Lines, 5 on a page. Extent, 210 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो देव्यै ।

नत्वा शम्भुं सगौरीकं सगणाधिपमीश्वरम् ।
यत्प्रसादेन + क्षिप्रं वाञ्छितं लभते नरः ॥
व्यवहारप्रदीपोऽयं कृतः कृष्णेन यत्नतः ।
कौतुकाय सतां ते तु क्षाम्यन्तु मम धृष्टताम् ॥
ज्योतिषे मन्त्रसारे तु सिद्धान्ते वैद्यके तथा ।
अर्थमात्रन्तु गृह्णीयान्नापशब्दं विचारयेत् ॥

अथ प्रथमं ग्रहावस्थानम् ।

मासं राशौ वसेत् भानुश्चन्द्रः सार्द्धं दिनत्रयम् ।
मङ्गलः सार्द्धमासन्तु मासैकन्तु बुधस्तथा ॥ इत्यादि ।

End. अर्कः शौरिः कुजः शौरिः प्रथमस्ताः प्रसूयते ।
पितृमातृ तथा भ्रातृ आत्महा जायते शिशुः ॥ (?)

Colophon. इति व्यवहारप्रदीपपुस्तकं समाप्तम् ॥

विषयः। ग्रहावस्थानम्। ताराचन्द्रगुरुविशुद्धयः। योगानां शुभाशुभम्। ग्रहाणां शुभाशुभकथनम्। कर्णवेध – विद्यारम्भ – चूड़ाकरण – उपनयन – विवाहानां – तिथिनक्षत्रयोगकथनम्। गोधूलिकाव्यवस्था। यात्रा-निरूपणम्। ग्रहाणामन्तर्दशानिरूपणम्। पितृमातृस्वजनहननयोग-कथनम्॥

(१४२०।) शिशुपालवधटीका (निर्णयबृहस्पतिनाम्नी) By बृहस्पति. 14×4 inches. Folia, 133. Lines, 10 on a page. Extent, 4,156 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 829. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ गणेशाय नमः।

निःशेषवाञ्छितफलार्पणकल्पवल्ली
मोहान्धकारहरणार्कमरीचिमाला।
उद्दामचित्तमृगबन्धनवागुरोच्चै-
रुज्जृम्भतां भगवती मम विष्णुभक्तिः॥
– – – मयलकुठारः कृन्तति संसारशाखिनो मूलम्।
सा मम सकलमनिष्टं शमयतु सहसैव वैष्णवी माया॥
यः कैटभारिचरणद्वयपद्मभृङ्गो – – – – – – –।
– – – – – गोविन्द इत्यवनिनिर्जरकुञ्जरोऽभूत्॥
सन्दर्भशुद्धिमधिगम्य गिरां गुरोर्यः
श्रीश्रीधरादिहृतमिश्रपदः – –।
गौड़ाधिपादुपचितप्रवरप्रतिष्ठो
धीमान् बृहस्पतिरितिप्रथिताभिधानः॥
सोऽहं समस्तगुणदोषविचारचारु-
मेतं प्रबोधविषये सुधियां सुबोधम्।
दुर्बोधपद्यशिशुपालवधप्रकाशं
निर्म्मामि निर्णयबृहस्पतिनामधेयम्॥ इत्यादि।

End. इति महिन्तापनीयश्रीकविचक्रवर्त्तिबृहस्पतिकृतनिर्णयबृहस्पतिनाम माघटीकायां षष्ठः सर्गः॥

नेपालाब्दे ग्रहकरगजैरङ्किते पौषमासे
शुक्ले पक्षे प्रतिपदि तिथौ वृद्धियोगान्वितायाम् ।
पूर्व्वाषाढ़ायुतगुरुदिने प्रालिखद् ब्रह्मदेवो
भूमीदेवो गुरुमुखमिता माघकाव्यस्य टीका ॥

(१५०० ।) शुद्धदीपिका. By दुर्गदत्त. 10×4 inches. Folia, 10. Lines, 9 on a page. Extent, 180 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो ब्रह्मणे नमः ।

नवनीतमिव दध्नः समुद्धृत्य सारमागमात् ।
प्रपञ्चसारे सारोक्त्या गुरूपदेशलेशतः ॥
सन्ध्यावन्दनपूर्व्विका गायत्र्या शुद्धदीपिका । ?
श्रीमता दुर्गदत्तेन क्रियते श्रेयसे सताम् ॥

ततो ब्राह्मे मुहूर्त्ते चोत्थाय शुचिः समाहितः सुधीः प्रातःस्नानादि स्वयाह्निक ? प्रोक्तमार्गेणाह्निकं निर्व्वर्त्य चन्दनमृत्तिकादिनोर्द्ध्वपुण्ड्रं विदध्यात् ॥ इत्यादि ।

End. अर्घ्यदानेऽञ्जलित्रयप्रक्षेपोऽस्तु आचमनात् प्राक् कर्त्तव्यः । .. .. उत्तरे शिखरे + + + पूर्व्ववद् विसर्जयेत् ॥

Colophon. इति गायत्र्या शुद्धदीपिकायां सन्ध्यावन्दनादिविधिः समाप्तः ॥ शुभमस्तु सर्व्वजगताम् ॥

---

(२)२६६ ।) श्रीमतोत्तरतन्त्रम्. 16×6½ inches. Folia, 263. (leaves 5 to 13 are missing). Lines, 9 on a page. Extent, 6,426 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1893. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगुरुगणपतये नमः ।

सर्व्वेषां तत्वतो व्यापी तत्वाच्छन्नस्तु मायया ।
माययोत्तरसंलीनो प्रकाशयति भास्करः ॥

श्रीमच्चन्द्रपुरे रम्ये नानारत्नविभूषिते ।
नानाद्रुमलताकीर्णे नानापक्षिगणान्विते ॥

.. ..

.. ..

दिव्यं मनोहरं रम्यं श्रीमच्चन्द्रपुरं शुभम् ।
समुद्रस्योपकण्ठे तु हेमप्राकारमण्डितम् ॥
योजनायुतविस्तीर्णं नानारत्नोपशोभितम् ।
नानाहर्म्म्याणि दिव्यानि नानारत्नमयानि च ॥

.. ..

तत्र मध्ये रम्या शतयोजनविस्तरा ।
शुद्धस्फटिकसङ्काशा सर्व्वरत्नोपशोभिता ॥
योगिणीगणसेवन्ते नानाकोलाहलै रवैः । ?
चक्रैश्च विविधाकारैर्नानासिद्धि — — क्षुभिः ॥

.. ..

केचित् स्तुवन्ति देवेशं केचित् पठन्ति भाविताः ।
केचित् किलिकिलायन्ते गर्ज्जन्ति चोत्पतन्ति च ॥
क्रीड़न्ति कलकलारावैः परमानन्दनन्दिताः ।
तत्रस्थं भैरवं देवं परमानन्दनिर्भरम् ॥
क्रीड़ाविनोदैरतिलालसस्थं
संहृष्टचित्तात्मनि तत्वयुक्तम् ।
कामैर्विलासैरतिरागवन्तं
तं प्रेक्ष्य देवी प्रणिपत्य सादरात् ॥
प्रोत्फुल्लनयना देवी परानन्दाकुलेक्षणा ।
प्रणिपत्य परा देवी स्तोत्रमेतदुवाच ह ॥

श्रीदेव्युवाच ।

नित्यानन्दं परं शान्तं निष्कलञ्च निरामयम् ।
व्योमातीतं परं शून्यं भैरवं तं नमाम्यहम् ॥

.. ..

.. ..

एवं देव्या स्तुतं शम्भुं परानन्दाकुलेश्वरम् ।
भैरवो हृष्टमनसा प्रोत्फुल्लकमलाननः ॥
प्रसन्नवरदो देवो वाक्यं चेदमुवाच ह ।
साधु साधु महाभागे तुष्टोऽहं भक्तिवत्सले ॥
पृच्छ पृच्छ यथाकामं यत्ते मनसि वर्त्तते ।
तत् सर्व्वं कथयिष्यामि स्तवेनानेन तोषितः ॥
इति श्रुत्वा शुभं वाक्यं भैरवस्य महात्मनः ।
प्रणिपत्य महादेवी चेदं वचनमब्रवीत् ॥

श्रीकुब्जिकोवाच ।

श्रामिताहं त्वया नाथ अनेकैः शास्त्रकोटिभिः ।
तन्त्रैश्च विविधाकारैः पञ्चस्रोतात्मकैस्तथा ॥
नित्यातन्त्रादिभिश्चैव – – – – – – – – ।
श्रीमतं च न मे ज्ञातं भ्रान्ति – – पदे पदे ॥

.. ..

अल्पप्रज्ञात्वहं नाथ ज्ञातुं वक्तुं न शक्यते ।
गोपितं तु त्वया देव श्रीमतेदं मतोत्तरम् ॥

.. ..

एतत् सर्व्वं समाख्याहि जानीमो निश्चयं यथा ।
कथयस्व प्रसादेन भक्ताहं तव वल्लभा ॥ इत्यादि ।

End. तन्त्रसारमिदं गुह्यं सरहस्यं सुसिद्धिदम् ।
भुक्तिदं मुक्तिदं देवि सर्व्वसंशयच्छेदकम् ॥

.. ..

सर्व्वकामानवाप्नोति सर्व्वसिद्धिफलं लभेत् ।
पूजनात् तन्त्रसारस्य लभते शाश्वतं पदम् ॥
त्रिकोणं मण्डलं कृत्वा तन्त्रसारं प्रपूजयेत् ।
पूजनात् सिद्धिमाप्नोति तुष्यन्ति च मरीचयः ॥

Colophon. इति श्रीमतोत्तरे श्रीकण्ठनाथावतारिते श्रीचन्द्रद्वीपविनिर्गते योगिनीगुह्ये विद्यापीठे श्रीमतसारगर्भनिर्णये श्रीचतुर्विंशतिसाहस्रसंहितायां सारसमुच्चये श्रीमतोत्तरे पञ्चविंशतितमः पटलः समाप्तः ।
संवत् १८९३ ।

विषयः । ... श्रीमतोत्तरमहामन्याने प्रथमः पटलः सम्पूर्णम् ।
इति मतोत्तरे श्रीकण्ठनाथावतारिते चन्द्रद्वीपनिर्गते विद्यापीठे योगिनीगुह्ये कुमारिकाखण्डे हिमवत्प्रभुवर्णनं नाम । २ ।
इति० क्षेत्रोपक्षेत्रसन्दोहोत्पत्तिः । ३ ।
" मातराणां ? प्रतिष्ठालक्षणनिर्णयो नाम । ४ ।
" ५ ।
" मालिन्याग(?)चक्रप्रस्तारनिर्णयो नाम । ६ ।
" ७ ।
" मुद्राधिकारनिर्णयो नाम । ८ ।
" अङ्गवक्त्रहृद्दूतीनिर्णयो नाम । ९ ।
" १० ।
" शिखास्वच्छन्दनिर्णयो नाम । ११ । १२ ।
" आज्ञाधिकारो नाम । १३ ।
" श्लोकद्वादशनिर्णयो नाम । १४ ।
" देवीचक्रनिर्णयो नाम । १५ ।
" द्वितीयचक्रनिर्णयो नाम । १६ ।
" गुह्यमातृचक्रनिर्णयो नाम । १७ ।
" योगिनीचक्रनिर्णयो नाम । १८ ।
" कालज्ञानचक्रनिर्णयो नाम । १९ ।
" २० ।
" समस्तविद्यानिर्णयो नाम । २१ ।
" षोढान्यासनिर्णयो नाम । २२ ।
" क्षोम्मांसं चारलक्षण-अङ्गप्रत्यङ्गयोगिनीसञ्चारस्वरसाधनाधिकारो नाम । (?) २३ ।
" रुद्रशतार्द्धनिर्णयो नाम । २४ ।
" २५ ।

(१४२८।) श्लोकसारसङ्ग्रहः. By जगज्ज्योतिर्मल्ल. 10×5 inches. Folia, 87. Lines, 9 on a page. Extent, 1,810 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 808. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीभवानीशङ्कराभ्याम् ।

एतद् ब्रह्माण्डभाण्डं हरिहरविधयः सन्चरन्तीह सर्व्वं

कीटान् भूपान् समस्तान् तृणमपि सततं तारयन्ते निगर्व्वम् ।

एतेषां त्राणकर्त्री हरिहरहृदये या वसन्तीह शक्तिः

सा मे कल्याणदात्री भवतु भयहरा चण्डिका सुप्रसन्ना ॥

शिवं कल्याणमुच्यते शक्तिः सामर्थ्यमुच्यते ।

तयोरभेदमात्रेण शिवशक्तिः प्रयुज्यते ॥

अथ वाराणस्यष्टकम् ॥ इत्यादि ॥

End. नानाकविकृते श्लोके भावार्थो नैव गोचरः ।

गुणदोषौ यदि स्यातां गुणिभिस्तद् विचार्य्यताम् ॥

Colophon. इति श्रीश्रीजगज्ज्योतिर्मल्लकृते श्लोकसारसङ्ग्रहे वैराग्यवर्णनायां द्विसप्ततिश्लोकसङ्ग्रहस्त्रयस्त्रिंशत् ॥

याते नेपालिकाब्दे रसयुगमुनिभिः संप्रयुक्तेऽथ माघे

पञ्चम्यां शुक्लपक्षे दिनकरदिवसे पौष्णभे साध्ययोगे ।

भूपानां वन्दनीयः सकलगुणनिधिः श्रीजगज्ज्योतिमल्लो

नानाभेदप्रयत्नाद् रघुकुलतिलको ग्रन्थमेतच्चकार ॥

.. ..

.. ..

श्रीश्रीजगज्ज्योतिमहीपमल्लचिन्तामणेर्भक्तपुरे मनोज्ञे ।

आज्ञां समादाय लिलेख पुस्तं दैवज्ञनारायणसिंहनामा ॥

श्रीभवानी प्रीणातु । श्रीश्रीसुमतिजयजितामित्रमल्लदेवसन थ्व पुस्तक दरवारयाक चंगलदाम्भगुलिदुकाथं तया जुरो ॥ भागिरामपरमानया वेलस ।

संवत् ८०८ श्रावण वदि २३ । शुभमस्तु ॥

———

(२) २२२ ।) सङ्गीतचन्द्र. 14×4 inches. Folia, 215. Lines, 8 on a page. Extent, 5,805 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ भवानीशङ्कराभ्यां नमः ।

नत्वा गुरुं गुरुतरं भरतञ्च नत्वा
नत्वा ततो गुरुतमं गिरिजाधिनाथम् ।
वागीश्वरीं भगवतीं बहुशोऽपि नत्वा
सङ्गीतचन्द्रकरणाय करोमि यत्नम् ॥
विश्वं स्थावरजङ्गमात्मकमिदं यस्याङ्गिकं वाङ्मयं
सर्व्वं वारिकमिन्दुसूर्य्यभगणाद्याहार्य्यमार्य्या जगुः ।
वीक्षामात्रकृताखिलत्रिभुवनो यः केवलं सात्विको
रुद्रस्त्रीकृतसव्यभागसुभगो भूयात्स वः श्रेयसे ॥ (?)

(ततो भाषा ।)

अभ्यर्थितः सह सुरैः सुरनायकेन
वेदेभ्य एव यमसृज्यत नाट्यवेदम् ।
धाता ददौ तमृषये भरताय सोऽपि
लेभे विशेषमथ तण्डुगिरीन्द्रजाभ्यां ॥

(ततो भाषा ।)

तत् ताण्डवाख्यमथ लास्यमिति प्रसिद्धं
सर्व्वं न्यधान्निजसुतेषु तथाप्सरःसु ।
तेभ्यो मुरारिमहिला जगृहुस्तथान्ये
नाट्यं विदग्धजनराजकुमारिकाद्याः ॥

.. ..

एवं परम्पराप्राप्तनाट्यवेदार्थसङ्ग्रहः ।
क्रियते ह्यभिलाषेण विद्वच्चरणसेविना ॥

.. ..

.. ..

निर्म्माणं नाट्यशालाया अस्याः पूजाविधिक्रमः ।
सभापतिश्च रूपञ्च लक्षणञ्च सभासदाम् ॥

सभायाः सन्निवेशश्च पूर्व्वरङ्गार्थवर्णनम् ।
ततश्च पूर्व्वरङ्गाङ्गप्रत्याहारादिवर्णनम् ॥
नान्दीश्लोकप्रपञ्चश्च ध्रुवयोरुन वर्णनम् ।(?)
ततः प्रवेशः पात्रस्य ततोऽभिनयलक्षणम् ॥
वृत्तिस्वरूपकथनं नृत्यभेदनिरूपणम् ।
अङ्गप्रत्यङ्गयोर्लक्ष्म तथोपाङ्गनिरूपणम् ॥
अङ्गानि च शिरो हस्तौ वक्षः पार्श्वे कटीतटम् ।
चरणौ च तथा स्कन्धौ प्रत्यङ्गानि ततः परम् ॥
ग्रीवा करौ पृष्ठमथोदरमूरू सजङ्घिकौ ।
जानुनी मणिबन्धौ च भूषणानि ततः परम् ॥
दृष्टिस्तारा — —भुश्च नासिका नासिकानिलः ।
कपोलावधरौ दन्ता रसना चिवुकं मुखम् ॥
मुख — —थ कथितौ पार्ष्णी गुल्फौ ततः परम् ।
अङ्गुल्यश्च स्तनावेवं स्युरुपाङ्गान्यनुक्रमात् ।'
प्रचारो हस्तयोश्चैव हस्तयोः करणान्यपि ।
हस्तकर्म्माणि क्षेत्राणि हस्तयोः स्थानकानि च ॥
चार्य्यांश्च द्विविधास्तद्वत् करणानि द्विधा पुनः ।
मण्डलानि द्विधा भौमाकाशिकत्वविशेषतः ॥
न्यायाश्चतुर्विधास्तद्वदङ्गहाराः सरेचकाः ।
ततो भावास्तद्विशेषाः स्थायिनश्च ततो रसाः ॥
तत्पोषकाश्च निर्वेदस्तम्भाद्या व्यभिचारिणः ।
अथ प्रकीर्णकं तत्र प्रागुपाध्यायलक्षणम् ॥
आचार्य्यलक्षणञ्चैव श्रमारम्भस्ततः परम् ।
पात्राणां लक्षणं सम्यक् ततः पात्रगुणास्ततः ॥
लक्षोत्तमस्य पात्रस्य पात्रदोषनिरूपणम् ।
पात्रालङ्करणं देशीलास्याङ्गानां प्रकाशनम् ॥
पेरणीलक्षणं पश्चान्नटनर्त्तकलक्षणम् ।
देशीनृत्यक्रमः पश्चात् पेरणीपद्धतिस्ततः ॥

ततश्च गोण्डलीलक्ष्म पर्य्यन्ते गोण्डलीविधिः ।

इति नृत्यप्रकाशेऽस्मिन् अध्याया दर्शिताः क्रमात् ॥

(ततो भाषा ।) इत्यादि ।

End. यथा यथा प्रेक्षकाणां चमत्कारस्तथा तथा ।

रतिमुत्पादयेन्नृत्य इति सङ्गीतसङ्ग्रहः ॥

(ततो भाषा ।)

नास्त्येव तत् किमपि यन्न गुणानुविद्धं

तद्दुर्लभं यदिह दोषविवर्जितं स्यात् ।

आस्वाद्यभिङ्गहृदयं (?) गणना न किं स्यात्

प्रत्यग्रनिर्म्मितिरसाविति चेन्न दोषः ॥

(ततो भाषा ।)

.. ..

Colophon. इति सङ्गीतचन्द्रनामा ग्रन्थः समाप्तः ।

सन्ति यद्यपि भूयांसो ग्रन्थाः सङ्गीतगोचराः ।

तथापीदृशमन्यत्तु नास्तीति परिचिन्तयन् ॥

पीयूषहरणं तार्क्ष्यो यत्नाद् विहितवान् यथा ।

तथैतत् पुस्तकं श्लाघ्यं दूराद् दक्षिणदेशतः ॥

आजहार नृपश्रेष्ठः श्रीजगज्ज्योतिरीश्वरः ॥

.. ..

.. ..

---

(२)२२१ ।) सङ्गीतभास्करः. By जगज्ज्योतिर्मल्ल. 14×4 inches. Folia, 192. Lines, 8 on a page. Extent, 5,384 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 751. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अज्ञानतिमिरदिनकरमानन्दसुधासमुद्रपूर्णेन्दुम् ।

तापत्रयापहरणं वन्दे परदेवताचरणम् ॥

नत्वा गुरूनतिगुरून् कृती जगज्ज्योतिरवनीशः ।

सङ्गीतभास्करममुं कुरुते सुधियं समेत्य वङ्गमणिम् ॥

नाट्यशास्त्रारम्भे निर्विघ्नसमाप्त्यर्थं शिष्टाचारपरम्पराप्राप्तकर्त्तव्यताकमेत-च्छास्त्रप्रवर्त्तकसमुचितशिवेष्टदेवताकीर्त्तनरूपं मङ्गलमाचरति ग्रन्थकारः विश्वमित्यादि । इत्यादि ।

End. श्रीमज्जगज्ज्योतिरधीश्वरस्य निदेशमासाद्य गुणोत्तरस्य ।
सङ्गीतशास्त्रस्य चकार टीकां श्रीमैथिलो वङ्गमणिर्मनीषाम् ॥
सुधियोऽपि हि नन्दन्ति जल्पितैर्बालकल्पितैः ।
तदेष परितोषाय विदुषां मे समुद्यमः ॥
नेपालाब्दे शशिशरमुनिव्याप्तिते शुक्लपक्षे
.. .. ।
.. ..
सङ्गीताख्यं समलिखदसौ भास्करं विद्व इन्दुः ॥

विषयः । सङ्गीतचन्द्रनामकसङ्गीतशास्त्रस्य व्याख्यानम् ॥

(१४७८ ।) सङ्गीतसारसङ्ग्रहः. By जगज्ज्योतिर्मल्ल. 10×5 inches. Folia, 72. Lines, 9 on a page. Extent, 1,539 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ भवानीशङ्करगणपतिभ्यो नमः ।
उद्गच्छत्पुलकाङ्कुरः स्मितमुखः श्रुत्वा लयं मङ्गलं
गौरीलोचनचञ्चलाञ्चलमिलत्तारो विवाहोत्सवे ।
यः पाणिग्रहणच्छलेन कुरुते तस्याः कराकर्षणं
प्रोद्यद्बालसुधाकरः स भगवानस्तु प्रसन्नः सताम् ॥
पताकस्त्रिपताकश्च कर्त्तरीमुख एव च ।
अरालश्चार्द्धचन्द्रश्च कपित्थः कटकामुखः ॥
पद्मकोषः सर्पशिराः सूचिवत् कोलपल्लवः ।
मृगशीर्षो हंसपक्षो हंसास्यो भ्रमरस्तथा ॥
ऊर्णनाभश्च सन्दंशश्चतुरो मुकुलस्तथा ।
ताम्रचूड़ इति ज्ञेयाश्चतुर्विंशति (?) हस्तकाः ॥ इत्यादि ।

End. लक्षपद्यमिति नाटकसूत्रं
यत् कृतन्तु भरतेन तच्छ्रुतम् ।
तत्तु पूर्णमिह नैव दृश्यते
वर्त्तते किमथवा न वा तु यत् ॥
यत् स्वदृष्टमथ यच्छ्रुतं च यद् विप्रदासभरतोदितञ्च यत् ।
व्यासदेवमतमाविलोक्य यत् सङ्ग्रहाद् विविधपुस्तकस्य यत् ॥
यत्तु सर्व्वमतसम्मतमेतत् तद् गृहीतमधिकं त्वपि किञ्चित् ।
कल्पना तु न मया कृता यतः किन्तु पद्यपरिवर्त्तनं कृतम् ॥
याते नेपालिकाब्दे रसयुगमुनिभिः संप्रयुक्तेऽथ माघे
पञ्चम्यां शुक्लपक्षे दिनकरदिवसे पौष्णभे साध्ययोगे ।
भूपानां वन्दनीयः सकलगुणनिधिः श्रीजगज्ज्योतिमल्लो
नानाभेदप्रयत्नाद् रघुकुलतिलको ग्रन्थमेतच्चकार ॥

.. ..

.. ..

रेखाः पुष्करसंख्यका गुणिजनास्तत्रापि नाहं क्वचित्
सङ्गीते भरतोदितेऽपि विविधे व्यासादिनानामते ।
नानातालनिबन्धबन्धरचितं तत्वं न जानाम्यहं
हृत्पद्मं तव पादसूरकिरणे मग्नं सदा चास्तु मे ॥
लोकानां परिहासस्य शङ्कया न च लज्जया ।
न कामेन न लोभेन भक्त्याहं विनिवेदये ॥
श्रीमच्छ्रीजगज्ज्योतिर्मल्लभूपतितुष्टये ।
सिंहदेवसुतेनायं शिवेन लिखितो मुदा ॥

Colophon. इति सङ्गीतसारसङ्ग्रहपुस्तकं परिपूर्णम् । शुभमस्तु सर्व्वदा ।

---

(२)११२१) संग्रामविधिः. 12×5 inches. Folia, 12. Lines, 5 on a page. Extent, 65 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ संग्रामविधिः ।
प्रथमं क्रियते स्नानं शुभवस्त्रावृतो भवेत् ।
मङ्गल्यभूतसंयुक्तो देवविप्रान् प्रपूजयेत् ॥

क्षेत्रपालस्य नाम्ना च बलिं दद्याद् दिशो दश ।
शस्त्राणि चापि संपूज्य रक्षामन्त्रं स्मरेन्नरः ॥
शूलेन पाहि नो देवि पाहि खड्गेन चाम्बिके ।
घण्टास्वनेन नः पाहि चापज्यानिःस्वनेन च ॥ इत्यादि ।

End. स एष जीवन् खलु संपरेतो
वर्त्तेत योऽत्यन्तनृशंसितेन ।
देहे मृते तं मनुजाः शपन्ति
गन्ता तमोऽन्धं जनमानिनो ध्रुवम् ॥

Colophon. इति श्रीसंग्रामविधिः समाप्तः ॥

विषयः । इति रक्षामन्त्रः । अथार्जुननामानि । अथ संग्रामविधिः । पत्तिप्रमाणम् । इत्यक्षौहिणीसंख्या । अथ महाक्षौहिणी । अथ व्यूहविधिः ।

(८१६ ।) सारसङ्ग्रहः. By इन्दुसेन or इन्द्रसेन. 6×3 inches. Folia, 22. Lines, 5 on a page. Extent, 220 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saka Era, 1734. Appearance, fresh. Incorrect.

Beginning. ॐ स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः । श्रीसूर्य्याय नमः ।
श्रीमत्सूर्य्यं नमस्कृत्य रेवतं (?) तुरगाधिपम् ।
श्रीमतेवेन्द्रसेनेन क्रियते सारसङ्ग्रहः ॥
उद्धृत्य शालिहोत्राणि बालानां + + हेतवे ।
मन्दरेन्द्रेन्दुसेनेन क्रियते सुगमो विधिः ॥
सन्तः शृण्वन्तु मे वाचो यतस्ते चानसूयवः ॥ इत्यादि ।

End. औषध्या एता मया वाहानामनुभूय संप्रसाद्य तासामहो – –
द्धये ॥ ?

Colophon. इति श्रीरूपनारायणेत्यादि-महाराजाधिराज-श्रीम – – – – कृतौ सारसङ्ग्रहशालिहोत्रः समाप्तः । शुभम् । श्रीशाके १७३४ श्रीसंवत् १८४९ आषाढे कृष्णपक्षस्य सप्तम्यां भौमवासरे नक्षत्र २७ योगे ।

विषयः । इति रूपनारायणेत्यादिमहाराजाधिराजश्रीम – – सेनकृतौ सारसङ्ग्रहे अश्वप्रशंसा प्रथमोऽध्यायः ।

इति रूपनारायणेत्यादिमहाराजाधिराजश्रीमदिन्द्रसेनकृतौ सारसङ्ग्रहे अश्वपरीक्षा द्वितीयोऽध्यायः ।

इति ० मन्दरेन्द्रेन्द्रसेनकृतिसारसङ्ग्रहे अशुभावर्त्ता नाम । ३ ।

,, शुभावर्त्ता नाम । ४ ।

,, मन्दवर्णा नाम । ५ ।

,, शुभावस्थो नाम । ६ ।

,, स्वप्नपरीक्षा नाम । ७ ।

,, गन्धपरीक्षा नाम । ८ ।

दन्तपरीक्षा नाम । ९ ।

आयुःपरीक्षा नाम । १० ।

वाहकविधिर्नाम । ११ ।

शिरोवेदनाविधिः । १२ ।

श्लेष्मोपचारः । १३ ।

इति । १४ ।

पित्तप्रचारः । १५ ।

अखडचाड़ी (?) उपचारः । १६ ।

शूलोपचारः । १७ ।

शोथोपचारः । १८ ।

कण्डूपचारः । १९ ।

इति । २० ।

रक्षोपचारः । २१ ।

इति । २२ । २३ । २४ ।

मूत्रविकारः । २५ ।

इति । २६ ।

चकावरी (?) उपचारः । २७ ।

(१५३९ ।) सुधातरङ्गिणीतन्त्रम् . (खण्डितान्तम्) By शक्तिवल्लभभट्टाचार्य्य. 10×4 inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 288 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

गणपतिमभिवन्दे पार्व्वतीनन्दनैकं
मदजलवरधारामत्तरोलम्बगण्डम् ।
गजजितविबुधानां ताण्डवं देयदण्डं (?)
धवलपरशुवेगैर्यो हि तं संजहार ॥
श्रवन्धकर्णकुण्डलोल्लसत्कपोलशालिनीं
कलङ्कहीनचारुचन्द्रखण्डमौलिधारिणीम् ।
प्रणम्य रम्यगम्यकाम्यसाधनाय चिन्मयीं
करोति शक्तिवल्लभो मुदा सुधातरङ्गिणीम् ॥
तन्त्राणां सम्मतिं ज्ञात्वा देशिकानाञ्च सम्मतिम् ।
साधकानां हितार्थाय सङ्ग्रहो विपुलीकृतः ॥

अथ पुरश्चरणजपारम्भात् प्राक् तृतीयदिनकृत्यम् । इत्यादि ।

End. (खण्डितम् ।)

पुष्पिका । इति शक्तिवल्लभभट्टाचार्य्यविरचितायां सुधातरङ्गिण्यां पुरश्चरणजपारम्भदिनप्राक्तृतीयदिनकृत्यकथनं नाम प्रथमः कल्लोलः ।

अथ प्राक्-द्वितीयदिनकृत्यम् ।

(१२४६ ।) सूर्य्यार्णवः. 10×3 inches. Folia, 15. Lines, 8 on a *page. Extent, 300 çlokas. Character, Newārī. Date, (?). Appearance,* fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः । राशिफलद्वादशमाहात्म्यम् ।

राजोवाच ।

सर्व्वशास्त्रं मया ज्ञातं त्वत्प्रसादाद्धि नारद ।
राशिभेदो मया प्राह मेषराशिफलाफलम् ॥ (?)

नारदोवाच । (?)

यत् त्वया पृष्टते राजन् राशिभेदो वदाम्यहम् । (?)
आदौ मेषगुणाः कथ्यास्तवाग्रे च नृपोत्तम ॥ इत्यादि ।

End. धारितं व्रतमेकन्तु रविवारे हरेर्द्दिने ।
अब्दमेकं प्रकर्त्तव्यं पापनाशो भवेद् ध्रुवम् ॥
षट्जन्मसुखी कृत्वा पुत्रपौत्राविवर्द्धनम् ।
एवं विधि न कर्त्तव्यं सप्तजन्म ह्यपुत्रकम् ॥ (?)

Colophon. इति श्रीसूर्य्यार्णवे नारदाम्बरीषसम्वादे कर्म्मविपाके मीनराशिफलं प्रायश्चित्त-द्वादशोऽध्यायः ॥ इति श्रीसूर्य्यार्णवे द्वादशराशिकर्म्मविपाक-सम्पूर्णं शुभम् ॥

विषयः। इति ० मेषराशिफलं प्रायश्चित्तं प्रथमोऽध्यायः ।

,,	वृषराशिफलं	,,	२ ।
,,	मिथुनराशिफलं	,,	३ ।
,,	कर्कटराशिफलं	,,	४ ।
,,	सिंहराशिफलं	,,	५ ।
,,	कन्याराशिफलं	,,	६ ।
,,	तुलाराशिफलं	,,	७ ।
,,	वृश्चिकराशिफलं	,,	८ ।
,,	धनूराशिफलं	,,	९ ।
,,	मकरराशिफलं	,,	१० ।
,,	कुम्भराशिफलं	,,	११ ।
,,	मीनराशिफलं	,,	१२ ।

(१४५३।) सौभाग्यतरङ्गिणी. By मुकुन्द. 16×4 inches. Folia, 30. Lines, 7 on a page. Extent, 980 çlokas. Character, Newāri. Date, (?). Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीमहात्रिपुरसुन्दर्य्यै ।
प्रणम्य चिन्मयीं शक्तिं श्रीमत्-त्रिपुरसुन्दरीम् ।
तोषाय तनुते तस्याः श्रीसौभाग्यतरङ्गिणीम् ॥
इह खलु सर्व्वेषां जन्तूनां सुखं मे भूयात् दुःखं मे माभूदिति सुखो-पादित्साहुःखजिहासे भवतः आत्यन्तिकदुःखनिवृत्तिसुखावाप्ती च

ब्रह्मज्ञानमन्तरेण न भवतः। . . . .। ब्रह्मज्ञानञ्च शक्तिभक्तिमन्तरेण न भवतीति श्रूयते पुराणेषु। तत्र मार्कण्डेयपुराणे;—

स्तुता संपूजिता पुष्पैर्धूपगन्धादिभिस्तथा।
ददाति वित्तं पुत्रांश्च मतिं धर्म्मे तथा शुभां॥

इत्यादि।

End. ततश्च निर्म्माल्यमाघ्राय त्रिपुरचण्डिकायै नमः इत्यैशान्यां क्षिपेत्। ततो भगवतीप्रसादं तद्-भक्तेभ्यो दत्वा स्वयमपि प्राश्नीयात्। इति।

Colophon. इति श्रीमुकुन्दविरचितायां सौभाग्यतरङ्गिण्यां चतुर्थी लहरी॥

(१४७२।) सौभाग्यरत्नाकरः. By विद्यानन्दनाथ. 10×5 inches. Folia, 389. Lines, 9 on a page. Extent, 8,752 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1952. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो भगवत्यै।

प्रारम्भे भरणे भङ्गे यन्मदस्यन्दविन्दवः।
कारणानि प्रपञ्चस्य तं वन्दे वारणाननम्॥
सच्चिदानन्दनाथाङ्घ्रिसरोरुहयुगं भजे।
यत् कटाक्षक्षणोत्क्षेपात् शिवोऽहं पञ्चकृत्यकृत्॥
प्रकाशरूपा प्रथमे प्रयाणेऽमृतरूपिणी।
प्रतिप्रयाणे तामन्तः पदव्यां चित्कलां भजे॥ (?)
आलोक्य सर्व्वतन्त्राणि यामलादीन्यशेषतः।
ज्ञात्वा गुरुमुखात् तेषां रहस्यार्थांश्च तत्त्वतः॥
सच्चिदानन्दनाथाङ्घ्रिसरोजद्वयषट्पदः।
श्रीविद्यानन्दनाथोऽहं वीतरागो विभक्तधीः॥
विचरन् मेदिनीमेतां विद्वद्भिर्विमलात्मभिः।
प्रयागे प्रार्थितः प्रीत्यै तेषां लोकहिताय च॥
पञ्चस्रोत + योगाधस्तन्मन्त्रमणिसंकुलम्। (?)
समस्तयोगिमनोभृङ्गप्रवालतिलकोज्ज्वलम्॥

नित्यामण्डलपूर्णेन्दुज्योत्स्नाजालविजृम्भितम् ।
नवचक्रमहाद्वीपं न्यासजालतरङ्गकम् ॥
श्रीनाथपादुकापोतं चतुर्वर्गफलामृतम् ।
प्रकाशयामि सौभाग्ये रत्नाकरमिति स्फुटम् ॥ इत्यादि ॥

End. इत्यन्त्येष्टिविधिः ।
इति गदितमशेषं त्रैपुरं ब्रह्मविद्या-
यजनजपहुतानां शास्त्रदृष्टं विधानम् ।
गुरुचरणसरोजाराधमालभ्यमेत्य
पशुषु परमगोप्यं ईरितं सिद्धसङ्घैः ॥
यथा पित्रोर्मुदे भूयादस्पष्टमपि भाषितम् ।
बालस्य सहतामेतत् तथापि भाषितं मम ॥
त्यक्त्वा कुलं कुलवधू पुरमध्यवीथ्या
गत्वा कुलं मधु निपीय यथेप्सितं या ।
मत्ता परं पुरुषमेत्य तदीयसङ्गात्
तुष्टा पुनः स्वकुलमेति पुनातु सा माम् ॥

Colophon. इति-श्रीविद्यानन्दनाथेन शिवयोः प्रियसूनुना ।
कृतसौभाग्यरत्नाब्धौ षट्त्रिंशो(भू)त् तरङ्गकः ॥
इति श्रीसच्चिदानन्दनाथ-चरणारविन्दद्वन्द्वान्तेवासिना श्रीश्रीविद्यानन्द-नाथेन कृते सौभाग्यरत्नाकरे षट्त्रिंशत्तरङ्गः । समाप्तम् ।
इति सम्वत् १९५२ सालमिति । आश्विन कृष्ण ८ रोज ५ तद्दिने सम्पूर्णम् । शुभम् ।

(७९२ ।) हस्तमुक्तावली. By शुभङ्कर. 1 ×3 inches. Folia, 42. Lines, 7 on a page. Extent, 955 çlokas. Character, Bengali. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमस्तस्यै ।

गौरि त्वं किमु वेत्सि हस्तकरसं को वेत्ति नो यद्यहं
चेदेवं भण तर्हि किं हृदि न वृत्तान्तौ स पद्मौ स्तनौ ।

भूयोऽन्यं वद कर्त्तरीमुखयुगालेखेन किं स्यादिति
स्मेराननमुखीं हसन् गिरिसुतां चुम्बन् मृड़ः पातु वः ॥
धीरक्तो गुणसिन्धुदुर्द्धरदरोद्गाढ़ावगाढ़स्फुर-
ज्ज्योतिर्नाटककामशास्त्रविलसत्सङ्गीतविद्याधरः ।
काव्याम्भोधिकलानिधिर्विमलतासङ्गीतमुक्तावलीम्
सम्मोदाय शुभङ्करो वितनुते श्रीहस्तमुक्तावलीम्
सद्वर्णोज्ज्वलरूपिणी गुणयुता पात्राणि चित्रायिता
नानाभावरसैरिता रतिकरी सीमन्तिनीरागजा ।
उन्मीलन्मृदुचारुबन्धरचनालङ्कारकेलिस्थली
कण्ठाश्लेषमियं तनोतु सुधियां श्रीहस्तमुक्तावली ॥
यदि च वै सुचिराद्भिलिख्यते निविड़हस्तक एष कलारसः ।
ननु तदा रसिकाः शशिसन्निभामभिरमन्तु शुभङ्करभारतीम् ॥
अनुष्टुपछन्दसां बन्धः सन्धेयो द्रुतबोधकृत् ।
हस्तकस्यास्य विषयस्यानयोर्लक्षणस्य च ॥
हस्तकन्तु पताकादि विषयो भवनादिकम् ।
अनयोर्लक्षणं यत्तु वाच्यं चिन्हं तदेतयोः ॥ इत्यादि ।

End. यो यत्राभिनयो योग्यः सोऽनुक्तोऽपि नियुज्यते ।
नृत्ये कराणां शुद्धानां प्रयोगात् तत् फलं भवेत् ॥
उक्तं स्वयं ब्रह्मणैव लिखितं तन्निरूप्यते ।
नर्त्तकानां भवेल्लक्ष्मी निश्चिता सततोज्ज्वला ॥
कीर्त्तिर्दिगन्तविश्रान्ता पुत्रपौत्रै – – – ।
सर्व्वलोकानुरागश्च नृपचित्ते सदा स्थितिः ॥

Colophon. इति शुभङ्करविरचिता हस्तमुक्तावली समाप्ता ।

समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । पताक, हंसास्य, कर्त्तरीमुख, प्रायोमुख, स्थलपद्मक, त्रिपताक, मुष्टिक, शिखर, अर्द्धचन्द्र, सर्पशिरा, सूच्यास्य, खटकामुख, अराल, शुकतुण्ड, संदंशका-ङ्कुल, ऊर्णनाभ, कपित्थ, हंसपक्ष, ताम्रचूड़, चतुर, मुकुल, भ्रमर, कदम्ब, कृष्णसार, घोनिक, सिंहास्य, तन्त्रीमुख, गजदन्त,

कपोत, स्वस्तिक, मकर, पुष्पपुट, कोशबन्ध, लता, वक्षोमण्डली, पार्श्वमण्डली, ऊर्द्धमण्डली, करिहस्त, पद्मकोष, प्रभृतिभिः प्रकारैर्नर्त्तनस्य प्रकारभेदकथनम् ॥

(१२८२।) हस्तमुक्तावलीसारसमुद्धृतिका. By घनश्याम. 12×3 inches. Folia, 263. Lines, 6 on a page. Extent, 4,950 çlokas. Character, Newārī. Date, Newār Era, 795. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमस्तस्मै ।

यं देवं श्रुतिनासिकाविरहितं ब्रह्मादयो देवता
ध्यायन्ति प्रतिवासरं न च पुनः संयाति नेत्रातिथिम् ।
कैशोरं समुपास्य नन्दगृहिणीगेहेषु तिष्ठन् सदा
— — — नववल्लरीचरणयो र्मूर्च्छन् पतन् पातु वः ॥
सूर्य्यान्वये सूर्य्यइवाविरासीत् श्रीमान् जगज्ज्योतिरिति प्रसिद्धः ।
शास्त्रार्थसङ्गीतकलाविदग्धो नाथ्याम्बुधौ श्रीरजनीकरश्च ॥
तस्यात्मजाभूत् खलु पार्व्वतीव नाम्नाच रुक्मिण्यतिशीलहृद्या ।
सासूयत श्रीमदनन्तनाम शच्यां यथाजायत वै जयन्तः ॥
सङ्गीतकाव्यामृतरागलोभी कोलीकलाकौशलचित्रसेनः ।
श्रीमाननन्तः सुतमोदनाय मुक्तावलीसारसमुद्धृतिश्च ॥ (?)
श्रीमाननन्तस्य नियोगकेन मुक्तावलीसारसमुद्धृतिश्च ।
ज्ञात्वा मतं श्रीभरतादिकस्य शुभङ्करस्यापि करोमि यत्नात् ॥

विघ्नविघाताय मङ्गलं कुर्व्वन्नाह । मोदाय हर्षाय तनुते कथं भूतां हस्तमुक्तावलीं विमलतासङ्गीतमुक्तावलीं कथम्भूतः काव्याम्भोधिकलानिधिः पुनः कथम्भूतः गुणसिन्धुदुर्द्धरतरोद्गाढावगाढस्फुरज्ज्योतिर्नाटककामशास्त्रविलसत्सङ्गीतविद्याधरः पुनः कथम्भूतः धीरक्तः सुहृदनुरक्तः । इत्यादि ॥

End. यः नरः प्रयोगं कुर्य्यात् यः वा अधीयीत पठति या गतिः वेदविदुषां वैदिकानां याज्ञिकानां यज्वनां यागतिः दानशीलानां त्यागशीलानां तां गतिं सन्नृत्यज्ञः प्राप्नुयात् ॥

Colophon. इति हस्तमुक्तावलीसारसमुद्धृतिकायां श्रीघनश्यामविरचितायां समाप्तोऽयं हस्तप्रकरणः ।
श्रीरस्तु । बाणनन्दपर्व्वतवर्षे — — ॥ नेपाल सम्वत् १९५ । — — ॥

विषयः । हस्तमुक्तावल्या व्याख्यानम् ।

---

(३)१०६ ।) होरापद्धतिकल्पवल्ली (सटीका). By विट्ठल. 10×4 inches. Folia, 11. Lines, 18 on a page. Extent, 742 çlokas. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. गौरीश्च गौरीपतिमाद्ररेण गौरीसुतञ्च प्रणिधाय चित्ते ।
तोषाय होराविदुषां करोति श्रीविट्ठलः पद्धतिकल्पवल्लीम् ॥
नानायन्त्रैर्जन्मकालं विदित्वा तत्कालीनान् स्पष्टखेटांश्च कृत्वा ।
लग्नं कार्य्यं स्वोदयैस्तत्र रीत्या तत्षट्युक्तं कामिनीमन्दिरं स्यात् ॥
इत्यादि ।

टीकायाः B. अम्बुजकुलं विकसति. . यदुपासनाद्व विदुषा ।
दिनकर. . वन्देहं तं देवं तिमिरनाशकम् ॥
(स्पष्टं) विद्याकरतनूजेन सद्रज्योतिर्विदा विदा ।
पद्धतेः कल्पवल्लग्राश्च प्रतानं क्रियते मृदु ॥
ग्रन्यादौ शिष्टाचारप्राप्तं विघ्नध्वंसफलकं मङ्गलमाचरति । गौरीमिति ॥ इत्यादि ।

End. कृष्णात्रिगोत्रे सुतरां पवित्रे पवित्रकर्म्माजनि. . शर्म्मा ॥
तत्सूनुना त्रिट्ठलदीक्षितेन चक्रे लघुः पद्धतिकल्पवल्लीम् ॥

टीकायाः । E. शरीरभाजां प्राणिनां शुभाशुभं भाव्यमिति । श्रीनारायणाय नमः ॥
इति श्री । होरापथे हौरिकपान्थवृन्द-
श्रमच्छिदे विट्ठलरोपितायाम् ।
समुल्लसत्-पद्धतिकल्पवल्लग्रां
दशाद्यमाद्यं कुसुमं समाप्तम् ॥

INDEX I.

TITLES OF MSS.

अ ।

आ।

इ।

उ।

ए।

क।

ख ।

ग ।

च ।

छ ।

नामानि ।		पत्राङ्कानि ।	विस्तानां विवरणपत्राङ्कानि च ।
१३७ ।	तारारहस्यवृत्तिका (झ ।)	३१	
१३८ ।	तिङ्भेदः (छ ।)	८३, ९०	
१३९ ।	तिथ्यादिनिर्णयः	... ...	१८४
१४० ।	त्रिपुरसुन्दरीप्रातस्तोत्रम् (ख ।)	५४	
१४१ ।	त्रिपुराकवचम् (घ ।) ...	५४	
१४२ ।	त्रिपुराजपहोमविधिः (ङ ।)	८६	
१४३ ।	त्रिपुरास्तवः (ग ।) ...	५४	
१४४ ।	त्रिपुरास्नानादिनित्यकर्म्मविधिः (च ।)	७४	
२४५ ।	त्वरितास्तोत्रम् (क ।) ...	८	

द ।

१४६ ।	दशकर्म्म (क ।) ...	३८	
१४७ ।	दशकर्म्मपद्धतिः (छ । ग । घ । ञ ।)	३१, ६५, ७५, ८७	
१४८ ।	दशकर्म्मविधिः (घ ।) ...	८०	
१४९ ।	दशक्रियाविधिः (ख । क ।)	३२, ४८	
१५० ।	दशरूपकालङ्कारः (क ।) ...	१२	
१५१ ।	दानधर्म्मः (ख ।) ...	४८	
१५२ ।	दानप्रदीपः	... ...	१८५
१५३ ।	दानवाक्यसमुच्चयः (क ।) ...	७४	१०५
१५४ ।	दानवाक्यावली (ग । ख ।)	२५, ४५	
१५५ ।	दिव्यावदानम् (क ।) ...	८९	
१५६ ।	दीक्षाविधिः (घ ।) ...	१९	
१५७ ।	दुर्गार्चनकल्पतरुः	... ...	१८७
१५८ ।	दुर्घटवृत्तिः (ग ।) ...	१७	१०५
१५९ ।	देवामृतपञ्चरात्रम् (ग ।) ...	३४	१०६
१६० ।	देविकासाधनम् (क ।) ...	७	
१६१ ।	देवीकवचम् (ग ।) ...	५५	

प ।

नामानि ।	पत्राङ्कानि ।			विवृतानां विवरणपत्राङ्कानि च ।
२०९ । पदसूर्य्यव्याकरणम् (घ ।) ...	१३	...	...	११४
२१० । पद्यसमुच्चयः	...	...	...	२०२
२११ । पराशरस्मृतिः (प ।) ...	५९			
२१२ । पशुपतिपुराणम्	...	...	...	२०३
२१३ । पाण्डवविजयः (ख ।) ...	१९	...	...	११५
२१४ । पातसारणीटीका ...	...	...	...	२०५
२१५ । पारमेश्वरीमततन्त्रम् (घ ।)	८५			
२१६ । पार्व्वणश्राद्धविधिः (ङ ।) ...	२०			
२१७ । पीठपूजाविधिः	१७			
२१८ । पुरश्चरणचन्द्रिका (ट ।) ...	५०			
२१९ । पुरश्चर्य्यार्णवः	...	...	...	२०५
२२० । पुरुषपरीक्षा (त ।) ...	४७			
२२१ । पुरुषसूक्तम् (घ ।) ...	४२			
२२२ । पुण्यचिन्तामणिः	...	...	...	२०७
२२३ । पूजाविधिः (ग ।) ...	३९			
२२४ । पूर्व्वाम्नायतन्त्रम्	...	...	...	२०८
२२५ । पौर्णमासीव्रतकथा (ङ ।) ...	२६			
२२६ । प्रक्रियाकौमुदी (ञ ।) ...	३१			
२२७ । प्रतिष्ठातत्त्वम् (घ । ख ।) ...	६५, ६९			
२२८ । प्रतिष्ठातन्त्रम् (क । ठ ।) ...	२, ४५, ६२		...	११६
२२९ । प्रतिष्ठापद्धतिः (झ ।) ...	७७			
२३० । प्रतिष्ठासारसङ्ग्रहः (ठ ।)	७८			
२३१ । प्रपञ्चसारतन्त्रम् (ढ ।) ...	७९	...	...	११७
२३२ । प्रबोधचन्द्रोदयनाटकम् (छ ।)	६४			
२३३ । प्रबोधचन्द्रोदयनाटकटीका (ड ।)	३३	...	...	११८
२३४ । प्रशस्तिरत्नम्	...	...	...	२०९
२३५ । प्रश्नोत्तररत्नमालिका (ग ।)	३८			

य ।

	नामानि ।	पत्राङ्कानि ।	विवृतानां विवरणपत्राङ्कानि च ।
३०६ ।	योगमञ्जरी	...	२३३
३०७ ।	योगयात्रा	...	२३४
३०८ ।	योगरत्नसङ्ग्रहः (ख ।)	३५	
३०९ ।	योगसारः	...	२३५
३१० ।	योगिनीविजयस्तवराजः	...	२३६

र ।

३११ ।	रघुवंशम् (क ।)	२१	
३१२ ।	रघुवंशटीका (ग ।)	१२, ३१	१२७
३१३ ।	रत्नकरण्डिका (क ।)	७७	१२७
३१४ ।	रत्नकलापः	...	२३६
३१५ ।	रत्नपञ्चकावतारम्	...	२३८
३१६ ।	रसमञ्जरी (क ।)	३२	
३१७ ।	रसहृदयः	...	२३९
३१८ ।	रागमाला (क ।)	६७	२४१
३१९ ।	रागलक्षणम्	...	२४१
३२० ।	राजकल्पद्रुमः	...	२४२
३२१ ।	राजविधानसारः	...	२४४
३२२ ।	रामचन्द्रनामाष्टोत्तरशतम् (घ ।)	५१	
३२३ ।	रामायणम् (ञ, क । ख । क । ञ । ठ ।)	२९, ३४, ६२, ७१, ८३	
३२४ ।	रामायणनाटकम्	...	२४६
३२५ ।	रामोपाख्यानम् (क ।)	७३	
३२६ ।	रुद्रमाहात्म्यम् (ख ।)	८२	
३२७ ।	रूपसाधनम् (ख ।)	३०	१२८
३२८ ।	रूपावताख्याकरणम् (च ।)	६०	
३२९ ।	रूपावली	...	२४७

ल ।

व ।

श ।

INDEX No. II.

GENERAL INDEX.

अ।

ई ।

ख।

ग।

ट ।

ड ।

ध ।

न ।

नामानि । ... पत्राङ्कानि ।

ब ।

भ ।

म ।

व ।

नामानि ।		पत्राङ्कानि ।